АКТЫ

ИЗДАВАЕМЫЕ

ВИЛЕНСКОЮ АРХЕОГРАФИЧЕСКОЮ КОММИССІЕЮ.

Томъ IX.

АКТЫ ВИЛЕНСКАГО ЗЕМСКАГО СУДА, МАГИСТРАТА, МАГДЕБУРГІИ И КОНФЕДЕРАЦІИ.

ВИЛЬНА.
Въ Типографіи А. Г. Сыркина. Большая улица, домъ № 73.
1878.

АКТЫ

ИЗДАВАЕМЫЕ

ВИЛЕНСКОЮ АРХЕОГРАФИЧЕСКОЮ КОММИССІЕЮ.

Томъ IX.

АКТЫ ВИЛЕНСКАГО ЗЕМСКАГО СУДА.

ВИЛЬНА.
Въ Типографіи **А. Г. Сыркина**, Большая улица, домъ № 73.
1878.

ЛИЧНЫЙ СОСТАВЪ КОММИССІИ:

Предсѣдатель: *Яковъ Ѳедоровичъ Головацкій.*

Члены:
- *Никита Ивановичъ Горбачевскій.*
- *Семенъ Вуколовичъ Шолковичъ.*
- *Иванъ Яковлевичъ Спрогисъ.*

ПРЕДИСЛОВІЕ.

Въ составъ выходящаго нынѣ въ свѣтъ IX т. актовъ вошли документы, извлеченные изъ актовыхъ книгъ Виленскаго земскаго суда, Виленскаго магистрата и магдебургіи. Всѣхъ документовъ напечатано 192. Изъ нихъ 164 относится къ исторіи Западно-русской церкви—православной и уніятской, 16 духовныхъ завѣщаній Виленскихъ православныхъ и уніатскихъ горожанъ и 12 документовъ характера административнаго.

Соотвѣтственно этимъ тремъ группамъ документовъ болѣе или менѣе сходныхъ по своему содержанію, мы и постараемся представить общее ихъ обозрѣніе, позволяя себѣ обращать вниманіе читателя на подробности только тѣхъ документовъ, которые почему-либо заслуживаютъ болѣе подробнаго съ ними ознакомленія.

I.

Документы относящіеся къ исторіи Западно-русской церкви относятся главнымъ образомъ къ двумъ Виленскимъ монастырямъ: Св. Духовскому и Св. Троицкому,—къ первому относится 43 документа, къ второму 73; остальные 48—частію къ Виленскимъ же церквамъ: Пречистенской, Никольской, Воскресенской и Юрьевской на Россѣ, частію же къ монастырямъ и церквамъ другихъ мѣстностей Западно-русскаго края.

По своему содержанію они служатъ къ разъясненію слѣдующихъ историческихъ вопросовъ: 1) о правахъ и преимуществахъ Св. Духовскаго и Св. Троицкаго монастырей, а равно и нѣкоторыхъ церквей Западно-русскаго края; 2) о религіозныхъ столкновеніяхъ между православными съ одной стороны, и уніятами и римско-католиками—съ другой; 3) о постепенномъ преобладаніи уніятовъ надъ православными; 4) объ экономическомъ состояніи обоихъ Виленскихъ монастырей и разныхъ церквей, съ обозначеніемъ поземельныхъ владѣній, домовъ и капиталовъ и именъ жер-

твователей; 5) о затрудненіяхъ, встрѣчаемыхъ духовенствомъ при владѣніи своимъ имуществомъ, часто подвергавшимся не только неосновательному юридическому оспариванію, но и насильственному захвату. Но есть еще нѣсколько документовъ, отличающихся чисто мѣстнымъ и исключительнымъ характеромъ, указывающихъ на затруднительное положеніе Западно-русской церкви, какъ церкви русской. Такихъ документовъ впрочемъ очень не много.

Документы, отвѣчающіе на первый вопросъ, помѣщены подъ №№ 21, 52, 53, 54, 56, 57, 60, 98 и 67. Послѣдній документъ относится къ Св. Духовскому монастырю, остальные къ Св. Троицкому. Въ этихъ документахъ, по преимуществу королевскихъ привилегіяхъ, предоставляются вышепомянутымъ монастырямъ различныя права. Такъ подъ № 52-мъ находится привилегія Сигизмунда III, подтверждающая братскій уставъ при Св. Троицкой церкви. Хотя документъ этотъ и былъ уже цѣликомъ напечатанъ въ Чтеніяхъ Императорскаго Общества исторіи и древностей Россійскихъ, тѣмъ не менѣе Коммиссія нашла необходимымъ помѣстить его и въ своемъ изданіи въ видахъ его библіографической рѣдкости и разницы въ чтеніи нѣкоторыхъ словъ. Входить въ подробное разсмотрѣніе историческаго значенія этого документа мы считаемъ здѣсь неумѣстнымъ, потому что значеніе его обслѣдовано уже спеціалистами. Подъ №№ 53 и 54 находится двѣ привилегіи того-же короля,—одна на открытіе братства, братской школы, типографіи и освобожденіе братскихъ домовъ отъ городской повинности; другая на право владѣнія этими домами. Въ братской школѣ разрѣшено было преподавать латинскій, греческій, польскій и русскій языки, а въ типографіи печатать книги духовнаго и свѣтскаго содержанія. Во второй привилегіи разрѣшено братскимъ старостамъ производить судъ и расправу между жильцами братскихъ домовъ, пріобрѣтать и строить новые дома на церковныхъ плацахъ. Между подтвержденіемъ братскаго устава и открытіемъ самаго братства прошло три года и три мѣсяца, съ 21 іюля 1589 г. по 9 октября 1592 г. Спустя 22 года этимъ же королемъ предоставлены были Св. Троицкому монастырю еще новыя льготы. Въ 1614 г. Сигизмундъ III повелѣваетъ четыремъ братствамъ: скорняжескому, купеческому, росскому и панскому всѣ церковныя денежныя повинности отдавать Св. Троицкому монастырю на постройку церквей и содержаніе монаховъ. Причиною обѣднѣнія монастыря были страшные опустошительные пожары. Документъ этотъ ясно указываетъ, что кромѣ церковныхъ и цеховыхъ братствъ (скорняжескаго, купеческаго) существовали еще братства простыхъ горожанъ и дворянъ (братства росское на предмѣстьѣ, въ приходѣ Юрьевской церкви, и дворянское). Судя по позднѣйшимъ документамъ, такія преимущества встрѣтили при своемъ осуществленіи весьма серьезныя затрудненія. Такъ подъ № 3-мъ помѣщено жалоба Св. Троицкаго монастыря на сапожничій цехъ по поводу

невнесенія имъ на монастырскую церковь третьяго гроша; подъ № 60 находится подтвердительная привилегія Владислава IV, въ которой повелѣвается вносить церковныя повинности съ вышеназванныхъ медоварныхъ братствъ архимандриту Виленскаго Св. Троицкаго монастыря, Вельямину Рутскому, *а не кому нибудь другому,* и ежегодно представлять отчетъ въ израсходованіи денегъ предъ духовенствомъ и русской радой (т. е. уніятской). Подъ № 87 находится декретъ Виленскаго магистрата по жалобѣ Св. Троицкихъ базиліанъ на сапожничій цехъ, совершенно отказавшійся отъ взноса установленныхъ по цеховому уставу церковныхъ повинностей. Цехъ обязанъ былъ ежегодно вносить въ Св. Троицкую церковь на придѣлъ св. Луки полкамня воску (около 15½ ф.) и третій грошъ. Послѣ Московско-польской войны сапожники совершенно отказались отъ взноса этой повинности и задолжали до 40 копъ грошей. Магистратъ вслѣдствіе упорнаго сопротивленія сапожниковъ отослалъ обѣ спорящія стороны въ королевскій судъ. Чѣмъ кончилось это дѣло въ королевскомъ судѣ, изъ актовыхъ дѣлъ не видно; но нѣкоторыя подробности его ясно указываютъ на то, что религіозная борьба успѣла уже въ это время проникнуть и въ мирную жизнь горожанъ. Декретъ Виленскаго магистрата состоялся въ 1682 г.; но еще за 7 лѣтъ предъ этимъ сапожничій цехъ составилъ было постановленіе исправно вносить церковную данину въ Св. Троицкій монастырь съ однимъ только условіемъ, чтобы уніяты не смѣли обращаться къ православнымя церквамъ за исполненіемъ церковныхъ требъ подъ страхомъ взысканія ½ камнъ воску и 2 ортовъ. Очевидно, что разгорявшаяся между уніятами и православными религіозная борьба, а равно и временное появленіе Московскихъ войскъ были достаточной причиной для православнаго меньшинства сапожничьяго цеха къ неисполненію не только вынужденныхъ своихъ, но и королевскихъ распоряженій и постановленій.

Начавшееся религіозное преслѣдованіе православныхъ отразилось и на количествѣ документовъ, относящихся къ Св. Духовскому монастырю. Въ числѣ 307 актовыхъ книгъ, разсмотрѣнныхъ для настоящаго тома, встрѣтилась одна только привилегія короля Яна Казиміра, выданная въ 1661-мъ году, въ которой были предоставлены Св. Духовскому монастырю незначительныя льготы. Въ привилегіи этой между прочимъ говорится, что вслѣдствіе вѣрноподданническихъ услугъ рѣчипосполитой, оказанныхъ православными жителями г. Вильны, которые, находясь подъ властію непріятеля, не переставали служить вѣрно королю и рѣчи-посполитой и помогали польскимъ войскамъ войти и занять городъ, король увольняетъ Св. Духовскій монастырь и его фольварки отъ жолнерскихъ постоевъ *).

*) Т. IX, 185.

Сличая эту привилегію съ другими документами, относящимися къ этому же времени, не трудно убѣдиться, что она была выдана подъ вліяніемъ современныхъ политическихъ событій съ очевидною цѣлію успокоенія или замиренія взволнованныхъ страстей православныхъ жителей г. Вильны. Подъ №№ 68, 69 находятся прямыя указанія на то, что православные монахи если и не оказывали содѣйствія Московскимъ войскамъ, то во всякомъ случаѣ пользовались ихъ симпатіями и помощію. Въ жалобѣ Св. Троицкихъ монаховъ на Св. Духовскій монастырь между прочимъ говорится, что Св. Духовскіе монахи входили въ сношеніе съ непріятелемъ Москвитиномъ, оказывали ему постоянное содѣйствіе, грабили и разоряли церкви и костелы, ограбили Св. Троицкую церковь, спрятали у себя гробы представителей уніятства—бывшаго московскаго патріарха Игнатія и уніятскаго митрополита Вельямина Рутскаго, захватили Св. Троицкіе колокола и вообще причинили убытковъ уніятамъ по крайней мѣрѣ на 100,000 копъ литовскихъ грошей. Хотя въ жалобѣ этой и преувеличены проступки Св. Духовскихъ монаховъ, чему доказательствомъ служитъ протестація ихъ подъ № 66-мъ и отсутствіе въ актовыхъ книгахъ обвинительнаго декрета, тѣмъ не менѣе нѣкоторые изъ поименованныхъ предметовъ, какъ напримѣръ колоколъ „Лебедь", былъ возвращенъ уніятамъ обратно.

Документы, разъясняющіе религіозную борьбу православія съ уніей и католичествомъ находятся подъ №№ 3, 28, 58, 66, 68, 69, 77, 83, 87, 98 и 117. Изъ числа этихъ документовъ самымъ важнымъ въ историческомъ отношеніи слѣдуетъ признать декретъ короля Сигизмунда III по дѣлу Могилевскихъ мѣщанъ съ Полоцкимъ архіепископомъ Іосафатомъ Кунцевичемъ. Обстоятельства этого столкновенія настолько важны, что мы считаемъ необходимымъ познакомить читателя съ ними подробно.

Въ 1618 году Полоцкій архіепископъ Іосафатъ Кунцевичъ предпринялъ поѣздку въ Могилевъ для обращенія тамошнихъ церквей въ унію. Слухъ объ этомъ событіи чрезвычайно взволновалъ православныхъ жителей города; они поставили его на военную ногу, заперли городскія ворота и послали на встрѣчу Кунцевичу вооруженныхъ депутатовъ просить его не посѣщать ихъ города. По жалобѣ Кунцевича началось судебное дѣло, которое по своей важности и было переведено въ королевскій судъ. Инстигаторъ этого суда, какъ видно изъ самого процесса, употребилъ всѣ зависящія отъ него мѣры, чтобы рѣшить это дѣло окончательно въ пользу уніи. Обвинительные пункты были слѣдующіе: 1) что мѣщане присвоили себѣ патронатство надъ Могилевскими церквами и монастырями и въ ущербъ королевской власти не только завѣдуютъ церковными имуществами и доходами, но заставляютъ еще священниковъ произносить имъ присягу; 2) что они поставили

весь городъ на военную ногу, заперли городскія ворота и когда приближался къ городу Кунцевичъ, то расположившись на городскихъ стѣнахъ, произносили слѣдующія угрозы: „если этотъ владыка отщепенецъ покажется гдѣ-нибудь поближе возлѣ нашего города, то въ городъ мы его не впустимъ, но убьемъ, потому что владыкой не признаемъ и не хотимъ признавать"; 3) что въ это же время мѣщане писали Могилевскому подстаростѣ письмо, въ которомъ просили его принять на себя трудъ убѣдить архіепископа не въѣзжать въ ихъ городъ *гостиннымъ способомъ*, вслѣдствіе могущихъ возникнуть хлопотъ и замѣшательствъ; просили его напомнить о судьбѣ разныхъ уніятскихъ дѣятелей, подвергавшихся преслѣдованіямъ православныхъ жителей въ разныхъ мѣстахъ Руси, именно: о судьбѣ покойнаго митрополита Рогозы въ Слуцкѣ, покойнаго Поцѣя въ Вильнѣ и Львовѣ, Антонія Грековича въ Кіевѣ, гдѣ его утопили въ Днѣпрѣ, а равно и о судьбѣ другихъ духовныхъ лицъ, въ разныхъ мѣстахъ Литовско-польской Руси; 3) что мѣщане писали письмо Троцкому воеводѣ, въ которомъ указывали на послѣднюю конституцію и просили его убѣдить архіепископа оставить ихъ въ покоѣ; когда на это письмо воевода отвѣтилъ имъ, что Кунцевичъ не сдѣлаетъ имъ никакого насилія и помимо ихъ воли никого не поведетъ въ церковь, то они въ концѣ письма сдѣлали слѣдующую приписку: „не для того они строили церкви, чтобы ихъ водили туда на веревкѣ; иначе они должны будутъ думать о немъ то, что написано въ св. писаніи...; 4) что Могилевскіе мѣщане отняли священниковъ изъ подъ власти архіепископа, въ доказательство чего представлено было письмо священника Тишкевича, въ которомъ онъ писалъ архіепископу, что священники съ удовольствіемъ поѣхали бы на синодъ, если бы имъ не запрещали мѣщане; въ противномъ же случаѣ имъ страшно будетъ возвращаться назадъ, такъ какъ разнузданные и ни чѣмъ не сдерживаемые мѣщане угрожаютъ имъ; 5) что съ Козьмо-Демьянскимъ священникомъ Тимофеевичемъ они позволили себѣ страшное насиліе: мѣщанинъ Гришко Лощевичъ со своими слугами напалъ на него въ церкви во время совершенія литургіи, не позволилъ продолжать ее, священника разоблачилъ и вытолкалъ изъ церкви; 6) инстигаторъ показалъ письмо Могилевскаго подстаросты къ канцлеру в. кн. Литовскаго, что дѣйствительно мѣщане не пустили Кунцевича въ городъ и онъ долженъ былъ со срамомъ возвратиться назадъ; 7) наконецъ инстигаторъ доказывалъ, что вопреки государственному закону мѣщане присвоили себѣ полную власть надъ церквами и монастырями, воспрещаютъ архіепископу молиться за короля польскаго, а приказываютъ молиться за Цареградскаго патріарха, который въ свою очередь молится за турецкаго цесаря, врага святаго креста и христіанства. Вмѣстѣ съ инстигаторомъ просилъ у суда и архіепископъ, чтобы ему по закону была возвращена власть надъ церквами, монастырями, духовенствомъ и церковнымъ имуществомъ.

Позванные къ отвѣту Могилевскіе мѣщане оправдывались, что городъ дѣйствительно былъ въ то время запертъ, но не противъ Кунцевича, а противъ казацкаго отряда, *лежавшаго* возлѣ Могилева подъ предводительствомъ Сумы; что они писали только одно письмо къ Троцкому воеводѣ, въ которомъ просили его убѣдить архіепископа не тревожить ихъ до первой конституціи; что власти надъ духовенствомъ, церквами и ихъ имуществомъ они никогда не присвоивали себѣ, въ доказательство чего и были представлены ими письменныя удостовѣренія отъ Могилевскаго духовенства, что духовными дѣлами завѣдуетъ только оно, безъ всякаго вмѣшательства со стороны мѣщанъ; что предшественникъ архіепископа Кунцевича, покойный отецъ Брольницкій, добровольно отрекся отъ своей власти надъ духовенствомъ и передалъ оную Могилевскимъ мѣщанамъ, въ доказательство чего и было представлено ими собственно-ручное письмо покойнаго; что наконецъ они не признаютъ себя виновными въ приписываемыхъ имъ проступкахъ и просятъ короля послать нарочитыхъ слѣдователей на мѣсто преступленія для болѣе подробнаго изслѣдованія онаго.

На такое объясненіе инстигаторъ возразилъ, что казаковъ во время пріѣзда Кунцевича около Могилева уже не было, а слѣдовательно и городъ былъ вооруженъ исключительно противъ архіепископа; что духовенствомъ, церквами и ихъ имуществомъ заправляютъ мѣщане, хранятъ у себя церковные ключи и позволяютъ священникамъ отправлять церковныя службы по собственному усмотрѣнію, гдѣ и когда имъ угодно.

Королевскій судъ, признавая доводы инстигатора совершенно основательными и достаточными для произнесенія смертнаго приговора надъ виновными, постановилъ: церкви и монастыри передать въ полное распоряженіе Кунцевича, а зачинщиковъ казнить смертію.

Зачинщиками названы въ этомъ декретѣ слѣдующіе мѣщане: Левошко Исаевъ, Севлянъ Шульга, Мишко Пуцята, Кузьма Шевиняка. Къ отвѣту были призваны какъ магистратскіе чины, такъ и годичные старосты монастыря Св. Спаса.

Второй документъ по своей важности есть декретъ Виленскаго магистрата по поводу спора, возникшаго въ портняжескомъ цехѣ между уніятами и православными о правѣ занятія цеховыхъ должностей. Обстоятельства этого дѣла были слѣдующія: Въ засѣданіе портняжескаго цеха явились новоизбранные старшины для учиненія присяги, со стороны римской—Бѣльскій, со стороны русской—Грегоровичъ. Въ это же время явился въ засѣданіе и уніятскій священникъ Амвросій Янкевичъ и учинилъ протестъ противъ Грегоровича, что онъ, какъ православный, не имѣетъ права занимать мѣста цеховаго старшины, а право это всецѣло принадлежитъ

однимъ только уніятамъ. Протестъ уніятскаго священника поддержалъ римско-католикъ Окушко, доказывая, что дѣйствительно Грегоровичъ не имѣетъ права на старѣйшинство въ цехѣ, такъ какъ онъ не только не принялъ уніятства, но еще совратилъ своего товарища въ православіе, а дѣтей отъ матери католички воспитываетъ по православному обряду.

Магистратъ назначилъ по сему дѣлу особое засѣданіе для подробнаго разсмотрѣнія документовъ дизунитовъ и уніятовъ. Въ засѣданіе это явился настоятель Св. Троицкаго монастыря Флоріанъ Гребницкій и указалъ на привилегіи польскихъ королей Михаила и Яна, дарованныя уніятамъ и подтвержденныя королемъ Августомъ II и сеймовыми конституціями 1667, 1668 и 1692 гг., въ которыхъ ясно было выражено, что дизунитамъ воспрещается занимать въ цехѣ должности, съ цѣлію привлеченія ихъ въ унію. Возникли споры между адвокатами обѣихъ тяжущихся сторонъ,—православной и уніятской; въ этомъ спорѣ принимали участіе и лица духовныя изъ Св. Духовскаго и Св. Троицкаго монастырей. Уніяты между прочимъ ссылались на слѣдующія законоположенія: 1) на рескриптъ короля Михаила, въ которомъ было сказано: *„такъ какъ вообще дизуниты и диссиденты лишены права засѣдать въ лавицахъ римской и русской, то правило это должно распространяться и на цехи города Вильны“*; 2) рескриптъ короля Яна, въ которомъ между прочимъ выражено слѣдующее: *„мы повелѣваемъ Виленскому магистрату на вѣчныя времена, чтобы онъ наказывалъ диссидентовъ, вторгающихся въ цеховыя должности, штрафомъ въ 3,000 злотыхъ и преслѣдовалъ ихъ судомъ, такъ какъ отсюда возникаютъ разные раздоры, клонящіеся къ угнетенію уніятской вѣры, и цеховые доходы бываютъ обращаемы на разные бунты“*; 3) на конституцію 1699 года, на которой всѣ законоположенія рѣчи-посполитой, когда-либо изданные вообще для вѣры греческой, отнесены исключительно къ вѣрѣ уніятской *); 4) на недавній рескриптъ Августа II, которымъ онъ повелѣваетъ магистрату, признать цеховымъ старшиной уніята Ярмошевича. При этомъ уніяты представили еще и очень обширное толкованіе, какъ нужно понимать смыслъ королевскихъ привилегій и рескриптовъ, выданныхъ дизунитамъ, чтобы ихъ можно было отнести къ уніятамъ; сущность этихъ толкованій, основанныхъ на юридическихъ изслѣдованіяхъ такого законовѣда, какимъ

---

*) Если дизуниты защищаютъ себя давнишними привилегіями и конституціями, относящимися вообще къ религіи греческой, то это не можетъ оказать имъ помощи, потому что этому *роду* противоположенъ *видъ*; понятіе *греческій* заключаетъ въ себѣ *унита* и *дизунита*; понятіе же греко-унитъ заключаетъ въ себѣ *видъ*. Вслѣдствіе этого, когда сеймовыя конституціи и королевскіе рескрипты были истолкованы въ пользу вида (ad speciem) т. е. уніятовъ, то дизуниты не имѣютъ уже права защищаться этими законоположеніями. Т. IX. Стр. 316.

былъ Henricus Connisius, была та, что привилегіи и рескрипты, полученные дизунитами прежде, не имѣютъ силы, какъ уничтоженные позднѣйшими законоположеніями; также точно не имѣютъ силы и рескрипты позднѣйшіе, какъ полученные ad male narrata.

Депутатъ отъ Св. Духовскаго монастыря, священникъ Жуковскій, на основаніи королевскихъ же привилегій старался доказать, что дизунитамъ не запрещено занимать цеховыхъ должностей, что имъ позволено даже имѣть свои братства въ монастырѣ Св. Духа; что наконецъ уніяты не смѣютъ волновать и угнетать дизунитовъ, въ доказательство чего и былъ прочитанъ имъ заручный королевскій листъ.

На такой протестъ Жуковскаго святотроицкій настоятель отвѣчалъ, что въ документахъ его нѣтъ прямыхъ указаній на то, чтобы дизуниты имѣли право занимать цеховыя должности; что юридическую силу имѣютъ только древнѣйшія привилегіи, какъ основанныя на конституціяхъ (т. е. уніятскія), а позднѣйшія (т. е. дизунитскія) должны считаться полученными ad male narrata; что уніяты нисколько не препятствуютъ дизунитамъ поддерживать свои братства, но не соглашаются только на допущеніе ихъ къ исправленію цеховыхъ должностей; что вообще дизунитскіе документы на столько имѣютъ значенія, на сколько они не противорѣчатъ обще-государственнымъ законамъ, а такъ какъ дизуниты не могутъ указать на такую конституцію, которая бы прямо защищала ихъ права и преимущества, то и документы ихъ должны считаться недѣйствительными.

Магистратъ поставленъ былъ въ чрезвычайно затруднительное положеніе: въ своемъ постановленіи ему нужно было критически отнестись къ сущности этихъ документовъ, согласить выраженныя въ нихъ противорѣчія и признать законнымъ то, что на основаніи равносильныхъ же документовъ считалось беззаконнымъ. Такими документами между прочимъ оказались королевскіе рескрипты и привилегіи, объясненіе смысла которыхъ превышало власть Виленскаго магистрата. Вслѣдствіе этого магистратъ и отложилъ это дѣло или до реляційныхъ судовъ, или же до ассесорскихъ королевскихъ *). Споры эти происходили въ 1715 году. Хотя они и остались нерѣшенными, тѣмъ не менѣе они ясно указываютъ на тотъ фактъ, что православіе въ это время, не смотря на систематическое преслѣдованіе его рѣчью-посполитой, имѣло еще на столько силы нравственной, что члены его избирались горожанами на почетныя магистратскія должности вопреки распоряженіямъ верховной власти.

---

*) Т. IX. Стр. 313—320.

Однородный съ вышеизложеннымъ документомъ находится подъ № 28. Въ немъ излагается отъ имени короля Станислава Августа позывная жалоба Виленскихъ диссидентовъ на Виленскій магистратъ по поводу ограниченія ихъ юридическихъ правъ. Въ этой жалобѣ диссиденты домогаются исполненія магистратомъ того королевскаго декрета, который состоялся въ 1784 году съ цѣлію уравненія правъ диссидентовъ съ другими подданными рѣчи-посполитой, гарантированнаго въ 1768-мъ году ручательствомъ трехъ сосѣднихъ государствъ. Въ этомъ документѣ диссиденты указываютъ на весьма печальное положеніе г. Вильны въ бытовомъ и экономическомъ отношеніи, происшедшее вслѣдствіе религіознаго антагонизма и юридической неравноправности горожанъ.

Подъ №№ 63 и 88-мъ помѣщены документы, указывающіе на открытыя столкновенія уніятовъ и римско-католиковъ съ православными. Въ первомъ документѣ приноситъ жалобу на уніятовъ Св. Духовскій настоятель о. Дороѳеевичъ; во второмъ—жалуются на православныхъ студенты Виленской іезуитской коллегіи. Сущность первой жалобы заключается въ томъ, что нѣкоторые Виленскіе мѣщане уніяты изъ-за личнаго столкновенія съ Виленскимъ купцомъ Григоріемъ Петровичемъ устроили на дворѣ Св. Духовскаго монастыря противъ его родственника засаду и, когда онъ шелъ въ церковь, напали на него, затащили въ Троицкій монастырь и безчеловѣчно избили; сущность втораго документа заключается въ томъ, что студенты въ день Непорочнаго Зачатія Пресвятой Дѣвы вздумали отправиться по церквамъ, чтобы присмотрѣться къ религіознымъ церемоніямъ, отправлявшимся въ соучастіи разныхъ братствъ съ барабанами и трубнымъ звукомъ; такъ они посѣтили Св.-Троицкую церковь и присмотрѣлись; за тѣмъ пошли въ Св. Духовскую, *чтобы выслушать діалогъ;* по окончаніи діалога стали пускать ракеты; нѣсколько изъ нихъ было направлено на академиковъ и обожгло имъ платье и тѣло; одинъ изъ академиковъ поднялъ голосъ и сказалъ: *„господа! если вы тріумфуете, то не причиняйте людямъ убытка въ платьи и не калѣчьте ихъ здоровья“.* Это замѣчаніе послужило поводомъ къ замѣшательству, во время котораго толпа хлынула изъ церкви на погостъ и увлекла съ собой и академиковъ; здѣсь нѣкто Даніилъ Пашкевичъ со своими помощниками напалъ на академиковъ и избилъ ихъ; но этимъ дѣло еще не кончилось: двоихъ изъ академиковъ—Дунинскаго и Высоцкаго потащили въ монастырское зданіе, сопровождая пинками, палочными ударами и заушеніемъ и посадили подъ арестъ. Не смотря на слезныя просьбы съ колѣнопоклоненіемъ арестованныхъ академиковъ, разъяренная толпа осталась непреклонной и вопила: „убить ихъ, убить“! Какъ спаслись другіе студенты, тоже приходившіе слушать діалогъ, истцы говорятъ, что это извѣстно одному Богу, ибо воз-

бужденіе было до того сильно, что толпа только и произносила: „еще напьемся мы крови католической и студенческой“. Къ сожалѣнію въ актовыхъ книгахъ не встрѣтилось другихъ документовъ, относящихся къ этому столкновенію, такъ что послѣдствія его остаются неизвѣстными. Есть только посвидѣтельствованіе вознаго, что студенты дѣйствительно были избиты и платье ихъ испорчено. Сличая это событіе съ другими однородными, повторявшимися въ Св. Духовскомъ монастырѣ во время самыхъ торжественныхъ праздниковъ, какъ напримѣръ, страстной седьмицы и Пасхи, при совершеніи которыхъ православные умѣли держать себя очень воздержно и переносить оскорбительную запальчивость и кощунство надъ своей святыней съ рѣдкимъ терпѣніемъ*), трудно допустить, чтобы въ данномъ случаѣ могло взволновать этихъ же самыхъ жителей одно только присутствіе студентовъ въ церкви и замѣчаніе, тѣмъ болѣе, что по показаніямъ тѣхъ же обиженныхъ студентовъ, находилось еще въ толпѣ очень много и другихъ необиженныхъ, спасеніе которыхъ приписывается только одному произволенію Божію. Дѣло это происходило въ 1683-мъ году.

Документы указывающіе на постепенное преобладаніе уніи, находятся подъ №№ 3, 21, 58, 81, 84, 91, 92, 93, 94, 98, 102, 117-мъ и 160-мъ. Въ нихъ заключаются очень разнообразные факты, носящіе на себя отпечатокъ не только расширенія различныхъ правъ уніятовъ въ ущербъ православія, какъ юридическихъ личностей, но и фактическаго нравственнаго вліянія ихъ, какъ лицъ духовныхъ, на жизнь горожанъ. Мы не будемъ входить здѣсь въ подробное разсмотрѣніе этихъ документовъ такъ какъ на нѣкоторые изъ нихъ мы уже указывали выше, а остальные гораздо обстоятельнѣе могутъ быть разсмотрѣны въ связи съ другими однородными, которые еще будутъ напечатаны въ дальнѣйшихъ изданіяхъ Коммиссіи. Здѣсь мы обратимъ вниманіе читателя только на одинъ документъ, который въ одинаковой мѣрѣ важенъ какъ для православія, такъ и для уніи,—это декретъ задворнаго ассесорскаго суда о мѣстоположеніи древнихъ русскихъ церквей въ г. Вильнѣ. Декретъ этотъ состоялся въ 1672-мъ году.

Подробности этого дѣла заключается въ слѣдующемъ:

Уніятскій митрополитъ Гавріилъ Коленда внесъ въ королевскій судъ жалобу на Виленскій магистратъ, что этотъ послѣдній вторгается въ митрополичью юрисдику и присвоиваетъ себѣ право надъ тѣми церковными землями, которыя съ древнѣйшихъ временъ находились или подъ церквами, или церковными погостами и кладбищами. Король Михаилъ для разбирательства этого важнаго дѣла назначилъ

---

*) Т. VIII, стр. 28—37.

особую коммиссію, которая состояла изъ Виленскаго р.-католическаго епископа Александра Сапѣги, канцлера в. кн. Литовскаго Христфора Паца, Граціонополитанскаго епископа Николая Слупскаго, писаря в. кн. Литовскаго Павла Бростовскаго и декретоваго писаря в. кн. Литовскаго Казиміра Пухальскаго. Коммиссія эта съѣхалась въ Вильну въ 1670-мъ году и, по разсмотрѣніи документовъ обѣихъ тяжущихся сторонъ, искъ митрополита признала правильнымъ. Постановленіе ея было таково, что по учиненіи присяги митрополитомъ, его коадъюторомъ Жоховскимъ, Виленскимъ протопопомъ Николаемъ Рыбинскимъ совмѣстно съ 4-мя свидѣтелями изъ горожанъ, земли, указанныя въ жалобѣ митрополита, должны были перейти въ митрополичью юрисдику.

Противъ такого постановленія возсталъ Виленскій магистратъ и силился доказать, что по конституціи 1661 г. въ г. Вильнѣ узаконены только три юрисдики: замковая, бискупская и городская; что изъ канцеляріи митрополичьей выходятъ распоряженія несогласныя съ интересами римско-католической церкви; что описаніе мѣстоположенія Виленскихъ церквей, указанное въ трудѣ Мальхера Геліашевича и ксендза Войтеха Жабинскаго недѣйствительно, такъ какъ въ этой описи заключаются подложныя подписи самого Жабинскаго и одного изъ магистратскихъ депутатовъ Коптя; подложность эту магистратъ доказывалъ тѣмъ, что фамилія Коптя подписана по-польски, а Копоть по завѣренію сына не умѣлъ писать по-польски, что подпись руки Жабинскаго тоже непоходитъ на другія его подписи; что наконецъ не возможно допустить, чтобы дома и плацы митрополичьей юрисдики были освобождены отъ городскихъ повинностей, потому что въ такомъ случаѣ пришлось бы освободить отъ нихъ почти третью часть города. При этомъ магистратъ брался подтвердить нѣкоторыя изъ этихъ показаній присягой, а равно и то, что большинство наличныхъ церквей сохранило свои прежнія земли въ прежнемъ количествѣ, а о многихъ церквахъ, упомннаемыхъ въ жалобѣ митрополита, онъ ничего не слыхалъ и ничего не знаетъ.

Такъ какъ магистратъ не могъ представить въ судъ инвентарной описи города, въ которой подробно были указаны улицы и разграниченіе поземельной собственности разныхъ юрисдикъ, будто потому, что она пропала во время Московскаго нашествія, а митрополитъ напротивъ того представилъ неоспоримыя юридическія доказательства правоты своего дѣла, то королевскій судъ допустилъ къ присягѣ митрополита самъ—седьмаго, по учиненіи которой и утвердилъ за нимъ спорныя земли.

Въ документѣ этомъ представленъ очень подробный перечень лицъ и учрежде-

ній, имѣвшихъ свои дома на церковныхъ земляхъ. Въ спорное время уже были застроены слѣдующіе церковища, церковные погосты и плацы: 1) погостъ Св. Спаса, 2) церковище Св. Екатерины, 3) Св. Покрова, 4) Св. Ивана, 5) Св. Михаила, 6) Св. Николая, 7) Св. Иліи, 8) Рождества Христова, 9) кладбище Св. Пятницы, 10) погостъ церкви Перенесенія мощей святителя Николая, 11) Св. Воскресенія, 12) Свв. Косьмы и Даміана и 13) Св. Петра. Не смотря на то, что мѣстоположеніе этихъ церквей было обозначено на картѣ, предъявленной королевскому суду митрополитомъ, Виленскій магистратъ брался присягать на томъ: 1) что церкви Св. Спаса, Св. Пречистой, Св. Покрова и Св. Ивана никогда не имѣли подъ собой больше той земли, которою владѣли въ описываемое время; 2) что церковь Св. Пятницы не имѣла кладбища; 3) церковь Св. Николая на рыбномъ рынкѣ имѣла только кладбище, на которомъ жилъ протопопъ; 4) церковь Косьмы и Даміана, какъ стоящая на углу двухъ улицъ, не имѣла кладбиша, 5) церковь Св. Воскрессенія стоитъ въ своихъ прежнихъ границахъ и никогда не имѣла кладбища, 6) также точно и церковь Св. Петра, 7) что объ остальныхъ церквахъ, упоминаемыхъ въ митрополичьихъ документахъ, какъ то: Св. Екатерины, Св. Михаила, Св. Николая на Смоленской улицѣ, Св. Иліи и другихъ могистратъ ничего не слыхалъ и не знаетъ *).

Замѣчательны еще въ этомъ документѣ и указанія магистрата на тѣ права и привилегіи, которыми пользовалась русская лавица надъ церквами и духовенствомъ. Такъ между прочимъ онъ указываетъ на привилегію 1544 г., по которой магистрату, именно русской лавицѣ, предоставлено было право патронатства надъ русскими церквами, на основаніи которыхъ она послѣ смерти священниковъ забирала къ себѣ церковные ключи, производила опись церковнымъ вещамъ. На основаніи этой привилегіи магистратъ и въ позднѣйшее время считалъ себя полноправнымъ распорядителемъ церковныхъ земель и имуществъ, предоставляя митрополиту право только пользоваться съ нихъ доходами. Указывая на этотъ фактъ, мы имѣли въ виду только обратить вниманіе читателя на то обстоятельство, что и въ данномъ случаѣ, какъ и во многихъ другихъ, отразилось то противорѣчіе въ правительственной дѣятельности рѣчи-посполитой, которое служило постояннымъ источникомъ недоразумѣній и антагонизма между ея подданными.

Документы, указывающіе на экономическое состояніе Св. Духовскаго Св.-Троицкаго монастырей, помѣщены подъ №№ 2, 4, 6, 8, 15, 17, 23, 25, 26, 27, 29,

---

*) Т. IX. Стр. 220—232.

30, 33, 34, 36, 38, 39, 40, 46, 61, 62, 63, 72, 75, 76, 79, 80, 82, 85, 86, 89, 90, 95, 100, 101, 103, 106, 108, 111, 116, 118, 119, 120, 121, 130, 134, 136, 140, 143, 145, 153, 154, 155, 158, 159, 161, 163 и 164. Всѣхъ документовъ 58. Хотя по заключающимся въ нихъ даннымъ и нельзя составить полнаго и окончательнаго вывода относительно этого вопроса, тѣмъ не менѣе для спеціальнаго его изслѣдованія они представляютъ довольно серьезный и крупный матерьялъ. Они указываютъ, что главнѣйшимъ источникомъ матерьяльнаго благосостоянія этихъ монастырей было религіозное чувство высшаго и средняго сословій. Одни лица жертвовали свои земли и капиталы для спасенія только своихъ душъ; другія для общественной пользы; жертвовали какъ на благолѣніе церквей, такъ и на содержаніе духовенства. Нѣкоторыя лица искали въ монастырскихъ стѣнахь успокоенія отъ житейскихъ треволненій и вступали въ соглашеніе съ монастырями, чтобы они за извѣстную сумму давали имъ въ своихъ кельяхъ помѣщеніе, въ своихъ трапезахъ пропитаніе.

Для увеличенія своихъ доходовъ монастыри вступали въ разныя сдѣлки съ частными лицами: однимъ давали подъ залогъ имѣній деньги, другимъ—въ арендное содержаніе дома и земли. Въ актѣ подъ № 159-мъ перечислены всѣ главнѣйшіе документы на правовладѣніе Св. Троицкаго монастыря землями и домами. Всѣхъ документовъ исчислено 77, начиная съ 1514 по 1768-й годы. Между этими документами приводятся и тѣ привилегіи Владислава IV и Августа, по которымъ завѣдываніе братскимъ и монастырскимъ имуществомъ предоставлено было исключительно самому монастырю. Право это имѣло очень важное значеніе для независимаго развитія монастырской жизни и хотя оспаривалось иногда разными претендентами на Св. Троицкую архимандрію, тѣмъ не менѣе монастырю удавалось отстоять и сохранить его за собой. Одно изъ такихъ дѣлъ очень подробно разъяснено въ документѣ по № 160-мъ. Обстоятельства, вызвавшія его, были слѣдующія: номинатъ Св. Троицкаго монастыря *Чаадай* и Жидичинскій архимандритъ *Володько*, на основаніи полученныхъ ими отъ короля привилегій, стали домогаться Св. Троицкой архимандріи, собственно говоря, права распоряжаться монастырскимъ имуществомъ. Настоятель Св. Троицкаго монастыря *Артецкій* отъ имени базиліанъ представилъ цѣлый рядъ документовъ, въ томъ числѣ и привилегію короля Владислава IV, подтвержденную позднѣйшими королями, на основаніи которыхъ за монастыремъ и признано было въ королевскомъ судѣ право избирать изъ среды себя настоятелей и распоряжаться своимъ имуществомъ. Сущность базиліанскихъ доводовъ на столько своеобразна, что мы считаемъ не безынтереснымъ познакомить съ нею читателя. Базиліане, между прочимъ, говорили: „вслѣдствіе отсутствія какихъ бы-то нибыло правъ и привилегій“ могущихъ указать на

происхожденіе Св. Троицкаго монастыря, слѣдуетъ руководствоваться въ данномъ случаѣ однимъ только преданіемъ, что основательницей Св. Троицкой церкви была супруга в. князя Ольгерда, тверская княжна—*католичка* (!?): она успѣла своими мольбами склонить Ольгерда позволить ей построить во имя Св. Троицы церковь на томъ мѣстѣ, которое предназначено было для казни преступниковъ; въ позднѣйшее время, когда въ эту церковь введены были базиліане, то для поддержанія ея благолѣпія и существованія манаховъ, нѣкоторые изъ Виленскихъ гражданъ принесли ей въ даръ какъ свои дома, такъ и капиталы. Такимъ образомъ Св. Троицкая церковь возникла на почвѣ чисто мѣстной, городской, и содержалась на городскія приношенія, вслѣдствіе чего и завѣдываніе ея дѣлами долгое время принадлежало этимъ же Виленскимъ мѣщанамъ. Послѣ уніи, когда возникла религіозная борьба между свято-Троицкой церковью и соборной, то многіе набожные люди, надѣливши ее имуществомъ, пожелали въ тоже время, чтобы церковными дѣлами завѣдывали игумены, или архимандриты, что впослѣдствіи и послужило предлогомъ къ титуляціи ея архимандріей (co się potym do tytułu opactw praetextu o te wciągnęło); тѣмъ не менѣе они сохранили за собой право завѣдывать и контролировать ея дѣлами и не предоставили таковыхъ ни монастырю, ни архимандритамъ, которыхъ никогда не назначали, тѣмъ болѣе не записывали имъ никакихъ имуществъ. Вслѣдствіе такихъ причинъ базиліане были глубоко убѣждены, что и права Св. Троицкихъ архимандритовъ, назначаемыхъ верховною властію могутъ простираться только исключительно на тотъ плацъ, на которомъ Св. Троицкая церковь получила свое „*первое естество*“. Чтоже касается разныхъ привилегій, выхлопотанныхъ у королей отдѣльными личностями, на Виленскую Св. Троицкую архимандрію, то происхожденіе ихъ слѣдуетъ приписать только искательству и задору этихъ личностей *).

Документы, указывающіе на судебныя препирательства монастырей съ частными лицами изъ-за обладанія монастырскими имуществами, находятся подъ №№ 11, 14, 19, 20, 31, 32, 41, 77, 78, 109, 110, 114, 126, 132, 139, 144 и 162-мъ. Самыми важными изъ нихъ слѣдуетъ признать документы подъ №№ 109 и 110. Сущность ихъ заключается въ слѣдующемъ: по жалобѣ префекта ученическаго братства во имя свв. Константина и Елены, существовавшаго при Св. Духовскомъ монастырѣ, на наслѣдниковъ Виленской мѣщанки Буниной—Чернявской, отказавшихся исполнить ея завѣщаніе, т. е. выдать этому братству 1,200 злотыхъ, или же передать ему во владѣніе каменный домъ на Субочь улицѣ, Виленскій магистратъ слушалъ въ своемъ засѣданіи споры и доводы обѣихъ тяжущихся сто-

---

*) Т. IX, стр. 437—450.

ронъ. Уполномоченный префектъ требовалъ или немедленной уплаты завѣщанной суммы, или же передачи во владѣніе каменнаго дома, на которомъ завѣщательницей обезпечена была сумма; уполномоченный отвѣчиковъ добивался пріостановки рѣшенія этого дѣла впередь до совершеннолѣтія малолѣтнихъ наслѣдниковъ. Магистратъ, основываясъ на духѣ завѣщанія рѣшилъ это дѣло въ пользу префекта и запретилъ отвѣтчикамъ подавать апелляцію въ королевскій судъ.

Къ Пречистенской церкви относится 3 документа; они находятся подъ №№ 13, 44, 54; самый важный изъ нихъ это осмотръ вознымъ въ 1793-мъ году Пречистенскаго собора и принадлежащихъ къ нему построекъ. Вотъ состояніе, въ которомъ тогда находилась эта церковь: „Я видѣлъ, гововитъ возный, что въ четырехъ окнахъ, выходящихъ съ фронта, было разбито нѣсколько стеколъ, пятое, что надъ дверью, было совершенно выбито; также точно были выбиты стекла и въ другихъ окнахъ, выходящихъ на церковный дворъ и госпиталь. Крыша обновлена и находится въ порядкѣ. Подъ церковью склепъ завалился въ двухъ мѣстахъ и дверь къ нему стара и изломана; противъ большаго алтаря проходъ въ склепъ заваленъ гробами и вмѣсто двери заложенъ досками. Алтари обнажились отъ красокъ, образа испорчены отъ ветхости, карнизы и связи алтарей повыходили изъ своихъ гнѣздъ и съ давнихъ временъ требуютъ починки.“ Жилые дома находились въ болѣе удовлетворительномъ видѣ.

Къ Никольской церкви относится четыре документа: три контракта, или условія, на аренду церковныхъ домовъ и продажная запись на дворъ Ленковщизну.

Къ Юрьевской церкви, бывшей на Росѣ, относится два документа: первый есть согласіе митрополита Жоховскаго на аренду Виленскому мѣщанину церковнаго плаца и огорода; второй есть жалоба митрополитовъ Володковича и Шептицкаго на Виленскаго мѣщанина Фіалковскаго по поводу захвата имъ церковной земли.

Къ Воскресенской церкви относится одинъ документъ,—согласіе Воскресенскаго настоятеля на аренду церковнаго дома.

Что касается другихъ церковныхъ документовъ, то самый замѣчательный изъ нихъ есть инвентарь недвижимаго имущества Полоцкой архіепископіи, составленный королевскими коммиссарами для Іосафата Кунцевича въ 1618 году. (№ 1). Это третій инвентарь Полоцкой архіепископіи; первый былъ составленъ королевскимъ дворяниномъ *Годебскимъ* въ 1588 г., а второй *Бедрицкимъ* въ 1601 г. для Полоцкихъ архіепископовъ Аѳанасія Терлецкаго и Гедеона Брольницкаго при за-

нятіи ими святительской каѳедры *). Другіе документы представляютъ собой по преимуществу фундушевыя записи разнымъ церквамъ и монастырямъ, или же юридическія сдѣлки по имуществу. Монастырей упоминается *шесть*: *Борунскій, Березвецкій, Поставскій, Марковскій, Сучковскій и Касутскій;* церквей *одиннадцать: Холхельская, Груздовская, Вертянская, Мышская, Кублицкая, Порудоминская, Красносельская, Ганковская, Озунская и Лембовская.* Къ церквамъ относятся все фундушовыя записи. Самыя древнія изъ нихъ, это дарственная запись князя Константина Ивановича Острожскаго Порудоминской Николаевской церкви на землю, выданная въ 1493-мъ году и подтвержденная въ 1695-мъ королемъ Яномъ, и четыре документа 1529 года на земли Красносельской Воскресенской церкви.

II.

Въ отдѣлѣ второмъ помѣщено 15 духовныхъ завѣщаній и опись имущества, оставшагося послѣ смерти Виленскаго бургомистра Степана Лебедича. Документы эти заключаютъ въ себѣ очень много данныхъ для изученія экономической и бытовой жизни Виленскихъ горожанъ. Такъ изъ нихъ можно извлечь, съ какими мѣстами вели торговлю Виленскіе купцы и чѣмъ торговали; до какихъ размѣровъ достигали ихъ торговые обороты; что составляло предметы первой потребности въ ихъ жизни и предметы роскоши въ утвари и одеждѣ; какія книги занимали ихъ мысли и какъ вообще относились горожане къ дѣламъ своей и чужой религіи.

Не выходя изъ предѣловъ общаго обозрѣнія напечатанныхъ въ этомъ томѣ документовъ, мы все таки считаемъ необходимымъ отвѣтить кратко на предложенные нами вопросы, на сколько позволяютъ намъ сдѣлать эти сами же документы.

Иностранная торговля Виленскихъ купцовъ велась по преимуществу съ Королевцомъ. Туда возили разные сырые матерьялы,—ленъ, пеньку, льняное и конопляное сѣмя, разнаго рода хлѣбъ, медъ, воскъ и пушные товары; привозили соль, сельди, красные и желѣзные товары; нѣкоторые купцы были родомъ изъ славянскихъ земель и поддерживали съ ними торговыя и родственныя сношенія. Таковъ напр. былъ Виленскій купецъ Николай Грековичъ изъ *Черноводъ*. Внутренняя торговля велась съ Ковномъ, Могилевомъ, Минскомъ, Новогородкомъ и др. Западно-русскими городами. Торговля производилась по преимуществу по рр. Виліи и Нѣману на витинахъ. Торговые обороты сравнительно съ нашими временами были незна-

---

*) Вил. Арх. Сбор. Т. I. 167—221.

чительны, но для тогдашняго времени были весьма значительны,—простирались до 90,000 копъ грошей. На основаніи напечатанныхъ въ этомъ томѣ завѣщаній можно съ большою увѣренностію сказать, что богатство Виленскихъ купцовъ наживалось по преимуществу личной энергіей, сообразительностію и добросовѣстностію,—тѣмъ болѣе, что нѣкоторые изъ нихъ происходили изъ бѣднаго крестьянскаго сословія.

Въ жизни домашней купцы позволяли себѣ очень многіе предметы роскоши: богатое вооруженіе, дорогіе мѣха и ткани, золотую и серебряную посуду и разныя украшенія—перстни, ожерелья, кораллы и жемчуги. Въ каждомъ почти духовномъ завѣщаніи всркѣчаются серебряные кубти и ложки; послѣднихъ у нѣкоторыхъ было по двѣ и по три дюжины. Такіе предметы роскоши, составлявшіе прямой результатъ торговли, возбуждали въ шляхтѣ чувство зависти къ мѣщанамъ, противъ которыхъ и былъ изобрѣтенъ особый законъ, извѣстный подъ названіемъ *lex sumptuaria*. Дворянское сословіе думало, что роскошь въ купеческомъ и городскомъ быту увеличиваетъ дороговизну предметовъ.

Въ купеческихъ библіотекахъ попадались разныя книги религіознаго и свѣтскаго характера. Въ описи имущества Виленскаго бургомистра Лебедича наибольшее количество книгъ относилось къ міру классическому, наименьше было книгъ польскихъ. Между русскими книгами поименованы слѣдующія: Славянская библія Острожскаго изданія, in folio; книга св. Василія тогоже изданія in folio; Дѣянія Апостоловъ in folio; Евангеліе для чтенія in folio; Апостолъ Скорины in 8°; Катихизисъ Острожскаго изданія in 4°; Псалтырь Давида in 4°; Повседневныя молитвы in 8°; Катихизисъ объ иконахъ и крестѣ in 8°; ежедневныя молитвы in 8°; Молитвы Мамонической типографіи in 8°; такія же въ новомъ переплетѣ. Цѣнность этихъ книгъ сравнительно съ нашими была очень не высока: молитвенникъ стоилъ 6 грошей, библія—10 злотыхъ.

Въ дѣлахъ религіи Виленскіе православные купцы представляютъ рѣдкій примѣръ преданности къ вѣрѣ своихъ отцовъ, набожности и усердія. Многіе изъ нихъ были братчиками и не щадили ни трудовъ, ни денегъ для нуждъ православія. Предметомъ ихъ заботливости былъ не только Св. Духовскій монастырь, но и многіе другіе, раскинутые въ разныхъ мѣстахъ Западно-русскаго края: *Евейскій, Кронскій, Полоцкій, Дисненскій, Купятицкій, Новогородскій, Цеперскій, Марковскій,* и другіе. Они жертвовали на нихъ не только богатую церковную утварь, но и довольно значительные капиталы; такъ напримѣръ десять Виленскихъ православныхъ купцовъ, завѣщанія которыхъ напечатаны въ настоящемъ томѣ, пожертвовали на дѣла религіи болѣе 22,000 злотыхъ. Мы не говоримъ уже о томъ, что многія

купеческія дѣти по желанію своихъ родителей поступали въ монашеское званіе и занимали впослѣдствіи значительныя мѣста.

Не зависимо отъ этого, Виленскіе купцы старались о распространеніи и поддержаніи образованія; такъ нѣкоторые изъ нихъ, какъ напр. Кособуцкій, Дунина Чернавская, Акулина Дороѳеевичова записали довольно значительныя суммы ученическому братству при Св. Духовскомъ монастырѣ во имя свв. Константина и Елены; а купецъ Дроѳеевичъ и Гуковичъ—другому ученическому братству во имя Св. Евангелиста Іоанна.

III.

Въ третьемъ отдѣлѣ помѣщено 10 документовъ. Они извлечены изъ актовыхъ книгъ Виленскаго земскаго суда и бывшей конфедераціи в. кн. Литовскаго. Самый замѣчательный изъ нихъ—это универсалъ гетмана в. кн. Литовскаго Симона Корвина Косаковскаго къ жителямъ Виленскаго воеводства объ устройствѣ конфедераціи. Въ этомъ универсалѣ Косаковскій предостерегаетъ жителей Виленскаго воеводства воздержаться отъ всякаго соучастія въ бунтахъ, не принимать и не распространять никакихъ революціонныхъ документовъ страхомъ лишенія чести и имущества. Административный порядокъ былъ установленъ слѣдующій:

1) въ каждомъ повѣтѣ должны быть избраны маршалокъ, шесть совѣтниковъ и писарь для веденія въ двухъ экземплярахъ протоколовъ; предметомъ занятій должно служить все касающееся безопасности и цѣлости повѣта, его обывателей и имущества; эти же лица должны исполнять предписанія генеральной конфедераціи и польнаго гетмана.

2) всѣ подати должны сберегаться у обывателей впредь до востребованія, при чемъ лица отдавшія свои подати незаконнымъ сборщикамъ не избавляются отъ вторичной уплаты оныхъ; городскіе доходы и пошлины не должны входить въ этотъ разсчетъ, но только производиться съ вѣдома генеральной конфедераціи;

3) военные магазины должны пополняться провіантомъ изъ староствъ, но не крестьянами, а владѣльцами, что въ свое время зачтено будетъ за кварту;

4) рекрутскіе наборы изъ крестьянъ должны быть прекращены, какъ безполезные и жестокіе;

5) сенаторамъ, посламъ и разнымъ должностнымъ лицамъ, находящимся во враждебныхъ отношеніяхъ къ конфедераціи, полагается извѣстный срокъ или присоединенія къ оной; въ случаѣ же неповиновенія, имущество ихъ подвергается секвестру;

6) снисхожденіе это не можетъ простираться на бунтовщиковъ изъ лицъ частныхъ.

7) городскія общества и кагалы должны доставить конфедераціи самыя подробныя свѣдѣнія, кто ихъ бунтовалъ, кто бралъ имущество и въ какихъ размѣрахъ. Мѣра эта предпринимается какъ для разслѣдованія и наказанія виновныхъ, такъ и для удовлетворенія пострадавшихъ невинно горожанъ.

Въ заключеніе Корвинъ Косаковскій въ самыхъ лестныхъ выраженіяхъ отзывается объ императрицѣ Екатеринѣ и убѣждаетъ жителей крѣпко придерживаться союза съ Россіей, какъ съ единственнымъ убѣжищемъ и опорой политическаго существованія рѣчи-посполитой.

Подъ № 120-мъ помѣщенъ манифестъ императрицы Екатерины II-й о присоединеніи Западнаго края къ Россійской имперіи, въ 1795-мъ году. Въ этомъ манифестѣ императрица обѣщаетъ своимъ новымъ подданымъ сохранить ихъ при вѣрѣ предковъ и собственности и выражаетъ надежду, что они съумѣютъ снискать къ себѣ расположеніе ея величества.

Подъ № 191-мъ находится форма присяги для новыхъ подданныхъ; а послѣдній документъ есть письмо императора Павла I къ Виленскому прелату Княжевичу, въ которомъ Государь назначаетъ ему ежегодную пенсію въ размѣрѣ 400 р. изъ секвестрованныхъ имѣній Виленскаго р.-католическаго епископства.

С. Шолковичъ.

I.

Акты относящіеся къ исторіи Западно-Русской церкви.

A) Акты, извлеченные изъ книгъ Виленскаго земскаго суда.

1618 г. Января 10 дня.

Изъ книги—№ 4220, за 1784 годъ, стр. 2933.

1. Инвентарь недвижимаго имущества Полоцкой архіепископіи, составленный королевскими комиссарами для Полоцкаго архіепископа Іосафата Кунцевича *).

Roku tysiąc siedmset ośmdziesiąt czwartego, miesiąca Decembra szóstego dnia.

Przed aktami ziemskiemi woiewodztwa Wileńskiego stanowszy osobiście w Bogu wielebny iegomość xiądz Floryan Kruszewski — rektor collegium Waleryan. Schol. Piar. extrakt z xiąg ziemskich woiewodztwa Połockiego inwentarza spisania dóbr archiepiskopii Połockiey, przez kommissarzów iego królewskiey mości, w tym że inwentarzu wyrażonych, w roku tysiąc sześćset ośmnastym, miesiąca Januarii dziesiątego dnia sporządzonego, do akt podał, który co do słowa w xięgi ziemskie woiewodztwa Wileńskiego wpisuiąc, temi następuiącemi wyraża się słowy.

Wypis z xiąg ziemskich spraw wieczystych woiewodztwa Połockiego roku tysiąc siedmsetnego trzydziestego pierwszego, miesiąca Januarii dwudziestego dziewiątego dnia.

Na rokach sądowych ziemskich trzykrólskich, porządkiem prawa pospolitego przypadłych y sądownie w Połocku odprawu-

*) Настоящій инвентарь имѣетъ весьма важныя отличія отъ двухъ таковыхъ же инвентарей—перваго, составленнаго королевскимъ двоpяниномъ Годебскимъ въ 1588 г., а втораго, написаннаго Бедрицкимъ въ 1601 г., для Полоцкихъ архіепископовъ Аѳанасія Терлецкаго и Гедеона Брольницкаго при занятіи ими Полоцкой святительской каѳедры. (Вилен. Археографич. Сборникъ, Т. I, л. 167 и 221).

iących się przed nami Troianem Haską—sędzią, Józefem Antonim Sielawą—podsędkiem, Bazylim Rypińskim—pisarzem, urzędnikami sądowemi ziemskiemi woiewodztwa Połockiego, comparendo personaliter u sądu patron iegomość pan Roman Lenkiewicz—krayczy Połocki, inwentarz stary spisania dóbr archiepiskopii Połockiey, przez kommissarzów iego królewskiey mości w tym że inwentarzu wyrażonych, w roku tysiąc sześćset ośmnastym, miesiąca Januarii dziesiątego dnia sporządzony, ze wszystką w nim wyrażoną rzeczą, ad acta xiąg ziemskich spraw wieczystych podał, in eum tenorem russkim pismem pisany:

Инвентаръ списанья и поданья всихъ добръ архіепископіи Полоцкое, у воеводствѣ Полоцкомъ лежачихъ, церкви соборное и окрестныхъ, двора его милости архіепископского, бояръ, подданыхъ и людей посельскихъ, здавна належачихъ до архіепископіи Полоцкое, черезъ насъ—мене Іозифа Велямина Руцкого—метрополиты Кіевского, Галицкого и всея Русси, а мене, Януша Скумина Тышкевича—писара его королевское милости великого князства Литовского и старосты Браславского, за листовнымъ намъ розказаньемъ одъ его королевской милости найяснѣйшого нашого милостивого пана, подалисьмо тые вси добра въ моць, въ держенье и въ уживанье въ Бозѣ велебному его милости отцу Іосафу Кунцевичу—архіепископу Полоцкому, Витепскому и Мсциславскому, въ року теперь идучомъ тысеча шестьсотъ осимнадцатомъ, мѣсяца генваря десятого дня.

Напервей: дворъ архіепископскій, стоячій въ замку Вышнемъ Полоцкомъ, а мяновите: свѣтлица столовая поземая, старая, въ ней оконъ чотыре, оконницы на завѣсахъ, оболонки шкляные и двери одны на завѣсахъ зъ замкомъ нутренымъ; печь старая побѣленая; на противкутое свѣтлице свѣтелка въпокоевая, оболоны шкляные, на завѣсахъ, оконницы, двери двое на завѣсахъ зъ замками нутреными, печь новая поливаная; въ тылѣ тое свѣтлицы другая свѣтелка упокоевая, оболоны шклянные, двери и окна на завѣсахъ, печь поливаная; за тымъ упокойцомъ — двое схованье для сѣна и шопа до возовъ; подлѣ тое шопы стайня; подле стайни ворота уѣзные до двора; а подле воротъ свиренъ на подклѣтѣ, за тымъ свирномъ зкову ворота великіе уѣзные, и фортка; подле тыхъ воротъ звоночокъ малый што до столу звонятъ; подле тыхъ воротъ свѣтелка зъ коморою, окна и двери на завѣсахъ, оболоны шклянные, печь простая старая; за тою свѣтлицою пекарня; на противку пекарни свѣтлица служная, двери и оконницы на завѣсахъ, оболонъ двѣ шклянныхъ; одъ тое свѣтлицы спижаренка простая, то есть лазня; на противку свѣтелка кухмистровская, въ сѣнехъ кухня, въ боку броваръ, подле свѣтелки пивница.—Передъ вороты уѣзными того двора церковь соборная Святое Софіи, мурованая, старая, и побитье на той церкви опало и погнило, а скарбъ церковный и иншіе вси опараты, до ней належачіе, также и начинье всякое домовое на особливый регестръ есть описано и подано.—Кругомъ того двора огороды его милости належачіе, почавши одъ двора его королевской милости, подле паркану надъ рѣку Полоту до Бакшты, которая стоитъ на устѣхъ одъ тое бакшты, подле паркану, надъ рѣкою Двиною, до фортки, которою зъ замку на мѣсто ходятъ, а одъ тое фортки подле паркану одъ мяста подле церкови Светое Софіей до огорода пана писара кгроцкого Полоцкого ажъ до колодзѣзя, который естъ подле дороги, кото-

рая идетъ зъ мѣста черезъ замокъ до двора его королевской милости стоячого въ замку Вышнимъ Полоцкомъ; а одъ того колодезя подле двора его королевское милости ажъ до стайни двора его милости архіеппскопского. На тыхъ огородахъ два домки стоятъ служебниковъ его милости архіепископскихъ, Михаила Тлущевского, и Ждана кравца.—Тудъ же церковь деревняная старая, заложенье Благовѣщенья Пресвятыя Богородицы, а на противку школа.—Въ мѣстѣ Полоцкомъ на посадѣ Великомъ пляцовъ до тое церкви соборное належачихъ, на улицы Пликовской было, а мѣщанъ на тыхъ пляцахъ мѣшкаючихъ, домовъ, которые предъ тымъ того бывали подъ присудомъ ихъ милости архіепископовъ, а теперь, нѣтъ вѣдома, за якимъ правомъ бурмистрове мѣста Полоцкого на себе тые пляцы и тыхъ мѣщанъ забравши, подъ присудомъ своимъ оныхъ маютъ.

Церквей деревяныхъ окрестныхъ, въ тымъ же мѣстѣ Полоцкомъ стоячихъ: церковь Рождества Христова на мѣстѣ подъ замкомъ; церковь Святой Троицы и Светого Спаса въ рынку; церковь Светого Пророка Иліи на улицы въ посадѣ; церковь Вознесенья Христова въ посадѣ на улицы; церковь за Полотою у Святыхъ Козьмы и Демьяна; церковь тамъ же за Полотою Сошествія Святого Духа; церковь на передмѣстію Невельскомъ Святого Петра; тамъже и церковь Святого Юрія; въ полю церковь за Двиною, въ посадѣ Слобоцкомъ, святого Іоанна Крестителя.

Подъ тыми церквами земли: одна до Святого Спаса—было служебъ землица або полянка въ полю за Воловымъ озеркомъ; до церкви Святого пророка Иліи землица або полянки за Полотою; на церковь святого Козьмы и Деміяна; монастыръ, въ полю у верхъ рѣки Двины стоячій надъ рѣчкою Бѣльцицою, церковь святыхъ Бориса и Глѣба мурованая старая, опала и побитье на ней сгнило; церковь тамже на томъ монастырю мурованая святое Пятницы, также опала; церковка тамже новопобудованая, деревяная, святое Пречистое.—Маетности, до тыхъ церквей здавна належачіе, села, подданые, ихъ милость панове Корсакове одобрали одъ давного часу и нѣтъ вѣдома, за якимъ правомъ и до сего часу на себе держатъ, а мяновите служобъ... (?); также и его милость князь Михаилъ Друцкій-Соколинскій—воевода Полоцкій село Уродо и село Отоки, до того монастыра належачіе, на себе забравши, держитъ, а меновите дымовъ... (?). О тую маетность, о село Отоки и Уродо его милость архіепископъ Полоцкій отецъ Іозафъ Кунцевичъ застановенья учинилъ зъ его милостью княземъ Михаломъ Друцкимъ-Соколинскимъ, воеводою Полоцкимъ, ижъ по животѣ его милости пана воеводы, тые села до монастыра маютъ быти привернены, а теперь заразомъ въ нагороду шкодъ его милость панъ воевода пустилъ село свое Сянники.

Фольварокъ его милости архіепископскій на Струни: свѣтелка зъ коморкою старая, на противку пекарня, клѣти двѣ, сырница, пунька, обора и хлѣвы, пекарня, на противку истобка до молотви, стайня; тое все будованье опало и надгнило. Гумно въ томъ фольварку: осѣти двѣ, токовня або пуня, гдѣ збоже складаютъ и молотятъ; пуня для хованья сѣна и соломы. Подданые до того фольварку Струнского: Васко а Иванъ Зуй загородникъ, дымъ одинъ; Матвѣй Стафѣевичъ бояринъ, за рѣчкою Струнею, дымъ одинъ.

Подданые въ селѣ Насилицахъ: Петръ Пенезѣвичъ старецъ, дымъ одинъ, Михал-

ко Якимовичъ, дымъ одинъ, Андрей Яновичъ, дымъ одинъ, Тышко Ходычинъ зъ Семеномъ Колесникомъ, дымъ одинъ, Лукьянъ Илиничъ а Марко и Юрко Петровичи, дымъ одинъ, Миколай Петровичъ а Иванъ на Лученицу, дымъ одинъ, Лукяновского пустошъ панъ Околовъ пашетъ, дымъ одинъ, на Бѣлой водѣ Курило и Алексѣй Аннаничи, дымъ одинъ, тамже Бальвѣровская пустошъ, дымъ одинъ.

Село на Соснѣ рѣцѣ: Лазаръ, дымъ одинъ, Иванъ Плеханъ, дымъ одинъ, тамже въ пустѣ дымъ одинъ. Пета границы тымъ селкомъ починается одъ рѣки Двины къ дворцу Струньскому съ Просмусцомъ ручьемъ уверхъ до пня сосноваго, а съ того пня до дороги Бѣловодское, тою дорогою ѣдучи зъ Полоцка до Бѣлой воды, до сяножати его королевской милости до Хлевища, а одъ Хлевища ручьемъ унизъ въ рѣку Струню; тою рѣкою Струнею уверхъ ажъ до Бѣлой воды; а зъ Бѣлой воды тоюжъ рѣкою Струнею, не доходя Евнина, у ручей Плотивецъ; тымъ ручьемъ Плотивцомъ, уверхъ, ажъ до бору, прозываемого Церковного; въ томъ бору рубежи старовѣчные въ рознымъ деревѣ, ажъ до Городища надъ Сосну рѣку; а одъ Городища ручьемъ унизъ въ Сосну рѣку; а зъ Сосны рѣки суходоломъ до ручая Лученьца; тымъ ручаемъ унизъ ажъ до рѣки Двины; конецъ надъ рѣкою Оболью.

Бывало сельцо Маринецъ, которое на сесь часъ въ пустѣ лежитъ, въ нимъ бывало дымовъ... (?). Пета границы тому сельцу починаетъ се одъ болота великого, тамъ, гдѣ зъ него выходитъ рѣчка Маринецъ; рѣчкою Маринцомъ унизъ ажъ до рѣки Оболи; рѣкою Оболею унизъ ажъ до устья у рѣку Оболь ручья Крутого; ручьемъ Крутымъ ажъ до дороги, которая идетъ зъ Полоцка до Витебска; одъ тое дороги тымъ же ручьемъ Крутымъ уверхъ ажъ до рубежовъ въ ясени вырубанныхъ; одъ ясени въ клёнъ, зъ клёну въ дубъ; зъ дуба въ ручай и опять въ тоежъ болото.

Тамъ же надъ тоюжъ рѣкою Оболью бывало сельцо Глыбокое, которое на сесь часъ тежъ впустѣ лежало, а бывало дымовъ три.

Тые селка свещенникъ Рожественьскій держитъ зъ ласки его милости архіепископское.

За нимъ теперь заложилъ се ново человѣкъ Федоръ Рыбникъ. Граница тому селку: село Устиновичи на Оходнѣ, въ томъ селѣ было человѣковъ осѣлыхъ дымовъ осьмъ, которое теперъ панъ Даніель Щитъ Забѣльскій—подсудокъ земскій Полоцкій, держитъ замѣною одъ небощика архіепискупа зошлого отца Бролницкого; за которое тые Устиновичи въ одмѣнѣ его милость панъ подсудокъ Полоцкій за рѣкою Двиною далъ въ селку دручанахъ поданного, на име Сопрона, дымъ одинъ.

Село Роштовское, въ томъ селѣ людей осѣлыхъ дымовъ... (?); о тое село въ правѣ стоятъ его милость архіепископъ зъ паномъ Даніеломъ Щитомъ—подсудкомъ Полоцкимъ. О тое село Роштовское его милость архіепископъ Полоцкій отецъ Іосафъ Кунцевичъ учинилъ застановенье зъ его милостію паномъ Даніеломъ Щитомъ Забѣльскимъ — подсудкомъ Полоцкимъ, ижъ по животѣ его пана Даніеля Щита тое село Роштовское до церкви привернено быти маетъ.

Село Бѣлое унизъ рѣки Двины одъ Полоцка, которое на сесь часъ панъ Миколай Околовъ держитъ: Максимъ Бадяло, Устинъ и Степанъ Плешковичи, дымъ одинъ, Сава Титовичъ, дымъ одинъ, Павелъ Видунъ и Иванъ, дымъ одинъ, Вась-

ко и Павелъ Ростокъ, дымъ одинъ. Пустошь Корабовская, бывалъ дымъ одинъ; пустошъ Карповская, бывалъ дымъ одинъ. Тамже неподалеку подданный церковный Семенъ зъ братомъ, дымъ одинъ; того подданного діаконъ церкви соборное святое Софіи держитъ. Граница тому селку починаетъ се одъ земли его милости пана Парнавского, тежъ названного селомъ Битымъ, зъ озера Чорного, одъ маетности пановъ Корсаковъ—хоружицовъ Полоцкихъ; одъ села Жохтовичъ зъ рѣчки Дохнарицы у рѣчку, прозываемую Дубову Колоду; зъ тое рѣчки суходолемъ, рубежами старыми по деревью розномъ, черезъ дорогу великую, которая идетъ зъ Соколища до Полоцка, ажъ у рѣчку Жваницу, недалеко устья рѣки Дрисы; тою рѣкою Жванницою у верхъ одъ грунтовъ села Замшана, зъ рожными особами, зъ ихъ милости отцами езуитами коллегіумъ Полоцкого и зъ его милостью паномъ Парнавскимъ, также и зъ грунтомъ Замшенькимъ Троецкимъ; а одъ тое рѣчки Жванницы суходоломъ влѣво, рубежами старыми по деревью розномъ одъ грунту Маринского, который на сесь часъ панъ Павелъ Соцкій держитъ, озерками Гребеньцами зъ грунтомъ Іева Замшеньца; который грунтъ на сесь часъ панъ Парнавскій держитъ, ажъ у въ озерко Торкле; а одъ того озерка Торкля болотомъ знову у тоежъ озеро Чорное, зъ которого граница почела се.

Село Хоробровъ Камень у низъ рѣки Двины; въ томъ селѣ здавна бывало дымовъ пять осѣлыхъ, а теперь впустѣ, которое на сесь часъ держитъ панъ Лавринъ Дворецкій; въ томъ селѣ граница слушная, здавна.

Село Деготки на Каменцы надъ рѣкою Двиною, которое на сесь часъ панъ Илія Туковичъ держитъ; въ томъ селѣ фольварокъ съ пашнею дворною. Подданные до того двору: Иванъ Жеребецъ, дымъ одинъ, Андрей зъ Юркомъ, дымъ одинь, Амеліанъ, дымъ одинъ, Михалковая вдова, дымъ одинъ, Андрей Глухій, загородникъ, дымъ одинъ, пустошъ Янковская, дымъ одинъ, пустошъ Лестевская, дымъ одинъ. Границы обводъ тому селу Деготкамъ починаетъ се одъ рѣки Двины, вышей острова Витoрожа, ручьемъ Глиновцомъ у верхъ ажъ у мохъ до Волотовокъ, къ дорозѣ Славщику, которая идетъ зъ Мохирова; тыми урочищами одъ рѣки Двины одъ кгрунту пана Даніеля Щита—подсудка Полоцкого, къ Гетартовщизнѣ, дорогою Славщикомъ и рубежами по деревѣ, также мхами ажъ до пяты, гдѣ се зходятъ границы три— селу Мохирову, селу Деготкомъ и селу Роштовскому, въ ручай въ живую воду; ручьемъ около грунту, прозываемого Клинъ, который Клинъ былъ передъ тымъ того при селѣ Деготкахъ, а теперь при кгрунтѣ Роштовскомъ; тымъ же ручьемъ Прудины одъ кгрунту села Галичина, которое держитъ панъ Павелъ Пежицкій; ручьемъ въ Мостища черезъ дорогу великую Диcеньскую у мохъ, а потомъ засъ въ ручай; зъ ручья въ межу, а зъ межи въ рѣку Двину унизъ того села Деготокъ, тутъ конецъ границы.

Село Кушлики, которое на сесь часъ держитъ свещенникъ Рожественскій: Янъ старецъ, дымъ одинъ, Отрохимъ Прокоповичъ, дымъ одинъ, Иванъ Василевъ, дымъ одинъ, Павелъ дымъ одинъ, пустошъ Митиновская зъ будованіемъ, дымъ одинъ, пустошъ Борисовская зъ будованіемъ, дымъ одинъ. Пустовщизны, на которыхъ будованья жадного нѣтъ, пустошъ Петрова, дымъ одинъ, пустошъ Чортова, дымъ одинъ, пустошъ Васькова, дымъ одинъ,

пустошъ Пришивальнева, дымъ одинъ, пустошъ Райкова, дымъ одинъ, пустошъ Илина, дымъ одинъ, пустошъ Опанасова, дымъ одинъ, пустошь Авсѣёва, дымъ одинъ, пустошь Коскова, дымъ одинъ, пустошь Клизова, дымъ одинъ, пустошь Стасюкова, дымъ одинъ. Въ томъ селѣ Кушликахъ обводъ границы описанъ быти не можетъ для того, ижъ тамже село Кушлики его королевское милости, которое на сесь часъ держитъ его милость панъ Весоловскій, а нивы шаховницами идутъ. А повинность тыхъ подданныхъ: зъ кождого збожа, со льну и зъ конопель четвертый снопъ на пана даютъ, а мёдъ на полъ, и засѣвокъ на пана засѣваютъ.

Село Замшины, которое на сесь часъ держитъ отецъ Яковъ, свещеникъ Троецкій: Павелъ Бѣлосовичъ, дымъ одинъ, Богданъ старецъ, дымъ одинъ, Матвей Отрохимовичъ, дымъ одинъ. Граница тому селу: пета границы, взявши одъ земли Жванское, одъ мостища у рѣку Жваницу; рѣкою Жваницою унижъ къ земли ихъ милости отцовъ езуитовъ Полоцкихъ, ку дорозѣ великой, которая идетъ зъ Соколища до Полоцка; одъ тое дороги суходоломъ, боромъ и мхами, также болотами, ажъ до земли пана Парнавского; зъ болота черезъ ниву у дорогу Посельскую; тою дорогою ажъ до дороги великое Славщика; Славщикомъ до рѣчки Грамощи; тою рѣчкою уверхъ граница зъ землею зъ Ласковскою ажъ до земли Криноцкое у рѣчку; тою рѣчкою унизь до суходоловъ; суходоломъ прошодши знову въ рѣчку, которая вышла зъ болота; тою рѣчкою унизь до дороги Славщика; того дорогою Славщикомъ, ѣдучи до Полоцка, ажъ до мостища тогожъ, откуль се почеяла граница. До тогожъ села двѣ сяножати надъ рѣкою Дрисою, которое панъ Высковскій, нѣтъ вѣдома, для чего ихъ на себя коситъ.

Село Крынки: Стефанъ старецъ, дымъ одинъ, Криштофъ, дымъ одинъ, Фёдоръ Голубъ, дымъ одинъ. Въ томъ селѣ передъ тымъ бывало человѣковъ пять, которые долю давали зо всего збожа снопъ четвертый, а медъ на полъ. Граница тому селу: одъ земли пана Прилупского Крынокъ одъ рѣчки Перемѣры, ручьемъ унизъ Двинѣ до бору Осаковского, до дороги Борковской старыми рубежами въ розномъ деревѣ; одъ дороги Борковское къ земли пана Вольского, мхами, болотами, ручьями ажъ до ручья Меженска; зъ того ручья ольсами, мхами и болотами ажъ до рѣчки Перемѣры, гдѣ знову конецъ тое границы.

Фольварокъ и съ пашнею дворною въ порогахъ Микольскихъ подъ Дисною; подданныхъ осѣлыхъ до того фольварку дымовъ... (?). О тотъ фольварокъ и о подданныхъ въ правѣ его милость архіепископъ зъ его милостью паномъ Корсакомъ Львовичомъ стоитъ.

Тамъ же подъ Дисною село Горки; въ томъ селѣ было дымовъ осѣлыхъ... (?); тое село мѣщане Дисненскіе Нарбуты на сесь часъ держатъ.

Село, прозываемое Троецкое, надъ рѣкою Ушачою, которое на сесь часъ держитъ отецъ Яковъ, свещеникъ Троецкій: Иванъ Нестеровичъ, дымъ одинъ, Гаврило Филоновичъ, дымъ одинъ, Кондратъ Мѣшковичъ, дымъ одинъ. Тамже въ томъ селѣ фольварчокъ збудованный надъ рѣкою Ушачою одъ отца Якова. Граница тому селу: почавши одъ рѣки Ушачи, одъ кгрунту Полацовского, ручьемъ уверхъ мхами и старинами до земли пана Козарыновы; тамъ граница зъ чотырма панствы и рубежи въ дубѣ; одъ того дуба

пристаринками и болотами къ земли Химимоновой; одтуль суходоломъ и пристаринками земли Отмывальниковской; а одъ тое земли ручьемъ унизъ до рѣки Ушачи; а рѣкою Ушачою уверхъ ажъ до земли Полозовской, тамъ конецъ границы.

Мѣстечко Вороночъ. Въ томъ мѣстечку церковь заложеніе Рожество Пресвятое Богородицы; свещеникъ держитъ пустошъ Михневцова Лазаровскую, дымы два; тотъ же подданыхъ маеть своихъ осѣлыхъ двохъ—дымъ одинъ, Орѣхова Карповичъ, дымъ одинъ, Кононъ Ходоровичъ, дымъ одинъ, Сопронъ Козелъ, дымъ одинъ, Грышко Петровичъ, дымъ одинъ, Янъ Ляхъ, дымъ одинъ, Ермолъ Кольпенокъ, дымъ одинъ, Павелъ Ганчаръ, дымъ одинъ, Андрей Понамаръ, дымъ одинъ, Грышко Корзенъ, дымъ одинъ, Семенъ Кравецъ, дымъ одинъ, Марко Карповичъ, дымъ одинъ. Въ томъ же мѣстечку огородниковъ: Ратко Тупица, дымъ одинъ, Федоръ Тышковичъ, дымъ одинъ, Сидоръ Пискунъ, дымъ одинъ, Амбросъ Чеверсъ, дымъ одинъ, Иванъ Чоботаръ, дымъ одинъ, Кузьма Колпенокъ, дымъ одинъ, Марко Новикъ, дымъ одинъ, Селивоновая вдова, дымъ одинъ, Грышко Парфеновичъ, дымъ одинъ, Лавринъ Ковецкій, дымъ одинъ, Иванъ Щибра, дымъ одинъ, Микита, дымъ одинъ, Война Крыцкій, дымъ одинъ, Гаурукъ, дымъ одинъ. Подданые посельскіе подъ тымъ мѣстечкомъ: Грышко Степанцевичъ, дымъ одинъ, Матвѣй Кумецъ, дымъ одинъ, Юрко бояринъ на слѣду Андреевскомъ, дымъ одинъ, Федоръ Жаба, дымъ одинъ, Сава Муха, дымъ одинъ, Андрей Приставка, дымъ одинъ, Никипоръ Сопроновичъ, дымъ одинъ, Михайло Петрище бояринъ на слѣду Золоженскимъ, дымъ одинъ, Семенъ Хламетенокъ, дымъ одинъ, Матвѣй Залоза, дымъ одинъ, Янъ Урбановичъ, дымъ одинъ, Грышко Урбановичъ, дымъ одинъ, Романъ Дементеевичъ, дымъ одинъ, Петръ Сниповичъ, дымъ одинъ, Иванъ Михневецъ, дымъ одинъ, Стефанъ Урбановичъ, дымъ одинъ, Иванъ Скирмонтъ, возный, дымъ одинъ, Романъ Можейко, бояринъ, дымъ одинъ.

Село Старинки: Криштофъ Зиковичъ, дымъ одинъ, Аудзей Козленокъ, дымъ одинъ, Семенъ Андреевичъ, дымъ одинъ, Иванъ Моровейникъ, дымъ одинъ, зъ товарышомъ, дымъ одинъ. Тое селько одмѣною дано одъ пана Жука за село Путылковичи, въ которымъ было осѣлыхъ дымовъ осьмнацеть.

Село Науличи: Сава Борисовичъ старецъ, дымъ одинъ, Павелъ Олексѣевичъ, дымъ одинъ, Амеліанъ Жакъ, дымъ одинъ, Якимъ Шершень, дымъ одинъ, Яковъ Петровичъ, дымъ одинъ, Сопронъ Плешковичъ, дымъ одинъ, Андрей Жаба, дымъ одинъ, Семіонъ Голый, дымъ одинъ, Михалко Махначъ, дымъ одинъ, Левонъ Петровичъ, дымъ одинъ, Омеліанъ Исаковичъ, дымъ одинъ, Ходоръ Павловичъ, дымъ одинъ, Иванъ Алексѣевичъ, дымъ одинъ, бояринъ.

Село Межигорье: Павелъ Янковичъ, бояринъ, Федоръ Янковичъ, бояринъ, подъ тыми обѣма дымовъ шесть.

Граница тымъ селомъ: почовши одъ озера Улича суходоломъ у мохъ красный; со мху у ручей; ручьемъ тымъ у мохъ Багунникъ; со мху доловиною на гору, у ниву прозываемую Глину, рубежами старыми у ручей; ручьемъ уверхъ у суходолъ у липу; зъ липы у дуба, зъ дуба у болото къ Глыбокому озеру; одъ озера черезъ поле у Незливо озеро, въ томъ озерѣ вольное ловенье рыбъ его милости архіепископу, зъ ихъ милостьями отцами езуитами коллегіумъ Полоцкого; зъ того озера у мохъ; со мху въ рѣку Незлевку;

тою рѣкою унизъ до прудинъ, у боръ, граница Спаскимъ боромъ; тымъ боромъ до мху, прозываемого Бобовникъ, до мосту Березового, тутъ конецъ границы селу Науличомъ зъ отцами езуитами, зъ селомъ ихъ милости Науличами. А одъ мосту Березового починаетъ граница селу Межигорью зъ паномъ Карвовскимъ, зъ имѣніями его Куровичами, дорогою великою Полоцкою, которая идетъ зъ села Науличъ до Полоцка, ажъ до Ростины Салятины, до сосны зъ рубежами; а зъ сосны Латокою у мохъ бѣлый; со мху у два копцы Близняки, конецъ озера Окунева; одъ тыхъ копцовъ боромъ подъ высокій Грыбель у копецъ; зъ копца у Волчую яму; одъ ямы у Красную сосну; одъ сосны боромъ подле мохъ, прозываема Токовя до ясеня, у которомъ рубежи давные; одъ ясеня до рѣчки Каменки; тою рѣчкою унизъ до рѣки Ушачи, до перевозу Ушачого, уверхъ ажъ до Бобровыхъ Избицъ, до кгрунтовъ Воронецкихъ зъ розными землями; зъ Бобровыхъ Избицъ мхомъ до Великого мосту, до Кривое березы; одъ Кривое березы, мхомъ у ручей, надъ ручьемъ кленъ зъ рубежами; тымъ ручьемъ уверхъ черезъ Старикъ дорогу, у дубовый пень горѣлый; одъ того пня Лотокою до озера Карасня, то озеро умѣстное зъ паномъ Жукомъ; зъ Карасня мхомъ въ ручей; ручьемъ уверхъ до суходоловъ у мхи, прозываемые Озеравы, зъ Озеравы у Перелазъ; зъ Перелазу у Коповище, у Москалевъ Мостъ; зъ Москалева мосту граница новоположена зъ паномъ Жукомъ, одъ имѣнія его Гомля до Воронича мхами, копцами, на розныхъ мѣйсцахъ ажъ до озера Карасеня; зъ озера Карасеня у рѣчку, которая идетъ зъ озера Соломира, тамъ же и копецъ коло елки; тою рѣчкою въ верхъ ажъ до озера Соломира, тое озеро умѣстное съ паномъ Жукомъ; надъ тымъ озеромъ сосна съ рубежами; съ озера Соломира рѣчкою унизъ до озера Лешна, тое озеро зъ розными участниками, у томъ озерѣ граница у островъ; зъ острова у мохъ; зо мху въ другое озеро Лешно; зъ того озера, около Городища знову у мохъ, зо мху у мостище, зъ Мостица у Марыну сосну, у ручей; тымъ ручьемъ унизъ у рѣчку Фосницу; тою рѣчкою Фосницою уверхъ у въ озеро у Фосно—тое озеро умѣстное зъ сусѣды пограничными; зъ озера Фосного у Сѣлявину пяту у Ель зъ рубежами; одъ Ели ручьемъ уверхъ до копца на дорожкѣ; одъ копца у мошокъ черезъ дорогу пашнію у березы; зъ березья у мохъ; зо мху у рѣку Ушачу; рѣкою Ушачою уверхъ ажъ до рѣчки, которая идетъ зъ озера Бабинца; одъ тое рѣчки черезъ дорогу великую у мохъ; зо мху у Липье; зъ Липья до озера Близна; зъ Близна у кудравый дубъ; одъ дуба у ручей у Мокретъ до мху; одо мху у Сосонку зъ рубежами; одъ сосны у дубовый пень, просто межою, рубежами старыми до болота Чорного; надъ тымъ болотомъ сосна бортная зъ рубежами; одъ сосны у гору Прорытицу къ земли Крупницкой; одъ горы Прорытицы мхомъ до Вереднего мосту; одъ мосту мхами къ земли Хотѣвской до ручья; тымъ ручьемъ уверхъ до Бѣлое старины у великій мохъ; со мху ручьемъ до озера Маленца, въ тое озеро нихто вступа не маетъ, кромъ его милость архіепископъ; зъ озера Маленьца ручьемъ унизъ до мостку у вольху зъ рубежами; одъ тое вольхи у великій камень; одъ того каменя у другій камень великій, одъ каменя надъ ручьемъ въ дубъ; зъ дуба черезъ мохъ у лощину къ земли Хотѣвской; зъ лощины знову у дубъ; зъ дуба у ровокъ, въ томъ ровку вольха; одъ вольхи ручьемъ у боло-

то Порытицу ручей у возеро Вороночъ; тымъ озеромъ до устья; одъ устья поминувши въ лѣвѣ Козью бородку у лугу, у загной; зъ Загною у болото ажъ до озера Жабинца; зъ озера Жабинца черезъ дорогою великою Полоцкою до озера Бѣленца, тутъ знову граница селу Межигорью и селу Науличомъ, также и Воронечу; одъ озера Бѣленьца Чорнымъ ручьемъ уверхъ у болото; зъ болота суходоломъ, землями пашными зъ кгрунтомъ пана Боханского Вальковщизна ажъ до ровку; тымъ ровкомъ у мохъ; зо мху суходоломъ въ логовину у сѣножать, на той сѣножати въ пень сосновый; одъ пня у мостокъ; зъ мостка у болото Прорытицкое до клену зъ рубежами, который стоитъ на петѣ чотыромъ границомъ: селу Науличи, Валковщизнѣ, Хотѣвщизнѣ и кгрунтомъ пана Боханского. А въ тыхъ кгрунтыхъ пана Боханского въ Валковщизнѣ борти на ихъ милости архіепископовъ зъ давныхъ часовъ бывали; зъ того клену въ копецъ, который стоитъ на горѣ на земли пашной; одъ копца у болотцо Марьядью до суходолу, до земли пашное, ажъ до ручья, надъ которымъ ручьемъ копцы два; одъ тыхъ копцовъ у Великій мохъ; зъ того мху на суходоли знову копцы два; одъ тыхъ копцовъ у Великій мохъ; зъ того мху на суходоли знову копцы два; одъ тыхъ копцовъ у мохъ; надъ тымъ мхомъ сосна зъ рубежами; одъ сосны у дубъ надъ Мшариною; одъ дуба въ ручей; ручьемъ унизъ у мохъ великій; со мху на суходолъ у дубъ зъ рубежами; одъ дуба до озера до Вича, надъ тымъ озеромъ два копцы стоятъ, тамъ же и островъ церковный, который заходитъ панъ Василей Реутъ. Конецъ границы тымъ селомъ.

Фольварокъ на Тетчу: дворъ, тыномъ стоячимъ старымъ огорожонъ, ворота уѣздные великіе, свѣтлицъ три старыхъ и опалыхъ, пекарня, стайня, пивница, клѣти двѣ; тое все будованье опало и погнило; подъ тымъ дворомъ садъ, гумно, осѣты двѣ, пуня для зхованья жита, церковь деревяная малая, старая, гнилая, передъ вороты того двора заложенье святого пророка Иліи. Подданые до того двора на Тетчи: Радіонъ старецъ, дымъ одинъ, Лазаръ Лобановичъ, дымъ одинъ, Курило Горникъ, дымъ одинъ, Степанъ Новикъ, дымъ одинъ, Иванъ Плешко, дымъ одинъ, Курило Провада, дымъ одинъ, Гарасимъ, дымъ одинъ, пустошь Лавриновская, дымъ одинъ, Федоръ Бака бояринъ, дымъ одинъ, Туръ, дымъ одинъ, Ерко Чертокъ, дымъ одинъ, Мелишко Кноросъ, дымъ одинъ, Никиперъ Борисовичъ, дымъ одинъ, Ониско, дымъ одинъ, Сопронь, дымъ одинъ, Матвѣй Усъ, дымъ одинъ, пустошъ Дудчинская, дымъ одинъ; на Веркудзѣ Мойсей Шило, дымъ одинъ, Федоръ Шимковичъ, дымъ одинъ, Кастюкъ Кноросъ, дымъ одинъ, Омеліанъ Макаровичъ, дымъ одинъ, свещенникъ, дымъ одинъ, подданый его Семенъ Литвиновичъ, дымъ одинъ; корчма до того двора альбо стодола, тамъ же ставъ, млынъ на нимъ зъ однимъ коломъ.—Граница тому селу починаетъ се Тетчомъ озеромъ уверхъ ажъ до пруда его милости архіепископского на рѣцѣ; Дѣвитою рѣкою у верху озеро Беречое; зъ того озера уверхъ у рѣку Туросу; тою рѣкою уверхъ съ Туросы рѣки ручьемъ уверхъ водою живою ажъ до озера Веркуды, въ тое озеро Веркуду вступу никому не машъ, одно его милости архіепископу; зъ того Веркуда озера у Веркудцо малое; зъ того озера суходоломъ ажъ до озера Тетча конецъ.

Село Усвица до фольварку Тетчанского: Федоръ старецъ зъ братомъ Микитою, дымъ одинъ, Демидъ зъ Гришкомъ, дымъ

одинъ, Жемецъ зъ Иваномъ, дымъ одинъ, Осташко зъ Яхономъ, дымъ одинъ, Никипоръ зъ Судникомъ, дымъ одинъ, Иванъ Родко зъ Микитою Дрощономъ Гончаромъ, дымъ одинъ, Кисла зъ братомъ Давидомъ, дымовъ два, Ходоръ и Андрей Горбачонки, дымовъ два.—Границы тому селу певное не машъ на тотчасъ, бо панове Реутове не мало кгрунтовъ церковныхъ, зъ здавна до того села Усвичи належачихъ, до селъ своихъ Ракшевичъ и Глубокого забрали и границу за продоковъ моихъ архіепископовъ попсовали, а звлаща коли тое село Усвица въ пустѣ, по выстью Полоцка зъ рукъ Московскихъ, лежало.

Село Завеселье до фольварку Тетчанскаго: Грыдко старецъ зъ братомъ Харитономъ, дымъ одинъ, Михалко на треттинѣ части сидитъ, а двѣ части службы въ пустѣ лежатъ, Парфіенъ и Ивашко Тельчаковичъ, дымъ одинъ, Юрко Петрокъ Пискуновичъ, Осташко Конашовичъ, дымъ одинъ, Ивакъ Наплехъ, Васько Яворъ, дымъ одинъ, Грышко Чельчакъ, Грышко Трухоновъ, Яковъ Давидовичъ, Сидоръ зъ сынами Васькомъ и Никипоромъ, дымъ одинъ, пустошь Коношевская, дымъ одинъ, Данило и Никипоръ Маттей, Семенъ Ивановичъ дымъ одинъ, Борисъ Петровичъ, дымъ одинъ, пустошь Грышковская, дымъ одинъ, Матвѣй слесаръ зъ Овдзѣемъ Горѣлымъ, дымъ одинъ, Иванъ Бабичъ, дымъ одинъ.—Граница тому селу Завѣчеллю: почавши отъ кгрунту пана Подборского села Животоки мхомъ Хващовскимъ въ рѣку Выдрину; тою рѣкою граница зъ селомъ Масаромъ ажъ до каменя Коповище до кгрунту Вороньского черезъ рѣку Выдрину пущу у Падоры рубежами старыми у розномъ деревѣ ажъ у мохъ Березовецъ; со мху Березовца рѣчкою Добрынивью унизъ у мохъ Каменскій; зо мху Каменского до Розсохъ у ручей Добродѣлевскій, тамъ пришла граница зъ паномъ Рожанкою черезъ пущу рубежами старыми у розномъ деревѣ; тамъ же на той границы копцовъ пять закопаныхъ есть ажъ до рѣки Довжицы; а зъ рѣки Довжицы Проровьемъ до Коповища стародавного зъ Судиловцами, зъ Борковляны и зъ Ушацкими поддаными, зъ того Коповища тымъ же ручьемъ Проровнымъ у рѣку Ушачу, а рѣкою Ушачою на низъ до ручья Шостакова; тымъ ручьемъ уверхъ у озеро Завечелье, тое озеро умѣсное зъ паны Копшками; а зъ озера Завечелья одъ Кощина городка, дорогою великою Черствяцкою, у озеро Доменецъ, въ томъ озерѣ вступъ ровный зъ участниками иншими; а зъ озера до Менца уверхъ рѣчкою Жабеницою, ажъ до Петрова Луку; зъ Петрова Луку стариною граница зъ Стайками; зъ тое старины у болото у мохъ; а со мху ручьемъ унизъ Быковымъ подъ Самецъ—дубье; а одъ того дубья у мохъ Великій ручьемъ у Фоцовскій мохъ; тутъ конецъ границы тымъ кгрунтомъ.

Село Дольце, до фольварку Тетчаньского належачее: Мухно Крика старецъ, дымъ одинъ, Кузьма Пантелеевичъ, дымъ одинъ, Иванъ Мошнаръ Рунецъ, дымъ одинъ, Исакъ Творогъ, дымъ одинъ, Степанъ Казюля, дымъ одинъ, Данило Скарыникъ, дымъ одинъ, Семенъ Скарыникъ, дымъ одинъ, Гритко Нефѣдовъ, дымъ одинъ, Стефанъ Марковичъ, Ониско, дымъ одинъ, Матей Литвинъ, дымъ одинъ, Васько Романовичъ Скоряга, дымъ одинъ, Игнатъ Скоряга, дымъ одинъ, Семенъ Купріановичъ, дымъ одинъ, Сава и Никипоръ, Алексѣёва вдова, дымъ одинъ, Никипоръ Шикутъ дымъ одинъ, Омеліанъ Малашевичъ, дымъ одинъ, Сава Крика, дымъ одинъ, Васька Окалевичъ, дымъ одинъ, Радько Попѣлка, дымъ одинъ, Васько Форжъ, дымъ одинъ, Михал-

ко Казимиръ, дымъ одинъ, Матвѣй Гришковичъ зъ братомъ, дымъ одинъ, Омеліанъ Гапоновичъ, дымъ одинъ, Пилимонъ Марковичъ, дымъ одинъ, Савастѣй Литвинъ дымъ одинъ, Нефѣдъ, дымъ одинъ, Борисъ, дымъ одинъ, Тихонъ на Вобуховскомъ Окатевичъ, дымъ одинъ, Васько Короткій, дымъ одинъ, Омеліанъ Гришковичъ, дымъ одинъ.

Село Замошье: Гришко Пѣтухъ, дымъ одинъ, Окула Матвѣевичъ, дымъ одинъ, Семенъ Пѣтухъ, дымъ одинъ, Васько Пѣтухъ, дымъ одинъ, Ходоръ Ивановичъ, дымъ одинъ, Павелъ Кузнецовичъ, дымъ одинъ, Солтанъ Кузнецовичъ, дымъ одинъ зъ братомъ Селивономъ, дымъ одинъ, Иванъ Кузнецовичъ, дымъ одинъ.

Въ тыхъ селахъ пустоши: пустошь Сыможенская, дымъ одинъ, пустошь Тихоновска, дымъ одинъ, пустошь Савинска, дымъ одинъ, пустошь Ольховича, дымъ одинъ, пустошь Шаркова, дымъ одинъ, пустошь Цыбульчина, дымъ одинъ, пустошь Тарасова, дымъ одинъ, пустошъ Якубова, дымъ одинъ, пустошь Свиркова, дымъ одинъ, пустошь Шниткова, дымъ одинъ, пустошь Пилиповска, дымъ одинъ, пустошь Синцова, дымъ одинъ, пустошь Игнатовска, дымъ одинъ, пустошь Михалкова, дымъ одинъ, пустошь Опанасова, дымъ одинъ, пустошь Воронова, дымъ одинъ, пустошь Москалева, дымъ одинъ, пустошь Карташева, дымъ одинъ, пустошь Мохонева, дымъ одинъ, пустовщизна въ Замошу, пустошь Форогова, дымъ одинъ, пустошь Королевска, дымъ одинъ, пустошь Стефка Марковича, дымъ одинъ, пустошь Василева, дымъ одинъ, пустошь пана Мороза, дымъ одинъ, пустошь Салтанова, дымъ одинъ, пустошь Кузмина, дымъ одинъ, пустошь Лаптѣева, дымъ одинъ.

Въ томъ селѣ Дольцахъ церковь деревянная старая, заложенье святыхъ Козьмы и Демьяна; при той церкви свещенникъ маетъ землицы наданое зъ давныхъ часовъ дымовъ чотыры; при той же церкви панамаръ, дымъ одинъ.

Село Весницко: Агапонъ Дорофѣевичъ, дымъ одинъ, Стефанъ Кузминичъ, дымъ одинъ, Данило Голоступъ, дымъ одинъ, Гаурило Васьковичъ, дымъ одинъ, Сава Кондратовичъ, дымъ одинъ, Клемята Федоровичъ, дымъ одинъ, Яковъ Ульяновичъ, дымъ одинъ, Селивонъ Шуляга, дымъ одинъ, Трухонъ Гарковичъ, дымъ одинъ, Савастѣй Боярковичъ, дымъ одинъ, Гришко Савастѣевичъ, дымъ одинъ, Курило Полежака, дымъ одинъ, Филипъ Кожемяка, дымъ одинъ, Ходоръ Товстоногъ, дымъ одинъ, Радивонъ Лось, дымъ одинъ, Сидоръ Борисовичъ, дымъ одинъ зъ братомъ, Иванъ Агапоновичъ, дымъ одинъ, Сопронъ Брикунъ, дымъ одинъ, Иванъ Пыелякъ, дымъ одинъ, Кондратъ Дорофѣевичъ, дымъ одинъ, Павелъ Дорофѣевичъ, дымъ одинъ, Дорошко Андрѣевичъ, дымъ одинъ, Панкратъ Кондратовичъ, дымъ одинъ.

Граница тымъ селомъ Дольцу и Вѣсницку: почавши одъ Кубличъ одъ урочища Бычковщизны ручьемъ унизъ къ земли Судиловской; съ того ручья на суходолъ, рубежами старыми черезъ землю пашную и черезъ Старину ажъ до ручья, идучи тымъ ручьемъ унизъ до чистого бору, тамъ рубежи въ розномъ деревью, землею пашною и пристаринками ажъ до рѣки Лубеницы, тою рѣкою унизъ у рѣку Ушачу, рѣкою Ушачою унизъ ажъ до ручья Чорного; тымъ ручьемъ у верхъ; съ того ручья на суходолъ знову къ старой дорозѣ, прозываемой Василевичи; черезъ тую дорогу у сосну бортную Плющининскую, одъ тое сосны у мохъ; тымъ мхомъ черезъ рѣку Звиницу на суходолъ у Дубъ Плющининскій; одъ Дуба

у болото; зъ болота на суходолъ; зъ суходолу у мохъ до пяты, гдѣ сышли се границы землямъ Судиловской, Вороновской и Долецкой; одъ тое пяты на боръ тамже рубежи въ трехъ соснахъ; одъ тыхъ сосонъ мхомъ до Коповища, прозываемого Поровѣнского зъ селомъ Боронемъ; одъ Коповища знову мохъ; тымъ мхомъ у въ озеро Поровно, въ томъ озерѣ вступъ его милости архіепископу спольный зъ сусѣды прилеглыми; зъ того озера боромъ ровнымъ до рѣки, межи тою рѣкою уверхъ до озера Свѣржна, въ томъ озерѣ вступъ спольный зъ сусѣды прилеглыми; зъ того озера рѣчкою Свѣржницею унизъ; зъ тое рѣчки на боръ; зъ бору знову у мохъ Лотыгольскій, со мху знову чрезъ боръ у въ озеро Витыръ, надъ тымъ озеромъ рубежи въ Березѣ; зъ того озера рѣчкою Вѣченьцомъ уверхъ къ земли пашной тамже рубежи у каменѣ, одъ того каменя землею пашною до коповища Своролья зъ малыми Дольцами; одъ того коповища землею пашною боровою ажъ до дороги Витепской, которая идетъ зъ Черницы; одъ той дороги боромъ щирымъ Пѣлскою до мху Лисинского; тымъ мхомъ до болота Черниска; а зъ болота Черниска боромъ знову до тоежъ дороги Витепское, тою дорогою Витепскою ѣдучи до Черницы мимо мохъ Раславъ до рѣки Черницы до мосту тою рѣчкою Черницою уверхъ до дуба Красного; одъ дуба Красна тоюжъ рѣкою уверхъ у глыбокій Перелазъ, а зъ глыбокого Перелазу тоюжъ рѣкою до Верховья, зъ Верховья у мохъ; со мху боромъ на Грыбовъ; зъ того Грыбла у мохъ Полосновъ, зъ того мху у подолину Виретю у ручей воду Живую; тымъ ручьемъ уверхъ у Гаурилово болото мостъ; одъ моста водою живою у верхъ у Садки, одъ садковъ у каменный мостъ; одъ моста тоюжъ водою у верхъ у Раево болото; одъ Раева болота ажъ подъ село Дольца Литовскіе до суходолья, до земли пашное до дуба зъ рубежами; одъ того дуба межою въ липу; одъ липы у Старину; у Старынѣ у пень дубовый рубежи Стародавные; одъ того пня черезъ Старину у дубъ; одъ дуба черезъ Старину къ земли пашной до дуба, прозываемого борти Коледино, и тутъ се земли границы селу Дольцомъ его милости архіепископскимъ и Дольцомъ, прозываемомъ Литовскимъ, также и селу Вѣсницку; одъ того дуба лощиною въ дорогу Браславскую, дорогою проходши въ Пристаринки, потомъ землею пашною до ручья, который идетъ одъ дворищъ села Весницка Литовского; тымъ ручьемъ на коповище на борокъ; боркомъ проходши у лѣщинникъ подъ Матеуша у ручей воду живую; тымъ ручьемъ у верхъ проходши на суходолъ землею пашною и пристарниками ажъ до ручья Бышковского до коповища селомъ Дольцомъ, Кубличомъ, Весничиномъ, Литовскомъ и Судиловцомъ; тутъ конецъ границы селу Дольцамъ и селу Весницку.

И на то есьмо дали его милости въ Бозѣ Велебному отцу Іосефу Кунцевичу, архіепископу Полоцкому, Витепскому и Мсциславскому, сесь нашъ инвентарь зъ печатьми и зъ подписами рукъ нашихъ. Писанъ въ Полоцку, року, мѣсеца и дня на датѣ въ симъ инвентару выжъ описаномъ.

U tego inwentarza, przy dwuch pieczęciach przyciśnionych podpisy rąk temi słowy: Іосифъ Велляминъ Руцкій, метрополита Кіевскій, Галицкій и всея Руси рукою власною.—Janusz Skumin, starosta Brasławski, własną ręką. A suscepta dawnieysza tegoż inwentarza ad acta xiąg ziemskich woiewodztwa Połockiego temi słowy: Року тысеча шестьсотъ чоторы десятого

мѣсеца генвара двадцать первого дня. На рокахъ теперешнихъ трикрольскихъ въ Бозѣ велебный его милость отецъ Антоній Селява—архіепископъ Полоцкій, Витепскій и (Мстиславскій) въ тотъ инвентарь списанья маетностей и подданыхъ церковныхъ ку активованью до книгъ земскихъ Полоцкихъ очевисто у суду покладалъ, Янъ Подбипента—писаръ земскій Полоцкій. Który to takowy inwentarz, za podaniem onego przez osobę wyż wyrażoną ad acta, jest do xiąg ziemskich spraw wieczystych województwa Połockiego przyięty y wpisany, z których y ten wypis, pod pieczęciami urzędowymi a z podpisem ręki pisarskiey i. w. w Bogu Nayprzewielebnieyszemu iego mości xiędzu Floryanowi Połockiemu jest wydan. Pisan ut supra. U tego extraktu inwentarza opisania dobr archiepiskopii Połockiey, na pięciu arkuszach pisanego, czerwonymi nićmi sposzytego, przy wycisniętych dwóch urzędowych ziemskich pieczęnciah podpis w. pisarza ziemskiego Połockiego. Po niżey correcta y intytulacya temi wyrażaią się słowy: Bazyli Rypiński, ziemski woiewodztwa Połockiego pisarz. Correxit Sipayło mp. Akt inwentarza dóbr archiepiskopii Połockiey ritus uniti graeci. Który to extrakt, przez wyż wyrażoną osobę do akt podany, iest do xiąg ziemskich woiewodztwa Wileńskiego przyjęty y wpisany.

1625 г., Іюня 4 дня.

Изъ книги № 4227, за 1790 г., стр. 208.

2. Духовное завѣщаніе Полоцкаго войскаго Евстафія Голубицкаго Корсака, въ которомъ онъ дѣлаетъ записи Виленскому Свято-Троицкому монастырю и Голубицкой и Залѣсской церквамъ.

Полоцкій войскій Евстафій Голубицкій, чувствуя приближеніе смерти, дѣлаетъ слѣдующее завѣщаніе: тѣло приказываетъ похоронить въ придѣлѣ св. Луки, находящемся при Виленской Свято-Троицкой церкви и построенномъ имъ же самимъ; родовое имѣніе Голубичи даетъ въ пожизненное владѣніе женѣ своей съ обязательствомъ производить содержаніе Голубицкимъ монахамъ, а послѣ смерти своей передать его этимъ же монахамъ; въ случаѣ же желанія родственниковъ пріобрѣсти это имѣніе, послѣдніе должны уплатить имъ 10 тысячъ злотыхъ; другое имѣніе Залѣсье тоже отдаетъ въ пожизненное владѣніе своей женѣ съ обязательствомъ выплачивать Виленскимъ Свято-Троицкимъ монахамъ по 100 копъ въ годъ, а послѣ своей смерти передать его тѣмъ же монахамъ на придѣлъ св. Луки; записываетъ также содержаніе на госпитали Голубицкій и Свято-Троицкій; на Залѣсскую церковь двѣ службы и участокъ земли; далѣе распредѣляетъ свое имущество между родственниками и отпускаетъ на волю крестьянина и бояріна.

Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiątego, miesiąca Maia siódmego dnia.

Przed aktami ziemskiemi woiewodztwa Wileńskiego, stanąwszy osobiście wielebny imć

xiądz Antoni Kucewicz—klasztoru Wileńskiego bazylian, widymus z xiąg woiewodztwa Połockiego ziem. actykacyi wypisu, alias extractu grodzkiego tegoż woiewodztwa Połockiego, zawieraiący testament zeszłego w. imci pana Ostafieia Hołubickiego Korsaka—woyskiego Połockiego, podał do akt, który ten widymus, w xięgi woiewodztwa Wileńskiego ziemsk. spraw wieczystych słowo do słowa wpisany, tak się w sobie ma:

Видимусъ зъ книгъ справъ земскихъ воеводства Полоцкого. Лѣта отъ нароженья Сына Божого, тысеча шестьсотъ двадцатъ шостого, мѣсеца Юнія десятого дня.

На рокахъ судовыхъ земскихъ Троецкихъ, порадкомъ права посполитого припалыхъ и судовне у Полоцку отправованыхъ, передъ нами Александромъ Тышкевичомъ—судею, Даніелемъ Щитомъ Забѣльскимъ—подсудкомъ а Михаломъ Тышкевичомъ—писаромъ, урядниками господарскими земскими воеводства Полоцкого, постановившисе очевисто его милость отецъ Петръ Мимонскій, законникъ монастыра Виленского, оповѣдалъ и покладалъ выписъ гродскій Полоцкій вписанья въ немъ тестаменту остаточное воли небощика славное памети его милости пана Остафія Голубицкого Корсака—войского Полоцкого, при которомъ томъ выписѣ, и самый тестаментъ оригиналъ передъ нами судомъ оказывалъ, покладаючи и переносечи тотъ выписъ гродскій Полоцкій просилъ, абы зо всею рѣчью въ нимъ описаною, ку актыкованью до книгъ земскихъ Полоцкихъ принятъ и вписанъ былъ, которого мы судъ огледавши, а бачечи въ томъ быть рѣчь слушную, а водле права потребную, велѣли есмо его до книгъ вписать, и уписуючи слово до слова такъ се въ собѣ маетъ:

Выпись съ книгъ справъ гродскихъ вѣчистыхъ воеводства Полоцкого:

Лѣта одъ Нароженья Сына Божого тысеча шестьсотъ двадцать пятого, мѣсеца Августа пятого дня.

На урадѣ господарскомъ гродскомъ воеводства Полоцкого передо мною Янушомъ Лисовскимъ, намѣстникомъ Полоцкимъ, одъ вельможного пана его милости князя Криштофа Друцкого-Соколинского—каштеляна и сурогатора одъ его королевское милости Полоцкого, старосты Озерыского будучимъ, постановивши се очевисто ихъ милость отецъ Миколай Новакъ и отецъ Генадей Хмельницкій, игуменъ Борисоглѣбскій, законники регулы светого Василья, покладали тестаментъ остатнее воли небощика славное памети его милости пана Остафія Корсака Голубицкого, войского Полоцкого, учиненый подъ печатью и съ подписомъ руки его, также подъ печатьми и съ подписами рукъ людей зацныхъ печаторовъ того тестаменту, и покладаючи передо мною урадомъ просили, абы до книгъ гродскихъ Полоцкихъ вписанъ былъ, которого то тестаменту я огледавши и читаного передъ собою выслухавши, велѣлисми до книгъ вписать, и слово до слова вписуючи, такъ се въ собѣ маетъ:

W imie przenayświętszey Troyce, Oyca Syna y Ducha Świętego, ku wieczney pamięci stań się, Amen. Nie tylko z przestrogi pisma Bożego, ale y z każdodziennego doświadczenia widziemy to, że dzień Pański przychodzi iako złodziey, podkopywa bowiem ludzie nieostróżne, że kiedy naywięcey zdrowiu ufaią y bespiecznie zażywaią, smierć ten dom żywota naszego śmiertelnego podkopawszy obala. Co ieśli zdrowym czyni, pogotowiu tego zawsze chory spodziewać się ma, przeto ia Ostafi Hołubicki Korsak—woyski Połocki, a iż ieszcze z łaski Bożey na zmysłach zdrowy,

iednak będąc w leciech podeszłych y częstokroć na zdrowiu słaby, obawiaiąc się, aby ten nieuchronny złodziey, to iest, smierć, nieostróżnego mnie nie zastał, ten testament ostatniey woli moiey, za pomocą Boga mego, tak rozrządzam:—Naprzód, grzeszną duszę moie w ręce y opatrzność Boga mego, od któregom ią wziął, oddaię, prosząc Jego świętey wszechmocności, aby mię nie karał według wielkości grzechów moich, ale żeby się według wielkiego miłosierdzia swego zmiłował nade mną. Ciało moie grzeszne przez małżonkę moią miłą, panią Zofię Ostrowskę, ma być uczciwie pogrzebione w Wilnie, w klasztorze świętey Troyce zakonu Bazylego świętego, w kaplicy odemnie tam zmurowaney, pod tytułem świętego Łuki, według obrządków cerkwi greckiey, w unii świętey będącey, ciało moie ma być odziane kitayką duplą czarną, a truna y mary niech będą pokryte suknem czarnym falendyszowym, co wszystko ma być sporządzono przez pomienioną małżonkę moię miłą, którey miłości iakom do żywota doznał, tak z tą nadzieią umieram, że mi ią y po śmierci okaże. — Co się tycze maiętności moiey, którą mi Pan Naywyższy do szafunku na tym świecie dać raczył, te tak mieć chcę: maiętność moię, nazwanę Hołubicze, iednę połowicę oyczystą, a drugą połowicę od stryia nieboszczyka, pana Stefana Korsaka kupioną, obiedwie części zapisuię prawem dożywotnim małżonce mey miłey, którą ma spokoynie do żywota swego trzymać y wszelakich z niey pożytków wżywać, ieśli zamąż nie póydzie, wszakże z tym dokładem, że póki tę maiętność trzymać będzie, na każdy rok na czernce, przy cerkwi Hołubickiey mieszkaiące, powinna dawać gotowego grosza kop dziesięć, żyta beczek dziesięć, pszenicy beczkę, ięczmienia beczek dwie, gryki beczek dwie, wieprza iednego, faska masła, co by miednicę ważyła, syrów kopę y beczkę soli; co wszystko małżonka moia ma oddawać na każdy rok, na dzień trzech Królów święta ruskiego. A po śmierci iey, albo ieśli za wolą Bożą poszła by zamąż, tedy połowicę kupną tey maiętności mey Hołubickiey zapisuię wiecznym prawem na cerkiew Hołubicką, a na drugą połowicę—oyczystą, wnoszę summę dziesięć tysięcy złotych polskich, które maią należeć na tęż cerkiew Hołubicką. Że krewni moie, którym prawem przyrodzonym ta oyczysta część moia należeć będzie, nie będą mogli do używania iey przyiść, aż odłożywszy te dziesięć tysięcy złotych czerncom, przy tey cerkwi Hołubickiey mieszkaiącym. Maiętność moię, nazwaną Zalesie, kuplę od imci pana Jana Warpachowskiego, zapisuię teyże małżonce mey prawem dożywotnim, do tego summę pięć tysięcy złotych polskich, którąm tey ieszcze pierwiey zapisem przyznanym na tę maiętność wniosł, tym testamentem moim ztwierdzam. Y tę tedy maiętność małżonka moia ma do żywota swego, lub do póyścia z woli Bożey zamąż, spokoynie trzymać, używaiąc z niey wszelakich pożytków; z takim iednak dokładem, że póki ią trzymać będzie, powinna dawać do Wileńskiego świętey Tróycy zakonu Bazylego świętego klasztoru, do kaplice świętego Łuki, tam gdzie ciało moie grzeszne leżeć będzie, na każdy rok po sto kop Litewskich. A po śmierci małżonki mey, albo ieśli by z woli Bożey zamąż poszła, tę pomienioną maiętność moię Zalesie zapisuię wiecznym prawem temuż klasztorowi Wileńskiemu, na tęż kaplicę, gdzie ciało moie leżeć będzie, ze wszystkim, iako się w sobie ma; że czerncy tego klasztoru, oddawszy lub małżonce mey, lub ko-

mu one zapisze, pięć tysięcy złotych polskich, summę, iey odemnie zapisaną, maią z tey maiętności wszelakich pożytków zażywać wiecznemi czasy, oddaiąc chwałę Panu Bogu y błagaiąc maiestat iego święty, na odpuszczenie ciężkich grzechów moich. Wioski moie oyczyste za Połockiem, to iest—Wichowicze, Swieczo y Kubek, zapisuię, ieśli zamąż nie póydzie, teyże małżonce mey miłey prawem dożywotnim; a po śmierci iey, albo ieśli zamąż póydzie, ma to spaść prawem przyrodzonym na synowca mego pana Hrehorego Korsaka—chorążego Połockiego. Wioskę moię, nazwaną Przesmużek, pod miastem Połockim, kuplę od pp. Romana i Tobiasza Korsaków, y zastawę od pana Jesifa Rypinskiego, także wioskę moią, nazwaną Jasie, przykuplę od paniey Mieleszkowey y zastawę od pana Sienkiewicza, te wszystkie wioski zapisuię prawem dożywotnim y pod kondycyą nieiścia zamąż teyże małżonce mey miłey; a po śmierci iey, albo iściu zamąż, ma to należeć wiecznym prawem siestrzankom mym rodzonym pp. Jesifowiczom Rypinskim. Szpital przy cerkwi Hołubickiey z maiętności Hołubickiey małżonka moia ma zbudować; na który póki tę maiętność trzymać będzie, ma dawać na każdy rok żyta beczek trzy, ięczmienia beczek dwie, gryki beczkę iedną, pszenicy beczkę, grochu pół beczki, słodu beczka, soli pół beczki, słoniny połci dwa, sadło, pieniędzmi kop dwie; a po śmierci małżonki mey te wszystkie pomienione rzeczy czerncy, którzy maiętność moię Hołubicką trzymać będą, do tego szpitala oddawać powinni będą wiecznemi czasy. Na szpital, przy manastyrze świętey Tróycy w Wilnie będący, z maiętności mey Zalesia małżonka moia, póki ią trzymać będzie, ma dawać na każdy rok żyta beczek dwie, gryki beczkę, czwierć grochu, słoniny połeć, sadło, czwierć beczki soli, y kopę groszy, a dzwonnikom przy tymże monastyrze, także na każdy rok żyta beczkę iedną, gryki beczkę, czwierć grochu, soli czwarta część beczki, słoniny połeć, pieniędzmi złotych dwa dawać ma, a po śmierci małżonki mey czerncy, którzy tę maiętność moie Zalesie, trzymać będą, te wszystkie pomienione legumina y pieniądze tak szpitalnym, iako y dzwonnikom oddawać co rok powinni będą wiecznemi czasy. Na cerkiew Zaleską, od maiętności mey Zaleskiey odłączywszy zapisuię dwie służbie, nazwane Jeskowicze, wiecznemi czasy; także małżonka moia, a po niey czerncy dzierżawcy tey maiętności Zaleskiey tych dwu służeb od tey cerkwi odeymować nie będą mogli wiecznemi czasy. Także y pop na tey ziemi y z placu, na którym teraz mieszka, żadney przeszkody, ani od małżonki mey, ani od czernców mieć nie ma wiecznemi czasy. Rzeczy moie ruchome wszelakie, to iest: pieniądze gotowe y na obligach, złoto, śrebro, perła, szaty, sprzęt domowy, zboże w polu, y w gumnie y w świrniach będące, konie y bydła wszelakie—małżonce mey miłey zapisuię wiecznemi czasy, prócz rzeczy niżey opisanych, które pomieniona małżonka moia miła wykonać powinna będzie. Naprzód: siestrzencom mym, z siostry mey rodzoney paniey Rypinskiey spłodzonym, paniey Niewielskiey, paniey Wieryhowiczowey, paniey Połupięciney, każdey z nich małżonka moia po pięćdziesiąt kop litewskich dać ma. Córeczkom imci pana Gabryela Białozora, podkomorzego Upitskiego, każdey z nich, których Pan Bóg naznaczy iść w stan święty małżeński, ma dać na pierścieni po stu złotych polskich, a Kostusi pięćset złotych polskich;

córeczkom pana Romana Wasilewicza Korsaka, które ieszcze do tych czas zamąż nie poszły, każdey z nich po dwudziestu kop litewskich. Służebnicy małżonki mey, pannie Katarzynie Mikłaszewiczownie, zapisuię złotych polskich dwieście, drugiey służebnicy, paniey Zofii Pocukownie Woydwiłowskiey, złotych sto. Pan Mikołay Rahoza winien mi na oblig kop czterdzieści pięć; ten oblig ma mu być wrócony y daruię go im. Siodło moie axamitne y rzędzik kozacki, a drugi ussarski zapisuię wnukom mym, ieśli ich Pan Bóg da synom, synowca mego pana chorążego Połockiego. Czeladzi białey, małżonka moia, według zasług ich, a uważenia swego nagrodzić ma; a sługom mym zapłaciwszy im należne myto za każdy rok, iak wiele który służył, ma dać po pięciu złotych polskich; czeladź dworną wolną czynię; boiarzyna mego Jędrzeyka, który w Hołodnym siele w maiętności Hołubickiey mieszka, po śmierci małżonki mey wolnym czynię. Jędrzeia Odwalonka z teyże maiętności Hołubickiey nie tylko z żoną y z dziećmi wolnym czynię, ale go na teyże ziemi, gdzie teraz mieszka, dożywotnim mieszkaniem, bez czynienia żadney powinności, daruię. Poddanego mego Szokę, który na Przesmuszku mieszka, z bratem y z dziećmi po śmierci małżonki mey wolnym czynię, nawet y budowanie mu zwieść pozwalam, byle zostawił gumno, piekarnię y kleć y zasiewek żytni. Boiarzyna mego, w Zalesiu mieszkaiącego, Moysieia Sorokę, wolnym czynię; a drudzy bracia iego y z oycem na boiarskiey powinności siedzieć maią. Zatym, żegnaiąc się z tym mizernym światem, proszę wszystkich wobec y każdego zosobna, aby ieśliby kto co obrazy odemnie byé rozumiał, by mi chrześciańskim sercem odpuścił, a nie był ciężkim grzeszney duszy mey przed Zbawicielem moim. Że mi Pan Bóg żadnego potomka nie zostawił, który by po śmierci moiey u frasunkach małżonce mey podporą był, a żem doznał za żywota swego wielkiey łaski ichmość panów braci y przyiacioł mych, imci pana Krzysztofa Korsaka—podkomorżego Połockiego y imci pana Gabryela Białozora—podkomorzego Upitskiego y imci pana Marcina Przyłupskiego, ich mościow mych miłościwych panów, pokornie proszę, aby mi, którą za żywota okazywali, też y po śmierci łaskę oświadczyć raczyli, będąc obrońcami mymi, opiekunami we wszystkich trudnościach małżonce mey pozostałey, za co Pan Naywyższy odpłatą ichmość y wiekuistą nadgrodą będzie. A dla lepszego utwierdzenia tego testamentu ostatniey woli mey, przy pieczęci y podpisie ręki, przyłożenie pieczęci ichmościów, którychem na ten czas sposobić mógł, imci Pana Alexandra Tyszkiewicza — sędziego ziemskiego Połockiego, imci pana Andrzeia Swiadzkiego y imci pana Newelskiego. Pisan w Hołubiczach, roku tysiąc sześćset. . . . . *) piątego, miesiąca Lipca czwartego dnia. У того тестаменту печатей притисненыхъ чотыри а подписъ рукъ подписано тыми словы: Ostafij Hołubicki Korsak — woyski Połocki, do tego testamentu mego rękę swą własną podpisał. Ustnie proszony do tego testamentu Alexander Tyszkiewicz—sędzia ziemski Połocki ręką swą. Za oczywistą prożbą od imci pana woyskiego Połockiego do tego testamentu ostatniey woli imci przy pieczęci Andrzey Swiacki — ręką własna. Za oczywistą prożbą od imci pana woyskiego Połockiego do tego testamentu ostatniey

---

*) Въ подлинникѣ пропускъ.

woli imci przy pieczęci Jan Newelski ręką swą. Который тотъ тестаментъ, за покладаньемъ и прозьбою ихъ милости отца Миколая Новака а отца Генадія Хмѣльницкого — игумена Борысоглѣбского, есть до книгъ гродскихъ Полоцкихъ записанъ, съ которыхъ и сесь выписъ подъ печатію моею намѣстничою ей милости пани Зофіи Островской Остафьевой Корсаковой— войской Полоцкой есть выданъ. Писанъ у Полоцку. У того выпису гродского Полоцкого печать одна есть притиснена и подписъ руки писарское подписано тыми словы: Янъ Буйновскій—гродскій Полоцкій писаръ. Который тотъ выписъ гродскій Полоцкій, за покладаньемъ и прозьбою его милости отца Петра Миманского—законника манастыра Виленского, ку актыкованю есть до книгъ земскихъ Полоцкихъ вписанъ, а по уписанью и сесь видымусъ подъ печатьми нашими—судиною и подсудковою а съ подписомъ руки моее писарское, въ року теперешнымъ тысеча шестсотъ двадцать девятымъ, мѣсеца Юнія двадцать пятого дня, сторонѣ потребуючой въ Бозѣ велебному его милости отцу Рафалу Корсаку—владыцѣ Галицкому на рокахъ теперешнихъ Троецкихъ есть выданъ. Писанъ у Полоцку. U tego ziemskiego Połockiego widymusu dwie pieczęci na massie przez wyrzniętą kustodią wyciśnione a podpis po rusku ieden takowy: Михаилъ Тышкевичъ—писарь земскій Полоцкій; a na drugiey tego pułarkusza trzeciego niepisanego stronicy tylko sama korrekta w tych zapisano słowach, (które kręto wiązanemi literami pisane czy się udały wyczytać): есть въ книгахъ, скорриговалъ В. Дзягилевичъ. Który ten ziemski Połocki widymus, zawieraiący w sobie wielmożnego imci pana Ostafiego Hołubickiego Korsaka, woiewodztwa Połockiego woyskiego testament, oczywisto do akt przez wielebnego imci xiędza Antoniego Kucewicza klasztoru Wileńskiego bazyliana podany, w xięgi woiewodztwa Wileńskiego ziemskiego spraw wieczystych iest wpisany.

1629 г. Марта 30 дня.

Изъ книги № 5109, за 1511 г., л. 311—312.

3. Жалоба Виленскаго Св. Троицкаго монастыря на Виленскій сапожничій цехъ по поводу невнесенія имъ третьяго гроша на монастырскую церковь.

Виленскіе Свято-Троицкіе базиліане приносятъ въ магистратъ жалобу на сапожниковъ, что эти послѣдніе не исполняютъ своихъ условій относительно своихъ церковныхъ приношеній; условія эти были слѣдующія: вносить два гроша на костелъ, а третій на церковь, равно въ такомъ же количествѣ и воскъ. Но такъ какъ православные мѣщане совершенно отказались отъ исполненія этихъ условій, то уніяты и жалуются на нихъ, признавая ихъ нарушителями королевской воли; при этомъ обязываются не обращаться къ православнымъ ни за какими церковными требами.

W sobothę, miesiąca Marca trzydziestego pierwszego dnia, roku Pańskiego tysiąc sześćset dwudziestego dziewiątego.

Przed szlachetnemi pany burmistrzami y raycy miasta Wileńskiego, tego roku na ratuszu na sprawach będącemi, postano-

wiwszy się oblicznie uczciwi Kasper Jermołowicz, a Marcin Popowicz, imieniem swoim y imieniem wszystkiey braci starszych y młodszych cechu szwieckiego Wileńskiego, ugodę swoię ku wpisaniu do xiąg mieyskich radzieckich podali na piśmie tymi słowy.

Anno Domini 1629, Martii 29. W rzeczy y sprawie cechu szwieckiego, z wielebnym w Bodze iegomością oycem Raphałem Korsakiem—episkopem Halickim, archimandrytą Wileńskim, iako dozorcą wszystkich intrat cerkiewnych, y ze wszystkim conwentem zakonu świętego Bazylego przy cerkwi świętey Tróycy o intratę doroczną według porządków, artykułów y statutów, między niemi postanowionych, od wszystkich tak religiey rzymskiey, iako greckiey y Saskiey przyiętych, na ratuszu przed sądem ichmość panów burmistrzów y radziec Wileńskich pokładanych, actikowanych y confirmowanych; w których to ich statutach mianowicie to iest dołożono: iż na xiędza, na wosk dla świec y na insze iakie potrzeby do kościoła rzymskiego dwie części, a na popa ruskiego także na wosk do cerkwie nabożeństwa greckiego trzecia część ma być z skrzynki spólney cechu szwieckiego dawano. Którey daniny gdy przerzeczeni szewcy na cerkiew dawać zaniechali, upomnieni o tho serio od iegomość oyca Korsaka—episkopa Halickiego, archimandryty Wileńskiego, przez oyca Piotra Mimańskiego—zakonu świętego Bazylego, aby nie wstępuiąc w prawo, tak retenta, iako y tegoroczną daninę z skrzynki swoiey cechu wszystkiego oddali; za którym iegomości upomnieniem oni szewcy, uczyniwszy między sobą kilka schadzek y namów głównych w cechu do zgody się maiąc złożyli mieysce na ugodę z iegomością oycem archimandrytą Wileńskim w domu pana Jachyma Grekowicza—raycy, za ten rok tysiąc sześćset dwudziesty dziewiąty zasiadaiącego, zażywszy w tym y samego pana raycę, aby się nie tylko tey ugodzie przysłuchał, ale też mediatorem był. Od iegomości oyca archimandryty Wileńskiego wyszadzeni byli na to cum plena potestate, tak od samego onego, iako też od konwentu świętego Bazylego oyciec Piotr Mimański z oycem Athanasym Wielikontym—oycowie tegoż konwentu y zakonu, a cechu szwieckiego, także z zupełną mocą od wszystkiey braciey, tak starszych, iako y młodszych, naprzód z religiey rzymskiey pan Kasper Jarmołowicz—starszy cechowi, na ten rok tysiąc sześćset dwudziesty dziewiąty, pan Marcin Popowicz — szafarz cechowy na tenże rok obrany, pan Piotr Karowicz, pan Jan Moyszogoła, pan Mikołay Phil, pan Jan Usznik etc.; z religiey zaś greckiey pan Iwan Fiedorowicz—starszy cechu tegoroczny, pan Wasil Epimachowich—szafarz tegoroczny, pan Konstanty Andreiewicz, pan Cimophiey Swietlicki y innych niemało; z religiey zaś Saskiey pan Marcin Wengrzyn, którzy wszyscy za zleceniem y pozwoleniem sobie od wszystkiey braci, przy obecności samego pana raycy, pomienionego pana Jachima Grekowicza, od nich do ugody użytego, podług ich namowach y altercatiach, ugodę taką zawarli: Co się tknie trzeciego grosza z skrzynki cechowey, na cerkiew dawać powinni według statutów y artikułów starych cechowych maią oni szewcy pilnie iako Bogu y cerkwi iego świętey należącą daninę zachować, to iest: na kożdy rok w dzień Zwiastowania Panny Przeczystey według starego kalendarza, bez żadney wymówki y exceptiey, z skrzynki ich cechowey sami przynosić y oddawać maią. Starsi roczni z szafarzmi do monastyra

świętey Tróycy do ołtarza ich szwieckiego świętego Łukasza Ewangelisty wosku półkamienia czystego y dobrey wagi. A przy tym wosku reszty gotowych pieniędzy wszystko sprawiedliwie co będzie czynił, trzeci grosz oddawszy spełna, dwa groszy kościołowi, albo xiędzu y porachowawszy intratę z skrzynki cechowey doroczney, aby niewczym tak kościołowi, iako też cerkwi iego świętey nie było krzywdy, a oddawszy to, maią dzierżeć kwit od oyca starszego monastyra świętey Tróycy zakonu świętego Bazylego. Gdzie potym szewcy religiey rzymskiey przełożyli y wnieśli petitią do oyców zakonu świętego Bazylego, prosząc ich o to, aby to oni in praeiudicium sobie nie brali, y ku przeszkodzie iakiey nie poczytali, iż oni przeciwko braciey swey religiey greckiey uporney, woli y przywileiom listem y roskazaniu króla iegomości, pana naszego miłościwego, sprzeciwiaiącym się, w schyzmie y rozerwaniu swowolnym] trwaiącym, takie statutum mocno stanowią, y exequi koniecznie to obiecuią, że żaden z braci ich religiey greckiey u schizmatyków na nabożenstwie bywać, dzieci tam chrzcić, szlubów brać, spowiedzi y kommuniey odprawować, umarłych chować, owo zgoła cokolwiek do nabożeństwa y sakramentów należy, nic tam zażywać nie maią, ale to wszystko u świętey Tróycy w cerkwi, która iest w iedności z kościołem rzymskim tam wykonywać ma. A ieśli by który brat cechu naszego z religiey greckiey w tym poszlakowany y postrzeżony, a co większa evidenter convictus był, że tam w tamtey cerkwi abo sakramentów iakich zażywał, abo tam na nabożeństwie bywał, ma bez żadney folgi y respectu winy dać w cechu wosku półkamienia, a dwa orty toties quoties, niewychodząc z cechu, która wina ma też iść na cerkiew świętey Tróycy. Czego oycowie wysłuchawszy, a widząc rzecz zgodną z wolą wprzód Bożą, a potym króla iegomości, pana naszego miłościwego, która się oświadcza listami y przywileiami różnemi, temu cechu szwieckiemu nadanemi, pochwalili y na wszystko pozwolili. Co się zas tknie retent, że przerzeczeni szewcy tey daniny na cerkiew dawać zaniedbali, maią dać za wszystko ogułem według ugody kop czterdzieście Litewskich, na raty gotowemi pieniędzmi, pierwsza rata w Zielone świątki, druga rata wniebowzięcie Panny Maryey, po staremu, a trzecia rata święty Michał, czwarta święty Andrzey, na którą ratę każdą maią się uiscić pod sowitością. A uiściwszy się maią także kwit odzierzeć od starszego monastyru świętey Tróycy, te zaś raty maią wyniść wszystkie tego roku iednego tysiąc sześćset dwudziestego dziewiątego nulla exceptione admissa, co in omnem assecurationem, iż tak też czterdzieście ma tego roku doyść iako też dorocznie danina ma dochodzić wiecznemi czasy assekurowali y opisali się na kamienicy albo domie swym cechowym. Na co dla lepszey wiary, pewności y wiadomości, dali tę ugodę z obudwuch stron sobie na pismie, pod pieczęcią klasztoru abo monastyra świętey Tróycy, pod pieczęcią cechu szwieckiego y z podpisem rąk rocznych. Pisan w Wilnie, w monastyrze świętey Tróycy, Anno 1629, Marca 30. A po wpisaniu do xiąg tey ugody, sam oryginał y z wypisem ichmościom oycom Piotrowi Memonskiemu y oycu Athanazemu Wielikontemu iest wydan.

1631 г. Іюля 23 дня.

Изъ книги № 5109, за 1511 г., л. 65.

4. Посвидѣтельствованіе вознаго о принадлежности плаца въ г. Вильнѣ, Виленскому Св. Троицкому монастырю.

Лѣта отъ Нароженья сына Божого тысеча шестьсотъ тридцать первого, мѣсеца Іюля двадцать девятого дня.

На врадѣ его королевской милости кгродскомъ Виленскомъ, передо мною Ярославомъ Александромъ Шеметомъ, наедно и подвоеводимъ Виленскимъ, ставши очевисто енералъ Янъ Юндзилъ, квитъ свой въ речи нижей помененой до книгъ кгродскихъ Виленскихъ призналъ, писаный въ тые слова:

Ja Jan Jundził, generał iego królewskiey mości woiewodztwa Wileńskiego, zeznawam tym moim kwitem, iż w roku teraznieyszym tysiąc siedmset trzydziestym pierwszym, miesiąca Julii dwudziestego trzeciego dnia, maiąc ia przy sobie stronę ludzi dobrych, szlachciców Jana Marcinowicza a Michała Jarmołowicza, byłem wżyty od imci oyca Józaphata—zakonnika cerkwi monastyra świętey Tróycy, w Wilnie będącego, do domu popowskiego cerkiewnego na Sawiczey ulicy, nazwanego . . . tynskiey, leżącego, który ten dom mienił pomieniony zakonnik, iż na ten czas imć pan Paweł Osiński nie wiadomo za iakim prawem trzyma; przy którym domu, za pokazaniem oyca Jozaphata, widziałem plac cerkiewny ołtarzny ś. Mikoły od niegoż pana Osińskiego zabrany, tynem przegrodzony y przywrócony, ku temuż domowi y placu popskiemu w ieden dwór złączono, o czym szyrzey w pierwszych processach opisano iest; na to ia generał dałem ten móy kwit pod pieczęcią y z podpisem ręki mey y pod pieczęćmi strony szlachty. Pisan w Wilnie, roku, miesiąca y dnia wyżey pisanego. У того квиту печатей притисненыхъ три а подписъ енерала тыми словы: Jan Jundził—generał, ręką swą. Который тотъ квитъ, при устномъ сознаню помененого енерала, есть до книгъ кгродскихъ Виленскихъ вписано, съ которыхъ и сесь выписъ подъ печатью врадовою и съ подписомъ руки писарское его милости отцу Іозафату—законнику монастыра святой Троицы, есть выданъ. Писанъ у Вильни.

1632 г. Іюня 4 дня.

Изъ книги № 5109, за 1511 г., л. 67.

5. Консенсъ Виленской церкви перенесенія мощей святителя Николая, данный мѣщанину Лозу, на арендованіе принадлежащаго ей дома и плаца.

Священникъ Виленской Никольской церкви Котлубай настоящимъ листомъ разрѣшаетъ Виленскому мѣщанину Каспору Лозу взять въ арендное содержаніе каменный домъ, принадлежащій Никольской церкви, вмѣстѣ съ развалинами другихъ домовъ послѣ непріятельскаго нашествія, возобновить послѣднія и устроить въ нихъ пивоваренный заводъ; Лозъ обязывается уплачивать ежегодной аренды по 20 лит. копъ и построить также щитъ, начиная отъ церковной крыши до рыбнаго рынка по всему протяженію церковныхъ строеній; въ свою очередь церковь обязывается сохранять аренду за Лозомъ въ теченіи 50 лѣтъ, а потомъ имѣть всегда въ виду его потомковъ. Впрочемъ, Лозъ въ скоромъ времени передалъ свое право другимъ лицамъ, которыя приняли оное на такихъ же условіяхъ, выстроили щитъ и дали на ремонтъ зданія 300 злотыхъ.

Ja Artemi Kotłubay—protopopa Wileński, świeszczennik cerkwie przeniesienia świętego Mikołaia, oznaymuię tym listem moim, iż po nastąpieniu moim na kapłaństwo cerkwie przeniesienia świętego Mikołaia, rewidowałem, chcąc wiedzieć, za iakim prawem pan Hanus Fonrezen kamienicę na gruncie cerkiewnym trzyma y co by za powinność z niey do cerkwie pomienioney czynił? Nalazłem prawo y zastanowienie, które miał od w Bogu zeszłego Bogdana Kotłubaia—świeszczennika sobora Wileńskiego, świeszczennika przeniesienia świętego Mikolaia, antecessora y rodzica moiego, który po pogorzeniu miasta Wileńskiego, kamienic y domów do cerkwie należących iż wiele wakowało y placów gołych murów nienaprawionych wakowało, chcąc aby cerkwi Bożey pożytki nie ginęły, zastanowienie za wiadomością y konsensem starszych uczynił z panem Kasperzem Łozem takowe: puścił iemu kamienicę, przy wrotach ulicy cerkiewney Przeniesienskiey leżącą w rynku Rybnom, idąc z rynku Rybnego po lewey stronie, wdłuż pół zwonnicy Przeniesienskiey do okna pod tą kamienicą y piwnicą sklepistą pod wszystkim tym murem, do którey miał sobie z ulicy drzwi pobudować, pozwoliwszy iemu tego wsystkiego używać, murować, budować według woli, upodobania y pożytku swego, iako naylepszego, iakoby napotym pożytek cerkwi mógł być większy. A z tey kamienicy y piwnicy nie więcey miał czynszu płacić, iedno po kop dwudziestu Litewskich do lat pięćdziesiąt po sobie idących, począwszy od roku tysiąc sześćset dwunastego, aż do roku tysiąc sześćset sześćdziesiąt wtórego, względem tego, aby wzwysz murował y szczyt od dachu cerkiewnego, począwszy od zwonnicy Przeniesienskiey przy kominach, aż do ulicy Rybney konca przymurował. Po wyiściu zaś lat pięćdziesiąt nikt, iedno ani dzierżące

do niey bliższemi zostawać maią. — A iż ten pan Łoz y posessor tey kamienicy, na wierzchu przymurowawszy mieszkanie puścił panu Michałowi aptekarzowi ze wszystkim swoim prawem y wolnościami za pewną summę pieniędzy, a pan Michał — aptekarz tym prawem wlewkowym puścił panu Zawistowskiemu, który pan Zawistowski podczas dzierzenia swoiego, że rozumiał być z lepszym pożytkiem swoim, z pozwoleniem antecessora moiego z piwniczych drzwi kram zbudował, także y placu na komor dwie więcy pozwolił zbudować ku iego potrzebie y używaniu, potym z tym wszystkim pan Zawistowski za pewną summę puścił panu Hanusowi Fonrezen tę kamienicę y prawo swoie iemu oddał; a iż czas nie mały mieszkał a szczytu nie wystawił, chcąc aby tym prędzey szczyt wystawiono, pobożney pamięci przodek mój przydał lat dziesięć do lat zwysz mianowanych, y ten Hanus Fonrezen nie zmurowawszy szczyta z tego świata zszedł, a ta kamienica potomkowie iego od małżonki zeszłego Hanusa Fonrezen a macochy iego, także tym imieniem Hanusowi Fonrezenowi kupnem y iako potomkowi dostało się, za wiadomością moią y przezemnie w possessyę y spokoyne dzierżenie iest onemu podana, któren tę kamienicę obiąwszy, według opisu antecessorów przeszłych, szczyt murować obiecał. A ponieważ po obięciu tey kamienicy nie wystawiwszy szczytu, według ich prawa cechowego na lat kilka w wendrówkę się udał, zostawiwszy tę kamienicę w dozor y possessyę przyiaciołom y opiekunom panu Azmusowi Ekszleben— slosarzowi y mieszczaninowi miasta Wileńskiego, y panu Abramowi Hartlib—szewcowi, szwagrowi swoiemu, aż do przyiazdu swoiego; przeto ia, widząc niebezpieczeństwo wielkie cerkwie Bożey dla ognia, które się częstokroć w Wilnie poiawiało, upominałem onych, aby ten szczyt murowali, który że z kosztem ich nie małym musiał być, a z bezpieczęstwem zaś lepszym cerkiewnym y ozdobą przydałem lat dziesięć, aby tym rychley panowie opiekunowie y przyiaciele, w niebytności onego, ten szczyt wystawili, a oni za tym że czynszu po kop dwadzieścia daiąc na rok, mieszkać maią, aż do roku tysiąc sześćset ośmdziesiąt wtórego. A pan Azmus y pan Abram za tym postanowieniem moim szczyt murować y tegoż roku wystawić mieli. *Jakoż zbudowali y wystawili ozdobnie według listu*, wszakże na poprawę tak muru y dachu cerkiewnego przy tym że szczycie, iako też y dla oprawienia domu cerkiewnego do rąk moich złotych polskich trzysta dali; a ia zatym tey ich pierwsze y teraznieysze prawo stwierdzam, umacniam y żadney przeszkody y turbacyiey sam przez siebie, ani przez kogo innego czynić nie mam, ia sam, ani po mnie będące świeszczennicy tey cerkwi, a y zastępować y bronić ich tak wiele, ile tego potrzeba okaże obiecuię, iakoby dzierżące tę kamienicę, kram y komorki dwie na ten czas drzewiane y plac, z którego wschód idzie na górę y z piwnicą y iesliby ieszcze kramę drugą y cokolwiek przybudować mogli, dla pożytku swego z wiadomością duchownego, pozwalam, a zbudowawszy mieć, używać mocni będą.

Nakoniec, ieśli by sam dzierżący, małżonka y potomkowie ich krewne blizkie komu przedać, dać, darować, zapisać, lubo zastawić, arendą puscić chcieli, także wolno będzie niewięcy ieno co rok po kop dwadzieścia według listu oddaiąc aż do wyścia lat pomienionych, które się skończą w roku tysiąc sześćset ośmdziesiąt wtórym, na co y stwierdzenie od iego mości oyca metropolity albo koadiutora iego mości wie-

lebnego oyca Rafaela Korsaka—episkopa Pińskiego, wyprawić maią.—A dla lepszey wiary do tego listu pieczęć moią przycisnołem y rękę podpisałem. Pisan w Wilnie. Roku tysiąc sześćset trzydzieście wtórego, miesiąca Junia czwartego dnia.

Рафаилъ Корсакъ—епископъ Пинскій и Туровскій, сослужитель митрополіи Кіевской, ten list we wszystkich punktach i paragrafach iego stwierdzam ręką własną. Artemi Kotłubay—prezbiter ręką własną. Mikołai Rybiński—protonatarius kapituły Wileńskiey ręką własną.

1635 г. Декабря 6 дня.

Изъ книги № 4238, за 1796—1805 г., л. 1684.

6. Фундушевая запись Древинскаго Виленскому Св.-Духовскому монастырю на Кенишковскій фольваркъ на Виленскомъ предмѣстьи Зарѣчьи.

Чашникъ Волынской земли и королевскій секретарь Лаврентій Древинскій настоящею записью приноситъ въ даръ Виленскому Свято-Духовскому монастырю фольварокъ на Зарѣчьи, Кенишковскій, съ кирпичнымъ заводомъ и домъ на Антоколѣ въ вѣчное и потомственное владѣніе; на нарушителей онъ налагаетъ заруку въ 10,000 злотыхъ польской монеты.

Roku tysiącznego ośmsetnego trzeciego, miesiąca Nowembra czwartego dnia.

Na sądach ziemskich powiatu Wileńskiego przed nami—Hippolitem Podbereskim—prezydentem, Urbanem Jazdowskim, Xawierem Gedroyciem Jurahą, sędziami, Kanutym Seybutem Romanowiczem — pisarzem, urzędnikami ziemskiemi powiatu Wileńskiego, stawaiąc osobiście wielmożny imć pan Michał Grabowski — adwokat, dokument funduszowy wieczysty, od imci pana Ławrentego Drewińskiego—czesnika Wołyńskiego, bractwu monastera Wileńskiego, przy kościele świętego Ducha mieszkaiącym, wydany, w extrakcie z xiąg Starey-Warszawy wyięty, do akt podał, którego treść następuiąca:

Actum feria tertia post festum conceptionis beatissimae Mariae Virginis proxima, id est, die undecima mensis Decembris, anno Domini millesimo sexcentesimo trigesimo quinto. Ad spectabile officium consulare civitatis antiquae Varsaviae actaque oficii eiusdem personaliter veniens generosus Lavrentius Drewiński — pocillator terrae Volhynensis, intimus cubicularius et sacrae regiae maiestatis secretarius, eidem officio literas certas polonico idiomate exoratas, non abrasas, non vitiatas, omni in loco mendis carentes, aliter salvas, et illaesas manibus suis, et insignium personarum subscriptas, ac sigillis duobus in locis communitas obtulit, easdemquae ob certos respectus et casus fortuitos, qui persaepe mortalibus accidere

solent, ad acticandum obtulit, et per modum vidimus post actorum ingrossationem extradere expetiit, cuius postulatis, spectabile officium consulare faciliter annuendo, praemissa earum lectione, ad acta (quae nemini denegantur) suscepit, et extradere per modum vidimus authentice de verbo ad verbum demandavit, quarum literarum tenor talis:

Ja Lawrenty Drewiński—czesnik Wołyńskiey ziemi, zdrowy będąc na ciele y na umyśle, odstąpiwszy forum powiatu y iuryzdykcyi należney, a pod ten teraznieyszy list dobrowolny zapis swóy, siebie samego, potomków y dobra moie wszystkie które kolwiek do teraznieyszego actu należą, dobrowolnie poddawszy iaśnie, iawnie y bez przymuszenia zeznawam: iż dobra moie własne folwarek w Wilnie, na Zarzeczu, Kieniszkowski nazwany, z mieszczany na grunciech tamtego folwarku mieszkaiącemi, ich podatkami, z cegielnią, z gruntami y ze wszystkim ogułem w granicach, y miedzach starodawnych, pod miastem iego królewskiey mośći Wilnem leżący, y z domem na Antokolu, prawem wieczystym od pana Siemiona Krasowskiego y pani Anny Michałowny, małżonków, mieszczan Wilenskich kupione y nabyte, monasterowi brackiemu, przy cerkwi świętego Ducha w mieście i. k. mci Wilnie, w nie-uniey będącego, teraznieyszym moim dobrowolnym zapisem przerzeczone dobra, folwarek na Zarzeczu, Kieniszkowski nazwany, z mieszczany, z cegielnią, z gruntami y ze wszystkim, ogułem, prawem, państwem, tytułem y własnością, nicz a nicz z przerzeczonych dobr na siebie samego, małżonkę, potomków, blizkich krewnych moich, albo kogo inszego nie zachowuiąc, ani zostawuiąc, tak iako te przerzeczone dobra z dawnych czasów w swoich granicach, y miedzach starodawnych przy mieście Wilnie leżące, y z domem na Antokolu będącym, w sobie się maią y mieli, y iako antecessorowie moi, po nich ia sam trzymałem, dzierżałem, y w spokoynym używaniu onych aż po dziś dzień byłem, przerzeczonemu monasterowi brackiemu Wileńskiemu, przy cerkwi świetego Ducha w nieuniey będącemu, zapisuię, daię, daruię, y wiecznemi, a nigdy nieodzownemi czasy teraznieyszym zapisem moim resignuię. — Wolno tedy iest y będzie ichmościom xiężom zakonnikom, w przerzeczonym monasterze brackim Wileńskim nachodzącym się, przerzeczonemi dobrami, przeze-mnie na ten czas dobrowolnie zapisanemi, iako chcieć, dysponować, dać, darować, zafrymarczyć, y iak chcieć według upodobania ku cale lepszemu cerkwi Bożey temi dobrami szafować, a które to przerzeczone dobra, folwarek na Zarzeczu, Kieniszkowski nazwany, poddane, cegielnią, grunthy wszystkie, do przerzeczonego folwarku z dawnych czasów należące, y w dom, na Antokolu będący, sposobem wyszey opisanym na ten czas przeze-mnie monasterowi brackiemu Wileńskiemu, przy cerkwi świętego Ducha będącemu, resignowane, zarazem y intromissyi urzędowey dopuszczam, y oney tak przez się, iako y przez subordynowane osoby bronić y przeszkadzać nie mam y nie będę mógł; y to prawo moie, iako mnie przez ten czas wiecznie służyło, tak też ia ad pia opera do monastera świętego Ducha w Wilnie, brackiego nazwanego, w nieuniey będącego, dla rozmnożenia chwały Bożey, y żeby za mię, niegodnego, Pana Boga proszono, nadaię ten wyż mianowany folwark, ze wszystkiemi iego przynależnościami, szerokością y obszernością w granicach iego obwarowany

wiecznemi czasy prawem nieodkupnym y nigdy żadnymi sposobami nieodzownym, daię, daruię y zapisuię, tak iż ani ia sam, małżonka y potomstwo moie, ani żaden z blizkich krewnych y powinnych moich, tak duchownego, iako y świeckiego stanu, żadnego impedymentu, przeszkody zadawać y pretextu mieć do reemptiey tych dobr nie mamy, ani do iakiego o nie zatrudnienia, przenagabania, dochodzenia, tak w części, iako y we wszystkim pomienionego folwarku nie mamy y żadney mocy mieć nie będziemy, na wieczne potomne czasy, a to pod zakładem 10000 zł. monety polskiey, o który zakład w niedosyć uczynieniu teraznieyszemu zapisowi memu, albo w czym kolwiek sprzeciwieniu się, ia sam, małżonka, potomki, i blizki pokrewni moi, pozwani będąc do wszelakiego ogułem prawa, sądu y urzędu, tak w Koronie, iako y wielkim xięstwie Litewskim za pierwszym pozwem, iako na zawitym terminie stanąć, a stanowzsy bez wszelkich dillatii, protestatii, appelatii, prosecutii, zwłok y obron prawnych, y nieprawnych, y które by się z wymysłu y dowcipu ludzkiego znaleść mogły, wprzód zakład dziesięć tysięcy złotych polskich od sądu, gdzie zapozwani będziemy, nie odchodząc zapłaciwszy, we wszystkim teraznieyszemu zapisowi memu dosyć czynić, ia sam, małżonka moia, potomkowie, blizki pokrewni moi, y każdy trudność ii. xiężom zakonnikom zadaiący, mamy y powinni będziemy. Y na to daię ten móy list dobrowolny zapis, z podpisem ręki mey przy pieczęci przyciśnioney, y ichmościów panów przyiacioł zażyłem, aby się podpisały y pieczęci swe przykładali.— Data w Warszawie, roku tysiąc sześćset trzydziestego piątego, miesiąca Decembra szóstego dnia. Ławrenty Drewiński—czesnik Wołyński, pokoiowy y sekretarz iego królewskiey mości, ręką własną. Locus sigilli. Mikołay Drewiński iako świadek za wolą iego mości pana oyca mego pieczętarz. Locus sigilli. Ustnie do tego zapisu od osoby wysz pomienioney proszony pieczętarz Alexander Ogiński ręką swą. Siemion Huliewicz Woiutyński, pisarz ziemski Łuczki, manu propria. — Ex actis consularibus civitatis antiquae Varsaviae rescriptum: Ioannes Freylewski — consul et actorum officii civitatis eiusdem notarius iuratus. Locus sigilli. Idque pieczęć na massie czerwoney na scissurze wycisnięta.—Za podaniem przez wyżey wyrażonego advokata iest takowy zapis do xiąg ziemskich powiatu Wileńskiego przyięty y wpisany.

1638 г. Апрѣля 30 дня.

Изъ книги № 4233, за 1794 г., стр. 963.

7. Фундушевая запись Корсака Березвецкому монастырю.

Мстиславскій староста Осипъ Корсакъ, движимый благодарностію къ памяти своихъ родителей и ревностію къ распространенію христіанства, составилъ настоящую запись, на основаніи которой открылъ базиліанскій монастырь въ своемъ имѣніи Березвечьи. Къ этому имѣнію онъ присоединилъ еще одно на слѣдующихъ условіяхъ: монахи послѣ смерти Корсака получаютъ въ полную собственность два его имѣнія Березвечье и Вербиловъ; на доходы съ нихъ должны выстроить церковь и содержать себя; въ случаѣ принятія въ свой монастырь схизматика (православнаго) и распутной жизни, монастырь съ имѣніями передается католикамъ; при этомъ Корсакъ указываетъ, что крестьяне вслѣдствіе отсутствія священниковъ остаются безъ крещенія, умираютъ безъ погребенія, живутъ безъ совершенія брака и разводятся по собственному желанію.

Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt czwartego, miesiąca Lutego dwódziestego piątego dnia.

Na sądach ziemskich woiewodztwa Wileńskiego w roku wyż na dacie pisanym, z przepisu prawa w mieyscu przyzwoitym w mieście Wilnie w zamku sądzących się, przed nami—Tadeuszem Korsakiem, prezyduiącym, Ignacym Gieraltem Towiańskim, Michałem Horodeńskim, Felicyanem Pomarnackim, sędziami, Kalasantym Złobockim—pisarzem urzędnictwa ziemskiego woiewodztwa Wileńskiego, stawaiąc osobiście patron wielmożny imć pan Kazimierz Skurewicz, budowniczy woiewodztwa Wileńskiego, extrakt funduszu autentycznego na maiętność Berezwecz y Wierzbełow ii. xx. bazylianom klasztoru Berezweckiego wydanego y służącego, na papierze w nieznaydowaniu się sztemplowanego, z konnotatą wmieyscu sztempla, przez imci pana Borowskiego, pisarza, podpisaną, napisany, do akt podał, który, co do słowa w xięgi ziemskie woiewodztwa Wileńskiego wpisuiąc następuiącemi wyraża się słowy:

Wypis z xiąg grodzkich woiewodztwa Połockiego.

Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt trzeciego, miesiąca Oktobra dwudziestego szóstego n. s., piętnastego v. s. dnia.

Przed aktami grodzkiemi woiewodztwa Połockiego, za panowaniem nayiaśnieyszey Katarzyny wtórey, z Bożey łaski imperatorowey y samowładnącey całą Rossyą, stanowszy osobiście i. x. Józefat Marsel, wikary klasztoru Uszackiego zakonu świętego Bazylego wielkiego, fundusz autentyczny, na pargaminie pięciu pieczęciami, na iedwabnym sznurze zawieszonymi, na maiętność Berezwecz y Wierzbiłów, ii. xx. bazylianom klasztoru Berezweckiego wydany y służący, z instancyi tych że do akt podał, którego treść takowa:

W imie Oyca y Syna y Ducha ś., amen.

Jako za żywota rodzicom naszym według przykazania Bożego wszelaką utściwość powińniśmy oddawać, tak po zeyściu ich z tego świata Pana Boga za duszę ich abyśmy prosili nie tylko przykazania Boskie, ale sam affekt wrodzoney miłości po każdym z nas wyciąga, przeto ia Józef Korsak Mscisławski, Dzisnienski starosta, wiadomo czynię wszem wobec y każdemu zosobna, komu o tym wiedzieć należy, teraz y na potomne wieczne czasy, y zeznawam tym moim listem dobrowolnym wieczystym zapisem, kassuiąc wprzód y umarzaiąc wzsystkie zapisy moie, przedtym gdzie kolwiek tak przed królem imcią, iako przed urzędem ziemskim y grodzkim, lub też inszym koronnym, o to w w. x. Lit. przez mię uczynione, y na też intencyą zeznane, a one w sposób niżey opisany reformuiąc, melioruiąc, przyczyniaiąc y odmieniaiąc y aby tamte pierwsze żadney swoiey mocy y wagi nie miały, wiecznemi czasy tą moią wyraźną wolą deklaruiąc, iż maiąc ia rodzice moie pogrzebione w cerkwi nabożeństwa Ruskiego w maiętności moiey, nazwaney Berezweczu, w woiewodztwie Połockim leżącey, a chcąc tego, aby na tym mieyscu za duszy ich wiecznemi czasy proszono, tudziesz ku pomnożeniu chwały imienia Pańskiego, funduię w pomienioney maiętności moiey Berezweczu zakon ruski czerńców świętego Bazylego, w iedności z kościołem rzymskim katolickim będącym, y zapisuię po żywocie moim temu mianowanemu zakonowi maiętność moią własną, nikomu niiakim prawem niezawiedzioną, wyżey pomienioną Berezwecz, dwor z budowaniem dwornym wszelakim, z polami oromymi y nieoromymi, z stawem, z młynem y z ieziorami, z łąkami, z lasami, chrostami y wszelakiemi przynależnościami, przy tym dworze wieś nazwaną Obrub, wieś Miadziały, wieś Muszkały, wieś Zabiele, wieś Dzieniunne, wieś Zagrodniki, podedworem, poddanymi w tych wsiach osiadłymi, z ich gruntami, czynszami y wszelakiemi ich powinnościami; drugą maiętność moią, nazwaną Wierzbiłów, na pograniczu będącą, temuż zakonowi świętego Bazylego religii greckiey w uniey ś. będącemu, zapisuię wiecznemi czasy ze wszystkiem do tey maiętności, iako się ieno sama w sobie ma, przynależnościami, czynszami, dochodami, z danią miedową y wszelakiemi innemi pożytkami, iako kolwiek nazwanymi, nic a nic nie wyimuiąc. Których to maiętności wyżey mianowanych maią zakonnicy świętego Bazylego, w uniey świętey z rzymskim kościołem będącey, spokoynie zażywać bez żadney przeszkody, z tym iednak warunkiem, że wolne używanie tych pomienionych obudwu maiętności we wszystkim od mała do wiela, do żywota mego sobie zostawuię; a zakonnicy pomienieni za żywota mego w żadną rzecz wtrącać się y naymnieyszą nie maią, a ieśli by się wtrącili y przeszkodę mi iaką w wolnym wżywaniu czynili, tedy tym samym zapis ten móy kassuię, umarzam y wniwecz obracam, y wolną mi będzie inszą dyspozycyą tych maietności uczynić. A po żywocie moim przerzeczeni zakonnicy czerncy, w iedności z kościołem rzymskim trwaiąc, maią to maiętności obydwie wyżey opisane Berezwecką y Wierzbiłowską ze wszystkiemi ich przynależnościami do possessyi swoiey wziąść y onych iako własności swoiey zażywać wiecznemi czasy.—A z prowentów tych maiętności będą powinni cerkiew y wszelakie potrzeby do cerkwi należące opatrować, y gdy się cerkiew zepsuie, nową budować y mieszkaiąc przy tey cerkwi ustawicznie ofiarę świętą y insze nabożeństwa według powinności swey kapłańskiey y zakonney odpra-

wuiąc, Pana Boga za duszę rodziców moich y za mię grzesznego prosić wiecznemi czasy. Y to też sobie waruię, ieśli by, czego uchoway Boże, te dwa excessy niżey pomienione abo który kolwiek ieden z nich w tym zakonie znaydował się, to iest nayprzód, ieśli by którzy z nich schizmatyckiey sekty naśladować chcieli, druga—ieśli by iąkowym nierządnym z plugawym życiem swoim, zapomniawszy boiazni Bożey, zły przykład z siebie ludziom podawali, tedy pp. exekutorowie, w testamencie odemnie mianowani, maią ich pozwać przed starszych w uniey św. będących, to iest przed oyca archiepiskopa Połockiego, abo przed oyca metropolitę, a dowiodłszy na nich pomienionych występków y onych prawem konwinkowawszy, maią prosić o to, aby zaraz z tamtego monastyra Berezweckiego exkludowani byli. A ieśli też te dwa, iako się wyżey namieniło excessy na wszystkich tych zakonników dowiedzione były, tedy ten monastyr z pomienionymi maiętnościami wszystkiemi na to fundowany, według funduszu mego, powinni będą pp. exekutorowie z rąk y possessyi ich wziąść y na to mieysce zakonników iakich pobożnych y przykładnych kościoła rzymskiego katolickiego wprowadzić y im to wieczystym prawem według moiego opisania w testamencie y funduszu zapisać y podać. A iż w tych kraiach za niedozorem świeszczenników dziatki małe bez chrstu często umieraią, w małżeństwie ludzie prości bez szlubu żyią, y kiedy im się podoba rozwody czynią, y nie maiąc żadney nauki duchowney, pacierza nie umieią y w różnych błędach żywot swóy prowadzą, tedy przerzeczeni zakonnicy maią się o to starać, aby dobrym przykładem zakonnego pobożnego życia y nauką duchowną te błędy z ludzi prostych wykorzenić, pacierza ich uczyć y sakramenta tym, którzy są ruskiey wiary administrować.—Przy którey to cerkwi, w iedności z kościołem rzymskim katolickim będącey, dla odprawowania chwały Bożey, w pilnym y gorącym nabożeństwie postanawiam, aby zawsze czerncówν tegoż zakonu świętego Bazylego naywięcey ośmiu było, maiąc przystoyne od starszego swego wychowanie, powinności swey zakonney we wszystkim dosyć czynili, pod posłuszeństwem wielebnego w Bodze oyca iego mości archiepiskopa Połockiego teraznieyszego y na potomne czasy sukcessorów iego w uniey świętey z rzymskim katolickim kościołem będąc. Co ia wszystko stwierdzaiąc y nie odmiennie to mieć chcąc, dla lepszey wagi y pewności ten móy zapis fundusz ręką własną podpisałem y pieczęć swą przyłożywszy y ich mościów miłościwych panów y przyiaciół, mianowicie i. w. imci pana Stefana Paca—podkanclerza wielkiego xięstwa Litewskiego, prezydenta, Bierzsztańskiego dzierżawcy, imci pana Mikołaia Tryzny—podskarbiego w. w. xięstwa Litewskiego, ww. imci xiędza Marcyana Tryzny—Trockiego y Gieranowskiego proboszcza, referendarza y pisarza wielkiego xięstwa Litewskiego, imci pana Krzysztofa Zawiszy—pisarza wielkiego xięstwa Litewskiego, Minskiego starosty, aby się też na ten móy zapis spólnie dla iaśnieyszego świadectwa rękoma własnymi, przy pieczęci, każdy swoiey podpisali, prosiłem. Dan w Warszawie, dnia trzydziestego miesiąca Kwietnia, roku Pańskiego tysiącznego sześćsetnego trzydziestego ósmego.

U tego fundnszu, na pargaminie pisanego, przy zawieszonych na czerwonym iedwabnym sznurze w blachę oprawnych na czerwoney massie wyciśniętych pięciu pieczęciach, podpisy rąk tak aktora, iako też świadków czyli pieczętarzów, tudzież suscep-

ty na tey y na drugiey stronie takowego funduszu w polskim y ruskim ięzyku y adnotacye w następnych słowach: Józef Korsak—Mstisławski starosta ręką swą; Stefan Pac — podkanclerzy w. x. Lit.; Mikołay Tryzna—podskarbi y pisarz wielkiego xięstwa Litewskiego własną ręką; Marcyan Tryzna—referendarz, pisarz wielkiego xięstwa Litewskiego; Krzystof Zawisza—pisarz w. x. L., s. Miński.

Roku tysiąc sześćset trzydziestego ósmego, dnia trzydziestego Aprilis, w Warszawie, stanowszy personaliter urodzony Józef Korsak—Mscisławski y Dzisnien. starosta, zeznał funduacyą melioruiąc. Albricht Stanisław Radziwił, cancellarius, concordavi cum actis, Andrzey Jankowski — regent grodzki y podkom. Oszm. Roku tysiąc siedmset siedmdziesiątego, miesiąca Septembra szóstego dnia, comparendo personaliter przed sądem podkomorskim i. p. Józefat Arciszewski, ten fundusz ad instantiam w. w. Zienowiczów, pod czas sądzących się, in anno, mense et die supra praefatis sądów iudicialiter, ad acta podał. Józef Ważyński podkomorzy powiatu Oszmiańskiego.

Року тысеча шестьсотъ сорокъ второго, мѣсеца Сентебра четвертого дня, на рокахъ Михайловскихъ ясне вельможный его милость панъ Іозофъ Корсакъ—воевода и староста Мстиславскій черезъ пана Яна Глишку, генерала земского воеводства Полоцкого, ку активованью книгъ земскихъ положилъ у суду подкладалъ тотъ фундушъ. Янъ Подбипета, писарь земскій Полоцкій. Fascykuł pierwszy N. secundo: fundusz imci p. Józefa Lwowicza Korsaka—starosty Dzisnenskiego, który funduie bazylianów na Berezweczu y Wierzbełowie przyznany w assessoryi roku tysiąc sześćset trzydziestego ósmego, miesiąca Apryla trzydziestego dnia.—Fascykuł drugi sub litera B. sztuka druga roku tysiąc siedmset dziewiędziesiąt wtórego, miesiąca Februaryi. W. i. x. Ambroży Synhaiewski—superior Berezwecki, takowy fundusz, że w kommisyi cywilno woyskowey porządkowey w. Połockiego składał, zaświadczamy. Antoni Obrompalski—sędzia pograniczny, prezydent kommissyi porządkowey woiewodzkiey. Kazimierz Bielikowicz—dworzanin i. k. mci cywilno woyskowey w. Połockiego. Leon Jakutowicz, kommisarz cywilny woyskowy woiewodztwa Połockiego. Adam Missuna, kommisarz cywilny woyskowy powiatu woiewodztwa Połockiego. Który to fundusz, po podaniu przez wyż wyrażoną osobę do akt, iest do xiąg grodz. woiewodztwa Połockiego przyięty y wpisany, z których y ten wypis pod pieczęcią urzędową grodzką woiewodztwa Połockiego stronie iest wydan. U tego extraktu funduszu przy wyciśnioney urzędowey pieczęci podpis regenta, korrekta; niżey adnotacya; na każdey zaś stronicy takoż korrekta; na mieyscu zaś sztempla na każdey stronicy konnotata w tych słowach: zgodno z xięgami, wydał Piotr Swierszczewski—grodz. woiewodztwa Połockiego regent. Extrakt funduszu i. xx. Bazylianom na maiętność Berezwicz y Wierzbołow, od i. w. p. Józefa Korsaka—starosty Mscisławskiego uczynionego, ut supra.—Correcta regenta dla nienaydowania się papieru sztemplowanego ten connotuit. Marcin Borowski—pisarz grodzki woiewodztwa Połockiego, rezyduiący. — Który to extrakt funduszu, przez wyż wyrażonego patrona do akt podany, iest do ksiąg ziemskich woiewodztwa Wileńskiego przyięty y wpisany.

1633 г. Октября 15 дня.

Изъ книги № 4202, за 1663—1666 г., л. 106.

8. Судебное опредѣленіе по дѣлу игумены Виленскаго и Минскаго базиліанскихъ монастырей Екатерины Сапѣжанки съ Ясинскимъ старостою Юріемъ Литаворомъ Хребтовичемъ касательно двухъ имѣній—Ваки и Остухова, лежащихъ въ Виленскомъ и Трокскомъ воеводствахъ.

Лѣта отъ нароженья Сына Божого тысеча шестьсотъ шестдесятъ третего, мѣсеца Октебра пятнадцатого дня.

На рокохъ судовыхъ земскихъ о светомъ Михалѣ, римскомъ святѣ, припалыхъ и судовне у Вильни въ семъ року вышъ на датѣ писаномъ отправованныхъ, передъ нами—Павломъ Данилевичомъ, старостою Интурскимъ, судьею, Матеушомъ Яномъ Закревскимъ, дворяниномъ его королевской милости, подсудкомъ, а Яномъ Франтишкомъ Позняскомъ, писаромъ, врадниками судовыми земскими воеводства Виленского, кгды съ порадку реестрового ку суженью припала справа велебное ее милости панны Катарины Сапѣжанки—подканцлеранки великого князства Литовского, аббатиссы Виленского и Минского монастыревъ русскихъ паненскихъ, въ уніи светой будучихъ, рекгулы светого Базылего, зъ его милостію паномъ Юрьемъ Литаворомъ Хрептовичомъ — старостою Ясинскимъ, за позвомъ въ речи нижей мененой вынесенымъ; теды, за приволаньемъ черезъ енерала сторонъ до права отъ велебное ее милости панны аббатиссы умоцованый его милость, за моцью листовною правною, собѣ до тое справы даною, панъ Миколай Жлоховскій становилъ; а его милость панъ староста Ясинскій, яко се самъ передъ нами до права не становилъ, такъ иныи стороны вѣдомости о нестаню своемъ намъ, враду, и сторонѣ своей не учинилъ. Затѣмъ стороны поводовое пленипотентъ поданья и положенья по его милости пана старосту Ясинского на маетности названой Вака, въ воеводствѣ Виленскомъ лежачой, позву черезъ енерала повѣту Лидского Мартина Данцевича, сознанья его выписомъ врадодовымъ, датою въ ней выражоною, року за нимъ припалого, слушне, правне доведши и три воланья, на томъ позвѣ написанное, оказавши, а по приложенью зъ насъ жалобы, поневажъ тая справа року завитомъ не подлегла, теды взданья его милости пана Хрептовича—старосты Ясинского, а только въ винѣ нестанной, у насъ враду просилъ и домовялъ. — А такъ мы врадъ, въ той справѣ велебное ее милости панны аббатиссы Виленской и Минской монастыревъ русскихъ паненскихъ, въ уніи светой будучихъ, закону светого Базылею, зъ его милостью паномъ Юрьемъ Хребтовичомъ—старостою Ясинскимъ, за позвомъ менечи о неналежное и безправное посегнанье, держанье и жалуючой до держанья неуступенье добръ,

Вака и Остуховъ названыхъ, въ Виленскомъ и Троцкомъ воеводствахъ лежачихъ, по зошломъ славное намети вельможномъ его милости пану Павлѣ Сапѣзѣ — подканцлеромъ великого князства Литовского, родичу жалуючой позосталыхъ и жалуючой правомъ прирожонымъ спалыхъ и належачихъ, за тымъ до положенья права, ежели бы его милость яковое на тые добра мѣлъ, а за непоказаньемъ права до уступенья тыхъ звышъ мененыхъ добръ о шкоды, наклады вынесеннымъ, ижъ его милость панъ староста Ясинскій, будучи о то позванымъ, передъ нами врадомъ до права не становилъ и тая справа рокови завитому не подлегла; про то мы врадъ его милости, водле права, яко въ справѣ рокови завитому неподлеглой, въ винѣ нестанной его милость вздаемъ, намъ враду копу, а сторонѣ поводовой чотыре копы грошей литовскихъ на его милости пану старостѣ Ясинскимъ всказуемъ, якожъ копу грошей, намъ враду належачую, пленипотентъ въ Бозѣ велебной ее милости панны Сапѣжанки заплатилъ, а его милости панъ староста Ясинскій, кгды о то повторе передъ насъ же врадъ на другіе роки позваный будетъ, впередъ всю сполна пять копъ грошей литовскихъ ее милости паннѣ аббатиссѣ преречонныхъ въ монастыръ у русскихъ паненъ отдалъ, а потомъ обѣ двѣ сторонѣ, которымъ мы врадъ вси обороны и поступки правные вцале заховуемъ, скуточную въ самой речи росправу рокомъ завитымъ принять повинны будутъ. Которая справа до книгъ земскихъ Виленскихъ естъ уписана.

1666 г. Января 19 дня.

Изъ книги № 4202, за 1663—1666 г., л. 765.

9. Судебное опредѣленіе по дѣлу Виленскаго Свято-Духовскаго монастыря съ наслѣдниками земянина Виленскаго воеводства Іеронима Вилуньскаго, касательно суммы 200 польск. злотыхъ, завѣщанной имъ Кейданскому монастырю.

Лѣта отъ нароженья Сына Божого тысеча шестьсотъ шестдесятъ шостого, мѣсеца Генвара деветнадцатого дня.

На рокахъ судовыхъ земскихъ, о трехъ короляхъ римскомъ святѣ припалыхъ и судовне въ Вильни въ семъ року вышъ на датѣ мененомъ отправованыхъ, передъ нами Павломъ Данилевичомъ — судьею, старостою Интурскимъ, Матеушомъ Яномъ Закревскимъ — подсудкомъ, дворяниномъ его королевское милости, а Яномъ Франтишкомъ Познякомъ — писаромъ, державцою Жораньскимъ, врадниками судовыми земскими воеводства Виленского, кгды съ порадку реестрового ку суженью припала справа велебного въ Бозѣ его милости отца Данѣеля Дорофіевича — старшого монастыра брацкого при церкви светого Ду-

ха въ Вильнѣ будучого, подъ которымъ и монастырь Кейданскій знайдуетъ, своимъ и всихъ того монастыра законниковъ, также велебного въ Богу отца Ѳеофана Геліашевича—игумена помененого монастыря Кейданского, при церкви Премѣненья Панского въ Кейданахъ будучого, зъ земениномъ его королевское милости воеводства Виленского его милостю паномъ Яномъ Вилуньскимъ и пани Анастазіею Александровою Коверзнянкою Яновою Вилуньскою, малжонками, за позвомъ до тестаменту зошлого его милости пана Геронима Вилуньского, о неслушное безъ отданья золотыхъ двохсотъ польскихъ черезъ помененого небощика пана Геронима Вилуньского тымъ тестаментомъ остатнее воли его на церковь и монастырь Кейданскій, гдѣ тѣло его положено естъ, лекгованыхъ, а на часть его маетности Кгедройть въ воеводствѣ Виленскомъ лежачое внесеныхъ, безъ отданья тыхъ двухъ сотъ золотыхъ польскихъ заѣханье и жалуючимъ до держанья и посессіи неуступенье помѣненное части маетности Кгедройть; затымъ до отданья тыхъ двухсотъ золотыхъ, за неотданьемъ до уступенья помѣненое части маетности Кгедройть, водле диспозиціи небощиковское, до держанья жалуючихъ, о шкоды и вины правные, до которое справы за приволаньемъ черезъ енерала сторонъ до права, отъ акторовъ пленипотентъ панъ Миколай Жоховскій за моцъю, собѣ до тое справы правне даною, а отъ его милости пана Вилуньского и пани малжонки его, панъ Миколай Коломыйскій очевисто становили. За тымъ акторовъ велебныхъ ихъ милостей отцовъ законниковъ монастыра брацкого Виленского пленипотентъ поданого по его милости пана Вилуньского и пани малжонку его позву въ селѣ названомъ Романцахъ, у подданого, до маетности Кгедройть прислухаючого Ерого Александра Брещa сознаныю, его написомъ на томъ позвѣ учиненымъ, а передо мною писаромъ подчасъ теперешнихъ роковъ устне и очевисто сознанымъ, и року за нимъ припалого слушне правне доведши, также трое воланья стороны свое чиненое пильности, на томъ позвѣ написное оказавши, жалобу въ немъ уписаную продуковать и далей въ право поступовать хотѣлъ. Теды пленипотентъ стороны отпорное, неприпущаючи акторовъ пленипотента до дальшого поступенья правного и читанья жалобы позовное повѣдилъ: ижъ въ Бозѣ велебный его милость отецъ Дорофіевичъ — старшій монастыра брацкого Виленского, о лекгацію зошлого пана Геронима Вилуньского, монастырови Кейданскому якобы належачую, непораднымъ позвомъ тутъ передъ Вашмостями врадъ принцыпаловъ моихъ запозвалъ, а другихъ сукцесоровъ до сукцесіи, по зошломъ пану Геронимѣ Вилуньскомъ належачихъ, то естъ, потомства зошлого пана Станислава Вилуньского въ позвѣ своемъ, на который сторона отпорная отповѣдать яко неслушный неповинна, недоложилъ узнанья за непорадный тотъ позовъ потребовалъ. А пленипотентъ стороны поводовое заносилъ то неслушное его милость панъ Вилуньскій и пани малжонка его, будучи сукцесорами добръ по небощику пану Геронимѣ Вилуньскомъ позосталыхъ, таковое диляціи противо диспозиціи остатнее воли небощиковское заживаючи, тую справу ку не малой акторовъ и церкви Божое кривдѣ и шкодѣ зъ теперешнего термину зорвать усилуютъ, ухиленья тое диляціи, на сторону узнанья за слушный и порадный позовъ и наказу за разу далей сторонамъ въ право поступовать у насъ враду просилъ и домавялъ.

А такъ мы врадъ въ той справѣ велебного въ Бозѣ его милости отца Даніеля Дорофіевича—старшого монастыра брацкого при церкви светого Духа въ Вильнѣ будучого, подъ которымъ и монастырь Кейданскій знайдуетъ, свой и всихъ того монастыра законниковъ, также велебного въ Богу отца Ѳеофана Геліашевича—игумена помененого монастыра Кейданского при церкви Премененья Панскаго въ Кейданахъ будучого именемъ, зъ его милостью паномъ Яномъ Вилуньскимъ и пани малжонкою его милости за позвомъ до тестаменту зошлого его милости пана Геронима Вилуньского о неслушное безъ отданья золотыхъ двухсотъ польскихъ черезъ помененого небощика пана Геронима Вилуньского тымъ тестаментомъ остатнее воли его на церковь и монастырь Кейданскій, гдѣ и тѣло его положено естъ, лекгованыхъ, а на часть его маетности Кгедройть въ воеводствѣ Виленскомъ лежачое, внесеныхъ, безъ отданья тыхъ двухъсотъ золотыхъ заѣханье и жалуючимъ до держанья и посесіи неуступенье тое части маетности Кгедройть, затымъ до отданья тыхъ двухъсотъ золотыхъ, а за неотданьемъ до уступенья помѣненое части маетности Кгедройть водле небощиковское диспозиціи до держанья жалуючихъ, о шкоды и вины правные, въ которой справѣ поневажъ велебный его милости отецъ Дорофіевичъ—старшій монастыра Виленского, позываючи его милость пана Яна Вилуньского и пани малжонку его милости, о лекгацію зошлого пана Геронима Вилуньского, другихъ сукцесоровъ, то естъ, потомства зошлого пана Станислава Вилуньского до сукцесіи по зошломъ его милости пану Геронимѣ Вилуньскимъ позосталое, належачихъ въ позвѣ своемъ недоложилъ, чимъ стороны отпорное пленипотентъ позовъ зражалъ и въ жадную росправу зъ стороною поводовою вдавать не хотѣлъ. Зачимъ и мы врадъ тотъ позовъ пленипотентова стороны отпорное водле права зразить допустивши, абы его милость отецъ Дорофіевичъ—старшій монастыра Веленского, похочетъ ли ото повторѣ передъ насъ же врадъ на другіе роки его милости пана Яна Вилуньского и пани малжонку его милости позывать, въ позвѣ своемъ потомковъ зошлого пана Станислава Вилуньского и другихъ всихъ сукцесорвъ до помененое по зошломъ его милости пану Геронимѣ Вилуньскомъ позосталое сукцесіи сукцесоровъ докладалъ, наказуемъ. На которомъ декретѣ нашомъ обѣдвѣ стороны перестали. Которая справа до книгъ земскихъ воеводства Виленского естъ записана.

1667 г. Октября 1 дня.

Изъ книги № 4204, за 1668—1672 г., л. 287.

10. Миролюбная сдѣлка между Виленскимъ Св.-Духовскимъ монастыремъ и Виленскою капитулою, касательно имѣнія Войдаришекъ.

Настоятель Виленскаго костела св. Магдалины, отъ своего имени и всей Виленской капитулы заключаетъ добровольную сдѣлку съ Виленскимъ Св.-Духовскимъ монастыремъ по слѣдующему случаю: нѣкто Самуилъ Лявданскій занялъ у этого монастыря 2,800 злотыхъ подъ залогъ половины каменнаго дома въ Вильнѣ и имѣнія въ Упитскомъ уѣздѣ; затѣмъ домъ разорили непріятели, а самъ Лявданскій умеръ. Костелъ завязалъ тяжбу съ его женою, желая получить отъ нея имѣніе Войдаришки и получилъ по этому дѣлу нѣсколько судебныхъ опредѣленій. Наконецъ умерла и Лявданская, завѣщавши имѣніе Войдаришки Виленскому Свято-Духовскому монастырю. Такъ какъ монастырь Св.-Духовскій согласился удовлетворить требованіе костела на этомъ имѣніи, то настоятель и выдалъ настоящій документъ, въ которомъ отказывается отъ всѣхъ претензій и передаетъ монастырю всѣ имѣющіеся у него по этому дѣлу документы.

Лѣта отъ нароженья Сына Божого тысеча шестьсотъ шестьдесятъ осьмого, мѣсеца Генваря тринадцатого дня.

На рокахъ судовыхъ земскихъ о трохъ короляхъ святѣ Римскомъ припалыхъ и судовне у Вильни одправованыхъ, передъ нами Матеушомъ Яномъ Закревскимъ—судьею, двораниномъ его королевское милости, Михаиломъ Константиномъ Колядою—подсудкомъ, двораниномъ его королевское милости, а Миколаемъ Францишкомъ Росохацкимъ—писаромъ, старостою Немоноискимъ, постановившисе очевисто у суду его милость ксендзъ Войтехъ Казимеръ Бейнартъ—каноникъ Виленскій, плебанъ Побойскій, алтариста костела светой Маріи Макгдалены Виленского, самъ въ особѣ своей и именемъ цалой превелебной капитулы Виленской, оповѣдалъ, покладалъ и призналъ листъ добровольный, касацiйный записъ, въ Бозѣ велебному его милости отцу Даніелови Дорофеевичови—старшому монастыра брацкого Виленского, при церкви Светого Духа въ Вильнѣ будучого, и всимъ законникомъ того монастыра рекгулы светого Базылего великого, на речь въ немъ нижей помененую служачій, просечи, абы тотъ листъ кассацiйный записъ былъ, до книгъ земскихъ Виленскихъ принятъ и уписанъ, который, принявши а уписуючи въ книги, слово до слова такъ се въ собѣ маетъ:

Ja xiądz Woyciech Kazimierz Beynart—kanonik Wileński, pleban Poboyski, altarysta kościoła świętey Mariey Magdaleny Wileńskiego, sam od siebie y imieniem całey przewielebney kapituły Wileńskiey, czynię iawno y zeznawam tym moim listem, dobrowolnym wieczysto kassaciynym zapisem, każdemu wiedzieć tego potrzebuiącemu, o tym, iż co o summę dwa tysiące y ośmset złotych, kościołowi temuż zwysz mia-

nowanemu świętey Mariey Magdaleny należącą, przez nieboszczyka pana Samuela Lawdańskiego wziętą y pożyczoną y prawem wyderkafowym na połowicę kamienicy w mieście Wileńskim, na Podzamczu, przed tym tego ante hostilitatem będącey, która teraz przez nieprzyiaciela funditus zruinowana iest, także na dobra swoie oyczyste, w powiecie Upitskim leżące, nazwane Użorzy y Użwolki, wniesioną, post decessum nieboszczyka pana Lawdańskiego zaczołem był względem zatrzymanego y niepłaconego od tey summy wyderkafu, a za tym y o nieoddawanie a niepłacenie y samey tey summy wyderkafowey z pozostałą małżonką nieboszczyka p. Lawdańskiego, panią Barbarą Karpiowną Samuelową Lawdańską, prawem czynić y interesse do imienicza, nazwanego Woydariszek, w woiewodztwie Wileńskim leżącego, paniey Samuelowey Lawdańskiey od nieboszczyka pana Lawdańskiego małżonka iey za zapisami pierwszym należącego pretendować, iakoż w zachodzących o to między mną, a nieboszczką panią Samuelową Lawdańską differentiach, staneły były wprzód ziemskiego Wileńskiego urzędu, a potym sądu głównego trybunalnego y sądu iego królewskiey mości zadwornego assesorskiego dekreta. A że wielebny w Bogu iegomość oyciec Daniel Dorofiewicz, starszy monastyra brackiego Wileńskiego, przy cerkwi Świętego Ducha w Wilnie będącego, y wszyscy zakonnicy tego monastera reguły świętego Bazylego wielkiego, zostawszy za testamentowną od nieboszczki paniey Barbary Karpiowny Samuelowey Lawdańskiey legacią należytemi actorami y pozostałego imienicza zwysz mianowanego Woydariszek słusznemi possessorami, nie wchodząc w tey sprawie ze mną do dalszych labiryntów y trudności prawnych, lecz że za interposicią zobopolnych między nami ichmościów panów przyiacioł naszych, prawo słuszne y pierwsze, a niżeli prawo wyderkafowe, na summę zwysz rzeczoną dwa tysiące y ośmset złotych na przerzeczone imienicze Woydariszki y na połowicę zwysz mianowaney kamienice, w mieście Wileńskim będącey, od nieboszczyka pana Samuela Lawdańskiego paniey małżonce onego dane, a od niey wielebnym oycom ichmościom Bazylianom pomienionego monastera za legacią testamentową służące, pokazali y o tym przez tychże ichmościów panów mediatorów naszych przewielebney kapituły Wileńskiey za teraznieyszą kapitułę iesienną święto Michalską w roku tysiąc sześćset sześćdziesiąt siódmym zebraney sufficienter innotuit. Tedy ia xiądz Beynart—kanonik Wileński, pleban Poboyski y altarista kościoła przerzeczonego świętey Mariey Magdaleny, z consensem y wolą całey przewielebney kapituły Wileńskiey, confratrów moich, wszystkie pretensie w tey sprawie na nieboszczkę panią Samuelową Lawdańską uroszczone y zaniesione, processa, relacye, intromissye, zapisy y za niemi zaszłe ziemskie trybunalskie y sądu iego królewskiey mości zadwornego assessorskie dekreta kassuię y annihiluię wiecznie. Jakoż iuż równie z datą tego moiego listu, dobrowolnego zapisu, też wszystkie, do którego kolwiek sądu y urzędu, przed datą tego listu zapisu mego doniesione processa y za niemi stałe dekreta, do ręki wielebnego iegomość oyca Dorofiewicza—starszego pomienionego monastera Wileńskiego, oddawszy zwysz mienioną pretensyą moią do iegomości oyca Daniela Dorofiewicza—starszego monastera zwysz mianowanego, następców iegomości y wszystkiego tego konwentu monastera, także y do imienicza Woydariszek y do żadnych summ nieboszczyka pana Samuela

Lawdańskiego, nieboszce paniey Lawdańskiey zapisanych, a od zeszłey paniey Samuelowey Lawdańskiey konwentowi ichmościów legowanych, mnie samemu, następcom moim altaristom pomienionego kościoła więte y Mariey Magdaleny, przewielebney kapitule Wileńskiey y nikomu teraz y na potym żadnego prawa, przystępu, praetextu y odezwu nie zostawuię, wiecznemi a nieodzownemi czasy, pod zaręką dwuch tysięcy złotych polskich y nagrodzeniem szkod, nakładów, słownie rzeczonych; o co za naruszeniem tego listu mego y dobrowolnego zapisu forum wolne u każdego sądu mnie należytego zostawuię. A zapłaciwszy tę zarękę by y nie poiednokroć, przecie ten list móy dobrowolny zapis u każdego sądu y prawa przy zupełny mocy y wadze zostawać ma czasy wiecznemi. Na to dałem ichmościom oycom zakonnikom zakonu świętego Bazylego wielkiego zwysz mianowanego monastera Wileńskiego, przy cerkwi świętego Ducha, ten móy list dobrowolny, wieczysty, ugodny, kassaciyny zapis, z consensem ichmości przewielebney kapituły Wileńskiey, confratrów moich, z podpisem ręki moiey, także z podpisy rąk ichmościów panów pieczętarzów, niżey na podpisach rąk ichmości mianowanych. Pisan w Wilnie, roku tysiąc sześćset sześćdziesiąt siódmego, miesiąca Oktobra pierwszego dnia.

У того листу запису подписъ рукъ тыми словы: Woyciech Kazimierz Beynart—kanonik Wileński, pleban Poboyski, altarista kościoła świętey Mariey Magdaleny Wileńskiego. Ustnie proszony pieczętarz do tego listu od iegomości xiędza Woyciecha Beynarta—kanonika Wileńskiego, Thomasz Kazimierz Gerzki—kanonik Wileński, manu propria. Iako procurator ks. cap. Wil., iako proszony do tego listu pieczętarz, Michał Drucki - Sokoliński, marszałek Orszański. Ustnie proszony pieczętarz od osoby w tym liście mianowaney Bazyli Chlewiński—podstoli Witebski. А по вписанью рукъ ихъ милости пановъ печатаровъ, конфирмація на томъ же листѣ записѣ въ Бозѣ превелебной капитулы Виленской, въ тые слова писаное: anno Domini tysiąc sześćset sześćdziesiąt siódmego, dnia piątego Octobra ten list przed ichmościami, na generalną kapitułę in autumno zgromadzonemi, iest produkowany, który ichmość we wszystkich punctach ztwierdziwszy consens swóy kapitulny nań dali.

У тое конфирмаціи въ Бозѣ превелебной капитулы Виленской при печати, то есть, капитулы Виленское, подписъ рукъ тыми словы: Xiądz Waleryan Stanisław Judicki—archidiakon pralat Wileński, pisarz w. x. Litewskiego, president generalney kapituły. Maciey Kuncewicz—pisarz przewielebney kapituły Wileńskiey. Который тотъ листъ добровольный и записъ зъ апробаціею превелебной капитулы Виленской, на немъ написаною, за признаньемъ оного черезъ особу верху мененую, есть до книгъ земскихъ Виленскихъ уписанъ.

1671 г. Января 23 дня.

Изъ книги № 4204, за 1668—1672 г., л. 1027.

11. Судебное опредѣленіе по дѣлу монахинь Виленскаго Св.-Духовскаго монастыря съ разными лицами о тысячи польскихъ золотыхъ, слѣдуемыхъ монастырю.

Лѣта отъ нароженья Сына Божого тысеча шестьсотъ семдесятъ первого, мѣсеца Генваря двадцать третего дня.

На рокахъ судовыхъ земскихъ о трохъ короляхъ, святѣ Римскомъ, припалыхъ и судовне въ семъ року у Вильни отправованыхъ, передъ нами Матеушомъ Яномъ Закревскимъ — судьею, двораниномъ его королевское милости, Михаломъ Константимъ Колендою — подсудкомъ а Миколаемъ Франтишкомъ Росохацкимъ—тивуномъ Троцкимъ, старостою Немоноитскимъ, писаромъ, врадниками судовыми земскими, кгды съ порадку реестроваго ку суженью припала справа, въ Бозѣ велебной его милости Анны Рокгановичовны—законницы и старшой монастыра паненъ законныхъ рекгулы светого Базылего при церкви светого Духа у Вильни будучой и всихъ паненъ законныхъ того монастыра зъ ясне вельможными ихъ милостями паны екзекуторами тестаменту и сукцессорами добръ зошлое зъ сего света смертью ей милости пани Анны Сапѣжанки, писаровны вел. кн. Лит., то есть, зъ ясне вельможнымъ его милостью паномъ Михаломъ Казимеромъ — воеводою Виленскимъ, гетманомъ Великимъ великого князства Литовского, его милостью паномъ Криштофомъ—канцлеромъ великого князства Литовского, старостою Ковенскимъ, Пацами, освѣцонымъ Каролемъ, княжатемъ Чарторыскимъ, подкоморимъ Краковскимъ, взглядомъ старшенства малженского, а паней малжонкою ей милостью бывшою Винцентовою Корвиновою Кгонсевскою—подскарбиною Великою и Гетмановою польною великого князства Литовского, вельможнымъ его милостью паномъ Гилярымъ Полубинскимъ, маршалкомъ великимъ великого князства Литовского и потомствомъ его милости, ясне вельможнымъ его милостью паномъ Марціяномъ Огинскимъ— воеводою Троцкимъ, вельможнымъ его милостью паномъ Казимеромъ на Бакштахъ Завишою — писаромъ великого князства Литовского, и вельможнымъ его милостью паномъ Яномъ Огинскимъ, писаромъ польнымъ великого князства Литовского, взглядомъ старшенства малженского, а панами малжонками ихъ милостями яко самыми акторками, его милости паномъ Яномъ Кгружевскимъ, хоружимъ Жомоитскимъ и пани малжонкою его милости и инными ихъ милостями, въ позвѣ выражонымъ и особами, за позвомъ до листу запису зошлой ясневельможной е. м. пани Зузанны Корвиновны Кгонсевской Вильчковой—каштеляновой Троцкой, о неотданье и незаплаченье на року и терминѣ, въ томъ листѣ записѣ выражономъ, сумы пѣнезей тысеча золотыхъ польскихъ у зошлой въ Бозѣ велеб-

ной ей милости пани Александры Колендянки, старшой помененого монастыра и всихъ ихъ милостей паненъ законныхъ того монастыра Виленского, при церкви русской не въ унiи будучой, позычоныхъ, а чрезъ зошлую ей милость Сапѣжанку, яко сукцесорку добръ всякихъ по ясневельможнной ей милости паней Троцкой, родичцѣ ей милости, позосталыхъ и черезъ теперъ позваныхъ, яко сукцессоровъ добръ вышъ мененыхъ по вельможной ей милости пани Сапѣжанцѣ-старостянцѣ Вилькиской, позосталыхъ, платить належачихъ; затымъ о шкоды, наклады и вины правные, до которой справы, за приволаньемъ черезъ енерала сторонъ до права одъ поводовое стороны пленипотенъ панъ Александеръ Чемпковскiй, за моцью правне собѣ даною, очевисто становилъ. За тымъ кгды тотъ пленипотентъ поданого и положоного на маетности Вербушкахъ, въ воеводствѣ Виленскомъ лежачой, позву черезъ енерала Андрея Лапинского сознаньемъ того позву очевисто передомною писаромъ, днемъ передъ роками, слушне, правне доведши и трое воланье на томъ позвѣ написаное оказавши, а жалобу зъ него преложили, далей въ право поступовать хотѣлъ, теды отъ позваныхъ особъ отозвавши се пленипотентъ, а не припущаючи пленипотента акторовъ до дальшого поступку правного данья сторонѣ своей, такъ зъ позву, яко и зо всихъ справъ копiи, а затымъ откладу той справы до дня третего, то естъ, до дня двадцать шостого сегожъ мѣсеца Генвара у насъ враду афектовалъ. Якожъ по узыченью черезъ насъ врадъ позванымъ особомъ, зъ позву и зо всихъ справъ на копiе дыляцiи и на досыть черезъ сторону поводовую сторонѣ отпорное въ даную копiи зъ позву и зо всихъ справъ учиненью, кгды день на принятье розправы третiй, то естъ, двадцатъ шостый мѣсеца Генвара, одъ насъ враду зложоный, припалъ, теды за приволаньемъ черезъ енерала сторонъ до права отъ стороны поводовое панъ Чемпковскiй, а отъ позваныхъ панъ Кулеша, пленипотенты обѣюхъ сторонъ, за моцми, правне собѣ до тое справы даными, очевисто становили. Кгды пленипотентъ стороны поводовое поступуючи далее въ право, а позовъ ку читанью обносить хотѣлъ, отозвавши се пленипотентъ отпорное стороны, а не припущаючи пленипотента стороны поводовое до дальшого поступку правного, вносилъ то, ижъ сторона поводовая, позываючи принцыпаловъ его, а меновите ясне вельможного его милости пана Полубинского — маршалка великого великого князства Литовского и другихъ ихъ милостей, въ позвѣ своимъ именами по отцахъ водлугъ права не доложила, чимъ тотъ позовъ буречи, на оный, яко непорадный отповѣдать и усправедливятъ не хотѣлъ, лечъ узнанья того позву за непорадный домовялъ. А пленипотентъ стороны отпорное ухиленья тое, яко неслушне противо праву, на зволоку справедливости светое, а ку шкодѣ стороны его вжо по взятью съ позву и зо всихъ справъ на копiю афектуючое диляцiи, на сторону узнанья того позву запорадный и наказу заразомъ обѣюмъ сторонамъ далей въ право поступовать и розправовать у насъ враду просилъ и домовялъ. А такъ мы врадъ, въ тое справѣ въ Бозѣ велебное ее милости панны Анны Рокгановичовны — законницы и старшое монастыра паненъ законныхъ рекгулы светого Базылего, при церкви светого Духа у Вильни будучой и всихъ паненъ законныхъ того монастыра зъ ясне вельможными ихъ милостями паны екзекуторами тестаменту и

сукцессорами добръ зошлое зъ сего свѣта смертью ей милости панны Анны Сапѣжанки—писаровны великого князства Литовского, то естъ, зъ ясне вельможными его милостью паномъ Михаломъ Казимеромъ—воеводою Виленскимъ, гетманомъ великимъ великого князства Литовского, его милостью паномъ Криштофомъ канцлеромъ великого князства Литовского, старостою Ковенскимъ, Пацами, освѣцонымъ Каролемъ княжатемъ Чарторыскимъ—подкоморымъ Краковскимъ, взглядомъ старшенства малженского, а пани малжонкою его милости бывшою Винцентовою Корвиновою Кгонсевскою — подскарбиною Велижскою и Гетмановою польною великого князства Литовского, вельможнымъ его милостью паномъ Гилярымъ Полубинскимъ—маршалкомъ великимъ великого князства Литовского и потомствомъ его милости, ясне вельможнымъ его милостью паномъ Марціаномъ Окгинскимъ—воеводою Троцкимъ, вельможнымъ его милостью паномъ Казимиромъ на Бакштахъ Завишою — писаромъ великого князства Литовского и вельможнымъ его милостью паномъ Яномъ Окгинскимъ — писаромъ польнымъ великого князства Литовского, взглядомъ старшенства малженского, а панями малжонками ихъ милости, яко самыми акторками, его милостью паномъ Яномъ Кгружевскимъ — хоружимъ Жомоитскимъ и пани малжонкою его милости, ихъ милостями паны Александромъ—старостою Ушполскимъ и Казимеромъ Нарушевичами, ей милостью панею Владиславовою Каренжиною—подстолиною Вилкомирскою, ей милостью пани Теодорою Шиленскою — ловчиною Волынскою, его милостью паномъ Бенедиктомъ Присецкимъ — подстолимъ Полоцкимъ, и пани малжонкою его милости, его милостью паномъ Даніелемъ Войною и пани малжонкою его милости, ихъ милостями паны Казимеромъ, Ярославомъ и паномъ Малхеромъ Шеметами, ихъ милостями паны Михаломъ и Яномъ Шеметами, его милостью паномъ Александромъ Корсаками и пани малжонкою его милости, его милостью паномъ Юрьемъ Петровскимъ и пани малжонкою его милости, его милостью паномъ Петромъ Вяжевичомъ и пани малжонкою его милости, ихъ милостями паны Владиславомъ и Гилярымъ Кгедройтями, его милостью паномъ Яномъ Бокуномъ и пани малжонкою его милости, за позвомъ до листу запису зошлой ясне вельможной ей милости, пани Зузанны Корвиновны Кгонсевской Вильчковой — каштеляновой Троцкой о неотданье и незаплаченье на року и терминѣ, въ томъ листѣ записѣ выражономъ, сумы пѣнезей тысеча золотыхъ польскихъ у зошлой въ Бозѣ велебной ей милости панны Александры Колендянки—старшой помененого монастыра и ихъ милостей паненъ законныхъ того монастыра Виленского, при церкви русской не въ уніи будучой, позычонныхъ, а черезъ зошлую ей милость панну Сапѣжанку, яко сукцессорку добръ всякихъ въ ясне вельможной ей милости пани Троцкой, родицѣ ей милости, позосталыхъ, а черезъ теперъ позваныхъ особъ, яко сукцессоровъ добръ вышъ мененыхъ, по вельможной ей милости паннѣ Сапѣжанцѣ старостянцѣ Вилькиской позосталыхъ, платить належачихъ, за тымъ о шкоды, наклады и вины правные. Въ которой справѣ по взятью черезъ ихъ милости позваныхъ особъ, зо дня двадцать третего до дня сегоднейшого двадцать шостого мѣсеца Генвара, съ позву и зо всихъ справъ, на копію и подосыть черезъ поводовую сторону отпорной сторонѣ

даньемъ того позву, яко и зо всихъ справъ въ той акціи зъ документовъ копіи, а по наказѣ нашомъ далей сторонамъ въ право поступовать въ дальшомъ поступку правномъ, поневажъ поводовая сторона, позываючи ихъ милости вышъ мененыхъ особъ, въ позвѣ имены, назвиски и титулы выражонныхъ, другихъ ихъ милостей до сукцессіи зошлой ей милости панны Сапѣжанки—старостянки Вилькиской належачихъ особъ въ позвѣ своемъ именами по отцахъ недоложила, чимъ пленипотентъ отпорной стороны (и тымъ мѣрѣ позовъ поводовой стороны зражаючи), на оный яко непорадный одповѣдать и усправедливять не хотѣлъ. За чимъ и мы врадъ, любо-бы водле права артикулу двадцать первого, зъ роздѣлу четвертого, поданью зъ позву и зо всихъ справъ копіи въ самой речи безъ диляціи скуточную розправу принять належало, лечъ же пленипотентъ стороны отпорной заносечи то, же въ позвѣ одъ стороны поводовой веле спаціи на мѣсцахъ належитыхъ ихъ милостей пановъ консукцессоровъ, до той сукцессіи належачихъ, по отцу и инными назвисками не доложено, до насъ враду вносечи, въ томъ ведля права посполитого актореа парсъ не заховала, але черезъ пленипотента своего за позовъ поводовой сторонѣ по принципаловъ своихъ вынесеный непорадный продуковали; мы врадъ взглядомъ того же тотъ поводовой стороны, по сторону одпорную вынесеный, позовъ въ кольку мѣйсцахъ въ назвискахъ и титулахъ незаписаный и черезъ паненъ законныхъ въ титулахъ и назвискахъ недоложеный быть показалъ, тотъ позовъ пленипотентови отпорной стороны зразить допустивши, абы жалобливые ихъ милость панны законные, похочутъ ли о то передъ насъ же врадъ на другіе роки запозвать, каждого зъ ихъ милостей, пановъ консукцессоровъ, до той сукцессіи належачихъ, именами по отцахъ и титулами ихъ милости въ позвахъ своихъ докладали, наказуемъ. Отъ которого наказу нашого пленипотентъ акторки, взявши собѣ за рѣчъ головную, до суду головного трибунального аппелевалъ, которой аппеляціи и мы врадъ оному допустили и маютъ оное обедвѣ сторонѣ кромъ жадного припозву одно за симъ декретомъ нашимъ у суду головного трыбунального въ семъ року пильновать. Которая справа естъ до книгъ земскихъ Виленскихъ записана.

1680 г. Января 13 дня.

Изъ книги № 4205, за 1676—1681 г., л. 964.

12. Контумаційный декретъ по жалобѣ Слабковскихъ и Рогинскихъ на Пинскаго и Туровскаго епископа Маркіяна Бѣлозора, отказавшагося возвратить первымъ документы и движимое имущество на восемь тысячъ золотыхъ польскихъ.

Лѣта отъ нароженья Сына Божого тысеча шестьсотъ осьмдесятого, мѣсеца Генвара тринадцатого дня.

На рокахъ судовыхъ земскихъ, о трохъ Короляхъ святѣ римскомъ припалыхъ и у Вильни судовне одправованыхъ, передъ

нами—Михаломъ Константимъ Колендою—судьею, Андреемъ Косиковскимъ—подсудкомъ, а Миколаемъ Франтишкомъ Росохацкимъ—тивуномъ Троцкимъ, писаромъ, врадниками судовыми земскими воеводства Виленского, кгды съ порадку реестрового ку суженью припала справа его милости пана Станислава Слабковского, только взглядомъ старшенства малженского, а ей милости пане Кристинѣ Корсаковнѣ, бывшое Яновое Жабиное, а теперешнее Станиславовое Слабковское, также ихъ м. п. Михала и пана Даніеля Рокгинскихъ, яко самыхъ акторовъ и належитыхъ до доходженья всякихъ лежачихъ рухомыхъ добръ и сумъ пѣнежныхъ по зошлыхъ зъ сего свѣта ей милости пани Раинѣ Друцкой-Соколинской, Михаловой Корсаковой—судьиной кгродской Полоцкой, и по въ Бозѣ превелебномъ его милости отцу Миколаю Корсаку, архимандритѣ Виленскомъ монастыра при церкви светой Тройцы въ Вильнѣ будучой, позосталыхъ, зъ вельможнымъ въ Бозѣ превелебнымъ его милостью ксендзомъ Марціяномъ Бѣлозоромъ—епископомъ Пинскимъ, также зъ велебнымъ въ Богу его милостью отцомъ Яномъ Кореневскимъ—намѣстникомъ на сесь часъ монастыра законниковъ закону светого Базылего Великого, при церкви светой Тройцы, въ уней светой съ костеломъ Божимъ зостаючей, у Вильни будучого, и зовсими законниками того монастыра, за позвомъ, въ речи нижей мененой, по ихъ милостей вынесенымъ, до которое справы, за приволаньемъ черезъ енерала, судовъ нашихъ пильнуючого, Петра Зымзу сторонъ до права, одъ акторовъ пленипотентъ ихъ милости панъ Александеръ Гордѣевскій, за моцью правною, собѣ до тое справы данною, при бытности тамъ же у суду ихъ милостей пановъ Рокгинскихъ, очевисто становили, а ихъ милости, позваные особы, яко се сами до права передъ нами не становили, такъ и никоторое вѣдомости о нестанью своемъ намъ врадови и сторонѣ своей не учинили. За тымъ тотъ же пленипотентъ акторовъ поданого и положоного на маетности и дворѣ позваныхъ въ Богу превелебныхъ ихъ милостей ойцовъ законниковъ монастыра Виленского церкви светое Троицы, названой Свираны, Свиранка, въ воеводствѣ Виленскомъ лежачой, черезъ енерала его королевской милости тогожъ воеводства Виленского Захаріяша Довнаровича, позву написомъ его съ подписомъ руки, на томъ позвѣ написанымъ, и передо мною писаромъ днемъ передъ роками права устне и очевисто сознанымъ, и року за нимъ припалого съ тройгомъ воланья слушне и правне доведши, а поднесши ку читанью тотъ позовъ, жалобу зъ него одъ стороны своей на ихъ милостей звышъ писаныхъ особъ, перекладалъ о то: ижъ што въ року прошломъ тысеча шестьсотъ пятьдесятъ пятомъ, подчасъ завоеванья великого князства Литовского и наступенье на мѣсто Вильнѣ непріятеля Москвитина, зошлый зъ сего свѣта въ Бозѣ превелебный его милость отецъ Миколай Корсакъ — архимандрита Виленскій, рожоный братъ ей милости пани Слабковское, ку ихъ милостей пановъ Рокгинскихъ, уходечи передъ непріятелемъ, вси речи и апараты церкви и монастыра Виленского на витину на рѣцѣ Виліи подъ Вильномъ вложилъ и до Кролевца водою увозилъ, на которою витину то одъ часу, зъ милости своей, при речахъ церковныхъ взялъ и вложилъ первую скриню и зъ речома рухомыми, то есть, сребромъ, шатами и иншимъ охендожствомъ, зъ справами всими на маетность Бобиничье, у воеводствѣ Полоцкомъ лежачую, служачую,

при томъ цыну, мѣдь зошлое ей милости пани Реины Соколинское Михаловое Корсаковое—судиное кгроцкое Полоцкое, родительки своей; другую скриню зъ речами рухомыми и зъ справами теперь жалуючой ей милости пани Слабковской, и першого малжонка оное; третюю скриню также зъ речома рухомыми, зъ справами обликгами розными зошлого его милости пана Андрея Рокгинского, родича теперь жалуючихъ; а при тыхъ речахъ, яко се вышей поменило, въ тыхъ же скриняхъ справы розные, то есть, привилее, листы вѣчистые, купные, дѣльчіе, мѣновные, обликги и одъ розныхъ особъ квиты побороровые и пописовые, при томъ блянкеты голые зошлое ей милости пани судьиное Полоцкое и зошлого его милости отца Миколая Корсака—архимандриты Виленского, также обликги черезъ звышъ менованые особы рознымъ людемъ вжо выплачоные, а за ними не мало квитацій, зреченья и иншихъ справъ личбу немалую: то все, яко се вышей по двакротне поменило, зошлый превелебный его милость отецъ Миколай Корсакъ — архимандрита Виленскій на туюжъ витину взявши, до Кролевца провадилъ и самъ въ томъ же часѣ, прутко до Королевца ѣдучи, смертью зъ сего свѣта зшолъ; по которого зойстью не только тые речи и справы, вышъ помененые, але особливе власная рухомость зошлого тогожъ превелебного его милости отца архимандриты Виленского позосталая, то есть, золото, серебро, кони, возы, при томъ готовое сумы обликговъ розныхъ до Королевца сопроважоно, все въ цѣлости при речахъ церковныхь есть и зоставило, на што и документа певные законниковъ позваныхъ ихъ милостей, на тотъ часъ при смерти зошлого его милости отца архимандриты и при речахъ церковныхъ, въ Кролевцѣ будучихъ, жалуючіе маютъ. Которыхъ тыхъ речей, то есть, золота, серебра, шатъ и розного охендоства, цыны, мѣди, особливе власной рухомости зошлого его милости отца архимандриты въ одно знесши и пораховавши, личитьсе можетъ зъ готовымъ грошемъ сумою на осмь тысечей золотыхъ польскихъ. Нижли въ Богу превелебный его милость ксендзъ Марціянъ Бялозоръ — епископъ Пинскій, зоставши и будучи одъ немалого часу, по одвоеванью великого князства Литовского и мѣста Вильна, архимандритою и старшимъ монастыра Виленского, при речахъ церковныхъ, тые вси скрыни зъ речами и зъ справами, жалуючимъ належачіе, а особливе рухомость всякую по зошломъ его милости отцу архимандритѣ Виленскомъ въ цалости одыскалъ и у себе неналежне, будучи на змовѣ зо всими законниками монастыра своего, задержавши, презъ часъ немалый зъ оныхъ пожиткуючи, жалуючимъ вернуть такъ самъ презъ себе, яко и презъ намѣстниковъ своихъ не хочетъ, але только за частокротнымъ упоминаньемъ се въ року прошломъ тысеча шестьсотъ семьдестъ осьмомъ, тутъ у Вильни подъ часъ роковъ Трикрольскихъ, велебный его милость отецъ Стефанъ Мартинкевичъ Бужинскій—старшій чили намѣстникъ одъ позваного его милости ксендза Архимандриты уставленый, позволилъ жалуючихъ межи церковными справами справъ собѣ служачихъ шукать; тамъ же жалуючіе колконадцать фасцикуловъ, справъ собѣ належачихъ, привилеевъ розныхъ межи церковными справами знашодши, просили помененого отца намѣстника, абы и большъ тыхъ справъ шукать позволилъ, тогды его милость отецъ намѣстникъ, знать зъ власной воли и росказанья его милости, не только большъ

тыхъ справъ жалуючимъ шукать не позволилъ, але и тыхъ кольконадцати фасцыкуловъ нaлезеныхъ жалуючимъ отдать и вернуть не хотѣлъ, але оные до власныхъ рукъ и завѣдыванья ей милости отдалъ. За которымъ неодданьемъ нaлезеныхъ справъ жалуючіе много на розныхъ добрахъ и данинахъ продковъ своихъ шкодуютъ, якожъ его милость ксендзъ Бѣлозоръ, маючи вси речи, справы, обликги голые и иншіе документа, за частокротнымъ упоминаньемъ се и росказаньемъ старшихъ своихъ духовныхъ, жалуючимъ, нѣтъ вѣдома зъ яковыхъ причинъ, не оддаетъ; а што большая, ку великой шкодѣ жалобливыхъ, съ помененыхъ справъ выдаючи рознымъ особомъ неналежнымъ обликги голые, а другіе вжо выплачоные зошлыхъ зъ сего свѣта ихъ милостей пани Соколинской Михаловой Корсаковой, судьиной кгродской Полоцкой и ксендза Миколая Корсака, архимандриты Виленского, сына оное, ку немалой турбацiи и коштовъ правныхъ жалобливыхъ приводить; яко се то недавно показало, же его милость, знесши се зъ ясневельможнымъ его милостью ксендзомъ Ципріаномъ Жоховскимъ—метрополитомъ всее Руси, ку шкодѣ жалуючихъ выдалъ его милости снать блянкетъ обликгъ голый, чили вжо выплачоный, зошлое ей милости пани Корсаковое, якобы ей милость зошлому его милости отцу Корсаку — архимандритѣ на тотъ часъ Полоцкому, сыну своему, зостала винна пять тысечей золотыхъ, за которымъ обликгомъ его милость отецъ метрополита жалобливую ей милость пани Слабковскую и ихъ милостей пановъ Рокгинскихъ, не будучи належнымъ акторомъ, турбуетъ, позываетъ и до кошту немалого приводитъ. Хотечи тогды жалобливые особы водлугъ сего зачатого поступку правного и тые вси речи и справы розные, такъ о тые, которые вжо налезены суть, яко о тые, которые у позваныхъ зостаютъ, и обликги и блянкеты голые, ово згола о то все, што се вышей поменило и што часу права ширей на особливомъ реестрѣ выражоно будетъ, также о шкоды, наклады правные, съ превелебными позванными ихъ милостями и зо всими законниками отцами базыліанами монасыра церкви светой Троицы Виленской, правомъ чинити и кривды своей немалой доводити, до положенья передъ нами врадомъ тыхъ всихъ речей рухомыхъ, серебра, шатъ, цыны, мѣди, справъ всихъ вѣчистыхъ купныхъ, дѣльчихъ, замѣнныхъ, зрѣченья, квитацій, на маетность Пукиничье служачихъ, привилеевъ розныхъ, также обликговъ, блянкетовъ голыхъ, съ подписомъ рукъ зошлыхъ зъ сего свѣта ей милости пани Реины Соколинской Михаловой Корсаковой, судьиной кгроцкой Полоцкой, и его милости отца Миколая Корсака—архимандриты Виленского, а особливе по зойстью оного всее позосталое власное его милости, въ семъ позвѣ помененое, рухомости, тымъ позвомъ до враду нашого земского Виленского на роки теперешніе и до верненья оныхъ ихъ милостямъ пани Слабковской и паномъ Рокгинскимъ, яко належнымъ акторомъ и сукцессоромъ, яко тежъ до усправедливенья се на тую всю жалобу припозвали. А по прочитанью того позву и по зложенью зъ него жалобы, тотъ же пленипотентъ акторовъ панъ Гордѣевскій покладалъ выписъ съ книгъ кгроду Ошменского, въ датѣ року тысеча шестьсотъ шестьдесятъ первого, мѣсеца Мая второго дня протестацiи о туюжъ речь, въ позвѣ выражоную, на велебныхъ ихъ милостей отцовъ базыляновъ монастыра Виленского церкви светой Троицы, че-

резъ его милость пана Андрея Рокгинского, родича теперь жалуючихъ, занесеное, а другій выписъ зъ тыхъ же книгъ протестаціи въ датѣ року тысеча шестьсотъ семьдесятъ седмого, мѣсеца Мая четвертого дня, вжо отъ теперешнихъ акторовъ и на теперь позваныхъ всихъ особъ о туюжъ речь занесеную, покладалъ. При томъ покладалъ листовъ три приватныхъ: (одинъ) датою съ Кролевца року тысеча шестьсотъ петдесятъ пятого, мѣсеца Октебра семнадцатого дня одъ его милости отца Стефана Бѣды, намѣстника на тотъ часъ позванныхъ ихъ милостей, до его милости зошлого пана Андрея Рокгинского, родича жалуючихъ, писаный, въ которомъ такъ до скрыни зошлое ей милости пани Корсаковое, судьиное кгродское Полоцкое, зъ розными речома весполъ зъ церковными въ монастыру въ цѣлости зостаетъ и о ней нихто праве не вѣдаетъ, яко тежъ и до другихъ речей розныхъ рухомыхъ, по зошломъ его милости ксендзу Корсаку, архимадритѣ Виленскомъ, выразне знается, и тое все вернуть декляровалъ; а при томъ два листы одъ теперь вжо позваного его милости ксендза Марціяна Бѣлозора, епископа Пинского, архимандрита тутошного Виленского, обадва въ року прошломъ тысеча шестьсотъ семьдесятъ девятомъ—одинъ мѣсеца Генвара двадцатого дня, а другій мѣсеца Априля двадцать второго дня, зъ Вильна, до въ Богу превелебного его милости отца Пахомія Ошлевича, протаархимандриты и провинціяла базыліянского, за афектаціею и прозьбою жалуючихъ особъ, розказуючи и серіо просечи, абы тые вси справы и речи, безъ жадное зволоки одданы и вернены были, писанные. Мимо которые то листы и частокротные обѣтницы, уводечи часъ одъ часу того всего, идучи зъ собою на змовѣ, жалобливымъ особомъ не отдали, не вернули и въ оныхъ корыстуючи, при собѣ тримаютъ и отдать не хочутъ, а акторовъ до немалыхъ шкодъ и утратъ приводятъ. А же и теперь, будучи позваными передъ нами врадомъ, до права не становютъ и жадное о собѣ вѣдомости не даютъ, за чимъ ихъ милость, яко въ року завитомъ, на упадъ въ речи взданья, а на дальній поводъ на той всей жалобѣ, о што речь идетъ, акторовъ своихъ ей милости пани Слабковскую, а ихъ милостей пановъ Рокгинскихъ при поступку правномъ до присеги приповѣдалъ и по присязѣ за забранную маетность рухомую въ скриняхъ, въ захованью будучую, которое было на осьмь тысечей золотыхъ, водлугъ права совито на позваныхъ и на маетностяхъ ихъ милостей Свирнахъ, Свиранкахъ, гдѣ о то позовъ покладано, и на иншихъ всякихъ акторомъ своимъ всказанья, тудежъ справъ всихъ, привилеіовъ, листовъ, записовъ, квитовъ и иншихъ всякихъ справъ, верху мененыхъ, жалуючимъ належачихъ, абы передъ нами врадомъ на пришлыхъ першихъ рокахъ, подъ зарукою, водлугъ важности речи положили, наказанья, яко тежъ и того листу обликгу, вышъ писанного, на пять тысечей золотыхъ, его милости ксендзу метрополитѣ досталого, яко неслушного скасованья у насъ враду просилъ и домовялъ. А такъ мы врадъ, въ той справѣ его милости пана Станислава Слабковского, только взглядомъ старшенства малженского, а ей милости пани Кристины Корсаковны, бывшое Яновое Жабиное, а теперешнее Станиславовое Слабковское, также ихъ милостей пана Михала и пана Даніеля Рокгинскихъ, яко самыхъ акторовъ и належитыхъ до доходженья всякихъ лежачихъ рухомыхъ добръ и сумъ

пѣнежныхъ по зошлыхъ зъ сего свѣта ей милости пани Реины Друцкой-Соколинской, Михаловой Кимбаровой, судьиной кгроцкой Полоцкой, и по въ Бозѣ превелебномъ его милости отцу Миколаю Корсаку, архимандритѣ Виленскомъ монастыра при церкви светой Троицы, въ Вильнѣ будочого, позосталыхъ, зъ вельможнымъ въ Богу превелебнымъ его милостью ксендзомъ Марціяномъ Бѣлозоромъ — епископомъ Пинскимъ, архимандритою Виленскимъ, также и зъ велебнымъ въ Богу его милостью отцомъ Яномъ Кореневскимъ, намѣстникомъ на тотъ часъ монастыра законниковъ закону светого Базылего великого, при церкви светой Троицы, въ уніи светой съ костеломъ Божимъ у Вильни будучой, зостаючой, и зо всими законниками помененого монастыра, за позвомъ менечи о безправное и неналежное, мимо звышъ менованныхъ ихъ милостей жалобливыхъ особъ, прирожоныхъ сукцессоровъ черезъ въ Бозѣ превелебного его милости ксендза Марціяна Бѣлозора — епископа Пинского и Туровского, архимандриты Виленского, и всихъ въ помененомъ монастырѣ Виленскомъ, при церкви светой Троицы будучомъ, знайдуючихъ тото конвенту законниковъ, по елиберованью зъ рукъ непріятельскихъ московскихъ пановъ его королевское милости великого князства Литовскаго рекуперованыхъ и одысканыхъ зъ мѣста кролевского въ скриняхъ трохъ, въ одной ей милости пани Михаловой Корсаковой — судьиной кгроцкой Полоцкой, сребра, шатъ и иншого розного охендоства, справъ всихъ, на маетность Бобиничье, въ воеводствѣ Полоцкомъ лежачую, служачихъ, цыны, мѣди; въ другой речей рухомость, справъ теперь жалуючой ей милости пани Слабковской, бывшой Яновой Жабиной; въ третей скрини также речей рухомыхъ, справъ, обликговъ розныхъ зошлого его милости пана Андрея Рокгинского, родича теперъ жалуючихъ, и во всихъ трохъ тыхъ же скриняхъ, опрочъ розной рухомости, серебра, золота, охендоства, цыны, мѣди, на осьмь тысечей золотыхъ польскихъ выносячой, справъ розныхъ старовѣчныхъ, привилеевъ, листовъ вѣчистыхъ, купныхъ, дѣльчихъ, замѣнныхъ, обликговъ одъ розныхъ особъ на розные суммы, квитовъ поборовыхъ и пописовыхъ, на розные маетности служачихъ, блянкетовъ голыхъ, а меновите зошлыхъ ей милости пани Корсаковое — судьиное Полоцкое и его милости ксендза Миколая Корсака — архимандриты Виленского, сына ей милости, вжо выплачонныхъ, при томъ квитанцій розныхъ, зреченья и иншихъ не мало, въ тыхъ же скриняхъ трохъ зостаючихъ, которые при речахъ церковныхъ церкви звышменованой светой Троицы, въ Вильнѣ будучое, на витинѣ рѣкою Виліею передъ наступуючимъ непріятелемъ Московскимъ небезпеченствомъ до звышменованого мѣста Кролевца запровавожоны были, въ неналежную а претенсію свою за зойстьемъ зъ сего свѣта звышменованого его милости отца Миколая Корсака — архимандриты Виленского, при одысканыхъ съ Кролевца церковныхъ речахъ забранье и нѣкоторыхъ блянкетовъ и обликговъ на сумы розные, а особливе обликгу выплачоного одъ ей милости пани Михаловой Корсаковой — судьиной Полоцкой на пять тысечей золотыхъ польскихъ служачого, его милости ксендза Миколая Корсака, первей архимандриты Полоцкого, вельможному его милости ксендзу Ципріяну Жоховскому, метрополитѣ Кіевскому, архіепископу Полоцкому, особѣ неналежной, взглядомъ которого обликгу

до немалое турбацiи и коштовъ жалобливыхъ особъ приводилъ по выдаванье, а жалуючимъ ихъ милостямъ за не поодношкратною реквизицiею только нѣкоторыхъ справъ въ велю фасцыкулахъ знайдуючихъ презентованье, а яко тыхъ справъ, такъ всихъ звышменованыхъ речей рухомыхъ при собѣ неналежное задержанье и невыданье, за тымъ до положенья передъ нами врадомъ ку выданью всее звышвыражоное у себе зостаючое, а жалуючимъ особомъ, яко належитымъ акторомъ и сукцессоромъ приналежачое рухомости и справъ, листовъ, обликговъ, выплачоныхъ квитацiй зреченья и блянкетовъ, о шкоды, наклады и вины правные, ижъ вельможный въ Бозѣ перевелебный его милость ксендзъ Марцiянъ Бѣлозоръ, епископъ Пинскiй и Туровскiй, также велебный въ Богу его милость Кореневскiй и вси ихъ милости ойцове законники тогожъ конвенту, будучи о то позваными, передъ нами до права не становили; про то мы врадъ ихъ милостей, яко въ року завитомъ, на упадъ въ речи вздаемъ, а водле права жалобы позовной, любобы яко въ речи явной и видимой и кромъ дальшого выводу ихъ милости жалобливые особы речь свою, въ жалобѣ позовной описаную, выгравать могли, лечъ же еще инсуперъ при процесѣ и поступку правному на всихъ верху мененыхъ жалобы своей контентахъ ей милость пани Слабковская — бывшая Жабиная и ихъ милость панове Рокгинскiе до присеги забирали, теды мы врадъ ихъ милостямъ, при поступку правномъ, водлугъ добровольного взятiя ихъ милостей на томъ, яко правдиве скринь три зъ розною рухомостью и справами—одна ей милости пани Михаловой Корсаковой, судьиной кгродкой Полоцкой, другая ей милости пани Кристины Корсаковны, бывшой Жабиное, а теперешнее Слабковской, а третея его милости п. Андрея Рокгинского, зъ вѣчистыми записами, интромиссiями, инвентары на розные добра вѣчистые, праву земскому подлеглые, привилеями, твердостями, листами, обликгами на розные сумы, блянкетами, квитацiями, при депозитѣ, апараты церковные церкви светой Троицы въ Вильнѣ будучой, подъ часъ наступуючихъ небезпеченствъ непрiятельскихъ на витинѣ рѣкою Вилiею ку охронѣ до мѣста Кролевца черезъ зошлого его милость ксендза Корсака—архимандриту Виленского, запроважоны были; на томъ, яко правдиве вси тые три скрини зъ речома въ нихъ рухомыми, ажъ до елиберованья зъ рукъ непрiятельскихъ панствъ его королевское милости великого князства Литовского, въ томъ же мѣстѣ Кролевцу вцале, за зойстьемъ его ммлости отца Корсака, черезъ ихъ милостей ойцовъ законниковъ монастыра светой Тройцы Виленского, зо всею въ нихъ будучою рухомостью, съ правами, листами, обликгами, весполъ зъ апаратами и зъ справами церковными тое церкви светой Троицы, съ тамътого мѣста Кролевецкого до тогожъ монастыра одысканые суть, и все то, яко справы, листы, записы, обликги, блянкеты, такъ тая рухомость, которая большъ надъ осьмъ тысечей золотыхъ выноситъ, при ихъ милостяхъ обжалованныхъ особахъ до сего часу зостаетъ; на томъ, яко, за позволеньемъ тыхъ же ихъ милостей ойцовъ базилiановъ, ихъ милость панове Рокгинскiе межи церковными справами не мало фастикуловъ, справъ, собѣ на маетность Бубиничье служачихъ, познайдовали были, але ихъ милостямъ одъ тыхъ же позваныхъ особъ не выдано; на томъ, яко ихъ милость листы, обликги выплачоные и блянкеты рознымъ осо-

бомъ, а особливе вельможному его милости ксендзу Ципріянови Жоховскому, метрополитѣ всее Руси, обликгъ одъ ей милости пани Михаловой Корсаковой—судьиной кгродской Полоцкой, якобы на пять тысечей золотыхъ небощику его милости отцу архимандритѣ Виленскому даный, выдали, присегу вказуемъ, которую ихъ милость жалобливые особы передъ нами врадомъ, на пришлыхъ, дасть Богъ у Вильни судить, припадаючихъ рокахъ, по третемъ дню воланья на завтрее за припозвомъ до веденья и слуханья собѣ тое присеги, по его милости ксендза епископа Пинского и всихъ законниковъ того монастыра светой Троицы поданымъ, выконати маютъ; а по таковой присезѣ мы врадъ, водле права о жалобы позовной за забраную и звышменованыхъ скриняхъ, въ схованью будучую, розную рухомость, серебро, золото, шаты, охендоство, цыну, мѣдь, на осьмь тысечей золотыхъ, а совито зъ шкодами, накладами и съ персудомъ всего сумою шестьнадцать тысечей и пятьсотъ золотыхъ польскихъ, на вельможномъ въ Бозѣ превелебномъ его милости ксендзу Марціяну Бѣлозору—епископу Пмнскомъ и Туровскомъ, архимандритѣ Виленскомъ, его милости отцу Янѣ Кореневскому—намѣстнику монастыра светой Троицы и всихъ того монастыра Виленского законниковъ и на маетности ихъ милостей, названой Свиранахъ и Свиранкахъ, въ воеводствѣ Виленскомъ лежачой, на которой о то позвы покладано, и на иншихъ всякихъ маетностяхъ ихъ милости, лежачихъ, рухомыхъ, сумахъ и пѣнежныхъ, гдѣ кольвекъ будучихъ, жалобливымъ ихъ милостямъ—его милости пану Станиславу Слабковскому, взглядомъ старшенства малженского, а ей милости паней Кристынѣ Корсасовнѣ — бывшой Яновой Жабиной и ихъ милостямъ пану Михалу и пану Даніелю Рокгинскимъ, яко належнымъ акторомъ и сукцессоромъ вказуемъ и на одправу тое сумы возного енерала воеводства Виленского, особливымъ листомъ нашимъ приданого, зсылаемъ. Въ чомъ всемъ насъ противного заруку водле важности рѣчи осужоное закладаемъ до того, ажебы звышменованые ихъ милости позваные особы вси справы вѣчистые, листы, записы, признаные, на розные маетности ихъ милости жалобливымъ особомъ служачіе, квиты поборовые, подымные, пописовые, инвентари, интромиссіе, привилея и твардости, листы, обликги, одъ розныхъ особъ на розные сумы служачіе, вжо и выплачоные, квитаціе и зреченья, блянкеты, зо всихъ тыхъ звышменованыхъ трохъ скринь неналежне до себе забраные, заразомъ тогожъ часу, скоро по присезѣ, тымъ же ихъ милостямъ звышменованымъ жалобливымъ особамъ, подъ тоюжъ верху писаною зарукою, водле важности речи, оддали и вернули, и яко жадныхъ справъ, листовъ, обликговъ и блянкетовъ большъ никому иншому ку шкодѣ ихъ милости жалобливыхъ особъ не выдавали, присегою одвели се, наказуемъ. Якожъ всѣ на вшелякіе сумы служачіе листы, обликги, которые бы черезъ позваныхъ повыдаваные кому бы листы, обликги зошлой ей милости пани Корсаковой — судьиное кгроцкое Полоцкое и его милости отца Миколая Корсака—архимандриты Виленского, а первей Полоцкого, повыдаваные, показали, а особливе листъ обликгъ на пять тысечей золотыхъ, служачій зошлому его милости отцу архимандритѣ Виленскому, отъ зошлое ей милости пани Корсаковое вельможному въ Богу превелебному, его милости ксендзу Ципріянови Жоховскому — метрополитѣ Кіевскому доста-

лый, вжо выплачоный и инные, у кого бы се кольвекъ звышменованыхъ всихъ ихъ милостей трохъ особъ показали листы, облики, выплачоные и на бляңкетахъ писаные, касуемъ, варуючи то декретомъ нашимъ: же вжо одъ даты оного нигдѣ у жадного суду и враду ніякового валіору мѣти не будутъ; до того, о неслушное за листомъ обликгомъ зошлое ей милости папи Корсаковое, якобы зошлому его милости ксендзу Корсакови — архимандритѣ Виленскому, на пять тысечей золотыхъ польскихъ данымъ, жалуючихъ особъ невинное турбованье, до права потяганье, вольное мовенье и право до вельможного его милости ксендза Ципріяна Жоховского—метрополиты Кіевского, тымъ же акторомъ жалуючимъ у суду належного заховуемъ. Которая справа до книгъ земскихъ Виленскихъ есть записана.

1684 г. Октября 28 дня.

Изъ книги № 4212, за 1767—1768 г., стр. 1185.

13. Консенсъ Кіевскаго митрополита Кипріяна Жоховскаго Виленскому мѣщанину Павлу Локвянскому на арендное содержаніе плаца и огорода, принадлежащихъ Виленской церкви св. Георгія на Россѣ.

Кіевскій митрополитъ Кипріянъ Жоховскій, вслѣдствіе просьбы Виленскаго мѣщанина Локвянскаго, благоволилъ подтвердить ему листъ своего предшественника, митрополита Коленды, по которому ему отданъ былъ въ арендное содержаніе церковный плацъ съ огородомъ, за Острой Брамой, принадлежащій Юрьевской русской церкви, настоящимъ листомъ подтверждаетъ листъ своего предшественника и уничтожаетъ претензіи противъ одной части этого плаца Витебскаго подстолія Адама Коленды.

Roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt siódmego, miesiąca Julii siedmnastego dnia.

Na rokach ziemskich woiewodztwa Wileńskiego w roku teraznieyszym tysiąc siedmset sześćdziesiąt siódmym, po ś. Tróycy do sądzenia przypadłych, porządkiem prawa pospolitego w mieście iego królewskiey mości Wilnie, in solito iudiciorum loco odprawuiących się, przed nami, Michałem Szumskim—starostą Krupowieckim, Ignacym Horodeńskim—sędziami, Felicianem Zmiiowskim—pisarzem, urzędnikami ziemskiemi woiewodztwa Wileńskiego, comparendo personalitet patron iegomość pan Thadeusz Korsak—skarbnik Połocki, opowiadał, prezentował y ad acta podał consens iaśnie wielmożnego imci xiędza Cypryana Żochowskiego — arcybiskupa metropolity Kiiowskiego, Halickiego y wszystkiey Rusi, do zabudowania ogrodu, nazwanego Dubowiczowski, do cerkwi świętego Jerzego, nazwaney Roskiey przynależącego, quondam

sławetnemu panu Pawłowi Łokwiańskiemu—mieszczaninowi Wileńskiemu dany, ad praesens sławetnemu panu Jakubowi Bundziewiczowi—mieszczaninowi y obywatelowi Wileńskiemu służący y należący, który podaiąc do akt, prosił nas sądu, ażeby pomieniony konsens ze wszystką w nim inserowaną rzeczą był do xiąg ziemskich spraw wieczystych woiewodztwa Wileńskiego przyięty y wpisany. Jakoż my sąd ony przyiowszy w xięgi wieczyste ziemskie Wileńskie wpisać pozwolili, który słowo do słowa tak się w sobie ma:

Cypryan Żochowski—z Bożey y stolicy apostolskiey łaski archiepiskop metropolita Kiiowski, Halicki y wszystkiey Rusi, archiepiskop Połocki, Witepski, Mścisławski, Orszański y Mohilowski, Dermański, Dubieński y ś. Krzyża archimandryta, oznaymuiemy tym listem naszym komu by napotym y teraz wiedzieć należało, iż co świętey pamięci antecessor nasz iaśnie wielmożny przewielebny w Bogu iegomość xiądz Gabryel Kolenda—archiepiskop metropolita Kiiowski, Halicki y wszystkiey Rusi, po ruinie nieprzyiacielskiey Moskiewskiey w mieście iego królewskiey mości Wileńskim, placy y ogrody ostaiące, mianowicie za Ostrą Bramą, do cerkwi świętego Jerzego, nazwane Roskie przynależące, miał, między któremi ogród, nazwany Dubowiczowski, iest, gdzie iuż teraz na nim, za konsensem antecessora naszego, przez sławetnego pana Pawła Łokwiańskiego—mieszczanina iego królewskiey mości miasta Wileńskiego, iest wystawiony budynek; który to ogród ze wszystkiemi do niego przynależytościami, tak, iako w sobie zdawna był y zostawał, żadney naymnieyszey cząstki od niego nie odciniaiąc y nienaruszaiąc, prawa y listu intromissyinego podawczego, we wszystkim stwierdziwszy, pomienionemu panu Pawłowi Łokwiańskiemu—obywatelowi miasta Wileńskiego, od nas samych daiemy y tym listem naszym konferuiemy; na którym wolen y mocen będzie budynki, iakie zachce, wystawiać, pożytków wszelkich zażywać, bez żadnych ni od kogo przeszkod, oddaiąc czynsz doroczny do zawiadowcy iuryzdyki naszey metropolitańskiey, na dzień świętego Jerzego, według starego kalendarza przypadaiący. A że iako nam pan Paweł Łokwiański dał wiedzieć, iż imć pan Adam Kolenda—podstoli Witebski, szczycąc się iakąś daną sobie od nas kartą do cząstki tego ogrodu y gruntu, wdziera się, usurpuiąc sobie nienależnie część iakąś, przeszkodę w dzierzeniu mianowanemu p. Pawłowi Łokwiańskiemu czyni y niesłusznie turbuiąc y naiezdzaiąc onego, część z gruntu y placu pomienionego bezprawnie y nieprzynależnie przywłaszcza, iakieyść pretextem karty od nas daney, uzurpować sobie poważa się, przez co musiała by być w nieoddawani uzupełnego czynszu chwale Bożey wielka uyma,—zaczym my—metropolita, postrzegaiąc pilnie tego, ieżeli by była karta iaka, albo iaki list, imci panu Adamowi Kolendzie—podstolemu Witebskiemu, od nas na cząstkę tego ogrodu y placu mianowanego iakimkolwiek sposobem dany, tedy tym teraznieyszym listem naszym kassuiemy y chcemy, aby żadnego waloru więcey nie miał, waruiąc osoby naszey metropolitańskiey powagą, pomienionego pana Pawła Łokwiańskiego, aby spokoynie y bez żadney przeszkody, nie tylko od imci pana Adama Kolendy—podstolego Witepskiego, ale też iuż od kogo innego, zupełny ten plac y ogród trzymał. A ieżeliby y na ten nasz waruiący pana Pawła Łokwiańskiego list niedbaiąc, imć pan Adam Kolenda—podstoli Witebski, abo kto inszy, lub w osobności, lub w pospolitości, turbować go

napotym ważył się y przeszkodę w dzierzeniu placu y ogrodu pomienionego czynić chciał, tedy przykazuiemy wóytowi iuryzdyki naszey metropolitańskiey, aby imieniem powagi naszey y praw naszych zastawiał się y niedawał wzwyż pomienionomu dzierzawcy krzywdy żadney czynić. Y na tośmy dali ten nasz list, waruiący y stwierdzaiący intromissiyny, prawo dane od antecessora naszego ś. pamięci iaśniewielmożnego imci xiędza Gabryela Kolendy—archiepiskopa metropolity Kiiowskiego, Halickiego y wszystkiey Rusi, oraz przy pieczęci naszey metropolitańskiey, ręką się naszą podpisali. Dat w Dolcach, dnia Octobra dwudziestego trzeciego, roku tysiąc sześćset ośmdziesiąt czwartego.

U tego konsensu, na zabudowanie ogrodu danego, przy wyciśnioney na zieloney massie pieczęci metropolitańskiey, podpisy rąk obok i. w. m. iegomości xiędza Cypryana Żochowskiego—metropolity wszystkiey Rusi, archiepiskopa Połockiego, a po niżey w Bogu przewielebnego iegomości xiędza Giedeona Szumlańskiego—ordinis s. Basylii magni, sekretarza metropolitańskiego, temi wyrażaią się słowy: X. Cyprian, metropolita wszystkiey Rusi, archiepiskop Połocki; Giedeon Szumlański — ordinis s. Basilii, magni sekretarz iegomości xiędza metropolity. Który to takowy konsens, za podaniem onego przez wyż wyrażonego patrona do akt, iest do xiąg ziemskich spraw wieczystych woiewodztwa Wileńskiego przyięty y wpisany.

1701 г. Октября 20 дня.

Изъ книги № 4207, за 1700—1704 г., л. 819.

14. Ремиссійный декретъ по жалобѣ Виленскаго св. Троицкаго монастыря на помѣщиковъ Сурожовъ по поводу ихъ нападенія на монастырское имѣніе Свираны.

Въ настоящей жалобѣ Виленскихъ базиліянъ повторяются обыконовенныя насильственныя дѣйствія шляхтичей Сурожовъ въ имѣніи базилиіянъ, заключавшіяся въ захватѣ земли, лѣса, крестьянъ, движимаго имущества; при этомъ, какъ и всегда, произносились угрозы на здоровье и жизнь базиліянъ и непристойныя ругательства. Земскій судъ вслѣдствіе оправданія Сурожовъ постановилъ жалобу эту отложить до слѣдующаго судебнаго засѣданія.

Roku tysiąc siedmsetnego pierwszego, miesiąca Oktobra dwudziestego dnia.

Na rokach ziemskich, po świętym Michale święcie rzymskim przypadłych y sądownie w Wilnie odprawowanych, przed nami, Kazimierzem Wołowiczem—sędzią,

Janem Krzysztophem Żabą—podsędkiem, a Michałem Koszczycem—pisarzem, urzędnikami ziemskiemi woiewodztwa Wileńskiego, gdy s porządku regestrowego ku sądzeniu przypadła sprawa w Bogu wielebnego imci xiędza Marcyana Kulczyckiego—consultora zakonu świętego Bazylego wielkiego, starszego Wileńskiego y wszystkich oyców bazylianów Wileńskich, przy cerkwi świętey Tróycy mieszkaiących, z imość panią Szymonowiczowną Stanisławową Surożową a z ichmość pp. Kazimierzem Piotrem y Janem Stanisławowiczami Surożami—synami ieymość, także z ichmości pany Macieiem, Andzeiem Surożem y innemi, samemi pryncypałami y pomocnikami, samym ichmość imionami y nazwiskami lepiey wiadomemi, za pozwem przez aktora wyniesionym, mieniąc do dekretu oczewistego trybnnału głównego kapturowego Wileńskiego, do przyięcia skuteczney w samey rzeczy rosprawy, o to: iż obżałowani ichmość dawney niechęci, gniewu y rankoru pokazuiąc skutki złe zawziętości swey przeciwko żałuiącym, coraz to większe w maiętności żałuiących Swiranach, w woiewodztwie Wileńskim leżącey, gwałty, excessa, nachodząc na karczmy, y młyn popełniły, bicie, hałasy y morderstwa czynili, mleć we młynie bez miarki gwałtem kazali, a w zawziętości daley postępuiąc, a do tey że maiętności Swiran niesłuszny interes ścieląc, różnych lat, miesięcy y dni, do własnych gruntów y lasów żałuiących na uroczyszczu Mokrzyni alias Szłopieni, iegomość pan Kazimierz Suroż z bracią swoią interesować się poczoł y tam, wycinaiąc lada y drzewa zgodne na budynek, a co raz za granicę starożytną postępuiąc, gruntów nie mało żałuiącym bezprawnie zabrali, drzewa z naciosami graniczne powycinali, a za tym, odstraszaiąc od granic szablami, rusznicami y samopałami, po lesie uwiiali się y śmiercią grożąc odpowiedź y pochwałkę uczynili y wiele exorbitancyi popełnili, o czym szerzey żałoba protestaciey opisana iest; iakoż tymi y tym podobnemi narabiaiąc postępkami y do stawku żałuiących na Borowey przybrawszy się, ustawicznym gwałtownym nachodzeniem y wyłowieniem ryb, do ruiny ten stawek przywiedli, uczyniwszy szkody namniey na złotych pięcset; a na tym nie dosyć maiąc, w roku tysiąc sześćset dziewiędziesiąt czwartym, dwóch podanych żałuiących, na imie Widaka y Bazyla, zbili y zmordowali, y urzędnika Swirańskiego imci pana Jawgiela tegoż czasu mało o śmierć nie przyprawili. Zatym, maiąc iakowy do uspokoienia y czas naznaczywszy wyiazdu, gdy wielebny oyciec prokurator konwentu Wileńskiego, tak świadectwem poddanych, iako starożytnością miedz y kopców dowiodł, zabranych gruntów y wrócenia onych potrzebował, obżałowani ichmość, zwlokszy na tenczas munimentami, których potym nie pokazuiąc, znowu w roku przeszłym tysiąc sześćset dziewiędziesiąt szóstym, niesłuszny pretext urościwszy, do uroczyszcza Dubianki, nad stawem samym na Borowey będącego, mimo starożytne prawo y possessią, różnego drzewa niemało wycięli y lasu szmat duży wypustoszyli y tegoż czasu nad stawiszczem żałuiących y nad sianożęciami y łąkami, z dawnych wieków do Swiran należącymi, karczmę na gruntach Swirańskich budować usadzili się y zamiast uspokoienia żałuiących, powtórnie do plondrowania lasu rzuciwszy się, znowu na kop kilka wycięli drzewa, y aby żaden żałuiących na ten grunt nie posłał y granic swoich nie wywodził, odpowiedź y pochwałkę zabiciem na śmierć uczynili. Jakoż w roku tysiąc sześćset dziewiędziesiąt siódmym, Aprila

dziewiętnastego dnia, gdy wielebny xiądz January Ohurcewicz—starszy na tenczas Wileński, z wielebnym oycem Adryanem Fabrycym, abys cię mogli informować w granicach, na te uroczyszcze Dubrawki wyiechał, ichmość obżałowani, będąc cisz na zły uczynek napogotowiu y podłych odprawuiąc, napadszy na spokoynych, z hałasem, hurmem, ze strzelbą ognistą, kiiami y z różnym orężem, człowieków kilkunastu y więcey, oskoczywszy na dobrowolney drodze, gościńcu, samemu xiędzu starszemu y zakonnikom, przy nim będącym, iedni poodkładawszy kurki, nabitą strzelbą, rury w piersi przykładali y na zabicie onych zmierzali, drudzy około gęby szyrmuiąc, szablami, krzykiem, hałasem y słowy nieprzystoynemi diffamowali; onisz tegoż czasu poddanych staruszków zbili, mordowali y Bazylowi siekirami obuchami ręce poprzebiiali y do tegoż imć obżałowany pan Kazimierz Suroż strzeliwszy, mało go o smierć nie przyprawił, urzędnika Melera, gdyby nie uciekł, mało nie rozsiekli; na ostatek, słowy nieuczciwemi, kontemptem niesłychanym konfusią, strachem kapłanów y samego starszego nakarmiwszy, srogą odpowiedź y pochwałkę pozabianiem na śmierć y karczmy murowaney spaleniem uczynili; na stawisku pomienionym przez lat dwie naiezdżaiąc, iedni trawę kosząc, zabieraią do domu, a drudzy końmi y bydłem wypasuią, iako to w żałobach o to uczynionych szerzey iest opisano. Przez co, ponosząc niemałą szkodę, a chcąc o to wszystko, iako się wyżey pomieniło, prawnie żałuiące czynić, szkod ponoszących w wyrąbaniu lasu y spustoszeniu stawku, także według osobliwego regestru y gruntów zabranych dochodzić y requirować y od zachodzących pochwałek prawnie zdrowie swoie obwarować, a szerzey żałobę czasu prawa przełożyć, tym pozwem obżałowanych żałuiące osoby zapozwali. Tedy na terminie ninieyszym, wyżey na dacie pisanym, za przywołaniem przez ienerała stron do prawa od aktorów patron, pan Stephan Taraszkiewicz, za mocą prawną, sobie do tey sprawy daną, ku oczewistey tey rosprawie stawaiąc, podanego oraz y położonego po obżałowanych na maiętności ichmości, Woyczanach nazwaney, przez ienerała Matheusza Zubrzyckiego pozwu, zeznaniem relacyi onego przed wielmożnym imścią panem pisarzem ziemskim Wileńskim, kolegą naszym, oczewiście uczynionym, słusznie, prawnie dowiodłszy y pilność troyga wołania, na tymże pozwie napisaną, okazawszy, gdy daley w prawo postępować y żałoby pryncypałów swoich dowodzić chciał, tedy od pozwanych panów Surożów obmowę na piśmie do nas urzędu podano w te słowa pisaną: „Wielmożni mości panowie urzędnicy ziemscy woiewodztwa Wileńskiego, moi wielce mości panowie y dobrodzieie! Chętnie bym się ia y drudzy uczestnicy w intentowaney ichmość xięży bazylianów Wileńskich aktiey u sądu w. m. pp. usprawiedliwili y większey krzywdy naszey dowiedli byśmy, gdy by nas większość sprawy w trybunale Nowogrodzkim maiąca a praesenti w. m. pp. iudicio nie odstręczała, względem którey ażebyście w. mm. pp. na ten czas tey sprawy nie sądząc, one podług prawa pospolitego do przyszłych roków cum toto effectu suspendować raczyli, uniżenie upraszaiąc, zostaię w. mm. pp. y dobrodzieiów nayniszszą sługą Katharzyna Surożowa. Dat z Wilna, roku tysiąc siedmsetnego pierwszego, miesiąca Oktobra dziewiętnastego dnia.“ Po którey przeczytaniu, obmowy patron ichmość panów Surożów pan Michał Kopiec, takoż za plenipotencią, od pryncypałów swoich sobie daną, stawaiąc, przyięcia podaney obmowy y tey sprawy

niesądzeniu, lecz do przyszłych roków odkładu, potrzebował. Patron zaś ichmościów xięży bazylianów wnosząc, iż lubo by w tak wielkiey krzywdzie pryncypałów onego na zwłokę sprawiedliwości podana obmowa nie miała być przyięta—atoli, że iest termin prawny, nie broniąc przyięcia, na decizią naszą dawał. A tak my urząd, w tey sprawie w Bogu wielebnego iegomości xiędza Marcyana Kulczyckiego—starszego Wileńskiego y wszystkich ichmościów oyców bazylianów Wileńskich, przy cerkwi świętey Tróycy zostaiących, z ieymość panią Katharzyną Szymonowiczowną Stanisławową Surożową, panami Kazimierzem Piotrem y Janem Stanisławowiczami Surożami, także imć panem Macieiem Andrzeiem Surożem, samemi pryncypałami y innemi kompryncypałami y pomocnikami, za pozwem o rzecz wyżey wyrażoną, żadnego na tenczas nieczyniąc rozsądku prawnego, podaną na piśmie od ichmościów panów Surożów, zasłaniaiąc się większością sprawy w trybunale Nowogrodzkim maiącą, przyiąwszy tę sprawę dla przyięcia w niey miedzy stronami, którym obrony prawne wcale zachowuiemy, skuteczney rosprawy do przyszłych roków Trzykrólskich, na zaiutrz po trzecim wołaniu rokiem zawitym bez dilacyi y krom przypozwu, tylko za tym dekretem naszym, odkładamy. Na którym terminie, niżeli strony do rozprawy przystąpią, ichmość panowie Surożowie większość sprawy, którą się przez obmowę zasłonili, autentice pokazać, a potym obie strony skuteczną rosprawę przyiąć powinni będą. Która sprawa iest do xiąg ziemskich woiewodztwa Wileńskiego zapisana.

1720 г. Августа 18 дня.

Изъ книги № 4235, за 1795 г., л. 73.

15. Письмо Виленскаго митрополита Леона къ настоятелю Виленскаго же базиліянскаго (Троицкаго) монастыря Завадскому, о замѣнѣ церковнаго дома въ г. Вильнѣ, на Савичъ улицѣ, на два другихъ дома, принадлежащихъ Виленскимъ августіанамъ.

Roku tysiąc siedmset dziewiędziesiąt piątego, miesiąca Marca trzydziestego dnia.

Przed aktami ziemskiemi woiewodztwa Wileńskiego stanowszy osobiście wielmożny imć pan Jahilicki—rotmistrz powiatu Słonimskiego, list prywatny, od iaśnie wielmożnego imci xiędza Leona, metropolity Wileńskiego, do imci xiędza Antoniego Zawadzkiego zakonu świętego Bazylego pisany, z zapisanym na nim zatyłkiem, do akt podał, który to list od słowa do słowa wpisuiąc w xięgi ziemskie woiewodztwa Wileńskiego tak się wyraża:

Reverendissime ac religiosissime pater ac frater colendissime! — Kamienicę rogową szpitalną na Sawicz ulicy leżącą, chcą imci

xięża Augustynianie przyłączyć do swego Wileńskiego konwentu, daiąc za nią inną kamienicę per commutationem, których ichmościów annuendo requisitioni z moiey strony upraszam, abyś waszmość pan iunctim z szlachetnym magistratem Wileńskim y z panem prowizorem szpitalnym w te obiedwie kamienicę weyrzał, et iustis conditionibus bez winy szpitalney commutacyą uczynił. Piszę się zatym dnia ośmnastego Augusta, tysiąc siedmset dwódziestego, z Włodzimierza. U tego listu podpis takowy: Reverendissimae ac religiosissimae pietatis vestrae frater addictissimus Leo metropolita Wileński (sic.) mp. Ad haec na drugeiy karcie tegoż listu dopis takowy: Vide inductam viarum literarum in consistorio Vilnensi anno millesimo septingentesimo vigesimo, Octobris vigesimo tertio die ritus romani. Intytulacya na tym liście takowa: Reverendissimo et religiosissimo in Christo patri domino Antonio Zawadzki— ordinis sancti Basilii magnis superiori, Berezvecensi et Vilnensi, protoarchimandritae totius ordinis, patri et fratri in Christo colendissimo Vilnae patebunt mp. Na tym liście zatyłek takowy: roku tysiąc siedmset dwudziestego, dnia ośmnastego Augusta, list iaśnie wielmożnego imci xiędza Leona metropolity, pisany do w Bogu wielebnego imci xiędza Zawadzkiego zakonu świętego Bazylego o kamienicę na Sawicz ulicy.— Który to list, za podaniem onego przez wyż wyrażoną osobę do akt, iest w xięgi ziemskie woiewodztwa Wileńskiego przyięty y wpisany.

1738 г. Февраля 3 дня.

Изъ книги № 4219, за 1783 г., стр. 4019.

16. Дарственная запись Оршанскаго войскаго Іосифа Галинскаго Холхельской церкви на два крестьянскія семейства.

Оршанскій войскій Осипъ Галинскій настоящею записью даритъ Холхельской церкви двухъ крестьянъ съ ихъ семействами; крестьяне эти обязаны отбывать священнику барщину, — мужчины по 3 дня, лѣтомъ и зимой, а женщины — лѣтомъ по два, а зимой по 1 дню въ недѣлю; за этотъ даръ священники обязываются еженедѣльно совершать заупокойную литургію за родителей Галинскаго, а послѣ смерти его и за него самого.

Roku tysiąc siedmset ośmdziesiąt trzeciego, miesiąca Decembra dziewiętnastego dnia.

Przed aktami ziemskiemi woiewodztwa Wileńskiego stanąwszy osobiście imć xiądz Leon Bohdanowicz — paroch Chołchelski, wieczysty zapis, niegdyś od wielmożnego imci pana Józefa Galińskiego — woyskiego Orszańskiego imci xiędzu prezbiterowi Chołchelskiemu Marcinowi Szutowiczowi wy-

dany, cerkwi Chołchelskiey służący y należący, podał do akt; który ten wieczysty zapis, w ziemstwie woiewodztwa Wileńskiego spraw wieczystych wpisany, słowo do słowa tak się w sobie ma:

Józef Galiński, woyski Orszański, zeznawam tym moim dobrowolnym wieczystym zapisem, oycowi Marcinowi Szutowiczowi—prezbiterowi Chołchelskiemu, na potomne czasy danym na to: iż ia woyski Orszański, maiąc w kollacyi moiey cerkiew Chołchelską, z gruntami, do niey należącymi, z dawnych czasów w miasteczku Chołchle fundowaną, a dopiero bez żadnego poddanego zostaiącą, dla wygody teraznieyszemu oycowi prezbiterowi Szutowiczowi y następcom iego, w czas przyszły dwuch poddanych moich wieczystych Chołchelskich do osady na gruntach cerkiewnych wiecznemi a nieodzownemi czasy nadaię, daruię y zapisuię, z ich żonami, dziećmi y wszystkim dobytkiem, nazywaiących się: Michał Koroway y Adam Lubecki. Którzy to poddani, na półwłoczach cerkiewnych osadzeni, z każdey połwłoki maią zasługować pańszczyzny, w każdym tygodniu sami męszczyzni po trzy dni—zimą y latem, a żonki onych przez lato, od świętego Jerzego wiesiennego, aż do iesiennego, po dwa dni, a zimą dzień ieden. Za których to poddanych ma ociec prezbiter Szutowicz w każdym tygodniu obligę iedną requialną, w subotę lub w piątek, za duszę ad praesens rodziców moich Mikołaia, Joanny y Anny, a po długim życiu naszym za nas Józefa y Annę Galińskich—woyskich Orszańskich, odprawować y następcy onego in perpetuum powinni będą; którą attencyą, tak samemu sobie, iako też infuturum sukcessorom moim waruię. Poddanych zaś wyż pomienionych Michała Korowaia y Adama Lubeckiego, z ich potomstwem y wszelkim dobytkiem, wiecznemi a nieodzownemi czasy zrzekaiąc się, ten móy dobrowolny wieczysty nadany darowny zapis podpisem ręki mey stwierdzam. Pisan w Chołchle, roku tysiąc siedmsetnego trzydziestego ósmego, miesiąca Februaryi dnia trzeciego.

U tego wieczysto darownego zapisu podpisy aktora ichmościów panów pieczętarzów takowe: Józef Galiński—woyski Orszański mp. Według prawa proszony pieczętarz od wielmożnego imci pana Józefa Galińskiego—woyskiego Orszańskiego, do prawa wieczystego nadpisuię się: Władysław Woroniec mp. Podług prawa proszony pieczętarz do tego prawa wieczystego podpisuię się: Marcin Syciński. Podług prawa proszony pieczętarz od wyż wyrażoney osoby, do tego prawa wieczystego podpisuię się: Konstanty Gardliński mp. Który to wieczysto darowny zapis, oczewisto do akt przez imci xiędza Leona Bohdanowicza—parocha Chołchelskiego podany, iest w xięgi ziemskie woiewodztwa Wileńskiego spraw wieczystych przyięty y wpisany.

1750 г. Октября 10 дня.

Изъ книги № 4209, за 1748—1756 г., л. 407.

17. Фундушовая запись графа Шанковскаго - Саваневскаго Виленскому Троицкому монастырю на имѣніе Шанколе и каменный домъ въ г. Вильнѣ.

Графъ Шанковскій, движимый любовью къ человѣчеству, записываетъ Виленскому Свято-Троицкому монастырю свое имѣніе Шанкополе и большой каменный домъ въ г. Вильнѣ на слѣдующихъ условіяхъ: въ каменномъ домѣ базиліане должны устроить конвиктъ для бѣдныхъ шляхетскихъ дѣтей; содержать ихъ на счетъ доходовъ съ дома и имѣнія и обучать латинскому и русскому языкамъ и другимъ наукамъ; за дѣтьми долженъ присматривать особый воспитатель по назначенію архимандрита; за этотъ даръ ученики обязываются каждый четвергъ произносить три молитвы, а монахи служить обѣдни на алтарѣ св. Онуфрія и Богородицы.

Roku tysiąc siedmsetnego pięćdziesiątego wtórego, miesiąca Januarii siedmnastego dnia.

Na rokach ziemskich Trzykrólskich woiewodztwa Wileńskiego, porządkiem prawa pospolitego ku sądzeniu przypadłych y sądownie w roku teraznieyszym tysiąc siedmsetnym pięćdziesiątym wtórym, in solito iudiciorum loco w Wilnie, expedyowanych, przed nami Michałem Horodeńskim—sędzią, Janem Mentkiewiczem—podsędkiem y Józefem Bohuszem — miecznikiem, na mieyscu wielmożnego imci p. Andrzeia Abramowicza — pisarza ziemskiego woiewodztwa Wileńskiego zasiadaiącym y przysięgłym protunc pisarzem, urzędnikami ziemskiemi woiewodztwa Wileńskiego, comparendo personaliter patron imć pan Józef Zaleski—skarbnik powiatu Wiłkomierskiego, opowiadał, prezentował y w sposób przenosu przy samym originale ad acta podał extract grodu woiewodztwa Wileńskiego dobrowolnego de nova radice fundationis zapisu, od wielmożnego imci pana Gabriela Dominika hrabi Szankowskiego - Sawoniewskiego—woyskiego wielkiego xięstwa Litewskiego w Bogu przewielebnemu imci xiędzu Janowi Łukianowiczowi, zakonu świętego Bazylego wielkiego konsultorowi, prowincii Litewskiey superiorowi, y wszystkim ichmościom xięży tegoż zakonu świętego Bazylego wielkiego klasztoru Wileńskiego, przy cerkwi świętey Tróycy rezyduiącym, na rzecz w nim niżey wyrażoną danego, służącego, należącego, ex iisdem actis per extractum wydanego, in rem et partem tam że ichmciom xięży Bazylianom klasztoru Wileńskiego służącego y należącego, który, podaiąc do akt, prosił nas urzędu, ażeby pomieniony extract, ze wszelką w nim inserowaną rzeczą, był do xiąg urzędowych ziemskich woiewodztwa Wileńskiego przyięty, wpisany, iakoż my urząd, przyiowszy ony w xięgi de verbo ad verbum wpisać pozwolili, którego tenor sequitur estque talis:

Wypis z xiąg grodzkich woiewodztwa Wileńskiego, roku tysiąc siedmsetnego pięćdziesiątego, miesiąca Nowembra trzynastego dnia.

Na roczkach Nowembrowych grodzkich Wileńskich, porządkiem prawa pospolitego przypadłych y sądownie w Wilnie, in solito iudiciorum loco, expedyowanych, to przed nami Janem Abramowiczem—podczaszym y podwoiewodzim, Felicyanem Zmiiowskim—sędzią, urzędnikami sądowemi grodzkiemi woiewodztwa Wileńskiego, od iaśnie oświeconego xiążęcia imci Michała Kazimierza Radziwiła—woiewody Wileńskiego, hetmana wielkiego xięstwa Litewskiego, ustanowionymi, ze mną Adamem Wisogierdem—ziemianinem y pisarzem grodzkim woiewodztwa Szawleńskiego, protunc na mieyscu wielmożnego imci pana Michała Antoniego Horaina—koniuszego y aktualnego pisarza grodzkiego Wileńskiego, przysięgłym y zasiadaiącym pisarzem, comparendo personaliter u sądu wielmożny imć pan Gabriel Dominik hrabia Szankowski-Sawaniewski, woyski wielkiego xięstwa Litewskiego, rotmistrz ziemski woiewodztwa Wileńskiego, opowiadał, prezentował y przyznał list dobrowolny, de nova radice fundationis zapis, od siebie na rzecz, w nim wyrażoną niżey, w Bogu przewielebnemu imci xiędzu Janowi Łukianowiczowi, zakonu świętego Bazylego wielkiego konsultorowi, prowincyi Litewskiey superiorowi, y wszystkim ichmościom xięży zakonu świętego Bazylego wielkiego klasztoru Wileńskiego, przy cerkwi świętey Tróycy rezyduiącym, dany, służący, należący, który, ustnym y oczewistym zeznaniem swym stwierdziwszy, denique po takowym przyznaniu disponente lege, vigore konstytucyi roku tysiąc sześćsetnego trzydziestego piątego, iurament, verbis w tey że konstytucyi expressis, wykonawszy, prosił nas urzędu, ażeby pomieniony zapis ze wszystką w nim inserowaną rzeczą był do xiąg grodzkich Wileńskich przyięty y wpisany. Jakoż my urząd, ony przyiąwszy, w xięgi de verbo ad verbum wpisać rozkazaliśmy, którego tenor sequitur estque talis:

Deo ter optimo maximo gloriam ad perennem maturamque rei memoriam stań się wola Boska, amen. Ja Gabriel Dominik—hrabia Szankowski-Sawaniewski, woyski w. x. Lit.-go, rotmistrz ziemski woiewodztwa Wileńskiego, czynię wiadomo y iawno wyznawam, komu by o tym teraznieyszego et in posterum będącego wieku ludziom wiedzieć należało, tym moim dobrowolnym, nie z żadnego podstępku albo iakowey perswazyi y namowy ludzkiey, lecz ex solo puro pioque zelo ku większey chwale Pana Boga y miłości bliźniego uczynionym, nigdy w potomne wieki żadnym rozumem y wynalazkiem ludzkim nie poruszonym, wieczysto fundacyinym, de nova radice zapisem, w Bogu przewielebnemu imci xiędzu Janowi Łukianowiczowi—zakonu świętego Bazylego wielkiemu konsultorowi, prowincyi Litewskiey superiorowi y wszystkim ichmościom xięży zakonu świętego Bazylego wielkiego klasztoru Wileńskiego, przy cerkwi świętey Tróycy rezyduiącym, danym na to: Iż co ia, desuper wyrażony Sawaniewski, woyski wielkiego xięstwa Litewskiego, maiętność moią wieczystą, Szankopole alias Woyczany nazwaną, w woiewodztwie Wileńskim, w parafii Miednickiey leżącą, non ex ulla successione spadłą, lecz przezemnie samego, za moie własne pieniądze, z prowidencyi Pana Boga y uczciwego starania mego, od różnych ichmościów, za prawami wieczysto kupnemi, różnemi laty mnie danymi, służącymi et legitime ex personali przyznanymi nabytą, w realney, aktualney

y spokoyney wieczystey possesyi moiey usque ad datam praesentem będącą, wolną, swobodną, niepienną, nikomu pierwszym, ani poślednieyszym prawem niezawiedzioną, żadnemi długami, wyderkafami, evikcyami, konwikcyami, przewodami, lukrami y przezyskami prawnymi nieobciążoną, ani też iakowemi legacyami, funduszami lub dziesięcinami kościelnymi onerowaną, tudziesz kamienicę moią, od różnych tey kamienicy possessorów nabytą, w mieście iego królewskiey mości Wilnie, ze dwóch w iedną złączoną, teraz przechożą, na ulicy Poprzeczney, idąc od kościoła sub titulo Ducha przenayświętszego ichmościów xięży Dominikanów do ulicy Szklanney, ku rynkowi, po prawey ręce, w pewnym swoim ograniczeniu miedzy kamienicami ichmościów xięży iezuitów nowiciatu Wileńskiego z iedney, a z drugiey strony kamieniczkę quondam Grzybowskich, iednym końcem y wrotami, iak wyżey do tey że ulicy Poprzeczney ex opposito wrot tylnych pałacu quondam Woynińskiego, a teraz Pocieiowskiego, a drugim końcem y wrotami do ulicy Żydowskiey szkolney, miedzy kamienicą Faytelowską z iedney, a z drugiey strony placem zdawna pustym, na ziemskim szlacheckim gruncie sytuowaną y do wyrażoney maiętności moiey należącą, iako y w taryfie, ex quo prawu ziemskiemu iest podległa, za iedną złączoną, a nie maiąc żadnego in statu meo connubiali zwłaszcza iuż in decrepita będący aetate potomstwa, na które by iure naturali successionis ta maiętność z kamienicą devolvi miała, praemeditate umyśliłem et matura deliberatione mea in fundamento wolności, prawem pospolitym komu chcąc y iako chcąc swoią własnością rządzić y dysponować, licencyowaney, ex proprio, puro et pio zelo erga cultum divinum promovendum salutemque animae meae et subventionem proximi na ufundowanie y erekcyą de nova radice convictu modo infra, expresso w Wilnie, przy cerkwi świętey Tróycy propter educandam iuventutem erigi maiącego, iure perpetuo et irrevocabili fundationis titulo przerzeczonym ichmościom xięży bazylianom Wileńskim, w unii świętey z kościołem rzymskim będącym, zapisać et ad dispositionem onym in perpetuum condescendere; iakoż actu takową maiętność moią wieczystą Szankopole alias Woyczany nazwaną, konformuiąc się ad mentem prawa pospolitego y pobożnych intencyi cum omnibus oney latifundiis, attinentiis et pertinentiis, tudzież ze wszystkiemi przykuplami, gruntami oromemi y rzekami y rzeczkami, z ieziorami y stawami, łąkami błotnemi y murożnemi, puszczami y borami, lasami, gaiami, zaroślami, pustowszczyznami, z wolnym w lasach wszego ptastwa y zwierza biciem, a w ieziorach, rzekach ryb łowieniem, ze wsiami, karczmami, młynami y ze wszystkim poddaństwem utriusque sexus, z ich żonami, dziecmi y wszelkiemi dobytkami, oraz y z podanymi inwentarzowymi y precz rozeszłymi, z wolnym onych ubique locorum pozyskaniem y na gruntach pustowszczyznach osadzeniem y zabudowaniem, tudzież z onych powinnością y robocizną, z dziakłami, czynszami, pozwalaiąc powinność z robocizną, dziakłami y czynszami reformować, denique ze wszystkim dwornym y gumiennym zabudowaniem y zasiewami, ze wszelkim zbożem, w gumnie y szpichlerzu będącym, z końmi, bydłem rogatym y nierogatym, ptastwem domowym y wszelką generali titulo ruchomością dworną, iaka się tylko w tey maiętności znaleść może, owo zgoła z tym wszystkim, iako się ta maiętność w swoich duktach, granicach, obchodziech y cyrkumferencyach te-

raz ma, nic a nic z oney na mnie samego, sukcessorów, bliskich y dalekich krewnych moich, y na przyiacioł moich nie excypuiąc, ninieyszym tym moim wieczysto de nova radice fundacyinym, in forma iuris sprawionym, zapisem, wespół z pomienioną kamienicą moią, także wieczystą, pomienionym ichmościom xięży bazylianom Wileńskim, przy cerkwi świętey Tróycy będącym, in perpetuam possessionem et dispositionem na wyrażony fundusz konwiktu wiecznymi a nieodzownymi czasy zapisuię, nadaię y z osoby moiey na osoby ichmościów iure perpetuo zrzekam się, w moc dzierżenia y spokoyne wieczne używanie ichmościom podaię y przez ienerała iego królewskiey mości równo z datą tego zapisu intromittuię, eoque intuitu documenta iuris et possessionis, na tę maiętność y kamienicę służące, wraz in instanti tego mego dobrowolnego funduszowego na konwikt zapisu, do rąk ichmościów oddaię, innych zaś dokumentów, których by ad praesens wynaleźć trudno było y niedostawało, czy to in archivo meo, czyli też gdzie by się kolwiek okazały, salvum ius requirendi ichmościom daię. Którzy to ichmość xięża bazylianie Wileńscy y następcy ichmościów obligabuntur et ex consequentiis suis tenebuntur za to perpetuis temporibus konserwować konwikt w Wilnie przy cerkwi świętey Tróycy, w którym zawsze trzymać powinni będą cztyrech konwiktorów młodzi szlacheckiey, nie maiącey od rodziców swoich do szkolney edukacyi sufficyencyi, która na chwałę Bożą, utrzymanie praw oyczystych y na zaszczyt zakonu ichmościów zawsze zgodna być może; a naprzód z imienia mego, to iest: Szankowskich-Sawaniewskich herbu Pobóg, a ieżeliby z tego imienia do pomienionego konwiktu albo nie rokomendowano, albo kandydatów nie było, powinni będą przyimować do konwiktu albo z imienia ichmciów panów Piągłowskich, albo ichmościów panów Kołontaiów, a tych wszystkich za rekomendacyą ich rodziców, krewnych, albo opiekunów, którą ichmość xięża bazylianie, confomiter do dyspozycyi moiey funduszowey akceptować powinni będą. Jeżeliby zaś tych wszystkich pomienionych imion do takowego konwiktu nie rekomendowano, albo li też te imiona, iako się zdarza, swego czasu ustać miały, tedy wolno będzie ichmościom xięży bazylianom inną iaką kolwiek młodź de statu nobili, maiącą do nauk ochotę y applikacyą, iuxta arbitrium suum, in eodem numero, przyimować y onych w tym że konwikcie edukować y do nauk applikować. Jednakże, gdyby po iakowym czasie, za przyięciem z obcych imion młodzi do konwiktu, odezwano się z imienia Szankowskich, albo Piągłowskich lub Kołontaiów, tedy ci zawsze pierwszemi być maią kandydatami, a naypierwszemi z imienia mego Szankowscy-Sawaniewscy y za naypierwszym wakansem liczby konwiktorów powinni byli do konwiktu przyięci. Reflektuiąc się zaś na przyszłe czasy, różnym okolicznościom podległe, ten fawor dla ichmościów xięży bazylianów czynię, że ieżeliby potrzebna była znaczna konwiktu reparacya, albo broń Boże znaczney karystyi, nieurodzaiów, lub też przez ogień albo inkursyą iaką woienną nastąpiła znaczna dezolacya maiętności y kamienicy funduszowey, na tenczas może się ieden albo dwuch umnieyszyć do czasu iakowego z liczby konwiktorów, nim zupełna na sługi konwiktu lub maiętności, czyli też kamienicy funduszowey reparacya, w czym, do zdania y delikatnego sumnienia ichmościów xięży bazylianów referuiąc się, przy sumnieniu ichmościów caetera zosta-

wuię. A ci konwiktorowie maią się uczyć po łacinie y ruskich skoropisów, a naybarziey w boiazni Bożey y cnotach chrześciańskich exercitować się y sposobić się na chwałę Bożą y usługę Rzeczy-pospolitey, czy to w duchownym, czyli w rycerskim stanie. Młodź do konwiktu ma być przyimowana w dziesiątym roku wieku swego, a przyięta ma być konserwowana aż do wysłuchania rhetoryki, chyba by który z onych albo barzo był swywolny, drugich psuiący y gorszący, do poprawy trudny, nieposłuszny, uproczywy albo do nauk wcale leniwy, takowych bowiem doniosszy ich rodzicom, krewnym, albo opiekunom, exkludować z konwiktu każdego czasu wolno będzie. Jeżeliby iednak ichmościom xięży bazylianom zdało się, zważywszy którego z konwiktorów capacitatem do nauk y znaczny progress tak w naukach, iako też w cnotach daley w konwikcie konserwować dla doyscia dalszych y wyższych nauk, to do woli y delikatnego sumnienia tychże ichmościów xięży bazylianów zostawuię. Ci konwiktorowie maią mieć victum et amictum od ichmościów xięży bazylianów Wileńskich, to iest, odzienie sukna falendysowego et reliqua requisita, tak do odzienia, iako y do nauk, który z nich lepiey się będzie uczył, w cnotach y obyczaiach przykładnych exercitował, albo do wyższych szkół promocyą otrzyma, takiemu dać się mogą sukienki z lepszego sukna, wikt zaś niewymyślny, lecz pospolicie szlachecki, szlacheckiey kondycyi mierney przyzwoity, podług ich lat y komplexyi powinni będą ichmość xięża bazylianie dawać. Ex inde iterum niech wiadomo będzie, że ten konwikt funduię nie dla możnych albo pańskiey kondycyi, tak imienia mego, iako y innych wyż specifikowanych, tacy bowiem przez się mogą się uczyć y edukować, ale szlacheckiego stanu respective uboższego, a naybarziey niemaiącego sposobu do nauk. Miedzy którémi konwiktorami, aby swywoli niebyło, owszem aby naukę należytą mieli, w bogoboyności y cnotach chrześciańskich exercytowali się, powinni być pod dyrekcyą xiędza bazyliana, qua prezesa y przełożonego, maiącego mieć pilną circumspekcyą circa vitam et mores konwiktorów omnemque modestiam, tak w stancyi, iako y u stołu. Na którego to konwiktu prezesa pro victu et amictu z pomienioney maiętności y kamienicy uważną sufficiencyą, podług zdania iegomości xiędza superiora klasztoru, naznaczam. Konwiktorów moich obliguię, aby in vim gratitudinis salve we czwartek każdego tygodnia litanią do świętego Onufrego, osobliwego w życiu y przy śmierci patrona mego, trzy pacierze, to iest, Oycze nasz, zdrowaś Maria za duszę moią y w. ieymci pani Zofii z Chreptowiczów, żony moiey, odmawiali. A że spodziewam się, iż ichmości xięża bazylianie Wileńscy industryą y staraniem swoim mogą przyczynić prowentu, tak w pomienioney maiętności, iakoż też kamienicy, dopiero po konflagracie zruynowaney, wyreparowawszy należycie one sobie przezemnie zapisane na konwikt, obliguię ichmościów, aby motivo gratitudinis msza święta czytana w każdym tygodniu co czwartek w cerkwi świętey Tróycy przed ołtarzem świętego Onufrego za dusze w czyscu będące, żadnego ratunku niemaiące, odprawowana była, a w każdym miesiącu za duszę moią Gabryela Dominika y ieymości pani Zofii z Chreptowiczów, żony moiey, przed ołtarzem Matki nayświętszey mszą świętą śpiewaną odprawowano, idque wiecznemi czasy. Co wszystko aby wiecznymi czasy zupełnie obserwowano y zachowano było, sprawiedliwym sądem Boskim

iegomości xiędza superiora teraznieyszego Wileńskiego y wszystkich iego sukcessorów, których iuryzdykcyi y dyspozycyi tak maiętność moią z kamienicą, iako też konwiktorów oddaię, obowiązuię, a ichmościów xięży prowincyałów tegoż zakonu prowincyi Litewskiey, aby w potomne czasy zadość się stawało in toto temu funduszowi memu, za protektorów obieram y upraszam. Wolni tedy y mocni będą przerzeczeni ichmość xięża Bazylianie klasztoru Wileńskiego, przy cerkwi świętey Tróycy rezyduiący, tą moią maiętnością Szankopole alias Woyczany nazwaną, wespół z kamienicą, w mieście Wilnie będącą, supra wyrażoną, sobie na pomieniony konwikt iure perpetuae fundationis de nowa radice zapisaną, iako iuż swymi własnymi funduszowemi wieczystymi dobrami rządzić, dysponować y wszelkich pożytków z onych, według woli y upodobania swego, licitis modis et mediis, na tenże móy konwikt y wyrażoną mszy świętych obligacyą wynaydować, avulsa rekuperować, bez żadney naymnieyszey odemnie samego, żony moiey y wszystkich krewnych moich przeszkody, których tym że funduszem moim upraszam y strasznym sądem Boskim obowiązuię, aby nie ważyli się naruszać tego mego funduszowego zapisu, ani też ichmośćiów xięży bazylianów turbować, sub quocunque titulo et praetextu y w rządach około konwiktu y konwiktorów dóbr y kamienicy przeszkadzać. A inquantum by iakowe zachodzić miały, sub quocunque titulo et praetextu, od kogokolwiek do tych dóbr, przezemnie funduszem na konwikt y dalsze obligacye supra wyrażonym ichmościom xięży bazylianom zapisanych, pretenzye, tergoversacye sub litigia prawne, czego ullatenus nie spodziewam się, tedy na każdego takowego turbatora, który by tey moiey woli y dyzpozycyi funduszowey był przeciwny, na straszny sąd Boski pozywam, oraz nie tylko na każdego takiego turbatora, ale też y na mnie samego, zarękę ważność rzeczy wynoszącą, irremissibiliter zakładam y naznaczam, oraz zastępować cum successoribus submittuię się. Chcąc mieć takowy móy fundusz de nova radice, modo supra expresso, in perpetuum uczyniony, we wszystkich punktach, klawzułach y paragrafach, zawsze przy nienaruszney mocy y walorze y na tom ten móy dobrowolny wieczysty, ex solo puro et pio zelo uczyniony, de nova radice fundationis zapis maiący, wiecznymi czasy in omni suo robore et valore inviolabiliter zostawać, dał z podpisem ręki moiey własney y ichmciów panów pieczętarzów, ustnie y oczewisto odemnie uproszonych. Pisan roku tysiąc siedmsetnego pięćdziesiątego, miesiąca Octobra dziesiątego dnia.

U tego dobrowolnego wieczysto fundacyinego de nova radice na konwikt ichmciom xięży bazylianom klasztoru Wileńskiego danego y służącego zapisu rąk tak samego aktora, iako też wielmożnych ichmościów panów pieczętarzów tymi wyrażaią się słowy: Gabriel Dominik Szankowski-Sawaniewski, woyski w. x. Litewskiego, manu propria. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz, od wielm. i. p. Gabriela Dominika hrabi Szankowskiego-Sawaniewskiego, woyskiego w. x. Litewskiego, rotmistra woiewodztwa Wileńskiego, do tego wieczysto fundacyinego de nova radice zapisu w Bogu wielebnym ichmciom xięży bazylianom Wileńskim, na konwikt danego y służącego, podpisuię się: Jerzy Abramowicz, podczaszy y podwoiewodzi woiewodztwa Wileńskiego, manu propria. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od osoby wyż wyrażoney do tego wieczysto fundacyinego de nova radice zapisu podpisuię się: Felicyan

Żmiiowski, sędzia grodzki woiewodztwa Wileńskiego, manu propria. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz do tego funduszu podpisuię się: Adam Wisogierd—czesnik y pisarz grodzki Smoleński.—Który to takowy dobrowolny wieczysto funduszowy de nova radice zapis, przez wyż wyrażoną osobę oczewisto u sądu przyznany, iest do xiąg grodzkich Wileńskich, ze wszelką w nim inserowaną rzeczą, przyięty y wpisany; z których y ten wypis pod pieczęcią urzędową grodzką woiewodztwa Wileńskiego w Bogu przewielebnym ichmć xięży bazylianom konwentu Wileńskiego iest wydan. U tego extraktu podpis ręki pisarskiey, przy pieczęci grodzkiey woiewodztwa Wileńskiego oraz y korrekta his exprimuntur verbis: Adam Wisogierd—czesnik Smoleński, pisarz grodzki Wileński; pro tunc correxit Zambrzycki—regent grodzki woiewodztwa Wileńskiego: est in actis.—Który takowy extrakt, przy samym oryginale zapisu fundationis de nova radice, przez wyż wyrażonego patrona ad acta podany, iest do xiąg ziemskich woiewodztwa Wileńskiego spraw wieczystych, ze wszystką w nim inserowaną rzeczą, przyięty y wpisany.

1756 г. Іюля 11 дня.

Изъ книги № 4214, за 1771—1773 г., л. 375 въ 3-ей части книги.

18. Фундушовая запись Загорянскаго старосты Іосифа Кощица Груздовской церкви на двѣ уволоки земли и два крестьянскія семейства.

Загорянскій староста Осипъ Кощицъ, исполняя желаніе своей матери и свое личное — облегчить своимъ крестьянамъ отправленіе религіозныхъ обязанностей, устраиваетъ въ своемъ имѣніи Груздовѣ церковь и надѣляетъ священника двумя уволоками земли и двумя крестьянскими семействами съ ихъ повинностями; при этомъ онъ обязываетъ священниковъ поучать народъ закону Божію, служить обѣдни за фундаторовъ, велѣть звонить въ колоколъ на молитвѣ ко Пресвятой Богородицѣ и не требовать съ народа излишняго вознагражденія за исполненія церковныхъ требъ. Въ случаѣ неисполненія этихъ обязательствъ, онъ проситъ митрополита и другихъ начальствующихъ лицъ обращать вниманіе на это и понуждать священниковъ быть исправными и исполнительными.

Roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt trzeciego, miesiąca Marca dziewiątego dnia.

Circa acta ziemstwa woiewodztwa Wileńskiego przedemną Janem Antonim Rzewuskim—regentem ziemskim woiewodztwa Wileńskiego, comparendo personaliter w. imć pan Józef Koszczyc — starosta Zahorański, opowiadał, prezentował y przyznał, oraz ad mentem konstytucyi na seymie coronationis zaszłey, w protokoł zapisowy przyznań y aktykacyi ingrossowany, podpisem ręki swey roborował dobrowolny fun-

duszowy, nigdy nieporuszony zapis swóy na cerkiew Hruzdowską, w powiecie Oszmiańskim sytuowaną, który ustnym y oczewistym swym stwierdziwszy zeznaniem, prosił mnie regenta ziemskiego Wileńskiego, ażeby pomieniony zapis ze wszystką w nim wyrażoną rzeczą był do xiąg ziemskich spraw wieczystych woiewodztwa Wileńskiego przyięty y wpisany. Jakoż ia regent ziemski Wileński, przyiąwszy w xięgi wieczyste ziemskie Wileńskie wpisałem. Który wpisuiąc słowo do słowa tak się w sobie ma:

L. J. Ch. i. s. s. *). Amen.

Na większą cześć y chwałę Boga naszego w Tróycy świętey iedynego, pamiętaiąc na ostatni koniec zbawieny życia ludzkiego, y chcąc w młodości wieku mego zbawienia duszy moiey wcześnie radzić, oraz dobrą intencyą y wolne w Bogu zeszłey ś. p. dobrodzieyki matki moiey Zofii z Duninów Koszczycowey—starościney Zarzyckiey, zaczętą do końca y skutku przyprowadzić, ia Józef Kosczyc — starosta Zahorański, maiąc z podziału sukcessyiney fortuny między bracią moią rodzoną na część mnie dobra dostałe, nazwane Smycz, w powiecie Oszmiańskim, w parafii Miadzolskiey sytuowane, przez w Bogu zeszłą ś. p. pomienioną Zofią z Duninów Kosczycową—starościną Zarzycką, matkę naszą, wiecznością nabyte w eryguiącym się nowym miasteczku nazwanym Hruzdową, na gościńcu walnym Połockim do Wilna idącym, z dobrey woli moiey wszelką że deklaracyą do cerkwi nowo erigowaney pod tytułem narodzenia ś. Jana Chrzciciela, święta ruskiego, podług greckiego kalendarza przypadaiącego, religii greckiey uniiackiey, z kościołem rzymskim w iedności świętey zostaiącey, czynię fundacyą nowey parafii Hruzdowskiey, dla wygody dusz naydroższą krwią Christusową odkupionych poddannych moich Smyckich y Sokołowskich unitów, którzy nie maiąc pewney parafii, a dla odległości mieysca do różnych cerkwi y parafii rozdzieleni, częstokroć bez należytey nauki, początków wiary świętey y bez świętych sakramentów, oprócz chrztu świętego, wiek swóy prowadząc z tego świata zchodzą. Zaczym przy pierwiey wyrażonych moich pobudkach zbawiennych, z gorliwości, z miłości dusz niebezpieczeństwu podlegaiących, upewniwszy aktualnego prezbitera w życiu, y dobrych obyczaiach dobrze zaleconego wielebnego oyca Józefa Kiszkę, do tey cerkwi Hruzdowskiey, na pomienionego oyca prezbitera, a po długim życiu na sukcessorów onego prezbiterów, według świętych kanonów do pomienioney Hruzdowskiey cerkwi instalowanych, za prezentą moią y sukcessorów moich, odemnie kollacyą cedowaną maiących, daię, daruię, applikuię, na wieczne czasy zapisuię, zrzekam się w moc y dzierzenie poddaię włoki dwie gruntu, iedną na Hruzdowie, a drugą we wsi Pożarcach, od gruntów chłopskich odłączone, na trzy zmiany iak w Hruzdowie, tak w Pożarcach, sznurami rozmierzane, które obie włoki maią w sobie po trzydzieście morgów, na iedney włoce w Hruzdowie, z zabudowaniem gotowym na mieszkanie dla oyca prezbitera, z sianożęciami y z lasem, na tych włokach będącym, do których włok osobliwie przydaię sianożęć nazwaną Murowszczyznę, przy tym poddanych dwuch wieczystych Smyckich, oprócz pomienionych dwuch włok, po puł włoki gruntu maiących, we wsi Biiuciach mieszkaiących, ie-

*) Laudetur Jesus Christus in saecula saeculorum.

den Daniło Papko na puł włoce, a drugi Józef Budzko także na puł włoce, których poddanych, z żonami y dziećmi utriusque sexus, y wszystkiemi w przyszłym czasie potomkami, wiecznie y nieodzownie do cerwie Hruzdowskiey applikuię y zapisuię, żadney sobie ani sukcessorom moim salvy y pretextu nie zachowuiąc, z pańszczyzną y podatkami onych takowemi, którzy pomienieni poddani z puływłocza gruntu na tydzień męszczyzna powinien zasłużyć trzy dni, y żonka trzy dni, letnią zaś porą wiele może być sposobnych w chacie do roboty, oprócz pańszczyzny sześć gwałtów zasłużyć maią, to iest: sześć mężkich, sześć białogłowskich, dróg do Wilna dwie, lub gdzie indziey, tak daleko na rok z pryhonu, tylo po własney potrzebie oyca prezbitera; miodowego z puł włoki powinni co rok wydać po trzy złote; dziakła żytniego po puł beczki Wileńskiey miary; drzewo na budowanie y na opał iak samemu oycu prezbiterowi, tak y poddanym iego wolne z puszczy Smyckiey wywiezienie, iednak że na zabudowanie za wiadomością dworu Smyckiego, gdyby zwierza w ostępach nie straszono. Do tego pozwalam oycu prezbiterowi Hruzdowskiemu y sukcessorom onego mieć swóy browar, w którym wódkę pędzić, piwo warzyć dla swoiey tylko potrzeby, ale ani piwa, ani wódki garcami, kwartami, ani inszą miarą, chyba ogulnie komu na stronę zbyć, aby żadna przeszkoda Smyckim y Sokołowskim arendarzom nie była przeszkoda. Tak że oycu prezbiterowi Hruzdowskiemu we młynie Hruzdowskim wolne mliwo bez żadney płaty y miarki. Jakoż do pomienioney cerkwi, ia y sukcessorowie moie, każdy posyduiący dobra Smycz, powinien dawać ze dworu Smyckiego corocznie w dzień święta Jana Chrzciciela sześć świec woskowych, każda świeca po funcie ważąca, wina na rok garniec ieden różnemi czasy; oferta iakokolwiek dawana do cerkwi od ludzi będzie, uchoway Boże aby do dworu była brana, ale oycu prezbiterowi, iako słudze Bożemu ma być oddawana. Cerkiew Hruzdowska ieśliby potrzebowała reperacyi, albo w czasie przyszłym nowey erekcyi, tedy poddani moi Smyccy y Sokołowscy, przygotowawszy drzewa wywieść powinni będą, za dozorem dwornym, y sumptem dworów Smyckiego y Sokołowskiego powinna być wystawiona. Czego wszystkiego ia y sukcessorowie moie gdyby w różną possesyą Smycz y Sokołów dostał się, y na części rozdzielone były, tedy wszyscy tenutorowie y possessorowie powinni postrzegać y zadość czynić włości obie Smycka y Sokołowska, ze wszystkiemi wsiami, teraz będącemi y napotem przybyłemi, iak do cerkwi, tak parafii Hruzdowskiey graeco-unici wszyscy powinni należeć, a ktoby zaś z sukcessorów moich inaczey chciał temu funduszowemu opisowi zadość nieczynił, na straszny sąd Boski zapozywam, y tu na tym świecie do każdego sądu ma być zapozwany, iako przestępca prawa duchownego y świeckiego, a sam gdybym w poślednieyszym czasie iakie czynił opisy przeciwne temu memu funduszowemu dobrowolnemu opisowi, niech będę za wiarołomnego uznany, y ten opis funduszowy, przy swoiey mocy y walorze ma być zachowany. Co wszystko ia y sukcessorowie moi sumieniem obowiązani wiernie dotrzymać powinni będą, nic nie wyimuiąc, chyba na chwałę pana Boga mu daiąc. A ponieważ z largicyi y donacyi moiey na cerkiew Hruzdowską na oyca Józefa Kiszkę—prezbitera Hruzdowskiego y sukcessorów iego opisawszy, mnie samego y sukcessorów moich strictissime obowiązałem dotrzymać, wzaiemnie też obligaciią teraz

lokowany oyciec prezbiter Gruzdowski y następcy onego na siebie przyiąć powinni będą na tydzień dwie mszy święte, odprawując we śrzodę u ołtarza ś. Judy Thadeusza apostoła za duszę w Bogu zeszłych Stanisława y Zofii rodziców, dobrodzieiów moich, in memento maiąc innych krewnych moich, w sobotę zaś u ołtarza nayświętszey panny Maryi na odpuszczenie grzechów y zbawienie duszy moiey, za zdrowie y powodzenie dobre w życiu moim, według woli y dyspozycyi pana Boga mego, memento maiąc dusze w czyscu zostaiące, które żadnego ratunku nie maią, a po długim życiu moim za duszę moią ta msza sobotnia ma być applikowana. Gdy by dla iakich przeszkod y słusznych przyczyn w pomienione dni nie miały być msze, tedy innych dni maią być odprawione; a kiedy w iednym tygodniu nie odprawią się, tedy w drugim tygodniu maią się na tąż intencyą odprawić. A do tego pomieniony prezbiter Hruzdowski y sukcessorowie onego każdey niedzieli y święta uroczystego, tak ruskiego, iako też y rzymskiego, dla wygody podróżnych, powinien mieć mszą na intencyą y obligacyą czyią chcąc, iednak tych że dni świętych, iako y niedzieli na mnie y sukcessorów moich, rezyduiących we dworze Smyckim, ieśliby nie przybyli wczesnie do godziny iedynastey przed południem, ze mszą świętą oczekiwać powinni będą, y tychże dni świętych po mszy świętey, lub przede mszą, iak się lud pospolity zgromadzi, powinien każdy prezbiter Hruzdowski pacierz z ludem mówić, y onym początki wiary świętey przełożyć z katechizmu y innych nauk. Takoż pomieniony oyciec prezbiter Hruzdowski y sukcessorowie tego postrzegać maią, aby rano, w południe y w wieczor we dzwon, przy cerkwi będący, na pozdrowienie Anielskie dzwoniono. Także za administrowanie sakramentów świętych oycowie prezbiterowie Hruzdowscy dyskretnie bez zdzierstwa z parafianami obchodzić się powinni, co wszystko teraz nineyszy oyciec prezbiter Kiszka Hruzdowski y sukcessorowie onego nienarusznie dotrzymać maią, a w niedotrzymanie podlegać maią paenom archipasterza swego y przełożonych swoich. Którą fundacyą maią w protekcyą teraznieyszego iaśnie wielmożnego w Bogu nayprzewielebnego Floryana Hrebnickiego—metropolity całey Rusi, y sukcessorów iego oddaię, upraszaiąc, aby ten fundusz akceptowawszy postrzegali, gdyby w przyszłym czasie ten móy funduszowy opis nie był naruszony, odmieniony y zaniechany przez sukcessorów moich Smyckich y Sokołowskich. I na tom dał ten móy funduszowy dobrowolny opis z podpisem ręki mey, y z podpisem rąk w. ichmościów panów pieczętarzów, odemnie ustnie y oczewisto uproszonych. Pisan w Smyczu roku tysiąc siedmset pięćdziesiąt szóstego, miesiąca Julii dnia iedynastego. U tego funduszowego opisu, przy wyrzniętey kustodyi, podpisy rąk tak samego aktora, iako też y wielmożnych ichmciów panów pieczętarzów temi się wyrażaią słowy: Józef Kosczyc s. Z. mp. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od w. imci pana Józefa Kosczyca—starosty Zahorańskiego, do tego funduszowego zapisu dobrowolnego wieczystego, przez żaden sposób nigdy nieporuszonego, z rzeczą w nim wyrażoną, na cerkiew Hruzdowską danego, podług prawa podpisuię się: Kazimierz Michał Piotrowicz Janieszewski—podstoli Oszmiański. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od wyż wyrażoney osoby do tego funduszowego dobrowolnego wieczystego zapisu na cerkiew Hruzdowską podług prawa podpisuię się: Jan Józef Lenartowicz Szydłow-

ski mp. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od wyż wyrażoney osoby do tego funduszu podług prawa podpisuię się: Tomasz Merło Januszkiewicz. Który to takowy dobrowolny wieczysto funduszowy zapis, za ustnym y oczewistym onego przez wyż wyrażoną osobę zeznaniem, iest do xiąg ziemskich spraw wieczystych woiewodztwa Wileńskiego przyięty y wpisany.

1765 г. Іюня 27 дня.

Изъ книги № 4210, за 1765—1766 г., л. 265.

19. Контумаційный декретъ по дѣлу Виленскаго Троицкаго монастыря съ Виленскими же іезуитами, доминиканами и другими частными лицами.

Свято-Троицкіе базиліане приносятъ жалобу на Виленскихъ іезуитовъ, ксендзовъ доминикановъ, Габріеловичей и другихъ шляхтичей по поводу постоянныхъ насилій со стороны этихъ лицъ и поземельныхъ захватовъ въ базиліанскихъ имѣніяхъ Свиранахъ и Шанкополѣ; базиліане требуютъ какъ разсмотрѣнія и подтвержденія документовъ на право владѣнія этими имѣніями, такъ равно и приведенія въ дѣйствіе трибунальнаго декрета по этому дѣлу compositi judicii и вознагражденія за всѣ проторы и убытки. Земскій судъ споръ базиліанъ съ іезуитами и доминиканами передалъ на разсмотрѣніе Виленскому подкоморію; а остальныхъ лицъ, какъ неявившихся самовольно на судъ, приговорилъ къ штрафу въ 500 злотыхъ и баниціи.

Roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt piątego, miesiąca Junii dwudziestego siódmego dnia.

W sprawie za dwoma aktoratami y żałobami do nich należącemi, in unum poniżey złączonemi y skombinowanemi, mianowicie, za pierwszym aktoratem w Bogu przewielebnego imci xiędza Samuela Nowickiego—starszego y wszystkich ichmć xiędzów bazylianów konwentu Wileńskiego, z Bogu przewielebnym imci xiędzem Łukaszem Stoszą—rektorem y wszystkiemi ichmć xiężami iezuitami Nowiciackiemi konwentu Wileńskiego, tudzież w Bogu przewielebnym iego mość xiędzem Kazimierzem Wazgirdem, rektorem, y wszystkiemi i. xx. iezuitami święto-Jańskiemi Wileńskiemi, w Bogu przewielebnym imci xiędzem Alfonsem Bylewskim—przeorem y wszystkiemi i. xx. dominikanami Święto-Duskimi Wileńskimi, oraz i. pp. Józefem Narumowskim, Heleną matką, Antonim y Ignacym synami Gabryałowiczami, Kazimierzem Podwysockim i Józefem Pigłowskim, za pozwem od aktorów obżałowanych ichmciów przed nasz sąd wyniesionym y za żałobą w tym pozwie wyrażoną, mieniąc y referuiąc się do zaszłych in antecessum żałob, processów, zapisów, dekretów omnis tituli oczewistych, a mianowicie do dekretu oczewistego w

trybunale compositi fori wielkiego xięstwa Litewskiego między delatorami żałuiącymi a obżałowanymi i. xx. iezuitami y dominikanami konwentu Wileńskiego y dalszymi w roku tysiąc siedmset sześćdziesąt trzecim, miesiąca Augusta szestnastego dnia, z odesłaniem tanquam in causa differentiarum na podkomorzego ferowanego, iako y o to, iż co obżałowani imć, maiąc dobra swoie in contiguitate z dobrami funduszowemi żałuiących delatorów Swirany y Szankopol nazwanymi, w woiewodztwie Wileńskim sytuowanymi, cum attinentiis, ex vi eiusdem contiguitatis obżałowani imć, nie tylko za antecessorów swoich nienależycie od dobr żałuiących delatorów, łąk, lasów y sianożęci pozabieranych, delatoribus należących, nieprzywrócili, lecz ieszcze sami obżałowani imć, przez administratorów swoich ludzi y poddanych różne krzywdy y wiolencye, intruzye, grabieże czynią różnemi laty, miesiący y dni, niemało gruntów, łąk, lasów, sianożęci od dobr Swiran y Szankopola, per vim et potentiam zabrawszy, z tego wszystkiego usus et fructus partycypuią et circa usurpativam tych że gruntów possessionem illegitime utrzymuią się, onych delatoribus oddać y powrócić niechcą, owszem dalszym grabieżem, zabieraniem gruntów, łąk, lasów, sianożęci delatoribus odgrażaią się y dalszymi odpowiedziami y pochwałkami odgrażaią się y infestuią, do szkod, strat, y expensów prawnych nienależycie przyprowadzaią, denique obżałowani Pigłowski, Gabryałowiczowie . . . . . *) wieczne inwazye, wiolencye, grabieże delatoribus czynią, grunta, łąki, lasy y sianożęci własne delatorów zabieraią et in proprium usum obracaią. A gdy żałuiący delatores przez przyiacioł obżałowanych ichmciów niepoiednokrotnie, ażeby wiolencyi y grabieżów dalszych nie czynili, convertebant, natenczas obżałowani, zamiast sąsiedzkiey przyiaźni oświadczenia, dalszymi odpowiedziami y pochwałkami infestowali. O co wszystko ut supra premissum żałuiący delatores chcąc z obżałowanymi ichmciami prawem czynić, ante omnia wszelkich praw, zapisów przyznanych, dokumentów et omnis tituli munimentów, pro haereditaria possessione partis actoreae służących y leżących, ograniczeń, obodnic approbaty, vigore których obwarowania delatoribus omnimodam securitatem wieczystey possessyi dobr funduszowych Swiran y Szankopola nazwanych, w woiewodztwie Wileńskim sytuowanych, tudzież gruntów, łąk, lasów, sianożęci, in actuali antiqua possessione delatorum ze wszystkiemi generaliter attynencyami będących, ab omnibus et quibusvis obżałowanych ichmciów impetitionibus, aggressionibus et violentiis, do przysądzenia gruntów, łąk, lasów, violenter zabranych z possessyi delatorów, per reinductionem et invadiationem, a samey sprawy pro finali disjudicatione, tam in causa differentiarum, quam in causa facti, ex differentiis promanata, odesłania przed sąd podkomorski, do uznania przed tymże sądem podkomorskim inquizycyi, szkod poczynionych weryficacyi, de usibus et fructibus kalkulacyi y tych summ, które z instrumentów verificationis et calculationis patebunt, delatoribus przysądzenia, do komportacyi przez obżałowanych wszystkich dokumentów, ograniczeń, ad id negotium reguluiących się, sub nexu iuramenti, do skasowania wszelkich y wszystkich obżałowanych uformowanych in damnum et praeiudicium delatorum przysposobionych attentatów, do wskazania pen, win, de lege et ex merito actionis na obżałowanych ścią-

---

*) Въ подлинникѣ пропущено слово.

gaiących, nadgrodzenia szkod, strat y expens prawnych, oraz uznania tego wszystkiego, quod iuris et praetensionis być może, a czasu prawa fusius przez kontrowersyą dowiedziono będzie, salva melioratione tey żałoby. A za drugim aktoratem w Bogu przewielebnego imci x. Alfonsa Bylewskiego—priora y wszystkich i. xx. Dominikanów Wileńskich, przy kościele świętego Ducha rezyduiących, z w Bogu przewielebnym imć x. Łukaszem Słoszą—rektorem y wszystkiemi i. xx. iezuitami collegium Wileńskiego, przy kościele świętego Ignacego rezyduiącymi, similiter za pozwem od aktorów po obżałowanych przed nas sąd wyniesionym, y za żałobą w tym pozwie ingrossowaną, mieniąc do zaszłych na sądy podkomorskie w trybunałach głównych wielkiego xięstwa Litewskiego żałob y dekretów, do odesłania oney na sąd w. imci pana Ważyńskiego — podkomorzego powiatu Oszmiańskiego, do obwarowania securitatem possessyi gruntów, łąk, lasów, do finalney przed sądem podkomorskim rozprawy, iako też y ludziom poddanym delatorów y to wszystko, co czasu prawa fusius deducetur, salva melioratione tey żałoby, iako te żałoby z pozwów autentycznych de tenore suo w ten nasz dekret są ingrossowane, tak za onym praenominatae partis, ad invicem sobie przed nasz sąd instituerunt actionem. W której sprawie my urząd ziemski woiewodztwa Wileńskiego aktorat imć xx. dominikanów Wileńskich Święto-Duskich, z tychże regestrów ordynaryinych, z partyi czterdziestey ósmey do wypisu aktoratów imć xx. bazylianów Wileńskich, na karcie czterdziestey szóstey uczynionego et ex ordine przywołanego, z którego praesens eo incidit negotium, przyłączywszy y żałoby do nich należące in unum skombinowawszy, proceder nakazaliśmy. In procedendo po kontrowersyach między imć xx. bazylianami konwentu Wileńskiego, a imć xx. dominikanami konwentu Wileńskiego Święto-Duskiego, także między i. xx. iezuitami konwentu Wileńskiego Nowiciackiego y święto-Jańskiego ab utrinque wnoszonych, my urząd ziemski woiewodztwa Wileńskiego, satisfactionem dekretów trybunalskich koła compositi iudicii w roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt trzecim, Augusta szesnastego dnia zaszłemi, decernimus, na które rozsądzenie in locum w. imci pana Jundziła—podkomorzego, ad praesens marszałka, w. imci pana Adama Wisogierda — podkomorzego woiewodztwa Smoleńskiego, za nieschodzeniem się stron, ex decisione nostra, naznaczamy; oraz stronom, aktoraty swoie maiącym, vigore dekretu trybunalnego, supra de data wyrażonego securitatem possessyi dobr, gruntów, lasów, sianożęci, in actuali possessione będących, a mutuis impetitionibus et violentiis waruiemy; oraz liberum przez strony adcitationem przed sąd podkomorski z tymi dobrami (o które vertitur actio) graniczących reservamus; a z niestaiącymi imć pp. Naramowskim, Gabryałowiczami, Podwysockim y Pigłowskim dalszy proceder nakazaliśmy. In procedendo na terminie y dniu ninieyszym, wyż na dacie pisanym, za przywołaniem z nakazu naszego generała stron do prawa od aktorów, protunc ichmć plenariam do tey sprawy maiący potestatem, imć pan Antoni Miedzichowski—krayczy woiewodztwa Wileńskiego, personaliter ad experimentum iuris stawał, a pozwani imć pp. Naramowski, Gabryałowiczowie, Podwysocki y Pigłowski za potrzykrotnym z nakazu naszego generalskim przywołaniem, iako sami przed nami sądem do prawa nie stawali, tak y żadney wiadomości o niestaniu swoim nam są-

dowi y stronie swoiey powodowey nie czynili, przeto tenże wyż rzeczony partis actoreae protunc legitimitatem przypadłego w tey sprawie terminu pozwem autentycznym przez generała ikmci woiewodztwa Nowogrodzkiego Józefa Szareckiego obżałowanym distinctis copiis dobrach ichmciów iuridice oczewisto w ręce podanym y przed w. i. p. Felicianem Zmiiowskim—pisarzem ziemskim Wileńskim, officiose zeznanym, słusznie, prawnie dowiodłszy y żałobę, w nim supra de tenore suo reassumendo, na dowód pryncypalnego interessu produkował y czytał przed nami sądem dekret oczewisty trybunału głównego w. x. Litewskiego koła compositi iudicii między aktorami a pozwanemi ichmćmi w roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt trzecim, miesiąca Augusta szesnastego dnia ferowany. Przy tym dalsze dokumenta y dowody prawne, pro parte actorea ad id negotium służące, nam sądowi remonstrando, wzdania pozwanych do prawa niestawaiących ichmciów, iako onemu nieposłusznych, w roku zawitym na upad w rzeczy, a zatym według prawa kontentów żałoby pozewney, wyż de dato et actu w produkcie wyrażonego dekretu, processu, oraz wszelkich dokumentów y dowodów prawnych pro parte actorea, ad id negotium służących, in toto utwierdzenia przy mocy nienaruszoney y walorze inviolabiliter zachowania, summy za expensa prawne z okazyi z obżałowanych, per partem actoream włożone, pięciuset złotych polskich na pozwanych, do prawa niestawaiących ichmciów, na wszelkich maiętnościach y dobrach ichmciów leżących, ruchomych, summach pieniężnych, ubique locorum będących, żałuiącemu delatorowi przysądzenia, samych zaś obżałowanych, do prawa niestawaiących, na infamią wskazania, ad publicandum tey infamii ienerała sądowego przydania proklamować y publikować, nakazania y tychże niestawaiących ichmciów przed sąd podkomorski adcytować pozwolenia, a dla uczynienia za wskaz wyż wyrażoney summy, super quibusvis citatorum do prawa non comparentium bonis w skuteczney prawney, a nieodwłoczney exekucyi do urzędów ziemskich y grodzkich wszelkich woiewodztw y powiatów w. x. Litewskiego odesłania, z założeniem contra adversantes temu dekretowi naszemu dalszych pen prawnych u nas sądu prosił y domawiał się. A tak my urząd ziemski woiewodztwa Wileńskiego, w tey sprawie w Bogu przewielebnego iegomości x. Samuela Nowickiego — starszego y wszystkich i. xx. bazylianów konwentu Wileńskiego z i. pp. Józefem Naramowskim, Heleną matką, Antonim y Ignacym synami Gabryałowiczami, Kazimierzem Podwysockim, Józefem Pigłowskim, bacząc to, iż ciż pozwani ichmciowie, będąc ratione superius praemissa przed nas sąd adcytowanymi, za potrzykrotnym z nakazu naszego ieneralskim przywoływaniem, iako sami przed nami sądem do prawa nie staneli, tak y żadney wiadomości o niestaniu swoim nam sądowi y stronie swey powodey nie uczynili; przeto tychże pozwanych do prawa niestawaiących ichmciów, iako onemu nie posłusznych, w roku zawitym na upad w rzeczy wzdaiemy, a zatym według prawa kontentów żałoby pozewney y rekwizycyi partis actoreae patrona wyż de data et actu w produkcie wyrażony dekret, oraz dalsze dokumenta y dowody prawne pro parte actorea, ad id negotium służące, in toto utwierdzamy, przy pomocy nienaruszoney y walorze inviolabiliter zachowuiemy, summy za expensa prawne, z okazyi obżałowanych, per partem actoream na prawo łożoną, pięćset złotych polskich; a z wpisnym y pamiętnym una cum lucris,

sądowi naszemu persolutis, in universum computando pięćset dziesięć polskich złotych na pozwanych, do prawa niestawaiących, ichmciach na wszelkich maiętnościach y dobrach ichmciów leżących, ruchomych, summach pieniężnych, ubique locorum będących, żałuiącym delatorom przysądzamy; samych zaś obżałowanych, do prawa niestawaiących, na infamią wskazuiemy, ad publicandum tey infamii ienerała sądowego przydaiemy, proklamować y publikować nakazuiemy, y tychże niestawaiących ichmciów przed sąd podkomorski adcytować pozwalamy, a dla uczynienia za wskaz wyż wyrażoney summy super quibusvis citatorum do prawa non comparentium bonis skuteczney, prawney a nieodwłóczney exekucyi do urzędów ziemskich y grodzkich, u wszelkich woiewodztw y powiatów w. x. Litewskiego z założeniem in contraversantes temu dekretowi naszemu dalszych pen prawnych odsyłamy. A gdy termin prawny adpublicandum kondemnat przypadł, tedy ienerał, sądów naszych pilnuiący, Antoni Srzodowski, dość czyniąc prawu pospolitemu y dekretowi naszemu, Józefa Naramowskiego, Helenę matkę, Antoniego y Ignacego synów Gabryałowiczów, Kazimierza Podwysockiego i Józefa Pigłowskiego, za infamisów w izbie sądowey et in foro publico obwołał, publikował y relacyą swey publikacyi, a loco publicationis, rediens iudicialiter zeznał. Która sprawa iest do xiąg ziemskich woiewodztwa Wileńskiego spraw dekretowych zapisana.

1767 г. Января 19 дня.

Изъ книги № 4212, за 1767—1768 г., л. 783.

20. Контумаційный декретъ по дѣлу Виленскаго Св.-Троицкаго монастыря съ наслѣдниками фундатора базиліанскаго конвикта Саваневскаго.

Виленскіе Свято-Троицкіе базиліане внесли двѣ жалобы въ земскій судъ на братьевъ Саваневскихъ по слѣдующему случаю: дядя ихъ пожертвовалъ на базиліанскій конвиктъ нѣсколько имѣній: Шанкополе, Чепурнишки, Збросковщизну, Юдевщизну и Гуди, которыми захотѣли завладѣть его племянники. Они составили подложные документы и началось судебное дѣло, не смотря на одно обвинительное опредѣленіе Литовскаго трибунала.

Roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt siódmego, miesiąca Januarii dziewiętnastego dnia.

Na rokach ziemskich woiewodztwa Wileńskiego, w roku teraznieyszym tysiąc siedmset sześćdziesiąt siódmym po świętych Trzech Królach do sądzenia przypadłych, porządkiem prawa pospolitego w mieście ikmci Wilnie in solito iudiciorum loco odprawuiących się, przed nami Janem Monkiewi-

czem, Franciszkiem Czyżem, Michałem Szumskim, Ignacym Horodeńskim—sędziami, Felicyanem Zmiiowskim—pisarzem, urzędnikami ziemskiemi woiewodztwa Wileńskiego, gdy sporządku regestrowego przypadła sprawa w Bogu przewielebnego imci xiędza Samuela Nowickiego—starszego y wszystkich i. xx. bazylianów konwentu Wileńskiego z i. pp. Thadeuszem — regentem bywszym grodzkim Wileńskim y Dominikiem Sawaniewskiemi, bracią, za pozwami dwuma od aktorów po obżałowanych ichmościów przed nas sąd wyniesionym y za żałobami w nich wyrażonemi, mieniąc y referuiąc się do zaszłych anterius processów, żałob, princypalnych dekretów oczewistych, odkładowych, remissyinych, kontumacyinych zapozwów y całego generaliter procederu prawnego, o rzecz y pretenzye w żałobach princypalnych in variis subselliis ex instantia żałuiących delatorów z obżałowanym imciem zaszłego, tudzież referuiąc do obdukcyi prezentacyi ieneralskich, a specialiter referuiąc się do zaszłey princypalney autentyczney w pozwie autentycznym w roku tysiąc siedmsetnym pięćdziesiątym siódmym, miesiąca Junii dwudziestego dnia do Trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego wyniesionym, ingrossowaney, dostatecznie wyrażoney, realitatem negotii probuiącey, y do wszystkich generaliter praw, zapisów, funduszów, dokumentów, omnis tituli, kupnych przyznanych, pro haereditate dobr Szankopola, alias Woyczan, Czepurniszki, Zbroszkowszczyzny y wsi Gudzie nazwanych, cum attinentiis, służących, approbatu tych wszystkich zapisów kupnych et omnis tituli dokumentów, przyznanych funduszów na konwikt przez w Bogu zeszłego Sawaniewskiego—woyskiego Litewskiego, uczynionego, oraz approbatu zapisów roboracyinych, approbacyinych, reklamacyinych, kwitacyinych od Jana Sawaniewskiego, synowca rodzonego woyskiego Litewskiego, iako też od urodzoney Sawaniewskiey—woyskiey Litewskiey, służących, vigore których do obwarowania securitatem wieczystey possessyi tak maiętności Szankopola, alias Woyczan, Czepurniszek, Zbroszkowszczyzny, Judziewszczyzny y wsi Gudziow, in actuali haereditaria possessione delatorów będących, ab omni obżałowanych impetitione et violentiis, do skassowania wszelkich przez obżałowanych skryptów, dokumentów, in damnum delatorów uformowanych y od Jana Sawaniewskiego wymożonych, de nullo dato et accepto utrzymanych nullitate, do komportacyi takowych skryptów, do komportacyi mobiliów, omnis tituli, po w Bogu zeszłym Sawaniewskim — woyskim Litewskim przez obżałowanych ichmościów zabraney, takoż komportacyi ruchomości imci panu Legowiczowi czasu aggressyi maiętności Szankopola przez imci pana Dominika Sawaniewskiego zabranych, sub nexibus iuramenti. In puncto zaś poczynionych wiolencyi, boiów, inwazyi, exorbitancyi, strzelby zabraney czasu teyże aggressyi, do abdukcyi koni, bydła zabranych, komportacyi kulbak, do approbatu dekretów oczewistych odkładowych, kontumacyinych processów, żałob pryncypalnych, dekretów remissyinych, prezentacyi obdukcyi generalskiey y całego procederu prawa, in variis subselliis in eadem causa zaszłego, do pokarania penami, z prawa pospolitego na obżałowanych ściągaiącemi się, nadgrodzenia szkod, strat y expens prawnych, oraz uznania tego wszystkiego, co czasu prawa fusius przez kontrowersyą dowiedziono będzie, salva melioratione tey żałoby. A za drugą żałobą z drugiego pozwu, mieniąc y referuiąc się do zaszłych anterius processów,

żałob pryncypalnych, dekretów oczewistych, odkładowych, kontumacyinych, remissyinych zapozwów y całego generaliter procederu prawnego, ex instantia żałuiących delatorów z obżałowanymi ichmościami, hac in causa in variis subselliis zaszłego, tudzież obdukcyi, prezentacyi ieneralskich, ac specialiter referuiąc się do żałoby pryncypalney, autentyczney, w pozwie autentycznym w roku tysiąc siedmset pięćdziesiąt siódmym, miesiąca Junii dwudziestego dnia do Trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego wyniesionym ingrossowaney, dostatecznie realitatem negotii wyrażoney, oraz do wszystkich generaliter praw, zapisów, omnis tituli dokumentów, funduszów kwitacyinych, roboracyinych, relacyinych, approbacyinych, delatoribus służących, do approbatu których iako przyznanych, vigore onych warowania securitatem wieczystey possessyi maiętności Szankopola, alias Woyczan, Czapurniszek, Zbroszkowszczyzny, Judziewszczyzny, y wsi Gudziow, in actuali haereditaria possessione delatorów będących, ab omni impetitione et violentia, do skassowania przeciwnych dokumentów, do uznania inkwizycyi y weryfikacyi, do nadgrodzenia szkod, strat y exspens prawnych, pokarania paenis legum y uznania tego wszystkiego, co czasu prawa fusius przez kontrowersyą dowiedziono będzie, salva melioratione tey żałoby, żałuiących delatorów z obżałowanymi ichmościami przed nas sąd instituerunt negotium. W którey sprawie, po wzięciu przez aktorów na dniu siedmnastym praesentium na godzinę y po expirowaniu oney, a zaś na dniu dziewiętnastym currentium, po kontrowersyach od i. pp. Sawaniewskich, de insubsistentia actoratu, et in contra od i. xx. bazylianów de legitimitate tegoż aktoratu ab utrinque wnoszonych, my sąd ziemski woiewodztwa Wileńskiego aktorat za dobry uznawszy, dalszy proceder iniungimus, procedendo na terminie y dniu niniєyszym, wyż na dacie pisanym, za przywołaniem z nakazu naszego przez ienerała stron do prawa od aktorów patron ichmościów, plenariam ad id negotium maiący potestatem, w. imć pan Benedykt Oganowski—koniuszy woiewodztwa Wileńskiego, personaliter ad experimentum iuris stawał, a pozwani ichmć za potrzykrotnym z nakazu naszego ieneralskim przywoływaniem, iako sami przed nami sądem do prawa nie stawali, tak y żadney wiadomości nam sądowi y stronie swey powodowey nie uczynili; przeto tenże wyż rzeczony partis actoreae patron legitimitatem przypadłego w tey sprawie terminu, pozwami autentycznemi, idque iednym pozwem przez ienerała ikmci Józefa Nowickiego i. p. Dominikowi Sawaniewskiemu w mieście Wilnie w roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt piątym, Oktobra czternastego dnia oczewisto w ręce podanym, eorundem ośmnastego przed w i. panem Felicianem Zmiiowskim—pisarzem ziemskim woiewodztwa Wileńskiego, officiose zeznanym; także drugim pozwem przez ienerała ikmci woiewodztwa Nowogrodzkiego Józefa Szareckiego i. p. Thadeuszowi Sawaniewskiemu—regentowi bywszemu grodzkiemu Wileńskiemu, w mieście ikmći Wilnie w roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt piątym, miesiąca Decembra iedynastego dnia, oczewisto w ręce podanym, a w roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt szóstym, miesiąca Januarii trzynastego dnia, przed w i. p. Chodkiewiczem—komornikiem w. x. Lit. y regentem ziemskim woiewodztwa Wileńskiego zeznanym, słusznie prawnie dowiodszy y żałoby w nich, supra de tenore suo reassumendo, na dowód pryncypalnego interes-

su, produkował, y czytał przed nami sądem dekret kontumacyiny ex instantia delatorów z obżałowanemi z banicyą doczesną y infamią, wskazem summy tysiąca dziesięciu złotych polskich et cum ulterioribus lucris ac iudicatis, w tymże dekrecie expressis, w roku tysiąc siedmset pięćdziesiąt piątym, miesiąca Decembra dziewiątego dnia ferowany, wespół z listami obwieszczym y poiezdzym urzędowymi ad haec produxit. Drugi dekret kontumacyiny ex instantia tychże żałuiących delatorów z obżałowanymi ichmościami wzdaniem na infamią y wskazem summy dwudziestu tysięcy dwuchset dziesięciu złotych polskich, z wolnym aresztowaniem summ y ruchomości, w tychże dekretach expressis, w roku tysiąc siedmset pięćdziesiąt siódmym, Nowembra dwudziestego czwartego dnia ferowany, wespół z listami obwieszczym y poiezdżym urzędowymi, na dowód sprowadzonych exekucyi, oraz wszystkie dokumenta y dowody prawne y cały proceder prawny, hac in causa zaszły, nam sądowi remonstrando, wzdania pozwanych do prawa niestawaiących ichmciów, iako onemu nieposłusznych, w roku zawitym na upad w rzeczy, a zatym według prawa kontentów żałoby pozewney, wyż de data et actu w produkcie wyrażonych dekretów kontumacyinych, wskazem y lukrami kondemnatami, tudzież dalszych dokumentów y dowodów prawnych y całego procederu prawnego, ex instantia delatorów z obżałowanemi hac in causa zaszłego, in toto ac per totum approbowania, przy mocy nienaruszney y walorze inviolabititer zachowania, summ tymiż dekretami wskazanych y przysądzonych, idque iednym dekretem tysiąca dziesięciu złotych polskich, drugim zaś dekretem dwudziestu tysięcy dwuchset dziesięciu złotych polskich, osobliwie za expensa prawne, noviter per partem actoream na prawo łożone, tysiąca złotych polskich na pozwanych do prawa niestawaiących ichmciów na wszelkich maiętnościach y dobrach ichmościów, leżących, ruchomych, summach pieniężnych, ubique locorum będących, żałuiącym delatorom przysądzenia, samych zaś obżałowanych, do prawa niestawaiących ichmciów, iako iuż infamisów iterum iterumque na infamią wskazania, ad publicandum tey infamii ienerała sądowego przydania publikować y proklamować nakazania, y za tymże dekretem tamowania activitatis tymże pozwanym do prawa niestawaiącym, oraz summ y ruchomości, a imci pana Thadeusza Sawaniewskiego zasług chorągiewnych per partem aktoream aresztować y pozwolenia, a dla uczynienia za wskaz wyż wyrażoney summy, super quibusvis citatorum, do prawa non comparentium, bonis skuteczney, prawney, mocney, a nieodwłóczney exekucyi, forti manu, mota nobilitate, captato quovis tempore, nie oglądaiąc się na żadne penitus ni od kogo bronienia, ceduły, gleyta, reskrypta, pozwy, ad cassandum dekretów wyniesione, listy żelazne, zapisy, kontrakta zmowne y inne quocunque titulo mianuiące się obrony prawne do urzędów ziemskich, grodzkich wszelkich woiewodztw y powiatów wielkiego xięstwa Litewskiego y którego sobie pars iure vincens, ad eam executionem et traditionem z tych że urzędów użyć zechce, z założeniem in contravenientes dalszych pen prawnych, u nas sądu prosił y domawiał się. A tak my sąd ziemski woiewodztwa Wileńskiego w Bogu przewielebnego imci xiędza Samuela Nowickiego—starszego y wszystkich ichmciów xięży bazylianów konwentu Wileńskiego, z ichmć panami Tadeuszem — regentem grodzkim bywszym Wileńskim y Dominikiem Sawa-

niewskim, bracią, bacząc to: iż ciż pozwani ichmć, będąc ratione superius praemissorum przed nasz sąd adcytowanymi, za potrzykrotnym z nakazu naszego ieneralskim przywoływaniem, iako sami przed nami sądem do prawa nie staneli, tak y żadney wiadomości o niestaniu swoim nam sądowi y stronie swey powodowey nie uczynili, przeto pozwanych do prawa niestawaiących ichmciów, iako onemu nieposłusznych, w roku zawitym na upad w rzeczy wzdaiemy, a zatym według prawa kontentów, żałob pozewnych, y domawiania się partis actoreae patrona, wyż de datis et actibus w produkcie wyrażone dwa dekreta, kontumacyiny wespół z listami obwieszczymi y poiezdżymi urzędowymi, tudziesz dalsze dokumenta wszelkie y dowody prawne, oraz cały proceder prawa, hac in causa zaszły, in omnibus punctis, clausulis, in toto approbuiemy, przy mocy nienaruszney y walorze inviolabiliter zachowuiemy, summy dekretami superius wspomnionemi wskazaney y sądowey, idque iednym tysiąc dziesięć złotych polskich, drugim zaś dekretem dwadzieście tycięcy dwieście dziesięć złotych polskich, a za expensa prawne, noviter na prawo per partem actoream łożone, tysiąc złotych polskich a z wypisnym y pamiętnym una cum lucris, sądowi naszemu persolutis, in universum computando dwadzieście dwa tysiące dwieście trzydzieście złotych polskich na pozwanych, do prawa nie stawaiących, ichmciach na wszelkich maiętnościach y dobrach ichmciów leżących, ruchomych, summach pieniężnych ubique locorum będących, żałuiącym delatorom przysądzamy, samych zaś obżałowanych, do prawa niestawaiących, ichmciów iako iuż niepoiednokrotnych infamisów iterum iterumque na infamią wskazuiemy, ad publicandum tey infamii ienerała sądowego przydaiemy, proklamować y publikować nakazuiemy, y za tymże decretem tamować activitatem tych że pozwanych ichmciów, do prawa niestawaiących, oraz summy y ruchomości, a imci pana Thadeusza Sawaniewskiego, zasługi chorągiewne aresztować, per partem actoream pozwalamy. A dla uczynienia za wskaz wyż wyrażoney summy super quibusvis citatorum, do prawa non comparentium bonis skuteczney, prawney, mocney a nieodwłóczney exekucyi forti manu, mota nobilitate, captato quovis tempore, nie oglądaiąc się na żadne penitus ni od kogo bronienia, ceduły, gleyty, reskrypta, pozwy ad cassandum dekretów wyniesione, listy żelazne, zapisy, kontrakta zmowne, y inne quocunque titilo mianuiące się obrony prawne, do urzędów ziemskich lub grodzkich wszelkich woiewodztw y powiatów w. x. Litewskiego y którego sobie pars vincens, ad eandem executionem et traditionem użyć zechce, założywszy in contravenientes temu dekretowi naszemu dalsze peny prawne odsyłamy. A gdy termin prawny ad publicandum tey infamii przypadł, tedy ienerał sądów naszych pilnuiący, Jan Downar, dosić czyniąc prawu pospolitemu y dekretowi naszemu i. pp. Thadeusza—regenta bywszego grodzkiego Wileńskiego y Dominika Sawaniewskich, braci, iako iuż nie poiednokrotnych infamisów, iterum iterumque za infamisów w izbie sądowey et in foro publico obwołał, publikował y relacyą publikacyi swey, a loco publicationis rediens, iudicialiter zeznał. Która sprawa iest do xiąg ziemskich woiewodztwa Wileńskiego spraw dekretowych przyięta y wpisana.

1767 г. Августа 27 дня.

Изъ книги № 4212, за 1767—1768 г., л. 165.

21. Подтвердительная привилегія короля Станислава Августа Виленскому Св.-Троицкому монастырю на разныя права.

Въ привелегіи этой преемственно подтверждаются нѣкоторыя права Виленскому Свято-Троицкому монастырю, начиная отъ Сигизмунда III съ 1611 года, до Станислава Августа до 1767-го года. Права эти слѣдующія: 1) Свято-Троицкому базиліанскому монастырю предоставляется право распоряжаться всѣми монастырскими имѣніями, а монахамъ выбирать изъ среды себя чрезъ каждые четыре года новаго архимандрита; 2) Свято-Троицкому монастырю предоставляется право распоряжаться всѣми имѣніями, находящимися во владѣніи Св. Троицкаго братства; 3) ему же предоставляется право пользоваться доходами, со всѣхъ медоварныхъ Виленскихъ братствъ.

Roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt ósmego, miesiąca Februaryi siedmnastego dnia.

Na rokach ziemskich woiewodztwa Wileńskiego w roku teraznieyszym tysiąc siedmset sześćdziesiąt ósmym, po śś. trzech Królach do sądzenia przypadłych, porządkiem prawa pospolitego w mieście ikmci Wilnie, in solito iudiciorum loco, odprawuiących się, przed nami Franciszkiem Czyżem, Ignacym Horodeńskim—sędziami, Felicyanem Zmiiowskim—pisarzem, urzędnikami ziemskiemi woiewodztwa Wileńskiego, comparendo personaliter patron w. imć pan Benedykt Ogonowski, koniuszy woiewodztwa Wileńskiego, opowiadał, prezentował y ad acta podał przywiley confirmationis, od nayiaśnieyszego króla imci polskiego Stanisława Augusta, na cerkiew pod tytulem ś. Tróycy w Wilnie będącą, i. x. bazylianom klasztoru Wileńskiego, przy teyże cerkwi rezyduiącym, dany, in rem et partem tychże ichmościom służący y należący, który, podaiąc do akt, prosił nas sądu, ażeby pomieniony przywiley, ze wszystką w nim wyrażoną rzeczą, był do xiąg ziemskich spraw wieczystych woiewodztwa Wileńskiego przyięty y wpisany. Jakoż my sąd, ony przyiąwszy, w xięgi wieczyste ziemskie Wileńskie wpisać zalecili, który, słowo do słowa wpisuiąc, tak się w sobie ma:

Stanisław August, z łaski Bożey król polski, etc. Oznaymuiemy ninieyszym listem przywileiem naszym, komu o tym wiedzieć należy, iż pokładany był przed nami przywiley, po polsku na pargaminie pisany, ręką nayiaśnieyszego Augusta wtórego, naszego przodka, podpisany, y pieczęcią wielką wielkiego xięstwa Litewskiego stwierdzony, żadnemu podeyrzeniu niepodległy, niżey słowo w słowo wpisany, zawieraiący w sobie potwierdzenie praw, wolności y przywileiów, przez świętey pamięci Władysława czwartego, króla polskiego, antecessora naszego, y przodków przed nim panuiących nayiaśnieyszych królów polskich nadanych pobożnym zakonnikom reguły świętego Ba-

żylego wielkiego, w Wilnie przy cerkwi ś. Tróycy, w iedności z świętym kościołem powszechnym rzymskim nigdy nienaruszenie zostaiącym, służących, supplikowano nam oraz iest imieniem tychże pobożnych xięży bazylianów y całey prowincyi Litewskiey, którey oni są członkami, abyśmy rzeczony przywiley y wyrażone w nim prawa, wolności y prerogatywy stwierdzić powagą naszą królewską raczyli. Którego to przywileiu słowo w słowo brzmienie iest następuiące:

August wtóry, z Bożey łaski, król polski, etc. Oznaymuiemy tym listem naszym, komu o tym wiedzieć będzie należało. Wdzięczni będąc łaski Bożey, z któregośmy woli na tronie Korony polskiey wolnemi głosami obudwu wolnych narodów posadzeni iesteśmy, applikuiemy do tego wszystkie siły nasze, iakoby maiestat iego święty z rządów nam powierzonych swoie miał ukontowanie, y każdy w tey rzeczy-pospolitey nadanych praw, y wolności, y przywileiów, od świętey pamięci antecessorów naszych knnferowanych, swobodnie zażywał, y z onych że się cieszył; przeto, gdy był pokładany przed nami przywiley, na pargaminie ruskim pismem pisany, świętey pamięci króla imci Władysława czwartego, antecessora naszego, z podpisem ręki iego y przyciśnieniem pieczęci wielkiego xięstwa Litewskiego, pod datą w Wilnie roku tysiąc sześćset trzydziestego trzeciego, miesiąca Jula dziewiątego dnia, zakonnikom reguły świętego Bazylego wielkiego, w Wilnie przy cerkwi świętey Tróycy, w iedności z kościołem świętym rzymskim będącym, nadany: w iednym punkcie, aby wszelkie dobra zakonne, leżące y ruchome, monasterowi Wileńskiemu, tak w mieście Wilnie, iako y po inszych mieyscach nadane, przy monasterze y zakonney dyspozycyi wiecznie zostawały, iako też aby wolno było tymże zakonnikom z pośrzodku zgromadzenia swego y innych klasztorów obierać do rządów klasztoru tego co cztyry lata starszego albo archimandrytę; w drugim punkcie, aby ciż zakonnicy mieli zawiadowanie y wolne używanie dóbr, bractwu cerkwi świętey Tróycy nadanych; w trzecim punkcie, aby bractwa wszystkie miodowe Wileńskie na pospolity pożytek w. x. bazylianom Wileńskim wiecznie się obracało. A gdy też wniesiona była przez panów rad y urzędników naszych pokorna supplikacya imieniem wielebnego oyca Symona Ohurcewicza, zakonu świętego Bazylego w. prowincyała, abyśmy pomieniony przywiley, w dacie wyżey specifikowany, oycom bazylianom Wileńskim, przy cerkwi świętey Tróycy będącym, nadany, powagą naszą królewską stwierdzili y approbowali, y tu w ten nasz list konfirmacyiny, przełożywszy z ruskiego pisma na polskie, inserować rozkazali, który to przywiley słowo w słowo tak się w sobie ma:

Władysław czwarty, z łaski Bożey król polski, etc. Oznaymuiemy tym naszym listem, komu by o tym wiedzieć należało. Dał nam do wiadomości w Bozie wielebny oyciec Józef Welamin Rutski, archiepiskop, metropolita Kiiowski, Halicki y wszystkiey Rusi, iż monaster Wileński, świętey ożywiaiącey Tróycy, od dawnych lat w dzierzeniu zakonników reguły świętego Bazylego wielkiego, z świętym kościołem rzymskim ziednoczonych będący, co raz większe pomnożenie w porządku swoim zakonnym y w samych zakonnych osobach odbiera, a z łaski iałmużny y nadania różnych osób, tak duchownych, iako y świeckich, zkąd zakonnicy, przy tey cerkwi mieszkaiący, różnych dóbr leżących, tak w mieście naszym Wileńskim, iako y po inszych mieyscach pewnych, dóbr y maiętności nabyli, y prosił

nas, abyśmy ten monaster świętey ożywiaiącey Tróycy Wileński przy zakonnikach pomienionych reguły świętego Bazylego, w iedności z świętym kościołem rzymskim będący, tak też przy bractwie świętey Tróycy, od świętobliwey pamięci króla iegomości Zygmunta trzeciego, pana rodzica naszego, przy teyże cerkwi świętey Tróycy fundowanym y uprzywileiowanym, z bractwami miodowemi, pańskiemi, kupieckiem, kusznierskim y rotą nazwanemi, pewnemi przywileiami nadanemi y ufundowanemi, wiecznie zostawiwszy, osobliwszym listem naszym stwierdzili, w tym też łaskę naszą pańską pomienionym zakonnikom pokazali, abyśmy wszystkie dobra, przez nich nabyte, od ludzi pobożnych legowane, iako właśne samym zakonnikom y monasterowi mianowanemu należące y należeć maiące, mocą y powagą naszą królewską stwierdzili y według postanowienia ich zakonnego monastyrem świętey ożywiaiącey Tróycy y wszystkiemi dobrami, do niego należącemi, rządzić im dopuścili. My król, życząc tego, aby za szczęśliwego panowania naszego chwała się Boża rozmnażała y szerzyła, prośbę do nas wniesioną, widząc być słuszną y z pożytkiem cerkwi Bożey, za intercessyą pp. rad y urzędników naszych, przy nas na tenczas będących, tym listem przywileiem naszym to im waruiemy, naprzód: że te wszystkie dobra, leżące y ruchome, które oni teraz w używaniu maią, albo na które prawo maią, tak w mieście naszym Wileńskim, iako y po inszych mieyscach, wiecznie przy monastyrze święty ożywiaiącey Tróycy w zawiadowaniu zakonników zostawać y na pospolity pożytek samych obracać się maią. Którzy z pośrzodku siebie y zgromadzenia swego zakonnego y z zakonników, po różnych mieyscach y monasterach będących, a w iednym zgromadzeniu zakonnym w iedności świętey żyiących, starszego obierać maią; a ten starszy tytułuiąc się archimandrytą Wileńskim, podług postanowienia ich zakonnego we cztyry lata, albo iak się im będzie zdało, odmieniony być ma, zażywaiąc tych dóbr spólnie z inszemi w społeczności na swóy pożytek prywatny, więcey nad inszych nic nie obracaiąc, a całym monasterem y dobrami do niego należącemi, tak iako własny przełożony, rozporządzaiąc. Powtóre, też zakonnicy maią zawiadować bractwem świętey ożywiaiącey Tróycy, zażywaiąc wolności y dóbr, na to bractwo nadanych y uprzywileiowanych, tak które w dzierzawie maią, a mianowicie, na bractwo świętey ożywiaiącey Tróycy, od świętey pamięci króla imci pana, rodzica naszego, nadane, pod datą w Wilnie roku tysiąc pięćset ośmdziesiąt dziewiątego, miesiąca Jula dwudziestego piątego dnia, pod datą także w Warszawie, na seymie walnym roku tysiąc pięćset dziewięćdziesiąt wtórego, miesiąca Oktobra dziewiątego dnia, iakoby tu słowo w słowo wpisane były, we wszystkich punktach, artykułach, paragrafach, nadaniach, używaniu y sprawowaniu, ze wszystkiemi dobrami, gruntami, kamienicami, folwarkami, przychodami, czynszami, iakim kolwiek sposobem albo prawem do tego monastera ich y bractwa mianowanego zdawna y teraz nadanych, przysposobionemi, należącemi, y które należeć będą się zdały, y według praw y przywileiów ich, tak też dekretów dawnych, y świętey pamięci króla imci pana, rodzica naszego, wcale y przy zupełney mocy one zostawuiąc, stwierdzamy y na wieczność umacniamy; y że wiecznie y nienarusznie samemu tylko bractwu temu, które tylko przy cerkwi y monasterze świętey Tróycy iest, służą y służyć maią, deklaruiemy y

tym listem przywileiem naszym to wszystko trzymać, zażywać y rządzić, odeszłych od tego monastera y bractwa, albo iakimkolwiek sposobem od kogożkolwiek zatrzymanych albo zadzierżanych dóbr prawem dochodzić, odszukować, processa, na iakim by kolwiek stopniu y terminie były, konczyć y do execucyi y doskonałego skutku przywodzić, tak aby w żadney rzeczy, w żadnym artykule nadaniu y należytości, prawom y przywileiom monastera y bractwa mianowanego nic nie derogowało ani umnieyszało, pozwalamy, moc daiemy y zostawuiemu; a żadnemu im w tym przeszkadzać, trudności, albo przenagabania iakiego czynić nie pozwalamy y zabraniamy. Po trzecie, bractwa wszystkie miodowe pomienione, na pospolity pożytek samych zakonników obracać się wiecznie maią, iako na własny monaster świętey ożywiaiącey Tróycy należące, podług przywileiów od świętey pamięci króla imci, pana rodzica y dobrodzieia naszego, na to im danych, pod datą w Wilnie roku Bożego narodzenia tysiąc sześćset iedynastego, miesiąca Augusta pierwszego dnia, y pod datą w Warszawie roku tysiąc sześćset czternastego, miesiąca Augusta siódmego dnia, które też we wszystkich paragrafach y punktach ich tym przywileiem naszym stwierdzamy, na wieczność refundimus, y daruiemy. Y na tośmy dali ten list przywiley nasz zakonnikom świętego Bazylego wielkiego, w iedności świętey z kości ołem rzymskim zostaiącym, y monasterowi świętey ożywiaiącey Tróycy wiecznie y nienarusznie. Pisan w Wilnie, dnia dziewiątego miesiąca Julia, roku od narodzenia Syna Bożego tysiącznego sześćsetnego trzydziestego trzeciego, panowania królestw naszych piewszego roku. Vladislaus rex.

My tedy król, do pomienioney suppliki iako słuszney chętnie się y łaskawie skłoniwszy, nie mniey też usiłuiąc, aby za panowania naszego chwała Boża większe a coraz większe pomnożenie brała, y każdy przy nadanych sobie wolnościach, prawach y swobodach zostawał, a osobliwie aby ludzie duchowni żadnego nie odnosili detrimentum, pomieniony przywiley świętey pamięci Władysława czwartego, antecessora naszego, oycom bazylianom Wileńskim, przy cerkwi świętey Tróycy będącym, nadany, we wszystkich onego punktach, klauzułach y paragrafach stwierdzamy, zmacniamy, approbuiemy y ratyfikuiemy, przy wolnym obieraniu starszego albo archimandrity (do lat tylko czterech trwać y być maiącego), któremu z zakonnikami tych dobr zakonnych dispozycya należeć ma, albo iak się im będzie zdało odmieniać się maiącego wiecznie y nienarusznie zostawaiąc tych że oyców bazylianów Wileńskich. Y na to śmy dali ten list przywiley nasz konfirmacyiny zakonnikom reguły świętego Bazylego w., w iedności świętey z kościołem świętym rzymskim zostaiącym, y monasterowi świętey ożywiaiącey Tróycy wiecznemi y nienarusznemi czasy trwać maiący. Pisan w Krakowie, miesiąca Maia dnia trzydziestego, roku Bożego narodzenia tysiącznego siedmsetnego wtórego, panowania królewstwa naszego piątego roku. Augustus rex (L. s.). Konfirmacya przywileia króla imci Władysława czwartego, cerkwi Wileńskiey przenayświętszey Tróycy nadanego.

My tedy Stanisław August król, pomienioną prozbę xx. bazylianom Wileńskim ś. Troieckich y ich prowincyała Litewskiego w. Nikodema Karpińskiego, pokornie nam zaniesioną, za słuszną y sprawiedliwą uznawszy y do oney łaskawie się skłoniwszy, rzeczony przywiley, tu wyżey inserowany, we wszystkich artykułach, paragrafach y kondycyach, przy wolnym od superiorów za-

konnych starszego nie dożywotniego, ale do lat czterech, czyli iak onym Panu Bogu zdawać się będzie, obieraniu, y dobr przez takiego superiora razem z zakonnikami pod sobą mieszkaiącemi wspólnym wolnym zażywaniu, stwierdzić y approbować umyśliliśmy, iakoż ninieyszym listem przywileiem naszym konfirmacyinym we wszystkim stwierdzamy, umacniamy y approbuiemy y w trwałości y mocy nieporuszney mieć nazawsze chcemy. Na co dla lepszey wiary ten list przywiley konfirmacyiny ręką własną podpisawszy, pieczęcią w. x. L. stwierdzić rozkazaliśmy. Dan w Warszawie, dnia dwódziestego siódmego miesiąca Sierpnia, roku Pańskiego tysiąc siedmset sześćdziesiąt siódmego, panowania naszego trzeciego roku. U tego, na pargaminie pisanego konfirmacyinego przywileiu, w skórę marmurkową oprawnego, przy wiszącey na iedwabnym sznurze puszce mosiężney y w niey wyciśnioney na czerwoney massie pieczęci w. w. x. Litewskiego podpis ręki nayiaśnieyszego króla imci Stanisława Augusta, poniżey konnotacya z podpisem w. imci pana sekretarza pieczęci wielkiey w. x. L., tudzież druga konnotacya temi wyrażaią się słowy: Stanisław August król. Cancellariatu celsissimi ac illustrissimi principis Michaelis, ducis in Clevan et Żukow, Czartoryski, supremi M. D. Littae cancellarii, Homeliensis, Georgeburgensis, Usviatensis, Poduswiatensis, Kupiscensis, Pienianensis etc. etc. capitanei. Sigillatum est in actis. Józef Dulęba—horodniczy Brześciański, ikmci pieczęci w. w. x. L. sekretarz. Potwierdzenie przywileiów cerkwi Wileńskiey pod tytułem przenayświętszey Tróycy, xięży bazylianom Litewskim służący. Który to takowy confirmationis przywiley, za podaniem onego przez wyż wyrażonego patrona do akt, iest do xiąg ziemskich spraw wieczystych woiewodztwa Wileńskiego przyięty y wpisany.

1769 г. Марта 14 дня.

Изъ книги № 4217, за 1778—1780 г., стр. 663 во 2-й части.

22. Фундушевая запись Черноусовскаго старосты Ивана и его жены Петронеллы Городенскихъ Верхнянской церкви на два крестьянскія семейства.

Супруги Городенскіе — Чорноусовскіе, желая поддержать въ священникѣ своей церкви ревность къ исполненію своихъ обязанностей, записываютъ ему двухъ тяглыхъ крестьянъ съ ихъ семействами и повинностями; при этомъ они обязываютъ его и будущихъ священниковъ служить за нихъ обѣдни и звонить во всѣ колокола за души страждущихъ въ чистилищѣ.

Roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt dziewiątego,, miesiąca Septembra wtórego dnia. Circa acta ziemstwa woiewodztwa Wileńskiego comparendo personaliter w. iegomość

xiądz Kazimierz Szczygielski—podproboszczy katedry metropolitańskiey Wileńskiey, assens czyli prawa wieczystego zapis na dwóch chłopów, w miasteczku Wierzchnia nazwanym, mieszkaiących, imci xiędzu Jakubowi Szczerbińskiemu—prezbyterowi teraznieyszemu cerkwi Wierzchniańskiey y wszystkim następcom prezbyterom tey że cerkwi od w. ichmościów panów Jana y Petronelli z Moskiewiczów Horodeńskich—Czarnousowskich y Szaraiowskich starostów, małżonków, w roku tysiącznym siedmsetnym sześćdziesiątym dziewiątym, miesiąca Marca czternastego dnia wydany, ad acta podał, który zapis, wpisuiąc w xięgi ziemskie spraw wieczystych woiewodztwa Wileńskiego, słowo do słowa tak się w sobie ma:

My Jan y Petronella z Moskiewiczów Horodeńscy — Czarnouszowscy y Szaraiowscy starostowie, małżonkowie, czyniemy wiadomo y iawno wyznawamy sami na siebie tym naszym dobrowolnym, w potomne wieki nieporuszonym assensem, komu by o tym wiedzieć, tak teraz, iako też na potym wiedzieć należało, danym w Bogu przewielebnemu imci xiędzu Jakubowi Szczerbińskiemu — prezbyterowi cerkwi naszey Wierzchniańskiey, w powiecie Oszmiańskim sytuowaney, y następcom alias prezbyterom tey że cerkwi, na to, iż my Horodeńscy, starostowie Czarnouszewscy, małżonkowie, zważywszy pomienionego iegomości xiędza koło cerkwi świętey, nie leniwe staranie, doskonałą statku wszelkiego cnotę y pobożność, a chcąc aby ku dalszey Boga chwale nie ustała ochota, umyśliliśmy z pobożney naszey intencyi, chłopów dwóch idque Thomasza, Gabryela Nieludzczyków Chuckich y Siemiona Chuckiego, w miasteczku Wierzchni mieszkaiących, z ich żonami, dziećmi, z gruntami, z sianożęciami ich siedzibnemi, wiecznemi czasy daiemy y zapisuiemy, od daty roku teraznieyszego tysiąc siedmsetnego sześćdziesiąt dziewiątego, od świętego Jerzego święta rzymskiego; za obięciem w possessyą ciż poddani powinność maią pełnić tak, iako zdawna do dworu moiego pełnili, z czynszami, daninami y powinnościami onych; oraz, aby tenże iegomość xiądz Szczerbiński, niechybnie co tydzień, każdy dzień sobotni mszą świętą czytaną y memento odprawić perpetuis temporibus za dusze, w czyscu będące, z podzwonieniem po mszy świętey za też dusze zmarłe, we wszystkie dzwony dzwonić ma. Wolen zatym y mocen będzie iegomość xiądz Jakub Szczerbiński, a po nim następce tey że cerkwi Wierzchniańskiey, tymi poddanymi dysponować, o co my żadney w tym prepedycyi czynić nie mamy y nie będziem. Y natośmy dali ten nasz dobrowolny zapis z podpisem rąk naszych własnych, oraz z podpisem rąk ichmościów panów pieczętarzów, od nas ustnie y oczewisto uproszonych. Pisan w Wierzchni, roku tysiąc siedmsetnego sześćdziesiąt dziewiątego, miesiąca Marca czternastego dnia.

U tego assensu czyli wieczystego prawa zapisu, podpisy aktora y aktorki y w. ichmościów panów pieczętarzów temi się wyrażaią słowy, przy wyrzniętey kustodyi: Jan Horodeński—starosta Czarnousowski y Szaraiowski; Petronella Horodeńska—s. C. y S. Za ustną y oczywistą prożbą od wielmożnych ichmościów panów Jana y Petronelli z Moskiewiczow Horodeńskich—starostów Czarnousowskich y Szaraiowskich, małżonków, do tego assensu alias prawa wieczystego danego iegomości xiędzu Jakubowi Szczerbińskiemu—prezbyterowi cerkwi Wierzchniańskiey, w powiecie Oszmiańskim sytuowaney, y następcom iegomości,

y na dalszą rzecz w tym zapisie wyrażoną, podług exigencyi prawa pospolitego podpisuię się: Symon Thomaszewicz. Oczywisto proszony pieczętarz od osób wyż warażonych, do tego prawa wieczystego na rzecz w nim wyrażoną danego, podług prawa podpisuię się: Jan Kordat Makarski—podstoli powiatu Starodubowskiego. Za oczewistą prośbą od osób supra exprymowanych, do tego prawa wieczystego na rzecz w nim per expressum specyfikowaną, danego, do którego podług obloquencyi prawa podpisałem się: Thadeusz Zołoczewski Myzgayło.—Który ten assens czyli prawa wieczystego zapis, oczywisto przez wzwyż mianowaną osobę do akt podany, iest do xiąg ziemskich spraw wieczystych woiewodztwa Wileńskiego przyięty y wpisany.

1771 г. Января 5 дня.

Изъ книги № 4214, за 1771—1773 г., стр. 41.

23. Квитаційный листъ Виленскаго базиліанскаго женскаго монастыря Важинскимъ.

Іоанна Важинская, монахиня Виленскаго женскаго базиліанскаго монастыря отъ своего и отъ имени монастыря выдаетъ настоящую квитанцію своей матери и роднымъ въ томъ, что, получивши слѣдуемую ей часть, она за тѣмъ отрекается отъ всѣхъ имущественныхъ правъ на наслѣдство родовыми своими имѣніями, съ обязательствомъ преслѣдовать судебнымъ порядкомъ на свой счетъ всѣхъ претендентовъ на ея часть.

Roku tysiąc siedmset siedmdziesiątego pierwszego, miesiąca Januarii siódmego dnia.

Na rokach ziemskich woiewodztwa Wileńskiego, w roku teraznieyszym tysiąc siedmset siedmdziesiąt pierwszym po Trzech Królach do sądzenia przypadłych, porządkiem prawa pospolitego w mieście ikmci Wilnie in solito iudiciorum loco odprawuiących się—przed nami Franciszkiem Czyżem—prezydentem, Ignacym Horodeńskim—sędziami, Felicyanem Zmiiowskim—pisarzem, urzędnikami ziemskiemi woiewodztwa Wileńskiego—comparentes personaliter w Bogu przewielebna ieymć panna Krystyna Kowzanowna — starsza, Rozalia Godycka—wikarya, Ludowika Jeleńska—konsultorka, Joanna w zakonie Ważyńska, a na świecie Józefa, imieniem swoim y imieniem całego konwentu Wileńskiego świętego Bazylego wielkiego, opowiadali, prezentowali y przyznali oraz ad mentem konstytucyi, na seymie coronationis zaszłey, w protokoł zapisowy przyznań y aktykacyi ingrossowany, podpisami rąk swoich roborowali, dobrowolny wieczysto kwitacyiny, rzeczny, nigdy nieporuszony zapis swóy w. w. i. pannom Maryanie z Nagurskich

Ważyńskiey—podkomorzyney Oszmiańskiey matce, Antoniemu—sędziemu grodzkiemu powiatu Oszmiańskiego, Ignacemu—podkomorzycowi Oszmiańskiemu Ważyńskim, braci rodzonym, dany, służący y należący, który ustnym y oczywistym swym stwierdziwszy zeznaniem prosili nas sądu, ażeby pomieniony zapis ze wszystką w nim wyrażoną rzeczą był do xiąg ziemskich spraw wieczystych woiewodztwa Wileńskiego przyięty y wpisany. Jakoż my sąd, ony przyiąwszy, w xięgi wieczyste ziemskie Wileńskie wpisać zalecili, który wpisuiąc słowo do słowa tak się w sobie ma:

Krystyna Kowżanowna—starsza, Rozalia Godycka—wikaria, Ludowika Jeleńska—konsultorka, Józefa na swiecie, a w zakonie Joanna Ważyńska—zakonica oyca świętego Bazylego wielkiego, imieniem moim y całego konwentu Wileńskiego tegoż zakonu świętego Bazylego, iako aktorka, czyniemy wiadomo, y iawno wyznawamy, komu by o tym teraz y w przyszły czas będącego wieku ludziom wiedzieć należało, tym naszym dobrowolnym wieczysto kwitacyinym zrzecznym, a nigdy nieporuszonym zapisem w. w. i. panom Maryanie z Nagurskich Ważyńskich — podkomorzyney powiatu Oszmiańskiego matce, Antoniemu—sędziemu grodzkiemu powiatu Oszmiańskiego y Ignacemu—podkomorzycowi powiatu Oszmiańskiego Ważyńskim, braci rodzonym, danym na to, iż ia Joanna Ważyńska za wolą y zrządzeniem naywyższego Pana przyiąwszy sukienkę zakonu oyca świętego Bazylego wielkiego w klasztorze Wileńskim, z hoyności y szczodrobliwości matki y braci moich, tak w wyprawie, iako też y w gotowych pieniądzach, należytym będąc ukontentowaną wydziałem y zupełną odebrawszy na mnie spadaiącą część, z takowego uspokoienia pomienionych w. i. panów Maryannę z Nagórskich Ważyńskę matkę—podkom. Oszmian., Antoniego—sędziego grodzkiego powiatu Oszmiańskiego, y Ignacego podkomorzego powiatu Oszmiańskiego Ważyńskich, braci rodzonych moich, imieniem moim y imieniem całego konwentu naszego zakonu oyca świętego Bazylego wielkiego wiecznie kwituię, aktorstwa y dziedzictwa do dobr oyczystych macierzystych, spadkowych, przypadkowych y iakim kolwiek prawem na mnie przypaść mogących, zrzekam się, ceduię y ustępuię, żadney salwy y akcessu, regressu, tak do osób miłościwey matki dobrodziki, braci moich, iako też do pomienionych dobr ichmciów sobie y całemu konwentowi Wileńskiemu zachowuię, a wszelkiego turbatora, praetensora naszym własnym kosztem y staraniem u wszelkiego sądu y prawa, wespół z następuiącemi zakonnikami, zastępować, ewinkować, obowiązuię się. Na dotrzymanie czego wszystkiego, zarękę ważność rzeczy wynoszącą zakładaiąc, w naruszenie każdy sąd y urząd do odpowiadania razem z następuiącemi zakonnikami, determinuię, gdzie stanąwszy nie roszcząc od niższego do wyższego sądu appellacyi rosprawę przyiąć, zaręki troiakie zapłacić, y wszelkim wyrokom sądowym podlegać submituię się. I natośmy dali ten nasz dobrowolny wieczysto kwitacyiny zrzeczny zapis z podpisem rąk naszych y w. ichmciów panów pieczętarzów, od nas ustnie y oczewisto uproszonych. Pisan w Wilnie roku tysiąc siędmset siedmdziesiątego pierwszego miesiąca Stycznia piątego dnia. U tego kwitacyinego zapisu podpisy rąk tak samych ww. aktorek, iako też y wielmożnych ichmć panów pieczętarzów temi się wyrażaią słowy: Krystyna Kowżanowna—zakonnica świętego Bazylego wielkiego, starsza konwentu Wileńskiego; Rozalia Godycka

z. s. B. w. wikaria kon. Wileń.; Ludowika Jeleńska, zakonu świętego Bazylego wielkiego konsultorka konwentu Wileńskiego; Joanna Ważyńska z. ś. B. w. Proszony pieczętarz od w Bogu przewielebney ieymć panny Krystyny Kowżanowny — starszey, w. i. pp. Rozalii Godyckiey wikaryi, Ludowiki Jeleńskiey konsultorki, Joanny Ważyńskiey w zakonie, a na świecie Józefy, qua aktorki, do tego wieczysto kwitacyinego, zrzecznego zapisu na rzecz w nim wyrażoną w. i. panom Maryannie z Nagurskich Ważyńskiey — podkomorzyney Oszmiańskiey matce, Antoniemu — sędziemu grodzkiemu powiatu Oszmiańskiego, Ignacemu — podkomorzycowi Oszmiańskiemu, braci rodzonym Ważyńskim, danego podpisuię się Franciszek Czyż—prezydent ziemski woiewodztwa Wileńskiego. Ustnie oczewisto proszony pieczętarz od osob wyż wyrażonych do tego kwitacyinego, zrzecznego zapisu podpisuię się Ignacy Horodeński—sędzia ziemski woiewodztwa Wil. mp. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od osob wyż wyrażonych do tego wieczysto kwitacyinego zrzecznego zapisu podpisuię się: Felicyan Zmiiowski — pisarz ziemski woiewodztwa Wileńskiego.—Który to takowy kwitacyiny wieczysto zrzeczny zapis, za ustnym y oczywistym onego przez wyż wyrażone osoby zeznaniem, iest do xiąg ziemskich spraw wieczystych woiewodztwa Wileńskiego przyięty y wpisany.

1778 г. Мая 14 дня.

Изъ книги № 4217, за 1778—1780 г., стр. 759.

24. Фундушовая запись Казиміра Борейки Ходзьки Мысской церкви на землю и денежную сумму.

Обозный Ошмянскаго повѣта Борейко, видя, что вслѣдствіе недостаточности содержанія церковнаго причта въ его имѣніи Мысѣ, церковь уніятская часто остается безъ священника, настоящею записью къ прежней уволокѣ церковной земли прибавляетъ еще 30 морговъ и 80 злотыхъ 5% съ капитала въ 2000 злотыхъ, каковые % должны поступать съ корчемныхъ доходовъ.

Roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt ósmego, miesiąca Maia czternastego dnia.

Circa acta ziemstwa woiewodztwa Wileńskiego przede mną Janem Musnickim—pisarzem w. Wil., comparendo personaliter w. imć pan Kazimierz Boreyko Chodźko—obozny powiatu Oszmiańskiego, opowiadał, prezentował y przyznał dobrowolny, wieczysty, fundusz dawnieyszy potwierdzaiący y melioruiący na cerkiew Myską służący, zapis, od siebie w Bogu wielebnemu imci xiędzu Onufremu Korniłowiczowi y następuiącym parochom cerkwie Myskiey dany, y takowe swe przyznanie w protokoł przy-

znań y aktykacyi ingrossowane, podpisem ręki swey roborował. Który, w xięgi ziemskie woiewodztwa Wileńskiego od słowa do słowa wpisuiąc, tak się w sobie ma:

Ja Kazimierz Boreyko Chodźko—obozny powiatu Oszmiańskiego, podaiąc pod niżey wyrażone wadya y warunki, zeznawam tym moim dobrowolnym wieczystym zapisem, przez żaden sposób nigdy nieporuszonym, wielebnemu xiędzu Onufremu Korniłowiczowi y następuiącym parochom cerkwie Myskiey danym y służącym na to: iż co ia wyż wyrażony Chodźko—obozny Oszmiański, maiąc w dobrach moich dziedzicznych Mysa nazwanych, w powiecie Oszmiańskim sytuowanych, cerkiew parochialną obrządku ruskiego, z kościołem rzymskim ziednoczonego, pod tytułem Niebowzięcia nayświętszey panny Maryi, zdawna od niepamiętnych czasów ufundowaną, a widząc nader szczupły oney fundusz y do sustentacyi przystoyney parocha niedostarczaiący, z którey przyczyny częstokroć taż cerkiew bez aktualnego rządcy czas niemały wakowała y lud parochialny w duchownych potrzebach nie miał swoiey wygody; zaczym, z pobudek powinney o zbawienie poddanych moich troskliwości, tudziesz włożoney na siebie od ś. p. w. i. p. Andrzeia Chodźki—podstarosty Oszmiańskiego sądowego, oyca y dobrodzieia moiego, przy testamentowey dyspozycyi obligacyi chcąc pomienione beneficium Myskie meliorować y fundusz onego dawnieyszy powiększyć, zachowawszy tęż cerkiew y parochów oney przy dawnym nadaniu gruntu włoki iedney we trzy zmiany, między sznurami poddanych Myskich leżącey, morgów trzydzieście według wymiaru włok wielkiego xięstwa Litewskiego w sobie zmierzaiącey, z sianożęciami teyże włoce będącemi, ieszcze od i. p. w. Zenowiczów, dóbr Mysy quondam dziedziców, do tey cerkwi ab aevo applikowaney, oraz w nieprzerwaney possessyi parochów Myskich będącey, tudzież przy possessyi poddanego iednego, nazwiskiem Janka Bryta, na półwłoce gruntu osadzonego, od ś. p. w. i. p. Andrzeia Chodźki—podstarościego Oszmiańskiego, z całym zabudowaniem, domową siemią, to bracią, synami, córkami, powinnością y czynszem według zwyczaiu, y na wzór poddanych dwornych z użytku tyleż gruntu wynikaiących wieczyście przydanego. Insuper z dobrey nieprzymuszoney woli moiey, używaiąc wolności każdemu obywatelowi własnością swoią, iako chcieć rządzić y dysponować, prawem statutowym wielkiego xięstwa Litewskiego dozwalaiącey, nadaię y wieczyście zapisuię do teyże cerkwie parochialney Myskiey, oraz na osobę wyż rzeczonego wielebnego xiędza Onufrego Korniłowicza y iego następców, parochów Myskich, gruntu wytrzebionego we trzy zmiany tyle, ile beczką żyta miary kommissyiney w iedney zmienie zasiać będzie można, na uroczyszczu, *Puniszcze* nazwanym, będącego, po którym zasianiu, lub miedzami, bądź wymiarem wieciście oddzielić y odgraniczyć od gruntów moich dwornych obowiązuię się. Przy tym summę dwa tysiące złotych polskich, sposobem wyderkaffowym y ewikcyonalnym na też dobra moie dziedziczne, Mysa nazwane, wnaszaiąc y lokuiąc, procent piąty od tey summy, to iest złotych polskich ośmdziesiąt, teraznieyszemu i. x. Onufremu Korniłowiczowi y następuiącym parochom Myskim, pod obowiązkiem odprawowania na rok mszy ś. dwunastu na intencyą moią, a po długim życiu za duszę moią y krewnych moich wieczyście wypłacać w dzień Bożego Narodzenia niezawodnie przyrzekam y tenże procent na prowencie karczemnym zabezpieczaiąc, ninieyszym zapisem moim raz na

zawsze do pomienionego procentu karczemnego assygnacyą wydaię y potwierdzam. Niemniey wstęp do puszczy—tak na budowle, iako y opał zdawna wolny. Tudzież wolne mliwo bez miarki y kolei w młynach moich, iako też robienie piwa y pędzenie wódki na swoią tylko potrzebę, y w stawie w Mysie Małey będącym ryb łowienie; oraz inne wolności, z prawa y z zwyczaiu stanowi duchownemu przyzwoite, ostrzegam et in perpetuum tym zapisem moim waruię y zabespieczam, obowiązuiąc się sam y sukcessorów moich ten móy zapis wieczysty we wszystkich wyż wyrażonych punktach y warunkach dotrzymywać. A in casu naruszenia onego w ktorymkolwiek punkcie, zarękę ważność rzeczy wynoszącą, oraz paenam personalis infamiae na mnie y sukcessorów moich zakładam. Y tak o kontrawencyą temu moiemu wieczno trwać maiącemu zapisowi, iako też o zaręki y wadya de super wyrażone forum ubiquinarium, a signanter trybunału koła duchownego wielkiego xięstwa Litewskiego na mnie samego z sukcessorami moiemi akceptuię. I na tom dał ten móy wieczysty zapis z podpisem ręki moiey y ichmć panów pieczętarzów, do tego ustnie y oczewisto uproszonych. Pisan w Wilnie, roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt ósmego, miesiąca Maia czternastego dnia.

U tego wieczystego zapisu podpisy rąk tak samego w. aktora, iako też wielmożnych ichmość panów pieczętarzów temi słowy: Kazimierz Boreyko Chodźko—obozny powiatu Oszmiańskiego. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od wielmożnego imci pana Kazimierza Boreyki Chodźki—oboznego powiatu Oszmiańskiego, do tego dobrowolnego wieczysto utwierdzaiącego, oraz dawnieyszy fundusz melioruiącego, nigdy w żaden sposób nieporuszonego zapisu, na rzecz w nim dostatecznie wyrażoną, w Bogu przewielebnemu iegomości xiędzu Onufremu Korniłowiczowi y następuiącym parochom cerkwie Myskiey danego, podług prawa podpisuię się Antoni Sawicki—komornik Wołkowyski. Prawnie proszony pieczętarz od osoby wyż wyrażoney do tego dobrowolnego utwierdzaiącego funduszu zapisu w Bogu przewielebnemu iegomości xiędzu Onufremu Korniłowiczowi y następuiącym cerkwi Myskiey danego podług prawa podpisuię się: Symon Wołodko—porucznik xięstwa Żmudzkiego. Który to takowy dobrowolny wieczysto utwierdzaiący, oraz melioruiący zapis, oczewisto przez wyż wzmienioną osobę przyznany, iest do xiąg ziemskich woiewodztwa Wileńskiego spraw wieczystych przyięty y wpisany.

1782 г. Апрѣля 23 дня.

Изъ книги № 4218, за 1781—1782 г., стр. 1003.

25. Квитанціонный листъ Виленскаго мѣщанина Кулика Виленскому же Свято-Троицкому монастырю по арендуемому дому.

Виленскій мѣщанинъ Куликъ держалъ въ арендномъ содержаніи два каменныхъ дома—Пятницкій и Сапѣжинскій, принадлежащіе Виленскому Свято-Троицкому монастырю; въ теченіи нѣсколькихъ лѣтъ онъ израсходовалъ много денегъ на ремонтъ этихъ зданій; но такъ какъ онъ получилъ обратно свои ремонтныя деньги, то настоящимъ листомъ и освобождаетъ Троицкій монастырь отъ своего долга и предоставляетъ ему полное право передать эти дома въ арендное содержаніе кому угодно.

Roku tysiąc siedmset ośmdziesiąt drugiego, miesiąca Maia czwartego dnia.

Przed aktami ziemskiemi woiewodztwa Wileńskiego stanowszy osobiście sławetny Tobiasz Kulik—obywatel miasta ikmci Wilna, dobrowolny wieczysto kwitacyiny dokument, w Bogu przewielebnym i x. Samuelowi Nowickiemu—superiorowi y wszystkim ichmć xięży bazylianom konwentu Wileńskiego, przy cerkwi świętey Tróycy zostaiącym, dany y służący, przedemną Krzysztofem Poklewskim Kozielem, ziemskim y grodzkim woiewodztwa Wileńskiego regentem, przyznał, a przyznawszy, z przepisu konstytucyi seymu koronacyinego w protokule zapisowym przyznań y aktikacyi, podpisem ręki własney stwierdził; który, co do słowa w xięgi ziemskie woiewodztwa Wileńskiego wpisuiąc, temi następuiącemi wyraża się słowy:

Tobiasz Kulik — obywatel miasta iego królewskiey mości Wilna, pod wszystkie niżey wyrażone vadia, punkta y obowiązki prawne, dobrowolnie pod one poddaiąc się, na siebie samego, sukcessorów y pretensorów moich przyimuiąc, czynię wiadomo y iawno wyznawam komu by o tym wiedzieć należało, teraz y napotym będącego wieku ludziom, tym moim dobrowolnym, wieczysto kwitacyinym dokumentem zapisem, danym y służącym w Bogu przewielebnemu i. x. Samuelowi Nowickiemu—superiorowi y wszystkim ichmć xiężom bazylianom konwentu Wileńskiego, przy cerkwi świętey Tróycy zostaiącym, na to: iż co ia wyż wyrażony Tobiasz Kulik, trzymaiąc kontraktem arendownym kamienicę w mieście Wilnie, w Rybnym końcu sytuowaną, do dziedzictwa w Bogu przewielebnych i. xx. bazylianów Wileńskich należną, Sapieżyńską zwaną, za summę, w kontrakcie wyrażoną, z warunkiem wyreperowania odemnie dostatecznego pomienioney kamienicy, którą przez lat kilkanaście trzymaiąc, mianowicie od roku tysiąc siedmdziesiątego trzeciego, na reperacyą y zwyczayną erekcyą wyrażoney kamienicy nie mało gotowego grosza wyłożyłem y expensowałem,

według przyświadczenia regestrów, przeze mnie Kulika sporządzonych, w roku zaś teraznieyszym tysiąc siedmset ośmdziesiąt drugim, ponieważ między mną Kulikiem a w Bogu przewielebnym i. xiędzem Samuelem Nowickim—superiorem y wszystkiemi i. xx. bazylianami konwentu Wileńskiego zupełne postąpiło pomiarkowanie y obrachowanie się tak za reperacyą kamienicy Sapieżyńskiey, iako też y części, którą nam w kamienicy Piatnickiey zwanemi, tak od roku tysiąc siedmset siedmdziesiątego trzeciego, iako też za powyższe lata, przeto ia Kulik, będąc zupełnie zaspokoionym za reperacyą y expensa przez kilkanaście lat łożone na kamienicę w Bogu przewielebnych i. xx. bazylianów konwentu Wileńskiego, przy cerkwi świętey Tróycy zostaiących, których to i. xx. bazylianów z całych expensów moich na reperacią łożonych y dalszych pretensyów, razem ogulnie, żadney sobie, pretensorom y sukcessorom moim niezachowuiąc salwy y przystępu do pomienioney kamienicy y części, którą trzymam teraz w kamienicy, Piatnicka zwaney, przez przyczynę wydatków na reperacyą wiecznemi czasy kwituię. Expensa moie i pretensye, które miałem y mam, nazawsze umarzam, gładzę y kassuię, wolną kamienicę ich xx. bazylianom Wileńskim od wszystkich obiekcyi moich czynię, kontrakt dla mnie służący niszczę, kassuię. Na mocy którego to dokumentu kwitacyinego wolno będzie w Bogu przewielebnemu i. xiędzu Samuylowi Nowickiemu—superiorowi y wszystkim i. xx. bazylianom Wileńskim pomienione kamienice, iako swoie własne wieczyste, komu chcąc, zaarendować, lub też iakim kolwiek kontraktem zawieść, bez żadney odemnie przeszkody y interessowania się, owszem w przypadku naruszenia tego to kwitacyinego, lub w iakim kolwiek punkcie przestąpienia, tedy nie tylko dla bezpieczeństwa y pewności ewikcyą na cały móy maiątek y y summy wnoszę, ale też o niedotrzymanie skutków, tym dokumentem opisanych, sąd wszelki, w wielkim xięstwie Litewskim znayduiący się, do zapozwania mnie, sukcessorów y pretensorów moich przeznaczam y opisuię; gdzie stanowszy, bez żadnych dillacyi y dobrodzieystw prawnych, rozprawę przyiąć y ten dokument z całą iego rzeczą uskutecznić, z iakich bądź regestrów, mianowicie taktowych, iak nayściśley obowiązuią się. Y na to dałem ten móy dobrowolny wieczysto kwitacyiny zapis z podpisem ręki moiey własney y z podpisem rąk w. i. pp. pieczętarzów, ustnie odemnie uprozonych. Pisan roku tysiąc siedmset ośmdziesiąt drugiego, Aprila dwódziestego trzeciego dnia.—U tego dokumentu podpis aktora, poniżey podpisy pieczętarzow takowe: Tobiasz Kulik. Ustnie y oczewisto proszony za pieczętarza od sławetnego Tobiasza Kulika—obywatela Wileńskiego, do tego wieczysto kwitacyinego dokumentu z tenuty kamienicy i do oney mianych pretensyi, oraz na dalsze w tym zapisie wyrażone warunki, i. x. Samuelowi Nowickiemu—superiorowi y wszystkim ichmć xx. bazylianom konwentu Wileńskiego, przy cerkwi świętey Tróycy zostaiącym, danego, według prawa podpisuię się: Franciszek Swieńkow Rewkowski—strażnik powiatu Wiłkomirskiego mp. Proszony za pieczętarza od osoby wyż wyrażoney do tego dokumentu podpisuię się: Jan Rożyc Kuczewski—podstolic woiewodztwa Trockiego. Który to dokument, przez wyż wyrażoną osobę przyznany, iest do xiąg ziemskich woiewodztwa Wileńskiego przyięty y wpisany.

1784 г. Сентября 3 дня.

Изъ книги № 4224, за 1787 г., стр. 2627.

26. Консенсъ настоятеля Виленскаго Св.-Духовскаго монастыря Михаилу Яцыничу на плацъ въ г. Вильнѣ.

Виленскій Свято-Духовскій монастырь разрѣшаетъ Виленскому мѣщанину Михаилу Яцыничу построить домъ на монастырскомъ плацѣ, находящемся по Полоцкой дорогѣ на Виленскомъ предмѣстьѣ—Зарѣчьѣ и пользоваться имъ вѣчно, съ платою по 20 злот. въ годъ съ вѣдома и въ зависимости отъ монастырской юрисдикціи.

Roku tysiąc siedmset ośmdziesiąt siódmego, miesiąca Septembra dwudziestego dnia.

Przed aktami ziemskiemi woiewodztwa Wileńskiego stanąwszy osobiście sławetny pan Michał Jacynicz—kupiec obywatel miasta iego królewskiey mości Wilna, konsens do zabudowania wieczystego, temuż panu Michałowi Jacyniczowi y małżonce iego wydany, służący y należący, podał do akt; który ten konsens, w xięgi ziemskie woiewodztwa Wileńskiego spraw wieczystych wpisany, słowo do słowa tak się w sobie ma:

Jacynt Pełkiński—starszy monasteru Wileńskiego y dalszych, oraz wszyscy xięża nieunici monasteru Wileńskiego, czyniemy wiadomo tym naszym dobrowolnym konsensem, do zabudowania wieczystego ichmościom panom Michałowi y Katarzynie z Stankiewiczów Jacyniczom, małżonkom, kupcom y obywatelom Wileńskim, poddanym na to: Iż my, maiąc na gruncie naszym plac pusty, idąc z miasta Wilna Połockim gościńcem po lewey stronie, ku któremu od gościńca y karczmy mieskiey powróciwszy się frontem ku gościńcowi Połockiemu leżący, szyrokość z frontu takowego placu od zabudowania y parkanu pana Jana Oganowicza—tkacza, ku gruntowi starostwa Rakanciszkiego sążni sto pięćdziesiąt; wzdłuż iednym lewym bokiem mimo zabudowanie y parkanu wzmienionego tkacza sążni sto pięćdziesiąt; także wzdłuż drugim bokiem prawym od strony gruntu starostwa Rakańciskiego sążni sto pięćdziesiąt; tyłem zaś do gruntu naszego sążni sto pięćdziesiąt wymierzywszy oznacza się. Na którym to wzmienionym y oznaczonym placu, pp. Jacyniczom—małżonkom y ich sukcessorom do zabudowania wieczystego y z onego wynaydzienia wszelkich pożytków dozwalamy y w possessyą postępuiemy. Oraz każdy od ichmościów, za iakim bądź prawem będący (aby tyle za wiedzą monasteru Wileńskiego), dzierżeć y iak chcąc rządzić, dysponować, wolen y mocen będzie, ubezpiecza się,—z tym iednak warunkiem, aby poziemnego raz ieden na rok raty Septembrowey złotych polskich dwadzieścia do monasteru Wileńskiego, y podatek Rzeczy-pospolitey, iaki się oznaczy,

opłacać, tak i. pp. Jacyniczowie y ich sukcessorowie, iako też każdy w osobie ichmościów będący, opłacać obowiązany będzie. Jeśli by zaś takowe terragium zaległo y nieopłacono było, wtedy monaster Wileński takowe zabudowanie bez żadnego sądu y prawa do swoiey possessyi obiąć y do opłacenia zaległego terragium utrzymywać moc mieć będzie, waruie się. Y na to wszystko z podpisami własnych rąk y wyciśnieniu pieczęci, takowy konsens wydaliśmy. Dat w monasterze Wileńskim, roku tysiąc siedmset ośmdziesiąt czwartego, miesiąca Septembra trzeciego dnia.

U tego konsensu, przy wyciśnioney na laku czerwonym herbowney pieczęci, dwa podpisy takowe: X. Jacynt Pełkiński— starszy monasterów graeci ritus non uniti Wileńskich. X. Marian Przedzimierski— namiesnik klasztoru Wileńskiego ritus graeci non uniti Wileńskich. Który ten konsens do zabudowania, oczywisto przez przerzeczonego sławetnego pana Michała Jacynicza, kupca obywatela Wileńskiego, do akt podany, w xięgi ziemskie woiewodztwa Wileńskiego spraw wieczystych iest wpisany.

1785 г. Февраля 12 дня.

Изъ книги № 4221, за 1785 г., стр. 4003.

27. Запись Матвѣя Рудзинскаго Виленскому Св.-Троицкому монастырю на 3000 пол. золотыхъ.

Матвѣй Рудзинскій настоящимъ листомъ записываетъ Виленскому Свято-Троицкому монастырю 3000 польскихъ злотыхъ на слѣдующихъ условіяхъ: базиліане обязываются давать за эти деньги монашеское содержаніе Рудзинскому до его смерти, т. е. келью и пропитаніе. Послѣ смерти похоронить его при Свято-Троицкой церкви од ну обѣдню *съ панихидой* и стольких *читаныхъ*, сколько будетъ въ то время священниковъ; зажигать въ извѣстные дни лампады предъ 6-ю алтарями; послѣ смерти передаетъ базиліанамъ и все свое движимое состояніе.

Roku tysiącznego siedmset ośmdziesiąt piątego, miesiąca Decembra trzydziestego dnia.

Przed aktami ziemskiemi woiewodztwa Wileńskiego—stanąwszy osobiście imć pan Mateusz Rudziński, legacyiny zapis swóy, ichmościom xięży bazylianom konwentu Wileńskiego dany, należący, przedemną Józefem Jurahą—regentem ziemskim y grodzkim woiewodztwa Wileńskiego przyznał y według konstytucyi, tysiącznego siedmset sześćdziesiąt czwartego roku na seymie koronacyinym zaszłey, podpisem ręki swey w protokole przyznań y aktykacyi stwierdził, y wpisać w xięgi ziemskie woiewodztwa Wileńskiego spraw wieczystych żądał,

który ten legacyiny zapis w xięgi słowo do słowa wpisany, tak się w sobie ma:

Mateusz Rudziński czynię wiadomo tym moim dobrowolnym wieczystym zapisem, imci xiędzu Maxymilianowi Wilczyńskiemu—starszemu y wszystkim i. x. bazylianom Wileńskim święto Troieckim danym na to: iż ia summę moią trzy tysiące złotych polskich, nie z spadku iakiego mnie dostałą, ale z osobistych wysług moich zebraną, chcąc obrócić y na własną wygodę w życiu y na wieczną pamiątkę po śmierci, postanowilem oddać ią i. xx. bazylianom Wileńskim, tak z tego powodu, że iuż od roku tysiąc siedmset ośmdziesiątego trzeciego, miesiąca Pazdziernika dwudziestego ósmego dnia, stancyą y stół wygodny mam, y daley chcąc mieć u i. x. iako y z tego, że życzę sobie na tym mieyscu mieć pamiątkę po śmierci, na którym wziąłem z młodości sposób y dalszego życia y zebrania sumki wzmienioney; iakożनननinieyszym dobrowolnym moim dokumentem tę wzmienioną moią summę trzy tysiące złotych zapisuię wieczyście ichmciom xięży bazylianom Wileńskim, y tysiąc złotych polskich w gotowiznie wraz do rąk ichmościów oddaię, a na dwa tysiące złotych polskich od imci pana Józefa Chrapickiego mnie winne, oblig tegoż imci pana Chrapickiego wlewam, za którym albo sam mam odebrać, y ichmościóm xięży bazylianom oddać rzeczone dwa tysiące złotych z procentem zaległym, albo sami ichmość xięża bazylianie maią tę summę odzyskać, a ia y krewni moi, tak do summy wszystkiey, iako y do procentu od niey przychodzącego należeć nie nam, y nie powinen będę. Y wszelką nadto ruchomość moią, zachowawszy sobie wolne oney używanie do śmierci, tymże ichmościóm xięży bazylianom zapisuię. W nagrodę czego chcę y obowiązuię ichmościów xięży bazylianów Wileńskich, a mianowicie ichmciów xięży starszych, tak teraznieyszego, iako y iego następców, aby iaki stół y stancyą miałem w klasztorze ichmościów od roku tysiąc siedmset ośmdziesiąt trzeciego, miesiąca Pazdziernika dwudziestego ósmego dnia, od daty teraznieyszey, taki stół y stancyą z opałem wygodną dali mi y do śmierci. Nadto chcę y obowiązuię ichmościów xięży bazylianów, aby po śmierci pochowali mnie w swoiey cerkwi, bez żadney iednak okazałości, przy iedney tylko mszy spiewaney y panachidzie y przy tylu mszach czytanych, wiele wtedy xięży kapłanów znaydować się będzie w klasztorze. Nade wszystko obowiązuię imć xiędza starszego teraznieyszego y iego następców, oraz wszystkich ichmościów xięży bazylianów Wileńskich, aby w cerkwi ichmościów przed sześciu ołtarzami, to iest przed panem Jezusem, y ś. Bazylim, przed nayświętszą Panną y ś. Józefem, przed ś. Mikołaiem y ś. Onufrym—wiecznemi czasy, począwszy do Pokrowy ruskiey, aż do Zwiastowania ruskiego, każdego dnia pospolitego po iedney, a w uroczyste święta Pana Jezusa y nayświętszey Panny po dwie lampy paliły się od godziny czwartey zrana do godziny siódmey ranney, a po południu od czwartey do końca nieszporów; y nadto, aby lampa iedna w przysionku czyli babińcu cerkiewnym tych że czasów y dni paliła się zawsze, pod upadkiem tego dokumentu w przypadku tych obowiązków niepełnienia; w czasie iednak letnim od Zwiastowania do Pokrowy ciągnącym się, lampy palić się nie maią. Czego, gdy po ichmościach xiężach bazylianach wyciągam, powinien będę sam we wszystkim tego dokumentu dotrzymać, a nic na ruinę iego nie czynić, y krewnych moich zaklinam, aby iemu nie przeciwili się, y tak do summy,

iako y ruchomości, odemnie ichmościom xięży bazylianom zapisaney, żadnego wstępu sobie nie czynili, y o nie w żadnym sposobie ichmościóm xięży bazylianom nie przykrzyli się, pod nieważnością wszystkich przeciw temu dokumentowi odemnie, lub krewnych moich, y kogoż kolwiek innego czynności, pod zaręką trzech tysięcy złotych polskich. I na to ten dobrowolny y wieczysty zapis, z moim y w. ichmciów panów pieczętarzów, ustnie y oczewisto odemnie proszonych, podpisami, dałem w Wilnie, roku tysiąc siedmset ośmdziesiąt piątego, miesiąca Lutego dwunastego dnia. U tego zapisu nayprzód ten podpis: Mateusz Józef Rudziński. A pod tym podpisem podpisy imć panów pieczętarzów temi słowy: Ustnie y oczywisto proszony pieczętarz do tego zapisu legacyinego, od imci pana Mateusza Rudzińskiego i. x. bazylianom Wileńskim na trzy tysiące złotych polskich y wszelką ruchomość, z obowiązkiem dania sobie stancyi z opałem, y stoła porcyi zakonney w klasztorze do śmierci, pochowania potym w cerkwi tych że xiezy bazylianów Wileńskich bez okazalości, przy wigilii y mszy śpiewaney iedney, oraz mszach czytanych tyle, ile w ten czas kapłanów znaydować się będzie, nakoniec utrzymywania y palenia lamp w czasie y mieyscu we srzedzinie wyrażonych, wydanego, podług prawa podpisuię się: Wincenty Grzymała Lubański—ziemski powiatu Pińskiego regent. Ustnie oczywisto proszony pieczętarz od osoby wyż wyrażoney, do tego zapisu, na trzy tysiące złotych polskich y ruchomość wszelką xięży bazylianom Wileńskim danego, podług prawa podpisuię się: Tadeusz Kraiewski — poruczyk chorągwi r. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od osoby wyż wyrażoney, do tego zapisu, na trzy tysiące złotych polskich y ruchomość wszelką ichmościom xięży bazylianom Wileńskim wydanego, prawnie podpisuię się: Michał Kraiewski—rotm. Rki— Który ten dobrowolny wieczysty dokument, oczywisto przez przerzeczonego imci pana Mateusza Rudzińskiego przyznany, w xięgi ziemskie woiewodztwa Wileńskiego spraw wieczystych iest wpisany.

1785 г. Марта 12 дня.

Изъ книги № 4221, за 1785 г., стр. 859.

28. Жалоба Виленскихъ мѣщанъ диссидентовъ на Виленскій магистратъ, ограничившій ихъ юридическія права.

Виленскіе мѣщане диссиденты приносятъ на магистратъ жалобу, въ видѣ позыва, что не смотря на всякое покровительство трехъ державъ, принявшихъ диссидентовъ подъ свое покровительство, не смотря на послѣднюю конституцію, признающую равноправность ихъ съ другими гражданами вѣры католической, они диссиденты притѣснены и не допускаются ни къ какимъ должностямъ, къ явному ущербу развитія промысловъ и торговли всего края.

Roku tysiąc siedmset ośmdziesiąt piątego, miesiąca Marca czternastego dnia.

Przed aktami ziemskiemi woiewodztwa Wileńskiego stanąwszy osobiście woźny ie-

go królewskiey mości woiewodztwa Wileńskiego Maciey Dukszta, tę żałobę pozewną podał do akt, w te słowa pisaną:

Stanisław August, z Bożey łaski król polski etc.

Szlachetnym Nikodemowi Przemienieckiemu—woytowi Wileńskiemu, konsyliarzowi iego królewskiey mości, Rafałowi Woyciechowskiemu, Michałowi Paszkiewiczowi, Rochowi Wirmerowi—ławnikom, Daniłowi Paszkiewiczowi, Bazylemu Sokołowskiemu — burmistrzom tegorocznym, Piotrowi Dubińskiemu, Antoniemu Lachowiczowi—ex-burmistrzom, Leonardowi Paszkiewiczowi, Ignacemu Mińkiewiczowi, Benedyktowi Jocherowi, Alexandrowi Chmarzyńskiemu—radcom tegorocznym, Janowi Kończewskiemu—pisarzowi Wileńskiemu, sekretarzowi iego królewskiey mości y całemu magistratowi Wileńskiemu, ze wszystkich dóbr, leżących, ruchomych, summ pieniężnych, gdziekolwiek znayduiących się, przykazuiemy, abyście za tym pozwem w sądach naszych assessorskich wielkiego xięstwa Litewskiego, w Grodnie lub w Warszawie agitować się maiących, gdy z regestrów spraw iudicii mixti sprawa ta do sądzenia przypadnie, osobiście stanąwszy na cytacyą sławetnych Jana Liniewicza, Theodora Biziewicza, Piotra Łukianowicza, Antoniego Jurkowskiego, Jana Daszkiewicza, Daniela Gotliba Hertela, Marcina Wagnera, Joachima Grebera, Konstantego Lewandowskiego, Adolfa Ulryka Strażburga, Frydrycha Szwarca, Freberta, y dalszych dissydentów obywatelów miasta, Wilna skutecznie we wszystkim usprawiedliwili się, którzy aktorowie pozywaią, czyli raczey po otrzymanym na was obżałowanych w sądach naszych pod dniem dziewiętnastym miesiąca Kwietnia, roku zeszłego tysiącznego siedmset ośmdziesiąt czwartego dekrecie zaocznym w moc czynienia z onegoż exekucyi przypozywaią, mieniąc o to: iż co prawo y ustawy oyczyste, tudzież rozmaite ordynacye, obrządki y ustawy, od nayiaśnieyszych przodków naszych obywatelom miasta naszego Wilna nadane, konferowane, a w licznych zachodzących differencyach, pacem et tranquillitatem wzruszaiących, namówione y ustanowione w swoich zamiarach, chcą tego y wymagaią, ażeby każdy obywatel tego miasta Wilna, maiący zdatność y przymioty, temiż prawami, ustawami y ordynacyami ostrzeżone, bez naymnieyszey przeszkody w religiach, do wszystkich urzędów y obowiązków mieyskich był przypuszczanym, oraz bez żadnego zatrudnenia, et sine obstaculo swoiey konfessyi, wolnie obieranym, za czasem z różnych powodów, tak pożyteczny y święty obyczay y związek obywatelstwa, po większey części został nadwerężonym, albo wniwecz obróconym, straszną ruiną y klęską obywatelstwa, z umnieyszeniem handlów, rzemiosł, cywilności y popularyzacyi, bacząc iak niepomyślne skutki rzecz-pospolita niepoiednokrotnie przez uchwalone swoie konstytucye, iednomyślność, równość prerogatyw y wolności, elekcyów mieyskich zaleciła y warowała, w ostatku traktatem swoim roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt ósmym, od trzech nayiaśnieyszych potencyi gwarantowanym, przychylaiąc się do nayzbawiennnieyszych w obywatelstwie śrzodków, po wszystkich miastach państwa swoiego równie dla obywatelów religii panuiącey, iako też bez różnicy w trzech innych konfessyach zostaiącym obywatelom do tychże w równości, swobod, prerogatyw, elekcyów urzędowych y dalszych powinności obywatelskich zawarowała bezpieczeństwo, y odięła wszelkie nad słuszność praktykowane preferencye, sprzeciwiaiąc się takowym uchwałom, nie-

które osoby w mieście naszym Wilnie, urzędy mieskie posiadaiące, przeważaiąc prywatne swoie szczęście, pożytki y wyniesienie się nad losy innych obywatelów, usiłuiąc nazawsze nietylko siebie, ale też wszystkich krewnych przy zwierzchnych officyach utrzymywać, urzędy do każdego zwierzchnictwa osoby zkolligowane powsadzawszy, innym obywatelom, zwłaszcza dyssydentom zupełną zdatność maiącym, żadnego przystępstwa do tychże prerogatyw niedozwalaią, w elekcyach zaś urzędowych rozmaite scissye, zatamowanie wstępu dyssydentom czynią, konfessyom dissydentskim, mimo ściste obowiązki y przestrogi w tymże traktacie tysiąc siedmset sześćdziesiąt ósmego roku opisane y zawarowane, pod rozmaitemi pretextami uymę czyniąc. O to więc wszystko ciż obywatele wszystkich trzech konfessyów, tak wielką w osobach y sprawach swoich od obżałowanych czuiący krzywdę y praeaggrawacyą, udaią się do sądu w skargach, ante omnia utwierdzenia dekretu zaocznego w sądzie naszym, wyżey w swoiey dacie wymienionego zapadłego, obwarowania gruntownego bezpieczeństwa obywatelom miasta Wilna trzech konfessyów dyssydentskich, wszelkich swobód, wolności, prerogatyw, a to z mocy y według przepisu traktatów tysiąc siedmset sześćdziesiąt ósmego roku, do nakazania, ażeby obywatele religii panuiącey dyssydentom żadnych przeszkod y tam do żadnych urzędów mieyskich, pod nieuchronnemi winami, w tym że traktacie na przestępców iego założonemi, czynić y wyrządzać, sub ullo titulo, colore et praetextu nie ważyli się, owszem w koniecznych skutkach przypuszczenie coroczne dissydentów ad officia civitatensia, tenże traktat, przywileia y ordynacye o liczbie równey piszące, zachowali, a zatym do utwierdzenia wszelkich praw, ustaw y ordynacyów dyssydentom służących, a do skassowania omnis tituli munimentów, obywatelstwu y wolnościom dyssydentskim przeciwnych, do ukarania za sprzeciwienie się dekretowi naszemu, y za wykroczenie penami, z prawa ściągaiącemi się, obżałowanych pokarania, do nagrodzenia szkod, utrat y expensów prawnych, oraz tego wszystkiego, co czasu rozprawy, z wolną poprawą tey żałoby dowiedzionym być może. Pisan roku tysiąc siedmset ośmdziesiąt piątego, miesiąca Marca dwunastego dnia. Która to żałoba pozewna oczewisto przez wyż rzeczonego woźnego iego królewskiey mości do akt podana iest do xiąg ziemskich woiewodztwa Wileńskiego spraw wieczystych zapisana.

1786 г. Іюня 25 дня.

Изъ книги № 4224, за 1787 г., стр. 2893.

29. Консенсъ настоятеля Виленскаго Св.-Духовскаго монастыря, выданный Гайдамовичамъ на монастырскій плацъ въ г. Вильнѣ.

Виленскій Свято-Духовскій монастырь отдаетъ въ вѣчную аренду Гайдамовичамъ свой плацъ, находящійся на Виленскомъ предмѣстьи—Зарѣчьи, по старой Полоцкой и вмѣстѣ Антокольской дорогѣ, съ обязательствомъ выплачивать монастырю по 20 злотыхъ въ годъ и рѣчи-посполитой всѣ возлагаемыя на эту землю повинности.

Roku tysiąc siedmset osmdziesiąt siódmego, miesiąca Oktobra piętnastego dnia. Na rokach ziemskich woiewodztwa Wileńskiego, z przepisu konstytucyi tysiącznego siedmset osmdziesiąt szóstego, a w roku teraznieyszym tysiąc siedmsetnym osmdziesiąt siódmym do sądzenia przypadłych y porządkiem prawa pospolitego w zamku iego królewskiey mości Wileńskim odprawuiących się, przed nami Franciszkiem Seybutem Romanowiczem—prezydentem, Dominikiem Kamieńskim, Władysławem Szadurskim, Tadeuszem Korsakiem, sędziami, Ignacym Konczą—pisarzem, urzędnikami sądowemi woiewodztwa Wileńskiego, stanąwszy oczywisto u sądu patron imć pan Antoni Adamowicz—komornik woiewodztwa Trockiego, konsens, od i. x. Hiacynta Pełkińskiego — starszego monasterów graeci ritus non uniti Wileńskiego y dalszych, oraz wszystkich xięży nieunitów monasteru Wileńskiego, sławetnym panom Józefowi y Reginie z Witkowskich Gaydamowiczom małżonkom, obywatelom Wileńskim, na rzecz w nim we srzedzinie wyrażoną dany, służący y należący do akt podał, prosząc nas sądu, ażeby ten konsens był do xiąg ziemskich spraw wieczystych przyięty y wpisany. Jakoż my sąd ziemski woiewodztwa Wileńskiego, ony przyiąwszy, w xięgi wieczyste ziemskie woiewodztwa Wileńskiego wpisać zalecilismy, który co do słowa tak się w sobie ma:

Jacynt Pełkiński—starszy monasteru Wileńskiego y dalszych, oraz wszyscy xięża nieunici monasteru Wileńskiego, czyniemy wiadomo tym naszym dobrowolnym konsensem do zabudowania wieczystego sławetnym panom Józefowi y Reginie z Witkowskich Gaydamowiczom małżonkom, obywatelom Wileńskim, danym na to: iż w iuryzdyce naszey dziedziczney, na przedmieściu Zarzeczu miasta Wilna położoney, maiąc plac do wieczystego zabudowania wolny, na którym Andrzey y Anna Rynkiewiczowie małżonkowie, strycharze Wileńscy, bez żadnego zabudowania, tylo iednę cegielnią swoię kontraktem arendownym utrzymuią, a teraz oną sławetnym pp. Gaydamowiczom, małżonkom, za wiedzą monasteru naszego zbywaią, którym nie przecząc, owszem takowy plac do zabudowania

wieczystego wolny będący, to iest, iadąc z miasta Wilna przez Zarzecze na starą drogę Połocką y razem Antokolską, do którey z prawey strony frontem ony plac od monasterskiey sianożątki, koszącey się aż do płotu pana Jana Kamieńskiego, na iuryzdyce naszey grunt utrzymuiącego, szerokości sążni trzydzieści ośm y pół maiący, w dłuż iedną stroną mimo tegoż pana Kamieńskiego granicy pod górę aż do ostatniey sosenki sążni siedmdziesiąt pięć, tyłem wszerz do gruntu naszego, przez pp. Baniewskich dzierżącego, sążni pięćdziesiąt; wdłuż drugą stroną mimo sianożątki monasteru naszego sążni siedmdziesiąt pięć oznaczamy, y ony sławetnym pp. Gaydamowiczom małżonkom y ich sukcessorom do zabudowania wieczystego wolny w possessyę podaiemy, y z onego iakich chcąc pożytków wynaydować dozwalamy, oraz iakowe by zabudowanie uczynili, takowe tak sami sławetni panowie Gaydamowiczowie, ich sukcessorowie, iako też każdy w stopniu ichmościów dzierżący, komu chcąc dać, darować, sprzedać, zamienić, aby tylo za wiedzą monasteru naszego, wolni na zawsze pozostaią, ubezpiecza się z tym iednak warunkiem, aby z takowego placu poziemne raz ieden na rok raty Septembrowey złotych polskich dwadzieścia do monasteru Wileńskiego, y podymnego raty marcowey septembrowey po złotych dwa, oraz y podatki od rzeczy-pospolitey, iakie uchwalone będą, sami sławetni panowie Gaydamowiczowie y ich sukcessorowie niezawodnie opłacali, obowiązuie się.—Jeśli by zaś poziemne, podymne, lub iakowe podatki nieopłacano, wtedy monaster Wileński takowe zabudowanie bez żadnego sądu y prawa, do swoiey possessyi obiąć, y do opłacenia zaległego terragium, moc mieć będzie, waruie się. Przy tym corocznie kolendę y włoczebne niewyrażaiąc wielości, tylo z grzeczności possessora, oddawano ma bydź. I na to wszystko, z podpisami własnych rąk y wyciśnieniem pieczęci monasteru Wileńskiego, takowy konsens wydaliśmy. Dat w monasterze Wileńskim, roku tysiąc siedmset ośmdziesiąt szóstego, miesiąca Julii dwudziestego piątego dnia.

U tego konsensu do zabudowania placu, przy wyciśnioney na laku czerwonym herbowney pieczęci dwa podpisy takowe: x. Hyacynt Pełkiński, starszy monasterów graeci ritus nonuniti Wileńskich, mp. X. Porfiry Hornowski—namiestnik mp. Który ten konsens do zabudowania wieczystego placu na przedmieściu Zarzeczu miasta iego królewskiey mości Wilna, od i. x. Hiacynta Pełkińskiego—starszego monasterów graeci ritus nonuniti Wileńskiego y dalszych, oraz wszystkich x. nieunitów monasteru Wileńskiego sławetnym panom Józefowi y Reginie z Wołkowsktch Gaydamowiczom, małżonkom, obywatelom miasta iego królewskiey mości Wilna wydany, a przez wyż mianowanego patrona wielmożnego imci pana Antoniego Adamowicza komornika woiewodztwa Trockiego, u sądu do akt podany, w xięgi ziemskie woiewodztwa Wileńskiego spraw wieczystych iest wpisany.

1786 г. Іюля 26 дня.

Изъ книги № 4222, за 1786 г., стр. 3555.

30. Консенсъ Виленскаго Св.-Духовскаго монастыря, выданный Абрамовскому на два монастырскихъ плаца въ г. Вильнѣ.

Виленскій Св.-Духовскій монастырь въ лицѣ своего архимандрита Пелкинскаго передаетъ въ потомственное арендное владѣніе Пинскому ротмистру Абрамовскому два своихъ плаца, находящихся на Виленскомъ предмѣстьи—Зарѣчьи, на правой сторонѣ Полоцкой дороги, съ обязательствомъ уплачивать монастырю ежегодно по 20 злотыхъ, нести всѣ повинности рѣчи-посполитой и давать по мѣрѣ усердія волочебное.

Roku tysiąc siedmset ośmdziesiąt szóstego, miesiąca Augusta siedmnastego dnia. Przed aktami ziemskiemi woiewodztwa Wileńskiego stanąwszy osobiście w. imć pan Janowski—komornik powiatu Oszmiańskiego, konsens do zabudowania na dwuch pustych placach, na przedmieściu Wileńskim Zarzeczu sytuowanych, imci panu Abramowskiemu—rotmistrowi Pińskiemu, regentowi magdeburyi Wileńskiey dany, służący, podał do akt, który, co do słowa w xięgi ziemskie woiewodztwa Wileńskiego spraw wieczystych wpisany, tak się w sobie ma:

Jacynt Pełkinski—starszy monasteru Wileńskiego y dalszych, oraz wszyscy xięża nieunici monasteru Wileńskiego — czyniemy wiadomo tym naszym dobrowolnym konsensem do zabudowania wieczystego w. i. p. Felixowi Abramowskiemu — rotmistrzowi Pińskiemu, regentowi magdeburyi Wileńskiey, danym na to: Iż my, maiąc dwa puste place, do zabudowania wolne, na iuryzdyce monasteru naszego, na przedmieściu Zarzeczu Wileńskim położone, to iest: ieden plac, idąc z miasta Wilna przez Zarzecze y iuryzdykę naszą, na Połocki gościniec, po prawey stronie, frontem ku drodze, przechodzącey do równego pola, szerzyni sążni ośmdziesiąt ośm, dłużyni iedną stroną od Wilna ku gościńcowi Połockiemu y rowu, ku Popławom ciągnącego się, sążni sześćdziesiąt trzy, tyłem od gościńca Połockiego y Popław sążni siedmnaście y pół, dłużyni drugą stroną lewą sążni sto dwadzieścia pięć maiący; plac drugi, przez drogę przeciwko placu wyrażonemu, idąc z Wilna na Połocki gościniec, do równego pola, po lewey stronie, frontem szerzyni sążni sto czterdzieści, dłużyni iedną stroną lewą, a drugą prawą po sążni pięćdziesiąt, z tyłu od gór, szerzyni sążni sto czterdzieści. Takowe dwa place w. imci panu Felixowi Abramowskiemu—rotmistrzowi powiatu Pińskiego, do zabudowania wieczystego oznaczamy y one w possessyą podaiemy. Z których iakich chcąc pożytków wynaydować samemu w. rotmistrzowi y iego sukcessorom dozwalamy; zabudowanie, iakie się uczyni na onych placach, czy przez samego w. rotmistrza, czy

następców imci, takowe komu chcąc oddać, darować, zapisać, sprzedać (aby tylo za wiedzą monasteru Wilen.) sam w. imć pan Abramowski y imci sukcessorowie, oraz każdy w stopniu imci possessorem będący, wolen y mocen będzie, ubezpiecza się za tym iednak warunkiem, aby poziemne raz ieden co rok raty septembrowey złotych polskich dwadzieścia do monasteru Wileńskiego y podatki rzeczy-pospolitey, iakie uchwalone będą, tak w. imć pan Abramowski y imci sukcessorowie, iako też każdy w osobie imci będący, niezawodnie y punktualnie opłacili, obowiązuię się. Jeśli by zaś takowe terragium y podatki, iakie były nieopłacone, wtedy monaster Wileński zabudowanie, na owych placach będące, bez żadnego sądu y prawa do swoiey possessyi obiąć y aż do wypłacenia zaległego terragium lub podatku utrzymywać, moc mieć będzie, waruie się. Przy tym, corocznie kolendę, włoczebne, acz się nie wyznacza wielość, iednak z grzeczności possessora, oddawane ma bydź. I na to wszystko ten nasz konsens z podpisami własnych rąk y z wyciśnieniem pieczęci monasteru Wileńskiego wydaliśmy. Datt w monasterze Wileńskim, roku tysiąc siedmset ośmdziesiąt szóstego, Julii dwudziestego szóstego dnia.

U tego konsensu, przy pieczęci herbowney, na laku czerwonym wyciśnioney, podpis w te słowa: X. Jacynt Pełkiński—starszy monasterów graeci ritus nonuniti Wileńskich mp. Który ten konsens, oczywisto przez wyż pomienionego w. pana Jana Janowskiego—komornika powiatu Oszmiańskiego podany do akt, w xięgi ziemskie woiewodztwa Wileńskiego spraw wieczystych iest wpisany *).

*) Въ этой же книгѣ на стр. 3561 находится вводный актъ, данный монастыремъ тому же Абрамовскому 16 Августа 1786 года на тѣ же два плаца.

1786 г. Ноября 26 дня.

Изъ книги № 4222, за 1786 г., стр. 5199.

31. Жалоба Іосифа Дюгамеля на Виленскихъ базиліанъ по поводу присвоенія ими себѣ фольварка Вяды или Ваки.

Князь Өедоръ Ивановичъ Ярославовичъ и жена его Елена завѣщали священникамъ Виленской Пречистенской церкви куничный доходъ съ фольварка Вяды или иначе Ваки, по 40 куницъ въ годъ; по добровольному соглашенію священики согласились „вмѣсто шерсти„ брать по 12 грошей за каждую куницу; такъ тянулось дѣло до Вельямина Рутскаго. Этотъ послѣдній, выхлопотавши себѣ право владѣнія духовными имуществами, вопреки волѣ завѣщателей, завладѣлъ и этимъ доходомъ, а позднѣйшіе митрополиты и имѣніемъ, въ ущербъ королевской казнѣ, такъ какъ это имѣніе должно было перейти въ казну по вымороченному праву (jure caduco). Вслѣдствіе всего этого король и даритъ это имѣніе своему третьему лицу—секретарю Дюгамелю.

Roku tysiąc siedmset ośmdziesiąt szóstego, miesiąca Decembra piątego dnia.

Przed aktami ziemskiemi woiewodztwa Wileńskiego stanąwszy osobiście woźny ie-

go królewskiey mości powiatu Oszmiańskiego Józef Srzodowski, żałobę pozewną mandatową podał do akt, w te pisaną słowa:

Stanisław August, z Bożey łaski król polski, etc. Przewielebnemu xiędzu Jasonowi Junoszy Smogorzewskiemu — metropolicie całey Rusi, tudzież wielebnemu xiędzu Maxymilianowi Wilczyńskiemu starzemu, y wszystkim x. bazylianom klasztoru Wileńskiego przykazuiemy, abyście, za tym mandatem przed sądem naszym zadwornym assessoryi wielkiego xięstwa Litewskiego na kadencyę teraz agituiącą się stanąwszy, na cytacyę urodzonego Józefa Duhamel — sekretarza naszego, skutecznie usprawiedliwili się, który pozywa, mieniąc o to: iż kniaź Teodor Iwanowicz Jarosławowicz z żoną swą Oleną, maiąc w swoim dzierżeniu własne dobra wieczyste, w woiewodztwie Wileńskim położone, dawniey imienie Wiada, a teraz Waka zowiące się, których grunta y łąki attynencyalne etiam w woiewodztwo Trockie rozciągaią się, z nich więc roku od stworzenia świata siedmtysiącznego dwudziestego czwartego, indykta czternastego, miesiąca Septembra dwudziestego piątego dnia, na cerkiew Wileńską pod tytułem Nayświętszey Panny soborney, dochod kunicy, na rok kunic czterdzieści iedna wieczyście przeznaczyli. Które to kunice, aby starzec Wiacki Olifier y po nim każdy następuiący, corocznie świeszczenikom rzeczoney cerkwi kryłoszanom y następcom ich—nie szerścią ale pieniędzmi, za każdą kunicę licząc po dwanaście groszy, wypłacał obowiązali, a na świeszczenników powinność modlenia się włożyli; iakowego dochodu kunicy, aby metropolita sobie nie przywłaszczał—ostrzegli. Dziedzictwo zaś wyrażonego imienia Wiadzkiego przy rzeczonym Iwanowiczu Jarosławowiczu y żonie iego Olenie zostawało. W poznieyszym czasie wielebny xiądz Jesyf Wielamin Rudzki—metropolita Kiiowski, tego dokumentu, przez Iwanowicza Jarosławowicza y żonę iego Olenę wydanego, uzyskuiąc approbatę od nayiaśnieyszego króla Zygmunta trzeciego, w roku tysiącznym sześćset trzydziestym pierwszym, miesiąca Februaryi dwudziestego ósmego dnia, przez tę approbatę rzeczony dochód kunicy do władzy y użytku swego otrzymał. I tak iuż do siebie xx. metropolici pomieniony dochód kuniczny wybieraiąc, w następnym czasie samo dziedzictwo rzeczonego imienia Wiadzkiego czyli Waki, pod tytułem kunicznego, niewolnie od stanu rycerskiego do siebie zagarnęli. Które to imienicze Wiadzkie czyli folwarek Waka xx. metropolici utrzymuiąc, potym do possessyi xx. bazylianów przez uczynioną z sobą zmowę postąpili, y z niego spólnie użytkuiąc, iak by z własnego dziedzictwa wszelkie intraty krescencyine y pieniężne wybieraią. Jakowy postępek w zaięciu y possydowaniu rzeczonego folwarku przez ww. uważaiąc bydź niewolny y prawu pospolitemu przeciwiący się, na mocy praw de iure caduco, maiestatowi naszemu służących, rzeczony folwarek Wakę czyli imienicze Wiadzkie, ze względu na zasługi urodzonego Józefa Duhamel — sekretarza naszego, wiecznością onemu iure caduco nadaliśmy. Który o pozyskaniu tego folwarku, via inequitationis rozpoczęty dawniey, przywodząc do końca proceder, instat ante omnia o przysądzenie sobie per inequitationem pomienionego folwarka Wiada czyli Waka, ze wszystkiemi iego attynencyami, iak przez rzeczonego kniazia Iwanowicza Jarosławowicza y żonę iego Olenę był posiadany, o nakazanie powrotu wszystkich intrat, nie wolnie od daty służącego prawa żałuiącemu delatorowi wybieranych, o znikczemnienie poformowanych attenta-

tów in damnum iuris nostri maiestatui, tak przez xx. metropolitów iako też bazylianów, o powrócenie expensów prawnych y tego wszystkiego, co czasu rozprawy dowiedziono będzie z warunkiem poprawienia tey żałoby adcytuię. Pisan roku tysiącznego siedmset ośmdziesiąt szóstego, miesiąca Nowembra dwudziestego szóstego dnia. Która ta żałoba pozewna mandatowa, oczywisto przez wyż pomienionego woźnego iego królewskiey mości powiatu Oszmiańskiego Józefa Srzodowskiego podana do akt, w xięgi ziemskie woiewodztwa Wileńskiego iest wpisana.

1786 г. Декабря 20 дня.

Изъ книги № 4222, за 1786 г., стр. 5411.

32. Жалоба настоятеля Виленскаго Св.-Духовскаго монастыря на Виленскій магистратъ по поводу невнесенія имъ въ монастырь арендной платы съ занятой имъ въ монастырскомъ домѣ квартиры.

Roku tysiąc siedmset ośmdziesiąt szóstego, miesiąca Decembra dwudziestego pierwszego dnia.

Przed aktami ziemskiemi woiewodztwa Wileńskiego stanowszy osobiście woźny iego królewskiey mości woiewodztwa Wileńskiego Jan Wiszomirski, żałobę mandatową przed sąd assessoryi Litewskiey do akt podał, w te słowa pisaną:

Stanisław August, z Bożey łaski król polski etc. Szlachetnym Nikodemowi Przemienieckiemu—wóytowi, Danielowi Paszkiewiczowi, Antoniemu Lachowiczowi, Piotrowi Dubińskiemu, Bazylemu Sokołowskiemu—burmistrzom, Leonardowi Paszkiewiczowi, Ignacemu Mińkiewiczowi, Franciszkowi Przemienieckiemu, Benedyktowi Jocherowi, Janowi Wolańskiemu, Xaweremu Stefaniemu — radcom, Rafałowi Woyciechowskiemu, Michałowi Paszkiewiczowi, Rochowi Wirumzerowi, Alexandrowi Chmarzyńskiemu, Frydrychowi Froubenowi—assessorom, tudzież Janowi Konczewskiemu—pisarzowi, officyalistom y całemu magistratowi miasta naszego Wilna mandat przed sąd nasz zadworny assessoryi Litewskiey, w mieście naszym Warszawie, w rokuननieyszym ad praesens, sądzący się, w instancyi urodzonego xiędza Hiacynta Pełkińskiego—starszego monasterów prowincyi Litewskiey ritus graeci nonuniti, który obżałowanych wielmożnych ichmościów pozywa, mieniąc o to: iż co szlachetny magistrat Wileński, przez wydane nie poiednokrotnie uniwersały, zaleciwszy obywatelom, possessye w mieście Wilnie maiącym, podatek kwatergieltowy wnosić do siebie dla utrzymania stancyów płatnych officerom, konsystuiącym w tym że mieście, powodem takowey ustawy, w roku tysiąc siedmset ośmdziesiąt drugim, miesiąca Julii trzydziestego dnia datowanym, kontraktem za kwaterą naiętą w

kamienicy żałuiącego delatora, Giełda Mała zwaney, dla urodzonego Michała Szymańskiego—kapitana czyli audytora woysk Litewskich pułku czwartego, złotych polskich dwieście ośm opłacać na rok żałuiącemu delatorowi obżałowani w. imć zaręczyli się y przy wydaniu kontraktu złotych polskich sto cztyry opłacili się, a resztę dotąd u siebie zatrzymuiąc, nie wiedzieć z iakowego powodu, wprowadziwszy na kwaterę do kamienicy żałuiącego delatora rzeczonego officera, ani sprowadzać onego, ani obowiązaney opłaty według kontraktu zaspokoić żałuiącemu delatorowu nie chcą, owszem, zwlekaiąc czas od czasu satysfakcyą, do niemałego uszkodzenia przez zaięcie stancyi żałuiącego przywodzą; o którę krzywdę żałuiący delator, prawem czyniąc, wnosi proźby ante omnia do utwierdzenia kontraktu, od obżałowanych w. ichmościów żałuiącemu delatorowi wydanego, wedle którego, do nakazania opłaty zaległych pieniędzy circa acta grodu Wileńskiego w iak nayprętszym czasie wespół z procentem, niemniey z bonifikacyą za szkody, przez kwaterowanie popełnione, do nakazania sprowadzić przez szlachetny magistrat z kwatery urodzonego Szymańskiego, równie przy opłacie za kwaterowanie do zwrótu expens prawnych złotych polskich dwieście, y tego wszystkiego zachowania, co się z prawa dowiedzie, salva melioratione tey żałoby. Pisan roku tysiąc siedmset ośmdziesiąt szóstego, miesiąca Decembra dwudziestego dnia. Która ta żałoba mandatowa, przed sąd assessoryi Litewskiey przez wyż wyrażoną osobę do akt podana, iest do xiąg ziemskich woiewodztwa Wileńskiego wpisana.

1787 г. Января 24 дня.

Изъ книги № 4224, за 1787 г., стр. 2897.

33. Два консенса настоятеля Виленскаго Св.-Духовскаго монастыря Гайдамовичамъ на два монастырскихъ грунта въ г. Вильнѣ.

Въ этомъ документѣ Виленскій Свято-Духовскій монастырь разрѣшаетъ Виленскимъ мѣщанамъ Гайдамовичамъ пользоваться сѣножатью и отавой на монастырскомъ лугу, лежащемъ на Виленскомъ предмѣстьи Зарѣчьи, возлѣ старой Полоцкой дороги, съ обязательствомъ очищать этотъ лугъ отъ хворосту и зарослей и выдѣлкой кирпича.

Roku tysiąc siedmset ośmdziesiąt siódmego, miesiąca Oktobra piętnastego dnia.

Na rokach ziemskich woiewodztwa Wileńskiego kadencyi w roku teraznieyszym tysiącznym siedmset ośmdziesiąt siódmym, z przepisu konstytucyi tysiącznego siedmset ośmdziesiąt szóstego roku, rozpoczętey y porządkiem prawa pospolitego w zamku iego królewskiey mości Wileńskim sądzącey się, przed nami Franciszkiem Seybu-

tem Romanowiczem—prezydentem, Dominikiem Kamieńskim, Władysławem Szadurskim, Tadeuszem Korsakiem — sędziami, Ignacym Konczą—pisarzem, urzędnikami sądowemi ziemskiemi woiewodztwa Wileńskiego, comparens personaliter u sądu patron imć pan Antoni Adamowicz—komornik woiewodztwa Trockiego, w iedney arkuszowey sztuce dwa skrypta zawieraiące się, sławetnym pp. Józefowi y Reginie z Witkowskich Gaydamowiczom, małżonkom, obywatelom Wileńskim, od i. x. Hiacynta Pełkińskiego—starzego monasterów graeci ritus nonuniti Wileńskiego y dalszych, dane, służące y należące podał do akt, prosząc nas sądu, ażeby te dwa skrypta były do xiąg ziemskich spraw wieczystych woiewodztwa Wileńskiego przyięte y wpisane.

Jakoż my sąd ziemski woiewodztwa Wileńskiego one przyiąwszy w xięgi wpisać zalecilismy, z których pierwszy skrypt słowo do słowa tak się w sobie maiący:

Hiacynt Pełkiński — starszy monasteru Wileńskiego graeci ritus nonuniti, czynię wiadomo tym moim stanowiącym y dozwalaiącym na zawsze skryptem i. pp. Józefowi y Reginie z Witkowskich Gaydamowiczom, małżonkom, danym na to: iż co wspomnieni p. Gaydamowiczowie maiąc na iuryzdyce monasteru Wileńskiego, odemnie za konsensem wydanym, plac wolny do zabudowania, przy którym sianożętka monasteru Wileńskiego bez żadnego ogrodzenia leży, a z tąd nieużytkowi podpada, przeto pp. Gaydamowiczom oznacza się z iedney strony od placu swo iego, aż do placu Baniewskich, z drugiey strony od folwarku monasterskiego, ró wno browaru, sadzawki y odrynki, tyłem cią gniącey się aż do płotu y placu pana Anton iego Szabłowskiego, frontem od drogi stare y Połockiey y Antokolskiey, tyłem rówo gr anicy pp. Baniewskich y Szabłowskiego aby zagrodził, za takowe tedy ogrodzenie po skoszeniu razu iednego co rok w ostatnich dniach miesiąca Lipca przez monaster Wileński klasztorowi będzie oddane, drugi raz choćby y wyrosła otawa więc monaster kosić y zbierać nie ma, lecz pp. Gaydamowiczowie na swóy użytek obrócić mocni y wolni zostaią. Z pagórków zaś za sianożętką w używalność panom Gaydamowiczom bez żadney opłaty do monasteru dozwalam, z warunkiem, aby co rok wyczyszczać pokrzywę, chwasty y łozę wytrzebiać zaleca się. Y na tom dał ten móy skrypt dozwalaiący y stanowiący z podpisem ręki mey własney, y wyciśnieniem pieczęci. Działo się w monasterze Wileńskim roku tysiącznego siedmset ośmdziesiąt siódmego, miesiąca Januarii dwudziestego czwartego dnia.

U tego pierwszego skryptu na pierwszey stronicy pierwszego półarkusza śpisanego, przy wyciśnioney na laku czerwonym herbowney pieczęci ten podpis: x. Jacynt Pełkiński—starszy monasterów graeci ritus nonuniti Wileńskich mp.

Drugi zaś skrypt na pierwszey stronicy drugiego półarkusza od tegoż iegomości xiędza Hiacynta Pełkińskiego, temuż sławetnemu panu Józefowi Gaydamowiczowi wydany, słowo w słowo tak się w sobie ma:

Roku tysiącznego siedmset ośmdziesiąt siódmego, miesiąca Septembra pierwszego dnia. Zeznawam tym moim dobrowolnym skryptem panu Józefowi Gaydamowiczowi wydanym na to: iż do tego mieysca, w którym wynalazł glinę y rozkopał, zaznaczywszy aby z robiących sąsiad cegłę żaden się nie ważył, do tego mieysca czyli rumu na gruncie monasterskim Wileńskim wybierać zakazuię, iednemu tylo wyż pomienionemu Gaydamowiczowi dozwalam bez żadney przeszkody y pretensyi do nikogo. I na tom

dał ten móy dokument zabezpieczaiący z podpisem ręki mey własney. Pisan ut supra. U tego skryptu podpis takowy: x. Jacynt Pełkiński—starszy monasterów graeci ritus nonuniti Wileńskich mp.

Które te dwa w iedno arkuszowey sztuce spisane skrypta oczywisto przez wyż przerzeczonego patrona wielmożn. i. p. Antoniego Adamowicza—komornika woiewodztwa Trockiego, u sądu do akt podane w xięgi ziemskie woiewodztwa Wileńskiego spraw wieczystych są wpisane.

1787 г. Февраля 12 дня.

Изъ книги № 4224, за 1787 г., стр. 2635.

34. Консенсъ настоятеля Виленскаго Св.-Духовскаго монастыря Михаилу Яцыничу на монастырскій плацъ въ г. Вильнѣ.

Виленскій Свято-Духовскій монастырь уступаетъ Виленскому мѣщанину Яцыничу другой плацъ на Виленскомъ предмѣстьи Зарѣчьи, по Полоцкой дорогѣ, съ платою по 20 злотыхъ аренды въ годъ.

Roku tysiącznego siedmset ośmdziesiąt siódmego, miesiąca Septembra dwudziestego pierwszego dnia.

Przed aktami ziemskiemi woiewodztwa Wileńskiego stanowszy osobiście sławetny pan Michał Jacynicz — kupiec, obywatel miasta iego królewskiey mości Wilna, konsens, do zabudowania sobie y małżonce swey pani Katarzynie z Stankiewiczów Jacyniczowey wydany y służący, podał do akt, który ten konsens, w xięgi ziemskie spraw wieczystych woiewodztwa Wileńskiego słowo do słowa wpisany, tak się w sobie maiący:

Jacynt Pełkiński—starszy monasteru Wileńskiego y dalszych, oraz wszyscy xięża nonuniti monastyru Wileńskiego, czyniemy wiadomo tym naszym konsensem, do zabudowania wieczystego ichmościom panom Michałowi y Katarzynie z Stankiewiczów Jacyniczom, małżonkom, kupcom y obywatelom Wileńskim, wydanym na to: iż my maiąc na gruncie naszym plac pusty na przedmieściu Wileńskim Zarzeczu, w iuryzdyce naszey situm maiący, idąc z miasta Wilna Połockim gościńcem, po lewey stronie, od Stefana Jurkiewicza granicy, frontem od gościńcza Połockiego szerzyny sążni sto dwadzieścia; wzdłuż lewym bokiem od miasta y granicy Stefana Jurkiewicza, idąc przez drogę y granicy cegielni Michała Ryńkiewicza sążni dwieście trzydzieście; drugim bokiem od granicy wielmożnego imci pana Felixa Abramowskiego—regenta magdeburyi Wileńskiey, sążni dwieście trzydzieści; tyłem zaś szerzyni sto dwadzieścia, wymierzony y oznaczony, ichmościom panom Michałowi y Katarzy-

nia z Stankiewiczów Jacyniczom, małżonkom y ich sukcessorom, do zabudowania wieczystego y wynaydowania wszelkich pożytków, w possessyę podali y postąpili. Którym placem iak chcąc rządzić y dysponować, komu chcąc swe zabudowanie sprzedać y ony wypuścić, zaarendować sami ichmość panowie Jacyniczowie y ich sukcessorowie wolni y mocni będą, aby tyle z takowego placu do monasteru Wileńskiego poziemnego złotych polskich dwadzieścia, co rok raty Septembrowey y podatek, iaki by od rzeczy-pospolitey należał, sami ichmość panowie Jacyniczowie y ich sukcessorowie, oraz każdy w stopniu ichmościów będący, opłacał. Jeśli by zaś takowe terragium zaległo y nieopłacono było, wtedy monaster Wileński takowe zabudowanie z placem teraz podaiącym się, do swoiey possessyi obiąć y do opłacenia zaległego terragium utrzymywać bez żadnego sądu y dekretu moc mieć będzie, waruie się. Y na to wszystko ten nasz konsens z podpisem rąk naszych własnych przy wyciśnieniu pieczęci monasteru Wileńskiego wydaliśmy. Pisan w monasterze Wileńskim, roku tysiąc siedmset ośmdziesiąt siódmego, miesiąca Februaryi dwunastego dnia.

U tego konsensu, przy wyciśnioney na laku czerwonym herbowney pieczęci, dwa podpisy takowe: Xiądz Jacynt Pełkiński, starszy monasterów graeco-ruskich Wileńskich z bracią mp. X. Porfiry Hornowski—namiestnik mp. Który ten konsens do zabudowania oczewisto przez wyż pomienionego sławetnego pana Michała Jacynica—kupca y obywatela miasta iego królewskiey miasta Wilna, podany do akt, w xięgi ziemskie woiewodztwa Wileńskiego spraw wieczystych iest wpisany.

1788 г. Февраля 26 дня.

Изъ книги № 4225, за 1788 г., стр. 1075.

35. Фундушовая запись Розаліи Верижиной Поставскому базиліанскому монастырю на 4000 золотыхъ пол.

Покоршанская старостина, Розалія Верижина, желая облегчить своимъ Олехницкимъ крестьянамъ возможность какъ можно чаще посѣщать церковь, настоящею записью даритъ Поставскимъ базиліанамъ 4000 злотыхъ съ обязательствомъ отправлять въ ея имѣніе Олехнишки, лежащее въ Ошмянскомъ повѣтѣ, священника для совершенія въ первое и третье воскресенье каждаго мѣсяца и нѣкоторые Господскіе и Богородичные римско-католическіе праздники въ тамошнемъ костеликѣ богослуженія по уніятскому обряду. При чемъ фундаторка обѣщаетъ изготовить въ помянутомъ костеликѣ всѣ русскія богослужебныя принадлежности, какъ-то облаченія сосуды и проч. Въ случаѣ если бы преемники настоящей фундаторки не захотѣли исполнять всѣхъ обязательствъ, изложенныхъ въ настящемъ документѣ, Поставскіе базиліане переносятъ изъ Олехнишскаго костела въ свой монастырь, ея икону и здѣсь передъ нею продолжаютъ совершать богослуженія по томуже порядку.

Roku tysiąc siedmset ośmdziesiąt ósmego, miesiąca Februarii dwudziestego piątego dnia.

Przed aktami woiewodztwa Wileńskiego ziemskiemi, stanąwszy osobiście w. i. pani Rozalia z Koszczyczów Weryżyna — staro-

ścina Pokorszańska, dobrowolny wieczysty iegomości xiędzu Jozafatowi Leszyńskiemu — starszemu y wszystkim ichmościom xięży klasztoru Postawskiego bazylianom dany, służący, należący dokument, przedemną Xawierym Giedroyciem Jurahą—woiewodztwa Wileńskiego ziemskim y grodzkim regentem, przyznała y wedle konstytucyi, w roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt czwartym na seymie koronacyinym zaszłey, podpisem w protokole przyznań y aktykacyi ręki swey stwierdziła, y wpisania w xięgi woiewodztwa Wileńskiego spraw wieczystych ziemskie żądała, a wpisany słowo do słowa tak się ten dokument iest w sobie maiącym:

Rozaliia z Koszczyczów Weryżyna—starościna Pokorszańska, czynię wiadomo tym moim dobrowolnym wieczystym dokumentem iego mości xiędzu Jozafatowi Leszyńskiemu—starszemu y wszystkim ichmościom xięży bazylianom Postawskim danym na to: iż ia Weryżyna, chcąc z maiątku moiego, y sobie za życia y po śmierci, razem z mężem y dziećmi moiemi, y ludziom Olechnickim poddanym moim, daleko od kościoła odległym, y niełatwo do niego przeprawić się mogącym, chcąc uczynić łatwość y wygodę w nabożeństwie, własną moią summę cztery tysiące złotych polskich wzmienionym ichmościom xięży bazylianom zapisuię, y wraz oną do rąk rzeczonego iegomości xiędza starszego oddawszy, chcę aby ichmość xięża bazyliane Postawscy y następcy ich w każdą pierwszą niedzielę y następną po niey w porządku trzecią, każdego miesiąca, oraz w każde uroczyste święto rzymskie matki Boskiey, to iest, w święto Narodzenia, Niepokalanego poczęcia, Gromniczney, Zwiastowania y w Niebowzięcia, tudzież na Boże Narodzenie, Wielkanoc y Zielone Świątki także rzymskie, kapłana z klasztoru swoiego do dóbr, Olechniszki zwanych, w powiecie Oszmiańskim leżących, posyłali; a ten aby w kościołku, w tych dobrach będącym, przed obrazem matki Boskiey, własnym moim kosztem y staraniem ozdobionym, mszy świętych trzydzieści iedna na intencyą moią, póki żyię, a po śmierci za duszę moią y Franciszka z Darewskich Weryhy—męża moiego, oraz za dusze zmarłych dzieci moich y za dusze, w czyscu będące, nieprzepominaiąc y żywych dzieci moich, w dni zmienione niedzielne y święta matki Boskiey, oraz w dzień pierwszy Bożego Narodzenia y Wielkieynocy, wiecznie odprawował, ludzi katechizmu y pacierzy uczył, y z niemi po mszy lub przede mszą mówił; a po mszy y katechizmie aby za mnie y duszę męża y dzieci moich aby modlitwu zalecał. Żeby zaś ornatów y innych potrzeb do odprawowania mszy świętych z sobą nie woził, ia Weryżyna y córka moia w. imć pani Koziełowa—starościna Międziańska, tak ornat ruski z dalszym ubiorem kapłańskim, iako kielich y mszał ruski dostarczyć, y w tym kościółku, za kluczem xiędza, utrzymywać mam y następcy moi będą powinni. Wino też na mszy dawać y wygodę wszelką xiędzu, człowiekowi y koniom iego ze dworu czynić ia sama y następcy moi będą obowiązani.—Gdyby zaś albo kościołek wzmieniony, przezemnie y następców moich we wszystkim opatrywać się y poprawować powinny, zruynował się przez niedozor, albo wyrażone do mszy potrzeby nie były dostarczane y wygoda xiędzu, z człowiekiem y końmi przybyłemu, była uchybiona, wtedy ichmość xięża bazylianie od obowiązków zieżdżania do kościołka wzmienionego wolnemi zostaną, a obraz matki Boskiey y cały sprzęt kościelny, niniejszym dokumentem sobie zapisuiący się, wezmą do klasztoru

swoiego, y w cerkwi swoiey przed tym że obrazem, czy w dni wyżey wyrażone, czy w inne, wzmienione mszy święte trzydzieści iedna, wiecznie co rok podług intencyi wyżey wyrażonych pod sumnieniem będą powinni. Dokument ten móy przy uproszonych wielmożnych ichmościach panach pieczętarzach własną ręką podpisuię. Pisan w Wilnie tysiąc siedmset ośmdziesiąt ósmego roku, miesiąca Lutego dwudziestego piątego dnia. U tego dokumentu na drugiey pierwszego półarkusza stronicy na marginesie przypis pod notabene w te słowa. NB. Mszał będzie z klasztoru Postaw. i. xx. bazylianów.

U tego dokumentu naprzód ten podpis: Rozalia z Koszczyców Weryżyna—starościna Pokorszańska; a pod tym podpisem podpisy w. ichmościów panów pieczętarzów takowe: Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz do tego wieczystego dokumentu od wielmożney ieymości pani Rozalii z Koszczyców Weryżyney — starościny Pokorszańskiey iegomości xiędzu Jozefatowi Leszyńskiemu z. ś. B. w. starszemu Postawskiemu y wszystkim ichmościom xięży bazylianom Postawskim y następcom ich z obowiązkiem zieżdżania xiędza do dobr Olechniszek w powiecie Oszmiańskim leżących y odprawowania mszy w dni we srzedzinie wyrażone, oraz dalszych punktów per extensum wypisanych zachowania y dopełnienia, danego podług prawa podpisuię się Adam Przeciszewski—starosta Ruszyński. Proszony od osoby ten dokument wydaiącey na rzecz we srzedzinie wyrażoną postanowiony, za pieczętarza podpisuię się Józef Zakrzewski mp. Który ten dobrowolny wieczysty dokument, oczywisto przez w. i. panią Rozaliią Weryżynę—starościnę Pokorszańską, przyznany, w xięgi ziemskie woiewodztwa Wileńskiego spraw wieczystych iest wpisany.

1790 г. Іюля 20 дня.

Изъ книги № 4227, за 1790 г., стр. 2723.

36. Продажная запись отъ Виленской капитулы Виленскому базиліанскому (Троицкому) монастырю на имѣнія Трибилы и Савичуны.

Подканцлеръ Виленскаго римско-католическаго капитула отъ имени всего капитула доводитъ до всеобщаго свѣдѣнія, что вслѣдствіе недостаточнаго ухода и присмотра за имѣніями, принадлежащими канцлерской должности, онъ съ разрѣшенія апостольской столицы и указанія римскаго нунція объявилъ на это имѣніе торги съ таки-ми условіями, что кто больше дастъ, тотъ и пріобрѣтетъ ихъ; на торгахъ дали болѣе всѣхъ Виленскіе базиліане, именно 20,000 злотыхъ голландскимъ золотомъ, вслѣдствіе чего канцлеръ и издаетъ настоящую продажную запись на два имѣнія: Трибилы и Савичуны, лежавшія по сосѣдству съ имѣніями базиліанъ.

Roku tysiącznego siedmset dziewięćdziesiątego, miesiąca Julii dwudziestego wtórego dnia.

Przed aktami woiewodztwa Wileńskiego ziemskiemi, stanąwszy osobiście w. iegomość xiądz Tadeusz Pawlikowski — kan-

clerstwa kapituły Wileńskiey koadiutor, swoim y samego w. iegomość xiędza Antoniego Bukatego — kapituły Wileńskiey kanclerza, imieniem y maiący od tegoż w. iegomości xiędza plenipotencyę y ewikcionalnie piszący się, wieczysto przedażnego prawa na folwark y wieś Trybiły, oraz wieś Sawiczuny, nazywaiących się, w woiewodztwie Wileńskim leżących, do tegoż kanclerstwa Wileńskiego funduszowie przysłuchuiących, przy inwentarzu przyznanym iegomości xiędzu Hieronimowi Arteckiemu— superiorowi y wszystkim ichmościom xięży klasztoru Wileńskiego bazylianom wydany, służący, należący zapis—przedemną Xawierem Giedroyciem Jurahą — ziemskim y grodzkim woiewodztwa Wileńskiego regentem, przyznał y takowe swe przyznanie z przepisu konstytucyi tysiącznego siedmset sześćdziesiąt czwartego roku seymu koronacyinego, w zapisowym przyznań y aktykacyi protokole, podpisem własney ręki roborowawszy y żądał w xięgi woiewodztwa Wileńskiego ziemskie spraw wieczystych wpisania, który ten wieczysto przedażnego prawa zapis, przy inwentarzu w xięgi woiewodztwa Wileńskiego ziemskie spraw wieczystych słowa do słowa wpisany, tak się w sobie wyrażaiącym iest:

Tadeusz Pawlikowski—koadiutor, imieniem moim y imieniem w. iegomości xiędza Antoniego Bukatego—kanclerza kapituły Wileńskiey za plenipotencyą wydaną, y ewikcyonalnie piszący się, wszystkie niżey wyrażone punkta y obowiązki prawne dobrowolnie na się y następców naszych przyimuiąc, czynię wiadomo tym moim dobrowolnym, wieczysto przedażnym, przez żaden przemysł ludzki poruszyć się nie mogącym prawem, zapisem, danym y służącym, iegomości xiędzu Hieronimowi Arteckiemu — superiorowi y wszystkim ichmościom xięży bazylianom klasztoru Wileńskiego, na to: iż co my w górze wyrażone osoby, maiąc dwie wsie wieczyste, funduszowe, Trybiły z folwarkiem y Sawiczuny do dóbr Cudzieniszek przysłuchaiące, w woiewodztwie Wileńskim położone, niegdyś przez Alexandra Koleckiego — dworzanina iego królewskiey mości razem z Cudzieniszkami na kanclerstwo kapitule Wileńskiey fundowane, od naydawnieyszych czasów w possessyi y aktorstwie kapituły Wileńskiey kanclerzów będące, a teraz w aktualnym dzierżeniu naszym, wolne, swobodne, nikomu pierwszym ani poślednieyszym niezawiedzione, długami y przezyskami prawnemi nieobciążone, gdy dla zbyteczney niezręczności y odległości tych wsiów y folwarku, a bardziey dla szachownic, sporów, gwałtów, wiolenciów, wydarzaiących się y procederów prawnych z niepewności granic wynikłych, oraz nieużyteczności gruntów piasczystych y kamienistych, umyśliliśmy za dozwoleniem zwierzchności naszey te wsie y folwarek ku lepszemu pożytkowi funduszu Cudzieniskiego obrócić, wybywaiąc one wiecznością temu, ktoby większą dał summę. Jakoż za doniesieniem od nas przez iaśnie oświeconego iegomości xiążęcia biskupa dyecezyi naszey Wileńskiey do stolicy apostolskiey o chęci y sposobie zprzedania wiecznością tego maiątku ku lepszemu pożytkowi kanclerstwa Wileńskiego w roku tysiąc siedmset ośmdziesiąt trzecim, miesiąca Nowembra dnia dwódziestego szóstego, do którego doniesienia przychylaiąc się stolica apostolska przez swoie autentyczne beneplacitum romanum w roku tysiąc siedmset ośmdziesiąt czwartym, Januarii dziesiątego dnia, wydanym, zleciła nuncyuszowi w Polszcze rezyduiącemu, iż by do tey przedaży kommissarzów wyznaczył z wolnością zupełną ukończenia tego

dzieła. Z mocy za tym takowego pozwolenia od stolicy apostolskiey, nuncyatura wydała instrument commissionis na osoby w ówczas wielmożnych ichmościów xięży Nikodema Puzynę y Jakuba Dederkę, kanonitów Wileńskich, poruczaiąc onym zupełną moc zinwentowania tych wsiów Tribiłów y Sawiczun, wyciągnienia całkowitey intraty; otaxowania wartości, zwiedzenia dobroci, obszerności, differencyów y maiątku poddanych; iako też z sprzedania per plus offerentiam temu ktoby dał większą summę, iako instrument od nuncyatury pod rokiem tysiąc siedmset ośmdziesiąt czwartym, pod dniem dwudziestym trzecim Junii wydany, przekonywa. Uskuteczniaiąc więć takowy instrument w. ichmość xięża kommissarze Puzyna y Dederko, po wydanym obwieszczeniu dwóma miesiącami w roku po zaprzeszłym tysiąc siedmset ośmdziesiąt ósmym, miesiąca Marca dwudziestego trzeciego dnia ad fundum tych wsiów Trybił z folwarkiem y Sawiczun ziechawszy, inwentarz sporządziwszy y wszystkie intraty wiernie wyciągnąwszy, przeświadczyli się, iż takowe wsie z folwarkiem, nie tylko dla pewnych granic, a ztąd kłótni y wiele licznych procederów, nieużyteczności gruntów, nie są przydatne funduszowi kanclerstwa Wileńskiego y mało czyniące korzyści, ale też co większa, dla ustawicznych kłótni o granicę znacznego co rok wyciągaiąc expensu y wydatku sprawiwszy się, przeto wielmożni kommissarze według instrumentu, sobie od nuncyatury wydanego, postanowili te wsie Trybiły z folwarkiem y Sawiczuny, dla lepszey korzyści funduszu kanclerstwa, wyprzedać wiecznością per plus offerentiam, a wziętą summę na pewnieyszy zysk funduszu Cudzieniskiego ulokować. Jakoż po kilka tygodniowey przewłoce, gdy żaden z obywatelów większey summy dać nie chciał, prócz ichmość xięży bazylianów klasztoru Wileńskiego, iako od dóbr swoich Swiran z wsią y folwarkiem Trybiłami graniczących, a Sawiczuny całą wieś w gruntach swych leżącą maiących, przerzeczone za tym wsie Trybiły z folwarkiem tegoż nazwiska y Sawiczuny w woiewodztwie Wileńskim leżące, ze wszelkim zabudowaniem folwarkowym y chłopskim, z poddanemi w wsiach mieszkaiącemi utriusque sexus y precz rozeszłemi, z wolnością odzyskania onych, z ich maiątkiem, powinnością, daninami, dziakłami, czynszami, według dawnych inwentarzów, z gruntami oromemi y nie oromemi, z lasami y puszczami, łąkami mrożnemi y błotnemi, teraz w possessyi naszey będącemi, y pretextem dyfferencyi przez graniczaiących zabranemi, z wolnością odzyskania od przygraniczaiących wedle zaszłych procederów, które całkiem ze wszelkiemi przezyskami, przelewami, z rzekami, rzeczkami, stawami, sadzawkami, krynicami, zatokami, y z tym wszystkim, iak się te dwie wsie Trybiły z folwarkiem y Sawiczuny z dawnych czasów w swoich rozległościach y circumferencyach miały y teraz maią: z karczmą do tych wsiów należącą, z iey zabudowaniem, prowentami wedle inwentarza sporządzonego, nic na siebie samych sukcessorów naszych y fundusz kanclerstwa nie excypuiąc, ani wyłączaiąc; ogułem, razem y w całości według inwentarza y dawnych ograniczeń, mianowicie według inwentarza teraz przy prawie wydaiącego się, za summę udeterminowaną, na rzecz kanclerstwa funduszu Wileńskiego, w liczbie dwadzieścia tysięcy złotych polskich, złotem holenderskim liczącą się, od iegomości xiędza Hieronima Arteckiego — superiora, imieniem wszystkich ichmość xięży bazylianów klasztoru Wileńskiego, tak dla nas kanclerza y

koadiutora, iako też następców naszych, odebraną. Za takową więc summę wiecznością y na zawsze tymże ichmościom xięży bazylianom za wiedzą y dołożeniem się zwierzchności naszey, przedaię y aktorstwa naszego na osoby ichmość xięży bazylianów zrzekam się, ustępuię, y natychmiast do tych wsiów y folwarku intromitować się przez woźnego pozwalam, w moc y aktualne, wieczyste dzierżenie ichmościów postępuię.—Na mocy zatym ninieyszego wieczysto przedażnego prawa, zapisu, mocni y wolni będą ichmość xx. bazylianie Wileńscy przerzeczone wsie z folwarkiem, z poddanemi y karczmą, oraz całą rozległością y obszernością do swoiego aktorstwa y dziedzictwa zaiąwszy, rządzić, dysponować, poddanych do powinności używać, z karczmy y gruntów intraty wynaydować y ku naylepszemu swemu pożytkowi obrócić, bez żadney od nas, następców naszych y nikogo innego przeszkody y interessowania się. Y dla tego dokumenta wszystkie iuris haereditatis et possessionis, oraz procedera z przezyskami, iako też ograniczenia, obwodnicy, na ten maiątek służące, do rąk ichmościów xięży bazylianów wracam, oddaię, a ieśliby ieszcze iakich brakowało te w każdym zwrócić czasie obowiązuiemy się.—W przypadku zaś naruszenia w iakim kolwiek punkcie ninieyszego, wieczysto przedażnego prawa, lub w przypadku ubliżenia skutku onemu, nie tylko do zapozwania nas y następcównaszych przed sąd wszelki w wielkim xięstwie Litewskim znayduiący się przeznaczam, y w tym sądzie naykrótszym prawa sposobem, z iakich kolwiek bądź regestrów dochować y dopelnić skutku ninieyszego dokumentu obowiązuiemy się pod zaręką ważność rzeczy wynoszącą; ale też dla większego bezpieczeństwa y pewności wybytego aktorstwa folwarku y wsiów, lub w przypadku zakłócenia tegoż aktorstwa przez kogo kolwiek, ewikcyę na dobra kanclerstwa naszego funduszów Cudzieniszki zowiące się, w woiewodztwie Wileńskim leżące, wnoszę y opisuię y takowe wieczyste prawo, przezemnie koadiutora kanclerstwa Wileńskiego wydaiące się, że ma być approbowane w przeciągu dwóch miesięcy przez samegoż w. iegomości xiędza kanclerza Wileńskiego nayuroczyściey ręczam.—Co wszystko uiścić y dotrzymać wedle powyższych obowiązków przyrzekaiąc, ninieyszy dokument wieczysty przedażny, przy uproszonych w. i. pp. pieczętarzach, własną moią podpisuię ręką.—Datum tysiąc siedmset dziewięćdziesiątego roku, Lipca dwudziestego dnia. U tego wieczysto przedażnego prawa, na drugiego pół arkusza, w pierwszey stronicy skończonego, czerwonym iedwabiem zszytego, nayprzód ten podpis: Tadeusz Pawlikowski—koad. kancl. Wileńskiego. A pod tym podpisem podpisy w. ichmość pp. pieczętarzów takowe: Ustnie y oczewisto proszony za pieczętarza od w. iegomości xiędza Tadeusza Pawlikowskiego—koadiutora kanclerstwa Wileńskiego, imieniem swym y imieniem wielmożnego iegomości xiędza Antoninego Bukatego—kanclerza kapituły Wileńskiey, czyniącego do tego wieczysto przedażnego prawa, na wieś Trybiły z folwarkiem tegoż nazwiska y wsią Sawiczuny, w woiewodztwie Wileńskim położone, za summę dwadzieścia tysięcy złotych polskich odebraną y na rzecz funduszu kanclerstwa Wileńskiego obrócić się maiącą, za wolą zwierzchności iegomości xiędzu Hieronimowi Arteckiemu—superoorowi y wszystkim ichmość xięży bazylianom konwentu Wileńskiego, z warunkami dostateczniey w tym zapisie wyrażonemi, danego y służącego, wedle prawa podpisuię

się, Seweryn Jasięczyk Michałowski—rotm. woiewodztwa Minsk. — Proszony od osoby wyż wyrażoney do tego prawa za pieczętarza podpisuię się: Kazimierz Antuszewicz mp. Proszony za pieczętarza do tego prawa podpisałem się: Karol Kozieł. Który to wieczysto przedażnego prawa zapis, oczywisto przez tegoż w. iegomości xiędza Tadeusza Pawlikowskiego—kanclerstwa Wileńskiego koadiutora, przyznany, w xięgi woiewodztwa Wileńskiego ziemskie spraw wieczystych iest wpisany. *)

*) Сюда относятся: пленипотенція—стр. 2735—стр. 2789, инвентарь этихъ селъ и интромиссія въ эти села—стр. 2790.

1790 г. Октября 28 дня.

Изъ книги № 4228, за 1791 г., стр. 2685.

37. Дарственная запись Іеронима Тышкевича Кублицкой церкви.

Староста Кермельскій, Іеронимъ Тышкевичъ, настоящимъ листомъ завѣщаетъ Кублицкой церкви, находящейся въ его имѣніи, участокъ земли, заключающій въ себѣ четыре морга, сорокъ семь прутовъ и 33 прутика, съ обязательствомъ служить 12 обѣденъ въ годъ и каждую недѣлю акафистъ пресвятой Богородицѣ.

Roku tysiącznego siedmset dziewięćdziesiąt pierwszego, miesiąca Maia trzydziestego dnia.

Przed aktami ziemskiemi woiewodztwa Wileńskiego, stanąwszy osobiście iaśnie wielmożny imć pan Heronim Skumin Tyszkiewicz—star. Kiermelski, dokument i. x. Janowi Sielucińskemu—parochowi Kublickiemu, darowny, na cerkiew Kublicką zapisanego gruntu wydany y w grodzie woiewodztwa Połockiego aktykowany, a teraz przedemną Xawierem Gedroyciem Jurahą—woiewodztwa Wileńskiego ziemskim regentem, przyznał tenże i. w. Tyszkewicz—starosta Kiermelski, y według w tysiącznym siedmset sześćdziesiąt czwartym roku, na seymie koronacyinym stałey konstytucyi, w przyznań y aktykacyi protokole podpisem własney umocnił ręki y wpisania w xięgi woiewodztwa Wileńskiego ziemskie spraw wieczystych żądał; który ten darowny dokument, w xięgi woiewodztwa Wileńskiego ziemskie spraw wieczystych słowo do słowa wpisany, tak się w sobie ma:

Ja Heronim Skumin Tyszkiewicz—starosta Kiermelski, niżey ręką moią własną piszący się, czynię wiadomo y iawno wyznawam tym moim darownym dokumentem imci xiędzu Janowi Sielucińskiemu—parochowi Kublickiemu y iego następcom cerkwi moiey Kublickiey danym na to: że kawał gruntu w wielości morgów cztery, prętów czterdzieści siedm y pręcików trzydzieści trzy, przez uproszonego w. i. pana

Jakuba Paszkiewicza—komornika powiatu Upitskiego, odgraniczywszy y kopcami osypawszy przy takim warunku, aby na rok mszy świętych dwanaście, a iedna z tych żałobna, z exekwiami w czasie od siebie obranym, odprawiane były w tydzień w każdą śrzodę litanię do Nayświętszey Maryi Panny, iako o tym lepiey zaświadcza dokument na to dany od imci xiędza Jana Sielucińskiego—parocha Kublickiego, wydany mnie do gruntów przez fundatora ś. p. i. w. Jana Skumin-Tyszkiewicza—starostę Kiermielskiego, oyca moiego, w roku tysiącznym siedmset pięćdziesiąt siódmym, Septembra trzydziestego dnia, na cerkiew Kublicką nadanych, y ia przyłączyłem we wszystkim, maiąc się stosownie do wyż wspomnionego ś. pamięci fundatora, któren dokument aby na zawsze był trwałym, podpisem ręki moiey y w. i. pp. pieczętarzów, ustnie y oczewisto odemnie uproszonych, utwierdzam. Dat. w Kubliczach, dnia dwudziestego ósmego Oktobra, roku tysiącznego siedmset dziewięćdziesiątego. U tego darownego dokumentu ten nayprzód podpis: Hieronim Skumin-Tyszkiewicz—starosta Kiermelski mp. A pod tym podpisem podpisy w. i. pp. pieczętarzów takowe: Ustnie y oczewisto uproszony za pieczętarza od i. w. i. p. Hieronima Tyszkiewicza, starosty Kiermelski, do tego wieczysto darownego dokumentu na rzecz we srzedzinie opisaną, w Bogu przewielebnemu imci xiędzu Janowi Sielucińskiemu—parochowi Kublickiemu wydanego, prawnie podpisuię się: Władysław Tepler, regent grod. w. Połockiego, mp. Oczywisto proszony pieczętarz od i. w. Heronima Tyszkiewicza—starosty Kiermielskiego, do tego darownego zapisu, na rzecz we srzedzinie wyrażoną, w. i. x. Janowi Sielucińskiemu — parochowi Kublickiemu danego y służącego, prawnie podpisuię się: Thomasz Thomaszewicz—rotmistr powiatu Bracławskiego.

U tego dokumentu na marginesie pobocznym suscepta aktykacyi, w grodzie Połockim uczynioney, w tych zapisana słowach y z podpisami roku tysiącznego siedmset dziewięćdziesiąt pierwszego, miesiąca Stycznia dwunastego dnia: Stawaiąc u sądu patron w. imć pan Józef Sztromberg, takowy dokument ad acta podał, mp. Jan Korsak—podwoiewoda Połocki mp. Szymon Tadeusz Obrąpalski—sędzia grodzki woiewodztwa Połockiego mp. Ignacy Podwiński, sędzia grodzki y komm. c. w. woiewodztwa Połockiego. Który ten darowny dokument, oczywisto przez i. w. Heronima Skumina Tyszkiewicza, starosty Kiermelskiego, przyznany, w xięgi woiewodztwa Wileńskiego ziemskie spraw wieczystych iest wpisany.

1791 г. Января 27 дня.

Изъ книги № 4228, за 1791 г., стр. 351.

38. Замѣнная запись между Виленскими базиліанами и помѣщикомъ Пожарицкимъ на часть имѣнія.

Базиліане Виленскаго Свято-Троицкаго монастыря по просьбѣ владѣльцевъ фольварка Лушковщизны выдаютъ имъ настоящую замѣнную запись на этотъ же фольваркъ вмѣсто полученной базиліанами части имѣнія Войчанъ; владѣльцы, владѣя этимъ фольваркомъ по наслѣдству, не получили отъ своихъ предковъ документовъ, вслѣдствіе чего и истребовали ихъ у базиліанъ.

Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt pierwszego, miesiąca Januarii dwudziestego ósmego dnia.

Na rokach ziemskich woiewodztwa Wileńskiego kadencyi teraznieyszey, z przepisu konstytucyi tysiąc siedmset ośmdziesiąt szóstego roku rozpoczętey, a w roku wyż na dacie pisanym do sądzenia przypadłych y porządkiem prawa pospolitego in loco iudiciorum solito, w mieście iego królewskiey mości Wilnie, sądzących się, przed nami Dominikiem Kamieńskim—prezyduiącym, Władysławem Szadurskim—sędziami, Ignacym Kończą—pisarzem, urzędnikami ziemskiemi woiewodztwa Wileńskiego, stanowszy osobiście u sądu wielmożny imć xiądz Hieronim Artecki, zakonu świętego Bazylego wielkiego superior, imieniem swym całego klasztoru ichmość xięży bazylianów Wileńskich, czyniący wieczysto korroboracyiny dokument na rzecz we srzedzinie onego dostatecznie opisaną y wyrażoną, ichmościom panom Felicyanowi y Monice z Surozów Pożarzyckim—małżonkom wydany, służący y należący przyznał, a przyznawszy z przepisu konstytucyi seymu koronacyinego tysiąc siedmset sześćdziesiąt czwartego roku w protokole zapisowym przyznań y aktykacyi podpisem własney ręki stwierdził, prosząc nas sądu ziemskiego woiewodztwa Wileńskiego, ażeby pomieniony dokument ze wszelką w nim wyrażoną rzeczą był do xiąg ziemskich woiewodztwa Wileńskiego spraw wieczystych przyięty y wpisany, który co do słowa w xięgi wpisuiąc tak się w sobie ma:

Heronim Artecki—superior, imieniem moim y wszystkich xięży bazylianów klasztoru Wileńskiego, przy cerkwi Świętey Tróycy rezyduiących, wszystkie niżey wyrażone punkta y obowiązki prawne dobrowolne na siebie y następców moich przyimuiąc y pod one poddaiąc się, czynię wiadomo tym moim dobrowolnym wieczystym korroboracyinym prawem ichmościom panom Felicianowi ÿ Monice z Surożów Pożarickim, małżonkom danym na to: iż co w roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt pierwszym pozostały w okolicy Szankowskiey aktor iegomość pan Antoni Suroż, przy kilkunastu morgach gruntu y sianożęci rozrzuconych, po nabyciu w teyże okolicy znacznieyszych części

od ichmościów panów Surożów, Krypsztulów, Iodkiewiczów, Klementowiczów y innych za prawem wieczystego aktorstwa; przez iaśniewielmożnego iegomości pana Dominika z Szankowa Sawaniewskiego—woyskiego wielkiego xięstwa Litewskiego, fundatora konwiktu xięży bazylianów Wileńskich, a okrążony będąc z iedney strony gruntami folwarku Szankowskiego, z drugiey strony gruntami wsi Czapuleniszek, z innych stron gruntami Swirańskiemi xięży bazylianów Wileńskich, do Swiran należącemi, w nieustannym zostawał pieniactwie, tak za życia iaśniewielmożnego iegomości pana Sawaniewskiego, (co wyświadczaią różne processa, wizye, zapozwy y dekreta grodzkie), iako też post fata iego z xiężą bazylianami Wileńskiemi, przeto iegomość pan Antoni Suroż, dla szczupłości gruntów y łąk, przez rozdziałki na się spadaiących, starał się lub o sprzedanie, lub o zamianę reszty Woyczan, iako w roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt wtórym, Decembra piątego dnia, umówiwszy się z xiężmi bazylianami Wileńskiemi, wydał assekuracyą na zamianę Woyczan na folwark nazwany Łukszkowszczyzna, oddzielnie od Swiran na Kienie będący, ale wieczyście do aktorstwa Swirańskiego xięży bazylianów należący, pośledni zaś w roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt trzecim, dnia dwudziestego Marca otrzymał prawo zamienne wieczyste, za starszeństwa iegomości xiędza Hilaryona Karpińskiego, od tychże xięży bazylianów na tenże folwark z wolnym do niego intromittowaniem się, który prawie cały noviter był zabudowany w budynkach mieszkalnych, gumnach, szpichrzach, chlewach, z przysłuchaiącemi do niego gruntami, ogrodami, łąkami, sianożęciami, zaroślami, lasami, sadzawkami, iak się ten folwark za siedziby ziemianów do Swiran należących z dawnych czasów w obrębach swoich miał y teraz ma, za którym to prawem zamiennym wieczystym, iako pomieniony iegomość pan Antoni Suroż, ad vitae suae tempora, tak też sukcessorowie iego do dziś dnia w spokoyney w folwarku Łukszkowszczyzna zostawali posessyi y nigdy ni od kogo turbowani nie byli, owszem roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt trzeciego, miesiąca Octobra ósmego dnia, sam iegomość pan Antoni Suroż, czasu sądów podkomorskich przy ograniczeniu Swiran przez iaśniewielmożnego iegomości pana Adama Wysogierda—podkomorzego Smoleńskiego, od xięży bazylianów za świadka proszony, a dekretem podkomorskim approbowany, nie tylko przekonany był, o niewruszoney y prawney folwarku swego posessyi, ale też przyświadczył, iuramentem stwierdził, że folwark Szankopole funduszem nadany przez iaśniewielmożnego imci pana woyskiego wielkiego xięstwa Litewskiego z Czepurniszkami, Woyczanami y innemi do niego attynencyami prawnie ichmość xięża bazylianie possydowali y possyduią, w poślednim zaś czasie w roku tysiąc siedmset ośmdziesiąt siódmym, Septembra dwudziestego szóstego dnia, na sądach marszałkowskich przy takowym że rozgraniczeniu Swiran z sumieżnikami, który od sądów podkomorskich appellowali, sukcessorowie iegomości pana Antoniego Suroża nie tylko prawnemi posessorami Łukszkowszczyzny bydź znali się, ale też przy kopcach y ograniczeniu podkomorzego przy zapozwach y aktoratach wyniesionych fortiter obstawali. Jakoż sąd marszałkowski komissarski ograniczenie przez podkomorzego folwarku Łukszkowszczyzna zwanego dekretem swoim bez naymnieyszey odmiany kopców y duktów stwierdził y approbował. Gdy więc w takowym składzie bazylianie, resztuiącey części Woyczan, a imć pan An-

toni Suroż z swoiemi sukcessorami folwarku Łukszkowszczyzna posessorami byli roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt siódmego iegomość pan Józef Ostaszkiewicz z ieymć pani Moniką Surożanką—małżonką swoią o prawo y dokumenta na Łukszkowszczyznę dopominać się poczeli twierdząc, że świętey pamięci iegomość pan Antoni Suroż, oyciec ichmościów, albo żadnego prawa na folwark Łukszkowszczyznę od nas bazylianów niemiał, albo ieśli miał, tedy one przypadkiem iakimści zaginąć musiało, tedy iegomość pan y Monika z Surożów Ostaszkiewiczowie o to prawo ustawicznie u ichmość xięży bazylianów uprzykrzali się y dopominali, którym sposobem ad praesens secundi voti ichmość panowie Felicyan y Monika z Surożów Pożarzyccy postępuiąc, nieprzestanie tak o prawo zamienne wieczyste, iako też o prawo iuris et posessionis folwarku Łukszkowszczyzna dopominali się. Zaczym ia pomieniony Heronim Artecki, superior klasztoru Wileńskiego, zawierzaiąc ieymość pani Monice z Surożów primi voti Ostaszkiewiczowey, ad praesens zaś Pozarzyckiey, że iegomość pan Antoni Suroż—oyciec iey, żadnego prawa wieczystego przez antecessora moiego danego na folwark Łukszkowszczyznę nie zostawił, y że te prawa przypadkiem zaginęły, tudzież zaspokoiaiąc onych troskliwości o prawney y wieczney folwarku Łukszkowszczyzny possessyi do tych czas przez nikogo nie kwestyonowaney y nienaruszoney, umowioną y postanowioną zamianę na resztuiącą część Woyczan między gruntami naszemi znayduiącą się na folwark Łukszkowszyznę na mocy pozwolenia zwierzchności duchowney y na mocy aktualney przez obie strony exekwowaney posessyi zamian wyż wyrażonych niniejszym prawem wieczystym takową zamianę, dotąd nienaruszenie trwaiącą y wiecznie trwać maiącą, korroboracyinym approbacyinym zapisem ichmościom panom Felicyanowi y Monice z Surożów Pożarzyckim, onych następcom y sukcessorom całą wzmienioną Łukszkowszczyznę ze wszelkimi gruntami oromemi y nieoromemi, z lasami, zaroślami, z łąkami morożnemi y błotnemi, z rzekami, rzeczkami, sadzawkami, y z tym wszystkim, iak się ten folwark Łukszkowszczyzna z dawnych czasów w swoich rozległościach y obszernościach miał y teraz ma, z wolnym pozyskiwaniem gruntów, sianożęci, łąk, lasów, kiedy kolwiek przez graniczących przywłaszczonych, nic na siebie samego y następców nie wyłączaiąc, ani wyimuiąc, ale ogułem, razem y w całości aktorstwa mego, na osoby ichmościów panów Felicyana y Moniki z Surożów Pożarzyckich zrzekam się, ustępuię, intromitować się pozwalam, w moc y aktualne dzierżenie, iak do tąd trwało było z obu stron od zaszłey w roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt trzecim zamiany, tak y teraz na mocy niniejszego wieczystego prawa zamiennego koroboracyinego, z całą obszernością y rozległością w swoim aktorstwie y dziedzictwie maiąc, iako już swoią własnością rządzić, dysponować, używać, dać, darować, przedać y ku naylepszemu pożytkowi obrócić, bez żadney ode mnie y następców moich przeszkody, dokumenta iuris et possessionis, przy tymże prawie wieczysto zamiennym oraz ograniczenie tego folwarku wydać przyrzekam. Co wszystko uiscić y dotrzymać wedle powyższych obowiązków przyrzekaiąc, niniejszy dokument wieczysty zamienny korroboracyiny y approbacyiny przy uproszonych wielmożnych ichmość panach pieczętarzach własną moią podpisuię ręką. Datum roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt pierwszego, miesiąca Januarii dwudziestego siódmego dnia.

U tego dokumentu podpis aktora, poniżey zaś podpisy ichmość panów pieczętarzów takowe: Heronim Artecki—zakonu świętego Bazylego wielkiego super. kon. Wileńskiego mp. Ustnie y oczewisto proszony za pieczętarza od w Bogu wielebnego iegomości xiędza Heronima Arteckiego—zakonu świętego Bazylego wielkiego superiora klasztoru Wileńskiego, imieniem swym y całego klasztoru czyniącego y piszącego się, do tego wieczysto korroboracyinego prawa, na rzecz we srzedzinie wyrażoną, ichmościom panom Felicyanowi y Monice z Surożów Pożaryckim—małżonkom wydanego, podług prawa podpisałem się: Józef Juraha—regent grodzki mp. Proszony za pieczętarza podpisałem się Stanisław Buyko mp. Proszony za pieczętarza ustnie y oczewisto podpisuię się Józef Towiański. Który to takowy dokument przez wyż wyrażoną osobę przyznany iest w xięgi ziemskie woiewodztwa Wileńskiego przyięty y wpisany.

1791 г. Августа 1 дня.

Изъ книги № 4228, за 1791 г., стр. 3683.

39. Эмфитевтическая запись на лугъ Виленскаго Св.-Духовскаго монастыря Косовичу на Виленскомъ предмѣстьи Зарѣчьи.

Виленскій Свято-Духовскій монастырь отдаетъ въ потомственное арендное владѣніе участокъ луга на Зарѣчьи Николаю Косовичу съ обязательствомъ выплачивать ежегодно по 18 польскихъ злотыхъ.

Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt pierwszego, miesiąca Augusta dwunastego dnia.

Przed aktami woiewodztwa Wileńskiego ziemskiemi, stanąwszy osobiście i. pan Wincenty Wirytowicz—woiewodztwa Nowogrodzkiego skarbnicz, prawo na łąkę na Zarzeczu, przedmieściu Wileńskim leżącą, od zakonników zgromadzenia świętego Bazylego wielkiego ritus graeci dis-uniti monasteru Wileńskiego wielmożnemu imci panu Mikołaiowi Kossowiczowi — woiewodztwa Smoleńskiego grodz. regentowi y dla iego sukcessorów wydane emphiteutyczne do akt podał, które to emphiteutyczne prawo w xięgi woiewodztwa Wileńskiego ziemskie spraw wieczystych wpisane, słowo do słowa tak się w sobie ma:

Xiądz Sylwester Bułay — assessor konsystorza, przełożony, y wszyscy xięża zakonnicy zgromadzenia świętego Bazylego wielkiego nie w unii będący, przy cerkwi świętego Ducha w mieście Wilnie rezyduiący, wiadomo czyniemy, iż maiąc iuryzdykę naszą klaztorną funduszową, na Zarzeczu przy mieście Wilnie situm ma-

iącą, na którey między rozdanemi placami, in censum variae conditionis ludziom—utrzymywaliśmy dla wygody klasztorney ogród z sadzawkami małemi, a przy nim łąkę od drogi do równego pola idącey, z sadzawkami po wyżey wymienionemi, stykaiącą się z prawey strony od ogrodu uczciwego Jana Kamińskiego, a z drugiey do placu, który sobie uczciwy Józef Gaydamowicz—zarębacz cechowy miasta Wilna, mieć od zeszłego xiędza Hyacyntha Pełkińskiego, bywszego przełożonego, po Rynkiewiczach pozwolony pretenduie, leżącą w zatylku po rowek przy sadzawce do placu Jerzego Zgrzeiewskiego przytykaiącą nadanego, z którey łąki nie nadto maiąc wżytku dla klasztoru, a chcąc mieć z opłaty niezawodnego czynszu większą y lepszą pożyteczność, umyśliliśmy y postanowili tęż samę łąkę, iak iey exytencya w łożysku swoim zaymuie, in emphiteusim perpetuam ex censu annuo przy ogrodzie po wyżey wspomnionym, iuż in emphiteusim imci panu Mikołaiowi Kossowiczowi oddanym sytuowaną, temuż imci panu Kossowiczowi y iego sukcessorom oddać y postąpić, iakoż ninieyszym prawem perpetuae emphiteusis, ex nunc daiemy y postępuiemy, obowiązuiąc iego mości pana Mikołaia Kossowicza y iego sukcessorów, aby każdorocznie censum terragialem złotych polskich ośmnaście klasztorowi opłacał, do rąk starszego lub prokuratora pro tempore będących, podatki publiczne, iakie teraz y następnie mogą być uchwalone, także aby i. pan Mikołay Kossowicz y iego sukcessorowie ponosili, obowiązuiemy virtute tego naszego prawa iuris emphiteutici, intromissyi y possessyi dopuszczamy, oney bronić nie będziemy, a dla zupełney wagi ninieyszy dokument prawa emphiteutycznego rękoma własnemi podpisuiemy y pieczęcią klasztoru naszego utwierdzamy, oraz przyznać przez osobę przełożonego za nas wszystkich stanąwszy, lub tylko zaaktykować przez którąkolwiek stronę submituiemy się y deklaruiemy. Pisan w Wilnie roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt pierwszego, miesiąca Augusta pierwszego dnia.

U tego emphiteutycznego prawa przy pieczęci monasterskiey czarno występlowaney podpisy trzy takowe: X. Sylwester Bułay—assessor naywyższego greko-oryentalnego konsystorza, rządca archimandryi Wileńskiey y Mińskiey mp. X. Jezechiel Kułaszko, x. Hilary Ochrimowicz. Które to emphiteutyczne prawo, oczywisto przez i. pana Wincentego Wiryłowicza woiewodztwa Nowogrodz. skarbnikowicza do akt podane, w xięgi woiewodztwa Wileńskiego ziemskie spraw wieczystych iest wpisane.

1791 г. Августа 19 дня.

Изъ книги № 4228, за 1791 г., стр. 3843.

40. Вводный актъ отъ Виленскаго Св.-Духовскаго монастыря Лявендовскимъ на землю на Виленскомъ предмѣстьи Зарѣчьи.

Виленскій Свято-Духовскій монастырь продалъ шляхтичамъ Лявендовскимъ большой участокъ земли на Зарѣчьи, на предмѣстьи Поповщизнѣ. На какихъ условіяхъ продана земля, неизвѣстно. Настоящее посвидѣтельствованіе вознаго заключаетъ въ себѣ подробное обозначеніе границъ этого участка.

Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt pierwszego, miesiąca Augusta dwudziestego wtórego dnia.

Przed aktami woiewodztwa Wileńskiego ziemskiemi, stanąwszy osobiście woźny iego królewskiey mości xięstwa Żmudzkiego pan Adam Putowicz, uczynioney intromissyi kwit swóy relacyiny zeznał, w słowa napisany te: Ja woźny iego królewskiey mości niżey na podpisaniu ręki mey wyrażony, czynię wiadomo tym moim relacyinym czynioney intromissyi kwitem, iż w roku teraznieyszym tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt pierwszym, miesiąca Augusta szesnastego dnia byłem użytym y wezwanym na iuryzdykę ichmość xięży greko - nieunitów Wileńskich, na przedmieściu Wileńskim sytuowaną, Popowszczyzna zowiącą się, dla podania y zaintromitowania gruntów szlachetnym i. pp. Konstantemu y Zuzannie Lawendowskim — obywatelom Wileńskim, małżonkom. Gdy ia woźny z funkcyi mey wozieńskiey ad fundum gruntów z stroną szlachty y przysłanym iednym od klasztoru i. xx. greko-nieunitów Wileńskich zakonnikiem przybyłem, y weyrzawszy w konsens od imci xiędza Sylwestra Bułaia—rządzcy klasztoru y całego zgromadzenia tego klasztoru, z podpisem trzech osób w roku teraznieyszym tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt pierwszym, miesiąca Augusta szesnastego dnia, szlachetnym i. pp. Konstantemu y Zuzannie Lawendowskim małżonkom, na grunta do wżytku lub zabudowania w pomienionym konsensie wyrażone wydany, na fundamencie którego konsensu ia woźny grunta w następnym ograniczeniu, dotąd należące xięży greko do nieunitów Wileńskich, szlachetnym i. pp. Lawendowskim, to iest, od końca gruntu i. p. Jacynicza, maiącego wzdłuż sążni sto, placu na teyże iuryzdyce w szerz sążni sto, prosto ciągnie się iedna ściana aż do drożki Rokanciskiey idącey na Antokol, zostawiwszy sążni pięćdziesiąt, do drożki sznurów siedm, pręt ieden, czyli sążni sto siedmdziesiąt siedm; od tego punktu w lewo drożką załamawszy się, uciągnąwszy sznurów trzynaście, prętów trzy, czyli sążni trzysta trzydzieści dwa, koło góry od tego mieysca znowu drugą drożką w lewo koło góry, maiących konsensa do gruntu cegielni innych, y Jana,

mieszkaiącego, na którey odmierzywszy sznurów siedm, pręt ieden, czyli sążni sto siedmdziesiąt siedm. Od tey drożki drugi raz w lewo po zagruntach maiących konsensa koło Solennika przez drogę sznurów dwa, czyli sążni pięćdziesiąt, od tego punktu znowu po zagruntach maiących konsensa niżey za Solennikiem, w prawo linią przez drogę idącą do Zarzecza odmierzywszy sznurów dziewięć, prętów pięć, czyli sążni dwieście siedmdziesiąt dwa. Od tego w lewo linią koło żyda do gościńca Połockiego ma sznurów dwa, prętów cztery, czyli sążni sześćdziesiąt; od tego w lewo gościńcem Połockim aż do tkacza Oganowicza gruntu sznurów ośm, prętów sześć, pręcików siedm, czyli sążni dwieście szesnaście. A ten tkacz, wedle dawnego konsensu, dłużyny sążni ośmdziesiąt siedm, szerzyni trzydzieści sześć, a wedle nowego konsensu w przyległym placu dłużyni sążni sto, szerzyni pięćdziesiąt. Te ograniczenie we szrzedzinie zaymuie placy dwa przez i. pana Lawendowskiego od Markowskiego, który w stopniu Teresowicza aktor, y od Jurkiewiczowey okupione są, które grunta wedle ninieyszego ograniczenia ze wszelkim z onych użytkiem, iaki się okazać może y teraz iest, w possessyę y aktualne dzierżenie pomienionym szlachetnym i. pp. Lawendowskim podałem, wedle prawa zaintromitowawszy za possessorów ogłosiłem, y wedle prawa possessyę wysiedziawszy, o takowym prawnym weyściu w dzierżenie zasiaduiących uwiadomiłem, w dowód czego takowy kwit uczynioney intromissyi własną podpisuię ręką. Pisan roku tysiącznego siedmset dziewięćdziesiąt pierwszego, miesiąca Augusta dziewiętnastego dnia.

U tey intromissyi ten podpis: Adam Putowicz—ienerał iego królewskiey mości xięstwa Żmudzkiego y sądowy ww. Który ten uczynioney intromissyi relacyiny kwit oczywisto zeznany, w xięgi woiewodztwa Wileńskiego ziemskie spraw wieczystych iest wpisany.*)

*) Ср. съ документомъ № 4227, стр. 2123. (Позывъ Сильвестра Булая въ корол. ассесорскій судъ—стр. 3805).

1791 г. Сентября 27 дня.

Изъ книги № 4228, за 1791 г., стр. 4179.

41. Посвидѣтельствованіе вознаго о поврежденіяхъ, произведенныхъ мѣщаниномъ Гайдамовичемъ на лугу Виленскаго Св.-Духовскаго монастыря, находящемся на Виленскомъ предмѣстьи Зарѣчьи.

Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt pierwszego, miesiąca Septembra dwudziestego siódmego dnia.

Przed aktami woiewodztwa Wileńskiego ziemskiemi, stanąwszy osobiście woźny iego królewskiey mości xięstwa Żmudzkiego

Adam Putowicz, wizyi uczynioney kwit swóy relacyiny zeznał, napisany w słowa te: Ja woźny iego królewskiey mości, niżey na podpisaniu ręki mey wyrażony, czynię wiadomo tym moim relacyinym wizyi czynioney kwitem, iż w roku teraznieyszym tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt pierwszym, miesiąca Septembra piętnastego dnia, byłem użytym y wezwanym od imci xiędza Selwestra Bułaia—klasztoru xx. dyzunitów Wileńskich, dla oglądania szkody y krzywdy poczynioney, przeto ia woźny, czyniąc zadość obligacyi y obowiązek funkcyi mey wozieńskiey, przybywszy ad fundum na mieysce, to iest, na przedmieście miasta iego królewskiey mości Wilna, na Zarzecz, na Popowszczyznę zwaną, przy stronie szlachty oglądaiąc, widziałem łąkę na stai więcey lub mniey, wzdłuż od gruntu sławetnego Gaydamowicza drogę utartą, kołami y końmi ubitą, takoż widziałem na teyże łące od węgła na kilkanaście łokci drogę dobrze utartą. A tak ia wozny w przytomności obecnie będądych godnych osób, ludzi wiary, gdym zapytał, ktoby takowe szkody y krzywdy domierzać usiłuie, w ten czas odpowiedzieli iednostaynie: iż to czyni y motorem tych szkod sąsiaduiący sławetny Józef Gaydamowicz—kunsztu zarębackiego; więc ia woźny, com widział y słyszał, to wiernie y sprawiedliwie spisawszy, ten móy kwit własną ręką stwierdzić przedsięwziąłem.

U tey wizyi ten podpis: Adam Putowicz—ieneral iego królewskiey mości xięstwa Żmudzkiego y sądowy w. w. Który to wizyi uczynioney relacyiny kwit oczywisto zeznany w xięgi woiewodztwa Wileńskiego ziemskie spraw potocznych iest wpisany.

1792 г. Октября 10 дня.

Изъ книги № 4232, за 1792—1793 г., л. 414.

42. Жалоба Виленскаго Св.-Духовскаго монастыря на мѣщанина Гайдамовича по поводу насильственнаго завладѣнія имъ монастырскимъ плацомъ въ г. Вильнѣ.

Настоятель Виленскаго Свято-Духовскаго монастыря приноситъ жалобу на поименованныхъ ниже лицъ по слѣдующему случаю: на Зарѣчьи въ Вильнѣ былъ монастырскій плацъ; этимъ плацомъ насильственно завладѣлъ было Бржостовскій; затѣмъ по контракту этотъ плацъ переданъ былъ Давидовичу, который и выстроилъ на немъ постройки; затѣмъ завладѣлъ было имъ Виленскій бискупъ Массальскій и хотѣлъ отдать его вмѣстѣ съ другими своими имѣніями подъ залогъ; монастырь однакоже не допустилъ этого и бискупъ долженъ былъ отъ плаца отказаться; тѣмъ не менѣе завѣдующій дѣлами бискупа Севрюкъ отдалъ его мѣщанину Гайдамовичу, противъ котораго и протестуетъ монастырь какъ незаконнаго владѣльца.

Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt wtórego, miesiąca Oktobra dziesiątego dnia.

Przed aktami konfederacyi woiewodztwa Wileńskiego process nomine wielebnego

oyca Jezechiela Kułaszko — namiestnika, swoim y całego monasteru świętego Ducha oyców bazylianów nieunitów Wileńskich na imci pana Siewruka — burhrabiego pałacowego i. o. xięcia imci Massalskiego — biskupa Wileńskiego y uczciwego Józefa Gaydamowicza — rzeznika miasta Wilna mieniąc: iż co za przełożeństwa zeszłego oyca Hiacyntha Pelkińskiego — starszego iaśnie wielmożny imć pan Brzostowski prawem onemu wydanym górę, Surowę zwaną, na iuryzdyce monasterskiey na Zarzeczu, przy mieście Wilnie situowaną, niewolnie przeciwko zakazom kościelnych y kraiowych ustaw nabył, posledniey onę iaśnie oświeconemu xięciu imci Massalskiemu — biskupowi Wileńskiemu wybył, wprędce potym iaśnie oświecony xiąże imć biskup Wileński, chcący mieć plac przy górze, na równinie położony, aktorstwu żałuiących delatorów uległy, do używania kontraktem Dawidowiczom wypuszczony y zabudowany, ten że plac bezprawnie mimo wiadomość y pozwolenie aktorów od Dawidowicza nabył. Broniąc obięciu onego actores, budowlę przez Dawidowicza iaśnie oświeconemu xięciu imci wyprzedaną zruinowali, placu zaiąć nie dozwolili, czynsz z onego pod imieniem Dawidowicza prokuratorowie, ut fertur, odbierali, do używania iednak in rem xięcia nie dopuścili; gdy roku teraznieyszego tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt drugiego, miesiąca Marca ósmego, czyli dziewiątego dnia, iaśnie oświecony xiąże imć biskup Wileński, wielkie swoie fortuny przez publiczne oświadczenie, w trybunale wielkim uczynione, na taxę y exdivizyą creditoribus oddał, wtenczas zaraz dnia dziesiątego Marca currentis anni delatores, w ocaleniu swoiego aktorstwa, do placów y góry, iż i. o. xiąże imć biskup Wileński, maiąc wżytków possessyą góry, a placu Dawidowicza żadnego prawa nie maiący, pod taxę y exdivizyą z ogułem dóbr swoich na taxę y exdivizyą creditorom poddać, qui sine consensu haeredum prawem swoim komu inemu alienować nie może, zanieśli manifest tamże w trybunale głównym w. x. L. Zwracaiąc prawo użytkowe i. o. xięcia imci biskupa przez zrzeczenie się dóbr y podanie na satisfakcyą creditorum ostrzeżenie uczynili. Niezważaiąc na to imć pan Siewruk, ut fertur, uczciwemu Jozefowi Gaudamowiczowi — rzeznikowi miasta Wilna, przygórki y plac Dawidowiczowski do użycia pozwolił, iakoby ex iure i. o. xięcia imci biskupa Wileńskiego, którego iuż się zrzekł, wypuścił, czyli zaarendował usurpative in praeiudicium delatorów własności, a uczciwy Gaydamowicz zaorywaiąc plac Dawidowicza, przyległy onemu drugi zaiął, dążąc na szkodę aktorów, pod zasłoną niby pozwolenia imci pana Siewruka dobro monasterskie cerkiewne szarpać. O to wszystko y co w żałobach umieszczono będzie przy zastrzeżeniu salwy poprawienia lub odmienienia, ten process podany.

1792 г. Октября 16 дня.

Изъ книги за № 4232, за 1792—1793 г., л. 455

43. Листъ полномочія отъ Виленскаго Св.-Духовскаго монастыря Антонію Патриковскому по дѣлу о монастырскомъ плацѣ въ г. Вильнѣ.

Временно исправляющій обязанности игумена Виленскихъ монастырей Георгій Яновскій выдаетъ настоящее полномочіе Антонію Патриковскому по слѣдующему дѣлу: къ нему обратился было съ просьбой Виленскій мѣщанинъ Гайдамовичъ о пріостановленіи процесса, учиненнаго съ нимъ Свято Духовскимъ монастыремъ по дѣлу о незаконномъ владѣніи монастырскимъ плацомъ, на что игуменъ и выдалъ свое согласіе; но такъ какъ до него дошли слухи, что Гайдамовичъ насильственно завладѣлъ еще и монастырскимъ лугомъ, то временный игуменъ и уничтожаетъ свое согласіе на пріостановку процесса.

Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt drugiego, miesiąca Octobra dwudziestego szóstego dnia.

Na sądach konfederacyi wolney woiewodztwa Wileńskiego — przed nami Ignacym Szwykowskim—marszałkiem, Ferdynandem Benedyktem Giedroyciem, Jerzym Stempkowskim—konsyliarzami konfederacyi wolney woiewodztwa Wileńskiego, urzędnikami, stawaiąc osobiście i. pan Antoni Petrikowski—łowczyc Nowogrodzki, dokument, od i. x. Grzegorza Janowskiego, igumena starszego monasterów Wileńskich, do akt podał, który, co do słowa w xięgi konfederacyi wolney woiewodztwa Wileńskiego wpisuiąc, tak się w sobie ma:

Xiądz Jerzy Janowski—aktualny przełożony monasteru Pińskiego, a teraz tymczasowy do dalszey dyspozycyi zwierzchności starszy monasteru Wileńskiego, oświadczam nayrzetelniey, iż w dniu dzisieyszym przybył do mnie sławetny pan Józef Gaydamowicz—obywatel miasta Wilna y przekładał, że sprawa z nim monasteru Wileńskiego o łąkę iest teraz w sądzie prześwietney konfederacyi woiewodztwa Wileńskiego y prosił, abym ony, nie dopuszczaiąc do rozsądzenia, proceder wstrzymał. Na usilną iego prozbę podpisałem karteczkę, wstrzymuiącą proceder, do dalszego moiego tego interessu poznania. Gdy pośledniey w dniu dzisieyszym zainformowałem się o tey sprawie od braci zakonnych y bractwa cerkiewnego, że pan Gaydamowicz siano z łąki violenter zabrał, a takim sposobem niesłusznie do siebie chce przywłaszczyć y possessyą odebrać z krzywdą funduszu cerkiewnego; przeto, akceptuiąc proceder oyca Jezechiela Kulaszki — namiesnika monasteru Wileńskiego, kartkę, w dniu dzisieyszym na wstrzymanie onego wydaną, annihiluię y tey deklaracyi moiey wstrzymania do czasu dalszego zrzekam się, owszem moc zupełną wielmożnemu imci panu Antoniemu Patrykowskiemu—łowczycowi Nowogrodzkiemu popierania daię. Na co ten doku-

ment własną, przy uproszonych pieczętarzach, podpisuię ręką. Pisan w Wilnie, dnia szesnastego Oktobra, tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt drugiego roku. U tego dokumentu podpis aktora, a po niżey ww. ichmościów panów pieczętarzów temi wyrażaią się słowy: X. Georgius Janowski—hegumen starszy monasterów Wileńskich. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od wielebnego xiędza Georgiusza Janowskiego—hegumena starszego monasteru Wileńskiego, do tego plenipotencyinego dokumentu, na rzecz w nim wyrażoną wydanego, podpisuię się: Jan Okornicki—dwor. s. w. x. Lit. Proszony za pieczętarza od osoby wyż wyrażoney do tego dokumentu podpisuię się: Antoni Stempkowski—skarbn. Wiłkomir. Który to dokument, za podaniem onego przez wyż wyrażoną osobę do akt, iest w xięgi konferederacyi wolney woiewodztwa Wileńskiego wpisany.

1793 г. Января 22 дня.

Изъ книги № 4231, за 1793 г., стр. 169.

44. Осмотръ вознымъ б. Виленскаго каѳедральнаго Пречистенскаго собора и принадлежащихъ къ нему построекъ.

Въ документѣ этомъ представляется подробный перечень всѣхъ зданій, принадлежащихъ Пречистенской церкви, и то состояніе, въ которомъ находились, какъ эти зданія, такъ и самая церковь. Зданія вообще были въ болѣе неудовлетворительномъ и разстроенномъ состояніи, нежели церковь.

Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt trzeciego, miesiąca Januaryi dwudziestego drugiego dnia.

Przed aktami ziemskiemi woiewodztwa Wileńskiego stanąwszy osobiście woźny iego królewskiey mości, kwit swóy relacyiny czynioney wizyi zeznał w te słowa pisany:

Ja niżey piszący woźny iego k. mości zaświadczam tym moim relacyinym czynioney wizyi kwitem, iż na dniu dwudziestym pierwszym miesiąca Januaryi, roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt trzeciego byłem użyty y wezwany dla oglądania pałacu i. w. metropolity całey Russyi, y katedry pod tytułem Spasa w mieście Wilnie, na ulicy od młynów xięcia biskupa Wileńskiego na ulicę Zamkową, pod ś. Jan wychodzącey, położonych, gdzie zadość czyniąc funkcyi mey wozieńskiey i inkwizycyi strony, przybywszy do pałacu i katedry, widziałem w katedrze z samego frontu we czterech oknach szyb szkła nie mało powybiianych, piąte nad drzwiami równie pobite i dwuch kwater niemaiące; z strony od dziedzińca widziałem w teyże katedrze szyby w niektórych oknach potłuczone, a w iednym

całkiem pół kwatery wybitey, z drugiey strony od szpitalu okna nieco potłuczone, w zakrystyinych oknach kwater dwuch całkiem, czy tylko nie wstawionych, czy wybitych, nie masz; nad prezbiteryum, w skarbczyku, żadne nie znayduie się okno. Dach zaś stroną i nową dachówką, (iak mnie wczas opowiadano y sam wiem istotnie) w roku zaprzeszłym tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt pierwszym, zupełnie oreperowany i dobry iest teraz. Wewnątrz zaś katedry, po prawey stronie widziałem sklep w dwóch mieyscach zapadły, drzwi do sklepu tego nadłamane i stare, po prawey stronie z posadzką mieysce zapadłe; na przeciw ołtarza wielkiego w sklepie szyię trumnami zarzuconą, zamiast drzwi kawałkami tarcic pokrytą. Ołtarze z farb opadłe, obrazy z starości popsute, listwy i niektóre ołtarzów gzymsy z mieysc swych wyszłe, reperacyi od dawnych czasów potrzebuiące.

W murze, pałacem zowiącym się, kędy zeszły i. x. Mokrzycki—pisarz mieszkał, wchosząc z samego frontu, po prawey stronie widziałem sklepów dwa, pierwszy bez drzwi, drugi drzwi maiący na zawiasach, z iednym proboiem; z drugiey strony, lewey, sklepów trzy: pierwszy bez drzwi, drugi drzwi maiący na zawiasach z iednym także proboiem, a trzeci bez drzwi. Idąc do śrzodka mieszkania pod gankiem składowe mieysce bez drzwi, tylko z uszakami, schody na ganek tak zruinowane, że ledwo wniść i zeyść można, nakrycia ten ganek żadnego nie ma, tylko same krokiewki stoią; z ganku do sieni wszedłszy i w prawą stronę wziąwszy się, w pokoiu pierwszym widziałem okno iedne w czwartey części ze szkłem, drugie żadney szyby nie maiące, otworem; z tego pokoiu idąc prosto, pokoik z drzwiami podwóynemi, z zamkiem wnętrznym, tam okien dwie, acz nie dobrych, przecie całych; w tym pokoiku piec kaflowy z kafli dna białego, z kwiatuszkami niebieskiemi i połek pod sufitem z schodkami. Obok pierwszego i drugiego pokoiów, w lewą stronę, pokóy z drzwiami podwóynemi, z zamkiem wnętrznym popsutym i bez klucza, cztery okna maiący, w trzech nieco szkła znayduie się, w czwartym ani szyby; w tym piec piekarski; z tego pokoiu spiżareńka z drzwiami o zaszczepce i proboiach z oknem iednym w połowie bez szkła, z tamtey pokoik wychodzi, drzwi ze zaszczepką i zasówką, ścianę tego w tyle wygniłą i wypadłą od wód wylewania widziałem. Po lewey zaś stronie z sieni sala, w którey drzwialnia zrobiona była, okien siedm, w żadnym żadney szyby szkła (prócz ram i niektórych w ramach kwater z drzewa) nie masz, piec kaflowy. Z sieni na górę schody i tam dwie salki, w pierwszey po prawey stronie pieczyk z kafel zielonych nie nadto ordynaryinych, w drugiey po lewey stronie także pieczyk z kafel zielonych ordynaryinych; te dwie salki po okien dwie maią, przecie całych, z drzwiami obie, a po między niemi kuchenka, w sieniach samych iedno okno nieco szkła maiące. Dach w wielu mieyscach popsuty. Idąc daley do officyn, obok dzwonnicy stoiącey, widziałem w dolnym mieszkaniu po prawey stronie frontu dziedzińca okien dwie szkła drobnego w części potłuczone, a trzecie od ulicy takiego szkła całe, po lewey stronie okna całe, lecz w roku przeszłym, słyszałem, wpuszczaiąc mieszkańca oreperowane zostały; drzwi do tych dwóch stron mieszkania y samych sieni stare, łatane. Na górę wchodząc drzwi futrowane z zasówką żelazną, schody na nią dobre, na górze w sieniach okien dwie, iedne całe, a drugie w dwóch kwaterach, szkła niema; w drugich dwuch nie co po-

tłuczone z sieni górnych wchodząc po lewey stronie do stancyi maiącey trzy pokoie, tarcicami rezdystyngowane, gdzie niegdyś i. x. Modzelewskiego—officyała skład zostawał, widziałem w oknie iednym kwaterę nowym szkłem dorobioną, drugą przesypaną z ramami tych kwater nowemi, w drugim oknie szyb nowych kilka, przy przeniesieniu się i. x. Matkowskiego—wikarego katedry, przez skarb oreperowanych, piec kafel zielonych ordynaryinych, drzwi na zawiasach, z zaszczepkami y proboiami. W drugiey stronie, kędy sam i. x. officyał mieszkał, także trzy pokoie maiącey, murem pruskim przepierzoney, okien cztery, acz szkła popękałego w ramach nadto słabych, przecie co do oka całe, drzwi czworo, troie z zamkami wnętrznemi popsótemi, z iednym do tych kluczem, a czwarte z zaszczepką bez proboiu, z dwóma piecami, iednym w pierwszym pokoiu, drugim na dwa, i widziałem także od frontu officyn ścianę z wybiiania przez i. x. Modzelewskiego—officyała (iak mieszkaniec, od dawnego czasu tam będący, obiaśniał) komina w ścienie do drugiego pieca, pękłą podporami wspartą. Dach w części popsuty w drugiey officynie drewnianey wszedłszy w prawą stronę, gdzie i. x. Małkowski pierwey rezydował, widziałem z frontu samego okna częścią potłuczone, papierem pokleione, piec kaflowy stary, podłogę, kędy wodę stawiono, wygniłą, drzwi o zaszczepkach na zawiasach, z lewey strony kędy naymowano było, okna choć stare, tylkoż całe, piec kaflowy stary; w komorze sufit od zaciekania zapadły, dach na tey gontowy nadto stary, podziurawiony. Od tey nie opodal widziałem chatki niegdyś kuchenney bez belek i stalowania, zrąb tylko; tamże dwa kominy stoiące, dalszey byłey niegdyś były budowy kuchenney y piekarskiego pieca, trzeci rozwalony. Daley, idąc koło muru ichmość panien bernardynek ś. Michalskich, węgłowych ścian dwie iakieyści budowy. Nie mniey budynek z pół krokwią y dwóma kominami w mieyscach niektórych bez stolowania y z dwóch boków częścią rozebrany. Wozownią sam zrąb z krokwiami i łatami pochylony, w iednym mieyscu ścianę wygniłą pokrycia z obu końców nieco gontowego maiącą; murek ad praesens staienkę przy oficynach oglądałem, drzwi ma futrowane z zaszczepką i proboiami, stolowania trochę maiący, a resztę (iak słyszałem) i. x. officyał, przebieraiąc się z pałacu do swey plebanii, zabrał y przewiozł; dach na tym pobity. Przystępuiąc tedy do parkanów, widziałem za cerkwią od szpitalu prząseł trzy w roku przeszłym na wiosnę z drzewa budowy rozwaloney zarzucone, w drugim mieyscu między basztą i wałem prząseł dwa w połowie drzewa od rozwaloney budowy, a w połowie z starego parkanu przesypane, w trzecim mieyscu od oficyn drewnianych do chałupy iuryzdyczańskiey trochę zreperowaney. W śrzodku samym dziedzińca od cerkwi ku Bakszcie idący, w prząsłach czterech przesypany, piąte z starey budowy zarzucone; od pałacu do wozowni, słyszałem, że był parkan y mieysce mnie okazywano, ten zimy przeszłey mieszkaniec y iuryzdyczanie świadczyli, że i. x. Modzelewski spalił od pałacu do oficyn drewnianych, w roku przeszłym i. x. Mokrzycki rozebrał. Ja tedy woźny, w iednych rzeczach zupełnie przeświadczony sam będąc, a w drugich niewiadomy, gdym się pytał ieszcze u przytomnych, od iakiego czasu opadłość i takowe spustoszenie następować by tey całey budowy mogło, odpowiedzieli mnie przytomni y zupełnie wiadomi: że od lat dziesięciu i więcey nastało. Com widział i sły-

szał, to rzetelnie w kwit spisałem i oney stronie wydaiąc, własną ręką podpisuię się. Pisan iako wyżey.

U tego kwitu podpis woźnego takowy: Jan Leonowicz—woźny ikmci woiewodztwa Wileńskiego. Który to takowy kwit czynioney wizyi, za ustnym woźnego zeznaniem, iest do xiąg ziemskich woiewodztwa Wileńskiego przyięty y wpisany.

1793 г. Февраля 27 дня.

Изъ книги № 4231, за 1793 г., стр. 435.

45. Письмо митрополита Θеодосія Ростоцкаго къ настоятелю Виленскаго базиіанскаго (Троицкаго) монастыря Фальковскому объ опечатаніи бумагъ, оставшихся по смерти консисторскаго писаря Мокрицкаго.

Roku tysiąc siedmset dziewiędziesiąt trzeciego, miesiąca Februaryi dwudziestego siódmego dnia.

Przed aktami ziemskiemi woiewodztwa Wileńskiego — stawaiąc obecnie w Bogu przewielebny iegomość xiądz Salustyusz Bułharowski—zakonu świętego Bazylego wielkiego prokurator causarum prowincyi Litewskiey, list prywatny, od iaśniewielmożnego iegomości xiędza Teodozyusza Rostockiego—metropolity całey Russyi, orderów polskich kawalera, do iegomości xiędza Atanazego Falkowskiego—starszego klasztoru Wileńskiego i ichmość xiężów bazylianów pisany, do akt podał, który, do xiąg ziemskich woiewodztwa Wileńskiego od słowa do słowa wpisuiąc, tak się wyraża:

Dwudziestego drugiego Januaryi, dziewiędziesiąt trzeciego. Nowogródek. Venerabilis admodum reverende in Christo pater, patrone colendissime! Doszła tu mię wiadomość, którą z niemałym odebrałem żalem, że iegomość xiądz pan Mokrzycki—pisarz konsystorza Wileńskiego, z nieodwołanego wyroku ten świat pożegnał; boiąc się zatym, aby będące papiery przy konsystorzu Wileńskim, pod zawiadywaniem tegoż w Bogu zeszłego, po śmierci iego stracie albo gdzie zarzuceniu się nie podlegały, upraszam v. a. r. p. v-ram, abyś sam osobiście doszedłszy mieysca, te w którym wyż rzeczone papiery są złożone, popieczętował, a tym samym uczynił pewność nieruszania onych, do dalszego moiego zarządzenia. Z winnym uszanowaniem iestem venerabilis admodum r-ndae paternitatis vestrae, patroni colendissimi, obsequentissimus servus.

U tego listu prywatnego podpis ręki aktora, a po niżey adnotata, tudziesz intytulacya takowe: Theodosius—metropolitanus. P. Ś. Przy konsystorskich miały bydź y inne papiery, dla czego nim do kommissyi przydzie, na którą mam zaprosić y samego v. a. r. p. v-m, proszę tę pilność uczynić. Jegomość xiądz starszy Wileński. Venerabili

et admodum reverendo in Christo patri patrono colendissimo domino Falkowski— ordinis sancti Basilii magni superiori Vilnensi, w Wilnie. Który to list prywatny, za podaniem onego przez wyż wyrażoną osobę do akt, iest do xiąg ziemskich woiewodztwa Wileńskiego przyięty y wpisany.

1794 г. Февраля 12 дня.

Изъ книги № 4233, за 1794 г., стр. 659.

46. Дарственная запись Василевской Виленскому женскому базиліанскому монастырю на 3000 пол. злотыхъ.

Схоластика Василевская, дочь Ошмянскаго ротмистра, вступивши въ число монахинь Виленскаго женскаго базиліанскаго монастыря и встрѣтивши отъ монахинь много къ себѣ вниманія и ласки, въ благодарность за это приноситъ имъ въ даръ 3000 польскихъ злотыхъ, полученныхъ ею послѣ смерти отца.

Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt czwartego, miesiąca Lutego dwunastego dnia.

Przed nami Ignacym Gieraltem Towiańskim, Michałem Horodeńskim, Felicianem Pomarnackim—sędziami, Kalasantym Złobockim—pisarzem, urzędnikami ziemskiemi woiewodztwa Wileńskiego, w delegacyi zakonu panien bazylianek Wileńskich znayduiącemi się, stawaiąc osobiście wielmożna ieymci panna scholastyka Wasilewska—rotmistrzówna Orszańska, nowiciuszka zakonu panien bazylianek Wileńskich, dokument wieczysto darowny na summę trzy tysiące złotych polskich w Bogu przewielebney ieymość pannie Brygidzie Snarskiey—starszey y całemu zakonowi panien bazylianek Wileńskich, za wolą stryia y brata od siebie wydany, przyznała y takowe swe przyznanie w protokóle zapisowym przyznań y aktykacyi własnoręcznym stwierdziła podpisem, który, co do słowa w xięgi ziemskie woiewodztwa Wileńskiego wpisuiąc, następuiącemi wyraża się słowy:

Scholastyka Wasilewska—rotmistrzowna Orszańska, teraznieysza nowiciuszka w zakonie pp. bazylianek, za wiadomością stryia y brata ww. i. pp. Wasilewskich, czynię wiadomo tym moim wieczysto darownym dokumentem, danym y służącym w Bogu wielebney ieymość pannie Brygidzie Snarskiey—starszey y wszystkim panom bazyliankom klasztoru Wileńskiego na to: iż ia Wasilewska, doświadczywszy względów łaskawych od całego prześwietnego zakonu panien bazilianek Wileńskich, iż mnie do

swoiego zgromadzenia zakonnego defektową y nie maiącą zupełnego zdrowia, przymuią, przeto ia Wasilewska, chcąc się wypłacić wzaiemnością dla tego prześwietnego zakonu, w którym do śmierci moiey zostawać pragnę y chcę, summę moią własną, po oycu moim mnie należącą, a przez stryia moiego y opiekuna dobrodzieia wielmożnego Wasilewskiego — skarbnego, do rąk moich oddaną, tymże pannom bazyliankom, póki własną iestem dysponowania, iako przed professyią zapisuię, daruię y w osobie moiey klasztor y panny bazylianki Wileńskie aktorkami tey summy trzech tysięcy złotych polskich czynię nazawsze. Na mocy zatem ninieyszego dokumentu wolne y mocne będą panny bazylianki Wileńskie takowę summę, trzy tysiące złotych polskich, iako przeze mnie ustąpioną y darowaną, rządzić, dysponować y ku naylepszemu pożytkowi klasztoru swoiego obrócić, beż żadney ode mnie y ni od kogo inszego przeszkody y interessowania się. Y na tom dała ten móy dokument darowny, z podpisem ręki własney y ww. pieczętarzy, ustnie ode mnie uproszonych. Pisan roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt czwartego, miesiąca Lutego dwunastego dnia. U tego dokumentu wieczysto darownego nadpis aktorki, a poniżey podpisy ww. i. pp. pieczętarzów następuiące: Scholastyka Wasilewska—rotm. Orszań., a terazn. nowiciuszka. Ustnie y oczewisto proszony za pieczętarza do tego wieczysto darownego dokumentu na summę trzy tysiące zł. polskich od w. i. panny scholastyki Wasilewskiey—rotm. Orszan., a teraz nowiciuszki zakonu o. świętego Bazylego wielkiego, iako przed professyą za wolą stryia y brata piszącey się, w Bogu przewielebney ieymość pannie Brygidzie Snarskiey — starszey y prześwietnemu całemu zakonowi ichmościom pannom bazyliankom Wileńskim wydanego, prawnie podpisuię się: Michał Horodeński — sędzia ziem. w. Wileński. Ustnie y oczewisto proszony za pieczętarza od wielm. ieymość panny scholastyki Wasilewskiey — rotm. Orszańskiey do tego dokumentu darownego na summę trzy tyciące złotych polskich ichmościom pp. bazyliankom Wileń. klasztoru darowaną podpisuię się: Kazimierz Skurewicz—budowniczy w. Wileńs. Który to dokument wieczysto darowny, przez wyż wyrażoną osobę przyznany, iest w xiegi ziemskie w. Wileńskiego przyięty y wpisany.

1794 г. Апрѣля 2 дня.

Изъ книги № 4242, за 1797 г., л. 81.

47. Переуступочная и отказная запись Виленскаго купца еврея Іохеля Нохимовича Виленскому базиліанскому (Троицкому) монастырю на 8,726 злотыхъ съ процентами.

Виленскій купецъ еврей Іохель Нохимовичъ выдаетъ настоящую изрекательную запись Виленскимъ базиліанамъ на 8,726 злотыхъ съ %, которые были внесены имъ на храненіе въ Виленскій кагалъ; при этомъ передаетъ базиліанамъ заемную росписку кагала и судебное опредѣленіе по этому дѣлу Виленскаго земскаго суда.

Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt siódmego, miesiąca Marca dwudziestego dnia.

Przed aktami iego imperatorskiey mości ziemskiemi woiewodztwa Wileńskiego, przedemną Klemensem Józefem Szadurskim—regentem aktowym tychże, stanowszy osobiście w. i. x. Sabestian Bułharowski—zakonu świętego Bazylego wielkiego kaznodzieia konwentu Wileńskiego, dokument wieczysto zrzeczny, wlewkowy zapis, od starozakonnego Jochela Nochimowicza—kupca Wileńskiego w. i. x. Ambrożemu Synhaiewskiemu—starszemu y wszystkim i. xx. bazylianom klasztoru Wileńskiego na summę czerwonych złotych trzysta kapitalną, oraz procentową y expensową, na kahale Wileńskim dekretem likwidatorskim ziemskim Wileńskim zasądzoną, niżey wyrażony, wydany y służący, do akt przez oblatę podał, który, wpisuiąc w xięgi ziemskie wieczyste woiewodztwa Wileńskiego, w takiey znayduie się treści:

Ja Jochel Nochimowicz — kupiec, obywatel Wileński, czynię wiadomo tym moim wieczysto zrzecznym wlewkowym dokumentem, zapisem, w Bogu przewielebnemu iegomości xiędzu Ambrożemu Synhaiewskiemu—starszemu y wszystkim xiężom bazylianom klasztoru Wileńskiego danym na to: iż ia Jochel za cerografem na czerwonych złotych trzysta, w roku tysiąc siedmset ośmdziesiąt czwartym, Februaryi dziesiątego od kahału Wileńskiego mnie wydanym, y o procent, od tey że summy za lat ośm y miesięcy ośm złotych trzy tysiące dwieście siedmdziesiąt sześć w tym że kahale zaległy, w sądzie likwidatorskim proceder skończywszy, maiąc sobie dekretem oczewistym ziemskim woiewodztwa Wileńskiego tegoż sądu likwidatorskiego w roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt trzecim, Junii dwudziestego dziewiątego dnia ferowanym, sądzoney summy kapitalney czerwonych złotych trzysta, czyli złotych pięć tysięcy czterysta, udzielnie procentu trzy tysiące dwieście siedmdziesiąt sześć złotych, oraz expensa prawnego pięćdziesiąt złotych, w ogule ośm tysięcy siedmset dwadzieścia sześć złotych polskich,

wedle terminów y klassyfikacyi, w tymże dekrecie opisanych, z dochodów kahalnych do tego ieszcze od samey summy kapitalney, za cerografem sądzoney, nim przez dozorców z kolei wypłacona będzie, na każdy rok siódmy procent tymże dekretem maiąc warowany y ubezpieczony, którą summę sądzoną ośm tysięcy siedmset dwadzieścia sześć złotych na kahale, ponieważ w Bogu przewielebny i. x. Ambroży Synhaiewski—starszy y wszyscy xx. bazylianie klasztoru Wileńskiego zupełnie mnie wypłacili y oddali zaczym ia Jochel Nochimowicz, z mocy dekretu ziemskiego woiewodztwa Wileńskiego, w sądzie likwidatorskim zapadłego, a przeze mnie, ani plenipotentów moich w żadnym czasie nie appellowanego, ninieyszym wieczysto zrzecznym wlewkowym zapisem wyż wyrażoney summy ósmiu tysięcy siedmiu set dwudziestu sześciu złotych ichmościów xx. bazylianów Wileńskich aktorami czynię; cerograf, mnie od kahału wydany y dekret mnie służący, do rąk ichmościów oddałem, sam zupełnie y na zawsze zrzekam się, a na ichmościów wlewam. Wolni tedy y mocni będą i. xx. bazyliane, na mocy dekretu likwidatorskiego, odemnie ichmościom ustąpionego, y wlewku, odemnie wydanego, naprzód nim summa z dochodów kahalnych zostanie wypłacona, procent sądzony, w każdym roku od dozorców w mieyscu dekretem wyznaczonym, odbierać, z odebrania onego kwitować, summę kapitalną wespół z procentem sądzonym zyskać y ku pożytkowi swoiego klasztoru obrócić, w czym ia sam, krewni moi przeszkody żadney ichmościom w pozyskiwaniu takowey summy y odbieraniu procentów czynić niemamy y sukcessorowie moi nie powinni będą, owszem od każdego wstęp do tey summy lub do procentu czyniącego, swoim własnym kosztem zastępować y ewinkować, aż do zupełnego od kahalu odebrania, przez ichmościów summy całkowitey obowiązuię się, y następcy moi będą powinni. Y na tom dał ten móy dobrowolny wieczysto zrzeczny wlewkowy zapis, z podpisem własney ręki moiey pismem hebrayskim, y z podpisami ichmościów pp. pieczętarzów, odemnie oczewisto uproszonych. Pisan roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt czwartego, Aprila drugiego dnia.

U tego dokumentu wlewkowego podpis wydaiącego w hebrayskim y polskim charakterze w tych iest wyrazach: Jochel Nochimowicz—wexlarz. Przy tym podpisie podpisy ichmościów panów pieczętarzów są w tych wyrazach: Ustnie oczewisto proszony pieczętarz od niewiernego starozakonnego Jochela Nochimowicza—kupca y obywatela miasta Wilna, podwóynie idque po polsku y po hebraysku podpisanego, do takowego wlewkowego wieczysto zrzecznego zapisu, na mocy dekretu ziemskiego woiewodztwa Wileńskiego w sądzie likwidatorskim w roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt trzecim, na dniu dwudziestym dziewiątym Junii, ośm tysięcy siedmset dwadzieścia sześć złotych polskich na rzecz tegoż Jochela Nochimowicza na kahale uznaiącego, a po stałey opłacie iuż całkowitey przez ichmościów xx. bazylianów summy sądzoney, dopiero przewiel. i. x. Ambrożemu Synhaiewskiemu — starszemu y wszystkim xiężom bazylianom konwentu Wileńskiego wiecznemi a nieodzownemi czasy wlaney y przynależącey, z władzą zupełnego pozyskania tak samey summy, iako też procentu, póki z dochodów kahalnych taż summa przez dozorców oddana nie będzie, iako też Jochel Nochimowicz przeszkody czynić w odebraniu niema y sukcessorowie

iego że zastępować y ewinkować obowiązał się, podług prawa podpisuię się: Franciszek Nowodworski—starosta grodzki. Oczewisto proszony pieczętarz od starozakonnego Jochela Nochimowicza k. o. w. do takowego wlewkowego wieczysto zrzecznego zapisu, na rzecz we srzedzinie dostateczniey opisanego, i. x. Ambrożemu Synhaiewskiemu, starszemu, oraz wszystkim i. xx. bazylianom Wileńskim wydanego, podpisuię się: Felix Justyn Kukiel, rotmistrz m. ś. Rzeczy-pospolitey, Wilna syndyk, mp. Który to dokument, po podaniu wyż wymienionego imci do akt, iest w xięgi ziemskie Wileńskie co do słowa wpisany.

1795 г. Сентября 15 дня.

Изъ книги № 4235, за 1795 г., л. 530.

48. Консенсъ настоятеля Виленской Никольской церкви Богдевичамъ на покупку церковнаго дома.

Настоятель Виленской Никольскй церкви Модзелевскій симъ листомъ разрѣшаетъ Виленскимъ мѣщанамъ Богдевичамъ купить себѣ въ потомственное арендное владѣніе каменный домъ въ г. Вильнѣ принадлежащій вышепомянутой церкви, называемый Болондзіовскимъ, съ ежегодною платой въ день свв. апостоловъ Петра и Павла по 10 злотыхъ; при этомъ настоятель обязываетъ мѣщанъ, чтобы они не продавали этого дома безъ его вѣдома.

Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt piątego, miesiąca Septembra dwudziestego trzeciego dnia.

Circa acta ziemstwa woiewodztwa Wileńskiego stanąwszy osobiście sławetny Józef Bohdziewicz—obywatel Wileński, dokument konsens do kupienia kamienicy, na placu cerkwi świętego Mikołaia w Wilnie situowaney, od w. imci xiędza Franciszka Modzelewskiego kanonika y proboszcza teyże cerkwi wydany, sobie y małżonce swey służący, do wpisania ad acta podał; którego konsensu dokumentu thenor takowy:

Xiądz Franciszek Antoni Modzelewski—kanonik y proboszcz cerkwi świętego Mikołaia Wileńskiey, czynię wiadomo tym moim konsensem, mianowicie uczciwym panom Józefowi y Annie z Juszkiewiczów Bohdziewiczom — maystrowstwu kunsztu konwisarskiego danym y służącym na to: Iż do dożywotnego moiego rządu, iako aktualnego cerkwi świętego Mikołaia proboscza, należąc iuryzdyczka, na żywność y opatrzenie kamienicą, z wielu possessorów złożoną Bołondziowska zwaną, nadana, gdy prawu czynszowania ulega, y aby przez zmianę aktorstw prawem wybycia bez wiadomości iurisdatora fundi niezacierał się dochod wiekuisty należnego czynszowania, powszechnym y naturalnym iest prawem bronić, poprzedniego na kupno aktorstwa superficii, a za nim trwałey possessyi od iu-

risdatora fundi przyzwolenia czyli konsensu; przeto, z władzy mi służącey, ostrzegaiąc regularność opłacania czynszu corocznego po złotych dziesięć, w terminie zwykłym w dzień świętych apostołów Piotra y Pawła, do rąk moich y po mnie następców moich, proboszczów cerkwi świętego Mikołaia, kamieniczkę dopioro przez uczciwych panów Macieia y Magdalenę Żukowskich—maystrów kunsztu szewskiego, obywatelów Wileńskich, wieczystym prawem na gruncie teyże cerkwi świętego Mikołaia posiadaną, prawem podobnym nabyć, dzierżeć y wszelkich po nabyciu użytków przyzwoitych szukać aż do wolnego swego upodobania y zamiaru dozwalam. A w czasie, ieśli by odprzedaż takowey kamieniczki inszemu imieniu następowała, równie że bez wiadomości iuryzdatora, owszem przyzwolenie czyli konsens podobny od proboszcza cerkwi świętego Mikołaia poprzedzać powinien, pod nieważnością prawa nabycia, waruię y ostrzegam. Y na to ninieyszy konsens uczciwym panom Józefowi y Annie z Juszkiewiczów Bohdziewiczom—maystrowstwu kunsztu konwisarskiego, obywatelom Wileńskim, wydaiąc, podpisem mey ręki, z przyciśnieniem herbowney pieczęci umacniam. Pisan w Wilnie, dnia piętnastego miesiąca Września, tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt piątego roku.

U tego dokumentu konsensu podpis aktora—xiądz Franciszek Antoni Modzelewski — kanonik proboszcz cerkwi świętego Mikołaia Wileńskiego. Za podaniem przez wyżey wyrażoną osobę ad acticandum, iest tenże dokument konsens do xiąg ziemskich woiewodztwa Wileńskiego spraw wieczystych przyięty y wpisany *).

---

*) Въ книгѣ Виленскаго земскаго суда,—№ 4235, за 1795 г., на листѣ 278, находится актъ продажи этого дома съ обозначеніемъ мѣстоположенія.

Б) Акты, извлеченные изъ книгъ Виленскаго Магистрата и Магдебургіи.

1493 г. Октября 23 дня.

Изъ книги № 5141, за 1742—1745 г., стр. 916.

49. Рескриптъ Трокскаго воеводы королевскаго гетмана князя Константина Ивановича Острожскаго къ Рудницкому, Терешишскому и Новодворскому его намѣстнику Богдану Долматовичу о томъ, что священнику Порудоминской Николаевской церкви отцу Алексѣю, по его челобитной, уступается изъ Терешишскихъ грунтовъ—для спашки Куровское поле, а для косьбы—Пупревская сѣножать.

Feria secunda post dominicam iudica, die vigesima tertia mensis Martii, anno domini millesimo septingentesimo quadragesimo quarto.

Coram actis nobilis officii consularis civitatis s. r. m. metrop. Vilnensis, comparens personaliter adm. reverendus Gregorius Łomanowicz, presbiter ecclesiae Vilnensis ritus graeco-uniti sub titulo Resurectionis Christi Vilnae existentis, sanus mente pariter et corpore existens, praesens rescriptum celsissimi principis Constantini Ostroski, palatini Trocensis, ecclesiae Porudominensi ritus graeco-uniti serviens, ruthenico idiomate scriptum, sigillo eiusdem celsissimi principis munitum, cum introfusius contentis ad acta obtulit, cuius rescripti de verbo ad verbum rescribendo contenta tenor sequitur estque talis:

Одъ князя Константина Яновича Остроского, воеводы Троцкого, гетмана господарского, старосты Браславского и

Ивенского. Намѣстнику нашому Рудницкому, Терешишскому и Новодворскому, пану Богдану Долматовичу и иннымъ намѣстникомъ нашимъ, хто и на потомъ будетъ тотъ урадъ одъ насъ держати. Билъ намъ чоломъ священникъ церкви святого чудотворца Николы на Порудоминѣ отецъ Алексѣй и просилъ насъ, абыхмо ему дали поле Терешиское, на имя Куровское, коло Змѣевой горы, пахати, а сѣножать Пупревскую Терешискую, што на рѣцѣ подъ селомъ Рудоминскимъ до воли господарское. Ино мы для церкви тое и на чоломъ-битiе его то учинили и тое поле выжей помененое ему есьмо дали пахати и тую сяножать Пупревскую ему косити дозволили, до воли господарское. И ты бы о томъ вѣдалъ и того поля и тое сѣножати ему поступилъ, до воли господарское; писанъ у Вильни, Октобра двадцать третiй день, индикта второго.

Apud quod rescriptum sigillum celsissimi principis Ostroski papyro in cera rubra est impressum, quod parcilegium, praemisso modo oblatum, est actis nobilis officii consularis Vilnensis insertum.

1529 г. Ноября 7 дня.

Изъ книги № 5144, за 1752—1753 г., стр. 539.

50. Четыре документа (дарственная запись Виленскаго ключника Григорiя Громыки Тимофею Савинскому на двѣ земли, продажная записъ Тимофея Савинскаго Томку Яновичу также на двѣ земли и два письма Трокскаго воеводы Стефана Сбаражскаго къ его Молодечанскимъ намѣстникамъ Ивану Раевскому и Сигизмунду Кахновскому объ отдѣленiи отъ его Молодечанскаго имѣнiя земель, принадлежащихъ Красносельской церкви), служащiе Красносельской Воскресенской церкви.

Feria quinta ante dominicam decimam tertiam post pentecosten die decima septima mensis Augusti, anno Domini millesimo septingentesimo quinquagesimo secundo.

Coram actis nobilis officii consularis Vilnensis comparendo personaliter reverendus dominus Joannes Wołosewicz — presbiter Krasnosielscensis, praesentes literas documentorum antiquorum, sibi et succesorum suorum servientium, ad acta obtulit, quarum literarum, ex ruthenico idiomate in polonicum versatarum, praemisso modo oblatarum, de verbo ad verbum rescribendo contenta tenor est talis:

Я Григорiй Исаевичъ Громыка—господаря и короля его милости Жикгимонта ключникъ Виленскiй, державца Красносельскiй, и съ жоною моею Наталiею Семеновною, явно чиню симъ моимъ листомъ, хто на него посмотритъ або чтучи его услышитъ, нинѣшнимъ и на потомъ будучимъ, кому будетъ потреба вѣдати, ижъ я, умысливши самъ по своей доброй воли то, хотечи собѣ добрымъ а захованымъ прiятелемъ мѣти на вѣки сестренца моего Тимофея Савинского, далъ и даровалъ есьми его имѣницемъ моимъ, которое маю даровано съ особливое ласки его милости одъ князя Михайла Ивановича Мстиславского, то есть, человѣка, на имя Демьяна, съ женою и съ

дѣтьми, и съ его землею, и съ тяглою служ-бою, и землею пустовскою—на имя Насовщизну; а къ тому придалъ есьми ему жъ землю пустовскую, на имя Черепичовскую, которую мы господарь его милость далъ у Красномъ Сели, и съ землями, пашнями, сѣножатьми тыхъ земли, и съ гаи, и съ кустовемъ, и зарослями, и зо всимъ тымъ, якъ се тотъ чоловикъ (sic) и съ тыми земли сдавна въ собѣ самъ маетъ, вѣчно и на вѣки непорушно, ему самому и его жонѣ и его дѣтемъ. Маетъ сестренецъ мой Тимофей Савинскій того человика выжеймененого и земли пустовскіе на вѣки держати и уживати; а мнѣ отъ него того неотымати. А по нашемъ живо-ти (sic) вольно ему, кому хотя съ тымъ имѣньемъ служити, а дѣтемъ моимъ и никоторымъ съ близнихъ моихъ ненадобѣ подъ нимъ въ тое имѣнье ничимся уступати, ани поискивати. А на твердость того есьми печать свою приложилъ къ сему моему листу. Писанъ у Вильни, подъ лѣто Божого Нароженья Христова тысеча пятьсотъ дватцать девятого, мѣсеца Ноября семого дня, индикта третего.

Я Тимофей Савинскій, и съ женою моею Ганною и съ дѣтьми моими, вызнаваемъ сами на себе симъ нашимъ листомъ, кому потреба будетъ вѣдати або чтучи его слышати, нинѣшнимъ и на потомъ будущимъ, штожъ продалъ есьми землю свою власную, никому ничимъ не пенную, на имя Домановщизну, Анасовщизну и съ отчицомъ Домановичемъ, съ Пашукелемъ Войтковичемъ, и съ женою его, и съ дѣтьми, которую есьми выслужилъ землю на панѣ своимъ панѣ Громицѣ Исаевичу, Томку Яновичу, женѣ его и дѣтемъ, обель, вѣчно и нерухомо, за петнадцать копъ грошей литовское монеты, по десяти пѣнезей у грошъ. А я Савинскій, у верху писаный, не маемъ ся у тую землю уступати, ани жона моя, ани дѣти мои, ани близкіе мои. А еслибы кто тотъ торгъ хотѣлъ нарушити, тотъ найпервей маетъ вину заплатити господарю королю его милости тридцать копъ грошій, а на пана воеводу Виленского петнадцать копъ грошій; а той сторонѣ противенъ. Воленъ Томко Яновичъ тую землю продати, и оддати, и даровати, и на церковь записати и ку своему лѣпшему пожитку обернути. А при томъ были люди добрые и того добре свѣдоми Марка Иванелевичъ—корчмитъ господарскій; Лукьянъ Хомичъ, тивунъ господарскій; Хвеско Ганцевичъ—стрыцъ господарскій, а я Савинскій у верху писаный. Для лѣпшой справедливости и твердости сего моего листу, и печать есьмо свою приложилъ къ сему моему листу. И тежъ просилъ Миколая Млечка, Богдана Волчка, Андрея Хоецкаго—урядника, плебана Красносельскаго, ихъ милости печати, и ихъ милости на мое челобитье то вчинили и печати свое приложили къ сему моему листу. Писанъ въ Красномъ Селѣ, подъ лѣто Божого Нароженья тысеча пятьсотъ тридцать пятого, мѣсеца Августа девятого дня, индикта осмого.

Я Стефана Збараского, пана Троцкаго, намѣснику моему Молодечанскому Ивану Раевскому. Што которые земли съ розказанья моего взялъ еси у волости моей Молодечанской у пана Красносельского Апанаса Короткого, што могло бы ся показать, же то есть власность того имѣнья моего Молодечанского; нижли ихъ, тые земли продкове мои на тую церковь Красносельскую заложенья Воскресенья Христова надали—не хотечи того продковъ нашихъ наданья зрушити, приказую тобѣ, абы еси тые земли, которые еси въ того попа взялъ, вымярковалъ, и якъ много тыхъ земли вымѣришь, абы еси такъ много ему зем-

ли Пустовской у Осовцы оддалъ, а гдыбы такъ много земли пашное у Осовци за земли его недостало, а тыбы ему сѣножатьми тыхъ земли у Осовцахъ додалъ; постерегаючи того, якобы было безъ шкоды его и моей и якъ много земли моее ему дали, на то бы ему листъ свой далъ, а я потомъ листъ мой фундушъ на то ему дати розкажу, бо ижъ тые земли на тую церковь одъ продковъ моихъ были наданые, и теперъ тая земля съ подаванья моего выходить не маетъ. Писанъ у Вильни, року тысеча пятьсотъ шестьдесять пятого, мѣсяца Декабря осьмого дня.

Я Стефана Збараского, воеводы Троцкого, намѣстнику нашему Молодеченскому Жигмонту Кохански. Мовилъ намъ вельможный панъ его милость, панъ Янъ Миколаевичъ, яко каштелянъ Берестейскій, староста Трабскій и Красносельскій, о томъ, штo перво сего землю попа Красносельского взято было у волоки имѣнья нашего Молодечанского, которую землю розказали есьмо были отнятую тому попу Красносельскому вернути, то пакъ дей тыми часы, якобы тые и съ волочникомъ мѣречи земли Молодыченскіе, туюжъ землю попа Красносельского у волоку есте занели. А такъ приказуемъ тобѣ, абы еси ве сполекъ съ волочникомъ за тую землю попу Красносельскому отмѣну слушную землями нашими далъ ему, въ держанье завелъ. Писанъ въ Городнѣ, року тысеча пятьсотъ шестьдесятъ семого, мѣсяца Августа девятого дня.

Apud quas literas, praemiso modo oblatas, subscriptio manus est talis: Габріель Богдановичъ. Quae praesentes literae, praemisso modo oblatae, etc.

1561 г. Января 22 дня.

Изъ книги № 5147, за 1756 г., стр. 1052.

51. Подтвердительная привелегія короля Августа III на освобожденіе двухъ плацовъ въ г. Вильнѣ и построенныхъ на нихъ домовъ, принадлежащихъ церкви св. Спаса, отъ всѣхъ повинностей.

Подлинная привилегія дарована была королемъ Сигизмундомъ Августомъ въ 1561 г. Въ этой привилегіи король разрѣшаетъ ключнику Зарѣцкому выстроить на двухъ церковныхъ плацахъ, принадлежащихъ церкви св. Спаса, на Савичъ улицѣ два госпиталя и увольняетъ ихъ отъ всѣхъ вообще повинностей, которыя обыкновенно были взимаемы съ городскихъ домовъ.

Feria quarta ante dominicam vigesimam quartam post Pentecosten die decima septima mensis Novembris, anno Domini millesimo septingentesimo quinquagesimo sexto. Coram actis nobilis offici consularis Vilnensis actisque eiusdem praesentibus, comparendo personaliter nobilis dominus Andreas Korbutowicz—scabinus Vilnensis, provisor bo-

norum xenodochiarum sub titulo Salvatoris Xhristi Domini ritus graeco-uniti Vilnae fundatorom, praesentes literas privilegii serenissimi Sigismundi Augusti, regis Poloniarum et magni ducis Lithuaniae, per depromptum ex metricis M. D. Lit. extraditas, in rem et partem xenodochii Vilnensis ritus graeco-uniti, sub titulo eiusdem Salvatoris Christi Domini existentis, servientes, cum introfusius contentis ad acta obtulit; quarum literarum, praemisso modo oblatarum, de verbo ad verbum rescribendo, contenta tenor sequitur estque talis:

August trzeci, z Bożey łaski król polski, etc. Oznaymuiemy tym listem extraktem naszym, komu to wiedzieć należy, iż w xięgach metryki kancellaryi naszey wielkiey w. x. Lit. znayduie się list na wyzwolenie dwóch domów na ulicy Sawicz, въ мѣстѣ Виленскимъ лежачихъ, одъ стоянья гостей и одъ иншихъ повинностей мѣстскихъ, которые прислухаютъ ку шпиталю церкви светого Спаса, за наяснѣйшаго продецессора нашего короля imci Polskiego i wielkiego xięcia Litewskiego Zygmunta Augusta w roku tysiąc pięćset sześćdziesiąt pierwszym, miesiąca Januarii dwódziestego wtorego dnia dany, y supplikowano nam iest, przez panów rad y urzędników, przy boku naszym rezyduiących, abyśmy ten list z tychże xiąg metryki kancelaryi naszey wielkiey wielkiego xięstwa Litewskiego | per extractum authentice wydać pozwolili, który słowo do słowa, z ruskiego wypisuiąc, tak się w sobie ma.

Жигимонтъ Августъ, Божою милостью король польскій etc. Ознаймуемъ симъ нашимъ листомъ, кто на него посмотритъ, або чтучи его услышитъ, нынѣшнимъ и на потомъ будучимъ, кому будетъ потреба того вѣдати, которые два пляцы въ мѣстѣ Виленскомъ прислухаючіе ку церкви святого Спаса, лежачіе на улицы Савичъ, одинъ роговый межи дому Павла Петровича—бурмистра Виленского, а съ другое стороны подлѣ дому попа Кузьмо-Демьянскаго; а другій пляцъ противъ тогожъ дому, также на рогу, съ одное стороны межи дому тогожъ шпиталя, а съ другое стороны подле дому Давида Толкача, послѣ погоренья въ пустѣ зостали, ино мы на тыхъ двухъ пляцахъ помененныхъ дозволили скарбному нашему ключнику Виленскому Ивану Зарецкому домы побудовати ку пожитку шпитальному; а гды тые домы на мѣстахъ помененыхъ збудованы будутъ вызволили есьмо и симъ листомъ нашимъ вызволяемъ тые домы отъ стоянья гостей всякихъ, яко пословъ, которые откулькольвекъ до насъ пріѣздили, также отъ князей, пановъ и бояръ и тежъ урядниковъ нашихъ и отъ дворянъ, яко Коруны польское, такъ и Литевскихъ и отъ кождое особы и къ тому отъ всихъ платовъ, повинности и отъ капщизны медовое, пивное и горѣлчаное, такъ и отъ иншихъ подачокъ вольными чинимъ на вѣчные часы и отъ того часу, яко побудованы будутъ тые домы вышей помененые шпитальные на Савичъ улицы, пословъ всякихъ, которые кольвекъ отколь будутъ пріѣздити, также князей, пановъ и бояръ и тежъ дворянъ нашихъ, яко Коруны польской, такъ и Литевскихъ, маршалки и урядники наши, на то установленые, не маютъ становити при бытности и въ небытности нашой господарской, злаща подчасъ сеймовъ вальныхъ и на рокохъ судовыхъ нихто не маетъ въ тыхъ домахъ становитися и тежъ не повинни тые, хто домы оные на шпиталь держати, або мѣшкати въ нихъ будетъ, капщизны и серебщизны и никоторыхъ иныхъ податковъ и повинностей мѣсткихъ полнити, и пла-

тити, нижли въ правѣ и присудѣ мѣстскомъ маютъ быти тые, хто въ тыхъ домахъ мѣшкати будетъ. И на то даемъ сесь нашъ листъ съ нашею печатью. Писанъ въ Вильни, лѣта Божого Нароженья тысеча пятьсотъ шестьдесятъ первого, мѣсеца Генваря двадцать второго дня. Подписъ руки господарское. Остафей—маршалокъ и писарь.

My tedy król, do pomienioney supliki łaskawie się skłoniwszy, zwyż wyrażony list z xiąg przerzeczonych metryki kancellaryi naszey wielkiey wielkiego xięstwa Litewskiego extraktem stronie potrzebuiącey wydać y dla większey wagi pieczęć wielkiego xięstwa Lit. przycisnąć rozkazaliśmy. Dan w kancellaryi naszey wielkiey w. x. Litewskiego, dnia czwartego, miesiąca Oktobra, roku Pańskiego tysiąc siedmsetnego pięćdziesiątego szóstego, panowania naszego dwudziestego trzeciego roku. Apud quas literas privilegii, praemiso modo ad acta oblatas, subscriptiones manuum circa sigillum magni ducatus Lithuaniae sequuntur suntque tales: Michał xiąże Czartoryski—kanclerz wielki wielkiego xięstwa Litewskiego. Za sprawą i. o. xięcia imci Michała na Klewaniu y Żukowie Czartoryskiego—kanclerza wielkiego w. x. Lit., Homelskiego, Jurborskiego, Uswiatskiego, Poduswiatskiego etc starosty., Józef Mikłaszewicz—metrykant w. x. Lit. Extrakt listu na wyzwolenie dwuch domów, na ulicy Sawicz въ мѣстѣ Виленскомъ лежачихъ, одъ стоянья гостей и одъ иншихъ повинностей мѣсткихъ, которые прислухаютъ ку шпиталю церкви светого Спаса, in anno tysiąc pięćset sześćdziesiąt pierszego danego. Quae praesentes literae privilegii, praemisso modo ad acta oblatae, sunt actis nobilis officii consularis Vilnensis inscriptae etc. etc.

1589 г. Іюля 21 дня.

Изъ книги № 5142, за 1764—1769 г., л. 1479.

52. Привелегія короля Сигизмунда III, подтверждающая правила или уставъ Виленскаго Св.-Троицкаго братства.

Привилегія эта напечатана въ Чтеніяхъ Императорскаго общества исторіи и древностей Россійскихъ за 1859 г., книга 3, отд. III, стр. 23—28. Такъ какъ настоящій списокъ рознится отъ напечатаннаго нѣкоторыми словами и ихъ окончаніями и вообще составляетъ библіографическую рѣдкость, то коммиссія рѣшилась вновь напечатать его въ настоящемъ своемъ изданіи. Слова въ скобкахъ внесены изъ печатнаго текста; подчеркнутыя буквы составляютъ разницу въ чтеніи словъ.

Sabbatô ante dominicam palmarum, die vigesimâ nonâ mensis Martii, Anno Domini millesimô septingesimo quadragesimo nonô. Coram actis nobilis officii consularis Vil-

nensis, comparens personaliter admodum reverendus in Christo pater Joannes Łukianowicz—superior conventus Vilnensis ord. d. B. m. ritus graeco-uniti ad aedes ss-ae Trinitatis existentis, praesentes literas privilegii serenissimi Sigismundi tertii regis Poloniarum et magni ducatus Lithvaniae—ruthenico idiomate scriptas, manu eiusdem serenissimi regis propria et illustrissimi Jarosz Wołłowicz subscriptas, sigillo apensili m. d. L. munitas, salvas et illaesas, in rem et partem confraternitatis ritus graeco-unitorum, ad aedes s-ae Trinitatis existentis servientes, cum introfusius contentis ad acta obtulit, quarum literarum, praemissô modô oblatarum, de verbo ad verbum rescribendo contenta tenor sequitur estque talis:

Во имя Божое станься. Ку вѣчной памети и змоцненью речи нижей описаное.

Мы Жикгимонтъ третій, Божею милостью король польскій, великій князь Литовскій и проч. и проч. Чинимъ явно и знакомито симъ листомъ нашимъ, кому того вѣдати належати будетъ, нинешнимъ и на потомъ будучимъ. Ижъ мы, маючи на баченью повинность нашу господарскую (государскую), щасливе пануючи надъ людомъ народовъ хр*е*стіанскихъ, а не только стародавныхъ правъ, свободъ, вольност*ей* сторожомъ, оброньцою будучи, але завсегды ку надаваню и примноженью ихъ обывателемъ паньствъ нашихъ ласкаве ставечися и тымъ большою хутью надо все помноженья хвалы Бож*ое* и порадковъ слушныхъ захованья *ж*ичечи, за донесеньемъ ку намъ прозьбъ на чоломъ-битье становъ многихъ розныхъ, сла*ве*тныхъ мѣщанъ мѣста нашого столечного Виленского, людей народу руского, закону греческого, ласкаве позволили *есьмо* на то, ижъ *ш*то поменен*ые* станы и посполство звышъ речоное рел*ии* руско*е*, мѣщане Виленскіе, братья церковн*ые* церкви мѣста Виленского заложенья светое Троицы, покладали передъ нами господаремъ порадки и артыкулы въ справахъ и въ обыходехъ церковныхъ, ку помноженью хвалы Божое и мольбъ учинковъ хрестіанскихъ, ялмужны, побоженьства и инши*хъ* справъ пристойныхъ межи людьми закону греческого, способляючи въ тыхъ справахъ и назвавши Братство церковное Троецкое, межи собою постановленое, и въ уживанью здавна въ церкв*я*хъ Божихъ, и на письмѣ въ друку будучіе, которые они собѣ межи собою ховати, и оными *се* въ тыхъ речахъ радити, постерегати, наук*ъ* писма светого помножати, и инн*ые* пристойные справы порадне одправовати умысливши и постановивши, и намъ то *господару* (государю) списано, явне оказавши, просили насъ, абы*хмо* имъ (то) зъ ласки зв*и*рхностію нашою ку вѣчному держанью и обходу, справованью и уживанью того вѣчному и надал*и* и привилеемъ нашимъ стверд*или*; ино мы въ тотъ порадокъ постановенья вглянувши и бачечи речь и прозьбу ихъ пристойную, для вс*и*хъ звышъ *менованыхъ* (именованыхъ) речей и обыходовъ побожныхъ розмноженья, на то зезволивши, и то имъ симъ листомъ привилеемъ нашимъ к*у* вѣчному уживанью и справованью надаемъ, и тотъ порадокъ, отъ нихъ передъ насъ принесеный, и повинност*и* братства ихъ церковного, звыжъ менованого, справъ помененыхъ въ сес*ь* листъ нашъ *у*писат*ь* (сами) есьмо велѣли.

На первей, ижъ хтобы кольвекъ въ тое Братство ихъ церковное вписати*ся* и братомъ *у*писнымъ зостати хотѣлъ, тотъ маетъ дати (пропущено) *уписного* до скринки братское тое, што самъ похочетъ, водлугъ воли и преможенья своего. Ку тому *кож*-

дый братъ announced upisный кождое недѣли, по службѣ Божой ранной, повиненъ до Братства церковного прити и водлугъ воли и преможенья своего до скрынки братское на ялмужну дати; также каждого року *складанка* (складанья) одна у году, а меновите въ недѣлю четвертую по Рожествѣ Христовѣ для вспоможенья братского, водлугъ воли и преможенья ихъ быти маетъ, и то, хто што при сконьченю живота своего самъ зъ доброе воли своее на Братство церковное надасть и отпишетъ. А съ тыхъ всихъ приходовъ служба Божая ранная черезъ попа и діакона ихъ братского у олтара ихъ братского въ каждомъ тыдню чотырикроть, а меновите—въ недѣлю, въ середу, въ пятницу и въ суботу отправована бываетъ, а особливе въ каждую пятницу по службѣ Божой ранней всимъ соборомъ Троецкимъ, то есть богомолье, молебенъ за насъ *господара* (государя) и за все хрестіаньство Пана Бога просити будутъ, а за то попомъ и діакону и слугамъ церковнымъ зъ скринки братское, зъ приходовъ помененыхъ, *водлугъ* (ведле) порадку братского, заплата идетъ, и на каждое свято врочистое, гдѣ въ которой церкви празникъ будетъ, такожъ на богомолье по шести грошей давано будетъ. Чернцомъ тежъ и черницамъ въ кождомъ тыдню, *водлугъ* (ведле) преможенья братского, на страву давати маютъ, а до шпиталей и по турмахъ вязнемъ и убозству по улицахъ двакротъ въ ялмужну давати зъ доброе воли будутъ, а меновите о Божомъ Нароженью и о Великодню. Если бы тежъ который кольвекъ братъ уписный зъ допущенья Божого, зъ пригоды, на маетности упалъ, тогды таковому съ повинности хрестіанское, зъ скринки братское, ведле преможенья братского, подпоможенье (подподможенія) чинено будетъ. Также и въ хоробѣ брату уписному убогому, яко на ратунокъ здоровья, такъ и на выживенье часу тяжкости его, водле преможенья братского, дадутъ, и вшелякими потребами *опатровати* (оправовати) будутъ. А кгды тежъ вже на которого брата уписного убогого Панъ Богъ смерть допустити рачитъ, а не было бы маетности его, чимъ *тѣло* (нѣтъ) поховати, тогды братья Братства церковного накладомъ зъ скринки братское погребъ (потребъ) чинити будутъ, водле звычаю хрестіанского, яко добрая воля и побожность ихъ будетъ. Въ школѣ тежъ братской дѣтей братіи уписное и убогихъ сиротъ езыка и письма руского, греческого, (нѣтъ) *латыньского* и польского, накладомъ братскимъ, дармо учити повинни, водле по(за)становенья ихъ братского, также и (до) людей въ письмѣ учоныхъ, особъ духовныхъ и свѣтскихъ, для науки школьное и до спѣванья въ справѣ своей (и) ховати маютъ. Братья братства церковного уписные вси водлугъ шлюбу и рукоданья своего повинностямъ братскимъ во всемъ досытъ чинити, и схажокъ водлугъ порадку братского пильни быти маютъ. А естли бы хто якогожъ кольвекъ стану зъ братьи ихъ уписное схажокъ недѣльныхъ пиленъ быти и повинностямъ братскимъ досытъ чинити не хотѣлъ, таковый за непослушеньство свое вину, въ постановенью ихъ братскомъ описаную, поносити маетъ. На што и благословеньство звирхнейшого пастыра ихъ архіепископа Костантинополя и вселенского патріархи отца Іеремѣя, передъ нами господаремъ показовали, што *все* (ся) на томъ постановенью ихъ особливомъ братскомъ, зъ друку выданомъ и на листѣ патріаршенскомъ ширей и достаточней описано и доложоно есть, и тые свободы, вольности (же) имъ надаемъ, ижъ они

водлугъ артыкуловъ, въ семъ листѣ нашомъ нижей и вышей описаныхъ, маютъ схажки свои и школу братскую мѣти у монастырѣ светое Троицы въ мѣстѣ Виленскомъ, на звыкломъ мѣстцу, гдѣ и передъ тымъ за благославенствомъ звирхнего пастыра ихъ отца патріархи Костантинопольского мѣвали и тые порадки свое братскіе на письмѣ, зъ друку выданые, водлугъ листу патріархи Костентинопольского въ томъ Братствѣ церковномъ радити и справовати вшелякого порадку ихъ братского доброволне уживати и листы правъ своихъ братскихъ, гдѣ того имъ потреба оказовати будетъ, печатью наданою имъ одъ патріархи образомъ светое Троицы печатати; также церкви фундовати и направовати, людей въ письмѣ учоныхъ, духовныхъ и светскихъ, до науки школьное и до ученья людей у церкви и до спѣванья, подъ справою своею ховати, и книги всякіе старого и нового закону такъ въ науцѣ школьной, яко и церкви потребные, по грецку, по *словацку* (sic), по руску и по польску друковати. Позваляемъ *имъ тежъ* и того, хтобы зъ доброе воли своее на тое Братство ихъ церковное што надалъ, альбо тестаментомъ отписалъ, и потомъ надастъ, алъбо отпишетъ, такъ речи рухомые, яко и лежачіе, то на вси потомные часы при ономъ Братствѣ ихъ церковномъ вѣчне зоставати маетъ. Чого имъ никоторый врадъ—трибуналъскій, маршалковскій, земскій, гродскій и мѣсткій, такъ при бытности, яко и безъ бытности нашое въ томъ паньствѣ нашомъ великомъ князствѣ Литовскомъ, николи боронити, ани ся въ то уступовати и переказы жадное въ томъ имъ чинити не маютъ и не будутъ могчи. *А въ чомъ бы ся кому одъ кого межи братьею уписною* зъ розмовъ братскихъ якая кривда и замовка ростыркомъ якимъ въ речахъ церковныхъ, часу *собранья* въ Братствѣ будучихъ, стала, тогды справцы рочные того братства зыходся посполу зъ братьею, того дѣла судовымъ обычаемъ межи ними догледати (полнити) и коньчити маютъ; а жадному въ таковыхъ речахъ до иншихъ правъ, яко духовныхъ, такъ и свѣтскихъ закону греческого и римского отзыватися не маютъ допустити; лечъ кождый зъ нихъ маетъ права достояти и послушенство передъ справцами рочными того Братства ихъ церковного звышъ помененого чинити, бо таковыхъ речей такъ духовные яко и свѣцкіе врады судити не маютъ. А естли бы ся тежъ кому кривда якая кольвекъ одъ Братства церковного въ речахъ церковныхъ и въ справахъ ихъ братскихъ видѣла, тогды нихто зъ урадовъ звышъ помененыхъ судити ихъ о то не *маетъ*, одно мы *господаръ*, яко оброньца вшелякихъ добръ духовныхъ и братствъ церковныхъ, справедливость чинити будемъ. Ку тому имъ особливе вольность зъ ласки нашое тую даемъ, ижъ въ дому ихъ братскомъ вшелякій гость господою, такъ при бытности, яко и безъ бытности нашое, стояти не маетъ, ани зъ ураду жадного, яко маршалковского, замкового и мѣстского въ томъ дому ихъ братскомъ, никому господа не маетъ быть давана, ани записована, и никоторыхъ цыншовъ, ани податковъ мѣстскихъ и повинностей жадныхъ посполитыхъ зъ дому ихъ братского и зъ людей, въ немъ мѣшкаючихъ, давати и полнити не маютъ. Такъ тежъ бурмистры и радцы мѣста Виленского братьи уписное зъ того Братства церковного на послугу до иншихъ братствъ своихъ, такъже и до послугъ церковныхъ и шпитальныхъ брати и никоторое трудности и переказы въ томъ *имъ* чинить не маютъ и

не будутъ могчи, гдыжъ кождое братство особныхъ слугъ зъ своего братства обираетъ и для послугъ своихъ ховаетъ, гдыжъ тое Братство ихъ церковное и своихъ послугъ церковныхъ, шпитальныхъ и инныхъ, до закону ихъ греческого належачихъ, досыть зъ себе маетъ. А такъ мы *господаръ* тотъ порадокъ и братство ихъ церкви светое Троицы, зъ ласки нашое *господарское* наданое, яко се звышъ въ семъ привилею нашомъ поменило, на вѣчные часы имъ симъ листомъ нашимъ надали есьмо и ствержаемъ. Маютъ они и вольни будутъ и потомки ихъ того Братства своего церковного свободне и добровольне уживати, и въ немъ ся водлугъ постановенья порадковъ звышъ описаныхъ, справовати, обходити и радити, безъ всякое перешкоды и нарушенья, на вси пришлые часы непорушно. И на то дали есьмо тому Братству церковному Троецкому закону греческого сесь нашъ листъ привилей, зъ подписомъ руки нашое *господарское*, до которого, на твердость того, и печать нашу привѣсить велѣли есьмо. Писанъ у Вильни, лѣта Божого Нароженья тысеча пятьсотъ осмьдесятъ девятого, мѣсеца Юля двадцать первого дня.

Apud quas literas privilegii, praemiso modo oblatas, subscriptiones manuum circa sigillum appensile m. d. L-ae sequuntur sunt tales. Sigismundus rex. Ярошъ Воловичъ—писарь. Quae praesentes literae privilegii, praemisso modo ad acta oblatae, sunt actis nobilis officii etc.

1592 г. Октября 9 дня.

Изъ книги № 5142, за 1746—1749 г., л. 1444.

53. Привилегія короля Сигизмунда III-го на основаніе православнаго Братства при Виленской Св.-Троицкой церкви, также на открытіе при немъ школы и типографіи и на освобожденіе Братскаго дома отъ всѣхъ городскихъ повинностей.

По ходатайству придворныхъ чиновъ, дворянства и Виленскихъ мѣщанъ король Сигизмундъ III издаетъ для Виленскаго Св.-Троицкаго монастыря и Братства настоящую подтвердительную привилегію, въ которой между прочимъ разрѣшаетъ Братству владѣть двумя каменными домами, такъ называемымъ Гомшеевскимъ, купленнымъ у Нарушевича, и другимъ, отданнымъ въ даръ Виленскимъ мѣщаниномъ Кондратовичемъ; открыть въ этихъ домахъ братскую школу и обучать въ ней дѣтей греческому, латинскому, польскому и русскому языкамъ; открыть также типографію и печатать духовныя и свѣтскія книги. При этомъ король освобождаетъ Братство отъ подсудности гражданскимъ судамъ, а дома отъ повинностей, и беретъ ихъ подъ свое личное покровительство. Уставъ Св.-Троицкаго Братства напечатанъ на 140 стр. настоящаго IX тома.

Sabbato ante dominicam palmarum die vigesima nona, mensis Martii anno Domini millesimo septingentesimo quadragesimo nono.

Coram actis nobilis officii consularis Vilnensis, comparens personaliter admodum reverendus in Christo pater Joannes Łukianowicz—superior conventus Vilnensis o. d. B. m. ritus graeco-nniti, ad aedes s. Trinitatis existentis, praesentes literas privilegii serenissimi Sigismundi III, regis Poloniae et m. d. Lit., ruthenico idiomate scriptas, in tribunali m. d. L. acticati, in rem et parten confraternitatis ritûs graeco-unitorum ad aedes s. Trin. existentis fusius contentis ad acta obtulit, quarum literarum, praemissô modô oblatarum, de verbo ad verbum rescribendo contenta tenor est talis:

Выпись зъ книгъ справъ судовъ головныхъ трибунальныхъ одправованыхъ у Вильни лѣта отъ нароженья Сына Божого тысеча пятьсоть деветдесятъ третего, мѣсеца Юлія пятого дня.

Передъ нами судьями головными, на трибуналъ у великомъ князствѣ Литовскомъ, зъ воеводствъ, земль и повѣтовъ, на рокъ теперешній деветдесятъ третій обраными, постановивпися очевисто земенинъ господарскій земли Виленское панъ Григорей Тышковичъ Бузыча, самъ отъ себе и именемъ всее сполубратьи Братства церковного Виленского заложенья светое Троицы закону греческого, чинечи объясненье ку вписанью до книгъ справъ судовъ головныхъ трибунальныхъ, оповѣдалъ и покладалъ передъ нами привилей его королевское милости Жикгимонта третего, Божою милостію короля польского, великого князя Литовского и проч. и проч., и королевства Шведского наближшого дѣдича и пришлого короля, на свободное и спокойное уживанье вшелякихъ обходовъ и разширенье хвалы Божое набоженства религии греческое, такъ тежъ на вольность дому ихъ братского, въ мѣстѣ Виленскомъ лежачого, границами меновите въ томъ привилею описаными, въ которомъ они, школу братскую заложивши, науку дѣтемъ письма греческого, русского, латинского и польского маютъ, и людей у письмѣ учоныхъ на то у томъ дому ховаютъ, зъ сейму вального въ року тысеча пятьсотъ деветдесятъ второмъ, мѣсеца Октебра девятого дня, за причиною становъ многихъ рожныхъ, такъ особъ певныхъ ихъ милости пановъ радъ его королевской милости, яко и съ кола рыцерского, выданый, просечи, абы тотъ привилей его королевской милости до книгъ справъ судовъ головныхъ трибунальныхъ былъ вписанъ. А такъ мы судьи, того привелею его королевской милости огледавши и читаного выслухавши, дали есьмо до книгъ вписати, который слово до слова такъ се въ собѣ маетъ:

Жикгимонтъ третій, Божою милостію король Польскій, великій князь Литовскій и проч., и королевства Шведского найближшій дѣдичъ и пришлый король. Ознаймуемъ симъ нашимъ листомъ, кому того вѣдать будетъ потреба, нинешнимъ и напотомъ будучимъ, штожъ мы господарь, щасливе пануючи надъ людомъ народовъ хрестіанскихъ, не только стародавныхъ правъ, свободъ и вольностей сторожомъ и обронцою будучи, але завжды при надаванью и примноженью ихъ обывателемъ панствъ нашихъ ласкаве ставечися и тымъ большою хутью надо все помноженья хвалы Божое и порадковь слушныхъ захованья жичечи, за донесеньеиъ намъ прозьбъ на чоломъ-битье становъ многихъ рожныхъ, такъ особъ певныхъ съ пановъ радъ нашихъ, яко съ кола рыцерского и славутныхъ мѣщанъ мѣста нашого столечного Виленского, людей народу руского, закону греческого, братьи братства церковного заложенья

светое Троицы монастыру Виленского, ласкаве имъ позволивши, для свободного и спокойного уживанья всякихъ обходовъ церковныхъ и розширенья хвалы Божое, набоженства ихъ водлугъ артыкуловъ и порадковъ ихъ братскихъ, на письмѣ зъ друку выданыхъ и передъ нами господаремъ покладаныхь, также водлугъ листовъ благославеньства зверхнѣйшого пастыра въ религiи ихъ патрiархи Константинопольского отца Еремiя, надавши имъ до того зъ особливое ласки нашое господарское, и иншихъ правныхъ артыкуловъ и свободъ не мало привилеемъ нашимъ господарскимъ перво сего, въ року прошломъ тысеча пятсотъ осмдесятъ девятомъ, мѣсеца Юлiя двадцать первого дня выданымъ имъ, есьмо ствердили, о чимъ зъ выображеньемъ всякое речи ширей и достатечнѣй въ немъ есть описано и доложоно. Въ которымъ привилею, ачъ межи иншими артыкулами, вольностьями, свободами, помененному Братству ихъ церковному, одъ насъ господара надаными, и то есть описано: Ижъ мы господарь, зъ особливое ласки нашое господарское, тое Братство ихъ церковное отъ всякихъ присудовъ трибунальныхъ, маршалковскихъ, земскихъ, гродскихъ и мѣстскихъ, подъ владзу и оборону нашу господарскую вынявши, домъ ихъ братскiй и людей въ немъ мѣшкаючихъ, духовныхъ и свѣцкихъ, одъ чиншовъ, подачокъ, платовъ и одъ всякихъ повинностей мѣсткихъ, такъже и одъ стоянья гостей въ дому ихъ братскомъ есьмо вызволили. — Школа тежъ ихъ братская, въ монастыру светое Троицы въ мѣстѣ Виленскомъ быти мѣла, гдѣ и передъ тымъ бывала, нижли самого того дому ихъ братского, которому тая вольность служити маетъ въ ономъ привилею, перво сего отъ насъ господара наданомъ, меновитѣ не описано, ижъ еще они на тотъ часъ певного собѣ на то дому не мѣли. А такъ теперь впродъ менованые братья Братства церковного монастыра Виленского домъ, прозываемый Гомшеевскiй, каменицу муромъ и деревомъ побудованную, на вѣчность купили собѣ у ловчого нашого великого князства Литовского урожоного Яна Нарушевича, а другiй домъ, также муромъ и деревомъ побудованный, вѣчностiю надалъ имъ на тое братство ихъ церковное мѣщанинъ нашъ Виленскiй, братъ ихъ, до того Братства уписный, Яковъ Кондратовичъ. Которые домы оба два посполу зъ собою лежатъ въ мѣстѣ нашомъ столечномъ Виленскомъ, идучи зъ рынку до Острое брамы по лѣвой руцѣ, у певныхъ границахъ, межи домами—зъ одное стороны подле дому деревомъ побудованого, бывшое Филиповое Шимкевичовое, а теперешнее Яновое Завишиное, Настазiи Трызнянки, а зъ другое стороны подле дому мурованого дѣтей мѣщанина нашого Виленского зошлолого Богдана Пашковича Видбленина, и тые оба-два домы помененые у одно мѣстце они спустивши, били намъ господару чоломъ, обыхмо имъ тые домы, за одно на домъ Братства ихъ церковного злучоные, на школу и на выхованье въ немъ людей учоныхъ, духовныхъ и свѣтскихъ, и иныхъ всякихъ слугъ братскихъ привелеемъ нашимъ ствердили. Въ чемъ мы, господарь, видечи быти прозьбу ихъ слушную, на чоломъ-битье ихъ есьмо то учинили, и якъ перво сего щодробливое ласки нашое на вольное уживанье всякихъ свободъ въ набоженствѣ ихъ ку розширенью хвалы Божое, тое Братство церковное имъ есьмо надали, и привелеемъ нашимъ на вси потомные вѣчные часы ствердили. Которое Братство ихъ помененое и симъ привилеемъ во вѣчные роки непорушно зо всими вольностями и свободами, отъ насъ господара

надаными, умоцняемъ, такъ и оные домы ихъ, на Братство церковное купленые и дарованые, у границахъ звышъ описаныхъ, въ одно мѣстце случоные, въ которомъ вжо они школы греческую, русскую, латинскую и польскую заложивши, людей, на то годныхъ, духовныхъ и свѣтскихъ, такъ до науки народу хрестіаньскаго и дѣтокъ малыхъ, яко и до всякихъ послугъ и оздобъ того Братства и набоженьства своего ховати зъ ласки нашое господарское вѣчно и непокончоно утвержаемъ. Маютъ и вольны будутъ они помененые братья Братства церковного, яко въ монастыру светое Троицы въ мѣстѣ Виленскомъ, на звыкломъ мѣстцу схажки свои мѣти, гдѣ передъ тымъ мѣвали, такъ и до того дому своего братского сходечися намовляти, и вшелякіе потребы Братства своего отправовати, кгды имъ того потреба окажетъ, также людей въ письмѣ учоныхъ, духовныхъ и свѣтскихъ, такъ много, колько того потреба окажетъ, ховати и школы братскіе науку дѣтемъ езыка греческого, руского, латыньского и польского въ томъ дому своемъ братскомъ мѣти, и книги всякіе нового и старого закону, ку науцѣ дѣтемъ и всего народу хрестіанского и инные всякіе справы духовные и свѣтскіе письмомъ грецкимъ, русскимъ, латынскимъ, польскимъ, друковати и дѣтей братьи уписное народу хрестіанского, и вбогихъ сиротъ въ школѣ ихъ братской дармо учити и иншіе учинки побожные и милосердные водле постановенья и артикуловъ братскихъ, на письмѣ зъ друку выданыхъ, и передъ нами господаремъ показованыхъ, отправовати маютъ; водлугъ преможенья своего и церковь набоженьства своего, на тыхъ помененыхъ грунтехъ домовыхъ братскихъ, яковую мѣти похочутъ, вольно имъ будетъ муромъ и деровомъ збудовати и всякихъ обыходовъ набоженьства ихъ, водлугъ звычаю хрестіаньского, свободне и добровольне уживати позволяемъ. А ижъ первей сего, зъ ласки нашое господарское монастырь и церковь заложенья светое Тройцы закону греческого въ мѣстѣ нашомъ Виленскомъ, зъ фольварками, до него належачими, также зъ домами на грунтехъ церковныхъ, зъ пляцами, ку той церкви и монастыру зъ давна прислухаючими, въ опатрность и въ дозоръ бурмистромъ и радцомъ мѣста нашого Виленского, людемъ закону и набоженьства греческого, дали есьмо. А тое Братство ихъ въ постановенью ихъ братскомъ, званымъ церковнымъ заложенья светое Троицы монастыра Виленского, што они чинечи для справъ побожныхъ онымъ именемъ тое Братство свое назвали, ижъ се то на милосердные и побожные учинки постановило, лечъ абы се то подъ владзою и юриздикціею ихъ врадовою зъ онымъ монастыромъ быти нерозумѣло, тогды зъ тыхъ причинъ и для свободнѣйшого отправованья оныхъ всихъ справъ у постановленью ихъ и въ привилеяхъ нашихъ господарскихъ описаныхъ, якъ оное самое Братство ихъ церковное, со всими справами его, такъ и тые оба-два домы, впродъ менованые, купленый и дарованый, и въ одинъ домъ на Братство церковное злучоные, такъ и штобы они на потомъ до того дому своего помененого въ ширъ и въ должиню будь купнымъ, даровнымъ и якимъ кольвекъ обычаемъ, грунтовъ, пляцовъ, домовъ и будованья набыти и прибывати могли, тогды яко то все, такъ и людей въ томъ дому ихъ братскомъ мѣшкаючихъ, всихъ, духовныхъ и свѣтскихъ, которыхъ они для потребъ того Братства своего ховати всхочутъ, яко речь церковную, подъ владзу и оброну нашу

господарскую, вынявши одъ вшелякихъ присудовъ и правъ трибунальныхъ, маршалковскихъ, земскихъ, гродскихъ и мѣскихъ, также и отъ послугъ, платовъ, подачокъ мѣстскихъ, зверхностью нашою господарскою на вси потомные часы вызволяемъ. Вѣдьже, гдѣ бы се кому кольвекъ зъ того дому ихъ братского одъ людей, въ немъ мѣшкаючихъ якогожъ кольвекъ стану, кривда якая дѣела, тогды зъ такового старостове и справцы того Братства рочные каждому укривжоному справедливость чинити будутъ повинни, водлугъ права посполитого и статуту земского; а гдѣ бы се таковому съ кривдою справедливость отъ нихъ видѣла быти, тогды тыхъ старостъ рочныхъ въ особѣ всего Братства до суду земского воеводства Виленского припозвати таковый укривжоный маетъ, а судъ земскій водлугъ права справедливость зъ нихъ чиними будетъ повиненъ, одъ которого вже апелляція нигдѣ индей, одно до насъ, господара, яко надавцы и обороньцы того Братства, идти маетъ и тотъ судъ ее каждому таковому допущати повиненъ будетъ. И вжо одъ даты сего листу привилею нашого нижей описаное, такъ часу бытности нашое господарское, яко и безъ бытности въ томъ мѣстѣ нашомъ Виленскомъ, и подчасъ зъѣздовъ трибунальныхъ, роковъ и рочковъ судовыхъ земскихъ и гродскихъ, въ тыхъ домѣхъ ихъ братскихъ всякій гость, ани дворъ нашъ господарскій становитися, ани зъ ураду жадного, трибунального, маршалковского, земского, гродского и мѣстского, никому господа записована быти не маетъ. И хтобы зъ доброе воли своее на тое Братство ихъ церковное што надалъ, альбо тестаментомъ отписалъ, и потомъ хотя и безъ тестаменту што надастъ, або отпишетъ, такъ речи рухомые, яко и лежачіе, то на вси потомные часы при онымъ Братствѣ ихъ церковномъ вѣчне зоставати маетъ, чого имъ ни который врадъ трыбунальный, маршалковскій, земскій, гродскій и мѣстскій, такъ при бытности, яко и безъ бытности нашое въ томъ паньствѣ нашомъ великомъ князствѣ Литовскомъ, николи боронити, ани се въ то вступовати и переказы жадное въ томъ Братствѣ ихъ не маютъ и не будутъ могчи, такъ, якобы кромъ жадныхъ перешкодъ во всякихъ свободахъ и вольностяхъ въ томъ Братствѣ церковномъ хвала Божая въ наукахъ и оздобахъ закону ихъ належачихъ розширати и множитися мѣла. Што все, яко перво сего имъ зъ ласки нашое господарское особливымъ привилеемъ нашимъ есьмо дали, такъ и теперь утвержаючи, дали есьмо тому Братству ихъ церковному сесь листъ привилей нашъ, зъ подписомъ руки нашое господарское, до которого и печать нашу великого князства Литовского привѣсити есьмо велѣли. Писанъ у Варшавѣ, на соймѣ вальномъ, лѣта отъ Нароженья Сына Божого Исуса Христа тысеча пятьсотъ деветьдесять второго, мѣсеца Октебра девятого дня.

У того привилею написъ руки его королевское милости тыми словы: Sigismundus rex, и печать маестатная привѣсистая и подписъ руки писаря его королевское милости, его милости пана Яроша Воловича тыми словы: Ярошъ Воловичъ—писаръ. Который тотъ привилей его королевское милости до книгъ справъ судовъ головныхъ трибунальныхъ есть уписанъ, а по вписанью и сесь выписъ съ книгъ, подъ печатью земскою Виленскою, зъ написомъ рукъ нашихъ Братству церковному Виленскому есть выданъ. Писанъ у Вильни. Apud quas literas, praemisso modo oblatas, subscriptiones manuum circa

sigillum appensile terrestre Wilnense sunt tales: Θеодоръ Скуминъ—воевода Новогородскій, староста Городенскій и Олитскій, на тотъ часъ маршалокъ трибунальскій. Lew Sapieha—kanclerz wielkiego xięstwa Litewskiego ręką swą. Stanisław Białozor—podkomorzy Upitski ręką swą. Malcher Szemioth—marszałek króla iegomości, ciwun ziemie Żmuydzkiey Dyrwiański, ręką swą. Z woiewodztwa Połockiego deputat Jan Rogiński, ręką swą. Зъ воеводства Витебского стольникъ и депутатъ Янъ Лущинскій рукою власною, Mikołay Talwoysz, marszałek nadworny wielkiego xięstwa Litewskiego, deputat z woiewodztwa powiatu Trockiego. Зъ воеводства Новогородского депутатъ Александръ Полонскій, власною рукою, Димитръ Остиковичъ—депутатъ зъ Орши. Василь Немѣра—войскій и депутатъ повѣту Оршанского. Stanisław Ciechanowiecki z Ciechanowca—stolnik Orszański, deputat z woiewodztwa Mścisławskiego, ręką swą. Зъ повѣту Рѣчицкого депутатъ Янъ Нарковичъ Подивинскій. Quae praesentes literae privilegii praemisso modo oblatae, etc.

1592 г. Октября 9 дня.

Изъ книги № 5143, за 1750—1760 г., стр. 270.

54. Привилегія короля Сигизмунда III Виленскому Св.-Троицкому братству на два дома и на устройство при немъ училища.

Въ этой привилегіи король Сигизмундъ III, снисходя къ просьбѣ различныхъ сановниковъ, дворянства и Виленскаго мѣщанства, утверждаетъ за Св.-Троицкимъ братствомъ два дома, въ которыхъ братство намѣревалось устроить школу и типографію; освобождаетъ эти дома отъ повинностей городскихъ и государственныхъ; предоставляетъ годичнымъ старостамъ право производить между спорящими жильцами судъ и расправу, пріобрѣтать новыя дома и строить на церковныхъ плацахъ. Привилегія выдана въ Варшавѣ въ 1592 г. на сеймѣ.

Feria quinta ante Dominicam quintam post pentecosten die decima octava mensis Junii anno Domini millesimo septingentesimo quinquagesimo.

Coram nobili magistratu civitatis sacrae regiae maiestatis metropolitanei Vilnensis, in sessionem publicam congregato, personaliter admodum reverendus in Christo pater Joannes Łukianowicz — ordinis divi Basilii magni ritus graeco uniti provinciae Lithvaniae consultor, superior conventus Vilnensis, ad aedes sanctissimae Trinitatis existentis, praesens privilegium serenissimi Sigismundi tertii, regis Poloniarum et magni ducis Litvaniae, libertationis super lapideam suam, olim ex duobus domibus, scilicet Naruszeviciziana et Kondratoviciana confectam, hic Vilnae certis

suis limitibus seu graniciebus in platea magna sub iurisdictione sacrae regiae maiestatis magdeburgensi Vilnensi situatam, eundo praetorio ad portam Atialem, a sinistra manu in ipso vicu platea subiacentis atialiter penes lapideam religiosorum in Christo patrum carmelitarum discealceatorum conventus Vilnensis ab una et vicum seu plateam subiacentem ab altera partibus existentem, vulgo Ogurceviciana dictam, a multis annis in solis ruderibus et devastationibus iacentem, ad praesens autem propriis sumptibus praedicti conventus Vilnensis reliogiosorum patrum basilianorum unitorum restauratum, serviens, ruthenico idiomatae in pargameno scriptum, manu eiusdem serenissimi Sigismundi tertii subscriptum sigilloque pensili magni ducatus Litvaniae consignitum ac obsigillatum, autenticum, salvum et illaesum, cum introfusius contentis, ad maiorem securitatem conservationis eiusdem privilegii ad acta magdeburgensia Vilnensia obtulit. Cuius privilegii, de verbo ad verbum rescribendo contenta, tenor sequitur talis:

Жигмонтъ третій, Божою милостію король Польскій, великій князь Литовскій и пр. Ознаймуемъ симъ нашимъ листомъ, кому того вѣдати будетъ потреба, нинешнимъ и напотомъ будучимъ, штожъ мы господарь, щасливо пануючи надъ людомъ народовъ христіанскихъ, нетолько стародавныхъ правъ, свободъ и вольностей стороже́мъ и оборонцою будучи, але завжды при надаваню и примноженю ихъ обывателомъ панствъ нашихъ ласкаве, ставечисе и тымъ большою хутью надо все помноженье хвалы Божое и порадковъ слушныхъ жичачи захованья, за донесенемъ намъ просьбъ на чоломъ битіе становъ многихъ рожныхъ, такъ особъ певныхъ съ пановъ радъ нашихъ, яко съ кола рыцерского и славетныхъ мѣщанъ мѣста нашого столечного Виленского людей народу руского, закону греческого, братьи брацтва церковного заложенья Светое Тройцы монастыра Виленского, ласкаве имъ позволилихмы для свободного и спокойнаго уживанья всякихъ обходовъ церковныхъ и расширенья хвалы Божое, набоженства ихъ водлугъ артыкуловъ и порядковъ ихъ брацкихъ, на письмѣ съ друку выданныхъ и передъ нами господаремъ покладанныхъ, также водлугъ листовъ и благословенства звирхнейшого пастыря въ религіи ихъ патріархи Константинопольского отца Іеремея, надавши имъ до того, съ особливое ласки нашое господарское, и иншихъ певныхъ артикуловъ и свободъ немало, привиллеемъ нашимъ господарскимъ, перво сего въ року прошломъ тысеча пятьсотъ осимдесятъ девятомъ мѣсеца Іюлія двадцатого первого дня выданнымъ, имъ есмо ствердили, о чемъ съ выраженьемъ всякое рѣчи ширей и достатечней въ немъ есть описано и доложено, въ которомъ привилею ачъ межи иншими артикулами, вольностьями и свободами помененому брацтву ихъ церковному, отъ насъ господара надаными и то есть описано. Мы господарь съ особливое ласки нашое господарское тое брацтво ихъ церковное одъ всякихъ присудовъ трибунальскихъ, маршалковскихъ, земскихъ, гродскихъ и мѣскихъ, подъ владзу и оборону нашу господарскую вынявши, домъ ихъ брацкій и людей въ немъ мѣшкаючихъ, духовныхъ и свѣцкихъ, отъ чиншовъ, подачокъ, платовъ и отъ всякихъ повинностей мѣскихъ, также и отъ стоянія гостей въ дому ихъ брацкомъ есьмо вызволили; школа тежъ ихъ брацкая въ монастыри светое Тройцы въ мѣстѣ Виленскомъ быти мѣла, гдѣ и передъ тымъ

бывало; нижли самого того дому ихъ брацкого, которому тая вольность служити маетъ, въ ономъ привилею, перво сего отъ насъ господаря наданомъ, меновите неописано, ижъ еще они на тотъ часъ певного собѣ на то дому немѣли, а якъ теперъ впредъ менованые братья брацтва церковного монастыря Виленского, домъ прозываемый Гомшеевскій, каменицу муромъ и деревомъ побудованую, на вѣчность купили собѣ у ловчого великого князства литовского урожоного Яна Нарушевича, а другій домъ также муромъ и деревомъ побудованый вѣчностію надалъ имъ на тожъ брацтво ихъ церковное мѣщанинъ нашъ Виленскій, братъ ихъ до того брацтва announce уписный Яковъ Кондратовичъ, которые домы обадва посполу съ собою лежали въ мѣстѣ нашомъ столечнымъ Виленскомъ, идучи зъ рынку до Острое брамы по лѣвой руцѣ у певныхъ границахъ межи домами съ одное стороны подле дому деревомъ побудованого бывшое Филиповое Шимковичовое, а теперешнее Яновое Завишиное, Настазіи Тризнянки, а съ другое стороны подле дому мурованого дѣтей мѣщанина нашого Виленското зошлого Богдана Пашковича Витбленина; тые обадва домы помененые въ одно мѣсце оный спустивши, били намъ господарю чоломъ, абыхмо ихъ тые домы, за одно на домъ брацтва ихъ церковного злучоные, на школы и на выхованье людей ученыхъ духовныхъ и свѣцкихъ, на нихъ всякихъ слугъ брацкихъ привиліемъ нашимъ ствердили. Въ чомъ мы господарь, видечи быти просьбу ихъ слушную на чоломъ битіе ихъ есмо то учинили и яко перво сего щодробливые ласки нашое на вольность уживанье всякихъ свободъ въ набоженствѣ ихъ ку розширеню хвалы Божое тое брацтво церковное имъ есмо надали и привилеемъ нашимъ на вси потомные вѣчные часы ствердили, которое брацтво ихъ помененое и симъ привилеемъ нашимь во вѣчные роды непорушно зо всими вольностями и свободами, отъ насъ господара надаными, умоцняемъ, такъ и оные домы ихъ на брацтво церковное купленные и дарованые, въ границахъ въ звышъ описаныхъ въ одно мѣстце спушчоные, въ которомъ вжо они школы греческую, рускую, латынскую и польскую заложивши, людей на то годныхъ духовныхъ и свѣцкихъ, такъ о науки народу хрестіанского и дѣтокъ малыхъ, яко и до всякихъ послугъ и оздобъ того брацтва и набоженства ховаютъ, съ ласки нашое господарское вѣчно и непоколебимо утверждаемъ. Маютъ и вольны будутъ оны помененые братья брацтва церковного, яко въ монастырѣ светое Тройцы, въ мѣстѣ Виленскомъ на звыкломъ мѣсцу, схадзки свое мѣти, гдѣ и передъ тымъ мѣвали, якъ и до того дому своего брацкого сходечися намовляти и вшелякіе потребы брацтва своего отправовати, гдѣ имъ до того потреба окажетъ, также людей въ писмѣ ученыхъ, духовныхъ и свѣцкихъ, такъ много, колько того потреба окажетъ, ховати и школы брацкіе, науку дѣтемъ языка греческого, русского, латынского и польского, въ томъ дому своемъ братскомъ мѣти, книги всякіе нового и старого закону ку науцѣ дѣтемъ и всего народу хрестіянского и иншіе всякіе справы духовные и свецкіе письмомъ грецкимъ, русскимъ, латынскимъ и польскимъ друковати и дѣтей братьи уписное народу христіанского убогихъ, сиротъ въ школѣ ихъ брацкой дармо учити и иншіе учинки побожные и милосердные, ведле постановенья и артыкуловъ брацкихъ, на письмѣ съ друку выданыхъ и передъ нами господаремъ по-

казованыхъ, отправовати маютъ; водлугъ преможенья своего и церковь набоженства своего, на тыхъ помененыхъ грунтахъ домовъ ихъ брацкихъ, яковою мѣти похочутъ, вольно имъ будетъ муромъ и деревомъ збудовати и всякихъ обыходовъ набоженства ихъ, водлугъ звычаю христіанскаго свободне и добровольне уживати позваляемъ. А ижъ первей сего, зъ ласки нашое господарское, монастырь и церковь заложенья св. Тройцы закону греческого у мѣстѣ нашомъ Виленскомъ съ фольварками, до него належачими, также съ домами, на грунтехъ церковныхъ и съ плацами, ку той церкви и манастыру съ давна прислухаючими, въ опатрность и въ дозоръ бурмистромъ и радцомъ мѣста нашого Виленского, людемъ закону и набоженства греческого дали есьмо. А тое брацтво ихъ въ постановенью ихъ брацкомъ есть названо церковнымъ заложенья Светое Тройцы монастера Виленского; што они чинечи для справъ побожныхъ онымъ именемъ брацтво свое назвали, ижъ се то на милосердные и побожные учинки постановило, лечъ абы ся то подъ владзою и юриздикціею урадовою зъ онымъ монастеромъ быти нерозумѣло, тогды съ тыхъ причинъ и для свободнѣйшаго отправованья оныхъ всихъ справъ, у постановленью ихъ и въ привилеяхъ нашихъ господарскихъ описаныхъ, якъ оное самое брацтво ихъ церковное зо всими справами есть, такъ и тые обадва домы, въпродъ менованые, купленные и дарованые, и въ одинъ домъ на брацтво церковное злучоные, такъ и то штобы они на потомъ до того дому своего поменного въ ширъ и въ должиню, будь купнымъ, даровнымъ и якимъ кольвекъ обычаемъ, и грунтовъ, пляцовъ, домовъ и будованья набыти и прибавити могли, тогды, яко то все такъ и людей, въ томъ дому ихъ брацкомъ мѣшкаючихъ, всихъ духовныхъ и свѣцкихъ, которыхъ они для потребъ того брацтва своего ховати всхочутъ, яко речь церковную, подъ владзу и оборону нашую господарскую вынявши, отъ вшелякихъ присудовъ и правъ трибунальныхъ, маршалковскихъ, земскихъ, гродскихъ и мѣстскихъ, также и отъ послугъ, платовъ, подачокъ мѣсткихъ звирхностію нашою господарскою на вси потомные часы вызволяемъ. Вѣдьже гдѣбы се кому кольвекъ съ того дому ихъ брацкого, отъ людей въ немъ мѣшкаючихъ, отъ когожъ кольвекъ стала кривда якая дѣяла, тогды съ такого старостове и справцы того брацтва рочные каждому укривжоному справедливость чинити будутъ повинни, водлугъ права посполитого и статуту земского. А гдѣ бы се такому съ кривдою справедливость отъ нихъ видѣла быти, тогды тыхъ старостъ рочныхъ въ особѣ всего брацтва до суду земского воеводства Виленского припозвати таковый укривжоный маетъ, а судъ земскій водлугъ права справедливость зъ нихъ чинити будетъ повиненъ, отъ которого ужо апеляція нигдѣ индѣй, одно до насъ господаря яко надавцы и оборонцы того брацтва ити маетъ, и тотъ судъ ее кождому токовому допущати повиненъ будетъ. И вжо отъ даты сего листу, привилею нашого, нижей описаное, такъ при бытности, яко и безъ бытности нашое господарское въ томъ мѣстѣ нашомъ Виленскомъ и подъ часомъ судовъ трибунальныхъ, роковъ и рочковъ судовыхъ, земскихъ, гродскихъ, въ тыхъ домахъ ихъ брацкихъ всякихъ гостій, ани дворъ нашъ господарскій становити се, ани съ уряду жадного трибунального, маршалковскаго, земского, гродского и мѣского никому госпόда записывана быти не маетъ; и хтобы съ доброе воли своея на тое брацтво ихъ церковное што надалъ,

альбо тестаментемъ отписалъ и потомъ хотя и безъ тестаменту што надалъ, альбо отпишетъ, якъ речи рухомые, яко и лежачіе, то на вси потомные часы при ономъ брацтвѣ ихъ церковномъ вѣчне зоставати маетъ, чого имъ никоторые вряды трибунальные, маршалковскіе, земскіе, гродскіе и мѣскіе, такъ при бытности, яко и безъ бытности нашое въ томъ панствѣ нашомъ, великомъ князствѣ Литовскомъ, николи боборонити, ани ся въ то уступовати и переказы жадное въ томъ чинити имъ немаютъ и небудутъ мочи такъ, якобы кромъ жадныхъ прешкодъ во всякихъ ихъ вольностяхъ и свободахъ въ томъ брацтвѣ церковномъ хвала Божая, въ наукахъ и оздобахъ, закону ихъ належачихъ, розширяти и множити се могла. Што все, яко перво сего имъ зъ ласки нашое господарское особливымъ привилеемъ нашимъ есмо надали, якъ и теперъ утвержаючи, дали есмо тому брацтву ихъ церковному сесь листъ привилей нашъ, съ подписомъ руки нашое господарское, до которого и печать нашу великого князства Литовского привѣсити есмо велѣли. Писанъ въ Варшавѣ, на соймѣ вальномъ, лѣта отъ нароженья Исуса Христа, Сына Божого, тысеча пятьсотъ деветдесятъ второго, мѣсеца Октебра девятого дня. Apud quas literas privilegii serenissimi Sigismundi tertii, regis Poloniae et m. d. Lithvaniae, praemisso modo oblatas, subscriptio manus tam serenissimi regis, quam et notarii m. d. Lit. circa sigillum pensile m. d. Lit. sequitur talis: Sigismundus rex; Iarosz Wołowicz—pisarz mp. Quae praesentes literae privilegii, praemisso modo oblatae, sunt actis nobilis officii magistratus Wilnensis insertae, inscriptae ac insinuatae.

1597 г. Марта 17 дня.

Изъ книги № 5141, за 1742—1745 г., стр. 915.

55. Подтвердительная привилегія короля Сигизмунда III на мостовое мыто на рѣкѣ Рудоминѣ въ пользу Порудоминской церкви св. Николая.

Feria secunda post dominicam iudica, die vigesima tertia mensis Martii, anno Domini millesimo septingentesimo quadragesimo quarto.

Coram actis nobilis officii consularis civitatis s. r. m. metropolitanae Vilnensis comparens personaliter adm. rdus dominus Gregorius Łomanowicz—presbyter ecclesiae Vilnensis sub titulo Resurectionis Christi Domini, Vilnae existentis, ritus graeco-uniti, sanus mente et corpore existens, praesens privilegium confirmationis sererenissimi Sigismundi tertii—regis Poloniae et magni ducis Lituaniae, ecclesiae Porudominensi ritus graeceo-unitae serviens, ruthenico idiomate scriptum, manu eiusdem

serenissimi Sigismundi subscriptum sigilloque pensili m. d. Lit. munitum, cum introfusius contentis ad acta obtulit, cuius privilegii, de verbo ad verbum rescribendo, contenta tenor sequitur estque talis:

Жикгимонтъ третій, Божою милостью король польскій и пр. Ознаймуемъ тымъ нашимъ листомъ, кому бы то вѣдати належало. Повѣдалъ передъ нами скарбный нашъ великого князства Литовскаго, староста Дисненскій, урожоный Лукашъ Мамоничъ, о то, ижъ славной памяти его милость король Жикгмонтъ позволилъ былъ Алексѣю Павловичу на рѣчцѣ Рудоминѣ, ѣдучи съ Лиды до мѣста нашого Виленского, пулъ трети мили для водного и небезпечного переѣзду людей переѣзджихъ мостъ своимъ накладомъ збудовати, а за то за накладъ его вѣчными часы отъ преѣзджаючихъ возовъ купецкихъ мыто мостовое установити, и то ему самому и потомкомъ его на вѣчные часы утвердити рачилъ; а потомъ, гды скарбный великого князства Литовского небощикъ Стефанъ Великовичъ того Алексѣя Павловича, же на грунтѣ его властномъ тотъ мостъ збудовалъ, до права позывалъ, тогды той Алексѣй, не вступуючи съ нимъ въ право того моста и всихъ пожитковъ, которыхъ за правомъ своимъ уживалъ, Стефану Великовичу уступилъ и тотъ привилей на мостовое належачій до рукъ его отдалъ. А онъ, вжо маючи желанье ку обители святой тотъ грунтъ и мостъ на немъ збудованый на церковь святого Николая тамъ же на Порудоминѣ записалъ и то передъ его королевскою милостью, продкомъ нашимъ, покойной памяти королемъ его милостью Жикгмонтомъ Августомъ вызналъ, штобъ его милость король въ потомные часы попу Микольскому, почему бы отъ того брати мѣлъ утвердити рачилъ, на што и листъ привилея продковъ нашихъ короля его милости Жигмонта и Жигмонта Августа на паргаминѣ писаные передъ нами покладалъ. А же попъ въ Порудоминѣ Остафей Ивановичъ, для недостатку своего, немогучи того мосту ведлугъ потребы збудовати и направовати, который вжо спустошалъ и люди переѣздные вшелякого стану для водного и небезпечного переѣзду припадки немалые мѣваючи, до шкоды утратъ немалыхъ приходятъ, хотечи помененый скарбный нашъ, тотъ мостъ своимъ накладомъ збудовати, пожитки съ того мосту приходячіе мостовое ведлугъ наданья продковъ нашихъ на церковь святого Николая на попа теперешняго и на потомъ будучихъ оборочати, билъ намъ чоломъ, абысьмо мостъ на той рѣчцѣ Порудоминѣ накладомъ его збудовати позволивши, мыто мостовое ведлугъ привилеевъ продковъ нашихъ на церковь святого Николая въ Порудоминѣ утвердити и при уживанью тыхъ пожитковъ попа теперешнего и на потомъ будучихъ зоставили на вѣчные часы. Мы господарь, чоломъ-битье его ласкаве принявши, тыхъ привилеевъ продковъ нашихъ передъ нами покладаныхъ огледавши и то, што въ нихъ описано есть, ку вѣдомости нашой припустивши, мостъ на рѣчцѣ Порудоминѣ скарбному нашому збудовати позволивши, тое мыто, мостовое одъ людей купецкихъ переѣзджихъ по тому, (якъ) его въ тыхъ листахъ привилеяхъ описано есть: одъ воза двоими коньми грошъ узкій, у которомъ осимь пѣнезей, а одъ штуки воску грошъ плоскій, у которомъ десять пѣнезей; а одъ воза купецкаго однымъ конемъ четыре пѣнезей; одъ быдла рогатого одъ воловъ и коровъ, хто на продажъ женетъ, одъ головы по два пѣнезей; одъ малого быдла всякого по два пѣнезей; а

одъ селянъ, которые съ збожемъ, хмѣлемъ, съ дровами и съ иншими речми на продажу до торгу ѣздятъ, одъ воза по два пѣнезей; а одъ бочки соли по два пѣнезей; а одъ подорожного воза оддати по пѣнезю одному, вынявши людей рыцерскихъ и шляхетского стану и одъ подводъ нашихъ шляхетскихъ, которыхъ и право посполитое вызволяетъ,—на церковь светого Николая на Порудоминѣ попу теперешнему и на потомъ будучимъ утвердилисьмо, и симъ листомъ нашимъ утвержаемъ, такъ, ижъ будучи они повинностью и послушенствомъ старшого своего и на потомъ будучихъ, которые бы зъедночены костела повшехнего быти мѣли, тотъ мостъ завжды водлугъ потребы направовати и за то собѣ мостовое одъ людей купецкихъ, по тому вышей помененью, брати и на пожитокъ свой оборочати маютъ на вѣчные часы. И на то есьмо ему дали сесь нашъ листъ съ подписомъ руки нашой господарской, до которого и печать нашу привѣсить есьмо велѣли. Писанъ у Варшавѣ, року Божого нароженья тысеча пятьсотъ деведесятъ семого, мѣсяца Марца семнадцатого дня. Apud quod privilegium, praemisso modo oblatum, post subscriptiones manuum supra sigillum pensile m. d. Lit. sequuntur tales: Sigismundus rex; Матѳей Война—писаръ m. p. Quod privilegium, praemisso modo oblatum, est actis nobilis officii consularis Vilnensis insertum.

1614 г. Августа 7 дня.

Изъ книги № 5142, за 1746—1749 г., стр. 1818.

56. Привилегія короля Сигизмунда III объ обращеніи доходовъ съ Виленскихъ братствъ скорняжскаго, купеческаго, Росскаго и панскаго на содержаніе монаховъ Виленскаго же Св.-Троицкаго монастыря и на постройку церквей въ Вильнѣ.

Въ этой привилегіи король Сигизмундъ III, принимая во вниманіе бѣдность Виленскихъ церквей и монастырей, произшедшую вслѣдствіе сильныхъ и опустошительныхъ пожаровъ, повелѣваетъ четыремъ братствамъ: скорняжскому, купеческому, росскому (на предмѣстіи) и панскому всѣ церковныя денежныя повинности отдавать Св.-Троицкому монастырю на постройку церквей и содержаніе монаховъ.

Sabbato ante dominicam Palmarum, die vigesimâ nonâ mensis Martii, anno Domini millesimo septingentesimo quadragesimo nono.

Coram actis nobilis officii consularis Vilnensis comparens personaliter admodum rndus in Christo pater Ioannes Łukianowicz, superior conventus Vilnensis ord. d. B. m. ritus graeco-uniti, ad aedes sanctae Trinitatis existens, praesentes literas privilegii serenissimi Sigismundi III, regis Poloniae et magni ducis Lithvaniae, in rem et partem religiosorum patrum ord. d. B. m. conventus Vilnensis, ad aedes sanctae Trinitatis existentis, servientes, cum intro fusius contentis, ad acta obtulit, quarum

literarum, praemisso modo oblatarum, de verbo ad verbum rescribendo contenta, tenor est talis.

Лѣта Божого Нароженья тысеча шестсотъ шестнадцатого, въ понедѣлокъ, мѣсеца Іюня двадцатого дня. Пришедши на ратушъ урожоный шляхетный его милость панъ Станиславъ Бѣганскій — секретарь и дворянинъ его королевской милости, пана нашого милостивого, оказалъ копію зъ листу короля его милости зъ надписомъ руки своее, на верху тое копіи написаннымъ, оддавши ее пану бурмистру русскому пану Филипу Осифовичу, на тотъ часъ на мѣстцу пана Лукаша Соболя— бурмистра рочного будучому, а потомъ пришедши до брацтва ихъ милостей пановъ бурмистровъ и радецъ мѣста Виленского, стороны руское, самъ оригиналъ листъ его королевской милости оказалъ и читати далъ, наказуючи именемъ его королевской милости паномъ бурмистромъ и радцомъ, сторонѣ руской, абы се водлугъ него во всемъ заховали и жодаючи, абы тотъ листъ до книгъ принятъ и вписанъ зъ копіи перечоное и скорыгованое зъ листомъ былъ вписанъ. На што все панове бурмистрове и радцы лавица руская, яко вѣрные подданые его королевской милости, позволили и такъ се въ собѣ слово отъ слова маетъ.

Жикгимонтъ третій, Божою милостью король польскій и проч. Урожоному Александру Халецкому зъ Хальца—секретару нашому, войту, и славетнымъ бурмистромъ, райцомъ, лавникомъ мѣста нашого Виленского вѣрне намъ милымъ. Урожоные и славетные, вѣрне намъ милые! Ознаймуемъ вѣрности вашимъ, ижъ што первей сего дали есьмо были зъ певнихъ причинъ пожитки братствъ медовыхъ въ мѣстѣ нашомъ Виленскомъ кушнерского, купецкого и роского, на побудованье церквей тогожъ мѣста погорѣлыхъ, а по збудованью на выхованье законникомъ монастыра светое Троицы вѣчными часы; ино теперь взявши вѣдомость, же тое побудованье церквей, для вельми шкодливого погорѣнья, до скутку своего черезъ долгій часъ прити не можетъ, а чернцы законные, которые для помноженья хвалы Божое въ личбѣ немалой въ томъ монастырѣ Троицы Светое працуютъ, выхованья слушного не маютъ, про то видечи того потребу, абы тые, черезъ которыхъ се хвала Божая дѣетъ, по достатку своемъ, выхованье мѣти могли, зъ владзы и зверхности нашое господарское то есьмо привилеемъ нашимъ имъ надали, абы заразъ отъ даты того привилею со всихъ тыхъ братствъ помененыхъ, меновите кушнерского, купецкото, роского, а до того съ панского половицу пожитковъ на выхованье тыхъ законниковъ монастыра Троицы светое до рукъ архимандритовъ тамошнихъ, теперешнего велебного Іосифа Рутского — митрополита Кіевского и на потомъ будучихъ, и другую половицу на побудованье церквей въ мѣстѣ Виленскомъ погорѣлыхъ, за вѣдомостью тежъ велебного метрополита, яко старшого давали. А по збудованью церквей вси пожитки водлугъ першого привилею нашого монастырови светое Троицы даного, на помененыхъ законниковъ оборочаны быти маютъ, а для направы доброго тыхъ братствъ порадку, за которымъ бы лепшій пожитокъ зъ тыхъ братствъ на помноженье хвалы Божое ити моглъ, дозоръ преречоному велебному митрополиту мѣти, и поправу, въ чимъ бы належало чинить, злецили есьмо, о чомъ ширей въ привилею томъ описано естъ. Прото хочемъ мѣти и росказуемъ, абы вѣрность ваша пильно того постерегали,

ижъ бы се неякое спротивенство тому привилею нашому и порадку, черезъ велебного митрополита постановленному, ни отъ кого недѣело, подъ виною, въ першомъ привилею нашомъ тому монастыру даномъ, описаною, конечно. Писанъ въ Варшавѣ, року Божого Нароженья тысеча шестьсотъ чотырнадцатого, мѣсеца Августа семого дня.

У того листу его королевской милости подписъ руки тыми словы: Sigismundus rex, и подписъ руки писара и референдара е. к. милости тыми словы: Остафей Воловичъ— писаръ и референдаръ; а на копіи того листу подписъ пана Беганского—секретара и дворанина пана его королев. милости тыми словы: Kopia listu ikmci, odemnie Stanisława Biegańskiego — sekretarza y dworzanina ikmci, ławicy ruskiey; roku Pańskiego tysiąc sześćset szesnastego, dwudziestego dnia Czerwca, ręką własną. А по вписанью до книгъ самъ оргиналъ, листъ его королевской милости, пану Бѣганьскому отданъ. Apud quas literas connotatio notarialis est talis:

Выписъ зъ книгъ шляхетныхъ пановъ бурмистровъ и радецъ мѣста Виленского. Quae praesentes literae privilegii, praemisso modo oblatae, etc.

1618 г. Ноября 9 дня.

Изъ книги № 5157, за 1774—1779 г., л. 741.

57. Листъ короля Сигизмунда III, дозволяющій монахамъ Виленскаго Св.-Троицкаго монастыря отыскивать церковные документы въ магистратскихъ актахъ.

По ходатайству митрополита Веліамина Рутскаго, король Сигизмундъ III разрѣшаетъ ему разыскивать документы, относящіеся къ церковнымъ фундушамъ, по актовымъ книгамъ разныхъ судовъ, какъ гродскихъ и земскихъ, такъ и магистратскихъ.

Feria 4-ta die vigesima prima mensis Januarii, anno Domini millesimo septingentesimo septuagesimo octavo.

Coram actis nobilis officii consularis Vilnensis comparendo personaliter a. r. p. Dalmatius Zaniewicz—ordinis s. Basilii m. procurator causarum conventus Vilnensis, ad aedes sanctissimae Trinitatis existentis, praesentes literas s-ae r-ae m., in tribunali supremo m. d. Lit. acticatas, parato scripto praeconceptas, cum introfusius contentis per oblatam ad acticandum obtulit, quarum literarum, praemisso modo ad acta oblatarum, de verbo ad verbum rescribendo contentum, tenor sequitur talis:

Выписъ зъ книгъ головныхъ трибунальныхъ, у Вильни отправованыхъ.

Лѣта отъ Нароженья Сына Божого тысеча

шестьсотъ двадцатого, м-ца Мая семого дня.

Передъ нами судьями головными трибунальными, у великомъ князствѣ Литовскомъ зо всихъ земль, воеводствъ и повѣтовъ, на рокъ теперешній тысеча шестьсотъ двадцатый обраными и высажоными, постановившися очевисто служебникъ въ Бозѣ велебного его милости отца Іосифа Велямина Рутскаго—архіепископа, митрополита Кіевского, Галицкого и всея Руси, шляхетный панъ Томашъ Петровскій, оповѣдалъ и ку актыкованью до книгъ головныхъ трибунальныхъ подалъ листъ его королевское милости, пана нашого милостивого, до пана войта, бурмистровъ, радецъ и лавниковъ мѣста Виленского о речь, въ томъ листѣ меновите описаную, просечи абы до книгъ вписанъ былъ, што мы, ку вѣдомости нашой припустивши, а бачачи речь быти слушную, велелисьмо тотъ листъ до книгъ вписати, который, вписуючи слова до слова, такъ се въ собѣ маетъ:

Zygmunt trzeci, z łaski Bożey król polski etc. Urodzonemu woytowi, sławetnym burmistrzom, raycom y ławnikom miasta naszego Wilna, wiernie nam miłym, łaskę naszą królewską. Urodzeni y sławetni wielce nam mili! Przekładano nam imieniem wielebnego (sic) w Bodze oyca *Iózefa Welamina Rutskiego*—metropolity Kiiowskiego y wszystkiey Rusi, że monastyr świętey Tróycy y cerkwie w Wilnie będące, przez niedbałość duchownych, funduszów niektórych y spraw sobie służących tak pozbyli, że ich z wielką pracą szukaiąc w metrykach naszych w xięgach trybunalskich, ziemskich y grodzkich nabywać musi; zaczym prosił nas, abyśmy y w waszych actach mieyskich onemu szukać pozwolili. Którego prożbę za szłuszną uznawszy, chcemy mieć y wiernościom waszym rozkazuiemy, abyście przerzeczonemu oycu metropolicie y każdemu na to od niego deputowanemu w xięgach mieyskich wszystkich szukać spraw totaliter dopuścili y extractami wydać nie bronili, dla łaski naszey. Dan w Warszawie, roku Pańskiego tysiąc sześćset ośmnastego, miesiąca Nowembra dnia dziewiątego.

У того листу его королевское милости печать маестатовая великого князства Литовского а подписъ рукъ тыми словы: Sigismundus rex; Stefan Pac—pisarz. Который же тотъ листъ его королевское милости до книгъ головныхъ трибунальныхъ есть вписанъ, зъ которыхъ и сесь выписъ подъ печатію земскою воеводства Виленского его милости отцу митрополитѣ Кіевскому есть выданъ. Писанъ у Вильни.

Apud quas literas s. r. m., praemisso modo ad acta oblatas, subscriptiones manuum circa sigillum sunt tales: Adam Chreptowicz—marszałek trybunalski własną ręką. Янъ Коленда, Виленскій земскій писаръ. Скорыговалъ зъ книгами: Олендскій. Quae praesentes literae s. r. m., praemisso modo ad acta oblatae, sunt actis nobilis officii consularis Vilnensis inscriptae.

1619 г. Марта 22 дня.

Изъ книги № 5362, за 1748—1750 г., л. 1210—1215.

58. Опредѣленіе короля Сигизмунда III по дѣлу между Полоцкимъ архіепископомъ Іосафатомъ Кунцевичемъ и Могилевскими православными мѣщанами.

Документъ этотъ имѣетъ весьма важное историческое значеніе; онъ относится къ уніятской дѣятельности Іосафата Кунцевича въ Могилевѣ. Обстоятельства этого событія точно такія же, какія были въ Витебскѣ и другихъ западно-русскихъ городахъ. При извѣстіи о пріѣздѣ Кунцевича, всѣ граждане Могилева пришли въ неописанное волненіе: они поставили городъ на военную ногу, заперли городскія ворота и выслали вооруженныхъ людей на встрѣчу Кунцевичу съ просьбой не посѣщать ихъ города. Вслѣдствіе такого сопротивленія горожанъ, возникъ въ королевскомъ судѣ процессъ, окончившійся въ пользу уніи и Кунцевича.

Королевскій инстигаторъ обвинялъ между прочимъ мѣщанъ въ слѣдующихъ преступленіяхъ: въ томъ, что мѣщане присвоили себѣ права патронатства и непосредственнаго завѣдыванія Могилевскими церквами и монастырями въ ущербъ королевской власти; что поставивши городъ на военную ногу, мѣщане, стоя на городскихъ воротахъ, произносили слѣдующія угрозы: „если этотъ владыка *отщепенецъ* гдѣ нибудь покажется поближе возлѣ города, то въ городъ мы его не впустимъ, но убьемъ, потому что владыкой не признаемъ и не хотимъ признавать“; что мѣщане писали письмо къ Могилевскому подстаростѣ Водорацкому и просили его предупредить Кунцевича, чтобы онъ не ѣздилъ въ городъ, такъ какъ и съ нимъ можетъ повториться тоже несчастіе, которое случилось въ Слуцкѣ съ митрополитомъ Рогозой, въ Вильнѣ и во Львовѣ съ Поцѣемъ, въ Кіевѣ съ Антоніемъ Грековичемъ, въ Перемышлѣ и другихъ городахъ съ другими духовными особами; что они писали еще одно письмо къ Троцкому воеводѣ, въ которомъ просили его содѣйствія въ устраненіи Кунцевича изъ предѣловъ ихъ города, а въ отвѣтъ на его письмо написали, что они не для того строили церкви и содержатъ духовенство, чтобы ихъ водили въ церковь на веревкѣ и т. д. Мѣщане оправдывались, что вооружались они съ цѣлью обезопасенія себя отъ казаковъ, находившихся въ окрестностяхъ Могилева подъ предводительствомъ Сумы, что церквей и монастырей они не брали подъ свою власть, что угрозъ не произносили и добивались у короля назначенія особой слѣдственной коммиссіи.

Вслѣдствіе настояній инстигатора эти оправданія мѣщанъ не были приняты въ расчетъ; церкви и монастыри переданы въ вѣдѣніе Кунцевича, а зачинщиковъ велѣно разыскать и казнить смертью.

Feria sexta die decima tertia mensis Octobris, anno Domini millesimo septingentesimo quadragesimo septimo.

Coram nobili iudicio advocatiali et scabinali Vilnensi actisque eiusdem praesentibus comparens personaliter r. dominus Casimirus Niemonowicz—patronus causarum, praesentes literas decreti, parato scripto praeconceptas, cum intrafusius contentis ad acta obtulit, quarum literarum oblatarum, de verbo ad verbum rescribendo, contenta, tenor est talis:

Jan trzeci, z Bożey łaski król polski etc. Oznamuiemy tym naszym listem, iż byliśmy proszeni o wydanie extraktem z xiąg metryki naszey kancellaryey wielkiey w.

x. Lit. wyroku w sprawie między w Bogu wielebnego x. Józephata Kuncewicza—archiepiskopa Połockiego, Witebskiego y Mścisławskiego o rzecz, w nim mianowicie wyrażoną, z burmistrzami, radcami, ławnikami y całym pospólstwem miasta naszego Mohilewa, za szczęśliwego panowania świętey pamięci nayiaśnieyszego króla imci Zygmunta trzeciego—antecessora naszego ferowanego, który, wypisuiąc z xiąg słowo w słowo, tak się w sobie ma:

Zygmunt trzeci, z Bożey łaski król polski etc. Oznaymuiemy tym listem wyrokiem naszym, iż gdy byli do nas y sądu naszego pozwem, mandatem naszym, pozwani sławetni burmistrze, rayce, ławnicy y wszystkie pospólstwo miasta naszego Mohilowa, a mianowicie burmistrze, którzy roku przeszłego tysiąc sześćset ośmnastego na urzędach y sprawach mieyskich siedzieli—Wasil Ozarowicz, Fiedor Kozieł, a mieszczanie Marek Kozioł, Jarosz Kożan, Jarmoła Miescow, Jesiph Jakimowicz, Bohdan Sobol, Fiedor Swirydowicz, Wasil Jachimowicz, Tyszka Kozłow, Awierko Pcharow, Ahey Szynkowicz, Tymoszko Hłaski, Onisko y syn iego Iwan Bieleiew, Hryszko Kułaha, którzy się czynili szafarzami monastera ś. Spasa, Lewoszko Isaew, Sewlan Szulha, Miszko Puciata, Kuzma Szewiniako, pryncypałowie y insi wszyscy mieszczanie miasta naszego Mohilewa, których imiona za wyrażone być miały na popieranie instygatora naszego w. x. Lit. z delaty wielebnego oyca Józephata Kuncewicza—archiepiskopa Połockiego, Witebskiego y Mscisławskiego o to: iż oni śmieli y ważyli się swawolnie cerkwie y monasterze w mieście naszym Mohilewskim nadania przodków naszych y naszego królewskiego podawania, także popów, czernców, sług cerkiewnych w swoię moc brać y władzy swey przywłaszczać, do przysięgi ich poniewolnie, aby posłuszeństwo im, a nie oycu władyce oddawali, przywodzić, a niektórych iuż y przywiedli, nie mieiąc nato żadnego prawa y przystępu, z wielką krzywdą y uymą zwierzchności maiestatu y władzy naszey królewskiey, gdyż z woli Bożey my iesteśmy ktitorem y podawcą cerkwi y domów Bożych, y my w dobrach y miastach naszych królewskich cerkwi, monastyry, domy Boże, popy, czerncy y wszystkie sługi cerkiewne w obronie, w opiece y w podawaniu naszym królewskim mamy, a nie kto inny. A oni, nie maiąc do tego żadnego prawa y przystępu, śmieli y ważyli się przeciw zwierzchności władzy maiestatu naszego królewskiego tych rzeczy, które im nie należą, nadania, włoki, grunty, przewóz, składy insze dobra y dochody, od przodków naszych na cerkwi Mohilowskie nadane, w moc swoię przywłaszczyć, y według woli swey swawolnie szafować, składy miodowe przez cały rok, rok do roku czynić, ku wielkiey przeszkodzie arendy, pożytków y dochodów naszych królewskich, popów stanowić y kogo chcąc podawać, sądzić, w cerkwiach Bożych rządzić, co im nie przystoi; bogamodlca naszego wielebnego oyca Józephata Kuncewicza—archiepiskopa Połockiego, Witebskiego, Mścisławskiego, gdy w roku przeszłym tysiąc sześćset ośmnastym, miesiąca Oktobra dziewiątego dnia do Mohilewa, dla doyrzenia cerkiewnego porządku iachał, y gdy iuż prawie pod miasto nasze Mohilów przyieżdżał, tamże oni, postrzegszy onego y uczyniwszy bunt y swawolne sprzeciwieństwo przeciwko niemu bramy mieyskie pozamykali, działa, hakownice po wieżach y po wale postawili na niego, iako na nieprzyiaciela porychtowali, sami z muszkiełami y pułhakami i różnymi broniami, woynie należą-

cemi, gromadami wielkiemi stali na wale, a drudzy z chorągwiami przeciwko onemu wychodzili, broniąc mu dobrowolney drogi do miasta y zamku naszego Mohilewskiego, wołaiąc: aby bliżey ku miastu nie iachał, chcący do niego strzelać y onego zabić, nazywaiąc go nie władyką, ale odszczepieńcem, y nie tylko do zamku y do miasta Mohilewa puscić nie chcieli, ale y owszem wielce obelżyli y obezcześcili, na zdrowie onego odpowiedzi y pochwałki, ku znieważeniu zwierzchności naszey królewskiey y osoby iego duchowney, pasterza swego, czynili, y posłuszeństwa iemu oddawać, popom w mieście naszym Mohilewskim, przy cerkwiach y monasterach będącym, zakazali y wiele złych rzeczy nieprzystoynych, za co gardłem karaią, czynić ważyli się y czynią, iako o tym pozew nasz szérzey y dostateczniey obmawia. A gdy ta sprawa za takowym pozwem do sądu naszego przypadła y w sądzie naszym odprawowana była y strony obiedwie z sobą contrawertowali, instygator sam przez się oczewiście, a pozwani mieszczanie Mohilewscy przez szlachetnego Mikołaia Gołembiewskiego— umocowanego swego, tam naprzód mieszczanie wnosili y zadawali, że to iest incompetens actio, gdyż oni monasterami, cerkwiami, popami nie władną, ani rządzą y dóbr żadnych cerkiewnych nie trzymaią, ale są osoby duchowne, którzy temi zawiaduią, na co attestacyą z podpisami y pod pieczęciami tychże osób duchownych popów pokładali. Sąd nasz assessorski, przypatrzywszy się temu, iż się ta sprawa tknie obrazy maiestatu naszego, o którą instygator czyni, a idzie o bunty, excessy, wzruszenie pokoiu pospolitego, o znieważenie zwierchności y uymie władzy naszey królewskiey, którą pozwani w podawaniu cerkwi y odięciu dobr cerkiewnych u mnieyszych, gdyż nikomu iuż patronatus w dobrach, miastach y miasteczkach naszych królewskich, tylko nam własnie należy, co sobie pozwani przywłaszczyli, z tych y inszych przyczyn uznał być competentem actionem y nakazał stronie pozwaney na pozew y propozycyą instygatora naszego y na żałobę oyca archiepiskopa Połockiego odpowiadać y sprawować się. Potym pozwani domawiali się u powodowey strony, chcąc wiedzieć, ieżeli criminaliter, czyli civiliter czyni, na co się instygator deklarował, iż czyni z nimi o bunty, o wzruszenie pokoiu pospolitego, o znieważenie zwierzchności y władzy maiestatu naszego królewskiego y pozywał ich ad paenas legum, według prawa y wynalazku naszego królewskiego. Za czym tenże sąd nasz assessorski, wysłuchawszy obudwu stron controwersiey odporney, iż się z dowodów y z listów nie tylko powodowey, ale y strony tamże w sądzie naszym pokładanych, iż pozwani mieszczanie Mohilewscy bunty, sedycye, swawoleństwa y insze różne excessy y występki czynili, tę sprawę cum toto effectu do nas na uznanie nasze odesłali. Na roku tedy dzisieyszym na relacyach naszych własnych z tegoż odesłania sądu assesorskiego przypadaiącym, strony przerzeczone instygator nasz sam przez się y wielebny oyciec archiepiskop Połocki oczewiście, a pozwani mieszczanie Mohilewscy przez posły swe, y przez szlachetnego Marcina Swierzyńskiego — umocowanego swego, Mikołaia Gołembiewskiego, przed nami stanowszy tego roku pilnowali; gdzie instygator nasz pozwu swego przeciwko pozwanym popieraiąc, pokładał protestacye dwie z xiąg grodzkich Orszańskich, iednę pod datą roku tysiąc sześćset ośmnastego, miesiąca Oktobra dwudziestego pierwszego dnia, a drugą pod takowąż datą ze-

znania woźnego Jana Kułagę, który urzędownie zeznał, iż gdy oyciec wielebny archiepiskop Połocki do miasta y zamku Mohilewskiego iachał, dowiedziawszy się o spiknieniu przeciwko niemu mieszczan Mohilewskich y o zamknieniu przed nim miasta, y o wyściu z chorągwiami y woiennemi przyprawami przeciwko niemu, iako przeciwko nieprzyiacielowi, słał protopopa swego Połockiego z tymże woźnym ienerałem y stroną szlachtą, dowiaduiąc się, dla czego by go mieszczanie do miasta do zamku puścić nie chcieli y taki bunt, sedycye przeciw niemu czynili, broniąc mu mocą y gwałtem dobrowolney drogi. Którzy popędliwemi słowy wołaiąc y w gromadzie stoiąc na bramie y wałach oycowi archiepiskopowi łaiali, sromocili, lżyli, odszczepieńcem wiary ich nazywali; mówiąc: *ieżeli ten władyka—odszczepieniec, ówdzie bliżey pod miasto się pokaże, do miasta go niepuściemy, ale onego zabiiemy, bo onego za pasterza swego i za władykę nie mamy, i o nim wiedzieć nie chcemy.* Potym pokładał cedułę, przez tychże mieszczan do urodzonego Mikołaia Wodorackiego—podstarościego Mohilewskiego, w ten sens pisaną: aby oyca archiepiscopa napomniał, żeby do miasta y sposobem gościnnym dla kłopotu y tumultu nie iezdził, przypominaiąc, co się stało w Słucku oycowi metropolicie zeszłemu Rohozie, także w Wilnie y we Lwowie nieboszczykowi wielebnemu oycowi Pocieiowi metropolicie, także y w Kiiowie oycu Antoniemu Hrekowiczu, którego utopiono w Dnieprze, w Przemyślu y inszych mieyscach różnym osobom duchownym. Przy tym y drugi list przez tychże mieszczan Mohilewskich do w. woiewody Trockiego, pod datą roku przeszłego, miesiąca Oktobra dziewiątego dnia pisany, gdzie oni przypominaiąc konstytucyą seymu blizką przeszłego, chcąc, aby ich oyciec archiepiskop zaniechał y gdy wielm. woiewoda Trocki do mieszczan Mohilewskich pisał, szlubuiąc, że oyciec archiepiskop żadnego im bezprawia czynić nie będzie y nie może, y żadnego z nich gwałtem do cerkwie niepowiedzie; oni też na tymże papierze na końcu napisali, iż nie dla tego oni cerkwie pobudowali, aby ich w powrozie do nabożeństwa prowadzić miano, bo gdyby to było, musieliby rozumieć o nim, co dawno przed tym w piśmie świętym opowiedziano. A na dowod tego, że mieszczanie Mohilewscy oycu archiepiskopowi z mocy iego popów odieli, dowiódł listem popa Awdrzieia Ciszkiewicza, który do tegoż oyca władyki pisze, oznaymuiąc: iako mieszczanie przywłaszczaią sobie władzę nad nimi y ich wielkim swawoleństwem, dla którego także y dla pochwałek niebezpieczno tym osobom duchownym w mieście mieszkać y chodźby oni radzi byli do oyca archiepiskopa na synod iachali, ale trudno, by im zaś y niebezpieczno było nazad do miasta za się wrócić, gdyż im mieszczanie grożą y odpowiadaią, a nikt ich od tegoż powściągnąć y zahamować nie może. Pokładał wypis z xiąg zamku Mohilewskiego opowiadania żałoby na urzędzie tamecznym popa Mohilewskiego Kuzmodemiańskiego Żdana Cimofieiowicza; iż ci mieszczanie Mohilewscy, a mianowicie Hryszko Zaszczewicz z sługami mieyskiemi, z lectorami y inszymi mieszczany, prawie gdy świętą liturgią odprawował, wziowszy tego popa od ołtarza, ornaty z niego zdarli, samego zbili, służby Bożey dokończyć nie dopuścili y gwałtem go z cerkwi wypchnęli; a do tego y list do wielm. kanclerza w. x. Lit. przez wyż mianowanego podstarościego iego pisany, w którym oznaymuie, iż mieszczanie Mohilewscy oycu archiepiskopowi przez mia-

sto do zamku gwałtem wiachać bronili y nie dopuścili y iako z wielkim żalem y sromotą musiał odiachać, y do niego popa żadnego puszczać nie chcą, ustawicznie straż maiąc w bramach. A na ostatek dowodził tego pewnymi dokumentami, przywileiami, wypisami y inszemi listami: iż wszystkie cerkwie, monastery tak w mieście Mohilewskim, iako y we wszystkiey dyecezyey tameczney będące, pod władzą naszą królewską y pod regimentem y posłuszeństwem archiepiskopów Połockich, przodków zdawna y od dawnego czasu byli, a mieszczanie to gwałtem odięli y sobie przywłaszczyli y popom według porządku cerkiewnego y prawił świętych oyców za swego własnego archiepiskopa Pana Boga prosić nie każą, który też powinien Pana Boga prosić w liturgiach za nas y królewstwa naszego, ale każą prosić popom Pana Boga za patryarchę Carogrodzkiego, który prosi Pana Boga za cesarza Tureckiego, nieprzyiaciela krzyża świętego y wiary świętey chrześciańskiey. A wywiodszy y pokazawszy dostatecznie swoie dowody, instygator z strony swey prosił, aby pozwani za takowe ich bunty, swawoleństwo, wzruszenie pokoiu pospolitego, zmnieyszenie władzy zwierzchności naszey y insze występki, któremi maiestat nasz obrażaią, według prawa pospolitego byli gardłem pokarani. A oyciec archiepiskop pospołu z instygatorem prosił, aby mu władzę, zwierzchność nad cerkwiami, monasterami y osobami duchownemi z apparatami, z dobrami wszelkiemi cerkiewnemi, gruntami, dochodami y innym nadaniem y prowentami była przez nas przysądzona. Przeciwko czemu pozwani acz słownie nie znali się do żadnych buntów aby mieli na osobę oyca archiepiskopa powstawać, miasto przed nim zamykać, na bramach armatę z ludźmi osadzić, iemu y iego popom czeladzi łaiać, odpowiadać, znali się do tego: iż na ten czas, gdy oyciec archiepiskop Połocki posyłał pod miasto Mohilewskie, toż miasto Mohilewskie było zamknione y armatą także ludźmi osadzone, ale nie przeciwko oyca archiepiskopa, ale iż słyszeć było o swawolnym kozactwie Sumy, który niedaleko Mohilowa z ludźmi swoiemi leżał y ku Mohilowu udał się był, którego się miasto obawiało y dla tego zamknione y opatrzone być musiało. A strony listów, iakoby do niektórych osób pisanych, nie znali się y nie przyznawali ie być właściwe swoie, oprócz tego listu, który miasto do wielmożnego woiewody Trockiego pisało, prosząc aby oycu archiepiskopowi rozważył, żeby on do nich nie iezdził, ale według konstytucyi seymowych do inszego bliższego seymu z przyiazdem swym zatrzymał y onych tym czasem w pokoiu do czasu seymowego zaniechał y w tym liście nie było tam nic obraźliwego y owszem zwierzchność nasza rzeczy-pospolitey inszych przełożonych, iako wierni poddani, sobie ochraniali. Strony cerkwi, monastyrów, popów, gruntów, dochodów y inszych pożytków cerkiewnych, o które strona udawa, iakoby miasto niemi rządzić, one odiąć mieli—y do tego się nie uznali, gdy sami popi, którzy tamże w cerkwiach y monastyrach mieszkaią, cerkwiami, monasterami y inszemi prowentami cerkiewnemi rządzą y według woli swey władaią, a miasto nie wtrąca się w żadne rządy y w dobra cerkiewne. Na co pokładali list otworzysty, z podpisami y pod pieczęciami popów cerkiewnych Mohilewskich, którzy popi zeznawaią: iż oni sami cerkwiami y monasterami y wszelakiemi dobrami, prowentami, a nie miasto rządzą y pod swoią władzą maią, zastępuiąc w tey mierze miasto Mohilewskie. Przy-

pominali iednak, iż antecessor teraznieyszego archiepiskopa, nieboszczyk oyciec Branicki, prawa y władze swey zrzekł się y miastu Mohilewu ustąpił, na co list nieboszczykowski miastu dany u siebie być powiadali y pokładali, a na ostatek brali się do przysięgi, iż oni żadnych buntów przeciwko oycu archiepiskopowi nie wczynali y miasto nie dla niego, ale obawiając się kozaka swawolnego Summego, zamknąć, armatą z ludźmi opatrzyć musieli; ani też pogrożek, pochwałek, na zdrowie archiepiskopa y popów, albo czeladzi iego nie czynili y nie odpowiadali, gruntów, cerkwie, monasterów, prowentów żadnych nie odeymowali, y onymi nie rządzą, ani pod swoią władzą maią, prosili nas, aby na pokazanie ich niewinności inkwizytorowie od nas zesłani byli. A instygator nasz powiedział na to: iż od Summy na ten czas nie było żadnego niebezpieczeństwa, bo Summy iuż nie było na świecie, iuż był ścięty, y ludzi swawolnych na ówczas żadnych w Orszańskim powiecie nie było, kogo by się obawiać mieli, ale prosto przeciwko oycowi archiepiskopowi ten bunt uczynili, miasto przed nim zamkneli, przeciwko niemu armata manu wyszli, broniąc mu wolney drogi do zamku naszego Mohilewskiego, grożąc mu, chcąc zabić, a tego przeć nie mogą, że y popów y cerkwie, monastyry wszystkie ze wszystkim nadaniem, dochodami, pożytkami y ochędóstwem cerkiewnym w ręku, mocy y szafunku swym maią y nie popi, ale oni tym wszystkim władną, popom ieno iurgielciki daią, ostatek sobie ad profanos usus biorą, nawet klucze od cerkwi od domów Bożych nie popi, ale mieszczanie u siebie chowaią y nie w ten czas, kiedy pop chce, idzie do cerkwie na nabożeństwo, ale kiedy mieszczanie cerkwi otwierać każą, co lupis et tonsoribus notum, y przeć tego żadnym sposobem nie mogą, bo to wszystkiemu światu iawno y wiadomo. My z pany radami naszemi, przy boku naszym będącemi, na relacyach naszych tey sprawy wysłuchawszy y dobrze ią wyrozumiawszy, a bacząc nietylko z dowodów oyca archiepiskopa Połockiego, ale y z własnych wywodów y mieszczan Mohilewskich, że oni nie maiąc na ten czas na się żadnego ni od kogo niebezpieczeństwa, ale własnie przeciwko archiepiskopowi Połockiemu, wszystko miasto zbuntowawszy, wrota do miasta zamknąć kazali, wały strzelbą y ludźmi osadzili, przeciwko oycowi władyce Połockiemu, z ludźmi, strzelbą, z chorągwiami hostiliter wyszli, broniąc mu dobrowolney drogi y nie chcąc go do miasta y do zamku naszego puscić, łaiali, sromocili, zabić go chcieli y odpowiadali, czym nie tylko władykę Połockiego, ale y naszą królewską zwierzchność znieważyli, et sub paenas legum popadli; konstytucią w tym seymową, którą alegowali, zasłaniać się nie mogą, bo tu nie idzie o przymuszanie wiary, gdyż ich nicht do wiary nie przymusza y owszem oni przeciw tey constytucyey wykroczyli, gwałt y krzywdę wielebnemu oycu władyce Połockiemu uczynili; z tych y inszych przyczyn skazuiemy, aby przednieysi buntownicy, hersztowie, którzy do tych sedycyi y buntów powodem y pryncypałami byli, gardłem, iako buntownicy y wzruszyciele pokoiu pospolitego, pokarani byli. Na co kommisarzów naszych osobliwym listem naszym zesłać mamy, aby dostateczną inquizycią uczyniwszy, winnieyszych y co przednieyszych buntowników kilku, którzy by się główni powodem y pryncypałami do tych buntów y sedycyi być pokazali, wynalazszy, gardłem pokarać kazali; a na wszystkó miasto paenam arbitrariam po dokończeniu

tey komissyey woli y decyzyi naszey zachowuiemy. Cerkwie, monastery, tak też czerncy y popy wszystkie Mohilewskie iuryzdykcyi władyczney y pod iego posłuszeństwo ex nunc przysądzamy, których cerkwi, monasterów z ich apparatami, ochędóstwy, funduszami, y ze wszystkim nadaniem, dochodami, prowentami mieszczanie Mohilewscy zarazem oycowi archiepiskopowi ustąpić y podać maią. Po dacie tego dekretu naszego, w sześć niedziel y potym we wszystkie cerkwie, monastyry, w popy y w czerncy mieszczanie Mohilewscy wstępować się y władzy żadney nad nimi sobie przywłaszczać y mieć nie maią, pod zakładem na nas y do skarbu naszego dwudziestu tysięcy złotych, toties quoties by temu dekretowi naszemu sprzeciwić się y on w czym kolwiek naruszyć ważyli się. Co dla lepszey wiary do xiąg kancellaryey naszey zapisać kazaliśmy, y ten dekret pod pieczęcią naszą w. x. Lit. oycu archiepiskopowi Połockiemu iest wydan. Pisan w Warszawie dnia dwudziestego wtórego Marca, roku Pańskiego tysiąc sześćset dziewiętnastego. U tego wyroku podpis ręki temi słowy: Leo Sapieha — kanclerz w. x. Lit. My tedy król do pomienioney prożby łaskawie się skłoniwszy, wyż rzeczony extrakt dekretu z xiąg metryki cancellaryi naszey w. x. Lit. y pod pieczęcią wielką w. x. Lit. stronie potrzebuiącey wydać rozkazaliśmy. Pisan w cancellaryi naszey dnia trzynastego miesiąca Marca, roku Pańskiego MDCLXXVII, panowania naszego III roku.

Apud quas literas decreti, praemisso modo oblatas, subscriptiones manuum circa sigillum maius m. d. Lit. sunt tales.

Krzysztoph Pac — kanclerz w. x. Lit. Correxit Okulicz mp. Extrakt dekretu z xiąg ś. p. naiaśnieyszego króla iegomości Zygmunta trzeciego między świętym (sic) Józefatem Kuncewiczem — archiepiskopem Połockim, a burmistrzami, raycami Mohilewskiemi ferowanego. A tergo vero suscepta sequitur talis:

Anno tysiąc siedmset trzydziestego pierwszego, Januaryi dwudziestego siódmego dnia. Comparendo personaliter u sądu patron imć p. Piotr Kulesza ten dekret ad acta podał. Troian Hłasko — sędzia ziem. woiewodztwa Połockiego, Józefat Antoni Sielawa—podsądek woiewodztwa Połockiego, Bazyli Rypiński — ziem. woiewodz. Połockiego pisarz. Concordat cum actis Załęski mp. Quae praesentes literae decreti, praemisso modo oblatae etc.

1629 г. Февраля 28 дня.

Изъ книги № 5159, за 1786—1789 г., стр. 365.

59. Продажная запись отъ настоятеля Виленской Никольско-Перенесенской церкви Виленскому городскому писарю и его сыновьямъ Ставровскимъ на дворецъ Ленковчизну.

Настоятель Виленской Никольско-Перенесенской церкви Артемій Котлубай настоящею продажною записью, на основаніи разрѣшеніи митрополита Іосифа Рутскаго, передаетъ Виленскому городскому писарю Ивану и сыновьямъ его Сильвестру и Василію Яцкевичамъ Ставровскимъ въ вѣчное владѣніе принадлежащее вышепомянутой церкви имѣніе, подъ названіемъ дворецъ Ленковчизна. Изъ продажной суммы 300 копъ грош. литовск. долженъ быть образованъ постоянный и неприкосновенный капиталъ, на проценты котораго содержится церковный причтъ.

Roku tysiąc siedmset ośmdziesiąt szóstego, miesiąca Julii dwudziestego pierwszego dnia.

Do xiąg iego królewskiey mości burmistrzowskich radzieckich Wileńskich przybywszy osobiście imć pan Jan Jakótowicz—dzierżawca Pelikun iego królewskiey mości, list wieczystey przedaży takowy do akt podał, który, słowo w słowo wpisuiąc, tak się w sobie ma:

Judicium expositum feria sexta ante festum s. Casimiri confessoris proxima, die vigesima octava mensis Februarii, per nobilem ac spectabilem dom. Simonem Bołundziewicz—praeconsulem, locum generosi domini advocati tenentem, et nobiles dominos scabinos Vilnenses bannitum est, anno Domini millesimo sexcentesimo trigesimo primo coram praesenti exposito bannito iudicio comparens personaliter religiosus pr. fr. Artemius Kotłubay—capituli religionis ritus graeci protonatarius et templi s. Nicolai Przeniesenie dicti, Vilnae existentis, praesbyter, exhibitis patentibus literis mandatoriis inferius descriptis, per illustrem, magnificum ac venerabilem dominum Josephum Wielamin Rucki—Dei gratia archiepiscop. metropolitam Kiioviensem, Haliciensem totiusque Russiae supremum, sibi ad dividendum fundos pro dicto templo, ex fundatione perpetua spectantes, concessis, palam et ultro per d. Simonem Bałaban—ferendarium Vilnensem adlatus sui praesentis tutorem, sententia iudicii et de consensu nobilis magistratus Vilnensis ritus graeci per nobilem ac spectab. Mathaeum Michayłowicz, Isaacumque Tulkiewicz—consulares, in eodem iudicio personaliter comparentes, denunciato, confirmatum recognovit. Quod illustris magnificus ac venerabilis in praemissis nominatus dominus eorum archiepiscopus, fundos omnes et singulos, pro praedicto templo s. Nicolai spectantes, ex causis legitimis et pro commodiori usu ad templum nominatum pertinenti, nobili ac spectabili Iwano Jackiewicz — ordinario nobilis magistratus Vilnensis notario et duobus eius legitimis filiis, Silvestro, Basilio Iwanowiczom Iackiewiczom Stawrowskim, pro trecentis sexage-

nis lith. in perpetuum vendidit, praesentibusque vendit, in praesentique exposito bannito iudicio resignat, ac de summa supradicta totaliter realiterque persoluta, quietat, nulum ius ad praedicta amplius dicto templo relinquendo, sed totum ac integrum in superius nominatos emptores, omnesque eorum successores exnunc transfundendo, ac per iudicium praesens eosdem in dictos fundos omnes et singulos realiter intromitti permittendo, cum inscripta eisdem evictione contra quamlibet impetitionem iuridicam, idque secundum paratum inscriptis ad iudicium oblatam recognitionem, inferius positam, quam quidem supradicti partris protonotarii recognitionem iudicium audiendo, literasque mandatorias et venditiones praedictae palam et honorifice perlegendo, actis iudicii inscribendam permisit, resignationemque, personaliter factam, sententia sua et vigore praesentis expositi banniti iudicii contradicente nemine, confirmavit, robur perpetuae firmitatis habituram, nobiles vero ac spectabiles dominos Nicolam Kliczewski et Simeonem Salcewicz—scabinos, cum Michaele Senkowski—notario iuratos, ad dandam intromissionem deputavit et transmisit, qui functi munere suo, redeuntes ad iudicium, in vim officii sui scabinalis, recognoverunt quod emptores superius nominatos in praedium et fundos, in venditionis recognitione nominatos, realiter intromisserunt, sine cuiusvis contradictione, formam requisitam iuris et observantiae loci forma conservando, sequitur mandatum illustris ac venerabilis metropolitae authenticum ruthenico charactere descriptum.

Іосифъ—Божою милостью архіепископъ и метрополитъ Кіевскій, Галицкій и всея Россіи. Всѣмъ вобецъ и кождому зособна, кому бы о томъ вѣдати належало, ознаймуемъ симъ листомъ нашимъ, ижъ мы видечи быть зъ пожиткомъ церкви Божой продати фольваркъ церкви Виленское перенесенья святого Николы, подъ мѣстомъ Виленскимъ лежачій, называемый Ленковчизна, и тые гроши на мѣйсцу певнымъ и безпечнымъ положити, зъ которыхъ бы чиншъ шолъ на кождый рокъ на туюжъ церковь перенесенья святого отца Николы, и на священника ее теперешнего отца Артемья Котлубая, также на тыхъ, которые по нимъ наступовати будутъ, вѣчными часы, зъ тыхъ причинъ отцу Артемію Котлубаеви, за прозьбою его и за свядѣцтвомъ иншихъ людей побожныхъ, которымъ тую справу поручилисми, тотъ помененный фольварокъ перенесенья святого Николы продати и тые гроши на чиншъ вѣкуистый священниковъ тоей церкви обернути позволили есьмо, а то все за вѣдомостью его милости отца Рафаила Корсака—епископа Галицкого и сослужителя метрополіи Кіевской, который то доглядѣти маетъ, жебы то было безъ шкоды церковной. И на то дали есьмо сесь нашъ листъ подъ печатію нашою метропольею и зъ подписомъ руки нашой власной. Писанъ въ Холмѣ, лѣта одъ нароженья Сына Божого тысеча шестьсотъ двадцать девятого, дня деветьнадцатого мѣсеца Юнія. Extat appositum sigillum illustrissimi et subscriptio talis: Іосифъ архіепископъ; sequuntur literae venditionis fundorum.

Ja Artemiey Kotłubay — protonotaryi kapituły Wileńskiey, prezbyter cerkwie przeniesienia świętego Nikoły, czynię wiadomo y zeznawam tym wieczystey przedaży listem, że i. w. w Bodze wielebny iegomość ociec Józef Wielamin Rutski—z Bożey łaski archiepiskop metropolit Kiiowski, Halicki y wszystkiey Rusi, pasterz móy, widząc, że mały iest pożytek z dworca

cerkiewnego cerkwie pomienioney przeniesienia moszczey świętego Mikoły, a większey y pewnieyszey upatruiąc być w przedaży onego, ustnie y listem swym pańskim, który podaię do xiąg urzędowych ku wpisaniu, ten dworzec y z gruntami do niego należącemi, przedać pozwolił, oznaymiwszy to imć panom burmistrzom y raycom ławice ruskiey; zaczym ia, porozumiawszy się z ichmościami, iako też dozorcami cerkwi Wileńskich, ten dworzec cerkwie Przeniesieńskiey, ze wszystkiemi gruntami, lasy, sianożęćmi, polami oranemi y nieoranemi, niżey w granicach pomienionemi y niepomienionemi, nazwanemi dworzec Lenkowczyznę, y kupie od Charytona Chacucicza w Woskieleniatach, na mili od miasta Wileńskiego leżący, nadany, y od Michała Siemionowicza Żmiaki w Motkiewicach y w Klimiaciczach y Żawikarskimi ludźmi, y Roiuciszkach, podle niw drugich cerkiewnych, y z Matfieiewszczyzną, Hołowaczowszczyzną nazwane, przy dworcu Matysowskim y Punnińskim y Cybulewskim, Alexandrowskim przezwanymi, y w Hermaniszkach, także y Kopciowskie grunty y sianożęci, y począwszy od pola przy Solenickich zarośli będącego, aż do Puninowskich pol y drogi do Tatar Rudomińskich idącey wielkiey y z połowicą gruntów Kopciowskich, od Alexandra Kopcia nadanemi y w summie zawiedzionemi, a do tego przy Silińskich y inne różne niwy, pola, zarośli, lasy, sianożęci, od różnych ludzi na cerkiew przerzeczoną, za oyca Jakowa y za oyca Cierencieia—protopopy y przed tym od wielu nadane, przy grunciech Hankiewicza Matysa y przy dworcu iego y przy gościńcu Solecznickim wielkim y za gościńcem między innemi wszystkiemi tu pomienionemi y niepomienionemi gruntami, nic niezostawuiąc na cerkiew, ani na swieszczennika tey cerkwie, ani sobie, ani komu inszemu, wszystkie ogułem przedałem wiecznym a nieodzownym prawem szlachetnemu panu Iwanowi Jackiewiczowi—pisarzowi miasta iego królewskiey mości Wileńskiego y dwóm synom iego Sylwestrowi y Wasilowi Iwanowiczom Jackiewiczom Stawrowskim, ze wszystkim, tak, że pomienione niepomienionemu y niepomienione pomienionemu szkodzić nie ma, nikomu też przed tym nie zawiedzione, wolne grunty, za pewną summę za trzysta kop Litewskich liczby y monety y ze wszystkim prawem tym, które cerkiew miała y tytułem iey dziedzicznym wiecznym y ze wszystkim, iako się ten folwark cerkiewny w szyrokości, długości y obchodziech swoich, zdawna miał y teraz ma, nic y nie wymuiąc do tego dworca y gruntów do niego należących, na tę cerkiew pomienioną y na świeszczenniki iey, ani sobie, ani komu nic y naymnieyszey rzeczy y wszystko prawo, które na tym folwarku cerkiew miała y świeszczennicy iey mieli, na pana Iwana—pisarza y synów iego przerzeczonych wlewamy y iemu imieniem iegomości oyca metropolity y imieniem panów burmistrzów ławice ruskiey y swoim odstępuiemy y, z mocy y władności cerkiewney wypuściwszy, do rąk im ku dzierżeniu y używaniu na wieczne czasy podaiem y postępuiem, pozwalaiąc im ten dworzeć y z gruntami pomienionemi, temu dworcowi cerkiewnemu należącemi, dzierżeć, y używać, y budować y komu chcąc oddać, zamienić, darować y przedać, y iako chcąc iako własnością swą rządzić y sprawować y gdzie chcąc obrócić, według woli y naylepszego baczenia y upodobania swego. I to też zeznawam przez tegoż pana opiekuna, do tey sprawy z urzędu mnie danego, żeśmy zapłatę za ten folwark y grunty do niego należące wszystkę

summę przerzeczoną trzysta kop litewskich w gotowych y odliczonych pieniądzach od pana pisarza y od dwu synów iego do siebie wzieli y skutecznie podnieśli y osiągneli, z którego dosyćuczynienia zapłaty pana pisarza y synów iego kwituiemy y wolnych czyniemy na czasy wieczne, ażeby ta summa cerkwi była pewna y kupcowi bezpiecznieysza y żeby też od tey summy na wychowanie świeszczenikowi cerkwi przeniesieńskiey, począwszy od dnia ninieyszego miesiąca Lutego dwudziestego ósmego, na każdy rok interes zwyczayny cerkiewny bez zatrudnienia czasy wiecznemi dochodził, daiemy tę summę trzysta kop do bractwa imć panów burmistrzów y radziec miasta Wileńskiego ławicy ruskiey, z którémi ichmość wespół a niemniey z iegomościem panem pasterzem naszym, iegomość oycem metropolitem, my swieszczennicy tey cerkwi Przeniesieńskiey mamy pana pisarża y synów iego przerzeczonych y potomków ich bronić y zastępować od wszelakich osób przenagabania y krzywd, ieśli by kto chciał iakowe czynić, tak wiele ile tego potrzeba ukazować będzie, którey obronie y dać musi w prawie opisana zachodzić nie ma. Y na to iemu panu Iwanowi pisarzowi y synom iego daiemy ten list wieczystey przedaży z podpisem rąk naszych, który na urzędzie ławniczym przyznawamy. Pisan w mieście Wileńskim, dnia dwódziestego ósmego Lutego, roku tysiąc sześćset trzydziestego pierwszego. Extat subscriptio talis in eis: Artemius Kotłubay—protonot. Wiln., prezbyter cerkwie przeniesienia ś. Mikołaia mp. Quae omnia acticata sunt praesentibus.

U tego listu przedaży podpis przy pieczęci takowy: ex actis iudiciariis nob. dominorum scabinorum Vilnen. descriptum. Który to takowy list, zą podaniem przez wyż wyrażoną osobę, iest do xiąg iego królewskiey mości burmistrz. radzieckich Wileńskich przyięty y wpisany.

1635 г. Февраля 26 дня.

Изъ книги № 5142, за 1746—1749 г., л. 1475.

60. Подтвердительная привилегія короля Владислава IV на двѣ привилегіи Сигизмунда III о доходахъ четырехъ Виленскихъ братствъ въ пользу Св.-Троицкаго монастыря.

Возстановляя настоящею привилегіею силу привилегій короля Сигизмунда III король Владиславъ IV предписываетъ Виленскимъ медовымъ братствамъ—*панскому* (дворянскому), *скорняжескому, купеческому и росскому* всѣ свои доходы вносить Вельямину Рутскому, архимандриту Виленскаго Св.-Троицкаго монастыря, *а не кому-нибудь другому*; во всемъ подчиняться ему и давать ежегодный отчетъ въ израсходованіи денегъ предъ духовенствомъ и русской радой. Доходы эти король предназначаетъ какъ на устройство погорѣлыхъ церквей, такъ и на содержаніе монаховъ.

Sabbato ante dominicam palmarum, die vigesima nona mensis Martii, anno Domini millesimo septingentesimo quadragesimo nono.

Coram actis officii consularis Vilnensis comparens personaliter admodum reverendus in Christo pater Joannes Łukianowicz— superior conventus Vilnensis O. D. B. M. ritus graeco-uniti, ad aedes ss. Trinitatis existentis, praesentes literas privilegii confirmationis serenissimi Vladislai quarti, regis Poloniae et magni ducis Lithvaniae, ruthenico idiomate scriptas, manu eiusdem serenissimi regis propria et illustrissimi Martiani Tryzna subscriptas, sigilloque M. D. Lit. munitas, salvas et illaesas in rem et partem confraternitatum, intus expressarum, servientes, cum introfusius contentis ad acta obtulit. Quarum literarum, praemisso modo oblatarum, de verbo ad verbum rescribendo contenta tenor est talis:

Владиславъ четвертый, зъ ласки Божое король Польскій, и проч. Ознаймуемъ симъ листомъ нашимъ, кому то будетъ належало. Покладаные были передъ нами привилея два, на паперѣ писаные, съ подписомъ светобливое памети короля его милости пана отца нашого, и подъ печатью великого князства Литовского, одинъ подъ датою въ Вильнѣ року тысеча шестьсотъ одинадцатого, мѣсеца Аугуста первого дня, а другій подъ датою въ Варшавѣ року тысеча шестьсотъ чотырнадцатого, мѣсеца Аугуста семого дня, которыми его королевска милость певные братства медовые въ мѣстѣ Виленскомъ, то есть панское, купецкое, кушнерское, роское для даванья зъ нихъ пожитковъ приходячихъ, до монастыра Виленского светое живоначальное Троицы законникомъ тамошнимъ регулы светого Василя великого, въ едности светой зъ костеломъ римскимъ будучимъ, на выхованье ихъ, опатренье и будованье церквей погорѣлыхъ, и иншіе потребы церкви Божое, зъ чиненьемъ каждого року презъ шафаровъ и дозорцовъ тыхъ братствъ передъ старшимъ того монастыра личбы надати и фундовати рачилъ, въ которыхъ то привилеяхъ ширей описано есть. И внесена есть до насъ презъ пановъ радъ и урядниковъ двору нашого, при насъ на тотъ часъ будучихъ, именемъ велебного въ Бозѣ отца Іосифа Велямина Рутского — метрополиты Кіевского, Галицкого и всея Руси, и законниковъ пререченого манастыра светое Троицы Виленского прозьба, абысьмы оные моцою и повагою нашою королевскою ствердили, которые слово отъ слова такъ се въ собѣ маютъ:

Жикгимонтъ третій, Божою милостью король Польскій и проч. Ознаймуемъ тымъ листомъ нашимъ всимъ посполите, кому о томъ вѣдати належитъ. Прекладалъ то намъ велебный въ Бозѣ Іосифъ Веляминъ Рутскій—архимандрита Виленскій и рада лавицы руское и тамъ въ мѣстѣ нашомъ Виленскомъ нѣкоторые братства медовые рускіе, а меновите—кушнерское, купецкое и роское, маючи одъ предковъ нашихъ и отъ насъ господара тые братства имъ наданые, ку концови тому, абы свѣчи до церкви Божіихъ давали, а церкви и шпитали опатривали. Лечъ же они, по большей части не заховуючи се въ томъ водле повинности своее, пожитки зъ тыхъ братствъ на мѣстца незвыклые оборочаютъ, а церквей и служачихъ въ нихъ духовныхъ не опатруютъ; а такъ мы господарь, зъ владзы и зверхности нашое господарское, подстерегаючи, абы таковые пожитки въ добромъ дозорѣ и порадку на пожитокъ церковный оборочаны были, а до того и недавного часу, зъ допущенья Божого, при погорѣнью мѣста нашого Виленского и церкви Божіе погорѣли, которые хотѣли мѣть, абы забудованы были, симъ листомъ нашимъ всѣ пожитки, кото-

рые до тыхъ братствъ приходятъ, на збудованье церквей погорѣлыхъ въ мѣстѣ нашомъ Виленскомъ оборочаемъ, зъ тымъ докладомъ, ижъ по збудованью тыхъ церквей тые доходы на збудованье духовныхъ чернцовъ монастыра светое Троицы, а не гдѣ индей вѣчне оборачаны быти маютъ—такъ, ижъ маютъ и повинни будутъ выжъ помененные братства—кушнерское, купецкое и роское всѣ пожитки зъ тыхъ братствъ при свѣткахъ отцу архиманриту теперешнему и на потомъ будучимъ светое Троицы у Вильни спольно отдавати и выличатисе што рокъ передъ ними духовными светой Троицы и радою рускою, также и справы братскіе за вѣдомостью и дозоромъ ихъ отправовать подъ виною тысечьма копами грошей. Вѣдь же и то варуемъ, абы помененые духовные монастыра светое Троицы зъ тыхъ же восковъ братскихъ свѣчами и иншіе церкви въ мѣстѣ Виленскомъ, до которыхъ первей сего зъ тыхъ же братсвъ свѣчи давано, опатровали. И на то даемъ архимандриту теперешнему и на потомъ будучимъ Виленскимъ светое Троицы сесъ нашъ листъ, зъ подписомъ руки нашое и печатью нашою. Писанъ въ Вильни, лѣта Божого Нароженья тысеча шестьсотъ одинадцатого, мѣсеца Августа первого дня. У того листу его королевское милости печать великая великого князства Литовского притиснена, а подписъ его королевское милости и писарскій тыми словы: Sigismundus rex; Остафей Воловичъ — пробощъ Троцкій, писарь и референдарь.

Другій засъ привилей тыми словы:

Жикгимонтъ третій, Божою милостью король польскій и проч. Ознаймуемъ симъ листомъ, кому бы то вѣдать належало, ижъ што зъ певныхъ причинъ пожитки братствъ медовыхъ въ мѣстѣ нашомъ Виленскомъ—кушнерского, купецкого и роского, отдали есьмо были привилеемъ нашимъ на побудованье церквей тогожъ мѣста погорѣлыхъ, а по збудованью на выхованье законниковъ монастыра светое Троицы вѣчными часы, ино теперь взявши вѣдомость, же тое побудованье церквей для вельми шкодливого погоренья до скутку своего черезъ долгій часъ прити не можетъ, а чернцы законные, которые для помноженья хвалы Божое въ личбѣ немалой въ томъ монастырѣ Тройцы светое працуютъ, выхованья слушного не маютъ; прото видечи того потребу, абы тые, черезъ которыхъ се хвала Божая дѣетъ, въ недостатку своемъ выхованье мѣти могли, зъ владзы и зверхности нашое господарское, то постановляемъ, абы заразъ отъ даты сего листу нашого зо всихъ тыхъ братствъ помененыхъ, менovите—кушнерского, купецкого, роского, а до того и съ панского половицу пожитковъ, на выхованье тыхъ законниковъ монастыра Троицы светое до рукъ архимандритовъ тамошнихъ, теперешнего велебного, Іосипа Рутского, митрополита Кіевского и напотомъ будучихъ, а другую половицу на побудованье церквей въ мѣстѣ Виленскомъ погорѣлыхъ, за вѣдомостью тежъ велебного митрополита, яко старшого преложоного, подъ которымъ тые церкви сутъ, давано, а по збудованью церквей вси пожитки водлугъ першого привилею нашого, монастырови светое Троицы даного, на помененыхъ законниковъ оборочаны быти маютъ. Якожъ для направы доброго тыхъ братствъ порадку, за которымъ бы зъ нихъ лѣпшій пожитокъ на помноженье хвалы Божое ити моглъ, дозоръ преречоному велебному митрополиту мѣти, и поправу въ чемъ бы належало чинити злецаемъ. А врадъ мѣстскій тылько того по-

стерегати маетъ, абы се ніякое спротивенство тому привилею нашому ни отъ кого не дѣяло, подъ виною въ першомъ привилею нашомъ описанною. На то дали есмо велебному митрополиту Кіевскому, яко преложоному конвенту сему манастыра Виленского Троицы светое, сесъ листъ зъ подписомъ руки нашое, до которого и печать нашу приложити есьмо казали. Писанъ у Варшавѣ, року тысеча шестьсотъ чотырнадцатого, мѣсеца Аугуста семого дня. У того листу печать меньшая великого княства Литовского, а подпись его королевское милости въ тые словы: Sigismundus Rex. Остафей Воловичъ — пробощъ Троцкій, писарь и референдарь.

Мы Владиславъ четвертый, король Польскій, до таковое прозьбы, яко слушное, ласкавесе склонивши, менованые привилея светобливое памети короля его милости, пана отца нашого, передъ нами покладанные, во всихъ пунктахъ, параграфахъ, кондиціахъ, кляузулахъ и артыкулахъ моцью и повагою нашою королевскою стверждаемъ, змоцняемъ и оные при зуполной и ненарушной моцы вѣчными часы заховуемъ. Которые то братства панское, купецкое, кушнерское и Роское, зо всими пожитками, зъ нихъ приходячими и належачими, абы при помененомъ монастырѣ светое Троицы и законникахъ, въ немъ мѣшкаючихъ, а въ единости светой зъ костеломъ римскимъ будучихъ, на вси пришлые и потомные часы зоставали, мѣти хочемъ, и оные листомъ нашимъ нинѣшнимъ подъ владзу того манастыра и законниковъ его поддаемъ. А по магистратѣ нашомъ Виленскомъ лавицы русское, въ едности светой будучимъ, которымъ около помененыхъ братствъ печалованье належитъ, мѣти хочемо, абы жадныхъ трудностей и непорадковъ не взнавяли, але овшемъ за донесеньемъ одъ старшого того монастыра, пильно того постерегали, якобы се жадное спротивенство воли и привилеіомъ светобливое памети короля его милости, пана отца нашого, и нынѣшнему листови конфирмаціи нашое не дѣяло, подъ ласкою и виною, въ привилею светобливое памети короля его милости, пана отца нашого, описаною. И на то дали есьмо сесь листъ зъ подписомъ руки нашое и подъ печатью великого князства Литовского. Данъ въ Варшавѣ, на соймѣ вальномъ, дня двадцать шостого мѣсеца Февраля, року тысеча шестьсотъ тридцать пятого, панованья королевствъ нашихъ Польского и Шведского третего року.

Apud quas literas privilegii confirmationis, praemisso modo oblatas, subscriptiones manuum circa sigillum maius M. D. Lit. sunt tales: Vladislaus rex; Марціанъ Тризна—писарь mp. Quae praesentes literae privilegii confirmationis praemisso modo oblatae etc. etc.

1636 г. Іюня 1 дня.

Изъ книги № 5144, за 1752—1753 г., стр. 49.

61. Замѣнная запись, данная митрополитомъ Вельяминомъ Рутскимъ Виленскому Св.-Троицкому монастырю на имѣніе Руту *).

Митрополитъ Рутскій, посовѣтовавшись съ отцами Св.-Троицкаго монастыря на счетъ имѣній митрополичьяго и монастырскаго и усматривая, что въ экономическомъ отношеніи будетъ гораздо выгоднѣе соединить Свираны митрополичьи съ монастырскими, а въ замѣнъ ихъ взять монастырское имѣніе Руту, выдаетъ настоящую замѣнную запись съ обязательствомъ исходатайствовать для нея подтвержденіе римскаго папы. Интересно въ этомъ документѣ признаніе Рутскаго, что родившись *еретикомъ*, онъ сподобленъ былъ Господомъ Богомъ познать и принять истинную вѣру, т. е. *римско-католическую*.

Sabbatho ante dominicam septuagesimae die vigesima nona mensis Jannuari, anno Domini millesimo septingentesimo quinquagesimo secundo.

Coram nobili officio consulari civitatis s. r. m. metropolitanae Vilnensis actisque eiusdem praesentibus, comparendo personaliter adm. reverendus pater Stanislaus Zeckierth — ordinis d. B. m. consultor provinciae Lithvanae, superior conventus Vilnensis, ad aedes sanctissimiae Trinitatis ritus graeco-uniti existentis, sanus mente et corpore existens, praesentes literas perpetuae commutationis super bona Swirany dicta, in palatinatu Vilnensi existentia servientes, ab illustrissimo ac reverendissimo domino Josepho Beniamino Rutski—metropolita totius Russiae, in anno millesimo sexcentesimo trigesimo sexto die prima mensis Junii, religiosis ac reverendis patribus ordinis divi Basilii magni ritus graeco-uniti conventus Vilnensis datas, ac in tribunali m. d. Lit. in anno eodem 1636 die septima mensis Julii recognitas, ruthenico idiomate in pargameno scriptas manibusque, tam ipsius praedicti illustrissimi ac reverendissimi metropolitae totius Russiae, quam etiam aliorum personarum ibidem expressarum subscriptas, quatuor sigillis in serico rubro pensilibus munitas, authenticas, nullius suspitionis vitio subiectas, cum introfusius contentis ad acta obtulit, quarum literarum, praemisso modo oblatarum, de verbo ad verbum rescribendo contenta, tenor sequitur estque talis:

Іосифъ Веляминъ Рутскій, архіепископъ,

*) Хотя этотъ документъ уже напечатанъ въ X т. *Виленскаго Археографическаго Сборника,* на стр. 261, но такъ какъ тамъ въ чтеніи во многихъ мѣстахъ оказывается значительная разница, происшедшая вѣроятно отъ трудности вычитать старое пеграментное письмо, то, для возстановленія болѣе точнаго его смысла и текста, онъ печатается здѣсь вновь.

метрополита Кіевскій, Галицкій и всея Руси. Ознаймую симъ моимъ листомъ, добровольнымъ вѣчистымъ записомъ, каждому, кому бы о томъ вѣдати належало, тепершняго и на потомъ будучого вѣку людемъ, ижъ многіе и великіе суть добродѣйства, которые Господь Богъ чинилъ и завше чинитъ роду человѣческому въ посполитости и кождому съ особна, чого я добре Іосифъ Велняминъ Рутскій, метрополита Кіевскій, Галицкій и всея Руси дознalемъ на собѣ, бо хотяжъ уродиломся съ родичовъ геретиковъ, и съ тое мѣри не заслуговалемъ на ласку его, але на гнѣвъ и собѣ на вѣчную погибель; потягнулъ мя еднакъ неизслѣдованнымъ промысломъ своимъ ку святой вѣрѣ каѳолической и ку церкви своей. Поволалъ мя за тымъ до закону святого по чину отца нашого Василія великого; повабилъ и многихъ иныхъ рознаго возрасту людей, мужей и млоденцовъ, съ которыми въ томъ станѣ ангельскимъ жилъ есьми въ общинѣ, хотячи угодити милостивому Богу и збавити душу свою и души ихъ. Ажебы въ тѣлесныхъ потребахъ опатренье свое мѣли, записаломъ имъ былъ записомъ своимъ признанымъ имѣнье мое дѣдичное Руту, въ повѣтѣ Новогородскимъ лежачое; купиломъ и каменицу, въ рынку Виленскомъ стоячую; лечъ ижъ на потомъ купили они собѣ вѣчнымъ правомъ на монастырь святое живоначальное Троицы имѣніе Свираны, въ повѣтѣ Виленскомъ лежачое, обь межу съ имѣніемъ, на митрополію фундованымъ и записанымъ отъ славное памети Константина Ивановича княжати Остроского—воеводы Троцкого и гетмана великого князства Литовского;—видечи я теды, ижъ съ большимъ пожиткомъ монастыра помененого то будетъ, гды се Свираны метрополіе съ ихъ монастырскими Свиранами случатъ въ одно и такъ совѣтовавши съ отцами того монастыря Виленского, подъ титуломъ святое живоначальное Троицы будучого, до того имѣнія Свиранъ, для замѣны съѣхали, розмовивши, мое имѣніе метрополіе Свираны я метрополита Кіевскій, Галицкій и всея Руси, отцу игумену монастыря Виленского, помененого светое живоначальное Троицы и всей еже о Христѣ братіи уступиломъ, въ моцъ, въ держаніе на вѣчность подалемъ помененымъ отцомъ, за вспольнымъ всего згромаженья светое Троицы зезволеньемъ и добровольнымъ уступленьемъ. Взяломъ до метрополіи имѣніе звышъ реченое Руту, прикупивши до того на потомъ два фольварки. Которое то имѣніе Рута уже вѣчными часы метрополитомъ Кіевскимъ, наступникомъ моимъ, въ едности съ светымъ костеломъ римскимъ будучимъ, належати маетъ, а Свираны при помененымъ монастырѣ Виленскомъ, также на вѣчность зоставати будутъ; а яко я метрополита и наступникове мои въ Свираны уступовати и жадное въ держанью отцомъ монастыря светое Троицы переказы чинити не маемо, такъ и они въ держанье Руту вступоватися не маютъ. На што и конфирмацію отъ святѣйшаго папы римского одержати буду повиненъ. И на то далъ есьми сесь мой листъ, фундаційный записъ подъ моею печатью и съ подписомъ руки моее властное, также тежъ съ печатьми и съ подписами ихъ милости пановъ пріятель моихъ, нижей на подписахъ менованныхъ. Писанъ въ Вильни, лѣта отъ нароженья Сына Божого тысеча шестьсотъ тридцетъ шостого, мѣсяца Іюня первого дня.

Apud quas literas perpetuae commutationis, praemisso modo oblatas, subscriptiones manuum circa quatuor sigilla pensilia

sequuntur suntque tales: Іосифъ Велияминъ Рутскій—митрополита Кіевскій и всея Руси, рукою властною; Антонитій Селява—архіепископъ Полоцкій—власною рукою, mp.; Еустахій Каменскій, пресвитеръ собору Виленского свещенникъ Перенесенскій; Миколай Рыбинскій—пресвитеръ собору Виленского, свещенникъ Воскресенскій; Янъ Коленда—писаръ земскій Виленскій и трибунальскій, власною рукою. Heliasz Kolenda—ręką własną, mp. A tergo autem suscepta recognitionis in tribunali m. d. Lit. in hunc sequitur sensum: Року тысеча шестьсотъ тридцетъ шестого, мѣсяца Іюля семого дня, тотъ листъ его милость отецъ митрополита призналъ. Władysław Montwid na Dorostaiach — starosta Żyżmorski, marszałek trybunalski, mp. Quae praesentes literae perpetuae commutationis fundationis, praemisso modo oblatae, sunt actis nobilis officii consularis Vilnensis insertae, etc.

1640 г. Марта 30 дня.

Изъ книги № 5144, за 1752—1753 г., стр. 1367.

62. Продажная запись отъ Виленскаго Св.-Троицкаго монастыря на домъ Виленскому лавнику Кононовичу.

Архимандритъ Св.-Троицкаго монастыря, въ видахъ большей пользы и спокойствія своего монастыря, продаетъ монастырскій домъ на Острой улицѣ, возлѣ Св.-Троицкаго же монастыря, Виленскому мѣщанину Кононовичу за 400 литовскихъ копъ на вѣчныя времена, въ чемъ и выдаетъ ему настоящую продажную запись.

Feria quarta ante festum omnium sanctorum die trigesima prima mensis Decembris, anno Domini millesimo septingentesimo quinquagesimo tertio.

Coram actis nobilis officii consularis Vilnensis, comparendo personaliter religiosus in Christo pater Joannes Ponikowski—procurator causarum ordinis divi Basilii magni conventus Vilnensis ss-ae Trinitatis, praesentes literas copiae perpetuae venditionis ab admodum reverendo in Christo patre Alexio Dubowicz—archimandrita Vilnensi, ss-ae Trinitatis regulae s. Basilii magni et toto convento dicti monasterii Vilnensis, nobili Domino Simoni Kononowicz—scabino Vilnensi datas et servientes, cum introfusius contentis ad acta obtulit; quarum literarum, praemisso modo oblatarum, de verbo ad verbum rescribendo contenta, tenor est is qui sequitur talis.

Judicium expositum opportunum et criminale feria sexta ante dominicam Misericordiae proxima die vigesima mensis Aprilis per nobilem ac spectabilem dominum Simeonem Bołondź—proconsulem locum generosi domini advocati tenentem

et nobiles dominos scabinos Vilnenses bannitum est anno Domini millesimo sexcentesimo quadragesimo. Coram quo iudicio exposito bannito Vilnensi comparens nobilis ac spectabilis dominus Christophorus Malawka—scabinus Vilnensis, locum protunc senioris domini scabini ordinarii deoccupans atque tenens, uti plenipotens ab admodum reverendo in Christo patre Alexio Dubowicz—archimandrita Vilnensi sanctae Trinitatis, regulae sancti Basilii et toto conventu dicti monasterii religionis graecae ad resignandum domum partim muratum, partim ligneam, Prokszyńska vulgo nuncupatam, in platea aciali inter domum hospitalem sanctissimae Trinitatis et domum nobilis Simonis Kononowicz ab utrinque sitam et iacentem, in antiquissimis limitibus et graniciebus suis pro summa mille floren. polon. nobili ac spectabili domino Simoni Kononowicz — scabino Wilnensi venditam, legitime constitutus, de quo latius instrumentum authenticum ex rectis iudicii praesentis anno currenti millesimo sexcentesimo quadragesimo, die trigesima Martii scriptum, testatur. Vigore cuius quidem plenipotentiae in se collatae lapideam supra dictam seu domum, cum omni domini principalis sui iure, dominio, proprietate, propinquitate, tituloque haereditario suprafato domino emptori ad habendum, tenendum, possidendum, utendum uti fruendum, dandum, donandum, vendendum, alienandum, commutandum, locandum, hypopotecandum, aedificandum et in quemvis meliorem usum suum convertendum resignavit et per praesentes resignat temporibus perpetuis. Quae resignatio per sententiam iudicii confirmata est, habere debetur robur firmitatis perpetuae, quantam in se continet, de iuris forma, circa quam resignationem expeditam personaliter coram eodem iudicio stans praefatus nobilis Simon Kononowicz—scabinus Vilnensis, domus supra nominatae emptor, exhibuit literas admodum reverendi patris archimandritae Vilnensis venditionis dictae domus, sigillo conventus communitatis atque manuum subscriptionibus roboratas, petendo easdem suscipi et actis immetricari, quarum literarum is est, (tenor) qui sequitur:

Alexius Dubowicz — archimandryta Wileński świętey Tróycy reguły świętego Bazylego, czynię wiadomo wszystkim w obec y każdemu zosobna, imieniem swoim y wszystkich zakonników pomienionego monastera, iż ia, upatruiąc większy pożytek monasterski y pokóy, przedałem dóm klasztorny własny, niwczym nikomu niezawiedziony, ani pienny, w pewnych granicach leżący, wiecznym a nieodmiennym y nieodzownym prawem, Prokszyński nazwany, częścią drewniany, częścią murowany, z dawnych czasów do monastera świętey Tróycy y dyspozycyi iego należący, na ulicy Ostrey, tyłem do szpitala przy cerkwi świętey Tróycy między domami z iedney strony szpitala świętey Tróyce, z drugiey strony szlachetnego pana Symona Kononowicza — ławnika Wileńskiego, emtora teraznieyszego, ze wszystkim, iako się sam w sobie ma, temu szlachetnemu panu Symonowi Kononowiczowi, ławnikowi Wileńskiemu, za kop czyrysta Litewskich, z których też zupełnie pomienionemu klasztorowi zapłaconych y oddanych kwituię, ze wszystkim prawem, państwem, własnością, które klasztor miał, albo mieć mógł, y ze wszystkimi tego pomienionego domu przynależnościami y pożytkami, czynszami, budowaniem, nic na się y na klasztor nie excypuiąc y owszem się wszystkiego, tam in parte, quam in toto ex nunc et in perpetuum zrzekaiąc,

tak iż za takową teraznieyszą przedażą wolno będzie pomienionemu emptorowi wyż rzeczony dom na pożytek, iako nalepszy swóy obrócić, budować, naprawować, naymować, albo też y w używaniu swym trzymać, dać, darować, przedać y onym według woli y upodobania swego wiecznemi czasy szafować, alias in perfectissima irrevocabilis resignationis forma evincować według prawa maydeburskiego, toties quoties requisitus fuerit, sam za się y za sukcessorów moich, od wszelakich impedimentów prawnych obiecuię. A na ostatek do rezygnowania tego domu, na sądzie blizko przeszłym wyłożonym, gaynym, moc y plenipotencyą zupełną starszemu imci panu ławnikowi daię y ex nunc intromisyey urzędowey cum usu fructu et pacifica possessione pomienionemu panu emptorowi pozwalam y wiecznemi się czasy zrzekam y proszę, aby ta przedaża moia, którą in toto wcale zachować obiecuię y powinien będę, do xiąg urzędowych zapisana była. Na co dla lepszey wiary, twierdze, przy podpisie ręki mey y braciey w klasztorze na ten czas będącey, pieczęć tegoż klasztora iest przyłożona. Działo się w Wilnie w klasztorze świętey Tróycy ruskiey konwentu y reguły świętego Bazylego, dnia trzydziestego miesiąca Marca, roku tysiąc sześćset czterdziestego. Extat sigillum et subscriptiones manuum in hunc modum: Alexius Dubowicz — archimandrita Vilnensis, Silvester consultor Kodłubay, Walerianus Konafotski, consultor ordinis sancti Basilii, Dyonizy Chmelnicki—namiesnik monastera pomienionego. Quae omnia ad instantiam emtoris praefati nobilis domini Simonis Kononowicz sunt actis praesentibus consignata. Ex actis iudiciariis nobilium dominorum scabinorum Vilnensium rescriptum. Quae praesentes literae copiae perpetuae venditionis praemisso modo oblatae sunt actis nobilis officii consularis Wilnensis insertae.

1644 г. Марта 30 дня.

Изъ книги № 5157, за 1774—1779 г., л. 1022.

63. Продажная запись Виленскаго ратмана Сальцевича Виленскому Св.-Троицкому монастырю на огородъ, находящійся на Виленскомъ предмѣстьи Лукишкахъ.

Feria quarta die tertia mensis Martii anno Domini millesimo septigentesimo septuagesimo nono.

Coram actis nobilis officii consularis Vilnensis comparendo personaliter admodum reverendus pater Dolmacius Zaniewicz— ordinis sancti Basilii magni causarum monasteri Vilnensis eiusdem ordinis procurator, praesentes literas perpertuae venditionis ruthenico idiomate scriptas, parato scripto praeconceptas, cum introfusius contentis ad acta obtulit; quarum literarum,

praemissô modô ad acta oblatarum, de verbo ad verbum rescribendo contenta, tenor sequitur talis:

Лѣта Божого нароженья тысяча шестьсотъ четырдесятъ четвертаго, въ суботу, мѣсяца Марца тридцатаго дня, предъ шляхетными паны бурмистры и радцы мѣста Виленскаго, того року на ратуши на справахъ будучими, постановившисе обличне шляхетный панъ Семенъ Сальцевичъ—радца мѣста Виленского, самъ зъ особы своей, доброволне и явне въ голосъ вызналъ, ижъ огородъ свой власный, никому не пенный и не заведенный, лежачій на предмѣстью на берегу рѣки Вилеи, въ Лукишкахъ, въ певныхъ границахъ, меже огородами, зъ одное стороны огорода дѣтей Павла Доротевича, зъ другое стороны велебныхъ отцовъ іезуитовъ, продалъ есьми вѣчнымъ а неодзовнымъ правомъ велебнымъ отцомъ монастыра Виленского святое Троицы закону святого Василія, теперь и на потомъ будучимъ, за певную сумму за пятьдесятъ копъ грошей Литовскихъ, со всимъ правомъ, властностію и тытуломъ дѣдичнымъ и вѣчнымъ, и со всими доходами и пожитками, зъ того огорода належачими и прислухаючими, зъ тымъ всимъ, яко се тотъ огородъ самъ въ собѣ здавна и теперь въ пожиткахъ, обыходѣхъ своихъ маетъ и яко самъ до того часу въ моцы и въ рукахъ своихъ мѣлъ, держалъ и его уживалъ, не оставуючи и не выймуючи зъ него собѣ и потомкомъ своимъ ничого и все право свое, которое на томъ огородѣ мѣлъ, на пречоныхъ отцовъ монастыра Виленского святое Троицы, теперь и потомъ будучихъ, влилъ и имъ одступилъ на вѣчные часы, и зъ моцы и зъ владности своей выпустивши, до рукъ ихъ ку держанью и уживанью подалъ, поступилъ, позволяючи имъ тымъ огородомъ, яко власностію своею, справовать, и шафовать, кому хотячи отдать, даровать и тымъ же правомъ продать, яко хотячи обернуть подлугъ воли и уподобанья и найлѣпшого баченья своего, oддаляючи одъ того огорода себе самого, дѣти, дѣдичи, потомки и вси особы, право яковое до него маючихъ. А при томъ пречоный Семенъ Сальцевичъ—радца вызналъ: ижъ одъ помененныхъ отцовъ законниковъ заплату за тотъ огородъ всю сполна пятьдесятъ копъ грошей въ готовыхъ а одличоныхъ грошахъ до рукъ своихъ взялъ и скутечне поднеслъ, и осягнулъ, зъ которое таковое суммы и досытьучиненья за тотъ огородъ заплаты, до рукъ своихъ взятой и скутечне поднесеное, отцовъ законниковъ теперь и потомъ будучихъ самъ одъ себе и одъ потомства своего квитовалъ и вольными учинилъ, на вѣчные часы. И то тежъ вызналъ, ижъ тыхъ отцовъ монастыра Виленскаго святое Троицы и тотъ огородъ одъ вшелякихъ особъ пренагабанья доброволне ся описалъ и обовязалъ, очищати, боронити и заступовати, такъ много, иле того потреба вказовати будетъ, и ку взданью на вѣчность того огорода далъ зуполную и достатечную моцъ старшому пану лавнику мѣста Виленскаго. И абы тымъ важнѣйшая тая продажа была, презъ шляхетныхъ пановъ радецъ пана Адама Жегалиньскаго и пана Стефана Лебедича и писара при слугахъ мѣйскихъ урядовыхъ присяглыхъ Юрью Клепачу и Григорію Евовичу, зъ уряду вызначоныхъ — дано пречонымъ отцомъ законникомъ въ тотъ огородъ урядовое увязанье, держанье и уживанье заразъ и зъ поссесіею никому непротивячомуся и такъ оный тотъ огородъ въ держанье и вѣчное уживанье свое взяли и зъ обудвохъ сторонъ тую вѣчи-

стую продажу и квитъ зъ грошей и то штокольвекъ ся выжей поменило до книгъ мѣскихъ радецкихъ дали записать.

Apud quas literas perpetuae venditionis, praemisso modo ad acta oblatas, subscriptio manus circa sigillum sequitur talis:

Выписъ зъ книгъ шляхетныхъ пановъ бурмисровъ и радецъ мѣста Виленского. Quae praesentes literae perpetuae venditionis, praemisso modo ad acta oblatae, sunt actis nobilis officii consularis Vilnensis inscriptae.

1656 г. Февраля 10 дня.

Изъ книги № 5113, за 1657—1666 г., стр. 674.

64. Привилегія короли Яна Казиміра Минскому архимандриту Варлааму Козинскому на Виленскую архимандрію.

Король Янъ Казиміръ, желая придти на помощь Минскому архимандриту Варлааму Козинскому, сильно пострадавшему во время нашествія непріятелей, даетъ ему настоящую привилегію на Виленскую архимандрію. Вслѣдствіе этой привилегіи митрополитъ Коленда и утверждаетъ Козинскаго въ этомъ достоинствѣ.

Przed szlachetny urząd radziecki Wileński przyszedszy osobiście przewielebny w Bogu iego mość oyciec Grzegorz Bienkowski—archimandryta Bracławski, imieniem w Bodze przewielebnego imci oyca Barłaama Kozińskiego — archimandrity Wileńskiego, list albo przywiley iego królewskiey mości z przyciśnieniem pieczęci wielkiego xięstwa Litewskiego na archimandrią Wileńską pomienionemu iego mości oycu Barłaamowi Kozińskiemu, pod datą we Lwowie dnia dziesiątego Februarii, w roku Pańskim tysiąc sześćset pięćdziesiąt szóstym dany y conferowany do ksiąg ku zapisaniu, prosząc aby był przyięty, podał, temi słowy:

Jan Kazimierz z Bożey łaski król polski etc. Oznaymuiemy tym listem naszym, komu to wiedzieć należy, ieżeli kiedy, tedy zwykło się zawsze takowym nagradzać, przychęcaiąc do łaski naszey królewskiey, a powabiaiąc do dalszey ochoty ku oyczyznie, którzy zawsze zwykli wiarą, cnotą y życzliwością przy panu swym stawać, a przy miłey oyczyznie y Rzeczy pospolitey opponować się, nie pamiętaiąc na stracone swe wszystkie przez nieprzyiaciela fortuny, a w uszczerbku zdrowia y w niedostatku dobr swych statecznie perseveruiąc. Jakoż z liczby tych maiąc my takowe urodzonego Barłaama Kozińskiego—archimandryty Mińskiego zalecone merita, a chcąc onego straty praemiari, umyśliliśmy archimandrią Wileńską po urodzonym Mikołaiu Korsaku—archimandrycie Wileńskim, iako post decessum onego dać y conferować, do dis-

positiey naszey przyległą,—iakoż tym listem naszym do ostatnich dni żywota iego, albo do dostąpienia wyższey godności daiemy y conferuiemy, co do wiadomości wszem w obec, a mianowicie w Bodze przewielebnym, wielmożnym, urodzonym dignitarzom, urzędnikom ziemskim, grodzkim, rycerstwu, obywatelom woiewodztwa Wileńskiego przywodząc, chcemy mieć y przykazuiemy, abyście urodzonego Barłaama Kozińskiego—archimandrytę Mińskiego, za własnego y prawdziwego archimandritę Wileńskiego znali, mieli, y onemu mieysca, praerogatiw y obventii, z prawa y dawnego zwyczaiu należących, zażywać dopusczali y nie bronili dla łaski naszey. Na co dla lepszey wiary ręką się naszą podpisawszy, pieczęć wielkiego xięstwa Litewskiego przycisnąć rozkazaliśmy. Dan we Lwowie dnia dziesiątego miesiąca Februarii, roku Pańskiego MDCLVI, panowania królestw naszych polskiego y szwiedzkiego VIII roku. Jan Kazimierz król. (Locus sigilli minoris cancellariae M. D. Lit.) Alexander Naruszewicz—pisarz wielkiego xięstwa Litewskiego. — Który to przywiley iego królewskiey mości iest do ksiąg radzieckich Wileńskich wpisany y oraz z samym originałem iegomości oycu archimandrycie Bracławskiemu wypisem wydany.

1660 г. Октября 21 дня.

Изъ книги № 5113, за 1657—1666 г., стр. 675.

65. Оповѣщеніе Полоцкаго архіепископа Гавріила Коленды о назначеніи и вводѣ въ Виленскую архимандрію Варалама Козинскаго.

Архіепископъ Полоцкій Коленда доводитъ до всеобщаго свѣдѣнія, что вслѣдствіе нашествія непріятелей въ Западный край, онъ долженъ былъ изъ онаго удалиться и оставить управленіе своею паствой; теперь же онъ опять возвращается въ край, принимаетъ управленіе въ свои руки и назначаетъ Виленскимъ архимандритомъ Варлаама Козинскаго со всѣми правами, сопряженными съ этой должностію.

Przed szlachetny urząd radziecki Wileński przyszedszy osobiście w Bodze przewielebny iego mość oyciec Grzegorz Bieńkowski—archimandrita Bracławski, imieniem w Bodze przewielebnego imci oyca Barłaama Kozińskiego—archimandrity Wileńskiego, principała swego, wypis z ksiąg konsistorskich biskupstwa Wileńskiego w sprawie niżey wyrażoney, pod datą w Wolpie, miesiąca Octobra dwudziestego pierwszego dnia, w roku Pańskim 1660, z podpisem ręki imci xiędza pisarza konsistor-

skiego y pod pieczęcią imci xiędza biskupa Wileńskiego wyięty, do akt ku zapisaniu, prosząc aby był przyięty, podał temi słowy: Anno Domini MDCLX die iovis XXI mensis Octobris Wołpae ad acta consistorii eppatus Vilnensis in mea notarii publici praesentia, veniens personaliter vnblis in Christo p. Gregorius Bienkowski—ord. s. Basilii magni ritus graeciuniti, nomine reverendissimi in Christo patris Barlaami Koziński — archimandritae Minscensis, principalis sui, exhibuit literas authenticas institutionis seu investiturae ipsius ad archimandriam Vilnensem, petens illas ad acta praesentia admitti, acticari ac ingrossari, quae in continenti admissae et ingrossatae sunt huius, qui sequitur, tenoris: Gabriel Kolenda, z łaski Bożey y stolice apostolskiey archiepiskop Połocki, episkop Witepski, Mścisławski, archimandryta Berezniecki, Lesczyński, Supraslski, metropoliey Kiiowskiey y wszystkiey Rusi administrator. Wszystkim wobec y każdemu zosobna, iaśnieprzeoświeconym, oświeconym, przewielebnym, wielebnym ichmciom oycom archiepiskopom, episkopom, archimandrytom, ihumenom, zakonnikom, osobliwie oycom zakonnikom monastera Wileńskiego, zakonu świętego Bazylego, zdrowia y błogosławieństwa naszego pasterskiego od Pana Boga życzemy. Oznaymuiemy, iż pod tenczas zamieszania w rzeczy-pospolitey, a mianowicie od szerzących się codziennie nieprzypaciół każdy, gdzie kto mógł, chroniąc się od zapalczywości onych szukał przytulenia; zaczym y my, od tegoż uchodząc nieprzyiaciela, oddaliliśmy się byli trochę z tych kraiów, gdzie za łaską Bożą spokoynie przemieszkawszy, a słysząc o uspokoieniu w swoich kraiach, powróciliśmy do nich, chcąc znowu rząd y władzę naszą do pierwszego przyprowadzić tenoru; zaczym exequiując wprzódy na przewielebnym w Bogu oycu Barłaamie Kozińskim, który praesentował nam przywiley iego królewskiey mości na archimandrią Wileńską, pod datą we Lwowie, dziesiątego Februarii, roku 1656, a to post decessum zeszłego przewielebnego oyca Korsaka, upraszaiąc, abychmy za tym przywileiem onego investiowali, y lubo w niebytności naszey przeoświecony w Bodze iego mość xiądz Andrzey Złoty — episkop Smoleński, director congregatiy Torokańskiey, listem swoim obwarował, y w roku 1656, miesiąca Februarii dwudziestego dnia, za archimandritę obwołał, my iednak, nic nie deroguiąc temu listowi, z władze urzędu naszego przewielebnego w Bogu oyca Barłaama Kozińskiego na tę archimandrią Wileńską investiuiemy, daiąc mu moc y wszelaką władzę, tam in temporalibus, quam etiam in spiritualibus w imie Oyca y Syna y Ducha Świętego. Chcąc mieć po wszystkich, iako skoro zaydzie wiadomość tego listu naszego, aby wszyscy w tych dobrach monastera Wileńskiego do archimandryey znayduiących się, bez żadney odwłoki, przewielebnemu oycu od iego królewskiey mości podanemu, a od nas investiowanemu byli posłuszni y iako za własnego mieli pana, który tak cerkwią Tróycy ś. w Wilnie, monasterem, bractwami, kamienicami, folwarkami, wsiami y wszelkiemi pożytkami y należnościami, fundaciami, a mianowicie Skuminowską świczą (?) ma disponować, tak też y skarbu cerkiewnego, złota, śrebra, apparatów, obrazów, spraw, obligów, ksiąg y coby kolwiek do tey archimandriy teraz y zdawna należało, u każdego prawa y sądu, iako swey własności dochodzić ma. A ktoby kolwiek sprzecznym temu listowi wyż rzeczonemu przewielebnemu oycu, od nas iuż investiowanemu chciał być, tedy samą rzeczą w klątwie

zostaie, ani od kogo innego rozgrzeszonym być nie może, tylko od nas samych. W tym też conscientią przewielebnego oyca archimandryty oneruiemy, aby nie tylko dobr należących do tey archimandryey, tak wieczystych, iako ruchomych, nie alienował, ale y owszem według możności strzegąc przymnażał. Wczym wszytkim niech mu Pan Bóg za przyczyną naświętszey Panny dopomaga.—W Supraslu, wtórego Nowembra 1657 roku. Ad hujus institutionis literas sigillum illrmi et rndmi domini administratoris metropoliae adimpressum, subscriptiones vero manuum eiusmodi: Gabriel Kolenda—archiepiscopus et administrator totius Russiae. Na własne rozkażanie iaśnie przeoświeconego imci oyca administratora wszytkiey Rusi—Dyonizy Welikonty—pisarz duchowny. Quae quidem literae institutionis ad acta praesentia insertae et ingrossatae sunt. Actum Vołpae ut supra (Locus sigilli eppatus Vilnensis). Ex actis consistorii eppatus Vilnensis extractum. Adalbertus Casimirus Beynart, praepositus Białostocensis. Causarum curiae illrmi loci ordinarii Vilnensis publicus notarius. Co do ksiąg radzieckich Wileńskich iest zapisano.

1661 г. Іюня 17 дня.

Изъ книги № 5133, за 1657—1666 г., стр. 642.

66. Репротестація Виленскаго Свято-Духовскаго монастыря противъ уніатскаго Троицкаго монастыря о несправедливыхъ нареканіяхъ послѣдняго на захватъ церковныхъ вещей.

Намѣстникъ Виленскаго Св.-Духовскаго монастыря отъ имени Лещинскаго архимандрита, Евейскаго игумена, и всего монастыря протестуетъ противъ нападокъ уніятовъ Виленскаго Св.-Троицкаго монастыря, въ особенности противъ ихъ брошюры, въ которой изложены самыя лживыя и злостныя нападки на Св.-Духовскій монастырь съ цѣлію заподозрить его въ измѣнѣ рѣчи-посполитой; такъ въ этой брошюрѣ уніяты доказываютъ, что Св.-Духовскій монастырь пособлялъ Москвѣ овладѣть городомъ, помогалъ грабить и разорять церкви и костелы, отнялъ у Св.-Троицкой церкви на 100,000 копъ церковнаго имущестаа и колоколъ „Лебедь" и производилъ другія беззаконія.

Желая доказать предъ королемъ свою невинность, намѣстникъ Виленскаго Св.-Духовскаго монастыря и подаетъ въ актовыя книги настоящую репротестацію.

Przed sąd y szlachetny urząd radziecki Wileński przyszedszy osobiście w Bodze przewielebny iegomość oyciec Daniel Dorofieiewicz—namiestnik natenczas monastera w Wilnie przy cerkwi świętego Ducha będącego, swoim imieniem w Bodze przewielebnego imci oyca Józefa Nielubowicza Tukalskiego — archimandrity Lesczyńskie-

go, starszego pomienionego monastera, także imieniem przewielebnego w Bodze imci oyca Pachomiusza Sawicza—ihumena Jewieyskiego y całego konwentu, czyniący reprotestatią na piśmie przeciwko protestaciy przez w Bodze przewielebnego imci xiędza Benedicta de Terło Terleckiego, provinciała y archimandryty Wileńskiego, przy cerkwi świętey Tróycy w Wilnie, w uniy, będącego, także confratra iegomości wielebnego xiędza Arseniusza Abramowicza y wszytek convent tegoż monastera, w roku ninieyszym dnia dwudziestego siódmego miesiąca Junii, na się ichmość oyców imiony y przezwiski wyżey mianowanych, y na wszytek convent swóy zaniesiony, oraz y protestatią swoią na tych że ichmościów wyżey pomienionych y na cały convent monastera święto Troieckiego uniackiego, w sprawie niżey wyrażoney uczynione, do ksiąg ku zapisaniu podał temi słowy:

Żałował y w wielkiey krzywdzie y obeldze reprotestował y protestował wielebny w Bogu oyciec Daniel Dorofieiewicz—namiestnik na ten czas monastera brackiego w Wilnie przy cerkwi ś. Ducha będącego, sam od siebie y imieniem przewielebnego w Bodze iegomości oyca Józepha Nielubowicza Tukalskiego — archimandrity Lesczyńskiego, starszego pomienionego monastera, także imieniem przewielebnego w Bodze iegomość oyca Pachomiusza Sawicza — ihumena Jewieyskiego y całego konwentu Wileńskiego, na w Bodze przewielebnego imci xiędza de Terło Terleckiego — prowinciała y archimandritę monastera przy cerkwi świętey Tróyce w Wilnie w uniey będącego, y na confratra iegomości wielebnego w Bodze imcia x. Arseniusza Abramowicza y wszytek convent tego monastera święto Troieckiego uniackiego o to: Iż ichmość oycowie uniaci, od dawnego czasu krom dania sobie żadney naymnieyszey przyczyny, tylko z szczegulney iakoweyś niewinnie zawziętey niechęci, usadziwszy się na wiarę y cerkiew świętą prawosławną Ruską, ku zniszczeniu y wykorzenieniu oney, różne sposoby y udania, w samey rzeczy nigdy niebyłe, zmyszlaiąc, do podania na ohydę y osławę pomienionego konwentu święto-Duskiego y innych teyże religiey będących iego królewskiey mości, panu naszemu miłościwemu, y rzeczy-pospolitey, wynaydowali y teraz wynaydować nie przestaią, iako to z processu niesłusznego pomównego, dobrey sławie y reputaciey barzo szkodzącego, w roku teraznieyszym tysiąc sześćset sześćdziesiątym pierwszym, dnia dwudziestego siódmego miesiąca Junia, przed urzędem iego królewskiey mości mieyskim Wileńskim przez ichmościów zaniesionego patet: Iż ichmość nie respectuiąc nic na prawo pospolite, constitucye seymowe y paeny w nich opisane, śmieli y ważyli się, targnąwszy się na sławę, honor y dobrą reputacią pomienionych przewielebnych ichmościów oyców przełożonych pomienionego monastera brackiego Wileńskiego y cały konvent, przez ten pomieniony pomówny proces, a raczey famosum libellum pomienionego iegomości oyca Tukalskiego—archimandrity Leszczyńskiego y iegomości oyca Pachomiusza Sawicza—ihumena Jewieyskiego, tudzież y wielebnego oyca Daniela Dorofieiewicza—namiestnika y cały konwent przerzeczonego monastera brackiego Wileńskiego, w samey rzeczy nigdy nie byłey, pomówić, iż iakoby ichmość pomienieni oycowie ludzi różnych hostiles, tak postronnych zagranicznych, iako y tu in centro państwa iego królewskiey mości, pana naszego miłościwego, w wielkim xięstwie Litewskim, na Rusi y na Ukrainie będących, do niezgody y niepo-

koiu ustawicznego pobudzać, do przelania chrześciańskiey krwie, do spustoszenia domów Bożych, miast, miasteczek y sioł przywodzić kiedy mieli; także, iakoby w przeszłym tysiąc sześćset pięćdziesiąt piątym roku, miesiąca Augusta ósmego dnia, wiarołomnego nieprzyiaciela Moskwicina, sprzysiągszy się y zbratawszy z nim, do miasta iego królewskiey mości stołecznego Wileńskiego wprowadzać, cerkwie y kościoły zruinować, splendory, apparata cerkwi Bożych y kościołów, a mianowicie z cerkwie świętey Tróyce splendory y skarb niemały, którego na sto tysięcy kop Litewskich kładną, we złocie, kamieniach drogich, śrebrze, obrazach, dzwonach, także też z cerkwie święto-Troieckiey, iako y z kościoła święto-Kazimirskiego, u ichmościów oyców iezuitów skrzynie z apparatami y splendorem niemałym w schowaniu będącą, temuż conventowi święto-Troieckiemu należącą, tudzież iakoby ciała zmarłe zeszłych w Bogu oyca Ignacego—patryarchi iakowegoś Moskiewskiego, y iegomości xiędza Józepha Weliamina Ruckiego—metropolity, z trunami z cerkwie świętey Tróyce z teyże sklepów hostiliter, mocno, gwałtem zabierać, nad onemi się pastwić y one palić y inne niesłuchane zbytki y tegoż czasu zburzenia miasta Wileńskiego przerzeczonym wielebnym oycom święto-Troieckim, hostiliter poczynić mieli, iako się to ten niesłuszny pomówny, honorowi y reputaciey dobrey barzo dotkliwy proces, alias famosus libellus, szerzey y dostateczniey w sobie ma. Czego w samey rzeczy nigdy nie było, y to iawna a wiadoma zmyszlona pomówka, falsz y calumnia iest, tak ichmość pomienieni oycowie święto-Duscy słusznemi y prawnemi dokumentami, iż w tym niesłusznie pomówieni są, niewinność swoią y wiarę krom żadney iakowey makuły cale y statecznie maiestatowi iego królewskiey mości y rzeczy-pospolitey zachowaną, in foro fori pokazać gotowi, y iawney y widomey pomówki, a zatym paen prawnych na ichmościach przewielebnym w Bodze imci xiędzu de Terło Terleckim, y coadiutorze imci dochodzić będą. Względem zaś dzwonu, Lebiedziem nazwanego, y ołtarza z cerkwie świętey Tróycy, przez Moskwę wziętego, y kilku apparatów, iako y kiedy z rąk nieprzyiacielskich są nie bezosobliwego nakładu y pracy rekuperowane, nie iednemu iest wiadomo, a bez wątpienia y samym ichmościom, w uniey będącym, tak duchownym, iako y świeckim, którzy in hostico zostawali; za co od ichmościów barziey wdzięczności, a niżeli niesłusznych calumniy y takiego pomównego processu spodziewali się. Jakoż wielebny oyciec Daniel Dorofieiewicz o takowy niesłuszny pomieniony process, a zatym o co y do czego prawo drogę pokaże, zachowuiąc, iako sobie samemu, tak przewielebnemu w Bodze iegomości oycu archimandrycie Leszczyńskiemu—starszemu Wileńskiemu y przewielebnemu oycu Pachomiuszowi Sawiczowi—ihumenowi Jewieyskiemu y całemu conventowi tegoż monastera Wileńskiego, z wolną melioratią napotym, do przerzeczonych przewielebnego iegomości xiędza Terleckiego y coadiutora iegomości wolne prawo, dał tę reprotestacyą y protestacyą swoią do xiąg urzędowych zapisać.

1661 г. Іюня 17 дня.

Изъ книги № 5113, за 1657—1666 г., стр. 641.

67. Привилегія короля Яна Казиміра Свято-Духовскому монастырю на разныя льготы.

Король Янъ Казиміръ, принимая во вниманіе какъ разореніе Виленскаго Св.-Духовскаго монастыря московскими и польскими войсками, такъ и вѣрноподданическое служеніе его рѣчи-посполитой, увольняетъ его отъ войсковыхъ постоевъ и контрибуцій и предписываетъ войскамъ подъ страхомъ строгаго взысканія воздерживаться отъ причиненія монастырю какихъ-бы то нибыло обидъ.

Przed sąd y szlachetny urząd radziecki Wileński, osobiście przyszedszy w Bodze przewielebny iegomość ociec Daniel Dorofiewicz — namiestnik natenczas monastera wielebnych oyców bazylianów w Wilnie przy cerkwi świętego Ducha będącego, uniwersał iego królewskiey mości, na ochronę od żołnierzów pomienionemu monasterowi świętego Ducha, pod datą w Warszawie roku ninieyszego dnia siedmnastego Junii, z przyciśnieniem pieczęci wielkiego xięstwa Litewskiego, dany y conferowany, do ksiąg ku zapisaniu podał temi słowy:

Jan Kazimierz, z Bożey łaski król polski etc. Wszem wobec y każdemu zosobna, komu by o tym wiedzieć należało, a mianowicie wielmożnym y urodzonym półkownikom, obersztерom, rotmistrzom, kapitanom, porucznikom, oficerom y wszystkiemu rycerstwu woysk naszych wielkiego xięstwa Litewskiego, iezdnemu y pieszemu, tak polskiego, iako y cudzoziemskiego narodu, w starym y nowym zaciągu na usłudze naszey y rzeczy-pospolitey zostaiącemu, uprzeymie y wiernie nam miłym, łaskę naszę królewską. Wielmożni urodzeni, uprzeymie y wiernie nam mili! Maiąc miłościwy wzgląd y baczenie na wielkie y ciężkie spustoszenie dóbr y samego monastera Wileńskiego Ducha świętego religiey greckiey, do którego częścią przez woyska moskiewskie, częścią przez niediskretnego żołnierza przyszedł, wziąwszy go za tym pod obronę y protekcyą naszę królewską y wszystkie osoby, tak duchowne, iako y świeckie, w monasterze y po folwarkach mieszkaiące, chcemy mieć po uprzeymości y wierności naszey, abyście w tym monasterze mieszkaiących zakonników, którzy nam y rzeczy-pospolitey życzliwą wierność swą wyświadczaiąc, lubo pod władzą nieprzyiacielską żyli, przestrogi różne, dobro dostoieństwa naszego pomnażaiące, dawali y do weyścia w miasto nasze Wileńskie woyskom naszym pomocni byli, żadnemi ciężarami żołnierskiemi, iako to wyciąganiem stancyi odprawowaniem pokarmów, noclegów, braniem podwód, tudziesz przechodami, stanowiskami, zasyłaniem y zasiąganiem żywności nie agrawowali, pogotowiu nikomu inszemu infestować onych nie dopuszczali, owszem tak samych osób duchownych, ia-

ko y świeckich, przy wolności y prerogatiwie cerkiewney, namnieyszey władzy nad niemi y sądów sobie nieusurpiując, ani się z niemi w żadne sądy niewdaiąc, zachowali, inaczey, pod surowością artykułów woyskowych y sub refusione damnorum repressorum, które na zasługach uprzeymości y wierności waszey requirować każemy, nie czyniąc. Dan w Warszawie, dnia XVII miesiąca Junii, roku Pańskiego MDCLXI, panowania naszego polskiego XIII, a szwedzkiego XIV roku. Jan Kazimierz król (Locus sigilli maioris cancellariae magn. duc. Lit.). Andrzey Kotowicz — pisarz wielkiego xięstwa Litewskiego. Który to uniwersał iego królewskiey mości iest do xiąg wpisany y wypisem iegomości oycu namiestnikowi wespół z samym originałem wydany.

1661 г. Іюня 28 дня.

Изъ книги № 5113, за 1657—1666 г., стр. 615.

68. Жалоба Виленскихъ Св.-Троицкихъ базиліанъ на православныхъ монаховъ Виленскаго Св.-Духовскаго монастыря о захватѣ послѣдними церковнаго имущества.

Базиліане Виленскаго Св.-Троицкаго монастыря приносятъ жалобу на Виленскихъ же Св.-Духовскихъ монаховъ по слѣдующему случаю: будто монахи входили въ сношеніе съ „москвитиномъ“ непріятелемъ, оказывали ему постоянное содѣйствіе, грабили и разоряли церкви и костелы, ограбили Свято-Троицкую церковь, спрятали у себя гробы московскаго патріарха Игнатія и бывшаго уніятскаго митрополита Вельямина Рутскаго, захватили Св.-Троицкіе колокола и вообще причинили убытковъ по крайней мѣрѣ на 100,000 копъ Литовскихъ грошей.

Przed sąd y szlachetny urząd radziecki Wileński przyszedszy osobiście wielebny w Bogu iegomość ociec Arseni Abramowicz, imieniem przewielebnego iegomości oyca Benedikta de Terło Terleckiego—prowinciała y archimandrity Wileńskiego, także imieniem swoim, y wszystkiego conventu swego bazyliańskiego, przy cerkwi świętey Tróycy w Wilnie, w uniey ś. będącego, czyniący protestatią na piśmie przeciwko przewielebnym y wielebnym ichmościom oycom starszym y przełożonym conventu Wileńskiego disunickiego, przy cerkwi świętego Ducha w Wilnie będącym, niżey imiony y przezwiski wyrażonym, o rzecz w tey że protestaciy dostatecznie opisaną, do ksiąg ku zapisaniu, prosząc aby była przyięta, podał temi słowy:

Opowiadali y żałowali w Bodze przewielebny imć xiądz de Terło Terlecki—provinciał y archimandrita monastyra Wileńskiego, z confratrem swoim z wielebnym

imcią xiędzem Arsenim Abramowiczem, przy cerkwi świętey Tróyce w Wiluie będącey, sami od siebie y imieniem wszystkiego conventu swego, w uniy świętey będącego bazyliańskiego, za wzięciem y daniem sobie pewney sprawy y wiadomości od ludzi świeckich y duchownych ,w uniy będących y w wierze świętey katholickiey, a mianowicie od wielebnego oyca Mikołaia Rybińskiego—prezbitera cerkwie Woskresieńskiey w Wilnie będącey, y innych wielu ichmości oyców duchownych, którzy tey sprawy niżey pisaney są dobrze wiadomi, na wielebnych oyców starszych y przełożonych ichmości y monastyra dizuniackiego, przy cerkwi świętego Ducha w Wilnie będących, a mianowicie na wielebnego xiędza Josipha Tukalskiego—archimandrytę Wileńskiego, na imci xiędza Daniela Dorofiewicza—namiestnika imci, na wielebnego oyca Sawicza—archimandrytę Iewieyskiego, także y na ecclesiarchę tego monastyra, y na wszytek convent disuniacki, tak duchowny, iako y świecki, poradców y pomocników ich, im samym imiony y przezwiski lepiey znaiomych y wiadomych, o to: iż pomienieni ichmość oycowie wielebni disuniaci, usadziwszy się z dawnych czasów na wiarę powszechną rzymską, w uniy świętey będącą, różne sposoby do wykorzenienia y zgubienia oney wynaydowali y wynaydować nie przestaią; ludzi różnych, tak postronnych zagranicznych, iako y tu in centro państwa iego królewskiey mości, pana naszego miłościwego w wielkim xięstwie y na Rusi, na Ukraynie będących, do niesnasek y niepokoiu ustawicznie pobudzali y pobudzaią, a zatym ludzi niewinnych zobudwu stron do krwie chrześciańskiey przelania y dóbr spustoszenia, miast, miasteczek, sioł, kościołów y cerkwi chwały Bożey przewiedli y przywodzą, y w uporze swym stoiąc przestać nie chcą, iakosz nie dawnemi czasy w roku tysiąc sześćset piędziesiąt piątym, miesiąca Augusta ósmego dnia, za nastąpieniem Rusi y Kozaków ukrainnych, a wprowadzeniem tu do wielkiego xięstwa Litewskiego wiarołomnego Moskwicina, gdy tu do Wilna, miasta iego królewskiey mości stołecznego, woyska nieprzyiacielskie wielką potęgą przyszli, w tym czasie, iako się to być samą rzeczą pokazuie, że wszytkie uniiackie cerkwie y kościoły Boże zruinowano, a ich dizuniacka cerkiew cała y nienaruszona ze wszytkim zostaie, do którey oni zebrawszy się z Moskwą y sprzysiągszy, wszytkie splendory, apparata nie tylko z inszych cerkiew, kościołów, ale y z tey cerkwie świętey Tróyce, oni sami oycowie disuniaci, przy Moskwie będący, hostiliter czasu tey woyny niemało skarbów cerkiewnych, badaiąc się o nich u różnych ludzi świeckich y duchownych, y gdzie kolwiek schowane byli, mocą, gwałtem pozabierali, złota, śrebra, krzyże, kielichy, patyny, księgi, bibliotekę, obrazy we złocie, śrebrze oprawne, z kamieniami drogiemi, saki, ryzy, dalmatyki, antepedia, antepetazmy, vella różne złotem y perłami, śrebrem haftowane, tuwalnie iedwabiem y złotem szyte, obrusy, opony, kobierce, szyrzynki, alby, chorągwie, też haftowane złotem y śrebrem ciągnionym, tak z tey cerkwie ś. Tróyce, iako y z kaplice iaśniewielmożnych ichmości godney pamięci pp. Skuminów Tyszkiewiczów do siebie pozabierali. Item ieszcze wywiedziawszy się ichmość wielebni oycowie disunici tegoż czasu o skrzyni ichmościów oyców uniatów, u ichmościów oyców iezuitów, w kościele świętego Kazimierza w Wilnie będącey, z apparatami y splendorem niemałym w schowaniu będącey y tę do sobie wzięli. Item ociec Theodoryt iegomość dizuniacki, tegoż

czasu przy Moskwie będąc, wywiedziawszy się u mieszczanina Wileńskiego Jerzego Pawłowicza o apparacie cerkwie świętey Tróyce, rozrzucawszy towary iego, ten apparat do cerkwie święto-Duskiey wziął y zaprowadził. A przy tym od tey że cerkwie świętey Tróyce tegoż czasu woyny moskiewskiey ciż oycowie dizuniaci ieden dzwon wielki, nazwany Lebiedź, kosztem niemałym z fundacyi iaśniewielmożnych ichmościów panów Sapiehów y drugi mnieyszy dzwon wzięli y teraz u siebie maiąc, miasto zegara godziny weń wednie y w nocy młotem wielkim wybiaiąc, ustawicznie biią, chcąc go umyślnie rozbić, aby y napotym ichmość oycowie uniaci do chwały Bożey nie mieli czym dzwonić, iako y teraz nie maią. A nadto, iako tego żałuiące ichmość osoby wysz mianowane maią sobie tego pewną wiadomość, bo ludzi zacnych y osób duchownych, że cisz ichmość oycowie dizuniaci podtenczas woienny z cerkwi ś. Tróyce z sklepu dwoie ciało z trunami, axamitem czarnym obitemi, z tablicami śrebrnemi y ćwiekami, to iest, iedne ciało w Bogu zeszłego oyca Ignacego, bywszego patriarchi Moskiewskiego, który za urządzeniem Bożym y Ducha świętego, porzuciwszy wiarę dizuniacką, sam dobrowolnie rozkrzewiaiąc wiarę świętą rzymską uniacką został unitem, y w tey wierze powszechney umarł, y tu w tey cerkwi świętey Tróycy pogrzebiony był, drugie ciało w Bogu zeszłego świętey pamięci iegomości xiędza Józefa Weliamina Ruckiego, metropolity Kiiowskiego y wszytkiey Rusi, też uniata; które to ciała y z trunami pomienieni ichmć oycowie dizuniaci, nie wiedzieć z iakich miar, do siebie z pomienioney cerkwie świętey Tróycy zabrali y nieznośne krzywdy y szkody żałuiącym ichmościom w Bodze przewielebnym xiędzom uniatom y cerkwi Bożey świętey Troieckiey y wszytkiemu conventowi ichmościów plus minus na sto tysięcy kop groszy liczby Litewskiey, które są mianowicie na osobliwych reiestrach, attestaciach y relaciach ichmość opisane y wyrażone. Po które to rzeczy, apparata, dzwony y ciała, gdy teraz ichmość wyszopisane osoby wielebni oycowie uniaci, za upewnieniem ichmość oyców disunitów y pisaniem imci xiędza Dorofiewicza, iako na tenczas starszego tego monastera ś. Ducha, tu do Wilna w roku teraznieyszym tysiąc sześćset sześćdziesiątym pierwszym, miesiąca Junia trzeciego dnia nie małym kosztem z confratrami swemi przyiachali, chcąc ie do siebie przyiacielskim sposobem według ich submissiy odyskać y odebrać, niepoiednokrotnie posyłali, których ichmość oycowie disunici, czas od czasu zwlekaiąc y wymówki różne czyniąc, o czym szyrzey w relacyi ieneralskiey opisano y dołożono iest, tych rzeczy wszystkich cerkiewnych y dzwonów, pogotowiu y tych wielebnych ciał oddać y wrócić nie chcieli y nie wiedzieć, gdzie te czcigodne ciała zadzieli, a snać mszcząc się y pastwiąc się nad niemi, y kości ich sprofanowawszy niewiedzieć w co obrócili, albo li ie popalili. A tak o to wszytko pomienieni ichmość wielebny oycowie bazyliani w uniy świętey będący, in foro fori chcąc z niemi oycami disunitami y do kogo prawo drogę pokaże czasu prawa szerzey mówić, y tego prawnemi dokumentami dowodzić, dali to opowiedanie swoie do xiąg urzędowych zapisać.

1661 г. Іюля 21 дня.

Изъ книги № 5113, за 1657—1666 г., стр. 610.

69. Донесеніе вознаго о томъ, что онъ присутствовалъ при требованіи уніатами Виленскаго Св.-Троицкаго монастыря отъ монаховъ православнаго Св.-Духовскаго монастыря многихъ церковныхъ вещей, въ томъ числѣ большаго колокола, называемаго „Лебедь."

Въ этомъ документѣ заключается посвидѣтельствованіе вознаго о томъ, что онъ присутствовалъ при требованіи уніятами разныхъ предметовъ, будто захваченныхъ Св.-Духовскими монахами во время нашествія Москвитянъ, какъ то: церковной утвари, иконъ, гробницъ Игнатія и Рутскаго и колоколовъ, на что монахи отвѣчали отказомъ по случаю отсутствія своего архимандрита.

Przed sąd szlachetny urząd radziecki Wileński przyszedszy osobiście szlachetny pan Stephan Gromacki—ienerał iego królewskiey mości woiewodztwa Wileńskiego, kwit swóy relaciyny w sprawie niżey wyrażoney, pod datą roku ninieyszego, dnia piętnastego Junii stały, z podpisem ręki swey własney y pod trzema pieczęciami, przed tymże sądem y urzędem przyznawszy, do act ku zapisaniu podał temi słowy: Ja Stephan Gromacki—ienerał iego królewskiey mości woiewodztwa Wileńskiego, zeznawam tym moim relacyinym quitem, iż w roku teraznieyszym tysiąc sześćset sześćdziesiątym pierwszym miesiąca Junia piętnastego dnia, maiąc ia przy sobie stronę dwuch szlachciców p. Jana Fiedorowicza, a p. Wasila Adamowicza z przydania imci p. Pawła Danilewicza—sędziego ziem. Wileńskiego, starosty Inturskiego za potrzebowaniem w Bodze przewielebnego imci x. Benedikta de Terło Terleckiego, prowinciała archimandryty monastera Wileńskiego, przy cerkwi Tróyce świętey będącego, chodziłem tego roku y dnia zwysz pisanego, y z tą stroną przy mnie byłą, z w Bodze przewielebnym iegomością xiędzem Arsenim Abramowiczem, starszym tego monastera świętey Tróyce, do monastyru wielebnych oyców przy cerkwi świętego Ducha tu w Wilnie będących. Gdzie przyszedszy znalezliśmy tam w monastyrze nie mało ichmości oyców czernców, u których pytaliśmy się naprzód o starszym ichmości przełożonym, o oycu wielebnym xiędzu Danielu Dorofiiewiczu, o którym nam ichmość oycowie czerncy powiedzieli, że tu na tenczas iegomości xiędza Dorofiiewicza — starszego naszego niemasz, mianuiąc go że odiechał gdzieś, w sprawach niektórych z Wilna. W tym czasie przyszedszy do nas wielebny oyciec Sawicz—archimandryta Iewieyski, po-

wiedział to, że ia tu na ten czas w monastyrze na mieyscu imci xiędza Dorofiiewicza—starszego tego monastyru y cerkwie świętego Ducha zostaię y pytam w. imciów: czego waszmciowie tu u nas potrzebuiecie? Zaczym iegomość xiądz Arseni Abramowicz — uniat, imieniem iegomości x. prowinciała y archimandryty monastera świętey Tróyce, (list) o rzecz mianowicie w nim wyrażoną pisany, z którego listu dowodził, imć xiądz Abramowicz, że imć xiądz Dorofiewicz przyobiecał imci xiędzu archimandrycie naszemu y wszytkiemu conwentowi naszemu przyiacielskim sposobem, krom zaciągów prawnych, wszytkie rzeczy cerkiewne Tróyce świętey, które kolwiek czasu inkursiy Moskiewskiey są hostiliter zabrane, do ich monastyra świętego Ducha, które są mianowicie na osobliwych reiestrach ichmości opisane y dołożone szeroce. A mianowicie teraz przedemną ienerałem y tą stroną szlachtą upomniali się ichmość oycowie bazylianie świętey-Tróyce u ichmć oyców disunitów, o wszytek splendor rzeczy apparatów kaplice iaśnie wielmożnych ichmościów panów Skuminów, przy tym dzwonu wielkiego nazwanego *Lebiedzia* *), y drugiego mnieyszego dzwonu fundaciy

---

*) Этотъ колоколъ Лебедь *въ перелитомъ видѣ* находится въ настоящее время на колокольнѣ Виленскаго Свято-Троицкаго монастыря. На немъ крупными славянскими литерами начертана слѣдующая русская надпись: «Сей звонъ, нареченный прежде Лебедь, перелітъ во честь и славу Святыя Живоначальныя Тройцы ко храму ея літа Б҃жого ҂ахоѕ (1676), за королѧ полского Іѡана третего, накладомъ Іѡана Огурцевича, бурмістра Виленского.» Отсюда становится яснымъ, что въ возникшемъ между Виленскимъ Св.-Духовскимъ монастыремъ и Виленскими Троицкими базиліанами спорѣ, касательно владѣнія этимъ колоколомъ, послѣдніе одержали верхъ и снова возвратили себѣ свой древній Лебедь. Въ 1706 г. во время большаго пожара истребившаго почти половину Вильны, когда сгорѣла и Троицкая церковь съ колокольнею, колоколъ Лебедь, при паденіи своемъ на землю, по счастливой случайности застрялъ въ окнѣ сосѣдняго дома, отчего и остался совершенно цѣлъ [1]). Но надо полагать, что во время такого же пожара въ 1760 г., когда опять сильно пострадалъ отъ огня Троицкій монастырь, Лебедь по всему вѣроятію, опять упалъ на землю и менѣе счастливо чѣмъ въ первый разъ [2]). А что онъ несомнѣнно около этого времени потерпѣлъ большія поврежденія, въ этомъ насъ удостовѣряетъ одно мѣсто изъ „Меморіала" нѣкоего Троицкаго монаха отъ 1701 года, гдѣ составитель его, въ числѣ другихъ восхваляемыхъ имъ добродѣтелей усерднаго и богатаго фундатора Троицкой церкви, уніата, Виленскаго бургомистра Ивана Оугрцевича, включаетъ и ту, что онъ „dzwon wielki, nazwany Łabędź roztłuczony, de nowo restawrował" [3]) (т. е. перелилъ разбитый большой колоколъ, называемый Лебедь). Реставрація же эта или переливка, какъ мы видимъ изъ надписи на колоколѣ, была произведена въ 1676 году.

Этотъ новоперелитый колоколъ Лебедь, существующій уже 200 лѣтъ, на нашъ взглядъ заслуживаетъ того, чтобы сказать здѣсь нѣсколько словъ о его настоящемъ видѣ. Переливка его, какъ видно, произведена довольно первобытнымъ способомъ: на внутреннихъ и внѣшнихъ стѣнкахъ его замѣтно множество шераховатостей и плевъ, которыя въ болѣе выступающихъ мѣстахъ были сглаживаемы и выравниваемы помощью долота. На немъ, кромѣ вышеупомянутой русской надписи, двумя рядами опоясывающей его голову или верхній конецъ, на срединѣ его стоятъ еще двѣ над-

---

[1]) *Вилен. Археографич. Сборникъ*, т. X, стр. 306.
[2]) Тамъ *же*, стр. 308.
[3]) Тамъ же, стр. 83.

iaśnie wielmożnych ichmościów pp. Sapiehów, także obrazów kosztownych. Item upominali się o oddanie dwu ciał z grobami, od świętey Tróyce do cerkwi świętego Ducha zabranych hostiliter czasu tey woyny Moskiewskiey, mianowicie ciała oyca w Bogu świętego Ignacego — bywszego patriarchi Moskiewskiego, który za natchnieniem Ducha świętego porzuciwszy wiarę disunicką sam dobrowolnie rozkrzewiaiąc wiarę świętą rzymską, został uniatem y w tey wierze umarł y tu w tey cerkwi świętey Tróycy pogrzebiony był, iako święty ociec y zakonopodawca, którego to ciało, iako mianowali ichmość, było w sklepie w trunie dębowey, obitey axamitem czarnym, ćwieki y tablica śrebrna, z herbem y napisem; drugie ciało w Bogu zeszłego świętey pamięci imci oyca Welamina Józefa Rutskiego, metropolity Kiiowskiego y wszytkiey Rusi, też uniata wiary powszechney rzymskiey, które także w tey cerkwi świętey Tróycy w bogatey trunie w sklepie, iako mienili, stało, aby ichmość oycowie disunici z cerkwi świętego Ducha wszytko wcale podług reiestru ichmość do-

---

писи. Одна изъ нихъ на латинскомъ языкѣ гласитъ слѣдующее:

«Nobili et m-gfico DD. Joanni Ohurcewicz consuli Vilnensi ob transfusum hoc æs campanum memnosynon.

Cygnus eram, vox vita fuit modulando fatisco
Imo meo resonam chasmate de novo animam
Vox in deserto chlamantis voce clientis
Excitat ad vitam me revocato meam.
Poni fecit monasterium»

Другая надпись на польскомъ языкѣ такая:

«Lał Fedor Fedorowicz,
perwec w Wilni. Anno 1676».

Въ одной линіи съ этими надписями на третьей сторонѣ колокола находится небольшой барельефъ, изображающій во весь ростъ человѣка, поводимому простаго русскаго мѣщанина, держащаго въ правой рукѣ большой четыреугольный крестъ, который однимъ концомъ опирается въ землю, а другимъ возносится надъ его головою. Другихъ особыхъ украшеній, кромѣ самыхъ простыхъ и несложныхъ узоровъ вокругъ русской надписи, на колоколѣ не имѣется. На немъ также, къ сожалѣнію, не показана величина его вѣса; но судя по его весьма значительному объему (линія его нижней окружности равняется 6 арш. и $9^1/_2$ вершкамъ; вышина же отъ верхняго края до нижняго, спускаясь по его наклонной плоскости, составляетъ 1 арш. $8^3/_4$ вершка), можно предположить въ немъ отъ 170 до 200 пудовъ. Колоколъ установленъ на мѣстѣ по католическому обычаю, т. е. на неподвижной оси, вращающейся своими концами въ особыхъ жолобкахъ, утвержденныхъ въ простѣнкахъ колокольни. Къ оси этой съ массивными дубовыми накладками придѣлано перпендикулярно особое коромысло или рукоятка, при нажиманіи котораго весь массивный колоколъ легко приходитъ въ качательное движеніе, при чемъ висящій въ немъ языкъ, неправильно болтаясь во всѣ стороны, производитъ звонъ. Само собою разумѣется, что въ настоящее время, когда Троицкій монастырь, со времени упраздненія въ Сѣверо-Западной Руси церковной уніи, вновь сдѣлался православною русскою обителью, звоненіе въ этотъ древній колоколъ, издающій весьма гармоничные звуки, производится по православному обычаю, т. е. съ помощью веревки, привязанной къ концу его языка. Не лишне здѣсь еще упомянуть, что на колокольнѣ Виленскаго Св.-Троицкаго монастыря находятся еще два древніе колокола, отлитые базиліанами для Троицкой церкви. По объему своему они значительно уступаютъ перелитому колоколу Лебедю. На нихъ красуются только однѣ польскія надписи; на одной изъ нихъ стоитъ 1672 годъ. Они утверждены въ простѣнкахъ колокольни по тому же способу, какъ и Лебедь.

Примѣчаніе члена Ком. И. Я. Спрогиса.

browolnie oddać y wrócić chcieli ichmościóm oycom uniatom do cerkwi świętey Tróycy. Nie mniey y to opowiadali przed ichmościami oycami disunitami: Iż w Bodze przewielebny iegomość xiądz Terlecki—prowincial y archimandryta nasz uniacki, podeymuiąc koszt niemały dla odyskania tych wszytkich rzeczy, hostiliter czasu woyny Moskiewskiey zabranych, do conventu waszego disunickiego, według pisania iego mości xiędza Dorofiewicza—starszego waszego, przyiechał y prosił o oddanie w waszmościów sobie onych. Nie mniey y o to napomina w imciów, abyście mu dzwonu wielkiego Lebiedza nie kazali miasto zegaru ustawicznie co godzina dzień y noc w iednę stronę sercem y młotem wielkim bić, bo zapewnie naruszyć się musi, gdyż macie insze swoie dzwony wielkie, a co niechcecie zegarownych godzin wybiiać, ale to czynicie wszytko ku szkodzie naszey uniackiey y ku wzgardzie wiary naszey czyniąc, abyśmy y napotym nie mieli, iako y teraz nie mamy w co do służby Bożey cerkwie naszey uniackiey dzwonić. Na to odpowiedzieli oycowie disunici: że my żadney rzeczy namnieyszey bez woli y bytności samego imci w Bodze wielebnego xiędza Dorofiewicza—starszego naszego, do cerkwie waszey uniackiey wydać nie możemy y nie wydamy, aż sam imci xiądz Dorofiewicz tu do Wilna przyiedzie, a my nie wiemy ni oczym. Za czym iegomość w Bodze przewielebny xiądz Terlecki—prowincial y archimandryta uniacki Tróyce świętey, czekał na przyiazd iegomości xiędza Dorofiewicza ode dnia piętnastego miesiąca Junii aż do dnia dwudziestego pierwszego tegoż miesiąca Junii. W roku wysz pisanym z Wilna odieżdżaiąc przedemną ienerałem y tą stroną szlachtą, przy mnie byłą, protestuiąc oświadczył y ten dzwon wielki nazwany Lebiedź widząc go być dotąd w całości, przy którym mianowali ichmość oycowie uniaci, że im rzeczy nie mało z cerkwi Troieckiey tu do cerkwi świętego Ducha do oyców dizuniatów zabrano, przyporęczaiąc we stu tysięcy kopach monety Litewskiey do rosprawy aresztowali, o czym szerzey w processach ichmości sama rzecz żałoby opisana y dołożona iest. A tak ia ienerał, com widział y słyszał, na tom dał ten móy relacyiny kwit pod moią pieczęcią y z podpisem ręki mey, także pod pieczęćmi strony szlachty, przy mnie na ten czas byłey. Pisan w Wilnie roku, miesiąca y dnia zwysz pisanego. U tego relacyinego kwitu trzy pieczęci przyciśnioney y podpis ręki ieneralskiey takowy: Stephan Gromacki—generał ręką swą. Który to relacyiny kwit iest do ksiąg sądowych szlachetnego urzędu radzieckiego Wileńskiego wpisany.

1663 г. Мая 24 дня.

Изъ книги № 5115, за 1663—1665 г., стр. 224.

70. Контрактъ, по которому отдается въ 15-тилѣтное арендное содержаніе Виленскому мѣщанину и купцу Селявѣ домъ Виленскаго Св.-Духовскаго монастыря, называемой Малая Гелда.

Виленскій мѣщанинъ и купецъ Андрей Рачкевичъ съ одной стороны записалъ Виленскому Свято-Духовскому монастырю извѣстную сумму, обезпечивъ ее на своемъ домѣ, называемомъ „Малая Гелда," а съ другой — занялъ подобную же сумму у мѣщанина и купца Стефана Мигуры подъ обезпеченіе того же дома. По смерти его этотъ домъ перешелъ во владѣніе монастыря и Мигуры. Но такъ какъ онъ былъ разрушенъ непріятелемъ, то новые владѣльцы и заключили настоящій контрактъ съ мѣщаниномъ Селявой на слѣдующихъ условіяхъ: Селява беретъ домъ на 15 лѣтъ въ аренду; первые 5 лѣтъ ничего не платитъ; вторые 5 лѣтъ по 200 зл., а третьи 5 лѣтъ по 450 зл., за что онъ обязывается произвести ремонтъ на сумму 2,500 зл., которые будутъ возвращены ему по истеченіи 15 лѣтъ.

Feria quarta die sexta mensis Junii, anno 1663.

Coram nobili officio consulari Vilnensi actisque eiusdem officii personaliter comparentes religiosus Platon Łukiański, notarius Kożuchowski — ordinis sancti Basilii conventus Vilnensis, ad aedes s. Spiritus ritus graeci commorantes, a religioso Pachomio Sawicz totiusque monasterii, ad hunc actum delegati, tum et honoratus Andreas Migura — civis negotiator Vilnensis, nec non honorata Regina Migurzanka—famati Basilii Fiedorowicz—patritii Vilnensis consors legitima, cum assistenti eiusdem mariti sui uti coniugalis tutoris, contractum ratione lapideae, Giełda Minor dictae, in circulo fori Vilnensis, certis graniciebus situatae, cum famatis Paulo Tomaszewicz Sielawa dicto et Theodora Tupiecianka Sielawina—consortibus, in scripto parato initum, palam publice ac benevole recognoverunt actisque praesentibus immetricari, tum et nobiles ac spectabiles dd. consulares, probanda intromissione, ac devastationis eiusdem lapideae ex uno facienda conspectione, deputari petierunt. Quarum quidem literarum formalia contractus exprimentium is est, qui sequitur tenor:

Ja Pachomi Sawicz—namiestnik na ten czas monastyra Wileńskiego reguły świętego Bazilego, przy cerkwi brackiey świętego Ducha będącego, moim y całego monastyra, z którym cale y zupełnie podług ustaw naszych zniosłem y namówiłem się, imieniem, czyniąc y maiąc pewną summę z legaciey sławney pamięci nieboszczyka pana Andrzeia Raczkiewicza—mieszczanina y kupca Wileńskiego na kamienicy, Giełda Mała nazwaney, na monastyr nasz należącą, decretami szlachetnego urzędu burmist-

rzowskiego y radzieckiego Wileńskiego, z intromissią y possesią przysądzoną; ia zaś Stephan Migura, kupiec y mieszczanin Wileński y ia Regina Migurzanka Bazilowa Fiedorowiczowa, z przytomnością tegosz małżonka, iako opiekuna przyrodzonego, do teyże kamienicy respektem summy nie małey, nieboszczykowi rodzicowi naszemu panu Andrzeiowi Migurze winney y na przerzeczoney kamienicy prawem zastawnym wniesioney y assekurowaney, tak też ratione wieczności od p. Azarycha nabytey należąc, wiadomo czyniemy tym naszym kontraktem arendownym: iż my, widząc pomienioną kamienicę, Giełda Mała nazwaną, w Wilnie na Ambarach leżącą, przez nieprzyiaciela ogniem roku tysiąc sześćset pięćdziesiąt piątego spustoszoną y bez opatrzenia codzień ku większey ruinie idącą, iako tego wszytkiego spustoszenia y ruiny konspekcia przez urząd odprawiona iest, a chcąc aby kiedyszkolwiek, lubo nierychło, do swoiey perfekciey przyszła, po wielu naszych na restauratią kosztu obmyślaniach y requisitiach, zgodnie z sobą tak monastyr, iako y my successorowie p. Migury zniosszy się, przerzeczoną kamienicę, wyiąwszy kramy iedney y piwnice, które do nas należeć maią, sławetnym panu Pawłowi Tomaszewiczowi Sielawie y paniey Theodorze Tupieczance—małżonkom, mieszczanom Wileńskim, na lat piętnaście po sobie idące, prawem arendownym puściliśmy, takowym sposobem: Iż przerzeczeni małżonkowie, obiąwszy arendą w possessią swą kamienicę mianowaną, przez lat pięć, które w roku teraznieyszym tysiąc sześćset sześćdziesiąt trzecim, w dzień święta Bożego Narodzenia, podług nowego kalendarza poczynać się, a w roku tysiąc sześćset sześćdziesiąt ósmym takowegosz święta kończyć będą, żadnego czynszu nam monastyrowi y sukcessorom p. Migury, a to względem restauratiey, którą swym własnym kosztem (iako się niżey wyrazi) podiąć przyobiecali, płacić nie maią.—Po wyściu zaś tych pięciu lat znowu przez lat pięć, które da pan Bóg w roku przyszłym tysiąc sześćset sześćdziesiątym ósmym takowegosz święta Bożego Narodzenia zaczną się y w roku tysiąc sześćset siedmdziesiątym trzecim na też święto skończą, iuż nam niżey mianowanym osobom po złotych dwieście co rok dnia ośmnastego Septembra połowę do monastyra, a połowę do nas successorów płacić maią. A po expirowaniu tych dziesięciu lat przez ostatnie lat pięć, które roku przyszłego tysiąc sześćset siedmdziesiąt trzeciego na też święto Bożego Narodzenia początek swóy brać maią, a roku tysiąc sześćset siedmdziesiąt ósmego koniec wezmą, wysz rzeczeni panowie arendarze iuż po złotych cztyrysta pięćdziesiąt co rok także dnia ośmnastego miesiąca Septembra, połowę na monastyr, a połowę na nas successorów p. Migury oddawać powinni będą. A iż pomieniona kamienica, iako spustoszona, przerzeczonym sposobem w arendę puszczona, nie z inney przyczyny, tylko że pomienieni małżonkowie przez lata wyżeyopisane obiecali y przyrzekli na wybudowanie y wymurowanie teyże kamienicy z swey substantii złotych dwa tysiąca pięćset spełna ważyć y spendować. Jakosz tym kontraktem arendownym naszym pozwalamy y daiemy moc panom arendarzom naszym przerzeczoną kamienicę, w czym kolwiek restauraciey potrzebować będzie, naprawiać, murować, budować, y pobudowawszy y naprawiwszy wszelakie pożytki, według upodobania swego wynaydować, szynki trzymać, gości różne na stancią przymować, sąsiadom, lu-

dziom poczciwym, mieszkania naymować y inne tym podobne fructificatie czynić; iednakże tych wydatków, co rok na budynek spendowanych, p. Sielawa y p. małżonka iego każdego roku drugiego albo trzeciego dnia po Bożym Narodzeniu przy urzędzie, (a to żebyśmy przy okupie od wieczystych dziedziców tey kamienicy, podług praw nam służących, na tych przybudynkach nie szkodowali), regestrami pokazać powinni będą. A my zgodnie, kożdego roku przyiąwszy cokolwiek na dwa tysiące pięćset złotych przez lat piętnaście p. Sielawa y p. małżonka iego wydadzą, oddać przy expiraciey mianowanych lat piętnastu tym kontraktem obliguiemy się. Nie maią pp. arendarze z kamienicy ustąpić aż zupełna wszystkich wydatków doydzie satisfakcia, ciężary y składanki, które na samą kamienicę mere włożone będą, my sami monastyr y successorowie pana Migury znosić mamy, a ieżeliby panowie arendarze de suo zapłacili, tedy przy porachunku corocznym przyiąc całe mamy. Waruiemy też tym kontraktem my niżey mianowane osoby: Iż gdyby w tych niżey opisanych leciech Pan Naywyższy (czego strzeż Boże) nieprzyiaciela, ogień y inne iakie przypadki, dla których by taż kamienica w ruinę nie z przyczyny pp. arendarzów poszła y oni na summie swey, na restauratią spendowaney, szkodowali, tedy takową szkodę za liquidacią pp. arendarzów nagrodzić zupełnie powinni będziemy. Tak też ieśliby z dopuszczenia Bożego powietrze morowe na te miasto Wileńskie przypuszczone było, przez które by panowie arendarze ani sami, ani sąsiedzi mieszkać nie mogli, tedy takowy czas niefructificowania przez powietrze, albo gotowemi pieniędzmi, albo po wyściu lat piętnastu dalszą arendą teyże kamienicy mamy nagrodzić. A ieżeliby kto pana Pawła Sielawę y panią małżonkę iego tych lat niżey pisanych chciał z spokoynego tey kamienicy wybiiać dzierżania, tedy za daniem znać y obwieszczeniem u kożdego sądu y prawa tyle razy, ile potrzeba wyciągać będzie, bronić y evinkować mamy. Pozwalamy też tym kontraktem przerzeczoną kamienicę panu Sielawie y pani małżonce iego, komu zachcą, takowym że prawem bez żadney od nas contradictiey puścić. A ieżeliby, czego strzeż Boże śmierć na pp. arendarzów pan Naywyższy przepuścił, tedy successorom onych tego kontraktu dotrzymać we wszystkich punktach y paragrafach tym kontraktem zapisuiemy się. I w tym też pana Sielawę y panią małżonkę iego ubespieczamy, że gdy po wyściu lat piętnastu wyżey opisanych y nagrodzeniu szkod y expensów będzie często rzeczoną kamienicę dalszą arendą trzymać chciał, tedy od niey tak samych panów arendarzów, iako y successorów ich oddalać nie mamy. A ieżelibyśmy niechcieli daley p. Sielawie y p. małżonce iego arendować, tedy przed wyściem piętnastu lat półrokiem urzędownie wykazać mamy; także y p. Sielawa z panią małżonką swą, ieżeli by mieszkać nie chciał, uczyni. A dla lepszey pewności ten kontrakt nasz arendowny przed szlachetnym urzędem burmistrowskim y radzieckim Wileńskim przyznać obiecuiemy. A teraz do tego kontraktu arendownego my wyżey mianowane osoby, ia namiestnik monastyru pospołu z oycami y bracią przy pieczęci monastyrskiey y my successorowie pana Migury ręce nasze podpisali y ichmość panów przyiaciół do podpisu uprosili.—Działo się w Wilnie dnia dwudziestego czwartego miesiąca Maia, roku tysiąc sześćset sześćdziesiąt trzeciego. Subscriptio-

nes vero manuum sequuntur, in hunc modum: Za consensem totius fraternitatis namiestnikiem na tenczas będący podpisałem imie moie: Ja Pachomi Sawicz; za roskazaniem oyców y braci imie moie podpisuię Theophan Szołgin — ręką, Stephan Migura—ręką swą. Bazili Fiedorowicz—ręką swą. Ustnie proszony tak od ichmości oyców bazylianów, iako od iegomości pana Stephana Migury y pana Bazilego Fiedorowicza do tego kontraktu iako pieczętarz ręką mą podpisuię Stephan Karaś, ławnik Wileński. Ustnie proszony pieczętarz od oyców bazylianów ś. Ducha y od p. Stephana Migury y p. Bazylego Fiedorowicza do tego kontraktu rękę podpisał Affanas Iwanowicz. Quarum literarum audita publica perlectione nobilis dominus Samuel Szycik Zaleski—officii consularis Vilnensis ritus graeci notarius, suo et aliorum cohaeredum nomine cum iure suo haereditario ad perdictam lapideam competenti se indixit, rationeque alienationis per defunctum nobilem dominum parentem suum bonorum avialium, tum et devastationis eiusdem lapideae est protestatus. Nobile officium consulare Vilnense visis et lectis in eo, uti praemissum est, tenore literis ratione lapideae, Giełda minor vulgo dicta, inter memoratas partes initis interventionem nobilis domini notarii, in quantum de iure competierit, admisit, praedictum vero contractum sententia sua aprobavit; tum et pro danda intromissione ac desolatorum facienda conspectione integrum officium descendere debere censuit. Cui muneri satisfaciendo annuum officium ad memoratam lapideam in circulo fori Vilnensis, granieibus superioribus descriptum, praesente me notario et famulis officii iuratis honestis Casimiro Bernatowicz, Georgio Kozłowski descendit, contrahentesque nemine contradicente intromisit. Desolationis vero eiusdem lapideae sequentem integrum officium fecit conspectionem: Mieszkania górne wszytkie zdesolowane, spodnie porysowane, opadłe y spustoszone. Wszakże cokolwiek którego roku p. Sielawa z małżonką swą w tey że kamienicy przybuduie, to urzędownie werifikować powinien będzie. Quod acticatum est.

1663 г. Іюня 26 дня.

Изъ книги № 5346, за 1663—1665 г., л. 686.

71. Арендный контрактъ, по которому настоятель Виленской Воскресенской церкви отдаетъ Виленскому мѣщанину и золотыхъ дѣлъ мастеру Павлу Рѣчинскому въ арендное содержаніе церковный домъ.

Настоятель Воскресенской церкви вступилъ въ соглашеніе съ Виленскимъ мѣщаниномъ Рѣчинскимъ на предметъ займа денегъ и аренды церковнаго дома. Условія были заключены слѣдующія: священникъ подъ залогъ церковнаго дома беретъ у Рѣчинскаго 300 зл. съ платою по 30% въ годъ— на три года; Рѣчинскій снимаетъ въ этомъ домѣ квартиру и лавку за 40 зл. въ годъ; по истеченіи 3-хъ лѣтъ священникъ обязывается уплатить долгъ Рѣчинскому, а послѣдній держать въ арендѣ церковный домъ еще три года, но по возвышенной цѣнѣ—отъ 80 до 90 зл. въ годъ.

Judicium opportunum et criminale feria tertia ipso die sancti Dominici confesoris die quarta mensis Augusti, per generosum dominum Stephanum Carolum Byliński, sacrae regiae maiestatis secretarium, advocatum, et nobiles ac spectabiles dominos scabinos Vilnenses banitum est anno Domini 1665.

Famatus Paulus Rzeczyński — civis et aurifaber Vilnensis, personaliter veniens ad iudicium et acta praesentia scabinalia Vilnensia, exhibitis duabus recognitionibus, in quibus continetur contractus cum venerabili Nikolao Rybiński—presbytero templi ruthenici Woskrzeszenie dicti notarii capituli religionis graecae, intuitu summae quadringentorum floren. polonic. et mansionis in lapidea eiusdem templi in platea Vitrea, certis graniciebus iacentes, secum initus, subscriptione manus eiusdem venerabilis presbyteri authorisatus, deinde ad calcum earundem recognitionum apposito confirmatio et roboratio per illustrissimum et reverendissimum dominum Gabrielem Kolęda—archiepiscopum et administratorem metropoliae Kiioviensis et totius Russiae, authentice nimium cum subscriptione manus et sigillo eiusdem reverendissimi. Quarum prior recognitio in hunc qui sequitur tenorem sonat:

Mikołay Rybiński — prezbiter cerkwi Woskrzeszeńskiey Wileńskiey, pisarz kapituły r. g., czynię wiadomo tym moim contraktowym listem, iż co za nayściem y wzięciem Wilna od nieprzyiaciela Moskwicina roku tysiąc sześćset pięćdziesiąt piątego, y przez nich za gwałtowną pożogę wszystkiego miasta Wileńskiego, domów y kamienic na różnych w ulicach stoiących y będących, różnym osobom, z płomieniem tego pożaru poszło, miedzy którеmi y kamieniczka cerkiewna kapłańska, na cmentarnym gruncie, na Szklaney ulicy, przy cerkwi stoiąca, do szczętu wygorzała. Przeto

ia, zabiegaiąc dalszym ruinom y spustoszeniu, na opatrzenie oney kamieniczki wziołem y pożyczyłem u sławetnego pana Pawła Rzeczyńskiego — złotnika y mieszczanina Wileńskiego y małżonki iego paniey Żofiey Łukaszewiczowney, złotych trzysta polskich na lat trzy, od roku teraznieyszego tysiąc sześćset sześćdziesiąt trzeciego, miesiąca Junia dwudziestego dziewiątego dnia, to iest, na dzień ś. apostołów Piotra y Pawła, święta rzymskiego, aż do roku da Bóg przyszłego tysiąc sześćset sześćdziesiąt szóstego, miesiąca y dnia takowegosz. A że w teyże kamienicy wymówił sobie wyż mianowany pan Paweł Rzeczyński z małżonką swoią, ratione pożyczoney summy, aby mógł mieć mieszkanie te, wszedszy do podwórza po lewey stronie, świetlicę nadolną, na kram drugą świetlicę nad bramą ze wschodem y piwnicę murowaną pod tymże mieszkaniem ze wschodem. Na co ia pozwoliwszy, wszystkie te mieszkanie mam y powinien będę do świętego Michała święta rzymskiego, w roku teraznieyszym tysiąc sześćset sześćdziesiąt trzecim, ze drzwiami, piecami, ławami, oknami y okiennicami, owo zgoła od mała do wiela, co do tego budynku będzie należało, sporządziwszy wystawić y inwentarzem podać mam; a oni, zażywaiąc tego mieszkania, maią na kożdy rok czynszu kapłanowi po złotych czterdziestu od terminu tego, kiedy się sami wprowadzą, płacić maią takim sposobem. W interesie od tey summy co rok mam mu potrącić złotych trzydzieści, a gotowemi złotych dodać przez lat trzy. A po dokończeniu y wyściu lat trzech, mam y powinien będę te trzysta złotych bez wszelakiey zwłoki y zatrudnienia na terminie panu Pawłowi Rzeczyńskiemu y małżonce iego oddać. Tenże pan Paweł Rzeczyński y małżonka onego, nie ustępuiąc z tego mieszkania, ma ieszcze przez lat trzy mieszkać, płacąc iusz pierwszy rok po złotych ośmdziesiąt, drugi ośmdziesiąt pięć, trzeci złotych dziewięćdziesiąt. A po dokończeniu tych trzech lat, zachce li pan Rzeczyński daley mieszkać, bliższy będzie nad inszych do naięcia. W których tych wszystkich latach ma spokoynie y bezpiecznie, bez przeszkody y zatrudnienia żadnego ni od kogo zażywać. A ieżeli by w czym trudność y przeszkodę iaką od kogo ponosić mieli, tedy ia sam y kożdy po mnie kapłan nastąpiwszy, ma y powinien będzie na kożdym mieyscu od kożdego takowego bronić y zastępować, ile tego potrzeba pokazować będzie, y u każdego prawa iako by pan Paweł Rzeczyński y małżonka onego niwczym szkody y namnieyszey nie ponosili. To tesz waruię, ieżeli by na mnie śmierć pan Bóg w tych czasiech wyszmianowanych przypuścić raczył, a ieszcze by te trzysta złotych przezemnie na tą kamieniczkę wziętych, onemu panu Rzeczyńskiemu y małżonce onego nie oddane były, na tym że budynku przezemnie zbudowanym y wystawionim, y onym podanym bez płacenia czynszu nie maią ustępować, aż się onym od kożdego takowego, kto po mnie nastąpi, dosyć stanie. I to tesz waruię, ieśli by w czasiech tych póki onemu panu Pawłowi w iakim kolwiek terminie lat trzy nie wyszły, y pieniądze onemu oddane nie były, a z dopuszczenia Bożego powietrze morowe pokazało się, y od onego uciekali, tedy od uciekania defalkacia w czynszu być ma, y te mieszkanie, na którym oni maią wniesioną summę, nie ma być ni od kogo zaymowane y naymowane, pod zaręką takoweyż summy złotych trzysta. Tak tesz czego Boże zachoway, a bez przy-

czyny onych, ogień się w tey kamienicy pokazał, y ten budynek zgorzał, tedy według uwagi ludzkiey ma się panu Pawłowi y małżonce iego tak nagrodzić, żeby oni ukrzywdzenia nie ponosili, y summa onych nie zginęła. Do tego aby w kamienicy było zawsze czysto, y kóżdey soboty y przed świętem iakim chłopiec był wysyłany spólnie z drugiemi gnóy z kamienicy był wywożony, tak tesz y z ulicy rynsztok był chędożony, y czysto pod oknem y murem. Prewet kiedy bywa uprzątywany, aby do równey części według osób składankę dawał. I na tom dał ten móy kontraktowy list z podpisem ręki mey, y z podpisem rąk odemnie uproszonych. Który ten list móy, za przyiachaniem pana y pasterza mego, ma być confirmowany y panu Pawłu y paniey małżonce onego miany y za prawo dany. Pisan w Wilnie, roku tysiąc sześćset sześćdziesiąt trzeciego, Junia dnia dwudziestego siódmego. Mikołay Rybiński— prezbiter y pisarz kapitulny kapituły Wileńskiey r. g. mp. Ten list we wszystkich punktach y paragrafach wysz pomienionemu panu Pawłowi Rzeczyńskiemu stwierdzam: Gabryel Kolęda—archiepiscopus, administrator metropoliey Kiiowskiey, Halickiey y wszystkiey Rusi, mp. Locus sigilli eiusdem reverendissimi archiepiscopi.

Alterius vero recognitionis tenor sequitur in hunc modum: Tegosz roku 1663, miesiąca Septembra 12 dnia. W zwyż mianowanym kontrakcie Mikołay Rybiński— prezbiter y pisarz kapituły r. g. Wileńskiey, iż nie mogąc temi trzemastych złotych od pana Pawła Rzeczyńskiego y małżonki onego, według kontraktu, na termin naznaczony budynku w kamienicy cerkiewney wystawić, za pozwoleniem y wiadomością pana y pasterza moiego, powtórnie u tegosz pomienionego pana Rzeczyńskiego wziołem y pożyczyłem ieszcze złotych sto, na dokonczenie tego budynku, przeze mnie zaczętego, których wszystkich pieniędzy y z wysz pomienionemi w kontrakcie summa zostaie złotych czterysta, a iż większa summa, tedy tesz respektem oney nie na lat trzy, ale na lat cztery powinien będzie pomieniony pan Rzeczyński y małżonka iego przy tym mieszkaniu zostawać, przy postanowionym czynszu według sprawionego y mianowanego kontraktu po złotych czterdziestu płacić maią roku każdego, aż do oddania pieniędzy. A w ostatku, przy inszych punktach y klausulach, w kontrakcie pomienionych, a od pana y pasterza mego stwierdzonych, pana Pawła Rzeczyńskiego y małżonki iego zostawuię. Pisan roku y dnia wyszmianowanego: Nikołay Rybiński— prezbiter y pisarz r. g. Wileńskiey kapituły. Stwierdzony ten list: Gabriel Kolęda—archiepiscopus, administator metropoliae Kiioviensis totiusque Russiae mp. Locus sigilli eiusdem reverendissimi archiepiscopi. Quod actis praesentibus est consignatum.

1666 г. Апрѣля 10 дня.

Изъ книги № 5117, за 1666—1668 г., стр. 197—201.

72. Переуступочное право отъ Могилевскаго и Селецкаго игумена Пахомія Савича Виленскому Св.-Духовскому монастырю на взысканіе денежной суммы.

Игуменъ Могилевскаго Богоявленскаго и Селецкаго базиліанскихъ монастырей Пахомій Савичъ долженъ былъ получить по смерти своей матери Регины Дубовичовны весьма значительную долю наслѣдства, которое заключалось въ части ея дома въ г. Вильнѣ, недвижимаго имущества и разныхъ долговыхъ обязательствъ, данныхъ ей разными лицами. Но эту часть наслѣдства, особенно долговые документы, задержали и присвоили себѣ его родственники Костровицкіе, въ качествѣ опекуновъ надъ имуществомъ его матери. Пахомій Савичъ завелъ по этому поводу съ ними судебный процессъ въ Виленскомъ гродскомъ судѣ. Но удаляясь изъ настоящаго мѣстожительства въ Бѣлорусскій край и вмѣстѣ съ тѣмъ чувствуя особенную признательность къ Виленскому Свято-Духовскому монастырю, который пріютилъ его въ своихъ стѣнахъ, онъ отказываетъ послѣднему вышепомянутую долю своего наслѣдства, съ тѣмъ, чтобы монастырь уже самъ докончилъ начатый имъ процессъ съ его родственниками.

Przed szlachetnym urzędem burmistrzowskim y radzieckim Wileńskim postanowiwszy się oczewiście wielebny ociec Pachomi Sawicz—zakonnik reguły świętego Bazylego, ihumen monastyra brackiego, przy cerkwi ś. Bohoiawlenia będącego, dobrowolnie, iawnie y nieprzymuszenie na zmysłach zdrowy będąc, list swóy dobrowolny zapis wlewkowy, którym wszelkie swoie praetensie y należytości do ziemian iego królewskiey mości, w różnych woiewodztwach y powiatach osiadłych, to iest—do iegomości pana Stephana, skarbnika Mińskiego, y imci pana Daniela — miecznika Lidzkiego Kostrowickich, we strzedzinie tego listu wyrażone, na osobę wielebnego w Bogu oyca Daniela Dorofiewicza — starszego natenczas przerzeczonego monastyra świętego Ducha bazylianów brackiego Wileńskiego y całego conventu, wlewa, daie, daruie y zapisuie; który to list z podpisem ręki swoiey, tak też z podpisami rąk ichmościów panów pieczętarzów, aby do xiąg przyięty y przez sententią urzędową confirmowany był, upraszaiąc, podał ku zapisaniu temi słowy:

Ja Pachomi Sawicz—zakonnik reguły ś. Bazylego, ihumen monasteru brackiego Mohilowskiego, przy cerkwi ś. Bohoiawlenia będącego, zeznawam tym moim listem dobrowolnym wieczysto wlewkownym zapisem, każdemu potrzebuiącemu wiedzieć o tym, co ziemianie iego królewskiey mości, w różnych woiewodztwach y powiatach osiadłości swe maiące, imć pan Stephan, skarbnik Miński y imć pan Daniel—miecznik Lidzki—Kostrowiccy, pierwiey po zeszłym imci panu Janie Kostrowickim, rodzonym swoim, a szwagrze mym, prawem przyrodzonym opiekuńskim pozostałe wszelkie leżące y ruchome dobra y summy pieniążne, a osobliwie dom rodzicielki mo-

iey paniey Reginy Dubowiczowny, pierwszego małżeństwa Jachimowey Sawiczowey, a wtórego Alexandrowey Juszkiewiczowey, w mieście Wileńskim, na Suboczey ulicy będący, na który mnie złotych tysiąc długu winnego zostaie y o który ia, względem niesłusznego przez nieboszczyka pana rodzonego ichmościów przywiedzenia rodzicielki moiey, w leciech iuż barzo podeszłey, nie dawszy iey za ten dom żadnego grosza, do przyznania sobie onego, prawem iakoby kupnym wieczystym z nieboszczykiem in lite zostawałem; także y listy zapisy pewne moie własne, przez mię samego, mianowicie—list zapis, od zeszłego pana Alexandra Juszkiewicza — rayce miasta Wileńskiego, oyczyma mego, na sześćset kop groszy litewskich mnie dany, a odemnie conventowi monastera Wileńskiego, przy cerkwi świętego Ducha brackiey będącego, należący, nieboszczykowi panu Kostrowickiemu, y blankiety dwa dla odyskania niektórych dłużków moich, u panów creditorów do quitowania onych sporządzone, ninać popisane gołe; tudziesz od rodzicielki moiey obligi różne na różnych panów creditorów, a mianowicie — oblig rodzicielki mey na złotych tysiąc, służący po żywocie iey na mię spadaiący, zeszłemu panu Janowi Kostrowickiemu do schowania powierzone, a przez nieboszczyka zatrzymane; a zatym, y post decessum rodzicielki moiey, pozostałą ruchomość, którey na półtora tysiąca złotych polskich wynosić mogło, na mnie prawem przyrodzonym spadłą; a nadto moich własnych kotłów dwa y banią miedzianą złotych sto wartą; oblig na złotych dwieście pięćdziesiąt na imci pana Ohurcewicza—burmistrza Wileńskiego, nieboecsz rodzicielce mey służący, a na mnie także successive spadły, indebite y bezprawnie do siebie zabrali, a mnie, za częstokrotną przez różnych ichmościów panów przyiaciół moich requisitią, nie tylko z legaciey, przez nieboszczyka pana Jana Kostrowickiego ostatnią wolą naznaczonych tysiąca złotych, także złotych trzech set rodzicielki moiey, od niegoż legowanych, a post decessum iey na mnie spadłych; lecz tey własney należytości moiey, to iest, rzeczy ruchomych, po rodzicielce moiey pozostałych, obligów, blanketów, nieboszczykowi panu rodzonemu ichmościów powierzonych, a przez nieboszczyka zatrzymanych, obligu na panu Ohurcewiczu wracać ichmość nie chcieli y nie wrócili, o co na ichmość protestatia, na którey szerzey y podostatku wyrażono przez mnie do urzędu grodzkiego Wileńskiego doniesiona iest. A że względem oddalenia się moiego z tuteyszych kraiów w kray Białoruski, tey należytości moiey sam u ichmościów panów Kostrowickich, także u potomstwa zeszłego nieboszczyka pana Jana Kostrowickiego, a osobliwie u pana Samuela Kostrowickiego, który iuż z opieki ichmościów pp. Kostrowickich wychodzi, dochodzić nie mogę, y conventowi pomienionemu w. ichmościów oyców Świętо-Duskiego monastera Wileńskiego bazylianów, któremu *za niemałe mnie, ubogiemu zakonnikowi, w tym monastyrze będącemu, pokazane dobrodzieystwa,* siła powinienem, cobym in vim recompensae miał dać, nie mam,—tedy te pomienioną, mnie iure naturali służącą, przez wyż rzeczonych ichmościów pp. Kostrowickich nienależnie y bezprawnie zabraną, należytość, oddalaiąc oną od wszelakich blizkich braci, siostr, krewnych y powinnych, y sam się z oney wiecznie zrzekaiąc, przewielebnemu w Bogu imci oycu Danielowi Dorofiewiczowi—starszemu na tenczas przerzeczonego monaste-

ra brackiego Wileńskiego, następcom ichmościów y całemu conventowi ichmościów daię, daruię y na wieczność zapisuię. Jakoż iuż równo z datą tego listu zapisu mego (process o to na ichmościów panów Kostrowickich do ręku imci oyca Dorofiewicza—starszego monastera pomienionego y wszytek proceder prawny, w tey sprawie uroszczony oddawszy), praetensie moie o zwysz pomienioną successią y własność moią, do ichmościów panów Kostrowickich uroszczoną, z osoby moiey zdiąwszy, na osobę tegoż w Bogu przewielebnego imci oyca Dorofiewicza — starszego monastera brackiego Wileńskiego wlewam, daiąc zupełną moc y tym listem dobrowolnym zapisem moim wieczystym pozwalaiąc imci tey moiey własności u ichmościów panów Kostrowickich tak przez terminy prawne, iako y przyiacielskie w osobie moiey dochodzić, a doszedszy na własny pożytek y potrzebę w zwysz pomienionego conventu monastera brackiego Wileńskiego, przy cerkwi świętego Ducha będącego obracać. A ia iuż od daty tego moiego listu dobrowolnego zapisu nie tylko w to wtrącać y przeszkody w dochodzeniu tego przewielebnemu w Bogu imci oycu Danielowi Dorofiewiczewi, starszemu pomienionego monastera brackiego Wileńskiego, następcom imci, czynić nie będę mógł; lecz żadnego mnie samemu, braci, blizkim krewnym, powinnym moim y nikomu o tę moią własność prawa przystępu, praetextu y odezwy nie zostawuie wiecznemi y nieodzownemi czasy. I na tom dał ten móy list dobrowolny, wieczysto wlewkowy zapis, pod pieczęcią moią y z podpisem ręki moiey, także pod pieczęciami ichmościów panów pieczętarzów, odemnie do tego listu zapisu moiego ustnie y oczewisto uproszonych. Działo się w Wilnie, roku tysiąc sześćset sześćdziesiąt szóstego, miesiąca Aprila 10 dnia. U tego listu wlewkowego podpisy przy pieczęciach temi słowy: Do tego listu wlewkowego rękę moię podpisuię: Pachomi Sawicz—ihumen Mohilowski y Sielecki mp. Proszony ustnie y oczewisto od osoby zwyż mianowaney do tego listu pieczętarz Andrzey Kołodzieżynski mp. Proszony pieczętarz od imci oyca Pachomia Mohilowskiego y Sieleckiego — Wawrzyniec Chrzanowski mp. Ustnie proszony pieczętarz od imci oyca Pachomiia Sawicza—ihumena Mohilowskiego y Sieleckiego do tego listu: Hrehory Chomiński ręką swą. Który to list wlewkowy, wysz rzeczonym sposobem sprawiony y do act podany, przez dekret szlachetnego urzędu burmistrzowskiego y radzieckiego Wileńskiego iest stwierdzony y stronie potrzebuiącey, a zwłaszcza przewielebnemu oycu Danielowi Dorofiewiczowi—starszemu monastera święto-Duskiego bazylianów brackiego Wileńskiego, wespół z samym orginałem wydany.

1666 г. Мая 12 дня.

Изъ книги № 5117, за 1666—1668 г., стр. 236—237.

73. Квитанціонная запись отъ Виленской женской обители при церкви Св. Троицы мѣщанину Минкевичу въ полученіи отъ него 500 злотыхъ.

Виленскій мѣщанинъ и купецъ Кондратъ Парфіановичъ по духовному завѣщанію записалъ своей дочери Маріаннѣ 1000 злотыхъ — съ тѣмъ условіемъ, что еслибы она, по волѣ Божьей, умерла ранѣе, чѣмъ вступитъ въ монашескій чинъ (къ какому призванію она съ молодости обнаружила сильное желаніе), то обитель, ее принявшая, получаетъ половину этой суммы, а другая половина отчисляется ея роднымъ сестрамъ. Дѣйствительно, Маріанна умерла ранѣе поступленія ея въ монашество, и потому мѣщанинъ Николай Минкевичъ, распорядитель воли покойнаго Кондрата Парфіановича, внесъ эту сумму женской обители, которая и квитуетъ его настоящею записью.

Feria quarta post dominicam Misericordiae die 12 mensis Maii, anno Domini 1666.

Przed szlachetnym urzędem burmistrzowskim y radzieckim Wileńskim postanowiwszy się oczewisto wielebny oyciec Helias Byliński—zakonu y reguły świętego Bazylego conventu, przy cerkwi świętey Tróycy, w uniey będącey, iako spowiednik, umocowany wielebnych panien tegoż zakonu y reguły, przy tey że cerkwi będącego conventu, imieniem tegoż conventu panieńskiego y starszey onego wielebney panny Anastazyi Kotłówny, iawnie, w głos y wyraznemi słowy zeznał: iż co nieboszczyk sławetny pan Conrad Parfianowicz — mieszczanin y kupiec Wileński, zchodząc z tego świata y disponuiąc maiętność swoią, testamentem ostatniey woli swoiey ordinował na część córki swoiey, na imie Maryanny, w pierwszym małżeństwie spłodzoney, złotych tysiąc—takim sposobem: Iż ieśli by taż córka Maryanna niedoszedszy lat swoich y ieszcze niewstąpiwszy do zakonu świętego panieńskiego, do którego cale umysł swóy skłoniła była, przez śmierć z tego mizernego świata zeszła, ieszcze w świeckim habicie, tedy połowa tey summy pięćset złotych polskich miała się dostać conventowi pomienionemu, a druga połowa na siostry rodzone iey, w pierwszym małżeństwie spłodzone, córki swoie miała przypaść, to iest—takoważ summa złotych pięćset; y dla większego y warownieyszego bezpieczeństwa potym po śmierci tegoż sławetnego pana Conrada Parfianowicza ta summa cała tysiąc złotych wniesiona y assekurowana była na kamienicy własney przez sławetnych pana Mikołaia Mińkiewicza y Krystynę Rodziewiczównę, małżonków, mieszczan Wileńskich, iako acta szlachetnego urzędu radzieckiego Wileńskiego pod datą roku przeszłego tysiąc sześćset sześćdziesiąt piątego, dnia czwartego miesiąca Decembra, o tym szyrzey daią znać. A że z przedwieczney dispositii Bożey taż córeczka, na imie panna Maryanna Parfia-

nowiczówna, mieszkaiąc w convencie pomienionych wielebnych panien zakonnych y disponuiąc się ieszcze do przyięcia świętego habitu zakonnego, z tego świata przez śmierć zeszła, — tedy, stosuiąc się do woli y ordinacyi zwyszrzeczonego sławetnego pana Conrada Parfianowicza y za requisitią pomienionego conventu panieńskiego, sławetny pan Mikołay Mińkiewicz, z małżonką swoią, z tey summy, według zapisu swego zwysz opisanego, pięćset złotych, wytrąciwszy połowę expensów, to iest trzydzieścia sześć złotych, z tey summy tysiąca złotych wyliczili y rzeczywiście oddali. Z którey wyliczoney połowicy summy, to iest pięciuset złotych polskich, iako y czynszów od niey pochodzących, także y z feresyi teyże nieboszczce Maryannie zapisaney, a teraznieyszych czasów dopiero oddaney, tak pomienionych małżonków sławetnych Mikołaia Mińkiewicza y Krystynę Rodziewiczównę, iako y sławetnego pana Afanasa Iwanowicza — contutora wiecznemi czasy zwysz rzeczony wielebny oyciec Heliasz Byliński, imieniem pomienionego conventu panieńskiego y starszey na tenczas panny wielebney Anastazy Kotłowny quietował, nic prawa przystępu należności więcey do dóbr zeszłego sławetnego pana Conrada Parfianowicza, tak ruchomych, iako y stoiących, nie zachowuiąc, y owszem wiecznemi czasy pomieniony zapis sławetnego pana Mikołaia Mińkiewicza y małżonki onego kassuiąc y umarzaiąc. Co y do xiąg wieczystych iest zapisano.

1666 г. Іюня 25 дня.

Изъ книги № 5347, за 1666—1668 г., л. III.

74. Актъ разслѣдованія Виленскаго магистрата по дѣлу Ивана Дроздовича учинившаго святотатство въ Виленской Свято-Духовской церкви.

Въ засѣданіи лавничьяго суда производился допросъ святотатцу Дроздовичу и разнымъ свидѣтелямъ по поводу похищенныхъ церковныхъ вещей въ монастырѣ Св.-Духа. Святотатецъ сознавался, что укралъ 4 перстня, а отъ денежной суммы и жемчуговъ отпирался; на вопросъ—откуда у него деньги, отвѣтилъ, что во время нашествія Хованскаго онъ уворовалъ у боярина 118 талеровъ и все время пряталъ ихъ въ монастырѣ, и сталъ расходовать только по удаленіи отъ ключаря о. Іова.

Judicium opportunum et criminale feria sexta in crastino festi sanctissimi corporis Christi, die 25 mensis Junii, per nobilem ac spectabilem dominum Nicolaum Kliczewski, proconsulem et administratorem advocatiae Vilnensis, tum et nobiles dominos

scabinos Vilnenses bannitum est anno Domini 1666.

Ad instantiam honestorum Joannis Sawicki, uti et tanquam provisoris Philipp Maximowicz—notarii fraternitatis in templo sancti Spiritus ritus graeci extra unionem existentis et ex delegatione eiusdem fraternitatis agentium realiter citatus, et carceribus praetorianis demandatus, ex iisdem die hodierna coram iudicio praesenti praesentatus Iwanus Drozdowicz, origine Rożanensis, contra quem unita instantia cum religioso Ihowo, eiusdem templi sacristiano, per nobilem Arnolphum Zaleski—patronum causae praesentis, criminaliter proposuerunt innixi per datam protestationem ad acta castrensia Vilnensia delatae. Quod ille oblitus timoris divini nec veritus paenas, contra sacrilegos in lege communi sancitas, ausus est, tam sub tempus obsequiorum, quibus apud praefatum religiosum sacristianum deditus erat, quam etiam absolutus ab iisdem furta committere et sacrileg ae manu patrare, praesertim in abreptione de imagine beatissimae Mariae virginis annulorum trium et unionum, quorum unus funiculos in aures quantitate uniones, novem vero in funiculi minores continebant, et nesciebatur hucusque, a quonam furto ablata essent, ad praesens vero postequam unus ex ablatis de praefata imagine annulis deprehensus est apud faeminam quandam de nomine Pawłowa Haydukiewiczowa, quae se expurgando a tanto crimine hunc annulum a quadam Catharina propinatrice concreditum sibi ad tempus coram iisdem actoribus asseruit, propinatrix vero, serio unde haberet examinata, prodidit modernum inculpatum I. Drozdowicz, quod sibi ab eo donatus sit. Quam faciem rei deprehensam pro maximo documento summendo idem qui supra nobilis Arnolphus Zaleski concomitanter etiam accusabat, et ratione ducentorum et duorum ungaricorum et duorum annulorum aureorum, duos in repositorio certo templi eiusdem ruthenici praefatus religiosus sacristianus cistula occlusos habuit, quam cistulam nemo nisi inculpatus modernus expilavit, siquidem de nuper mendicante factus est reperite dives, laute in dies vivens, inde maximum etiam argumentum et indicium elicitur, quo minus accusatus ad torturas tradatur, si et in quantum libere, uti iam cum facie rei notatus fur non torturetur. Judicium itaque nobile scabinale Vilnense cum inculpatum de iis omnibus, quae obiiciuntur, ac in primis de origine et conversatione interrogaret, sequenti narrativa iustificabat se.

Jestem rodem z Rożany; służyłem półczwarta lata oycowi Janowi—zakrystianowi ś. Ducha ruskiego. Trzy pierścienie wziołem nie z obrazu, ale w mieszkaniu zakrystianskim, a to dla tego, że mi zasłużone nie doszło. Z tych pierścieni ieden złotny, a drugi śrebrny, nadpsowany, trzeci zginął. Pereł żadnych nie brałem z obrazu Nayświętszey Panny, pogotowiu ani pieniędzy, to iest, czerwonych dwieście dwa, y kopiiką złotą, które mieni oyciec Jow sobie wybrane z skrzynki, o którey nawet nie wiedziałem, gdzieby była złożona. Potym pytany od sądu—skąd by miał pieniądze, że teraz poczoł y handlować y bankietować, hoynie żyiąc dzień po dniu; powiedział, że ieszcze przedtym, nimem służył oycu Jowi, wziętym był przez Moskwę, która z Chowańskim tu w naszych kraiach była, potym pod Dzisną upatrzywszy czas u boiarzyna, który był panem moim, z pałuba wyiąwszy sto ośmnaście talerów, gdzie tesz nieco y ortów y półtalarków było, uszedłem z niemi aż do Wilna, y

przystawszy do oyca Jowa, chowałem te pieniądze pod cegłą w babińcu cerkwi świętego Ducha, y nie pierwiey onych zażyć poczołem, aż się odprawiłem od oyca Jowa.

Post quam eiusmodi iustificationem praefati inculpati cum actores moderni insimul omnes pro meliori indagatione, nobiles dominos scabinos deputari affectarent, non solum ut descenderet ad locum, ubi reconditam pecuniam inculpatus habuisse fatebatur, sed et ad hospitium ipsius, ut de vita et moribus illius meliorem informationem haberent, iudicium nobiles ac spectabiles dominos Stanislaum Rudnak et Basilium Ohurcewicz deputavit. Qui captato idoneo tempore cum notario ordinario et famulis Martino Ostrowski et Jacobo Wasilewski, descendendo ad monasterum religiosorum patrum basilianorum, ad templum s. Spiritus rutenici existentium, ibidem accersitum habuerunt, et modernum accusatum Drozdowicz, contra quem in confrontatione statuerunt, in primis:

Kułaha cantatricem, alias śpiewaka, qui in hunc modum testimonium suum sub iuramento deposuit: Często bywaiąc w gospodzie Dmidowicza y z nim conversuiąc, postrzegłem u Pawłowey Heydakowiczowey pierścionek złoty y gdym spytał, skąd by go miała, powiedziała—od szynkarki p. Boburczyney na imie Katarzyny, szynkarka zaś powiedziała, że iey Drozdowicz darował; co ia usłyszawszy, a wiedząc o szkodzie oyca Iowa zakrystiana, doniosł oycu starszemu. Oyciec starszy kazał mi ten pierścień od Pawłowey odyskać y do siebie przynieść, co się y stało.—Secundum statuerunt Stanislaum murarium, qui itidem admonitus et fideliter, et sub iuramento recognoscat, ut suum testimonium deponat, in eum modum, qui sequitur deposuit: Ze Drozdowicz przedawał sługi perścionek gładki bez kamienia, za który mu żyd dawał pół lewka; niezgodziwszy się z żydem o pierścionek, oddał mnie, powiadaiąc, że ieżeli by ten żyd przyszedszy dawał tąż cenę, abym żydowi pierścionek oddał, a pieniądze do siebie wziął. A gdy żyd nazad nie wrócił, a gdym o tym pierścionku powiedział oycu starszemu, oyciec starszy Kułahę tam do Drozdowicza posłał. Pytany znowu Kułaha od ichmościów panów ławników, co by na ten pierścień drugi Drozdowicz powiedział, iako y skąd by go miał; tedy zeznał, że się barzo począł trwożyć, na tenczas mówiąc te do mnie słowa: albo iusz oyciec starszy wie o tym pierścionku, nie zmiłuy się, braciszenku, powiaday, że ten pierścień nie odemnie wyszedł, ale od oyca Stefana—zakonnika tegosz monastera, który zakonnik aby miał dawać, kiedy do przedania iaki pierścień sam imć oyciec starszy wyświadczył onego. Ten że Kułaha y to deposuit: że Drozdowicz ma trzeci pierścień szczyrozłoty, z figurą nomen Jesus, który, gdy pytał, skąd by go miał, powiedział: iż zakrystian zapomniał u mnie, iam tesz u siebie zatrzymał, a ten pierścień także z obrazu Nayświętszey Panny. Tenże na ostatek Kułaha, śpiewak, zeznał, że trzeciego dnia świątek kiedy pereł sznurów dziewięć mnieyszych, a dziesiąty większy zgineli z obrazu Nayświętszey Panny, widziałem Drozdowicza, kiedy iusz nikogo nie było w cerkwi, że sam ieden wyszedł z oney, którą szkodę potym, gdy postrzeżono, kazał ogłosyć oyciec starszy z ambony. A iako na drugiey gospodzie będący, u nieiakiego Lorensa, przez cwierć roku, y tam poznawszy się z iakąś panienką, od którey sztamet y iakiś fartuch miedzi swemi rzeczoma ma, codzień tańce, bankiety, muzykę

miewał. Y to zeznał, iako oculatus testis Kułaha.

Post eam depositionem testimonii sic uti praemissum est connotatum, descenderunt nobiles domini scabini cum notario ad locum, ubi in atrio templi, alias w babiniec, recondita fuit pecunia in grossa moneta, ibi viderunt nimis strictum locum, et vix possibiliter capacem talis in quantitate et numero moneta illis absoluta, quia iam dies ad occasum declinabat, ulteriorem inquisitionem in alium diem et tempus reiecerint. Quam postmodum ex instantia supra nominatorum actorum de novo ex iudicio deputati nobiles ac spectabiles dominos Gasparus Gawłowicki et Petrus Szostak, scabini cum notario iuratisque famulis, Jacobo Ostrowski et Samuele Oginiec continuaverunt, videlicet die vigesima octava mensis et anni currentium. Qui descendendo ad hospitium inculpati, videlicet ad domum lapideam haeredum famati olim Ambrosii Kasperowicz intrarunt dicti sub iurisdictione episcopali in platea s. Nicolai certis graniciebus sita et iacente, ubi accessitâ hospitâ honesta Boburczyna dicta, diligentem inquisitionem fecerunt, de moribus, et conversatione ipsius Drozdowicz, quae in hunc modum deposuit: Żem tego Drozdowicza gdy u mnie mieszkał, często napominała, ile piianego, aby się spokoynie zachował, a dziwów nie stroił, powiadaiąc mu, że te pieniądze szynku, za które piiesz y tak hoynie żyiesz, pewnie lekko przyszli. Na to odpowiedział raz: ia się o to naymniey nie frasuię, wszak nie oyca Jowa pieniądze, co mu zgineły. Szynkarka zaś Katarzyna y Pawłowa y wszytka czeladź zeznawali, że gdy często pytali, skąd by miał pieniądze, powiedział, że za cerkwią znalazł. Ciż powiadali, iako p. gospodyni często go napominała, aby nie szalał piiany, a raz go tesz y wybiła. Szwiec, który sąsiedzko mieszka tam że u pani Boburczyney wdowy, zeznał, że mi dawał w zastawie dwadzieścia talarów bitych, prosząc o drobną monetę, alem onych nie brał.

Pan Fiedorowicz zeznał, iako z nim iechał z Wilna do pani Reybertowey, rodzicielki swey, chcąc aby tam nie co zmieszkał, y konia podpasił, powiadaiąc, że tu w Wilnie, póki do Stołowicz na iarmark nie póydzie, strawno na niego y konia, iakosz te dziesięć talarów bitych odmienił, za cztyrdzieście y pięć złotych, y że nie więcey od niego przychodzi dodać, tylko złotych pięć, y to zeznał. Quae omnia ad iudicium redeuntes retulerunt, et ut actis praesentibus connotaretur mihi notario commiserunt.

1667 г. Апрѣля 25 дня.

Изъ книги № 5117, за 1666—1668 г., стр. 813.

75. Квитанціонная запись отъ монаха Виленскаго Троицкаго монастыря Іосифа Салевича Виленскому радцѣ Юрію Павловичу въ полученіи отъ послѣдняго 400 злотыхъ.

Монахъ Виленскаго Свято-Троицкаго монастыря Іосифъ Салевичъ послѣ смерти своего отца и брата имѣлъ право на полученіе извѣстной части наслѣдства въ количествѣ 800 копъ литовскихъ, обезпеченныхъ на каменномъ домѣ въ г. Вильнѣ и лавкѣ; но такъ какъ этими имуществами завладѣлъ его родственникъ, то Салевичъ началъ съ нимъ въ магистратѣ процессъ; но прежде, чѣмъ этотъ процессъ кончился, Московскія войска разорили домъ. Вслѣдствіе этого Салевичъ, по хлопотамъ пріятелей, согласился получить отъ своего родственника только 400 злотыхъ, въ чемъ и выдаетъ ему настоящую квитанцію.

W poniedziałek, sam dzień ś. Marka, według nowego kalendarza, to iest dnia 25 miesiąca Aprila, roku Pańskiego 1667.

Przed szlachetnymi pany Stanisławem Rudnakiem y Mikołaiem Ohurcewiczem, raycy Wileńskiemi, z pisarzem ławniczym, na tenczas mieysce radzieckiego pisarza zasiadaiącym, iako od całorocznego urzędu radzieckiego Wileńskiego deputowanemi, przy obecności sług przysięgłych Kazimierza Bernatowicza y Jerzego Kozłowskiego, postanowiwszy się oczewiście wielebny oyciec Józef Saliewicz, zakonu y reguły oyców bazylianów, przy cerkwi świętey Tróycy w Wilnie będących, zakonnik, maiąc przy sobie tegoż conventu Wileńskiego kapłana na imie Alexeia Sierhieiewicza, iako sociusza swego, za mocą sobie daną y pozwoleniem ichmciów w Bodze przewielebnego imci oyca Gabryela Kolendy, metropolity Kiiowskiego, Halickiego y wszytkiey Rusi, y imci oyca Pachomiego Oilewicza, iako starszych y przełożonych swoich conferowaną, iawnie, dobrowolnie przyznał list swóy quietaciyny względem części swoiey oyczystey, którą według testamentu szlachetnego niegdy Symeona Saliewicza, raycy Wileńskiego, a rodzica swego miłego, miedzy inszemi consuccessorami praetendował na kamienicy Saliewiczowskiey, w pewnych granicach, w Wilnie na Końskiey ulicy leżącey, o którą wprzódy prawnie tu na urzędzie tuteyszym czynił, a potym przez przyiacielskie pomiarkowanie tę sprawę skończył z szlachetnym panem Jerzym Pawłowiczem—raycą Wileńskim, a szwagrem swoim. Który to kwit, na stronę tegoż szlachetnego pana Pawłowicza—raycy, służący, na piśmie podany do akt publicznych radzieckich Wileńskich, słowo w słowo iest wpisany:

Ja Józef Saliewicz, zakonnik reguły ś. Bazylego wielkiego przy cerkwi przenayśw. Tróycy konventu Wileńskiego, w unii świętey będącey, za mocą y pozwoleniem od ichmciów, w Bodze przewielebnego imci oyca Gabryela Kolendy, metropolity Kiiowskiego, Halickiego y wszytkiey Rusi, y i. oyca Pachomiego Oile-

wicza, iako starszych y przełożonych, conferowaną, także za wiadomością całego conventu wielebnych oyców bazylianów, ad pulsum campanae zgromadzonych, wiadomo czynię y zeznawam tym moim wieczystym, dobrowolnym, kwitacyinym listem: iż com ia Józef Saliewicz intentował był actią przed szlachetny urząd burmistrzowski y radziecki Wileński szlachetnemu panu Jerzemu Pawłowiczowi, raycy Wileńskiemu, o kop pięćset Litewskich z kamienice Saliewiczowskiey, na Końskiey ulicy, w pewnych granicach leżącey, w possesyey tegoż pana Pawłowicza raycy zastaiącey, nieboszczykowi panu Jachimowi Saliewiczowi należących, tudziesz o kop trzysta z kramu w ciemnym drobnym rzędzie znayduiącego się, testamentem ostatniey woli przez nieboszczyka pana Symona Saliewicza, burmistrza Wileńskiego, urzędownie uczynionym, temuż zeszłemu panu Jachimowi Saliewiczowi, rodzonemu bratu moiemu, legowanych y zapisanych, domagaiąc się sobie oddania y wyliczenia z czynszami od tey summy pochodzącemi, które na mię po przerzeczonym panu Jachimie Saliewiczu, rodzonym moim, prawem przyrodzoney bliskości przypadły y należały; tedy z calculatiey y urzędowego porachunku w roku tysiąc sześćset sześćdziesiątym siódmym, dnia wtórego miesiąca Aprila stałego, ponieważ ta kamienica przez nieprzyiaciela Moskwicina zruinowana y spustoszona została, potrąciwszy przy tym exaedificata p. Pawłowiczowi raycy na tę kamienicę de proprio spendowane y liquidowane, y inne expensa, iako w teyże calculatii szerzey y dostateczniey opisano iest y dołożono, z tey wszytkiey summy, na początku namienioney, przyszło tyle na moią część złotych cztyrysta, którą summę cztyrysta, z czynszami od niey należącemi, realiter et de facto od pomienionego pana Pawłowicza raycy do rąk moich odebrawszy y skutecznie odliczywszy, z takowey realney satisfactiey y dosyć mnie za pretensię moią uczynieniu, tegoż pana Pawłowicza rayce na czasy potomne, in forma iuris plenissima et sufficientissima, żadnego iuż odtąd prawa mówienia, ani praetextu, o tę summę wszytką, samemu sobie, conventowi memu, ani żadnemu z pokrewnych moich, bliskich y dalekich, nie zachowuiąc, do pana Pawłowicza raycy samego, pani małżonki, potomków, ani do żadnych dóbr iego, iakim kolwiek imieniem nazwanych, teraz y na potym będących, gdzie się znayduiących, nie zachowuiąc dalszych żadnych porachunków, nie wznawiaiąc, wieczne y nieodzowne milczenie zachować submittuiąc się y opisuiąc się, quietuię. Na co dla lepszey pewności ręką się moią podpisawszy, ichmościów panów pieczętarzów, tak duchownych, iako y świetskich, do podpisu uprosiłem. Który kwit y przed urzędem stanowszy mam przyznać. Pisan w Wilnie, w monastyrze świętey Tróycy, dnia dwudziestego Kwietnia, roku Pańskiego tysiąc sześćset sześćdziesiąt siódmego. Podpisy takowe: Stephan Martyszkiewicz Buszyński — proconsultor zakonu świętego Bazylego wielkiego, starszy monastyra świętey Tróycy, Symon Cyprianowicz o. s. b. m. consultor y kaznodzieia monastera Wileńskiego; Josephus Saliewicz, ord. d. B. magni zakonnik; Ignacy Kamiński; Макаръ Исакіевичъ, м. м. B. Ustnie proszony od oyca Saliewicza, zakonnika świętego Bazylego, do podpisu tey kwietatiey: Mikołay Ohurcewicz— rayca Wileński; ustnie proszony pieczętarz Stephan Szycik Zaleski; oczewisto proszony od osób w tey kwietatii mianowanych podpisałem: Stephan Migura. Które to contenta quitatiey szlachetny urząd burmistrzow-

ski y radziecki Wileński przeczytawszy y one dobrze wyrozumiawszy we wszelakich punktach, clauzulach y paragrafach, sententią swoią urzędową stwierdził, chcąc na potomne czasy aby przy mocy zupełney nienaruszenie zostawała. Co iest zapisano.

1667 г. въ Іюнѣ.

Изъ книги № 5117, за 1666—1668 г., стр. 884—890.

76. Контрактъ, по которому Виленскій Св.-Троицкій монастырь отдаетъ мѣщанину Ивану Халькевичу въ 15-ти лѣтнее арендное содержаніе свой каменный домъ въ г. Вильнѣ, называемый Сатановичовскимъ.

Виленскій Св.-Троицкій монастырь имѣлъ на Амбарахъ каменный домъ, подъ названіемъ Сатановичовскій, который былъ разоренъ во время Московскаго нашествія; желая возобновить его, монастырь вошелъ въ сношеніе съ мѣщаниномъ Ив. Халькевичемъ и отдалъ ему въ аренду на 15 лѣтъ развалившійся домъ съ тѣмъ, чтобы Халькевичъ отстроилъ его по всѣмъ частямъ и вносилъ ежегодно по 100 злотыхъ аренды; за это монастырь обязывается вознаградить его за убытки, понесенные по оплошности монастырской, или по винѣ случая.

Feria secunda ante festum sancti Joannis Baptistae, die vigesima mensis Junii, anno Domini 1667.

Religiosus Josephus Saliewicz, una cum religioso fratre Joanne Jozaphat Michniewicz, ordinis sancti Basilii conventus Vilnensis nomine et ex commisso illustrissimi ac reverendissimi domini Marciani Białozor—episcopi Pińscensi, archimandritae Vilnensis, comparentes personaliter, coram nobili officio consulari Vilnensi, palam publice recognoverunt, quod memoratus illustrissimus et reverendissimus dominus episcopus Pinscensis, archimandrita Vilnensis, certum contractum ex parte restaurationis lapideae Satanowiczowska dictae, hic Vilnae in foro publico certis granitiebus situatae et iacentis, antiquitus ad praefatum monasterium pertinentis, celebraverat, cum famato Joanne Chalkiewicz—negotiatore, et Anna Sielawianka, coniugibus, civibus Vilnensibus, eundemque ab utraque parte manibus propriis subscriptum, actis praesentibus in maiorem firmitatem acticari rogaverunt, cuius tenor is est, qui sequitur:

Marcin Białozor—episkop Piński y Turowski, archimandryta Wileński, Stephan Martyszkiewicz Busiński—proconsultor zakonu świętego Bazylego wielkiego, przełożony conventu Wileńskiego przy cerkwi świętey Tróyce, ze wszytkiemi oycami y bracią zakonu naszego, ad pulsum campanae zebranemi, wiadomo czyniemi tym naszym kontraktowym y arendownym listem: Iż my, maiąc na tenczas w disposicii y zawiadowaniu swym wszelakie dobra, tak w ziemstwie,

iako y tu w mieście Wileńskim znayduiące się, do cerkwi y monastyra świętey Tróycy przynależące, mianowicie w osiadłościach y kamienicach, z których to dóbr cerkiewnych widząc my kamienicę, Satanowiczowską z dawna nazwaną, do cerkwie y monastera naszego należącą, w Wilnie w rynku na Ambarach w pewnych granicach, mianowicie miedzy kamienicami z iedney strony Sienkiewiczowskiey, do plebanii kościoła farskiego świętego Jana należącą, z drugiey strony panien zakonnych reguły świętego Bazylego, przy tey że cerkwi świętey Tróycy zostaiących, leżącą, w roku tysiąc sześćset pięćdziesiątym piątym przez nieprzyiaciela Moskwicina ogniem spustoszoną y zruynowaną, a z ulicy nawet y samy mur tak ściany, iako też y sklepienie do gruntu upadło; z którey to kamienice, iako się wyżey opisało, spustoszoney y funditus wniwecz obróconey, od tak dawnego czasu, y po szczęśliwym rekuperowaniu miasta Wileńskiego daremnie wakuiącey, cerkiew Boża y monastyr nasz żadnego pożytku ani dochodów niema, owszem czem daley do większego spustoszenia, ruiny y zaginienia przychodzi; przeto my osoby wyżey mianowane, z całym conventem postrzegaiąc y upatruiąc pilno, aby bez ratunku w wielkim niebezpieczeństwie zostaiąca, za opuszczeniem czasu y przewłoką do ostatniey desolacyi nie przychodziła, ale raczey przez dobrego człowieka restaurowana była, y do swey perfectii przyiść mogła, zkąd by iakowe emolumetum do cerkwi y monastyra naszego dochodzić mogło, po wielu naszych consideratiach, consultach y obmysłach względem restaurowania tey kamienice, za zgodą wszytkiego conventu naszego y iednostaynym zezwoleniem, przerzeczoną kamienicę Satanowiczowską, wszytką ogułem iako się w sobie ma, nic z oney niewymuiąc ani wydzielaiąc, ze wszytkiemi na wszytko puściliśmy y zawiedli arendownym prawem sławetnemu panu Janowi Chalkiewiczowi y paniey Annie Sielawiance, małżonkom y mieszczanom Wileńskim, na lat piętnaście, consequenter et immediate po sobie idących, który arendny rok się poczyna w roku teraznieyszym tysiąc sześćset sześćdziesiąt siódmym, miesiąca Oktobra pierwszego dnia, w dzień Pokrowa naświętszey Panny według starego kalendarza, a kończyć się będzie w roku, da Pan Bóg, przyszłym tysiąc sześćset ośmdziesiąt wtórym, takowegoż dnia, miesiąca y święta. Przez które piętnaście lat ma y powinien będzie pan Chalkiewicz, pani małżonka onego, lub też potomkowie ich, tę kamienicę od nas y całego conventu arendownym sposobem puszczoną, według tego contractu postanowionego y dobrowolney ich submissiey, de novo murem restaurować, to iest z ulice mur upadły nowym murem wywieść, kramy dwa y piwniczkę, tamże będącą z ulicy nad wrotami, zasklepić y onę dla lepszego bezpieczeństwa, drzwiami y zamkami obwarować y umocować, y te wszytkie mieszkania, tak z ulice, iako y we śrzodku tey kamienice znayduiące się, dachem to iest gontami pokryć, wewnątrz zaś w izbach piece kafel zielonych, okna szklane z ołowem, drzwi, ławy y cokolwiek do nich będzie należało wszytkiemi potrzebami opatrzyć; tak też do sklepu y piwnic drzwi z deszczek dobrych y zamki w oknach tegoż sklepu, y w piwnicach kraty żelazne dać, w browarze komin wywieść, y wszytką kamienicę uprzątnąć, żeby nie zagnoiona była, owo zgoła ze wszytkim tę kamienicę wystawić, y mieszkanie wcale. Co wszytko maią sporządzić swoim własnym kosztem pan Chalkiewicz, pani małżonka onego, albo potomkowie ich. Z którey to

kamienice przez te piętnaście lat pan Chalkiewicz, pani małżonka onego, albo potomkowie ich, ma płacić w rok czynszu złotych sto polskich, do rąk naszych, następuiących po nas, albo temu, kto od nas y conventu naszego na tenczas będzie wysadzony, za otrzymaniem kwitu; a ten czynsz będzie płacił dwiema ratami, pierwszą ratę zł. pięćdziesiąt, w dzień Pokrowa, a drugą ratę zł. pięćdziesiąt na Zwiastowanie naysw. Panny według starego kalendarza, żadney raty ani przed terminem, ani po terminie, ieno na samy termin, namniey onego niepochibiaiąc. A po wyściu tey arendy, to iest lat piętnastu, nam, następuiącym po nas y całemu conventowi naszemu pomienieni panowie arendarze powinni będą, tę kamienicę, że wszytkim budynkiem podać, nie upominaiąc się, ani requiruiąc od nas osób, na początku namienionych, następuiących od nas y od całego conventu naymnieyszego grosza, na te budynki wydatków swoich spendowanego. Wolen tedy y mocen będzie pan Chalkiewicz, pani małżonka onego, potomkowie ich w pomienioney kamienicy spokoynie mieszkać, sąsiadów trzymać, czynsze od nich odbierać, szynki mieć, goście przymować y według naylepszego upodobania swego, z kramów y mieszkań wszelakich pożytków zażywać y onych przymnażać, y tą kamienicą aż do wyścia lat piętnastu, iako własnością swoią dysponować y obracać. Jeżeli by też pan Chalkiewicz, pani małżonka onego, albo potomkowie ich, niechcąc, albo dla iakich kolwiek przyczyn, nie mogąc sami tey kamienice trzymać y w niey do expirowania lat piętnastu mieszkać, wolno onym będzie tę kamienicę komu chcąc innemu od siebie arendować, y iakim kolwiek prawem, contractem do expirowania lat piętnastu puścić, pod tąż conditią z wybudowaniem y wystawieniem wszytkich pomienionych budynków y płaceniem takowego czynszu, y tym porządkiem, iako się dostatecznie wyżey opisało, za daniem iednak nam, następuiącym po nas, albo całemu conventowi wiadomości. A my osoby wyżey wyrażone, następuiący po nas y cały convent nie mamy y nie będziemy mogli w tym wszytkim kontradykować panu Chalkiewiczowi, paniey małżonce onego, potomkom y dzierżącemu od nich tę kamienicę spokoynym dzierżeniu oney, przez te wszytkie lat piętnaście, za dosyć nam uczynieniem y na terminie zapłaceniem czynszu, żadney przeszkody czynić y praepeditiey. A ieżeli by kto pana Jana Chalkiewicza, panią małżonkę iego, potomków y każdego od nich dzierżącego tę kamienicę w tych piętnastu leciech chciał y ważył się z spokoynego tey kamienicy wybiiać dzierżenia, praetenduiąc sobie iaki przystęp, albo należność za długami obligowemi, cerografowemi, przezyskami prawnemi, dekretami lub też contractem iakim dawnym, albo świeżo otrzymanym, miał turbować, do prawa pociągać, do szkód, nakładów y samych do niewczasów przywodzić, tedy za daniem nam znać y obwieszczeniem u każdego sądu y prawa tyle razy, ile tego potrzeba będzie, panów arendarzów naszych evinkować, bronić y zastępować mamy y powinni będziemy. A ieżeli by śmy sami, następuiący po nas y cały convent, maiąc od arendarzów naszych obwieszczenie, przepomniawszy contractu naszego onym danego, od takowych turbuiących osób onych nie bronili, nie zastępowali y u sądu nie stawili, zaczym by panowie arendarze szkody, nakłady y płacenie długów potrącić nam maią, a my one tak własnie, iako gotowe pieniądze przyiąć powinni będziemy, ni w czym słusznym wydatkom nie

przecząc, do iuramentu nie przywodząc y nie wprzódy z pomienionych arendarzów y dzierżący od nich z tey kamienice maią nam ustąpić y oną nam podać, aż się we wszytkim onym według tego contractu naszego dosyć stanie. W czym upewniaiąc panów arendarzów naszych, te wszytkie unkoszty, nakłady prawne, za niebronieniem naszym poniesione y popłacenie długów, ieżeli byśmy onych w czynszu nie chcieli potrącić, na tey że kamienicy assekuruiemy. Waruiemy też tym kontraktem my wyżey mianowane osoby, iż gdyby w tych piętnastu leciech Pan Naywyższy, czego strzeż Boże, nieprzyiaciela, ogień y inne iakowe przypadki na miasto Wileńskie dopuścił, dla których by ta kamienica w ruinę, a nie za przyczyną panów arendarzów poszła, y oni na summie swey na restauratią spendowaney szkodowali, tedy takową szkodę za liquidatią panów arendarzów, nagrodzić zupełnie powinni będziemy. Tak też, ieżeli by z dopuszczenia Bożego powietrże morowe na to miasto Wileńskie przypuszczone było, przez które by panowie arendarze ani sami, ani sąsiedzi mieszkać nie mogli, tedy takowy czas niefruktifikowania przez powietrze lub gotowemi pieniądzmi, albo po wyściu lat piętnastu, dalszą arendą teyże kamienicy nagrodzić mamy. Co się tknie podatków, seymem uchwalonych, podymnego, contribucii y składanek publicznych mieyskich, z tey kamienicy należących, te wszytkie ciężary panowie arendarze y od nich dzierżący powinni znosić; iednak to dokładaiąc, że ieżeliby podczas trybunałów albo inszych iakich ziazdów, gospoda w tey kamienicy ex officio na stancyą dla gości dana była, tedy temu zabiegać, bronić y gdzie tego potrzeba ukaże stawać, iako dóbr cerkiewnych według możności naszey obiecuiemy. A ieżeli by, strzeż Boże, nim te piętnaście lat wynidzie, na którego z panów arendarzów naszych śmierci, tedy któremu kolwiek pozostałemu z nich potomków ich y każdemu od nich tę kamienicę dzierżącemu tego kontraktu naszego cale y nienaruszenie, we wszytkich punktach y paragraphach, dotrzymać obowiązuiemy y opisuiemy się. I w tym pana Chalkiewicza y panią małżonkę onego ubespieczamy, że gdy po wyściu lat piętnastu y nagrodzeniu szkod y nakładów, czego niechay Pan naywyższy onych uchowa, chciał by często rzeczoną kamienicę dalszą arendą trzymać, tedy przed wszytkiemi inszemi zawsze oni, pan Chalkiewicz y pani małżonka onego, bliższemi będą, do naięcia oney z płaceniem pewnego czynszu, na tenczas postanowionego. A po wyściu lat piętnastu y expirowaniu tey arendy powinien będzie pan Chalkiewicz, pani małżonka onego, potomkowie, lub też dzierżący od nich, tę kamienicę wszytką dachem nowym gontowym pokryć. Co wszytko cale y nienaruszenie, według tego contractu y arendownego listu naszego z całym conventem dotrzymać obiecuiemy, y ony, dla lepszey pewności, przed szlachetnym urzędem burmistrzowskim y radzieckim Wileńskim przyznać y do ksiąg podać submittuiemy. Na co daiemy ten nasz contractowny y arendowny list panu Chalkiewiczowi y paniey małżonce onego, z podpisem ręki naszey własney y z podpisem rąk wielebnych oyców bazylianów conventu Wileńskiego, y z przyciśnieniem pieczęci monastyrskiey. Pisan w Wilnie, w monastyrze świętey Tróyce, miesiąca Junii *) dnia, roku Pańskiego tysiąc sześćset sześćdziesiąt siódmego. Marcin Białozor, biskup Piński, Turowski, ar-

*) Не написано числа.

chimandryta konwentu Wileńskiego; Symeon Cyprianowicz, ordinis ś. Basilii m. consultor, kaznodzieia miasta Wileńskiego; zakonnik Josephus Saliewicz ord. s. B. m.; Stephan Martyszkiewicz Busiński, ordinis s. Basilii m. proconsultor, starszy Wileński ś. Tróyce; Jan Jozaphat Michniewicz, ord. s. Basilii m.; namiesnik Wileński ś. Tróyce; Alexij Serhieykiewicz—zakrystian ord. s. Basilii; Ipatij Stephanowicz—ord. s. B. m.; Mikołay Stukaczewski—o. s. B. m. imieniem wielebnych oyców; Ignacy Kamiński o. s. B. m. Quem quidem contractum, modo praemisso recognitum, officium praesens, in omnibus punctis, paragraphis ac clausulis sententia sua approbavit, tum et pro danda intromissione nobiles dominos Franciscum Burba et Georgium Pawłowicz—consulares cum notario officii ordinario, atque famulis iuratis honestis Casimiro Bernartowicz et Georgio Kozłowski—deputavit. Qui functi munere suo descendentes ad lapideam Satanowiczowska antiquitus nuncupatam, granitiebus in eodem contractu expressam famatos Joannem Chalkiewicz et Annam Sielawianka—sonsortes, cives Vilnensis, nemine impugnante, praesentibus eiusdem conventus patribus intromiserunt. Quod acticatum est.

1669 г. Іюля 24 дня.

Изъ книги № 5118, за 1668—1674 г., стр. 238.

77. Жалоба Виленскаго Св.-Духовскаго монастыря на кармелитовъ босыхъ по поводу насильственнаго покошенія ими сѣна на грунтахъ монастырскаго фольварка Вошкеленяты.

Виленскій Св.-Духовскій монастырь приноситъ жалобу на кармелитовъ босыхъ въ томъ, что между ними было заключено условіе съѣхаться на спорныхъ земляхъ Вошкеленятскихъ и постановить, какія земли должны принадлежать монастырю и какія кармелитамъ; но кармелиты, не исполнивши этого условія, напали на монастырскія земли, скосили болѣе 80 возовъ сѣна и сырьемъ свезли его въ свой фольварокъ.

Feria quarta in vigilia s. Jacobi die 24 mensis Julii, anno Domini 1669.

Nobilis ac religiosus Nectarius Kożuchowski—ordinis sancti Basilii in disunione existentium, personaliter veniens ad nobile officium consulare Vilnense et acta eiusdem officii, nomine venerabilis ac religiosi Danielis Dorofiewicz—superioris monasteri Vil-

nensis eiusdem religionis paratam in scriptis protestationem, contra admodum reverendum ac religiosum patrem Petrum a Matre Dei ordinis carmelitarum discalceatorum conventus Vilnensis priorem et totum conventum illius de re, intro contenta, ad acticandum obtulit in tenore sequenti:

Opowiadał y żałował w Bogu wielebny imć oyciec Daniel Dorofiewicz—starszy monastera brackiego Wileńskiego, przy cerkwi świętego Ducha zostaiącego, ze wszytkim swoim conventem, na wielebnego imci xiędza Piotra a Matre Dei, przeora conventu Wileńskiego, y na wielebnego imci xiędza Stanisława a Maria Magdalena, iako procuratora, tudziesz y na cały convent ichmościów xięży karmelitów bosych o to: Iż ichmość oycowie bosi w roku teraznieyszym tysiąc sześćset sześćdziesiątym dziewiątym, upewniwszy y postanowiwszy z ichmościami oycami żałuiącemi, pro die 17 miesiąca Julii, na grunty szachownice y sianożęci spólnie ziachać y rozwiedzieć: które grunty y szachownice, y sianożęci w szachownicach będące, mere należą do folwarku ichmościów oyców żałuiących — Woszkieleniata nazwanego, pod prawem y przysądem maydeburskim miasta iego królewskiey mości zostaiącego. Gdzie ichmość xięża bosi, mimo postanowienie swoie przed terminem, to iest, dnia piętnastego y szesnastego miesiąca Julii tegoż roku, w dzień szkaplerza świętego, za iednostayną radą y namową swoią, wzruszaiąc pokóy pospolity guaerico modo, armata manu, przysposobiwszy sobie do tego ludzi gromadę nie małą y chłopów kilkadziesiąt z kosami, napadszy na sianożęci, do folwarku ichmościom oycom żałuiącym cale należące, y na insze sianożęci, nad rzeką Niemieżą będące, do których y imć pan Stephan Migura—rayca Wileński należy, żadnego do tych pomienionych sianożęci nie maiąc przystępu y prawa, wszytkie a wszytkie na wozów ośmdziesiąt skosili y nie susząc w polu, na karkach y wozach do swego folwarku zwiezli y sprowadzili. W czym żałobliwy imć oyciec Daniel Dorofiewicz—starszy monasteru brackiego Wileńskiego, przy cerkwi świętego Ducha będącego, y cały convent, ponosząc wielką szkodę y nie małą oppressią od ichmciów xx. bosych Wileńskich, a chcąc z ichmościami tak o pokoszenie sianożęci, iako y o insze pretensie in foro fori prawem czynić, dał tę swoię żałobę y opowiadanie do xiąg maydeburskich Wileńskich zapisać. Quod acticatum est.

1669 г. Іюля 31 дня.

Изъ книги № 5118, за 1668—1674 г., стр. 254.

78. Возраженіе Виленскихъ кармелитовъ босыхъ на жалобу Св.-Духовскаго монастыря по поводу якобы незаконнаго покошенія ими сѣна на грунтахъ фольварка Вошкеленяты.

По поводу жалобы Виленскаго Св.-Духовскаго монастыря на кармелитовъ босыхъ въ нападеніи на монастырскія земли, кармелиты заявляютъ, что жалоба монастыря совершенно неосновательна, такъ какъ указываемыя земли принадлежатъ не монастырю а кармелитамъ, о чемъ свидѣтельствуетъ претензія послѣднихъ къ настоятелю о. Дорофеевичу о возвратѣ незаконно-покошеннаго сѣна и обѣщаніе исполнить эту претензію.

Feria quarta ante festum sancti Petri ad vincula, die trigesima prima mensis Julii, anno domini 1669.

Veniens personaliter ad officium et acta praesentia consularia Vilnensia ingenuus Simon Arystowicz, nomine admodum reverendi patris Petri a Matre Dei ordinis carmelitarum discalceatorum conventus Vilnensis prioris, nec non et eiusdem conventus totius nomine, paratam in scriptis, contra venerabilem ac religiosum Danielem Dorofiewicz—monasterii Vilnensis disunitorum superiorem et totum illius monasterium congregationem, obtulit protestationem de re, infra scripta, sequentis tenoris verborum:

Opowiadał y żałował wielebny oyciec Piotr a Matre Dei przez oyców karmelitów bosych conventu Wileńskiego, imieniem swoim y wszytkich oyców tegoż conventu, na wielebnego oyca Daniela Dorofiewicza—starszego monastera Wileńskiego, przy cerkwi świętego Ducha leżącego, iż on pospołu ze wszytkiemi swemi oycami tegoż monastera, zapomniawszy skromności zakonney, y nie postrzegaiąc naruszenia sumnienia swego, uszczypliwą protestatią y potwarzą napełnioną, twierdzi y udaie, aby oyciec Piotr a Matre Dei—przeor karmelitów bosych conventu Wileńskiego, y oyciec Stanisław a sancta Marya Magdalena y insi oycowie karmelici bosi armata manu, modo guaerico, dnia piętnastego y dnia szesnastego Julii roku teraźnieyszego, przysposobiwszy sobie do tego ludzi gromadę niemałą y chłopów kilkadziesiąt, mieli sianożęci, do folwarku Woszkieleniata należące, gwałtem zaiachać y pokosić. Co nie iest tak, aby mieli armata manu, modo guaerico, sianożęci odeymować y kosić, tak bo iako folwark Woszkieleniata do monastera, którego wielebny oyciec Daniel Dorofiewicz starszym iest, nie należy, tak y sianożęci tym barziey nie należą, gdyż cale do folwarku Boreykowskiego należą, w possessii u oyców karmelitów bosych będącego y w ograniczeniu tegoż folwarku zamykaią się, które sianożęci roku przeszłe-

go tysiąc sześćset sześćdziesiąt ósmego gwałtem pokosili, wielebny oyciec Daniel Dorofiewicz—starszy monastera przerzeczonego, y po kilka razy obiecawszy siano, na tych sianożęciach pokoszone, wrócić, abo zapłacić, do tegoż czasu nie zapłacił, a chcąc nie dosyć uczynić uszczypliwą protestatią zasłania się y do tych sianożęci prawo sobie ściele, y do folwarku Woszkieleniata, przy tym y do folwarku, którego oycowie karmelici bosi od successorów Samuela Krzyczowskiego nabyli, y o ten folwark w prawie są z wielebnym oycem Danielem Dorofiewiczem y z oycami tegoż monastera przerzeczonego, a żeby ieszcze ta protestatia pozornieysza była y uszczypliwsza, twierdzą y udaią, iakoby przerzeczeni karmelici bosi sianożęci, nad Niemieżą rzeką będące a panu Migurze—raycy Wileńskiemu należące, pokosić mieli. O tę tedy protestatią uszczypliwą y o potwarz wielebny oyciec Piotr a Matre Dei, przeor karmelitów bosych ze wszytkiemi oycami, iako y o szkody y insze praeiudicia, y iako też y o pochwałki, które od wielebnego oyca Daniela Dorofiewicza wielebnych oyców tegoż monastera ponosi, y convent Wileński oyców karmelitów bosych cierpi, chcąc o to in foro fori prawem czynić, dał tę protestatią y żałobę swoię, podaiąc onę do xiąg Wileńskich Maydeburskich, aby in acta wpisana była. Quod acticatum est.

1670 г. Сентября 15 дня.

Изъ книги № 5120, за 1668—1674 г., стр. 314.

79. Дарственная запись Александра Киркора Виленскому Св.-Троицкому монастырю на плацъ въ г. Вильнѣ.

Обыватель Ошмянскаго повѣта Александръ Киркоръ даритъ Виленскому Св.-Троицкому монастырю вой плацъ въ г. Вильнѣ, лежащій за Субоцкой брамой съ тѣмъ, чтобы базиліане возносили молитвы за упокой его жены, родственниковъ его и его самого послѣ смерти.

W poniedziałek miesiąca Septembra dnia piętnastego, roku Pańskiego tysiąc sześćset siedmdziesiątego.

Przed szlachetnym urzędem burmistrzowskim y radzieckim Wileńskim, postanowiwszy się personaliter, iegomość pan Alexander Kirkor—obywatel powiatu Oszmiańskiego, będąc na zmysłach cielesnych y rozumie dobrze zdrowym, dobrowolnie, iawnie nieprzymuszenie wgłos, rzetelnemi zeznał y wyrzekł słowy: Iż on plac swóy własny, nikomu nie zawiedziony, na przedmieściu za bramą Subaczą, w pewnych granicach, z iedney strony Iwana cieśli

placu, a z drugiey zaś strony, placu—Wołowego Oka nazwanego, tyłem zaś do cegielni mieyskiey leżący, pierwiey po nieboszczyku Antonim czapniku, steriliter z tego świata zeszły, na małżonkę swą panią Annę Stanisławownę Rożańską, potym po nieboszczce małżonce swey, z tego świata steriliter także zeszłey, na się prawem bliskości małżeńskiey spadłym, z dobrey dispoziciey y woli swey y pobożnego uczynku, aby Pana Boga za duszę, tak małżonki onego, iako y krewnych, po śmierci zaś y za iego samego duszę, maiestat Pański błagano, wielebnym oycom bazilianom conventu świętego Bazilego, przy cerkwi świętey Tróyce ruskiey będącego, na wieczność zapisawszy, ze wszystkim prawem swoim własnym y tytułem wiecznym y ze wszystkim, na wszystko, iako się plac w szerokości, długości y obychodach swoich zdawna miał y teraz ma, nie wyimuiąc, ani zostawuiąc iuż na potym do tego placu żadnego prawa, mocy, przystępu, ani należności samemu sobie, sukcesorom y krewnym swoim, puścił, cedował, pozwalaiąc wielebnym oycom bazilianom ten plac samym spokoynie trzymać, na onym się budować, pobudowawszy, komu inszemu naiąć, puscić, arendować, dać, przedać, zamienić, zapisać, legować, zastawić, iako chcąc, podług naylepszego pożytku upodobania swego, tym placem, iako własnością swą, disponować y obracać, waruiąc też y to tym legacyinym listem, iż ieżeli by iakowa od kogo impeticia wielebnych oyców bazilianów zachodzić miała, ewinkować, zastępować, bronić y oczyszczać u każdego sądu y urzędu, tak wielekroć, ile tego podług prawa potrzeba będzie wyciągała, swym własnym kosztem y nakładem submitował y obowiązał się. Która legacia iegomości pana Alexandra Kirkora, aby validiter et firmior zostawać mogła przez ichmościów panów radziec, na to deputowanych, roborari affektował. Jakosz na affektacią iegomości pana Kirkora, szlachetni pan Józeph Rebert y pan Mikołay Ohurcewicz, rayce z pisarzem ordinaryinym deputowani będąc, przy sługach urzędowi przysięgłych Jerzym Stępkowskim y Pietrze Sawickim, za bramę Subaczą schodzili y w pomieniony plac, wielebnym oycom bazylianom na wieczność y spokoyne dzierzenie, nemine impugnante et contraveniente, w intromisią podawszy, ztamtąd powróciwszy, przed całorocznym urzędem uczynili relacią. Co iako się działo, iest do ksiąg burmistrzowskich y radzieckich Wileńskich zapisano.

1672 г. Февраля 4 дня.

Изъ книги № 5118, за 1668—1674 г., стр. 985.

80. Замѣнная запись, состоявшаяся между Виленскимъ Св.-Духовскимъ монастыремъ и дворяниномъ Святскимъ на дома въ г. Вильнѣ.

Vigilia festi sancti Mathaei apostoli et evangelistae, die vigesima quarta mensis Februarii anno domini 1672.

Coram nobili officio consulari Vilnensi comparentes personaliter religiosus Nectarius Kożuchowski, nomine admodum re-

verendi et religiosi Danielis Dorofiewicz—monasterii ritus graeci, ad templum s. Spiritus hic Vilnae existentis, superioris ex una, et generosus dominus Casimirus Swiacki—districtus Grodnensis terrigena, insimul cum generosa domina Anna Kostrowicka—consorte sua, maritus per se, uxor vero illius, uti sexus faeminei de exigentia iuris magdeburgensis per tutorem, ad hunc solum modo actum assumptum et sententia officii approbatum, famatum Michaelem Narkiewiz—civem Vilnensem, partibus ab altera, sani mentibus et corpore compotesque rationis existentes, publice et per expressum recognoverunt talem inter se bonorum certo iure sibi pertinentium, perpetuam et irrevocabilem commutationem, dantes sibi ad invicem bona pro bonis, ita videlicet, quod praedictus religiosus Nectarius Kożuchowski, nomine admodum reverendi et religiosi patris Danielis Dorofiewicz—monasterii ritus graeci ad templum s. Spiritus superioris, dedit, commutavit et resignavit medietatem celarii, quod in contiguitate officinae Ambariensis, sub lapidea, Magna Giełda dictae, hic Vilnae certis granitiebus iacentem, praevio nihilominus additamento ad monasterium praefatum quingentorum florenorum polonicalium, cum omni iure, dominio, proprietate, propinguitate, ac titulo haereditario cum praedictis generoso domino Casimiro Swiacki et Anna Kostrowicka, coniugibus, qui pro eadem medietate celarii praefati etiam medietatem institae suae propriae certo iure per se acquisitae dedit, commutavit, et resignavit, quam ipsi tenebunt, itidem cum omni iure, dominio, proprietate et haereditate possidebunt, ita late, longe circumferencialiterque, prout praedicta medieta s celarii et medietas institae in suis metis et limitibus ab antiquo sunt distinctae et limitatae, debentur et tenebuntur se et eorum successores invicem occasione praemissorum bonorum tueri, defendere et evincere, eliberare, ab omni et quavis iuridica impetitione, molestatione ac praepedimento quarumvis personarum, tam propinquarum, quam remotarum, aut sese quovis iure ad praefata bona trahere volentium in omni foro, officio et iudicio. Eandemque evictionem suam mutuam super omnibus bonis suis mobilibus et immobilibus, nunc habitis et in futurum habendis, inscribunt et assecurant. Quam suam commutationem volentes eo magis confirmare et roborare petierunt a nobili officio consulari Vilnensi invicem sibi dari in praefatam medietatem institae muratae et celarii intromissionem, prout nobile officium consulare Vilnense eundem actum commutationis ad acta sua suscipiens et sententia sua approbando deputavit nobiles dominos Petrum Procewicz et Nicolaum Ohurcewicz—consulares Vilnenses, cum notario scabinalis iudicii in locum ordinarii consularis suffectum. Qui muneri sibi imposito satisfaciendo descenderunt in praesentia famatorum eiusdem nobilis officii iuratorum Casimiri Podlicki et Danielis Symonowicz reversique ad acta intulerunt, quod prius generosos dominos Casimirum Swiacki et Annam Kostrowicka—coniuges, in medietatem celarii religiosum vero Nectarium Kożuchowski in medietatem institae nomine monasterii sui acceptantem intromiserunt. Cui intromissioni utriusque partis nemo contradicit. Quod acticatum est.

1672 г. Апрѣля 4 дня.

Изъ книги № 5142, за 1746—1749 г., л. 1448.

81. Декретъ задворнаго ассесорскаго суда по вопросу о мѣстоположеніи древнихъ русскихъ церквей въ г. Вильнѣ.

Кіевскій митрополитъ Гавріилъ Коленда обратился въ королевскій судъ съ просьбой утвердить за нимъ и митрополичьей юрисдикціей всѣ дома, построенныя на церковищахъ и церковныхъ земляхъ, которыя въ настоящее время находятся подъ юрисдикціей городской, и утвердить за церковными плацами границы, обозначенныя въ прежде состоявшемся декретѣ ассесорскаго суда. Противъ такой просьбы возсталъ магистратъ и старался доказать не только несостоятельность просьбы, но и нѣкоторыхъ документовъ, на основаніи которыхъ указывались церковныя земли,—возсталъ на томъ основаніи, что по конституціи 1661 г. узаконены только три юрисдики: замковая, бискупская (католическая) и городская; что изъ канцеляріи митрополичьей выходятъ распоряженія, несогласныя съ интересами римско-католической и уніатской церквей; что книга священника Жабинскаго заключаетъ въ себѣ подложныя подписи, а именно Виленскаго ратмана Коптя и самого Жабинскаго, такъ какъ первая написана по-польски, а Копоть по завѣренію сына, не умѣлъ писать по-польски, а вторая не походитъ на другія подписи этогоже лица; что наконецъ не возможно допустить, чтобы городскія зданія митрополичьей юрисдикціи были освобождены отъ квартирной повинности, потому что въ такомъ случаѣ пришлось бы освободить отъ этой повинности почти третью часть всего города. Король, выслушавши доводы обѣихъ спорящихъ сторонъ, по совѣту своихъ приближенныхъ, рѣшилъ дѣло въ пользу митрополита, но только съ присягой самого митрополита и шести человѣкъ изъ духовенства и дворянства.

Документъ этотъ имѣетъ чрезвычайно важное значеніе для исторіи Виленскихъ церквей. Въ немъ упоминаются названія церквей или существовавшихъ въ Вильнѣ, или сохранившихся въ памяти съ обозначеніемъ ихъ мѣстоположенія. Во спорное время застроены были уже слѣдующіе церковища и церковные погости и плацы: 1) погостъ св. Спаса; 2) церковище св. Екатерины; 3) св. Покрова; 4) св. Ивана; 5) св. Михаила; 6) св. Николая; 7) св. Иліи; 8) Рождества Христова; 9) кладбище св. Пятницы; 10) погостъ церкви перенесенія мощей св. Николая; 11) св. Воскресенья; 12) св. Косьмы и Даміана; 13) св. Петра. Въ документѣ этомъ названы тѣ лица и учрежденія, которыя имѣли свои дома на этихъ грунтахъ. Въ это же время магистратъ брался присягать: 1) что церкви св. Спаса, св. Пречистой, св. Ивана и Покрова никогда не имѣли подъ собой болѣе земли, чѣмъ сколько владѣли въ спорное время; 2) церковь св. Пятницы не имѣла кладбища; 3) церковь св. Николая въ Рыбномъ рынкѣ имѣла только кладбище, на которомъ жилъ протопопъ; 4) церковь Косьмы и Демьяна никогда не имѣла кладбища, потому что стоитъ на углу двухъ улицъ; 5) церковь св. Воскресенья стоитъ въ своихъ прежнихъ границахъ и никогда не имѣла кладбища такъ же точно, какъ и церковь св. Петра, и что объ остальныхъ церквахъ св. Екатерины, св. Михаила, св. Николая на смоленской улицѣ, св. Иліи и другихъ магистратъ ничего не слыхалъ и не знаетъ.

Feria secunda die vigesima octava mensis Julii, anno Domini millesimo septingentesimo quadragesimo nono, coram actis nobilis officii consularis Vilnensis, compa-

rendo personaliter g. d. Casimirus Niemonowicz—notarius honoratae communitatis mercatoriae Vilnensis, praesentem copiam decreti in iudicio s. r. m. propriarum relationum inter illustrissimum dominum Gabrielem Kolęda, metropolitam totius Russiae, et inter civitatem metropolitanam Vilnensem lati, combustionem ipsius authentici, eius protunc in archivo honoratae communitatis mercatoriae Vilnensis reperibilis, tempore conflagrationis publicae huius civitatis sub die octava mensis Julii in anno currenti inopinate subsecutae, inter alia sua documenta in eodem archivo non existentia, repertam, cum introfusius contentis, propter futurum scitum nomine eiusdem honoratae communitatis mercatoriae Vilnensis ad acta obtulit, cuius copiae dicti decreti de verbo ad verbum rescribendo contenta, tenor est talis:

Michał, z Bożey łaski król polski etc. Oznaymuiemy tym listem dekretem naszym relacyinym, iż przed nami, pany radami y urzędnikami naszemi, przy boku naszym na własnych sądach naszych relacyinych na tenczas zasiadaiącemi, za remissią od sądu naszego assesorskiego uczynioną, ex mutuo actoratu, agitowała się sprawa y akcya w Bogu wielebnego xiędza Gabryela Kolędy—metropolity Kiiowskiego, w uniey świętey będącego, z iedney aktorem, a szlachetnym magistratem et communitatem miasta naszego Wilna—z drugiey strony pozwanymi, do poparcia appelaciey w sprawie y akcyey w sądzie naszym relacyinym agitowaney, względem iuryzdykcii metropolitańskiey na gruntach, placach y cmentarzach cerkiewnych przerzeconemu aktorowi vigore iurium privilegiorum, tymże dekretem naszym przysądzoney, a przez pozwanych niesłusznie y nieprawnie od dekretu kommissarskiego in puncto executionis uroszczoney, do poparcia tedy przerzeczoney appellacyey, do nagrodzenia szkod y nakładów prawnych, na osobliwym regestrze specifikowanych, do wskazania pen y win prawnych za sprzeciwieństwo dekretowi naszemu, w sprawie opisanych, y o inne pretensye, w mandacie naszym y dekrecie kommissarskim szerzey opisane, w którey sprawie sąd nasz assesorski, bacząc, iż kommissya miedzy wielebnym xiędzem metropolitą Kiiowskim a szlachetnym magistratem et communitatem miasta naszego Wilna, za dekretem na własnych sądach naszych relacyinych z oczewistey kontrowersyey anno 1670, miesiąca Maia 19 dnia ferowanym, iest expedita y appellatio interposita iest, causa zaś, ubi est coepta, ibidem finiri debet; przeto sprawę teraznieyszą, causae eius cum toto effectu salvis ab utrinque reservatis iuribus, beneficiis et defensis na własne sądy nasze relacyine odesłał. *Na terminie* tedy ninieyszym, ex aresto dnia pierwszego miesiąca Aprila po użyczoney na patrona szlachetnemu magistratowi et communitati miasta Wilna dilaciey y z regestru sądowego przypadłym, za przywolaniem stron do prawa przez szlachetnego Adama Sorokę—ienerała naszego dwornego wielkiego xięstwa Litewskiego, od wielebnego w Bogu xiędza Gabryela Kolędy—metropolity Kiiowskiego, in persona onego urodzony Jan Lisiewski—plenipotent, a od szlachetnego magistratu Wileńskiego et a communitate Vilnensi in assistentia urodzonego Pawła Boima—woyta Wileńskiego, szlachetnego Jana Sebestyanowicza—pisarza communitatis Vilnensis, szlachetny Almolfit Zaleski personaliter stanowszy y prawnie się z sobą rozpierali; zatym z pouczynioney w tey sprawie przez wielebnego xiędza Waleryana Judyckiego—referendarza y pisarza wiel-

kiego xięstwa Litewskiego, de statu causae relacyey plenipotent wielebnego xiędza metropolity Kiiowskiego iteruiąc propozycyą swoię wznosił, iż szlachetny magistrat Wileński, in meram controversionem dekretowi naszemi relacyinemu, ex solenissimis partium controversiis, w roku tysiąc sześćset siedmdziesiątym ferowanemu, gdy w Bogu wielebny wielmożni urodzeni Alexander Sapieha—biskup Wileński, Krzysztof Pac—kanclerz wielki wielkiego xięstwa Litewskiego, Kowieński, Piński etc. starosta, Mikołay Słupski—biskup Grationapolitański, kustosz y official Wileński, Cyprian Paweł Brzostowski—referendarz y pisarz wielkiego xięstwa Litewskiego, Kazimierz Puchalski—pisarz dekretowy wielkiego xięstwa Litewskiego, kommisarze nasi, za osobliwym listem naszym, z kancellariey naszey do siebie wydaney, pro finali et. indilata executione pomienionego dekretu naszego, praemissis omnibus iuris solennitatibus, do miasta naszego Wilna na terminie, w innotescencyey swoiey naznaczonym, prawnie ziechali y tam in loco loci et differentiarum dostateczną uczyniwszy inquizycyą y wszytkie cyrcumferencye y znaki gruntów, placów y cmentarzów, gdzie quondam cerkwie były, dostatecznie uważywszy, w prawa y dokumenta obudwu stron y mieszczan prywatnych, na tych mieyscach y placach cerkiewnych, alias *poświątne* nazwanych, mieszkaiących, weyrzawszy y one dobrze uważywszy, bliższego xiędza metropolitę Kiiowskiego ad probationem iuratoriam manuum et septima, to iest samego iegomości xiędza Gabryela Kolędę—metropolitę Kiiowskiego, iegomości xiędza Cypryana Żochowskiego—koadiutora metropolii Kiiowskiey, w. oyca Mikołaia Rybińskiego—protopopę Wileńskiego, cum quatuor testibus, fide dignis personis saecutaribus, uznali, super realitate documentorum przy transakcyey w roku 1619 z magistratem Wileńskim uczynioney et circa proprietatem fundi, circa usum et posessionem terragii, które onemu y antecessorom iego non interrupta successione z tych gruntów y placów quotannis currit skuteczną exdivisyą iuryzdyki w. xiędza metropolity Kiiowskiego, w uniey świętey będącego, na mieyscach y placach cerkiewnych, poświątne nazwanych, uczynili y w dekrecie swoim kommissarskim wszytkie domy y kamienice signanter et specifice opisali y wyrazili; inne zaś, extra cmentarzów będące, do iuryzdyki mieyskiey przyłączyli. Tedy magistrat Wileński et communitas in puncto executionis rei iudicatae et in ipsa evidentia fundi et iurisdictionis metropolitanae appellacyą od pomienionego dekretu naszego kommissarskiego nulliter et illegitime przeciwko prawu urościli y dekretu naszego relacyinego do exekucyey przywieść nie dopuścili, przez co in paenas legum et contraversionis dekretowi naszemu popadli y do niemałych szkod y nakładów prawnych teraznieyszego aktora occasione praepeditae executionis decreti nostri et appellationis interpositae przyprowadzili, iako o tym protestatio eo nomine zaniesiona szerzey y dostateczniey opiewa. Czego dowodząc, przeczytawszy na własnych sądach naszych relacyinych dekret nasz relacyiny, w dacie wyżey wyrażoney, ex partium controversiis ferowany, pro iuris finali et indicata executione, wielmożni kommissarze nasi, praemissis omnibus iuris solennitatibus et requisitis iisdem multò temporis intervallo observatis, post factam conspectationem, verificationem et in loco fundorum expeditam inquisitionem stron obudwu kontroversyi przesłuchawszy y one z wnoszonych pro et contra raty dobre wyrozumiawszy, lubo

szlachetny magistrat et communitas mercatoria Vilnensis circa assertionem suam et decima octava manu ex magistratu radnym sześciom, to iest, dwom burmistrzom, a czterem radzcom—ex ritu romano trzem, a ex ritu graeco trzem, także ex communitate mercatoria osobom sześciom, insuper ex contuberniis sześciom, to iest, z każdego cechu po iednemu, na tym: iako cerkiew świętego Spasa, świętey Przeczystey, świętego Iwana y Pokrowy nie miały większey cyrcumferencyi w sobie y w cmentarzach swoich, iako teraz zostaią, cerkiew ś. Piatnicy żadnego nie miała cmentarza, cerkiew świętego Mikołaia w Rybnym końcu tylko cmentarz, który przed cerkwią zostaie, gdzie y teraz protopopa mieszka, a od Bołundziowey kamienicy miała murek, którym obmurowana była y teraz dokoła płoty y zaułek iest, a ten nieprzypuszcza budynków do muru samey cerkwie w tey cerkwi, iako pamięc znosi, nigdy ludzi nie chowano; na tym, iako cerkiew ś. Koźmy y Damiana w małey na rogu dwóch ulic cyrkumferencyey była y żadnego przez ulicę nie miała cmentarza; także cerkiew Woskresenia w tey iako y teraz zostaiąc cyrkumferencyey, żadnego na Szklaney ulicy nie miała cmentarza, co też cerkwie świętego Piotra y świętego Jerzego, o cerkwiach za się innych, to iest, ś. Katarzyny, świętego Michała, ś. Mikoły na ulicy Smolińskiey, tak też ś. Heliasza y innych nigdy przed tym nie słyszeli, nie wiedzą y żadney o nich nie maią wiadomości; na tym, iż ichmć oycowie metropolitowie, antecessorowie wielmożnego xiędza Kolędy— metropolity Kiiowskiego, żadney nie mieli nad mieszczany iuryzdykcyey, lubo na gruntach cerkiewnych mieszkali mieszczanie, ale tylko czynsz ichmościom płacili, iuryzdykcyey za się magistratu Wileńskiego podlegali y przed urzędem burmistrzowskim radzieckim y ławniczym Wileńskim dispozycye placów y domów przyznawali, intromissye, possessye, exdivizye y inne urzędowe solennitates, od magistratu dobrowolnie odbierali, do czego magistrat nigdy ich nie przymuszał; pobory, szossy, podymne y inne podatki, seymem uchwalone, do miasta ab antiquo tempore oddawali, gości różnych pod bytność naszą w Wilnie, także ichmościów panów deputatów trybunalskich y innych, zarówno z mieszczany w domach swoich przeznaczoną stancyą podeymowali, w czym magistrat żadnego onym nie czynił bezprawia, owszem iako we wszytkim do przywileiów, ante unionem sobie nadanych, stosuiąc się sprawował y ad iurisdictionem sobie stabiliendam żadnych nie formował processus, tak ani mieszczan y innych obywatelów, iakoby te domy iuryzdykcyey mieyskiey bydź podległe, opowiadali, nie namiawiali, ograniczenia tych cerkwie, cmentarzów y domów na nich będących, w roku 1619 nigdy nie było y radziec w nim pomienionych nie deputowano; y na tym, iako dyspozycye y ograniczenia miasta, ulic y kamienic y domów z xięgami, regestrami y innemi dokumentami podczas inkursyi Moskiewskiey na miasto Wilno w roku 1655 pogineli, do przysięgi zabierali się. Sąd nasz kommissarski, bacząc to, iż żadnych authentycznych dokumentów przeciwko produkowanym od w. xiędza metropolity Kiiowskiego, na cerkwie y place, magistrat et communitas non producit, inhaerendo zaś ograniczeniu w transakcyey przez w. xiędza Malchera Heliaszewicza—kustosza Wileńskiego y w. xiędza Woyciecha Żabińskiego, na tenczas notarium publicum, tandem canonicum Vilnensem, insimul z deputowanemi od magistratu Wileńskiego

osobami, to iest, szlachetnym Krzysztofem Kiernowiszkiem, radcą ritus romani, y szlachetnym panem Piotrem Kopciem, ritus graeci, uczynioney w roku 1619, miesiąca Maia dwódziestego szóstego dnia opisaney, także konnotacyi ręką w. xiędza Radzkiego—człowieka omni exceptione maioris, zgadzaiącey się z transakcyą wyżey rzeczoną, a niemniey przy dowodach y sprawach różnych na te cerkwie, o które praesens vertitur actio służących, przez w. xiędza metropolitę przed sądem naszym kommissarskim produkowanych, także y na niektóre investitury pokładanych, propiorem iegomości xiędza metropolitę teraznieyszego Kiiowskiego manum et septima, iako się super assertione sua et realitate prawa swego zabierał, to iest, samego wielmożnego xiędza Kolędę—metropolitę, wielmożnego xiędza Cypryana Żochowskiego—koadiutora metropoliey Kiiowskiey y oyca Mikołaia Rybińskiego—protopopa Wileńskiego, cum quatuor testibus, personis saecularibus fide dignis, ad comprobandum uznał; na tym, iako te wszytkie cerkwie na mappie wyrażone y na osobliwym regestrze spisane, przez sąd nasz commissarski oglądane y zweryfikowane były, realiter y te kamienice y domy, które extant, pobudowane na mieyscach cerkiewnych cmentarzowych y poświątnych wystawione są; y na tym, iako ta transakcya przez w. xiędza Żabińskiego z wysadzonemi radzcami od magistratu Wileńskiego, za interpozycyą godney pamięci wielmożnego xiędza Wołłowicza — biskupa Wileńskiego, cum consensu magistratu Wileńskiego uczyniona, iest realis. Termin zaś praestandi iuramenti in praesenti loco iudiciorum po święcie Zmartwychwstania Pańskiego święta rzymskiego, dnia wtórego Aprila naznaczył. Po którey wykonaniu przysięgi, tak terragium y iako iurisdictionem metropolitanam nad tymi kamienicami y domami, które na placach cerkiewnych, cmentarzach y poświętnym pobudowane są, uznał: mianowicie, *pierwszą cerkiew świętego Spasa z szpitalem;* dom Bazylego Oziewicza, szewca, dom Michała Chrapowicza, szewca. Dom Stefana Pihanowicza puznika, przy cerkwi kathedralney świętey Przeczystey nayduię się. Na poświątnym zaś *drugiey cerkwie ś. Katarzyny,* dom Hryszka Obuchowicza—szewca Moskala y dom Daniela Iwaszkiewicza puznika, dom Jendrzeia Bartoszewicza—krawca, dom Theodora Szeytera, dom Jerzego Kosarza, dom Grygiera Stanisława Wysygryda—winnika, dom Stanisława Stephana Markowskiego—gorzałczenika, dom xiędza Ładzika. A na poświątnym *trzeciey cerkwie ś. Pokrowey* dom Piotra Kochańskiego—stolarza, plac goły sławetnego Daniela Hertmana, dom Jana Lachowicza. Na poświątnym *czwartey cerkwie ś. Iwana* kamienica w. xiędza Krzysztofa Przecławskiego — prałata dziekana Wileńskiego, domek Jana Stanisława—krupnika, kamienica Jana Szefera, ogród urodzonego Samuela Hieronima Kotła—podkomorzego Oszmiańskiego y domek z ogrodem Pilipa Konstantynowicza—kusznierza. Na poświątnym *piątey cerkwie ś. Michała* kamienica sukcessorów Piotra Balwierza, w którey sławetny Marcin Jensen, cyrulik, a teraz sławetny Jan Sadowski—cyrulik Wileński mieszka, kamienica cechu krawieckiego, kamienica Jana Dezowsa. Na poświątnym zasię *szóstey cerkwie świętego Mikołaia* w iedną stronę kamienica szpitalna Spaska, w drugą stronę kamieniczka Jana Hutmana, domek Ostaphieia Niescierowicza—szewca, domek Krzysztofa Szulca — kowala, kamieniczka pusta Lebiedziewskiego, domek Theodora

Szpakowskiego, domek Mathyasza Marcinkiewicza—szewca, domek Ostaphieia Iwanowicza—szewca, ogrod Stanisława Stalgowskiego, domek Thomasza Ladkowskiego. Na poświątnym *siódmey cerkwie ś. Heliasza* kamienica Dytrycha Wita—złotnika, dom Mikołaia—kowala, dom Stefana—slosarza, dom Adama Worony—szewca, dom Symona Rakowicza—szewca, dom Stefana rybaka, dom Wawrzyńca Nasigowskiego, domek Pawła kantora, dom Jerzyney Drozdowiczowey. Na poświątnym *ósmey cerkwie Rożestwa Chrystowa* domek Krzystofowey haplicznicy, kamienica szlachetnego Andrzeia Gierkiewicza—radzcy Wileńskiego, kamienica Jerzego Kromberka, dom Stanisława—szewca, dom Stefana Ihnatowicza—szewca, dom Symona kantora, dom Jerzego Lisowskiego—bałtusznika, kamieniczka Stephana Filipowicza, dom Iwana Fiedorowicza—szewca, dom Prokopa Alexiewicza—szewca, dom Heliasza Bachoszewicza—kusznierza. Na cmentarzu *dziewiątey cerkwie ś. Piatnicy* kamienica cerkwiewna ś. Tróycy z sąsiadami, w niey pro tempore mieszkaiącemi. Na poświątnym *dziesiątey cerkwie przeniesenia ś. Mikoły* kamieniczka Mikołaia Junga, domek Daniela Ostafiewicza—pasztelnika, dom Theodory Kopylczewskiey—rybaczki, domek Mikołaia Dziekowicza—szewca, kamieniczka Doroty Jungowny—stokwisznicy, dom Bałtromieia Szałtoszewicza—kartownika, dom Jana—szewca, domek Adama Iwanowicza—szewca, domek Krzysztofa Zubowicza—szklarza, plac pusty, gdzie Browka mieszkał, dom Szymona Koryczyńskiego—szewca, dom Andrzeia Daniewicza—haplicznika, domek Krzysztofowey. Na poświątnym *iedynastey cerkwie Woskresenia* kamieniczka cerkiewna, gdzie mieszkaią Jan Rohacewicz y Jan Rzeczyński—złotnicy, połowica de novo restaurowana—połowica ieszcze pusta. Na poświątnym *dwónastey cerkwie ś. Kuźmy y Demiana* plac goły, a drugi przez pana Szweykowskiego zabrany. Nakoniec na poświątnym *trzynastey cerkwie ś. Piotra na Zarzeczu Wileńskim* domków cztyry, to iest: Mikołaia Daszewicza—kowala, Andrzeia Samuelowicza — tkacza, domek Krzysztofa Mytnika, domek Jana Dobrowolskiego—szewca. Te wszystkie domy, kamienice y placy w. xiędzu metropolicie Kiiowskiemu y sukcessorom iego, w uniey świętey będącym, do iuryzdykcyi iego metropolitańskiey exdiwidowawszy przysądził, excypował, iednak kamienicę Zborową, quondam w dzierzeniu urodzonego Ostriskiego będącą, drugą kamienicę Marcina Negowicza, na Zamkowey ulicy leżącą, na te prawa ante unionem nadane pokazały, vigore których ani do iuryzdykcyi w. xiędza meropolity, ani do płaceń z nich czynszu należeć nie maią. Trzy zaś kamienicy na Szklanney ulicy ex opposito cerkwi Woskreseńskiey leżące, to iest, iedną Bazylego Jacinkiewicza—rymarza, drugą Hanusza Pacelta—slosarza, trzecią Andrzeia—rymarza, w pewnych granicach będące, a czwartą kamienicę Pawła Grzybowicza, na przeciwko cerkwie ś. Demiana stoiącą, przytym wszytkie domy około czternastu cerkwie ś. Jerzego będącey, a teraz spaloney, extra cmentarzów pobudowane, na Rosie na przedmieściu, lubo do iuryzdyki w. xiędza metropolity należeć nie powinne, ale absque ulla utriusque partis comprobatione, przy zupełney iuryzdykcyi magistratu Wileńskiego maią zostawać. Wszakże iednak terragium z tych kamienic y domków et ius caducitatis, ex vi dekretu naszego relacyinego, w. xiędzu metropolicie ma należeć. Co się zaś tknie innych mieysc y obmów naszym kommisarzom podanych,

iako to, do seniorów zboru Kalwińskiego, intra moenia civitatis quondam erygowanego, ad praesens in privatis aedes dekretem seymowym obróconego, na gruncie cerkiewnym, iako strona allegat, wystawionego, in contiguitate proxima dzwonice y samey cerkwie ś. Pokrowy zostaiącego, także od urodzonego Dunina Raieckiego—marszałka Lidzkiego, od urodzonego Samuela Hieronima Kotła, podkomorzego Oszmiańskiego, te wszytkie obmowy przyieli y w akt swóy kommisarski wpisać rozkazali w. xiędzu metropolicie Kiiowskiemu, salvam in foro fori, ubi de iure competierit, o te mieysca reservamus actionem. Protestatio w. xiędza metropolity Kiiowskiego przeciwko czerncom, w dyzuniey będącym, względem kamienic dwu, przy cerkwi ś. Ducha będących, a do cerkwi ś. Ducha będących, a do cerkwie świętey Tróycy należących et indebite zabranych, także cegielni od cerkwi świętego Piotra przez tychże dyzunitów zabranych, iako wzaiemnie reprotestacyą pomienionych dizunitów w teraznieyszy dekret nasz kommissarski przyiowszy, salvę utriusque partis u sądu należnego, tam gdzie prawo drogę ukaże, mocą kommisarskiego dekretu naszego zachowali. Post quam latam sententiam szlachetny Wawrzyniec Mińkiewicz—plenipotent szlachetnego magistratu et communitatis Vilnensis, sententia et magistratum ac communitatem gravat; ex eo tę magistratowi et communitati ac contuberniis przysięga met decima octava manu iest nakazana. Lecz bliższym wielm. xiądz metropolita Kiiowski manumet septima ad comprobandum iuramento wezwany iest, do sądu naszego appellacyą interponował. Lecz plenipotent w. xiędza metropolity Kiiowskiego non esse admissibilem mieniąc allegował, z statutu w. x. L. z rozdziału czwartego, artykuł ośmdziesiąt ósmy, także konstytucyą anni 1647, które ab executione rei iudicatae appellacyey interponere vetant; a do tego in causis expulsionum—żadne appellacye non currunt. Jakoż y w dekrecie na własnych sądach naszych relacyinych ex solennissimis partium controversiis ferowanym, appellatio nie iest dołożona y owszem potestas illimitata verificandi et exdividendi sądowi kommisarskiemu, pro executione facienda zesłanemu, concessa iest, a do tego, iż to decretum est latum coram iudice altae instantiae, od którego appellacye ne idą. Zaczym ab executione iudicati eiusmodi appellatio admissibilis et concessibilis być nie może, ex praemissis tedy rationibus ażeby appellacyey interponowaney nie dopuszczali declarari prosił. E contra plenipotent szlachetnego magistratu et communitatis Vilnensis replikuiąc opposuit, iż strona przeciwna appellacyey, iako in causa praesenti dopioro agitata, nondum ex causa et evicta bronić nie może, ani statut y konstytucye allegowane ad causam minime suffragantur, kiedy też prawo citowane a propria submissione ab inscriptione appellacyey vetat, a nie in causa iuris fundorum et graniciarum, tum et iurisdictionis civilis prohibet, ani to obesse magistratowi et communitati może, że appellacyey w dekrecie nie dołożono, poniewasz dopioro pro verificatione, ulteriori excutione et exdivisione, praevia inquisitione facienda, et non pro finali decisione declaranda, kommissarze nasi są zesłani, a zatym, ut supra, admissibilem appellationem decerni affektował. Sąd tedy nasz kommissarski, lubo appellacya na własnych sądach naszych relacyinych, z oczewistey kontrowersyey ferowanym, nie iest dołożona, de iure nie miała być admissibilis, iednak aby magistrat et communitas Vilnensis w czym se esse gravatum non

sentiant, interponowaney do sądu naszego assessorskiego appelacyey, parte actorea de damnis et litis expensis secutis et inde sequendis ac subsequendis protestante et civitate reprotestante, dopuscił, appellacyey y terminum prosequendae appellationis absque ulterioribus adcitationibus na teraznieyszey iuryzdyce assessorskiey, tam gdzie my z dworem naszym residować będziemy, po trzecim wołaniu nazaiutrz utrique parti naznaczył. A tym czasem, nim ta sprawa finalem u sądu naszego odbierze decisionem, aby obie strony circa iure et pacificam possesionem spokoynie się zachowali, sub paenis ex arbitrio sądu naszego irremissilibiter irrogandis serio iniuxerunt. Od którego dekretu, lubo słusznie y prawnie ferowanego, magistrat et communitas miasta naszego niesłusznie y nieprawnie appellował, variis probabat rationibus, alleguiąc prawo statutowe z rozdziału 4 art. 88 y roz. 1 ar. 15 § wtóry, w iakich rzeczach y kiedy appellacye dopuszczone być maią y konstytucyą anni 1569 et anni 1647, że a re iudicata et in evidentibus appellationes non dantur, dekret zaś ww. kommissarzów naszych, że słusznie y prawnie ferowany dowodził, et his rationibus, a naprzód: Iż iudicatum, to iest, ex re oculis subiecta passibus et plantis commissariorum nostrorum ubique irita manibusque fere palpata, tum quia iudicatum est podług prawa statutowego z roz. 10. art. 12 § 2, z roz. 4 art. 77 § 81 y 82 y podług konstytucyey 1588, y konstytuciey 1576, tum quia ratio iuris et aequitatis propiorem dictabat w. xiędza metropolitę Kiiowskiego ad probationem iuratoriam, iako notiorem de facto in evidentibus et super re oculis subiecta, super realitate et formalitate spraw dokumentów, tak przed nami y sądem naszym relacyinym, iako też et in loco loci et differentiarum na ograniczeniu y transakcyey w roku 1619 między magistratem Wileńskim, a w Bogu w. xiędzem Józefem Velaminem Rutskim—metropolitą Kiiowskim, antecessorem teraznieyszego aktora, ex mutuo partium consensu stałym, przy rzetelney y zgodney we wszystkich punktach z tym ograniczeniem konnotacyi pomienionego w. xiędza Velamina Rutskiego—metropolity Kiiowskiego, przy tak wielu iawnych y widomych dokumentach, przed sądem naszym kommissarskim produkowanych, circa usum et possessionem census terragii et iurisdictionis, która onemu y antecessorom iego, ex vi iurium et privilegiorum nostrorum na tych mieyscach y placach cerkiewnych, poświątne nazwanych, ab antiquo debeatur et circa decretum nostrum relationum ex solennissimis partium controversiis latum et promulgatum. Ponieważ magistrat Wileński circa nudam assertionem super re ignota et super ignorantia mera do iuramentu zabierał, na tym: iako o tych cerkwiach y mieyscach poświątnych nigdy nie wiedzieli y nie słyszeli y przeciwko dekretowi naszemu, natym iako iurisdictio praetensa w. xiędzu metropolicie Kiiowskiemu y antecessorom iego nigdy nie należała y teraz nie należy; czego iuż dekretem naszym ex partium controversiis są odsądzeni. A zatym plenipotent partis actoreae prosił decretum commissariale executionem et exdivisionem, legitime peractam, approbari et in damnis litisque expensis, exinde causatis, paenisque legum contra temere appellantes sancitis, magistratum Vilnensem et communitatem condemnari. Na co plenipotent szlachetnego magistratu Wileńskiego respondendo pokładał przed nami różne przywileia, magistratowi Wileńskiemu służące, ordynacye, dekreta

y exdywisye kommissarskie, któremi te domy y kamienice, o które praesens vertitur questio, do iuryzdyki metropolitańskiey są przyłączone y oneribus civitatis w rozdawaniu gospod y stancyi na trybunał kommissyey y podczas rezydencyey naszey w wybieraniu podatków publicznych, seymem uchwalonych, które zawżdy magistrat Wileński, sine quavis contradictione, od mieszczan y ludzi, na tych gruntach mieszkaiących, przez swoich exactorów wybierał, praeiudicato Krakowskie y insze invalidando. Tedy iura et iurisdictionem metropolitanam to naprzód exherebat, iż wszerz et inpracticato exemplo inexauthorisationem iurisdiki naszey maydeburskiey w roku 1668 iurisdictio metropolitana, super liberis capitibus mieszczan Wileńskich fundata, przez w. xiędza metropolitę Kiiowskiego wóyt metropolitański introductis iego subsellium fundatum, posluszeństwa y powinności wszelkie, aby metropolitom pełnione były, indictam, herbów własnych przybiianie y pieczęci appositio, gdzie przed tym ratuszna currebat, poczeła być in usu. *Druga*: iż takie poczeły z kancellariey wielmożnego xiędza metropolity wypadać prawa, które sanctae romanae ecclesiae et unioni są przeciwne, a mianowicie tym ludziom, którzy tylko czynsz doroczny płacić powinni xiędzu metropolicie, inhibet wiel. xiądz metropolita, aby kamienic swoich nie zapisowali na szpitale y kościoły, nawet y żadnym sposobem alienować nie ważyli się, iako z prawa danego Szpakowskiemu na kamienicę szpitalną ś. Spasa deducitur. *Tertio*: subruit totaliter iurisdictio metropolitana przez konstytucyą w roku 1661, gdzie w mieście naszym Wileńskim trzy tylko iuryzdykcye, zamkowa, biskupia y maydeburska, są approbowane y ugruntowane; insze zaś wszystkie paenitusque zniesione. A iż iurisdictio civilis magdeburiensis iest dobrze ante unionem erecta, ac privilegiis ww. xx. Litewskich firmata, pokładał na to privilegium Jagiellonis sub anno 1387, który gdy Ruś y Moskwę domavit, wtenczas Ruś do miasta Wileńskiego uprowadził, po nim Alexander, in consortium thori Moskiewskę wziowszy, utrique ritus romano et graeco privilegia nadał, które to przywileia longa serie nayiaśnieyszych antecessorów naszych, Zygmunta, Kazimierza, Alexandra confirmationibus emanatis roborowane y naszym przywileiem, na szczęśliwey koronacyey w Krakowie stwierdzone. Pomieniony plenipotent miasta et communitatis deducebat, napotym sublata iest ta iurisdictio metropolitana per actum commissionis circa exdivisionem na trzy części miasta, dla wczesnego rozpisania gospod y stawania pod akty publiczne gości. Która kommissia per triennium odprawowała się podczas rezydencyi nayiaśnieyszego Władysława IV, przez iaśnie oświeconego xiążęcia imci Albrychta Radziwiłła—kanclerza w. x. Litewskiego, gdzie w pomienioną exdywizyą weszły wszytkie domy w. x. metropolity Kiiowskiego, tacentibus et non contradicentibus antecessoribus imci. A zatym aby y teraz tak oneribus w rozdawaniu gospod te domy metropolitańskie, iako iurisdictioni civili subsint, prosił y domawiał się. Także oo. franciszkanie, ieszcze za Zygmunta Augusta ad propagationem fidei catholicae do Wilna wprowadzeni, lubo iurisdykcyą swoią sądową y wóyta mieli, nihilominus z pewney okazyi w roku 1552 od tey iurisdykcyi są odsądzeni. A za tym plenipotent miasta y communitatis wnosił, iż gdy ta iurisdictio metropolitana evietur, wszystkie insze zakony, paetendent w kamienicach y w placach swoich, in praeiudicium iurisdictionis maydeburgensis, similem x. me-

tropolicie extendere nad mieszczany Wileńskiemi iurisdictionem. Na seymie Bielskim, kiedy statut w. x. L. ustanowiono, equestris ordo requirebat, aby miasto Wilno statutem sądziło się, lecz recenter respublica aby nie statutem, ale Saxonem discernentur causae maydeburgenses, dotąd miasta prawa y iurisdykcyey swey maydeburskiey iest in usu et pacifica ac immemorabili possessione. A iakoż x. metropolita ludzi ratuszowi podległych wyciąga z saxonu, a do statutu y prawa ziemskiego allegare accendit, iako iudicia criminalia peragere, ius gladii arrogare, iura maiestatis appropriare, iako tumulty y iudicia, strzeż Boże, sedare może, totum actionis zasadził w. x. metropolita Kiiowski na transakcyi roku 1619 uczynioney, która tot defectibus statuit, mianowicie, iż iest podpis raycy Wileńskiego Kopcia, który nie umiał po polsku pisać, iako syn iego in vivis zostaiący świadczy, podpis xięgi x. Żabińskiego non concordat z inszemi podpisami iegosz, ani pieczęć iest onego własna, ponieważ nie półskrzydłem ale łodką się pieczętował, ani to iest probabile, aby miasto sine consensu regio cum praeiudicio iurisdictionis magdeburgensis regiae miało się udawać transakcyą, iako z antecessorem w. x. metropolity teraznieyszego w. xiędzem Rutskim—metropolitą Kiiowskim, ani tam de more solito magistratus et communitatis zesłano przy raycach pisarza mieyskiego z dwiema sługami przysięgłemi, którzyby facta relatione inquisitionis, do akt mieyskich impositam et expeditam functionem inferowali, et ex actis z podpisem ręki pisarskiey y pieczęcią miasta wydali stronie authentyk, co w tey transakcyey desideratur, podpis ręki y pieczęć imci xiędza biskupa Wileńskiego; także imiona y przezwiska szlachty y mieszczan, na gruntach cerkiewnych mieszkaiących, nie nayduią się w pomienioney transakcyey y nie są dołożone, pustki similiter niewyrażone. A za tym abyśmy per omniem tey transakcyi irrealitatem uznawszy nakazali w. x. metropolicie validiora pro iurisdictione evidenda producere documenta, iako to: fundationes, erectiones ecclesiarum et caetera et circumferentiam cmentarzów y mieysca, quantum ante conflagrationem miasta occupabat cerkiew, a teraz to zabudowane domami y kamienicami. Nawet iura patronatus sobie należące nad cerkwiami y odbieranie ostatniey woli y dyspozycyi probabat magistrat przywileiem w roku 1544, gdzie post fata popów Wileńskich klucze ławica ruska odbierała, rzeczy cerkiewne regestrowała, a ieżeli miał magistrat ius patronatus nad cerkwiami, daleko barziey iurisdictionem, uti debet, nad tymi ludźmi, co na cerkiewnych granicach siedzą. Item venditiones na place, intromissiones, tuteliae, iudicia ratione personarum et fundorum, salvo tylko terragio i. x. metropolity, zawsze autoritate magistratus peragebantur et conficiebantur, iakoż z tey posessyi y iuryzdikcyi ma spoliari magistrat et communitas Wileńska; a nakoniec produxit in medium miasto ad hunc effectum zrobioną mappę, na którey pokazywali, iż przez tę iuryzdykę metropolitańską trzecia część odchodziła miasta, y nie byłoby gdzie stanowić pod czas trybunału y commissyi deputatów, także pod czas rezydencyi naszey, gdzie przyiedzie dwór nasz lokować, ieśli tak wiele kamienic y domów metropolitańskich dekretem naszym libertowane będą. A zatym a primo ad ultimum, salvo tylko terragio w. x. metropolity, którą inquilini powinni będą perpetuae iuris et successoribus płacić, aby propior magistratus manumet et decima octava ad comprobatio-

nem iuratoriam na Rosie w dekrecie commisarskim opisany był uznany, a po wykonaney przysiędze, aby iurisdictio metropolitana abrogata, magistratus iurisdictione nostra regali spoliatus in iurisdictionem suam był reinductus, paenae convulsionis iurium et privilegiorum uznane, szkody y nakłady prawne, w tey sprawie podięte, szlachetnemu magistratowi et communitati miasta naszego Wilna nagrodzone byli decerni potrzebował. Po takowych obudwu stron controversyach urodzony instygator w. x. Lit., praecustodiendo integritatem prawa pospolitego et iurium maiestatu naszego, tak względem iuris caducitatis, iak względem podatku iurysdykcyi, w należytych sprawach nam y sądom naszym służącego, do tegoż terminu intervenit. My król z pany radami y urzędnikami naszemi, przy boku naszym na własnych sądach naszych relacyinych zasiadaiącemi, tey sprawy przesłuchawszy, y one wnoszonych ab utrinque controversiis z pokładanych y przed nami produkowanych dokumentów dobrze wyrozumiawszy, ponieważ magistratus et communitas miasta naszego Wilna in meram contraversionem dekretowi naszemu relacyinemu w roku 1670, miesiąca Maia 19 dnia ferowanemu, a finali executione decreti nostri, per iudicium commissariale legitime expedita, do nas u sądu naszego przeciwko prawu y konstytucyom seymowym urościli y żadnych dokumentów y dowodów, iako in loco loci et defferentiarum in puncto executionis decreti nostri przed kommissarzami naszemi w Wilnie, tak y teraz przed nami y sądem naszym relacyinym, in termino promovendae appelationis, in ordine ad probandam et deducendam proprietatem fundi ac iurisdictionis, nie produkował, ale tych że spraw y munimentów, których przed pierwszym dekretem naszym relacyinym in suis controversiis wżywali y teraz przed nami tylko powtórną rekapitulacyą uczynili; przeto inhaerendo pierwszemu dekretowi naszemu relacyinemu executionem onego per commissarios nostros legitime expeditam et decretum commissariale, od którego per magistratum et communitatem Vilnensem indebite appelatum, in omnibus punctis, clausulis, paragraphis approbandum esse duximus, iakoż y tym dekretem naszym in integro approbuiemy y stwierdzamy, bliższego w. x. Gabryela Kolędę—metropolitę Kiiowskiego, według dekretu commissarskiego na tych wszystkich punktach y paragraphach, które są w dekrecie kommissarskim wyrażone, rotą w tym że dekrecie commissarskim opisaną, ad comprobationem iuratoriam manumet septima uznawamy y termin do wykonania przysięgi coram iudicio nostro assesoriali na poniedziałek pro quarta die Aprilis naznaczamy. Po którey wykonaniu wszystkie domy y kamienice, w dekrecie commissarskim wyrażone, y w. x. metropolicie przysądzone, wyiowszy tylko Dezewsa y cechu krawieckiego kamienice, których libere przed nami w. x. metropolita Kiiowski odstąpił y iuryzdyce maydeburskiey podał, do iuryzdyki w Bogu x. metropolity Kiiowskiego, in unione sancta będącego y sukcessorów iego, z płaceniem terragii onemu et cum directo dominio iego et sukcessorom etiam cum iure caducitatis, według pierwszego naszego dekretu relacyinego y commissarskiego, absque ulla od magistratu Wileńskiego praepeditione, wiecznie y nienarusznie przysądzamy. A iako te kamienice y domy a iurisdictione wzieli magdeburgensi et a quibusvis oneribus civitatis, quocunque titulo iuris nuncupatis, ubi bona ecclesiastica iuribus, praerogativis

ac immunitatibus eclesiasticis mere subiecta eximimus, tak aby magistrat Wileński mieszczan metropolitańskich do swey iurisdykcyey mieyskiey żadnym sposobem nie pociągał, surowie inhibemus y we wszystkim pomienioną iuryzdykę metropolitańską z iuryzdyką biskupów Wileńskich y kapitulną aequiparamus, zachowawszy wolną gospod w iuryzdyce metropolitańskiey stanowniczym naszym na dwór nasz, szczegulnie podczas rezydencyi naszey, dyspozycyą. Insze zaś kamienice y domy, na różnych ulicach miasta Wileńskiego leżące, które nie na cerkiewnych gruntach nayduią się y w dekrecie kommissarskim od iuryzdyki w. x. mitropolity są excypowane y miastu przysądzone, salvo terragiis w. x. metropolicie y successoribus iego circa magistratus Vilnensis iurisdictionem zachowuiemy. Damnum zaś et litis expensas, in praesenti actione per magistratum causatas, luboby według affektacyi w. x. metropolity zapisy y nagrodzić magistrat iure meritissimo był powinien, iednak my, ex clementia nostra regia magistratowi et communitati Vilnensi one condonuiemy. Ażeby ani w. xiądz metropolita y successores iego w iuryzdykcyą mieyską y miasto w iuryzdykcyą metropolitańską nie wdawali się y żadną iedna drugiey stronie nie czyniła praepedycyi, vadium dwóch tysiący czerwonych złotych numero et parti laesae per medium applicandum na obie stronie interponuiemy. A na exekucyą tak dekretu teraznieyszego naszego, iako y kommissarskiego wielebnych o. urodzonego Jana Karola Kopcia — kasztelana Trockiego, Brzeskiego, Jurborskiego, Kowieńskiego starostę, Konstantego Kazimierza Brzostowskiego — sekretarza w. x. Lit., kanonika, Waleryana—Stanisława Judyckiego—referendarza y pisarza w. x. Lit., nominata suffragana y archidiakona Wileńskich, Michała Kolędę, podsędka Wileńskiego, kommissarzami naznaczamy y zsyłamy, którzy zniosszy się z sobą o czasie y do miasta Wileńskiego, po położeuiu stronom obiema prawnego obwieszczenia, unius aut duorum absentia non obstante, ziachawszy y obiema stronom przed sobą stanąć nakazawszy, tak te domy y kamienice, które w. x. metropolity iuryzdyce y sukcessorów onego, iako też y te, które mieyskiey iuryzdyce salvo tantum terragio et iure caducitatis, które w. metropolitom Kiiowskim, inunione będącym, iest zachowane, są przysądzone, dostatecznie opiszą y na obie stronie, co komu należeć ma, nie przymuiąc y nie oglądaiąc się na żadne, ieśli by iakie interponere chcieli, excepcye albo diffugia, podadzą y o dekrecie naszym opowiedzą, y aby żadney in posterum przeszkody w. x. metropolicie y sukcessorom iego, sub vadio superius specificato, nie czynili nakażą mocą tego dekretu naszego. A gdy dzień 4 miesiąca Kwietnia przypadł, tedy czyniąc dosyć dekretowi sądu naszego relacyinego w. x. metropolita Kiiowski w sądzie naszym assesorskim iuramentum 4-ma manu, to iest, primario sam w. x. Gabryel Kolenda — metropolita Kiiowski, w. x. Cypriian Żochowski—coadiutor metropolii Kiiowskiey, episcopus Wileński y Mścisławski, w. o. Mikołay Rybiński—protopopa Wileński z urodzonemi Andrzeiem Garlińskim, Piotrem Sokołowiczem, Pawłem Sawickim, Józefem Rupkinowiczem in eam rotam wykonali: Ja przysięgam Panu Bogu wszechmogącemu, w Tróycy świętey iedynemu, na tym: iako te wszystkie cerkwie, na mappie rękoma ichmościów pp. kommissarzów podpisaney wyrażo-

en y na osobliwym regestrze spisane y przez ichmościów panów kommissarzów iego królewskiey mości oglądane y z weryfykowane, byli realiter y te kamienice y domy, które teraz extant, pobudowane na mieyscach cerkiewnych y cmentarzach y poświątnych, wyiowszy Dezawsa y cechu krawieckiego kamienicę, których libere odstępuię, wystawione są, y natym, iako ta transakcya przez imci x. Heliaszewicza, imci xiędza Żabińskiego, z wysadzonemi raycami od magistratu Wileńskiego, za interpozycyą godney pamięci imci xiędza Wołłowicza—biskupa Wileńskiego, cum consensu magistratu Wileńskiego uczyniona, iest realis, naczym iako sprawiedliwie przysięgam, tak mi Panie Jezu pomoż y męka Jego święta. Co iako się działo, w ten dekret upisać rozkazaliśmy. Dan w Warszawie miesiąca Kwietnia dnia czwartego, roku Pańskiego 1672, panowania naszego roku... Krzysztof Pac—kanclerz w. x. Lit. (L. S). Kazimierz Puchalski—pisarz dekretowy w. x. Lit. correxit Margiewicz. Quae praesentes literae copiae decreti praemisso modo ad acta oblatae.

1672 г. Ноября 9 дня.

Изъ книги № 5120, за 1668—1674 г., стр. 510.

82. Квитанціонная запись, выданная настоятельницею женской обители при Виленскомъ Св.-Духовскомъ монастырѣ Маріаннѣ Войшнаровичовой въ полученіи отъ нея ста копъ грошей.

Виленскій мѣщанинъ и купецъ Аѳанасій Ивановичъ завѣщалъ женской обители при церкви Св. Духа 100 копъ, обезпечивъ эту сумму на склепѣ, находящемся въ каменномъ домѣ Войшнаровичовой; по полученіи отъ послѣдней завѣщанной вышепомянутой суммы, игуменья женской обители и выдаетъ настоящую квитанцію, которою освобождаетъ помянутый склепъ.

W poniedziałek, miesiąca Nowembra dnia dwudziestego ósmego, roku Pańskiego tysiąc sześćset siemdziesiąt wtórego.

Przed szlachetnemi, panem Piotrem Procewiczem y panem Mikołaiem Ohurcewiczem—raycami, osobiście postanowiwszy się, wielebna panna Anna Romanowiczowna, starsza panien zakonnych świętego Bazilego, przy cerkwi świętego Ducha zostaiących, swym y całego konwentu swego imieniem, przez kuratora, do tego actu użytego, sławetnego pana Afanasa Iwanowicza, mieszczanina kupca Wileńskiego, list swóy kwietacyiny, pod rokiem tysiąc

sześćset siedmdziesiąt wtórym, miesiąca Nowembra dziewiątego dnia stały, ręką swą podpisany, zeznała w te słowa:

Ja Anna Romanowiczowna, imieniem całego konwentu panien zakonnych świętego Bazilego, przy cerkwi świętego Ducha zostaiących, czynię wiadomo tym moim listem kwietacyinym, iż cochma mieli summę legowaną pieniędzy na klasztor nasz od w Bogu zeszłego pana Bohdana Sobolewskiego kop sto liczby Litewskiey, w którey to summie kop sto, zostawał w naszey possessyey sklep z ulicy, odłączony od kamienicy, iey mość paniey Marianny Filonowiczowny, bywszey Kasperowney Lampartowiczowey, a teraznieyszey Janowey Woysznarowiczowey, a że naszemu klasztorowi w oddaniu zupełney tey summy kop stu od ieymości paniey Woysznarowiczowey dosyć się stało, przeto iako z oddania tey summy pieniędzy kop sta, liczby Litewskiey, iey mość kwituiemy, tak też y dzierżenia tego sklepu, oraz z datą tego listu, ustępuiemy, y iuż o to nasz pomieniony klasztor, iako samą ieymość panią Woysznarowiczową, krewnych blizkich pana wnuka ieymości, tak też y dzierżących od ieymości nie ma turbować wiecznemi czasy, pod zaręką według ważności samey rzeczy. Na co dla lepszey wiary, rękę naszą podpisuiemy. W Wilnie, w klasztorze naszym zakonu świętego Bazilego, roku tysiąc sześćset siedmdziesiąt wtórego, miesiąca Nowembra dnia dziewiątego. U tego listu kwietacyinego podpis takowy: Ja Anna Romanowiczowna, na tenczas będąca starsza imieniem siostr moich zakonnych, przy cerkwi świętego Ducha mieszkaiących, zakonu świętego Bazilego, kwituiemy z tych stu kop, ieymość panią Marinę Filonowiczownę Woysznarowiczową wiecznemi czasy, że nie mamy przystępu do iey samey y do krewnych iey, y na to daię kwietacyą z podpisem ręki moiey. Który ten list kwietacyiny iest do ksiąg burmistrzowskich y radzieckich Wileńskich inferowany, z których y ten extrakt, wespół z samym originałem szlachetney paniey Marianie Filonowiczownie Woysznarowiczowey—burmistrowey Wileńskiey, iako stronie potrzebuiącey, iest wydany. Co iest zapisano.

1672 г. Декабря 18 дня.

Изъ книги № 5119, за 1669—1672 г., л. 699.

83. Жалоба Виленскаго Св.-Духовскаго монастыря и братства на толпу непріязненныхъ Виленскихъ мѣщанъ, нанесшихъ оскорбленіе и побои родственнику Виленскаго православнаго купца Григорія Петровича.

Настоятель Виленскаго Св.-Духовскаго монастыря о. Дороѳеевичъ отъ имени Св.-Духовскаго монастыря приноситъ жалобу на Виленскихъ мѣщанъ, что они осмѣлились устроить на церковной паперти засаду противъ родственника купца Петровича и во время богослуженія произвели разбой, который былъ прекращенъ только при содѣйствіи многочисленной публики, вмѣшавшейся въ это дѣло.

Roku od narodzenia Syna Bożego tysiąc sześćset siedmdziesiąt drugiego, miesiąca Decembra ośmnastego dnia.

Opowiadał y solenną zanosił manifestatią w Bogu wielebny imć oyciec Daniel Dorofiewicz—starszy monasteru Wileńskiego, przy cerkwie świętego Ducha będącego, sam y imieniem wszytkiego in genere bractwa duchownego y świeckiego, osobliwie, ichmościów panów starostów tego bractwa rocznych, imci pana Karola Ogińskiego—podkomorzego Witebskiego, imci pana Hrehorego Chomińskiego, na pana Józepha Borysowicza—patriotę Wileńskiego, protunc w akademiey Wileńskiey studuiącego y Jana Kościukiewicza, niegdy kramarza Wileńskiego, a teraz nie wiedzieć czym w Wilnie bawiącego się, iako samych principałów y pomocników ich, onym dobrze imionami y nazwiskami wiadomych, o to, iż pomienieni inculpati, maiąc nieiakąś waśń miedzy sobą, a ile z panem Fieodorem Piotrowiczem—kupcem Wileńskim, z nieiakieyś przyczyny, u imci pana Pawła Sielawy zadaney, iakoż sami inculpati, przez się y pomocników sobie przysposobionych, których oni lepiey znaią y wiedzą, których na kilkadziesiąt było osób, dnia dwudziestego ósmego praesentis, gdy rodzony imć pana Hrehorego Piotrowicza—kupca y mieszczanina Wileńskiego, o godzinie szóstey rano na samym rozświciu, do cerkwie świętego Ducha szedł y iuż szpital cerkwie świętey Tróyce, kamienicę pana Krzystopha Sokołowskiego — kupca y mieszczanina Wileńskiego pominąwszy, na cmentarz cerkwi świętego Ducha wchodził, inculpati pan Borysowicz y Kościukiewicz, z pomocnikami swoiemi, niedbaiąc nic na srogość prawa, contra violatores pacis publicae et tam atrocis criminis patratores opisaną, gwałtownie wypadszy, onego z tyłu porwali y wziąwszy go na cmentarz cerkwie świętego Ducha, gdy się nabożeństwo odprawowało, nieśli aż przed wrota cerkwi świętey Tróycy, gdzie tego na ziemi rzuciwszy y tyransko zbiwszy, odbiegli, gdyby nie pospolity lud ratował. Zaczym o takowe bezprawne y niesłuszne, nie maiąc żadnego do cerkwie świętego Ducha y monastera przy-

stępu y praetextu, nayście, znać z szczegulney swey swawoli to czyniąc oni nachodzili, nullo iure et illegitime, z niemałą gromadą swych pomocników czynili. Chcąc tedy pierwiey żałosną swą manifestatią zanieść, podał do xiąg mieyskich burmistrzowskich radzieckich miasta iego królewskiey mości Wileńskiego.

1675 г. Іюля 29 дня.

Изъ книги № 5122, за 1675—1680 г., стр. 52.

84. Постановленіе Виленскаго сапожничьяго цеха о вносѣ имъ третьяго гроша и воска Виленской Св.-Троицкой церкви.

Виленскій сапожничій цехъ, вслѣдствіе напоминаній Св. Троицкаго архимандрита Корсака еще въ 1629 г. уплатѣ Св. Троицкой церкви данинъ, слѣдуемыхъ съ цеха по уставу, собрался въ засѣданіе и въ присутсвіи депутатовъ отъ Троицкой церкви сдѣлалъ слѣдующее постановленіе: дѣйствительно по цеховому уставу сапожники обязаны платить Троицкой церкви *третій грошъ и третью часть воска*; другія же двѣ части—римско-католическому монастырю; за тѣмъ цехъ прекратилъ эту данину вслѣдствіе протеста и несогласія римско-католиковъ. Теперь же по взаимному соглашенію сапожники обязываются опять уплачивать эту данину, но съ тѣмъ, чтобы уніяты не смѣли обращаться къ православнымъ церквамъ за исполненіемъ церковныхъ требъ подъ страхомъ взысканія 1/2 *камня* воску и 2 ортовъ. Депутаты отъ духовенства похвалили такое постановленіе.

W sobotę miesiąca Czerwca dnia dwudziestego dziewiątego, roku Pańskiego tysiąc sześćset siedmdziesiąt piątego.

Przed szlachetny urząd burmistrzowski y radziecki Wileński osobiście przyszedszy w Bodze wielebny ociec Anzelm Czyż, imieniem w Bodze wielebnego imci oyca Stephana Marciszkiewicza, starszego conventu świętego Bazylego, przy cerkwi ś. Tróyce będącego, autentyk transakciey, miedzy oycami conventu świętego Bazylego a starszemi cechu szwieckiego, tak z rzymskiey strony, iako y z ruskiey, imieniem całego cechu czyniącemi, w roku tysiąc sześćset dwudziestym dziewiętym, miesiąca Marca trzydziestego pierwszego dnia stały y zawarty, ręką przysięgłego pisarza ritus graeci podpisany, prosząc, aby był przyięty, podał ku aktikowaniu temi słowy:

W sobotę, miesiąca Marca trzydziestego pierwszego dnia, roku Pańskiego tysiąc szeććset dwudziestego dziewiątego, przed szlachetnemi pany burmistrzami y raycy miasta Wileńskiego, tego roku na ratuszu na sprawach będącemi, postanowiwszy się oblicznie uczciwi—Kasper Jarmołowicz, a Marcin Popowicz, imieniem swoim y imieniem wszystkiey braci starszych y młód-

szych cechu szwieckiego Wileńskiego, ugodę swoię do ziąg mieyskich radzieckich podali na piśmie temi słowy:

Anno Domini millesimo sexcentesimo vigesimo nono, Martii vigesima nona. W rzeczy y sprawie cechu szwieckiego z wielebnym w Bodze imć oycem Raphaelem Korsakiem—episkopem Halickim, archimandrytą Wileńskim, iako dozorcą wszytkich intrat cerkiewnych y ze wszytkim conventem zakonu świętego Bazylego przy cerkwi świętey Tróyce, o intratę doroczną według porządków, artykułów y statutów miedzy niemi postanowionych, od wszytkich tak religii rzymskiey, iako y greckiey y saskiey przyiętych, na ratuszu przed sądem ichmościów panów burmistrzów y radziec Wileńskich, pokładanych, aktikowanych y confirmowanych, w których to ich statutach mianowicie to iest dołożono: iż na xiędza, na wosk dla świec y na insze iakie potrzeby do kościoła rzymskiego dwie części, a na popa ruskiego, tak że na wosk, do cerkwie nabożeństwa greckiego trzecia część ma być z skrzynki spólney cechu szwieckiego dawana. Którey daniny gdy przerzeczeni szewcy na cerkiew dawać zaniechali, upomnieni o to serio od imć oyca Korsaka, episkopa Halickiego, archimandrity Wileńskiego, przez oyca Piotra Mimońskiego, zakonu świętego Bazylego, aby niewstępuiąc w prawo, tak retenta, iako y tegoroczną daninę z skrzynki swoiey cechu wszystkiego oddali. Za którym iegomości upomnieniem oni szewcy, uczyniwszy miedzy sobą kilka schadzek y namów głównych, w cechu do zgody się maiąc, złożyli mieysce na ugodę z imć oycem archimandritą Wileńskim w domu pana Jachima Grekowicza, raycy, na ten rok tysiąc sześćset dwudziesty dziewiąty zasiadaiącego, zażywszy w tym y samego pana raycy, aby się tey ugodzie przysłuchał, ale też mediatorem był. Od imci oyca archimandrity Wileńskiego wysadzeni byli na to, cum plena potestate, tak od samego onego, iako też od conventu świętego Bazylego ociec Piotr Mimonski, z oycem Atanazym Wielikontym—oycowie tegosz conventu y zakonu, a z cechu szwieckiego, także z zupełną mocą od wszystkiey braci, tak starszych, iako y młodszych, naprzód z religiey rzymskiey: pan Kasper Jarmołowicz—starszy cechowy na ten rok tysiąc sześćset dwudziesty dziewiąty, pan Marcin Popowicz, szafarz cechowy, na tenże rok obrany, pan Piotr Kurowicz, pan Jan Moyszogoła, pan Mikołay Fil, pan Jan Usznek; z religiey zaś greckiey: pan Iwan Fiedorowicz—starszy cechu tegoroczny, pan Wasil Epimachowicz—szafarz tegoroczny, pan Konstanty Andrzeiewicz, pan Cimofiey Swietlicki y innych nie mało; z religiey zaś saskiey pan Marcin Węgrzyn. Którzy wszyscy, za zleceniem y pozwoleniem sobie od wszystkiey braci, przy obiecności samego pana raycy pomienionego pana Jachima Grekowicza, od nich do tey ugody użytego, po długich namowach y alterkaciach ugodę taką zawarli. Co się tknie trzeciego grosza z skrzynki cechowey na cerkiew dawać powinnego, według statutów y artykułów cechowych starych, maią oni szewcy pilno, iako Bogu y cerkwi iego świętey należącą daninę zachować, to iest na każdy rok w dzień Zwiastowania przenayświętszey Panny według starego kalendarza, bez żadney wymówki y excepciey, z skrzynki ich cechowey, sami przynosić y oddawać maią starsi roczni z szafarzami do monastyra świętey Tróyce, do ołtarza ich szwieckiego świętego Łukasza ewangelisty, woski pół kamienia czystego y trzy woski dobrey wagi, a przy tym woski reszty goto-

wych pieniędzy, wszystko sprawiedliwie co będzie czynić trzeci grosz, oddawszy spełna dwa grosza kościołowi, iako też cerkwie iego świętey nie było krzywdy, a oddawszy to, maią dzierżeć kwit od oyca starszego monastera świętey Tróyce zakonu świętego Bazylego. Gdzie potym szewcy religiey rzymskiey przyłożyli y wzięli peticią do oyców zakonu świętego Bazylego, prosząc ich o to, aby to oni in praeiudicium sobie nie brali y ku przeszkodzie iakiey nie poczytali, iż oni przeciwko braciey swey religiey greckiey uporney woli y przywileiom, listom y roskazaniu króla iegomości, pana naszego miłościwego, sprzeciwiaiącym się, w *syzmie* y w rozerwaniu swawolnym trwaiącym, takie statutum mocno stanowią y exequi koniecznie to obiecuią, że żaden z braci ich religiey greckiey u syzmatików na nabożeństwie bywać, dzieci tam chrzcić, slubów brać, spowiedzi y communiey odprawować, umarłych chować, owo zgoła cokolwiek do nabożeństwa y sakramentów należy, nic tam zażywać nie maią, ale to wszystko u świętey Tróycy w cerkwi, która iest w iedności z kościołem rzymskim, tam wykonywać ma. A ieśli by który brat cechu naszego z religiey greckiey w tym poszlakowany y postrzeżony, a co większa evidenter convictus był, że tam w tamtey cerkwi, albo sakramentów iakich zażywał, albo tam na nabożeństwie bywał, ma bez żadney folgi y respectu, winy dać w cechu wosku półkamienia a dwa orty, toties quoties nie wychodząc z cechu, która wina ma też iść na cerkiew świętey Tróycy. Czego oycowie wysłuchawszy, a widząc rzecz zgodną z wolą wprzód Bożą, a potym króla iegomości, pana naszego miłościwego, która się oświadcza listami y przywileiami, temuż cechu szwieckiemu nadanemi, pochwalili y na wszystko pozwolili. Co się zaś tknie retent, że przerzeczeni szewcy tey daniny na cerkiew dawać zaniedbali, maią dać za wszystko ogułem według ugody kop czterdzieści Litewskich na raty gotowemi pieniedzmi, pierwsza rata w Zielone świątki, druga rata Wniebowzięcia panny Mariey po staremu, trzecia rata święty Michał, czwarta święty Andrzey, na którą ratę każdą maią się uiscić pod sowitością, a uiściwszy się maią także kwit odzierżeć od starszego monastera świętey Tróyce, te zaś raty maią wyniść wszystkie tego roku iednego, tysiąc sześćset dwudziestego dziewiątego, nulla exceptione admissa. Co in omnem assecurationem, iż tak te kop czterdzieści, ma tego roku doyść, iako też doroczna danina ma dochodzić wiecznemi czasy, assekurowali y opisali się na kamienicy, albo domie swym cechowym. Na co, dla lepszey wiary, pewności y wiadomości, dali tę ugodę z obudwu stron sobie na piśmie pod pieczęcią klasztoru albo monastyra świętey Tróyce, pod pieczęcią cechu szwieckiego y z podpisem rąk różnych. Pisan w Wilnie w monasterze świętey Tróyce, anno millesimo sexcentesimo vigesimo nono, Marca trzydziestego dnia. A po wpisaniu do ksiąg tey ugody sam originał y z wypisem ichmościom oycu Piotrowi Mimońskiemu y oycu Athanazemu Wielikontemu iest wydany. (Locus sigillorum).

U tego autentyku podpis pisarski takowy: wypis z ksiąg szlachetnego urzędu burmistrzowskiego y radzieckiego Wileńskiego. Który to autentyk iest do ksiąg przyięty y wpisany, a stronie potrzebuiącey z tychże ksiąg per depromptum wydany. Co iest zapisano.

1678 г. Іюля 6 дня.

Изъ книги № 5122, за 1675—1680 г., стр. 254.

85. Контрактъ, по которому отдается Виленскому мѣщанину Лозовскому въ арендное содержаніе плацъ, принадлежащій Виленскому Св.-Духовскому монастырю.

Виленскій Св. Духовскій монастырь заключилъ съ Виленскимъ мѣщаниномъ Лозовскимъ контрактъ на вѣчное владѣніе монастырскимъ плацомъ на *Смилянской* улицѣ на слѣдующихъ условіяхъ: Лозовскій обязанъ выстроить домъ и по истеченіи 10 лѣтъ платить аренды по 15 злотыхъ; въ случаѣ нежеланія ему представляется право снести свои постройки или перепродать другому.

We śrzodę, miesiąca Lipca dnia szóstego, roku Pańskiego tysiąc sześćset siedmdziesiąt ósmego.

Przed szlachetnym urzędem burmistrzowskim y radzieckim Wileńskim osobiście postanowiwszy wielebny ociec Jonas Dubiński—praefekt congregaciey studentskiey, przy cerkwi świętego Ducha zostaiący, za consensem y wiadomością, tak w Bodze przewielebnego iegomości oyca Klementego Tryzny, starszego conventu świętego Bazylego, przy tey że cerkwi będącego, y rectora teyże congregaciey, iako też y samey congregaciey studentskiey, dobrowolnie, iawnie, nieprzymuszenie w głos zeznał y rzetelnemi wyrzekł słowy: Iż co sławetny niegdy Eustachi Ziałowski, kupiec, mieszczanin Wileński, testamentem ostatniey swey woli dom swóy, na ulicy nazwaney Smilańskiey, w tyle świętego Kazimierza, w pewnych granicach, mianowicie—z iedney strony kamienice sukcessorów iegomości pana Chaleckiego, miecznego w. xięstwa Litewskiego, z drugiey zaś domu successorów Dimitrowey Rybnicy, na tąż congregacią wiecznemi czasy legował był; a że iminenti communi plaga przez nieprzyiaciela Moskwicina wespół z drugiemi ten dom spalony iest, y tylko goły plac został, tedy ten plac, wzdłuż od ulicy publiczney, aż do placu iegomości pana Dziewałtowskiego—sążni dwadzieścia ieden, a wszerz, wziąwszy od kamienia do muru iegomości pana Chaleckiego—sążni sześć y cwierć, w tyle zaś dla rozgraniczenia lepszego y pewnieyszego miedzy placem successorów pomienioney Dmitrowey Rybnicy, wziąwszy od znaczku żelaznego, tam że w murze będącego, aż do placu tegosz iegomości pana Dziewiałtowskiego, wzdłuż sążni sześć y w szerz aż do muru iegomości pana Skorobohatego—skarbnego w. xięstwa Litewskiego, sążni sześć, miedzy temiż granicami wyżey opisanemi leżący, uczciwym Janu Łozowskiemu—szewcowi y Mariannie Michałownie, małżonkom, mieszczanom Wileńskim, y successorom onych, na wieczność puścili, takim iednak sposobem: iż pomienieni małżonkowie dla pożytku y wygody swoiey, iako naylepiey na

tym się placu pobudowawszy, przez dziesięć lat od płacenia żadnego czynszu y poziomia wolni będą. Po żeyściu zaś tych dziesiąciu lat, co rok na każdy rok od niego po złotych piętnastu oni sami y successorowie onych, y ktokolwiek w swoiey possesiey ten plac mieć będzie, nie pochybnie płacić powinni będą. Przy tym ten że wielebny Jonas Dubiński, zeznawaiący teraznieyszy temu nie przeczył, iż ieśli by się zdało być zaciężko possesorom teraznieyszym od pomienionego placu po złotych piętnastu co rok płacić, wolno będzie swóy budynek, z tego placu wziąć, albo li też komu inszemu swoim prawem puścić, przedać, darować, legować, zastawić. A żeby cisz małżonkowie pomienieni w dzierżeniu y possesiey tego placu pewnieysze y bezpiecznieysze zostawali, deputari panów radziec e medio annui officii na podanie tego placu w intromisią upraszali, którey y wielebny ociec Dubiński nie broniąc, na oną pozwolił, na którą są deputowani szlachetni pan Stanisław Rebert y pan Stefan Kuszelicz—rayce. Jakosz ichmość, dosyć czyniąc swoiey funkciey, z pisarzem ordinariynym, przy sługach urzędowi przysięgłych, uczciwych—Kazimierzu Bernatowiczu y Janie Kotkowskim, do pomienionego placu zszedszy, uczciwych Jana Łozowskiego y Marynę Michałownę, małżonków, mieszczan Wileńskich, w tenże plac, bez żadney od żadnego contradikciey intromittowali. Co iest zapisano.

1679 г. Іюля 16 дня.

Изъ книги № 5110, за 1600—1684 г., л. 415.

86. Продажная запись отъ монаха Виленскаго Св.-Духовскаго монастыря Арсенія Бобуркевича мѣщанину Якову Кодзевичу на домъ въ г. Вильнѣ.

Монахъ Виленскаго Св.-Духовскаго монастыря, на основаніи разрѣшенія своего начальства, продаетъ Виленскому мѣщанину Кодзевичу перешедшій къ нему по наслѣдству домъ въ г. Вильнѣ, лежащій за Острой брамой, за 1000 злотыхъ.

Sabbatho post dominicam tertiam Pentecostes, mensis Junii die decima septima, anno domini millesimo sexcentesimo septuagesimo nono.

Coram nobili officio consulari Vilnensi personaliter comparens reverendus pater Arsenius Boburkiewicz, conventus Vilnensis patrum basilianorum, ad ecclesiam sancti Spiritus ritus graeci degentium, actum venditionis domus suae paternae, intra granicies intro specificatas situatae et iacentis, parato scripto praeconceptum et manu propria ac amicorum, per se rogatorum, subscriptum, exhibuit, publice legi

curavit, et in personam honestorum Jacobi Kodziewicz—lanionis et Reginae Micuciowna coniugum, civium Vilnensium, recognovit sequentis verborum tenoris:

Ja Arseni Boburkiewicz—zakonnik reguły świętego Bazilego wielkiego, w monasterze Wileńskim przy cerkwi świetego Ducha zostaiący, za consensem iaśnie w. w Bogu przewielebnego iego mości Oyca Klementego Tryzny—nominata episkopiey Białoruskiey, starszego monastyra Wileńskiego, imieniem swym y całego konwentu swego, czynię wiadomo y zeznawam tym moim dobrowolnym wieczystym przedażnym zapisem: iż co mię, Arseniego Boburkiewicza, po zeszłych rodzicach dobrodzieiach moich, iure haereditario, dom za bramą Ostrą w pewnych granicach, mianowicie—z iedney strony placu Pawła Korańskiego, z drugiey strony Mikołaia Jurszy—mularza mieszczanina Wileńskiego, leżący spadł, ten tedy dom ze wszystkim, iako się w szerokości, długości y obchodach zdawna miał y teraz ma, nic na się nie wymuiąc, ani na konwent swóy, ale wszytek ogułem, uczciwym Jakubowi Kodziewiczowi za pewnę y do rąk swoich odebraną, to iest za złotych tysiąc spełna, przedałem, puściłem y ustąpiłem, daiąc moc y pozwalaiąc pomienionym małżonkom ten dom, przez urzędową intromissią w possessią swą obiąwszy, komu chcąc dać, darować, przedać, zamienić, zapisać, zastawić, y na wszelaki swóy y successorów swych iako naylepszy pożytek obrócić. A przy tym ia wielebny ociec Arseni, przedawaiący ninieyszy, dobrowolnie tom zeznał, iż ia wszytką zapłatę, wyżey specificowaną summę złotych tysiąc do rąk swych odebrawszy y skutecznie odliczywszy, tych że pomienionych małżonków in forma iuris quam plenissima ac sufficientissima quietowałem, na resignacią starszemu panu ławnikowi, w gaynym włożonym sądzie zasiadaiącemu, moc zupełną dawszy, intromissią w ten dom wziąć pozwoliłem. Od impeticii wszelakich osób, iakim kolwiek prawem przystęp, praetext, albo należność do tego domu maiących, u wszelakiego sądu y urzędu tyle razy, ile tego potrzeba będzie, własnym kosztem ewinkować, zastępować submittowałem y assekurowałem się. Jakoż y list dobrowolny, przedażny zapis przed szlachetnym urzędem burmistrzowskim y radzieckim Wileńskim przyznać obiecuiąc, vadium złotych tysiąc na stronę, ten list dobrowolny przedażny zapis rozrywaiącą y nie dotrzymuiącą, wkładam; a po zapłaceniu złotych tysiąca, przecie ten list dobrowolny wieczysty przedażny zapis przy zupełney mocy ma zostawać. Y na to ten móy list dobrowolny wieczysty przedażny zapis przy podpisie rąk ichmościów panów przyiacioł o podpis uprosiłem. Pisan w Wilnie, dnia szesnastego Junii, roku tysiąc sześćset siedmdziesiąt dziewiątego. Subscriptio autem manuum in hunc sequitur modum: Arseni Boburkiewicz—z. reguły ś. B. w. Ustnie a oczewiście proszony pieczętarz od wielebnego oyca y brata Arseniego Boburkiewicza do tego listu wieczystego przedażnego zapisu podpisałem się: Jeromonach Athanaz Sagiewicz. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od wielebnego oyca Arseniego Boburkiewicza do tego listu Wileńskiego przedażnego zapisu podpisałem się: Bazyli Fiedorowicz. Ustnie y oczewisto uproszony, iako pieczętarz od wielebnego oyca Arseniego Boburkiewicza — zakonnika reguły świętego Bazilego, przy cerkwi zesłania Ducha świętego zostaiącego, rękę moią do tey przedaży podpisuię: Łukasz Kuczarski. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od

wielebnego oyca Arseniego Boburkiewicza do tego listu wieczystego przedażnego zapisu podpisałem się: Kazimierz Leopold Januszkiewicz. Post eiusmodi venditionis actum exhibitum et publice lectum, idem qui supra venditor, pro intromissione danda, in domum praedictam nobiles dominos consulares deputari petiit, prout nobile officium consulare Vilnense iustae affectationi supramemorati instantis annuendo, nobiles dominos Franciscum Burba et Alexandrum Ihnatowicz—consulares, cum notario ordinario, et famulis officii iuratis, honestis Casimiro Bernatowicz et Joane Kotkowski deputavit. Qui functi munere suo ad domum praedictam descendendo, intra granicies super expressas situatam et iacentem, nemine impugnante intromiserunt. Quod est actis praesentibus nobilis officii consularis Vilnensis ingrossatum.

1682 г. Октября 7 дня.

Изъ книги № 5110, за 1600—1684 г., л. 558—560.

87. Декретъ Виленскаго Магистрата по жалобѣ Виленскихъ Троицкихъ базиліанъ на сапожничій цехъ, отказавшійся отъ взноса Троицкой церкви древней данины деньгами и воскомъ.

Виленскіе Свято-Троицкіе базиліане вчинили искъ съ сапожничьимъ цехомъ по слѣдующему поводу: въ уставѣ сапожниковъ было между прочимъ правило, по которому они обязывались давать ежегодно на придѣлъ св. Луки при Троицкой церкви полкамня (15½ф.) воску и третій грошъ цеховыхъ денегъ; сапожники послѣ нашествія Московскаго войска перестали исполнять это обязательство и такимъ образомъ задолжали 40 копъ грошей. Судъ магистратскій потребовалъ отъ сапожниковъ документовъ и удовлетворенія претензій базиліанъ, но они отказались отъ того и другого. Послѣ продолжительныхъ пререкательствъ обѣ стороны были отосланы въ королевскій задворный судъ.

We śrzodę, miesiąca Octobra dnia 7, roku Pańskiego 1682.

Na instancią iaśnie wielmożnego w Bodze przewielebnego imci xiędza Marcina Białozora — episkopa Pińskiego, imieniem swym y całego conventu Bazylego świętego Wileńskiego, przy cerkwi świętey Tróycy zostaiącego, przez wielebnych oyca Gedeona Szumlańskiego y Stanisława Radkiewicza—tegoż conventu Bazylego świętego, z patronem swym szlachetnym Janem Gilewskim czyniącego, uczciwy Stanisław Szarubski y Adam Iwanowicz, starsi tegoroczni cechu szewskiego, y cały cech o niedosyć uczynienie transactyey między pomienionym conventem y cechem swym roku

1629, Marca 31 dnia uczynioney, przez sług urzędowych uczciwych Kazimierza Bernatowicza y Józepha Fiedorowicza będąc zapozwani contumaces.

W sobotę, miesiąca Octobra dnia 10, roku Pańskiego 1682. Jaśnie wielmożny w Bogu przewielebny imć xiądz Marcian Białozor, episkop Piński, archimandrita Wileński, imieniem swym y całego conventu ś. Bazylego, przy cerkwie ś. Tróycy zostaiącego, y nas wielebnych oyców—imci oyca Gedeona Szumlańskiego y Stanisława Radkiewicza, z patronem swym szlachetnym Janem Gilewskim czyniący, uczciwych Stanisława Szarubskiego y Adama Iwanowicza—starszych tegorocznych y cały cech szewski o niedosyć uczynienie transactyi między tymże conventem ś. Bazylego a cechem szewskim uczynioney y stałey, pisanym pozwem przed sługami urzędowemi Kaz. Bernatowicza y Józepha Fiedorowicza przed szlachetny urząd burmistrzowski radziecki dawszy zapozwać przez tegoż patrona swego szlachetnego Jana Gilewskiego, aby pomienieni starszy y cały cech dosyć czynił, aby wosku półkamienia, iako zwykli dawać do ołtarza Łukasza świętego, dawali y trzeci grosz z skrzynki swey składanki y contribucyey wyrachowawszy sprawiedliwie oddawali—kop 40 pieniądzy retentowych, których przez nie małe czasy nie płacili sowicie induplo oddali, domawiał się y potrzebował. A pozwani Stanisław Szarubski y Adam Iwanowicz, od całego cechu stawaiąc, na patrona upraszali, które uti de iure beneficium cessabile otrzymali.

We środę, miesiąca Oktobra dnia 14, roku Pańskiego 1682.

Szlachetny Jan Gilewski—plenipotent, imieniem iaśnie wielmożnego imci xiędza Marciana Białozora — episkopa Pińskiego, archimandrity Wileńskiego, y całego conventu Basilego ś., przy cerkwie świętey Tróycy zostaiącego, przeciwko uczciwym Stanisławem Szarubskim y Adamem Iwanowiczem—starszym tegorocznym y całemu cechowi, stawaiąc, potrzebował aby podług transactyi całego cechu w roku 1629, miesiąca Marca 31 dnia między tymże conventem Bazylego ś. y cechowi szewskiemu uczyniony dosyć czynili—wosku (pół) ½ kamienia na ołtarz ś. Łukasza, iako ante hostilitatem dawali y teraz aby dali, grosz trzeci z skrzynki swey przez contributią złożony, sprawiedliwie wyrachowawszy, należyte kop 40, które przez tak długi czas nie płacili, in duplo oddali. Zapozwani zaś wnosząc legalitatem patrona swego p. Witakowskiego, którego sprawami niemałemi u sądu i. k. m. burmistrzowskiego Wileńskiego zatrudnionego być mieniąc, o przydanie drugiego sobie patrona szlachetny urząd upraszał. Szlachetny urząd burmistrzowski radziecki, uważaiąc że sprawami minoris momenti, do którey bez patrona stawać trudno, przydawszy pozwanym reperibilem patronom, aby iuż bez żadnych dalszych zwłok, uti in causa favorabili ecclesiae, na przyszłe sądy z patronem swym stanąwszy na wniesioną positią partes actoreae patrona sprawili się y iustifikowali, nakazał.

We środę, miesiąca Oktobra, dnia 24, roku Pańskiego 1682. Szlachetny Jan Gilewski — patron iaśnie wielmożnego imci xiędza Marciana Białozora—episkopa Pińskiego, archimandrity Wileńskiego, przez wielmożnych ichmościów oyców Gedeona Szumlanskiego y Stanisława Radkiewicza—zakonników ś. Bazylego, przy cerkwi ś. Tróycy zostaiących, propositią swą przeciwko Stanisławowi Szarubskiemu y Adamowi Iwanowiczowi—starszym tegorocznym y całemu cechu szewskiemu wniesioną reassumowawszy, aby pozwani starsi tegoroczni y cały cech

szewski podług swey transactyi z conventem świętego Bazylego, przy cerkwi świętey Tróycy zostaiącego, sprawili się y onym we wszystkim dosyć uczynić, aby trzeci grosz z skrzynki wolney z kontrybucyi sprawiedliwie wyrachowawszy, do cerkwi ś. Tróycy na ołtarz świętego Łukasza, w teyże cerkwi świętey Tróycy bedącego, przy tym przez lat 40 niepłaconych groszy, aby od czasu niepłaconego, groszy kop 40 zapłacili y oddali, inhaerendo eaedem transactionis, którą in officio produkował potrzebował. Od pozwanych zaś szlachetny Kazimierz Witakowski stanowszy suam remonstrationem actorum et ratione contraversionis dekret s. r. m. assessoriae, ex seriis partium controversiis w Warszawie w roku 1646, dnia 24 Marca, lati incompetentem actionis zadawał, że tak grosza, iako y wosku cech szewski płacić nie powinien zadawał, którego dekretu pars aktorea na revisią, citata tranzakcyi upraszali, które beneficium expetitum, uti concessibile de iure utrique parti, przez slachetny urząd burm. iest użyczone. Tandem strona powodowa exhibitionem artykułów cechowych potrzebowała, która expetita exhibitii a parte actorea ad ulteriorem processum iuris per nobile officium iest odłożona.

We śrzodę, miesiąca Oktobra dnia 21, roku Pańskiego 1682. Szlachetny Jan Gilewski, patron iaśniewiel. imci xiędza Marciana Białozora—episkopa Pińskiego, archimandrity Wileńskiego, imieniem swym y całego conventu ś. Bazylego, przy cerkwi ś. Tróycy zostaiącego, po wzięciu na revisią dekretu ikmci asses., z którego się obloquentii informowawszy, aby dekreta i. k. mości przywileia y ordynacie, przy których szewski cech iest zachowany, dla lepszey informacyi aktorów, in officio produkowali y pokładali, potrzebował. A szlachetny Kazimierz Witakowski—patron strony pozwaney, exhibitionem privilegiorum, decretorum et ordinationum bronił, odnosząc imci x. episkopa y cały convent, aby decreta, privilegie, ordinacye, które ikmość cechowi szewskiemu nadał, przeglądali nullos esse actores, ponieważ sam król imć, iako directus dominus collator onych, do nich tylko należy y o nich wiedzieć powinien, a nie kto inny. Jednakże patron strony powodowey powtórnie się, aby privilegia, decreta, ordynacye, na których pierwszy dekret ikmci, in officio przez stronę pozwaną deducowany, funduie się, pokładali potrzebował. A strona pozwana, nie chcąc onych pokładać, tąż ratią co y pierwiey wnosiła. Szlachetny urząd burmistrzowski y radziecki, eo in consideratione habito, ponieważ obloquentia dekretu ikmci assessorskiego takowa iest, która circa decreta, privilegia et ordinationes, cech szewski utriusque tam romani quam graeci ritus zachowuie, która się na przywileiach, dekretach, ordynacyach, w tymże dekrecie insinuowanych, funduie, aby one starsi tegoroczni pokładali, nakazał. Od czego gdy patron strony pozwaney appellował, appellatio reiecta est ad definitivam, gdy od tego appellował y dekretów, przywileiów y ordynacyi pokładać nie chciał, tandem po trzykrotnych monitach y trzykrotnych przeciwko pozwanym zapisanych intimacyach, pars actorea tą stronę proterve widząc stawiącą y urzędowi nieposłuszną, aby in ruitionem et succubionem causae była condemnowana, potrzebował szlachetny urząd burmistrzowski radziecki, widząc stronę pozwaną proterve stawaiącą y urzędowi nieposłuszną in ruitionem et succubionem in causa adiudicandam condemnari zapozwał, nakazał.

W sobotę, miesiąca Octobra dnia 24, roku Pańskiego 1682. Uczciwi Stanisław Sza-

rubski, Adam Iwanowicz—starsi tegoroczni cechu szewskiego y cały cech, na instantią iaśnie wielmożnego imci xiędza Marcina Białozora—episkopa Pińskiego, archimandrity Wileńskiego, y imieniem swym y całego conventu Bazylego ś., przez wielebnego oyca Gedeona Szumlańskiego y Stanisława Radkiewicza czyniącego, będąc in ruitionem et succubionem ad videndum condemnari in causa sua literaliter zapozwani, że przywileiów, dekretów, ordynacyi, na których dekret ikmci assessorski pierwszy przez nich na urzędzie produkowany funduie, pokładać nie chcieli y teraz eludendo tylko officio pokładać nie chcąc, odłożenia tey sprawy do przyścia patrona swego, iuż circa finem iudiciorum upraszaiąc, szlachetny urząd burmistrzowski radziecki Wileński, apertam widząc się et partis elusionem, Stanisława Szarubskiego, Adama Iwanowicza, starszych tegorocznych, y cały cech szewski, in ruitionem et succubionem causae praesentis condemnowawszy, aby byli ad videndum exequi zapozwani nakazał.

W poniedziałek, miesiąca Okrobra dnia 26, r. P. 1682. A gdy ten że szlachetny Jan Gilewski, po wyniesionych przez urząd y stronę od starszych cechu tegorocznych y całego cechu szewskiego mandatach, o contenta, w tychże mandatach wyrażonych, solennem tak przeciwko starszym tegorocznym, iako y całego cechu rationem damnorum litisque expensarum zaniosszy protestationem, po tychże starszych y całego cechu kawcyi domagał się, aby za temiż mandatami, przez urząd y stronę wyniesionemi, za dworem sprawy attentowali y nie desertowali. Szlachetny zaś Witakowski—patron starszych tegorocznych y całego cechu szewskiego, ponieważ o to pozwu żadnego nie maią, cautii stantibus zwłaszcza mandatis dać nie powinni. Szlachetny urząd burimistrzowski radziecki, ponieważ ichmość pp. aktorowie ad-dandam et praestandam cautionem względem attentowania sprawy za dworem po starszych tegorocznych cechowych y cały cech szewski nie wynieśli, aby ad dandam et praestandam cautionem względem attentowania za dworem sprawy, za mandatami wyniesionemi byli zapozwani, nakazał.

We środę, miesiąca Nowembra dnia 4, r. P. 1682. Jaśniewielmożny i. x. Marcian Białozor—episkop Piński, archimandrita Wileński, imieniem swym y całego conventu ś. Bazylego, przy cerkwi świętey Tróycy zostaiącego, przez wielebnych oyców Gedeona Szumlańskiego y Stanisława Radkiewicza, z plenipotentem swym szlachetnym Janem Gilewskim, czyniący podług nakazu szlachetnego urzędu burmistrzowskiego y radzieckiego Wileńskiego, dawszy zapozwać pozwem, pisanym przez sług urzędowych uczciwych Kazimierza Bernatowicza, Jakuba Iwanowicza, na dzień dzisieyszy przed szlachetnym urzędem burmistrzowskim radzieckim Wileńskim Stanisława Szarubskiego y Adama Iwanowicza—starszych tegorocznych cechu szewskiego y cały cech szewski, ad dandam et praestandam cautionem, a to względem attentowania za dworem sprawy są mandatami przez urząd y stronę wyniesionemi, gdzie pozwani przez szlachetnych Kazimierza Witakowskiego—patrona swego, nie daiąc żadney cautii, a to dla tego, że cały cech od imci xiędza episkopa convencyi do tego, że maią swą kamienicę, pod miastem leżącą, cechową, praesentem causam deserere nie mogą et quod magis stante apellatione et mandatis nihil innovandum. Patron zaś strony powodowey iterato, aby starsi cechu szewskiego dali cautią domagał się, bo ani sami są osiadłemi, ani kamienica onych cechu za

osiadłość poczytana być nie może, bo gdy iest omnium, nullius est. Szlachetny urząd burmistrzowski radziecki Wileński eo attento, iż appellatio a parte actorea w tey sprawie iest interpositione, od strony zaś pozwaney mandaty tak przez urząd, iako y przez stronę powodową są wyniesione, zaczym stante appellatione et mandatis daley postąpić nie mogąc, praesentem causam cum toto eius effectu do sądu iego królewskiey mości odesłał. Pars vero actorea, że nie iest uznana cautia, po starszych cechowych szewców do sądu iego królewskiey mości appellowała, która cum ea pari reverentia dopuszczona, pro testante eadem parte actorea de damnis litisque expensis, reprotestante vero citata parte de iisdem.

1683 г. Декабря 22 дня.

Изъ книги № 5350, за 1681—1683 г., л. 625.

88. Жалоба студентовъ Виленской іезуитской академіи на Виленскихъ православныхъ мѣщанъ, которые на дворѣ Св.-Духовскаго монастыря пустили въ нихъ ракетами отъ фееверка, а затѣмъ избили ихъ.

Поименованные въ этомъ документѣ студенты— „академики“ приносятъ жалобу на нѣсколько православныхъ Виленскихъ мѣщанъ по слѣдующему поводу: въ праздникъ Непорочнаго Зачатія Пресвятой Дѣвы, академики пошли по церквамъ присмотрѣться къ церковному торжеству, были въ монастырѣ Троицкомъ, и потомъ зашли въ Св.-Духовскій; въ этомъ послѣднемъ на академиковъ было выпущено нѣсколько ракетъ и когда они заявили объ этомъ, то мѣщане напали на нихъ и избили. Въ концѣ документа находится посвидѣтельствованіе лавицы о ранахъ и обидахъ, нанесенныхъ академикамъ.

Feria quarta in crastino festi sancti Thomae apostoli, die vigesima secunda mensis Decembris, anno millesimo sexcentesimo octuagesimo tertio.

Ad iudicium compositum nobilis magistratus Vilnensis actaque eiusdem, personaliter venientes generosi domini Georgius Jodkowski et Mathias Simonowicz, academici Vilnenses, nomine et ex remisso totius almae academiae Vilnensis et generosorum dominorum Pauli Duniński, Samuelis Neyman, Joannis Bołądź, Casimiri Ławrecki, Thomae Wysocki—academicorum protunc ab enormi concussione et convulneratione lethaliter decumbentium, solenniter et quidem criminaliter in et contra famatos et honestos Danielem Paszkewicz — negociatorem et civem Vilnensem, tanquam principalem authorem seditionis et tumultus, ac excessus inferius specificati, Zachariam Czarniawski, itidem negociatorem, et duos fratres ipsius germanos Czar-

niawscios, Stephanum Hutorowicz, Benedictum Bocewicz, Stephanum Siemonowicz.... ... Szulżyc—mercatores .... Sawicz .... et Szpakewicz—patriotas .... Snitka institorem et .... *) famati domini Christophori Sztrunk, negociatoris et civis Vilnensis, famatum Hieronymum Harasymomowicz—pileatorem .... Smolski—sutorem, Basilium Suszkiewicz et Zdankiewicios — fratres sartores ceterosque illorum commilitones, complices et cooperatores, ipsis de nominibus et cognominibus melius notos et gnaros, protestati sunt pro eo: Iż gdy wyż mianowani imć pan Duniński, imć pan Neyman, imć pan Bołądź, imć pan Ławrecki y imć pan Wysocki—akademicy, dnia niedzielnego przeszłego, to iest, dziewiętnastego miesiąca y roku terazniey-szego, po skończonym w kościele farskim świętego Jana nabożeństwie, szli do cerkwi świętey Tróycy, chcąc nayświętszey Pannie w cudownym obrazie tam zostaiącey, iako podczas festu Niepokalanego poczęcia według starego kalendarza veneracią oddać, y oraz tryumfuiącey na ten fest confraterniey za uderzeniem w trąby y kotły przypatrzyć, y tam chwilę zabawiwszy się, potym chcąc dialogum w cerkwi świętego Ducha disunickiey odprawuiącemu się, przypatrzyć, do teyże cerkwi przyszli y w oney spokoynie stali y całemu dyalogu przysłuchali; tam na pierwsze ognie race wypuszczane patrzali, tedy ręcznych kilka rac na pomienionych ichmościów panów akademików z theatrum wypuszczono y iednym czapki, suknie okurzyli, osmolili y opalili, imci panu Dunińskiemu zaś ranę szkodliwą na iagodzie w twarzy pod okiem lewym zadali, y też oko osmalili y opalili. Poniosszy tedy takową szkodę y na sukniach y na ciele zwyszmianowani ichmość panowie akademicy, a przystąpiwszy bliżey theatrum, poczeli mówić: «Panowie, ieżeli tryumfuiecie, ludziom nie czyńcie szkody na sukniach y na zdrowiu nie kaleczcie». Tedy takową requisicią żałuiących za invasią y gwałt wziąwszy, zaraz odpowiedź y pochwałki uczynili, iakoż z oycami bazylianami, tamże w cerkwi zostaiącemi, uczyniwszy zmowę y zgiełk, a pomienione pochwałki do exekucyi przywodząc, do wyż rzeczonych ichmościów panów akademików, a teraz od zbicia y zranienia leżących y zle się maiących, za przywodem pomienionego pana Daniela Paszkiewicza, iako herszta, rzucili się y porwawszy między się kiiami, obuchami y innym orężem, na to przysposobionym, bili, tłukli, mordowali, po ziemi włóczyli, a potym tegoż imci pana Dunińskiego y imci pana Thomasza Wysockiego do monastyra Czernickiego prowadząc szarpali, poszyikowali, to pięściami, to zmarzłemi grudami tłukli, to kiiami sturzem popychali, u których ani na prośbę, ani na kłanianie, ani na płacz respekt żaden nie był, owszem wszyscy bić, zabić wołali. W monastyrze zaś zamknąwszy y przez noc trzymawszy, iakie urągania, pośmiewiska y insulty czynili, trudno wypowiedzieć. A nie kontentuiąc się tym, a zarabiaiąc na większy tumult, we dzwon swóy wielki na gwałt uderzyli y trąbić kazali. Jakoż taki zgiełk ludzi tumult nacisnął, że gdyby opatrzność Boża nie zabiegła, pewnie by nie tylko teraznieysi zbici y zranieni, ale y inni panowie akademicy, którzy się przypatrowali, zdrowiem przypłacić by musieli. Jakoż nie po iednekrotnie odpowiedź y pochwałki uczynili, his formalibus; «ieszcze napiiemy się krwie lachowskiey y studentskiey». Manifestuią się też y w tym y

*) Въ актовой книгѣ мѣста, отмѣченныя точками, оставлены пустыми.

oraz protestuią ichmość panowie akademicy na wielebnych oyców bazylianów święto-Duskich, iako y na obwinione osoby, wyżey speccifikowane, za różne y na różnych mieyscach tradukciie y diffamuią, iakoby ichmość panowie akademicy tey swoiey krzywdy, oppressiey, tumultu y zranienia pomienionych osób, nie chcąc prawnie dochodzić, ad violentias et invasiones na cerkiew, monastyr y domy privatnych, tak też na osoby privatne udawać y one exequi usiłuią. Co że a veritate alienum, pokażą suo tempore doniesione całey akademiey iaśniewielmożnym ichmciom panom gubernatorom, urzędowi grodzkiemu y szlachetnemu magistratowi żale y querimonie, a teraz chcąc ichmość panowie akademicy z obywatelami, wyżey mianowanemi, criminaliter ratione excitati tumultus et seditionis, concussionis et convulnerationis pomienionych ichmć pp. akademików, tak też intuitu sinistrae traductionis et diffamationis totius academiae, in foro fori czynić, prosili pro conspectione vulnerum inflictorum a nobili iudicio magistratus Vilnensis dd. consulares et dominos scabinos deputari. Prout in verificationem praemissorum a iudicio composito nobilis magistratus Vilnensis, nobiles dd. Franciscus Kociszewski et Josephus Borysowicz—consulares, Gaspar Gawłowicki et Andreas Ohurcewicz — scabini, una cum notario officii consularis Vilnensis ordinario, et protunc vices notarii iudicii scabinalis obeunte, ac cum famulis utriusque subsellii, honestis Stanilao Zydanowicz et Jacobo Iwanowicz—officii consularis, Paulo Tarnowski et Joanne Buczyński—iudicii scabinalis deputati, relationem conspectionis fecerunt sequentem: Oglądaliśmy naprzód u imci pana Pawła Dunińskiego, na tenczas w gospodzie swey leżącego, ranę krwawą na twarzy na iagodzie lewey przebitą na członek palca głęboką, y knot w niey zapuszczony; oko lewe od racy osmolone, krwią zaciekłe y zapuchłe, pleca sinio zbite, spuchłe. Na czele raz do krwi przebity. Przytym confirmuiąc się do relacyi ieneralskiey opowiadał, że kuntusz karmazinowy, kosztuiący złotych siedmdziesiąt, przez plamy y po ziemi w plamach od błota. U imci zaś pana Jana Bołądzia, także akademika, w gospodzie swey leżącego, przy cyruliku oglądaliśmy ranę w tyle głowy nad uchem prawym, kiiem przebitą, długą na palec, a głęboką na członek palca do samey kości, na skroniu lewym raz sini krwią zaciekły y głowę wszytką nie mal w guzach spuchłą, także ciało zbite zciemniałe y na palcach ręki prawey kłyki do krwi przebite. U imci pana Samuela Neymana oglądaliśmy na iagodzie lewey raz do krwi przebity, głowę zbitą, spuchłą. Na łopatce lewey dwa razy nie małe sinie, krwią zaciekłe, piersi spuchłe. Przy tym uskarzał się, że mu kark kiiami mocno odbito, dla czego wielki cierpi ból. U imci pana Kazimierza Ławreckiego razy dwa spuchłe w głowie z prawey strony, pleca y krzyże sinio krwią zaciekłe. Quae protestatio, cum conspectione actis nobilis magistratus Vilnensis est ingrossata.

NB. U imci pana Tomasza Wysockiego, także w gospodzie swey leżącego, plece y grzbiet sinio zbite, krwią zaciekłe.

1683 г. Ноября 22 дня.

Изъ книги № 5110, за 1600—1684 г., л. 601.

89. Квитаціонная запись отъ Виленскаго мѣщанина Яна Бычковскаго Виленскому Св.-Духовскому монастырю въ полученіи отъ послѣдняго вознагражденія по спорному монастырскому дому.

Въ г. Вильнѣ, на Субочь улицѣ, находился каменный домъ мѣщанина Блина, перешедшій потомъ во владѣніе Св.-Духовскаго монастыря. Противъ этого Блина вчинилъ искъ другой мѣщанинъ Бычковскій, имѣвшій на немъ долговыя обязательства. Послѣ смерти обоихъ искъ продолжали наслѣдники Бычковскаго съ Св.-Духовскимъ монастыремъ. Получивши отъ послѣдняго денежное вознагражденіе, Бычковскіе и выдали монастырю настоящую квитанцію въ неимѣніи претензій.

We śrzodę, miesiąca Nowembra dnia dwudziestego czwartego, roku Pańskiego tysiąc sześćset ośmdziesiąt trzeciego.

Przed szlachetnym urzędem burmistrzowskim y radzieckim Wileńskim osobiście postanowiwszy się sławetny Jan Byczkowski obywatel Nieświżski, successor szlachetnego niegdy pana Stephana Byczkowskiego, pisarza radzieckiego Wileńskiego ławice greckiey, list swóy dobrowolny wieczysty kwitacyiny, ręką swą y panów przyiacioł, o podpis do tegosz listu uproszonych, podpisanych, pewnych w nim pretensiów szerzey opisanych y wyrażonych, które miał do ww. ii. ojców zakonników, przy cerkwi świętego Ducha monastera Wileńskiego zakonu świętego Bazilego będących y całego starszego bractwa przy tey że cerkwi zostaiącego, onych się zrzekszy y cale ustąpiwszy, w roku teraznieyszym tysiąc sześćset ośmdziesiątym trzecim, miesiąca Nowembra dnia dwudziestego trzeciego napisany, dobrowolnie, iawnie, nieprzymuszenie, w głos zeznał temi słowy:

Ja Jan Byczkowski, obywatel na ten czas miasta Nieświża, czynię wiadomo y zeznawam sam na siebie tym moim listem, dobrowolnym wieczystym kwitacyinym zapisem, komu by o tym teraz y w potomne czasy wiedzieć należało: iż co zeszły z tego świata nieboszczyk pan Stefan Byczkowski, pisarz miasta ikmci Wilna, stryi rodzony mnie Jana Byczkowskiego, maiąc pewne praetensye swoie do nieboszczyka pana Krzysztopha Wasiliewicza Blina o summy pieniężne, po nieboszczyku panu Bogdanie Symonowiczu Tureckim ratione handlów niepomierkowanych, iemu samemu panu Stefanowi Byczkowskiemu, successive spadłe y należące, o co na onczas, ieszcze za żywota swego, tenże pan Stephan Byczkowski z nieboszczykiem panem Wasilewiczem Blinem w prawne wdawszy się terminy, w różnych sądach prawem czyniąc, niemałe wskazy y dekreta na panu Wasiliewiczu Blinie y na kamienicy iego, która na Subocz ulicy, w mieście Wileńskim zostaie, tyłem do ogrodu mona-

styrskiego wielebnych w Bogu ichmościów oyców zakonników, przy cerkwi świętego Ducha monastera Wileńskiego zakonu świętego Bazylego będących, leży, otrzymał był. A w tym tę kamienicę różnym creditorom za niemałe długi, przez tegoż pana Krzysztofa Wasiliewicza Blina zaciągnione, przez taxę prawnie podano. A potym pewnym prawem ta kamienica ii. oo. zakonnikom y całemu bractwu cerkwi świętego Ducha Wileńskiemu iest zapisana y w possessiey ichmościów zostaie. Gdzie nieboszczyk pan Stefan Byczkowski, stryi móy, za żywota swego, tych dekretów do execuciey nie przywiodł, a w tym y sam w prętkim czasie śmiercią z tego świata zszedł. Po którego śmierci ia Jan Byczkowski, zostawszy podług naturalnego prawa, iako po rodzonym stryiu moim, successorem y należytym actorem wszelkich dobr leżących, ruchomych, summ pieniężnych, u różnych creditorów na długach będących, y innych należytości, mnie successive spadłych y należących, prawem czyniąc dochodziłem. Jakoż y w tey pretensyey z ichmościami panami bazylianami y całem bractwem Wileńskim cerkwi świętego Ducha, iako dzierżącemi tey kamienicy prawnym terminem czynię y dekreta dawne, przez nieboszczyka stryia mego otrzymane odnowić y oney do execuciey przywodzić chciałem. Lecz, że ichmość oycowie bazilianie y całe bractwo cerkwi świętego Ducha w tey pretensiey moiey, tak za samą iściznę, iako za wszystkie roskazy y przewody prawne, mnie Janowi Byczkowskiemu, iako iedynemu successorowi należące, dosyć uczynili y gotowemi zapłacili pieniędzmi. Zaczym ia wyż rzeczony Byczkowski z tey wszystkiey praetensiey, przez nieboszczyka pana Stefana Byczkowskiego do tey kamienice Wasilewiczowskiey uroszczoney, a mnie successive spadłey y należącey, y ze wszystkich przewodów prawnych zrzekam, y wiecznie ichmościów oyców zakonników y całe bractwo cerkwi świętego Ducha Wileńskiey kwituię, żadnego prawa y przystępu, sobie samemu, dzieciom, potomkom, bliskim krewnym, y powinnym moim, y nikomu z ludzi obcych, do wyż pomienioney Wasilewiczowskiey kamienicy, nie zostawuię, ani zachowuię, wiecznemi czasy, pod zaręką w naruszeniu tego listu tak wielkiey summy, iako sama ważność reczy wynosić będzie. Waruiąc to, iż ieżeliby kto kolwiek napotym inszy iaki successor, potym za zeszłym panu, Stefanie Byczkowskim znaydował, y o też succesią, o którą iużem się wiecznie zgodził, do tey kamienice Wasilewiczowskiey przystęp uraszczał, albo do prawa ichmościów oyców zakonników y całe bractwo cerkwi świętego Ducha Wileńskiey pozywał, lub też od turbuiącego nie zastępował, y nie evinkował, y ten list móy kwitacyiny zapis naruszył, tedy daię moc y wolność y tym listem oycom bazilianom y wszystkiemu bractwu Wileńskiemu cerkwi świętego Ducha, mnie Byczkowskiego, albo successorów moich, o wyż mianowaną zarękę, y o nieevinkowanie, do wszelakiego sądu y prawa pozwać, iak naykrótszym terminem zakazać. Gdzie ia, albo successor moy, będąc o niewypełnienie którego kolwiek punktu, w tym liście moim wyrażonego, stanąć u każdego prawa y sądu mam, y powinien będę, y tę zarękę, wespół z szkodami, coby na mnie z sądu wskazano było, zapłacić, albo na dobrach moich odprawy czynić, za to bronić nie będę, iakoż pod evikcią wszystkie dobra moie, tak leżące, iako ruchome, y

summy pieniężne, gdzieby ieno ukazać się mogły, podaię; dekreta wszelakiego sądu, y wszystek proceder prawny, w tey sprawie o wyż wyrażoną praetensią, zdawna przez nieboszczyka pana stryia mego do tey kamienice uroszczony, kassuię, annihiluię y wiecznemi czasy umarzam. Y na to dałem ten móy list dobrowolny kwitacyiny wieczysty zapis w Bogu wielebnym ichmościom oycom zakonnikom y wszystkiemu bractwu Wileńskiemu cerkwi świętego Ducha, z pieczęcią y z podpisem ręki moiey, także z pieczęciami y z podpisami rąk ichmościów panów pieczętarzów, odemnie ustnie uproszonych. Pisan w Wilnie roku tysiąc sześćset ośmdziesiąt trzeciego, miesiąca Nowembra dwudziestego trzeciego dnia. U tego listu kwitacyinego podpisy rąk są takowe: Jan Byczkowski ręką własną. Ustnie y oczewisto proszony, iako pieczętarz do tego listu kwitacyinego, Stefan Radkiewicz ręką swą. Ustnie y oczewisto proszony, iako piecętarz do tego listu kwitacyinego, Theodor Zdanowicz ręką swą.

Po przeczytaniu tego listu kwitacyinego, szlachetny urząd burmistrzowski radziecki Wileński, in omnibus punctis, paragraphis et clausulis, przez sentencyą swą, ten że list approbowawszy, do akt przyiąć pozwolił, który iest przyięty, a stronie potrzebuiącey per depromtum, z samym originałem iest wydany.

1684 г. Марта 6 дня.

Изъ книги № 5127, за 1683—1685 г., л. 65

90. Постановленіе Виленскаго магистрата относительно уплаты братству непорочнаго зачатія пресвятой Богородицы, состоящему при Виленской Троицкой церкви, долговой суммы, слѣдующей ему съ мѣщанина Шостака.

Вышепомянутое братство требовало отъ магистрата постановленія, чтобы Шостаковскій каменный домъ былъ предоставленъ ему во владѣніе за долгъ въ 1000 копъ и 710 зл., сдѣланный радцою Шостакомъ; такъ какъ на судъ Шостаки не явились, то братство и было введено во владѣніе заложеннымъ домомъ, бывшимъ на Нѣмецкой улицѣ.

W poniedziałek, miesiąca Marca dnia szóstego, roku Pańskiego tysiąc sześćset ośmdziesiąt czwartego.

Szlachetny pan Samuel Szycik Zaleski, sekretarz iego królewskiey mości, burmistrz Wileński, iako naczelnik bractwa starszego purificati onis beatisimae Mariae virginis, przy cerkwi świętey Tróyce będącego, y szlachetny pan Jachim Antonowicz — ławnik Wileński, tudzież y sławetny Andrzey Osipowicz—kupiec, mieszczanin Wileński, iako sowietnicy tegosz bractwa prawem czy-

niący, dawszy zapozwać, pozwem pisanym przez sług urzędowych uczciwych Daniela Wąsikowskiego y Józefa Fiedorowicza, na dzień dzisieyszy przed szlachetny urząd burmistrzowski y radziecki Wileński szlachetnego pana Piotra Szostaka, raycę y pisarza prowentowego Wileńskiego, y szlachetną panią Annę Korzenkówską—rayczyną y pisarzową Wileńską, małżonką, do obaczenia y przysłuchania exekuciey, mocą przezysków prawnych, na pomienionych małżonkach, legitime otrzymanych, a to w sprawie y akciey, tak względem tysiąca kop, summy principalney, temusz bractwu y szpitalowi winney, a na kamienicy swey, na Niemieckiey ulicy, w pewnych granicach leżącey, assekurowanych, iako też y czynszu od tey summy pochodzącego, a przez lat kilka nie płaconego, złotych pięćset y dziesięć przychodzącego, sami przez się y przez szlachetnego pana Jana Gilewskiego — patrona swego, exekuciey na wszelkich dobrach ruchomych y leżących pozwanych, a mianowicie, na kamienicy pomienioney domagali się y aby byli w tąż kamienicę intromittowani potrzebowali, poniewasz contra contumaces, omnia iura clamant. A gdy y na tym terminie pomienieni małżonkowie, ani sami przez się, ani przez patrona y przyiaciela swego nie stawali y żadney przyczyny niestania swego y legalitatis nie wnosili, tedy ichmość panowie aktorowie deputacie ichmościów panów radziec e medio sui, na intromissią upraszali do kamienice pana Piotra Szostaka, raycy y pisarza. Jakoż szlachetny urząd burmistrzowski y radziecki Wileński e ratione habita, iz legitime et iure na panu Szostaku y małżonce iego, per lucra prawne są otrzymane na których panowie aktorowie exekuciey domagaią się, y na intromissią ichmościów panów radziec do kamienicy pana Szostaka— rayce y pisarza deputari upraszaią, siquidem contra contumaces, omnia iura clamant, tedy vigore tychże perlukrów, legitime na panu raycy Szostaku y małżonce iego, przez panów aktorów otrzymanych, szlachetnych pana Stanisława Roberta y pana Michała Stefanowicza, radziec, é medio sui, na podanie intromissiey deputował, którey to pomienioni ichmość panowie raycе, dosyć czyniąc funkciey, z pisarzem ordinaryinym, przy sługach przysięgłych urzędowych, zwysz mianowanych, do kamienice szlachetnego pana Piotra Szostaka, rayce y pisarza, w pewnych granicach na Niemieckiey ulicy leżącey, zszedszy, w summie principalney kop tysiąca litewskich y czynszu złotych piąciu set y dziesiąciu, od tey że summy mianowaney przez kilka lat nie płaconym, dokładaiąc y czynsz złotych dwieście od tychże tysiąca kop za rok teraznieyszy tysiąc sześćset ośmdziesiąty czwarty przychodzący, do kamienice szlachetnego pana Piotra Szostaka, rayce y pisarza, y małżonki iego, salvo iure onym intra annum et diem ad redimendum reservato, panów aktorów, nemine impugnante intromittowali. Co iest zapisano.

1684 г. Марта 27 дня.

Изъ книги № 5127, за 1683—1685 г., л. 67.

91. Постановленіе русскихъ членовъ Виленскаго Магистрата, совмѣстно съ настоятелемъ Троицкаго монастыря, объ уплатѣ процентовъ съ суммы 500 злотыхъ на два русскіе госпиталя—Св. Троицы и Св. Спаса.

Въ торжественномъ засѣданіи Виленскаго магистрата, въ присутствіи настоятеля Св.-Троицкаго монастыря Кульчицкаго, было сдѣлано слѣдующее постановленіе: проценты въ количествѣ 40 злотыхъ, взятые съ 500 злотыхъ у наслѣдниковъ Жегалинскаго, идущіе на содержаніе четырехъ русскихъ госпиталей, находившихся при церквахъ Св. Троицы, Св. Спаса, Св. Петра и Св. Юрія, за разрушеніемъ двухъ послѣднихъ изъ нихъ непріятелемъ, обратить на первые два.

W poniedziałek, miesiąca Marca dnia dwudziestego siódmego, roku Pańskiego tysiąc sześćset ośmdziesiąt czwartego, na dzisieyszey publiczney sessiey, przy bytności w Bodze przewielebnego iegomości oyca Marciana Kólczyckiego starszego konwentu świętego Bazilego, przy cerkwie świętey Tróycy zostaiącego, y przy zgromadzeniu ichmościów panów burmistrzów, radziec y ławników ławice greckiey przez ceduły do klasztoru tegosz konventu zgromadzonych, videlicet imci pana Mikołaia Ohurcewicza rocznego, imci pana Samuela Szycika Zaleskiego—sekretarza iego królewskiey mości, imci pana Jerzego Pawłowicza—burmistrzów, y szlachetnych—pana Michała Stefanowicza, mnie pisarza, pana Alexandra Brażyca, pana Józefa Borysowicza, pana Jana Pawłowicza—radziec, y ichmościów pana Andrzeia Ohurcewicza, pana Jachima Antonowicza — ławników, namówiwszy in unanimi votorum assensu, conclusum, czynsz albo li raczey interes, od summy złotych pięciuset wziętey, od successorów nieboszczyka pana Żegalińskiego, teraz u szlachetnego pana Piotra Minkiewicza—rayce Wileńskiego będącey, od którey ante hostilitatem płacono złotych czterdzieści do czterech szpitalów ruskich po złotych dziesiąciu, iako to do szpitala przy świętey Tróycy będącego, do szpitala świętego Spasa, do szpitala świętego Piotra y do szpitala świętego Jerzego na Rosie, a że tak cerkiew, iako y szpitale świętego Piotra y świętego Jerzego per hostilitatem sunt assorpta y ieszcze hucusque non sunt (restaurata) te złotych czterdzieści pochodzącey kwoty pięciuset maią być quotannis oddawane do. . . *) z których pan prowizor medietatem, to iest, złotych dwadzieścia do szpitala świętego Spasa, tak długo dawać aż cerkiew świętego Piotra y cerkiew świętego Jerzego na Rosie, a przy nich y szpitale erigowane będą. Similiter y złotych trzysta szpitalna summa, u szla-

*) Слова вырваны.

chetnego pana Michała Stefanowicza—raycе Wileńskiego, prowizora bywszego zaległa, aby steriliter nie zostawała, ale co rok pewny interes albo kwotą od tey summy pochodzącą, to iest, po złotych ośm od sta, tenże pan rayca płacił. Przy tym aby maioris certitudinis et firmitatis gratia pomienioną summę złotych trzysta, na kamienicy swey, wespół z ieymością panią małżonką swą przyznawszy, assekurował. Bractwo demum pańskie, które per iniurias caeli et tempestates po niemałey części, w dachach y w innych budynkach iest zepsowane, accurendo przeto maiori desolationi, z dóbr szpitalnych imć pan prowizor adhibita cura ma oprawić praesenti cessione hodierna cautum est.

1684 г. Марта 28 дня.

Изъ книги № 5127, за 1683—1685 г., л. 68.

92. Постановленіе русскихъ членовъ Виленскаго Магистрата совмѣстно съ настоятелемъ Троицкаго монастыря, объ отдачѣ Виленскому радцѣ Францискy Кацишевскому въ годичную аренду за 330 злот. каменнаго дома, принадлежащаго русскому госпиталю св. Спаса.

Русскіе члены магистрата совмѣстно съ настоятелемъ Троицкаго монастыря заключили контрактъ съ Виленскимъ радцою Кацишевскимъ, по которому отдали ему на одинъ годъ въ арендное содержаніе каменный домъ, принадлежащій госпиталю Св. Спаса, называемый Бздюловскій, со всѣми его службами за 330 злотыхъ; при этомъ Кацишевскій обязался аккуратно передать этотъ домъ госпиталю по выходѣ срока и не дѣлать безъ вѣдома провизора никакихъ передѣлокъ.

We wtorek, miesiąca Marca dnia dwudziestego ósmego, roku Pańskiego tysiąc sześćset ośmdziesiąt czwartego.

Na dzisieyszey sessiey, przy bytności w Bodze przewielebnego iegomości oyca Marciana Kólczyckiego, starszego konwentu świętego Bazylego przy cerkwi świętey Tróycy zostaiącego, y przy zgromadzeniu ichmościów panów burmistrzów, radziec y ławników ławice greckiey, przez ceduły do klasztoru tegosz konwentu zgromadzonych, videlicet imci pana Mikołaia Ohurcewicza—rocznego, imci pana Samuela Szycika Zaleskiego, sekretarza iego królewskiey mości, imci pana Jerzego Pawłowicza—burmistrzów, y szlachetnych pana Michała Stefanowicza, mnie pisarza, pana Alexandra Brażyca, pana Józefa Borysowicza, pana Jana Pawłowicza — radziec, y ichmościów—pana Andrzeia Ohurcewicza, pana Jachima Antonowicza — ławników, za zgodną, iednostayną wszystkich ichmościów, na tey sessiey będących, kamienica szpitalna Bzdziułowska olim nazwa-

na, w Rybnym końcu, w pewnych granicach, mianowicie—z iedney strony kamienice niegdy iaśniewielmożnego iegomości pana Michała Kazimierza Paca, woiewody Wileńskiego, hetmana wielkiego wielkiego xięstwa Litewskiego, a z drugiey sławetnego pana Krzysztofa Sztrunka—kupca, mieszczanina Wileńskiego, do szpitala świętego Spasa należąca, iest arendowana y zawiedziona, ze wszystkiemi w niey będącemi mieszkaniami, piwnicami, kramami y sąsiadami, szlachetnemu panu Franciszkowi Kociszewskiemu, raycy Wileńskiemu, tylko na ieden rok dla pewnych respektów, y consideracyi, za złotych trzysta trzydzieści. Których arendy rok się iuż zaczął, w roku przeszłym tysiąc sześćset ośmdziesiątym trzecim, w dzień świętego Mikołaia, święta ruskiego, a kończyć się, da pan Bóg, będzie w roku teraznieyszym tysiąc sześćset ośmdziesiątym czwartym, w tenże dzień świętego Mikołaia, tak iednak, aby pan rayca, po zawartym y uczynionym dzisieyszym z calą sessią, y panem prowizorem kontrakcie złotych sto sześćdziesiąt pięć za pół roka zaraz do rąk imci pana Brażyca prowizora, a drugą medietatem złotych także sto sześćdziesiąt pięć w dzień świętych apostołów Piotra y Pawła, święta ruskiego, do tegosz pana prowizora bez odwłoki oddał . . . . A ieżeliby pan rayca . . . . z tych terminów naznaczonych po . . . . trzydziestu przyrzeczoney arendy . . . . . . wolno będzie panu prowizorowi, ... *) niem roku, pana Kociszewskiego, przez sług urzędowych obwieściwszy, mieszkanie w kamienicy wykazać, aby potym po wyściu roku, dalszych terminów rumaciey nie potrzebował, przez co by szpital szkodował, y ubodzy nie małą szkodę ponosili. Przy tym ieżeliby iakowego przy budynku, alboli naprawy kamienica potrzebowała bez dokładu y wiadomości pana prowizora, pan rayca Kociszewski, żadnych restauracyi y przybudynków, czynić w niey nie powinien będzie. Co wszystko praesenti sessione, firmissime cautum est.

---

*) Часть листа истлѣла отъ ветхости.

1684 г. Ноября 17 дня.

Изъ книги № 5127, за 1683—1685 г., л. 107.

93. Постановленіе русскихъ членовъ Виленскаго Магистрата, совмѣстно съ настоятелемъ Троицкаго монастыря, о назначеніи протоіерею Пилецкому сорока злотыхъ ежегоднаго содержанія за попеченіе о старухахъ въ госпиталѣ св. Спаса.

Виленскій магистратъ въ общемъ собраніи своемъ постановилъ: отдѣлять ежегодно изъ госпитальныхъ суммъ по 40 злотыхъ и выдавать ихъ протопопу Пилецкому съ тѣмъ, чтобы онъ по прежнему имѣлъ духовное попеченіе о госпитальныхъ старухахъ и исполнялъ для нихъ всѣ церковныя требы, не смотря на то, что ихъ церковь Св. Спаса разорена непріятелемъ. Нѣкоторые старики заявили, что 40 злотыхъ жалованья уплачивалось ему еще до нашествія непріятеля за духовный надзоръ надъ тѣми же старухами.

W piątek, miesiąca Nowembra dnia siedmnastego, roku Panskiego tysiąc sześćset ośmdziesiąt czwartego.

Na dzisieyszey sessiey, przy bytności w Bodze wielebnego iegomości oyca Marciana Kulczyckiego, starszego conwentu świętego Bazilego Wileńskiego, przy cerkwi świętey Tróycy zostaiącego, y wielebnego oyca Piotra Pileckiego—protopopy Wileńskiego, prezbitera przy cerkwi świętego Mikołaia zostaięcego, y przy zgromadzeniu ichmościów panów burmistrzów, radziec y ławników ruskiey ławicy, przez ceduły do klasztoru sproszonych, mianowicie szlachetnych ichmościów, pana Mikołaia Ohurcewicza, pana Jana Ohurcewicza, pana Jerżego Pawłowicza — burmistrzów, mnie pisarza, y szlachetnych pana Stefana Kuszelenicza, pana Piotra Minkiewicza, pana Józefa Borysowicza — radziec, y szlachetnych pana Andrzeia Ohurcewicza, pana Jachima Antonowicza—ławników, aby prowenta y dobra szpitalne, usczerbku y diminuciey iakowey nie mieli dla tego, dla zachowania onych niektóre punkta dla rozbierania y uwagi ichmościom podane, miedzy któremi y to od szlachetnego pana Mikołaia Ohurcewicza—burmistrza rocznego proponowano było, ieżeli imć pan prowizor wielebnemu oycu Pileckiemu, protopopie Wileńskiemu, prezbiterowi święto-Mikołayskiemu, co rok złotych pięćdziesiąt dać ma za to, iż wielebny oyciec Pilecki, doglądaiąc babek, w szpitalu świętego Spasa mieszkaiących, około nich starania przykładać, poniewasz z łaski iaśniewielmożnego w Bogu przewielebnego iegomości xiędza Cypriana Zochowskiego, metropolity Kiiowskiego, etc. etc., na protopopią ma sobie słuszną, naznaczoną prowizią, w tym punkcie przypomniano od ichmościów panów pamiętników, starszych laty nad inne, iako ieszcze dobrze ante hostilitatem, prezbiterowi przy cerkwi świętego Spasa,

na ten czas niezruinowaney zostaiącemu, z dóbr szpitalnych dawano po złotych czterdzieści, za to, iż on babek, będących w szpitalu świętego Spasa, doglądał, spowiedzi słuchał, z nayświętszym sakramentem do nich chodził, a ieżeliby która z tego świata zeszła, y pogrześć powininień był; a że y cerkiew świętego Spasa przez nieprzyiaciela spustoszona y prezbitera żadnego przy niey niemasz: zaczym, ieżeli by y wielebny ociec Pilecki takiego starania około babek, w tym że szpitalu świętego Spasa mieszkaiących, przykładał, iako inni prezbiterowie, y swey powinności we wszystkim dosyć czynił, przeto wszyscy ichmość, na tę sessią zgromadzeni zgodzili się y pozwolili, aby solarium z dóbr szpitalnych imć pan prowizor wielebnemu oycu Pileckiemu, nie iako protopopie, ale iako prezbiterowi świętego Spasa, co rok po złotych czterdzieści dawał, za co wielebny ociec Pilecki, nizko podziękowawszy, swey powinności koło babek szpitalnich, iako naypilniey y lepiey, we wszystkim dosyć czynić przyobiecał y submittował się.

1684 г. Ноября 20 дня.

Изъ книги № 5127, за 1683—1685 г., л. 108.

94. Контрактъ, по которому русскіе члены Виленскаго Магистрата совмѣстно съ настоятелемъ Троицкаго монастыря отдаютъ въ арендное содержаіне мѣщанину Букацкому каменную баню, принадлежащую госпиталю св. Спаса.

Въ присутствіи игумена Св.-Троицкаго монастыря Кульчицкаго Виленскій магистратъ отдалъ по контракту госпитальную баню мѣщанину Букацкому въ пожизненную аренду за 200 злотыхъ въ годъ, съ тѣмъ, чтобы всѣ починки были произведены на счетъ госпиталя, чтобы послѣ смерти Букацкаго, его жена и родные имѣли ближайшее право на аренду; въ случаѣ пожара по винѣ арендатора, отвѣтственность должна лежать исключительно на арендаторѣ.

W poniedziałek, miesiąca Nowembra dnia dwudziestego, roku Pańskiego tysiąc sześćset ośmdziesiąt czwartego, my burmistrze y rayce miasta iego królewskiey mości stołecznego Wilna ławice ruskiey zeznawamy y czyniemy wiadomo tym naszym dobrowolnym listem kontraktowym, iż na sessiey, przez ceduły złożoney, przy bytności w Bodze wielebnego iegomoćci oyca Marciana Kulczyckiego, starszego konwentu Bazilego świętego, przy cerkwi świętey Tróycy zostaiącego, zgodnie się namówiwszy, uczciwemu panu Marcianowi Bukackiemu, cyrulikowi, mieszczaninowi Wileńskiemu, łaznią murowaną, nad rzeką Wilenką, w pewnych granicach, miedzy Saffianikami

leżącą, ze wszystkiemi, do niego przynależącemi mieszkaniami y budynkiem, dożywocia iemu samemu puściliśmy y zawiedli takowym sposobem: Iż co pomieniony pan Bukacki w rok panom prowizorom dobr szpitalnych płacił po złotych dwieście, tedy iusz od roku teraznieyszego, który się zacznie, w teraznieyszym roku tysiąc sześćset ośmdziesiątym czwartym, w dzień świętego Mikołaia święta ruskiego, tylko po złotych sto ośmdziesiąt dla tego płacić powinien będzie, iż te złotych dwadzieścia, na poprawienie pieca y innych przybudynków obracać powinien, aby iuż pan Bukacki żadnych expensów panom prowizorom na przybudynki nie stawił, ale spełna złotych sto ośmdziesiąt do pana prowizora każdego roku dwiema ratami oddawał, to iest na początku roku arendy swey złotych dziewięćdziesiąt, a w pół roka, wyiąwszy iednak dachu nad wszystkiem łazebnym mieszkaniem, ieżeli by tego potrzeba była, że restauracia dachu, iako nad nie małą strukturą, niemałego też kosztu potrzebuie, zaczym iusz nie pan arendarz, ale pan prowizor, z dóbr szpitalnych nakrywać, do czego się pan Bukacki pracą swą przyłożyć powinien będzie. A ieżeli by (czego strzeż Boże) przez ogień, nieprzyiaciela y inny przypadek ta łaznia przyszła do ruiny, tedy w tym słuszna ma być przez nas samych defalkacia, a ieżeliby przez nieostróżność pana arendarza zgorzeć y do ruiny przyść miała, w tym szpital szkody ponosić nie powinien, ale pan arendarz. Nie mniey też y względem powietrza morowego, ieżeli by (czego Boże uchoway) pan Bóg na te miasto przepuścić raczył y w tym ma być uczyniona defalkacia, in quantum by przez iakowy czas, z tey łazni nie fruktifikował pan Bukacki. A po długim życiu pana Bukackiego, arendarza naszego, ieżeliby pani małżonka iego, tę łaznią trzymać chciała, przed wszystkiemi innemi do tey łazni concurentami, za pewnym kontraktem, od successorów naszych sobie danym, bliższa do otrzymania y arendowania tey łazni będzie. Tym zaś czasem do żywotnego pana Bukackiego dzierżenia, ieżeliby kto sam przez sie, albo przez kogo innego, mimo ten nasz kontrakt, podkupuiąc się, czynił praepedicią, tedy iako swego bronić, tak y ten kontrakt nasz prawa dożywotnego, nie naruszenie dotrzymać mamy y powinni będziemy, a to pod warunkami prawnemi obiecuiemy. Na co, dla lepszey wiary y pewności z podpisem ręki pana pisarza naszego ławice ruskiey y przy pieczęci naszey mieyskiey, daliśmy ten kontrakt panu Bukackiemu. Pisan w Wilnie, miesiąca Nowembra dnia dwudziestego, roku Pańskiego tysiąc sześćset ośmdziesiąt czwartego.

1685 г. Мая 13 дня.

Изъ книги № 5128, за 1684—1687 г., л. 32.

95. Заявленіе членовъ Виленскаго Магистрата о томъ, что въ ихъ присутствіи бургомистръ Григорій Костровицкій отказалъ 600 зл. на Троицкій монастырь.

Виленскіе Св.-Троицкіе монахи, явившись въ магистратъ, просили, чтобы изъ среды магистрата посланы были къ бывшему бургомистру Костровицкому депутаты для выслушанія его послѣдней воли; посланные депутаты заявили, что Костровицкій завѣщалъ монастырю 600 злотыхъ, °/о съ которыхъ онъ оставилъ для себя до конца своей жизни.

W poniedziałek miesiąca Maia dnia trzynastego, roku Pańskiego tysiąc sześćset ośmdziesiąt piątego.

Przed szlachetny urząd burmistrzowski y radziecki Wileński przyszedszy wielebny ociec Michał Dombrowski y Nataniel Janowicz, zakonnicy reguły świętego Bazilego conwentu Wileńskiego, przy cerkwi świętey Tróycy będącego, imieniem iaśniewielmożnego iegomości oyca Marciana Białozora, episkopa Pińskiego y Turowskiego, archimandrity Wileńskiego, y całego conwentu, przy instanciey swey, upraszali tegosz szlachetnego urzędu deputari ichmościów panów radziec è medio annui officii, do szlachetnego pana Grzegorza Kostrowickiego, burmistrza Wileńskiego, na tenczas w niesposobnym zdrowiu zostaiącego, dla odebrania pewney recogniciey, iakosz slachetny urząd burmistrzowski y radziecki Wileński, słysząc być pomienionych oycow instancią y prośbę słuszną, szlachetnych pana Leonarda Rykiego y pana Alexandra Brażyca, radziec è medio sui, do szlachetnego pana Grzegorza Kostrowickiego, burmistrza Wileńskiego, dla odebrania zeznania pewnego deputował.— Którzy to ichmość pomienieni, dosyć czyniąc funkciey swey, z pisarzem ordinaryinym, przy sługach urzędowych, Danielu Wąsikowskim y Łukaszu Szuszlińskim, do kamienice pana burmistrza, recognoscentis moderni, na Subaczey ulicy, w pewnych granicach leżącey, schodzili. Przed któremi, lubo na ciele chorym, na rozumie iednak y zmysłach dobrze zdrowym będąc, dobrowolnie, iawnie, nie przymuszenie w głos zeznał, rzetelnemi wyrzekł słowy: Iż on, maiąc u ieymości paniey Marianny Safianowny, Alexandrowey Ihnatowiczowey, rayczyney Wileńskiey, pewną swą, to iest złotych sześćset, lokowaną summę, na klasztor y conwent świętego Bazilego, przy cerkwi świętey Tróycy zostaiącego (waruiąc to sobie y wielce upraszaiąc, tak iegomości xiędza archimandritę, namiestników, et successiwie następuiących po iegomości, iako y całego conwentu, aby asekuracia sobie od ichmościów dana, in robore et valore zawsze względem kondicyi

w niey wyrażonych, póki conwent przy tey że cerkwi zostawać będzie, zostawała) wiecznemi czasy legował y zapisał, tak iednak, iż kwotę doroczną od tey summy, którą teraz od ieymości paniey rayczyney, bierze, sobie do żywota zachował, a po długim życiu, iako mu pan Bóg żyć pozwoli, też kwotę, albo czynsz pomieniony conwent od summy wysz mianowaney, podług upodobania swego, brać powinien będzie. Co iest zapisano.

1686 г. Декабря 6 дня.

Изъ книги № 5128, за 1684—1687 г., л. 596.

96. Контрактъ, по которому русскіе члены Виленскаго Магистрата въ присутствіи настоятеля Троицкаго монастыря отдаютъ въ трехгодичное арендное содержаніе мѣщанину и купцу Андрею Осиповичу домъ, принадлежащій госпиталю св. Спаса.

Въ засѣданіи Виленскаго магистрата въ присутствіи депутата Св.-Троицкаго монастыря провизоры госпитальныхъ зданій отдали въ арендное содержаніе госпитальный каменный домъ, такъ называемый Бзоловскій, Виленскому купцу Андрею Осиповичу съ платою по 330 злотыхъ въ годъ срокомъ на три года; провизоры обязываются въ случаѣ несчастія не дѣлать никакихъ обидъ и притѣсненій арендатору.

Feria qarta ante festum ś. Nicolai—pontificis, die quarta mensis Decembris, anno Domini millesimo sexcentesimo actuagesimo sexto. My burmistrze y rayce ławice ruskiey, na dniu dzisieyszym pierwszym Nowembra, roku tysiąc sześćset ośmdziesiąt szóstego według nowego kalendarza, zszedszy się na sessią do klasztoru świętey Tróycy, przy bytności w Bodze wielebnego iegomości xiędza Symeona Ohurcewicza—starszego conwentu Wileńskiego, radząc o tym, iż kamienica Bzołowska, idąc ku zamkowi, po lewey ręce z iedney strony palacu iaśniewielmożnego iegomości pana starosty Żmudzkiego, a z drugiey pana Krzysztopha Sztrunka, kupca y obywatela miasta Wileńskiego, stoiąca, bez gospodarza wakuie; przeto nym w przychodach dzieie się szpitalnych, gdzie unanimiter naradziwszy się, zgodnie czyniemy wiadomo, tym naszym contraktowym listem, żechmy sławetnemu panu Andrzeiowi Osipowiczowi, kupcowi obywatelowi Wileńskiemu, w zawiadowanie pozwolili y puścili na lat trzy takowym sposobem: że zawieraiąć contraktem y postanawiaiąc, że pomieniony pan Andrzey Osipowicz y małżonka onego pani Elżbieta Ohurcewiczowna, obiąwszy

tę kamienicę z sąsiadami, w niey mieszkaiącemi, podług inwentarza, dnia trzynastego Oktobra zweryfikowaną y od nas sobie podaną, maią mieć spokoyne w oney mieszkanie y wszelakich pożytków, według woli y upodobania swego przywłaszczenie, owo zgoła co ku naylepszemu pożytkowi swemu będą rozumieli wolno obmyślać, aż do wyścia tych trzech lat, zupełnie po sobie idących, to est począwszy od roku tysiąc sześćset ośmdziesiąt szóstego, miesiąca Decembra dnia szóstego, w dzień Mikolaia świętego według starego kalendarza, aż do roku tysiąc sześćset ośmdziesiąt dziewiątego, takowegoż dnia y miesiąca kończącego się, bez żadney trudności y przeszkody w dzierzeniu tey kamienicy iemu samemu y małżonce imci. A ieżeliby krzywdę iaką y trudność chciał kto onym czynić, tedy my, pomienieni burmistrze y rayce, powinni będziemy, za daniem od nich sobie wiadomości, od każdego takowego zastępować, także y od stania panów deputatów, komisarzów y innych gości, iako można, rzecz z dóbr szpitalnych bronić y ochraniać mamy; czynsz zaś zupełny na każdy rok z tey kamienicy pan Andrzey Osipowicz y pani małżonka onego maią płacić po złotych trzysta trzydziestu, dzieląc na dwie raty, to iest, na początku roku, miesiąca Decembra dnia szóstego złotych sto sześćdziesiąt pięć, Junii dnia dwudziestego na świętych apostołów Piotra y Pawła, terminem nie odwłócznym, bez żadnego zatrudnienia, do rąk pana prowizora szpitala Spaskiego. A gdybyśmy tę kamienicę restaurować mieli, a pan Osipowicz od sąsiadów dla przeszkody w czynszach, szkodowałby, tedy my powinni mieć baczenie, żeby w tym nie miał szkody. A ieśli zaś ta kamienica restaurowana będzie, tedy y do tego mieszkania pan Osipowicz nie ma należeć, ale nasz prowizor. Po wyściu zaś tych trzech lat, gdy by się kto inny do tey kamienicy znaydował, tedy my bliższego pana Osipowicza y małżonkę onego uznawać powinni będziemy. Gdy by też na pana Osipowicza Pan Bóg śmierć dopuścić raczył, tedy po śmierci onego, pani małżonka w tey kamienicy mieszkaiąc y spokoynie używaiąc aż do wyścia tych trzech lat, bez żadnego zatrudnienia wydzierzeć y dosyć ma uczynić; a czego Boże uchoway, ta kamienica za nawiedzeniem Bożym przez ogień, powietrze, woynę, szkodę iaką y spustoszenie w budynkach ponieść miała, tedy my y po nas będący sukcesorowie, uwagi y rozsądku swego wzgląd y baczenie mieć mamy, iakoby dzierżący tę kamienicę nie szkodowali. Powinien też będzie pan Andrzey Osipowicz, iako podług inwentarza weryfikaciey obiął, tak też po wyściu swey dzierżawy, zdać y zostawać w całości. Gdyby dzierżący gwoli iakiemu większemu pożytkowi swemu y dla ozdoby tey kamienicy chcieli co przybudować, albo też gdy się co zepsuie poprawić, to im wolno będzie, tylko za wiadomością nas samych y prowizora naszego. Co dla lepszey twierdze y pewney stałości, ten nasz list contraktowy, we wszystkich punktach, paragrafach approbuiąc, panu Andrzeiowi Osipowiczowi y małżonce imci, z podpisem ręki pisarza naszego urzędowego, daliśmy. Działo się w Wilnie, roku tysiąc sześćset ośmdziesiąt szóstego, miesiąca y dnia wysz mianowanego.

1687 г. Октября 18 дня.

Изъ книги № 5128, за 1684—1687 г., л. 717.

97. Квитанціонная запись отъ настоятельницы Виленской женской обители при церкви св. Троицы Тыминскому въ полученіи отъ него законной доли наслѣдства монахини Соколовской.

Въ присутствіи юриста и другихъ свидѣтелей монахиня Соколовская, дочь Виленскаго бургомистра, получила отъ своихъ родственниковъ наличными деньгами все, что слѣдовало ей по закону наслѣдства отъ родителей въ разныхъ недвижимыхъ имуществахъ, въ чемъ и выдаетъ настоящую квитанцію подъ зарукой 3,000 злотыхъ.

We śrzodę miesiąca Oktobra dnia dwudziestego wtórego, roku Pańskiego tysiąc sześćset ośmdziesiąt siódmego, przed szlachetnym urzędem burmistrzowskim y radzieckim Wileńskim, w Bogu przewielebna panna Eufemia Buynicka — starsza panien zakonnych reguły ś. Bazylego wielkiego conwentu Wileńskiego ritus graeci romano-uniti, przy cerkwi świętey Tróycy mieszkaiących, swoim y całego conwentu imieniem, przez szlachetnego pana Andrzeia Józephowicza—iuristę Wileńskiego instancią uczyniwszy, aby szlachetny urząd burmistrzowski y radziecki Wileński, ad excipiendam infra scriptam recognitionem, ichmość panów radziec z pisarzem ordinaryinym do klasztoru tych że panien chciał zesłać, gdy szlachetny urząd burmistrzowski y radziecki Wileński eiusdem visitae, annuendo requisitioni szlachetnych panów Izaka Stephana Dziahilewicza y Alexandra Brażyca—radziec rocznych, émedio annui officii z pisarzem ordinaryinym przysięgłym ordinował. Tedy coram eisdem deputatis wielebna panna Eufemia Buynicka, starsza, acz na ciele nieco chora, na umyśle iednak y rozumie dobrze zdrowa, tudziesz wielebna panna Victorya Sokołowska, iako sprawy niżey wyrażoney sama aktorka, y inne panny zakonne tegoż conwentu, osobiście stanąwszy przez pomienionego pana Andrzeia Józephowicza—iuristę Wileńskiego, podług prawa Maydeburskiego adhunc actum użytego, list swóy quietacyiny y zrzeczny zapis de re, infra contenta, imci panu Janowi Karolowi Tymińskiemu, względem starszeństwa małżeńskiego, a ieymć pani Katarzynie Ohurcewiczownie Tymińskiey, małżonkom, służący, singula ibidem expressa verba dobrowolnie, iawnie, nieprzymuszenie wgłos rzetelnemi słowy wyrzekszy, prosząc, aby per sententiam nobilis officii we wszytkim ten list był utwierdzony, zeznali sequentis tenoris verborum:

Ja Eufemia Buynicka—starsza, ia Victoria Sokołowska, iako sama aktorka y my wszytkie zakonnice reguły świętego Bazilego wielkiego, w conwencie Wileńskim

przy cerkwi świętey Tróyce mieszkaiące, na znak dzwonka podług zwyczaiu klasztoru naszego zgromadzone, czyniemy wiadomo y zeznawamy tym naszym listem dobrowolnym quietacyinym, wieczysto zrzecznym, a oraz y wlewkowym zapisem, podaiąc do wiadomości teraznieyszego y na potym będącego wieku ludziom, komu by o tym wiedzieć należało: Iż co w dobrach, leżących y ruchomych, po zeyściu imci pana Jakuba Sokołowskiego—raycy Wileńskiego, rodzica panny Victorii Sokołowskiey, pozostałych, w mieście iego królewskiey mości w Wilnie leżących, prawem przyrodzonym spadkowym pewna część wielebney pannie Victorii Sokołowskiey — zakonnicy reguły świętego Bazylego wielkiego conventu naszego Wileńskiego, w dobrach oyczystych spadła, która to część aż do ustąpienia do zakonu pomienioney panny Sokołowskiey w ręku y dispozicyi ieymości pani Katarzyny Ohurcewiczowny, pierwszego małżeństwa Jakubowey Sokołowskiey, teraznieyszey Janowey Karolowey Tymińskiey, zostaiąc, potym za wstąpieniem do zakonu panny Victoryi Sokołowskiey conventowi naszemu Wileńskiemu należała. Ponieważ tedy ieymość pani Tymińska, tak summę podług inwentarza na część panny Victoryi Sokołowskiey należącą, spełna wszytką do rąk moich wysz namienioney starszey y całemu conwentowi naszemu oddała, iako też za inne części, które by w trzech kamienicach y w Łukiszkach na pannę Victorią Sokołowskę podług równego miedzy successorami podziału należeć miały, gotowemi rękodaynemi własnemi swoiemi pieniędzmi, skuteczną (nie includuiąc, ani potrącaiąc w to, cokolwiek córce swoiey, zakonnicy conwentu naszego, pannie Victoryi Sokołowskiey z osobliwey swoiey macierzyńskiey miłości wyświadczyła) y dostateczną satisfactią uczyniła; przeto ia wysz namieniona starsza y ia Victoria Sokołowska y my wszytkie zakonnice reguły świętego Bazylego wielkiego conwentu Wileńskiego, we wszytkim ucontentowane y acquietowane będąc, iako z skutecznego dośćuczynienia y zapłacenia wszytkich części dobr oyczystych spadkowych leżących y ruchomych wielebney pannie Sokołowskiey zakonnicy conwentu naszego należących, imci pana Jana Karola Tymińskiego — podczaszego Wileńskiego względem starszeństwa małżeńskiego, a imć panią Katarzynę Ohurcewiczownę, bywszą Sokołowską teraznieyszą Tymińską, iako samę aktorkę wiecznemi, a nigdy nieodzownemi czasy quituiemy, zadnego sobie y conwentowi naszemu prawa, przystępu, praetextu y należności do pomienionych ichmości y do dóbr ichmościów nie zachowuiemy y nie zostawuiemy. Tak pomienione części, które w kamienicach y Łukiszkach po zeyściu pana Jakuba Sokołowskiego pozostałych, na część panny Wictoryi Sokołowskiey, zakonnicy conventu naszego, przynależały, na osobę ieymości pani Katarzyny Ohurcewiczowny, Janowey Karolowey Tymińskiey, ceduiemy, wlewamy, ustępuiemy, y onych wiecznie z osoby y należności conwentu naszego na osobę ieymości pani Tymińskiey zrzekamy y przenosiemy, daiąc moc y pozwalaiąc namienione części, iako swoie własne, y nam skutecznie spłacone, dzierżeć, trzymać y używać y one komu chcąc ogulnie lub po częściach dać, darować, przedać, zamienić y zapisać y na własny swóy pożytek podług woli y upodobania swoiego obrócić; w czym iako my wysz namienione zakonnice y konwent nasz, tudziesz następcy nasze, żadney przeszkody y turbacyi ichmościóm y successorom ichmości czynić y żadnym prawem, praetextem, sposobem

interessować się do tego, tudziesz żadnego sobie w przyszły czas do pomienionych ichmościów do wszelakich dóbr ichmciów prawa, przystępu y należności praetendować nie mamy, tak od wszelakich osób, które by się do tych części, na wieczność od nas przedanych, iakowym kolwiek sposobem interesowali, namienionych ichmciów y successorów ichmości pożywali, turbowali y inquietowali, bronić, oczyszczać, ewinkować y zastępować swoim własnym kosztem y nakładem, tak wiele razy, ile tego potrzeba będzie wyciągała, u każdego sądu, prawa y urzędu mamy y powinni będziemy, pod zaręką złotych trzech tysięcy monety dobrey, talerowey, którą to zarękę y ewictią wnosząc na wszelakie dobra nasze leżące y ruchome, gdziekolwiek będące, a mianowicie na kamienicę conwentu naszego w mieście iego królewskiey mości w Wilnie, na Imbarach, w pewnym ograniczeniu leżącą. Daiemy moc y pozwalamy w naruszeniu y niedotrzymaniu by w naymnieyszym punkcie tego listu, dobrowolnego zapisu naszego, pozwać y zakazać, do wszelakiego sądu, prawa y urzędu, by też nie należnego duchownego y świeckiego, nie tylko gdzie dobra nasze zostaią, ale gdzie ienokolwiek wola y upodobanie ichmości będzie; gdzie my stanąwszy żadnego nie excipuiąc forum y żadnych dobrodzieystw niezażywaiąc prawnych, których się zrzekamy, y nic do tego listu dobrowolnego zazapisu nie mówiąc, onego żadnemi przyczynami prawnemi pogotowiu nieprawnemi nie burząc, wszelakiemu nakazowi podlegać y wszelakie wskazy, by też nayobciąźliwsze ponosić, żadney do wyższego sądu nie uraszczaiąc appelacyi, mamy y powinni będziemy, a iako sądu o zły wskaz, tak też strony o zły przewod prawa pożywać y turbować nie mamy, pod tąsz wyż mianowaną zaręką, którą, chociabyśmy niepoiednokroć zapłacili, przecie ten list dobrowolny nasz zapis przy zupełney mocy y walorze ma zostawać wiecznemi, a nigdy nieodzownemi czasy. Do którego, przy publiczney pieczęci naszey klasztorney, ręce nasze podpisawszy, ichmość panów pieczętarzów imionami y przezwiskami, niżey wyrażonych, o podpis rąk uprosiliśmy. Pisan w convencie naszym Wileńskim roku tysiąc sześćset ośmdziesiąt siódmego, miesiąca Oktobra ośmnastego dnia. Następuią podpisy rąk w te słowa: Eufemia Buynicka—zakonu świętego Bazilego wielkiego starsza na tenczas zostaiąca; Melania Suchoparowna—zakonu świętego Bazilego wielkiego; Helena Kuncewiczowna—zakonu świętego Bazilego wielkiego; Katarzyna Piotrowska—zakonu świętego Bazylego przy cerkwi będących świętey Tróycy, y od starszey tego klasztoru y od panny Wictoryi Sokołowszczanki do tey kwitacyi ręką ma podpisuię: Jerzy Pawłowicz, burmistrz Wileński. Ustnie y oczewisto od przewielebney ieymości panny Eufemyi Buynickiey y ieymości panny Wictory Sokołowszczanski, przy zgromadzeniu na dzwonek wszytkich wielebnych panien zakonnych, do tey kwitacyi uproszony pieczętarz, podpisuię się: Andrzey Ohurcewicz—ławnik Wileński manu propria. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz do tego listu od osób wysz mianowanych: Michał Stephanowicz Wargołowski — burmistrz Wileński. Który to list, wieczysty kwietacyiny, zrzeczny zapis, in eo uti praemissum est, contextu verborum pisany, szlachetny urząd burmistrzowski y radziecki Wileński przeczytawszy y do akt swoich przyiąwszy, iustae ac legitimae wielebnych ichmościów panien zakonnych reguły ś. Bazylego conwentu Wileńskiego annuendo requisitioni we wszytkich punktach, clausulach y paragraphach

dekretem swoim utwierdził y aprobował, y że moc y wagę perpetuae firmitatis wiecznemi a nieodzownemi czasy maią mieć deklarował.

1688 г. Апрѣля 23 дня.

Изъ книги № 5124, за 1677—1695 г., стр. 893.

98. Подтвердительная привилегія короля Яна III Виленской женской обители при церкви св. Троицы на освобожденіе ея домовъ въ г. Вильнѣ отъ городскихъ повинностей.

Вслѣдствіе просьбы Виленскаго женскаго униятскаго монастыря при церкви св. Троицы—освободить его каменные дома, находящіеся въ разныхъ частяхъ города, отъ квартирной повинности, король Янъ Казиміръ не только подтверждаетъ привилегію короля Владислава IV въ этомъ смыслѣ, но еще и отъ себя даетъ такія же льготы и для другихъ каменныхъ домовъ, новопріобрѣтенныхъ въ позднѣйшее время, съ цѣлію поддержанія и распространенія уніи.

Sabbatho pridie dominicae cantatae die decima quinta mensis Maii, anno 1688.

Coram nobili officio consulari Vilnensi personaliter comparens admodum reverendus dominus Carolus Pancerzynski—clericus, praesentavit privilegium confirmationis sacrae regiae maiestatis domini nostri clementissimi super libertationem trium lapidearum Vilnae in platea equina, certis graniciebus iacentium, Deo dicatis virginibus ordinis s. Basilii ad aedes sanctissimae Trinitatis existentium, anno currenti die vigesima tertia mensis Aprilis collatum, petendo illud ad acta suscipi et per deprompturn sibi extradi, cuius tenor sequitur estque talis:

Jan trzeci, z Bożey łaski król polski etc. Oznaymuiemy tym listem przywileiem naszym confirmacyinym, iż pokładany był przed nami przywiley, na pargaminie pisany, świątobliwey pamięci naiaśnieyszego antecessora naszego króla iegomości Władysława IV, de data w Wilnie dnia 30 miesiąca Czerwca, roku Pańskiego tysiącznego sześćsetnego trzydziestego dziewiątego, ręką tegoż króla iegomości Władysława podpisany y pieczęcią wielką wielkiego xięstwa Litewskiego zawiesistą, przy podpisie urodzonego Marciana Tryzny—referendarza wielkiego xięstwa Litewskiego, roborowany, wielebnym zakonnikom, przy cerkwi świętey Tróycy w Wilnie, w iedności z kościołem świętym rzymskim będącym, reguły świętego Bazylego wielkiego, in vim confirmationis funduszu onych, tak na dobra ziemskie, iako y kamienice w Wilnie będące, służący. A zatym supplikowano nam przez panów rad y urzędników

naszych, przy boku naszym natenczas w Wilnie residuiących, abyśmy go we wszytkich punktach, klauzulach y paragrafach utwierdzili, confirmowali, roborowali, który po tytule naiaśnieyszego antecessora naszego Władysława IV tak się w sobie ma:

Oznaymuiemy tym listem naszym, komu to wiedzieć należy. Przełożył nam wielebny w Bogu Antoni Sielawa—archiepiskop Połocki, Witebski, Mscisławski, na mieyscu na tenczas w Bodze przewielebnego oyca Raphaela Korsaka—metropolity Kiiowskiego, Halickiego y wszytkiey Rusi będący, iż monaster panien zakonnych, przy cerkwi ś. Tróycy w Wilnie, w iedności z kościołem świętym rzymskim będących, reguły ś. Bazylego, zdawna założony, przez ich pobożność..... *) w osoby, devotii znaczne przyszedł y przychodzi, że za szczęśliwego panowania antecessorów naszych y nas samych takie auctie chwały Bożey się dzieią, wziąwszy sceptra ku ugruntowaniu chwały Boga wszechmocnego y rozszerzenia iedności świętey, umyślilismy nie tylko uczynkom pobożnym ludzi świątobliwych być pomocnemi, ale y osobliwą łaskę tym pokazywać, którzy się na chwałę imienia Pańskiego oddaią, biorąc ich pod obronę naszę. A że ten monaster panien zakonnych w Wilnie, przy cerkwi ś. Tróycy będący, od wielebney panny Wasilissy Barbary Sapieżanki—wielmożnego niegdy woiewody Mińskiego córki restaurowany, a od niektórych osób po większey części nowo fundowany dotąd confirmatiey naszey niema, za wniesieniem do nas prośby imieniem wielebney panny Katarzyny Sapieżanki—córki wielmożnego niegdy Pawła Sapiehy, podkanclerzego wielkiego xięstwa Litewskiego, starszey teraznieyszey, y wszytkich panien zakonnych klasztoru tego, abyśmy wszytkie prawa, wolności, legata wszytkich osób, klasztorowi ich panieńskiemu służące, przykładem inszych klasztorów katolickich, któremi się prawowierne duchowieństwo szczyci, powagą naszą stwierdzili y umocnili. My Władysław IV, z pobożnego ku rozmnożeniu chwały Bożey przedsięwzięcia naszego, chętnie się do tey proźby panien zakonnych, iako słuszney, skłoniwszy, fundacye niżey pomienione, mianowicie iaśnie wielmożnego, niegdy Leona Sapiehi—woiewody Wileńskiego, hetmana wielkiego wielkiego xięstwa Litewskiego, Oszmianę nazwaną Naruszewiczowską, od urodzonego Władysława Naruszewicza, starosty Łodzieyskiego, kupioną, a klasztorowi ich zapisaną y fundowaną, wielmożnego niegdy Pawła Sapiehy—podkanclerzego wielkiego xięstwa Litewskiego, folwark, Litowaryszki nazwany, testamentem temu klasztorowi legowany, wielmożney niegdy Anastaziey, Tryznianki Zawiszyney—woiewodziney Witebskiey, kamienicę, nazwaną Szymkowską, w mieście Wileńskim, na Ambarach stoiącą, temuż klasztorowi przyznaną, y innych wszytkich in genere osób legata dawne y teraznieysze monasterowi ich nadane, place y kamienice, na których klasztor panieński stoi, powagą naszą królewską stwierdzamy y niniejszym listem approbuiemy y przy nich nienaruszenie zostawuiemy. Do tego kamienice Szarypińską, Sietczyńską Zakrzewskich nazwane, przy tymże klasztorze panieńskim, w tyle na Kónskiey ulicy leżące, prawem kupnym wieczystym przez nich, iako monasterowi przyległych, nabyte, y iuż w possessy y dzierżeniu ich będące,

*) Нельзя разобрать слова, вытерто.

pod czas sądów trybunalskich ziemskich, grodzkich y ziazdów generalnych y partykularnych od przyimowania gości wszelakiego stanu godności y urzędu, także posłów cudzoziemskich, etiam sub praesentia nostra regia, respectuiąc na ich szczupłe wychowanie, aby się uyma w czynszach, z pomienionych kamienic im przychodzących, nie działa, y staniem gościnnym pokóy ich zakonny turbowany nie był, wiecznie uwalniamy. Co do wiadomości wszem wobec y każdemu zosobna dygnitarzom, urzędnikom, osobliwie wielkim nadwornym y trybunalskim marszałkom, także urzędom grodzkiemu y mieyskiemu Wileńskim, teraznieyszym y na potym będącym, y inszym wszytkim, komu by to wiedzieć należało, donosząc, chcemy mieć y roskazuiemy, aby te wszytkie kamienice przerzeczonych panien zakonnych, reguły ś. Bazylego ś. Tróycy, pod władzą y posłuszeństwem przewielebnego w Bogu oyca metropolity teraznieyszego y successorów iego w iedności z kościołem świętym katolickim rzymskim będących, y wszytkie fundacye wysz rzeczone przy tey wolności cale y nienaruszenie wiecznemi czasy zachowane były dla łaski naszey. Na co, dla lepszey wiary ręką się naszą podpisawszy, pieczęć w. x. Lit. przycisnąć kazaliśmy. Dan w Wilnie, dnia XXX miesiąca Czerwca, roku Pańskiego MDCXXXIX, panowania naszego polskiego VIII, a szwedzkiego VIII roku.

My tedy król, do pomienioney suppliki łaskawie się skłoniwszy, pomieniony przywiley króla iegomości Władysława, nie tylko in omnibus punctis, clausulis et paragraphis confirmuiemy, ratifikuiemy y utwierdzamy, lecz specialiter kamienice onych w mieście Wileńskim będące, a w tym przywileiu wyrażone, od stanowienia deputatów na trybunał, commissarzów rzeczy-pospolitey, posłów cudzoziemskich, etiam sub praesentia nostra regia, urodzeni urzędnicy grodzcy, także stanowniczy nasi y wielmożnych marszałków obóyga narodów, iako szlachetny magistrat Wileński, teraz et in futurum będący, stanowić w pomienionych kamienicach wielebnych zakonu bazilianek nie ważyli się, serio in perpetuum przykazuiemy, sub paenis contra convulsores privilegiorum nostrorum sancitis, w sądach naszych zadwornych assessorskich vindicandis. W czym abyście urodzeni urzędnicy grodzcy Wileńscy, stanowniczy nasi y marszałkowscy, także magistrat Wileński, niwczym przeciwko przywileiowi temu nie wykraczali, owszem podług niego we wszytkim się zachowali, z powinności swoiey y dla łaski naszey wiecznemi czacy mieć chcemy. Na co, dla lepszey wiary ręką się naszą podpisawszy, pieczęć wielkiego xięstwa Litewskiego prsycisnąć roskazaliśmy. Dan w Wilnie, dnia XXIII miesiąca Aprila, roku Pańskiego MDCLXXXVIII, panowania naszego XIV roku. Jan król. (Locus sigilli minoris magni ducatus Lithuaniae). Circa quam privilegii sacrae regiae maiestatis ad acta praesentia oblationem nobilis Constantinus Nożycz — notarius communitatis mercatoriae Vilnensis sexagienta virorum, in praesentia directorum eiusdem communitatis comparendo manifestatus est, quod idem privilegium ad male narrata in convulsionem ordinationis sacrae regiae maiestatis et exdivisionis lapidearum pro suscipiendis hospitibus per commissarios factae, ad male narrata obtentum est, et salvam actionem in foro fori reservavit nobile officium consulare Vilnense, ex quo acta nemini denegantur privilegium exhi-

bitum, ad acta suscipere et per deprom-tum extradere iniunxit, prout idem privilegium, uti actis praesentibus est ingrossatum, ita originale cum deprompto reverendo domino offerenti extraditum est.

1690 г. Декабря 9 дня.

Изъ книги № 5129, за 1685—1691 г., л. 198—199.

99. Жалоба Виленскаго Св.-Троицкаго монастыря на Бѣльскаго подкоморія Осипа Карпа о захватѣ имъ каменнаго дома въ г. Вильнѣ, принадлежащаго монастырю.

По смерти Виленскаго бургомистра Закревскаго въ г. Вильнѣ осталась на Конной площади каменница; законными наслѣдниками ея были два св. Троицкихъ монаха — Закревскій и Шитикъ Залѣскій; но Виленскій купецъ Сергіевичъ незаконно уступилъ ее подкоморію Бѣльской земли, и монастырь отъ владѣнія былъ устраненъ. Ссылаясь на законы, св. Троицкіе монахи подали настоящую жалобу, чтобы подкоморій былъ устраненъ отъ владѣнія домомъ и уплатилъ монастырю убытки.

W sobotę miesiąca Decembra dnia 9, roku Pańskiego tysiąc sześćset dziewięćdziesiątego.

Przed szlachetny urząd burmistrzowski y radziecki Wileński oblicznie przyszedszy w Bogu wielebny oyciec Jan Oleszewski—zakonnik świętego Bazylego wielkiego, prokurator conventu Wileńskiego świętey Tróycy, imieniem iaśnie wielmożnego iegomości xiędza Marciana Białozora — biskupa Pińskiego y Turowskiego, archymandryty Wileńskiego monastera świętey Tróycy, y imieniem w Bogu przewielebnego iegomości xiędza Jozaphata Hutorowicza—sekretarza zakonu świętego Bazylego wielkiego, starszego Wileńskiego, y wszytkich zakonników tegoż monastyra, protestatią na piśmie o rzecz, w niey dostatecznie wyrażoną, podał ku zapisaniu, w te słowa pisaną:

W Bogu przewielebny iegomość xiądz Jozephat Hutorowicz — starszy conwentu Bazylego świętego, przy cerkwi świętey Tróycy będącego, stosuiąc się do dwuch protestacyi przez iegomości pana Samuela Szycika Zaleskiego—sekretarza iego królewskiey mości, burmistrza Wileńskiego, y sławetnego pana Bazylego Omelanowicza Pustyńskiego—kupca y mieszczanina Wileńskiego, iako opiekunów zeszłego z tego świata potomstwu szlachetnego pana Stephana Szycika Zaleskiego—raycy Wileńskiego, testamentem naznaczonych, do xiąg magistratu Wileńskiego, datami w nich wyrażonych y doniesionych, solenniter się

protestował imieniem iaśnie wielmożnego iegomości xiędza Marcyana Białozora—biskupa Pińskiego y Turowskiego, archimandryty Wileńskiego y wszytkich zakonników reguły świętego Bazylego wielkiego, w monastyrze Wileńskim świętey Tróycy zostaiących, na wielmożnego iegomości pana Jozepha Karpia--podkomorzego ziemi Bielskiey, o to: iż co miedzy inszemi sukcessorami prawem naturalnym wieczystym po zeszłym z tego świata szlachetnym panu Bohdanie Zakrzewskim—burmistrzu Wileńskim spadła kamienica, tu w mieście iego królewskiey mości Wileńskim na Końskiey ulicy będąca, na w Bogu wielebnych oyców zakonników reguły świętego Bazylego wielkiego, to iest, na wielebnego oyca Jana Zakrzewskiego y wielebnego oyca Ignacego Szycika Zaleskiego,—iednemu po rodzicu iego panu Bohdanie Zakrzewskim—burmistrzu Wileńskim, a drugiemu po rodzicielce panniey Helenie Zakrzewskiey Stephanowey Szycikowey. Tedy iegomość pan podkomorzy ziemi Bielskiey, wziowszy o tę kamienice condictamen z zeszłym z tego świata sławetnym panem Bazylim Sierhieiewiczem—mieszczaninem y kupcem Wileńskim, a czyniąc ku iawney krzywdzie y szkodzie pomienionych zeszłych z tego świata zakonników, a w osobie ich całego conwentu Wileńskiego, po których ta kamienica na zakon spadła ieszcze za żywota ich, śmiał y ważył się z tym że Sierhieiewiczem w nieiakoweś contrakta wchodzić, który to pan Sierhieiewicz, nie maiąc sobie żadnego na to zlecenia od wyż mianowanych oyców, iako sukcessorów tey kamienicy, ani też od zakonu plenariam potestatem, a uczyniwszy się sam nienależnym dziedzicem, gdy wielebny ocieć Szycik Zaleski z Wilna za obediencią odesłani byli do inszych monasterów, w niewiadomości onych y drugich sukcessorów, ważył się nie tylko tę pomienioną kamienicę nulliter et illegitime na siebe odebrać, pożytki z niey przychodzące przez czas niemały zabierać, ale ieszcze nadto co większa temuż obżałowanemu, iegomości panu podkomorzemu zastawnym prawem zawieść, za którym to niesłusznym prawem y w niewiadomości należytych sukcessorów otrzymanym, wszedszy iegomość pan podkomorzy w possessyą tey kamienicy, czynsze z oney y wszelkie pożytki od sąsiadów na siebie wybiera, tą kamienicą disponuiąć sobie, ią niesłusznie przywłaszczył y nie tylko pomienionym zakonnikom za żywota y drugim sukcessorom do possessii tey kamienicy przyść nie dopuścił, ale nawet y teraz na tym funduiąc się nieprawnym zapisem oycom bazylianom Wileńskim, iako należytym sukcessorom po braci swoiey zakonney, przystępu do tey kamienicy broni y onym odebrać do swego dzierzenia nie pozwala, ieszcze komu inszemu wlewkiem swego prawa tę kamienicę zawieść zamyszla. Zaczym, ponieważ ten zapis nad wszelkie prawo y słuszność stanął y iegomość pan podkomorzy od nienależytey do tey kamienicy osoby otrzymał, która nie mogła bez wiadomości y consensu należących sukcessorów tych dóbr zawodzić y ciężary na nie wkładać; tedy chcąc o to iaśnie wielmożny iegomość xiądz biskup Piński y Turowski, archimandryta, y oycowie bazyliane Wileńscy, tak z iegomością panem podkomorzym ziemi Bielskiey, iako też z każdym takim, który by się za tym zapisem chciał do pomienioney kamienicy interesować, prawnie u należytego sądu czynić y ten zapis pana Sierhieiewicza, iako niesłuszny y nieprawny, kassować y annihilować, pożytków od tak wielu lat, z tey kamienicy przychodzących y szkod

prawnych dochodzić y requirować natenczas, iako skoro wziol o tym zastawnym prawie wiadomość, tak tę protestacyą podał do xiąg szlachetnego urzędu burmistrzowskiego y radzieckiego Wileńskiego, prosząc, aby była zapisana y przyięta, która iest zapisana y przyięta, a w Bogu przewielebnemu iegomości xiędzu Jozephatowi Hutorowiczowi—sekretarzowi zakonu świętego Bazylego Wileńskiego, starszemu konwentu Wileńskiego, przy cerkwi świętey Tróycy będącemu, imieniem swym y tegoż conwentu całego imieniem czyniącemu, iest per deprompium wydana.

1691 г. Іюня 2 дня.

Изъ книги № 5124, за 1677—1695 г., стр. 1271—1278.

100. Продажная запись отъ Виленскихъ мѣщанъ Шициковъ-Залѣскихъ Виленскому Св.-Духовскому монастырю на каменный домъ въ г. Вильнѣ, называемый „Малая Гельда."

Виленскіе мѣщане Шицики, нуждаясь въ деньгахъ, заложили свой домъ въ 7,000 злотыхъ другимъ мѣщанамъ Мигурамъ и Рачкевичамъ; эти послѣдніе завѣщали свою часть на заложенномъ домѣ Виленскому Свято-Духовскому монастырю. По выплатѣ монастыремъ другой части долга наслѣдникамъ Мигуры, послѣдній и вступилъ во владѣніе этимъ домомъ. Домъ этотъ подъ названіемъ *Малой Гельды* находился противъ ратуши на Амбарахъ.

We środę dnia szóstego miesiąca Czerwca, roku Pańskiego tysiąc sześćset dziewięćdziesiąt pierwszego.

Przed szlachetnym urzędem burmistrzowskim y radzieckim Wileńskim osobiście stanąwszy szlachetny iegomość pan Samuel Szycik Zaleski—sekretarz iego królewskiey mości, burmistrz Wileński, wielebny brat, niegdy na świecie Benedikt, a teraz w zakonie Franciszek Szycik Zaleski ordinis ś. Francisci conventus Vilnensis ad aedes b. M. v. in arenis existentis novicius, cum facultate superiorum et assensu imci xiędza Antoniego Boniewicza — procuratoris eiusdem conventus y pan Józeph Szycik Zaleski patricius Wileński, synowie zeszłego niegdy w Bogu imci pana Stefana Szycika Zaleskiego—raycy Wileńskiego, szlachetne zaś pannie Johanna Szperkiewiczowna, Samuelowa Szycikowa Zaleska—sekretarzowa iego królewskiey mości, burmistrzowa Wileńska, Marianna Szycikowna Zaleska, Theodorowa Wołkowiczowa, Helena Szycikowna Zaleska, Kasprowa Gawłowicka—rayczyna Wileńska, przed szlachetnemi panami Janem Gawłowickim y Stefanem Kuszeliczem—raycami, wespół z pisarzem ordinaryinym, od tegosz urzędu burmistrzowskiego y radzieckiego Wileńskiego deputowanemi y przy sługach przysięgłych uczciwych Ludwiku Herlesie y Affanasie Szyleykiewiczu do kamienice

iegomości pana Szycika Zaleskiego—burmistrza Wileńskiego, na ulicy Subaczey leżącey, zeszłemi, także postanowiwszy się iako płeć niewieścia, y oraz x. Franciszek Szycik, iako zakonnik z curatorem y tutorem, sobie według prawa Magdeburskiego użytem y urzędownie przydanym szlachetnym panem Theodorem Janaszewiczem—iuristą Wileńskim, wszystkie osoby insolidum list swóy wieczysty, przedażny na kamienicę, Giełda Mała nazwaną, w rynku miasta Wileńskiego, na Ambarach, w pewnych granicach leżącą, na piśmie podług prawa sprawiony, rękoma swemi y ichmość panów pieczętarzów, ustnie y oczewisto od siebie uproszonych, podpisany, na osobę przewielebnego iegomości oyca Piotra Paszkiewicza Tolokońskiego—starszego y wszytkich wielebnych oyców bazilianów klasztoru Wileńskiego, przy cerkwi świętego Ducha prawosławney zostaiącego, y następców ichmościów iawnie, dobrowolnie, nieprzymuszenie, publice w głos zeznali y przyznali y do akt rękoma swemi podali w te słowa:

Ja Samuel Szycik Zaleski—sekretarz iego królewskiey mości, burmistrz Wileński, ia Joanna Szpirkiewiczowna, Samuelowa Szycikowa—sekretarzowa iego królewskiey mości, burmistrzowa Wileńska, małżonkowie, ia Maryanna Szycikowna Zaleska Theodorowa Wołkowiczowa y ia Helena Szycikowna Zaleska Kasperowa Gawłowiczka—rayczyna Wileńska; my białapłeć z curatorem, nam według prawa należącym, a my Franciszek—zakonnik świętego Franciszka conventu Wileńskiego, z curatorem mnie pro hac sola vice przydanym, cum ucosensu maiorum, y Józeph Szycikowie Zalescy, osobę nieboszczyka imci pana Stephana Szycika Zaleskiego—raycy Wileńskiego, rodzica, dobrodzieia naszego, repraezentuiący wszytkie osoby za iedną, a iedna za wszytkie ręcząc y obowiązuiąc się in solidum,—czyniemy wiadomo y sami na się zeznawamy każdemu o tym widziec na potomne czasy należącemu, tym naszym dobrowolnym wieczystym, przedażnym listem zapisem: Iż co w Bogu zeszły szlachetny pan Zachariasz Szycik Zaleski—rayca Wileński, dobrodziey rodzic nas Samuela Szycika Zaleskiego—burmistrza Wileńskiego, Maryanny Szycikowny Zaleskiey Theodorowey Wołkowiczowey y Heleny Szycikowny Zaleskiey Kasperowey Gawłowickiey—rayczyny Wileńskiey, a nas Franciszka—zakonnika ś. Franciszka y Józefa Szycików Zaleskich dziad, według testamentu y woli rodzica swego szlachetnego pana Iwana Szycika Zaleskiego—burmistrza Wileńskiego, znosząc z dóbr sobie prawem przyrodzonym należących, szwagrów swoich, tudziesz satisfaciendo legationi, zaciągnął był dług ieszcze w roku tysiąc sześćset czterdziestym czwartym, miesiąca Nowembra dnia wtórego, także u szwagrów swoich pana Andrzeia Migury y pana Andrzeia Raczkiewicza siedm tysięcy spełna, y ten dług prawem przyznanym tegosz roku y miesiąca na ratuszu Wileńskim na kamienicą swoią wieczystą, nazwaną Giełda Mała, przeciwko ratusza Wileńskiego, w samym rynku na Ambarach, w pewnych granicach z kramą y piwnicą pod nią będącemi, leżącą wniosł, vigore którego prawa gdy rzeczeni pan Migura y pan Raczkiewicz, za przypozwem w niebytności szlachetnego pana Zacharyasza Szycika Zaleskiego, z urzędu burmistrzowskiego Wileńskiego intromissią w pomienioną kamienicę otrzymali, tedy tenże imć pan Szycik Zaleski w roku tysiąc sześćset czterdziestym siódmym, Junii dnia pierwszego takową acceptowawszy, intromissią osobliwym swym datą wyż rzeczonym zapisem appro-

bował y possessią, która kamienica długiem winnym panu Migurze y panu Raczkiewiczowi onerowana tak stante vita iegomości pana Zacharyasza Szycika Zaleskiego, iako tesz przez nas samych successorów imci nie iest exonerata, ale per medietatem successores nieboszczyka pana Migury, y wielebnych oyców zakonnicy ś. Bazylego wielkiego monastera, przy cerkwi ś. Ducha ritus graeci w Wilnie będący, testamentem nieboszczyka pana Andrzeia Raczkiewicza zapisaną y w roku tysiąc sześćset pięćdziesiąt piątym, miesiąca Junii dnia piątego urzędownie, vigore tegosz testamentu w intromissią y possessią nemine contradicente sobie podaną, trzymaią. Do tego, isz cisz ww. oo. bazyliani pani Reginie Andrzeiownie Migurzance Bazylowey Fiedorowiczowey—mieszczance Wileńskiey, roku tysiąc sześćset ośmdziesiąt piątego, miesiąca Nowembra dnia trzeciego za część, na nią należącą, spólnie z successorami pana Andrzeia Migury złotych tysiąc siedmset pięćdziesiąt polskich wypłacili, zaczym my wysz rzeczone osoby, niemogąc tak tych trzech części od oyców bazylianów, iako tesz czwartey części od panniey Anny Filipowiczowny Stefanowey Migurzyny—rayczyney Wileńskiey, oswobodzić, a wieczność per capita antecessorów naszych maiąc, tedy wziąwszy summę dwa tysiące pięćset złotych polskich przerzeczoney kamienicy, Mała Giełda nazwaney, w Bogu przewielebnemu imci oycu Piotrowi Paszkiewiczowi Tołokońskiemu—starzemu y wszytkim ww. oo. bazylianom klasztoru Wileńskiego, przy cerkwi świętego Ducha prawosławney zostaiącym, y następcom ichmościów na wieczne, a nieodzowne czasy przedaliśmy, tak trzech części w possessiey ichmościów pomienioney kamienicy Małey Giełdy, iako tesz y czwartey części, w zastawie u paniey Stefanowey Migurzyney zostaiącey, wieczność z kramą y piwnicą pod tąsz kamienicą z rynku będącemi, z iedney strony z kramą szlachetnego pana Jakuba Stefanowicza Wargałowskiego — raycy Wileńskiego, a z drugiey szlachetnego pana Józefa Żagiewicza, także raycy Wileńskiego, graniczącemi, także z piwnicami we srzedzinie tey kamienicy będącemi, sklepami, mieszkaniami, pożytkami, czyńszami, y ze wszytkiemi ab antiquo przynależnościami, za pomienioną summę złotych dwa tysiące pięćset polskich odstąpiliśmy y tym zapisem naszym wieczystym, przedażnym z osób naszych y successorów naszych na osobę wyż rzeczonych ichmościów oyców zakonników reguły ś. Bazylego, przy cerkwi świętego Ducha w Wilnie będących, y po nich następuiących zrzekszy się, do spokoynego dzierzenia possessiey y używania przez urząd burmistrzowski radziecki Wileński ustępuiemy y podaiemy, mocą którego listu wieczystey przedaży zapisu naszego mocen y wolen będzie w Bogu przewielebny imć oyciec starszy, y wszyscy oycowie klasztoru ś. Ducha religiey starograeckiey w Wilnie będącego następcy ichmościów y każdy od ichmościów dzierzący rzeczoną kamienicę, Mała Giełda nazwaną, ze wszytkiemi do niey przynależnościami, tak iako się wyżey pomieniło, spokoynie dzierzeć, zażywać, budować, murować, naprawować, dać, darować, komu chcąc zamieniać, zastawić, przedać y według naylepszego upodobania y woli swey, iako swoią własnością szafować, disponować y pożytki wszelkie wynaydować wiecznemi czasy. A my wyż rzeczone osoby iedna za drugą rzecząc y obowiązuiąc się, żadnego sobie, potomkom, successorom, krewnym y bliskim naszym, pogotowiu obcym osobom przystępu y praetextu do rze-

czoney kamienicy, mieszkań, kramów, piwnic y do naymnieyszey rzeczy, niezachowuiemy, ani w dzierzeniu y spokoynym używaniu ichmościów oyców bazylianów, następców ichmościów, y każdego od ichmość dzierżącego przeszkody czynić nie mamy. Owszem od każdego, ktoby kolwiek iakie prawo, przystęp y praetext do przerzeczoney kamienicy, y do iey wyżey wyrażonych należności lub ogułem, lub po części ścieląc w dzierzeniu y w używaniu przeszkodę czynił, albo prawem turbował, my wszytkie wysz rzeczone osoby, lub która kolwiek superstes za daniem y wzięciem sobie wiadomości, ichmościów oyców bazylianów, teraz będących, następców ichmościów y każdego od ichmościów, iakim kolwiek prawem dzierżącego kamienicy Małey Giełdy u każdego sądu, prawa y urzędu, y na wszelkim mieyscu nakładem y kosztem naszym własnym tak wiele razy, ile tego potrzeba będzie, zastępować, oczyszczać y do końca zastąpić y evinkować mamy y powinni będziemy, y successores nasi powinni będą wiecznemi czasy, wnaszaiąc evikcyą, mianowicie ia Samuel Szycik Zaleski — sekretarz iego królewskiey mości, burmistrz Wileński, y ia Joanna Szpirkiewiczowna Szycikowa Zaleska—sekretarzowa iego królewskiey mości, na kamienicę naszą na Subaczey ulicy, miedzy kamienicą z iedney strony successorów nieboszczyka pana Wasila Dorofiewicza, a z drugiey Łyszkiewiczowską nazwaną, także my Maryanna Theodorowa Wołkowiczowa y Helena Kasperowa Gawłowicka—rayczyna Wileńska, Szycikowny Zaleskie, na wszelkie dobra nasze leżące, ruchome, tak teraz, iako y na potym nabyte, y my Franciszek zakonnik y Józef Szycikowie Zalescy na kramę naszą wieczystą, po rodzicu nam successive należącą, pod Giełdą Wielką, z iedney strony od wrót tey że Giełdy z piwnicą, quondam Szycikowską, a z drugiey strony z kramą tychże wielebnych oyców bazylianów graniczącą, co wszytko mamy dotrzymać y wypełnić pod zaręką dwuch tysiący złotych polskich. O którą to zarękę, a zatym o nieewinkowanie y naymniey się naruszenie w którym kolwiek punkcie, paragrafie y klausule tego listu wieczystey przedaży zapisu naszego wolni y mocni będą ww. ichmość oycowie bazyliani, następcy ichmościów y każdy od ichmościów dzierzący, nas wyż rzeczonych osób, lub iedną którą potomków y successorów naszych, pozwać do wszelakiego sądu, urzędu y prawa, mianowicie do sądów iego królewskiey mości seymowych, relacyinych, zadwornych assessorskich, burmistrzowskich radzieckich y ławniczych Wileńskich, a podczas interregnum do sądów kapturowych terminem nieprawnym, iak naykrótszym rokiem y pozwem. A my lub wszytkie osoby, lub iedna która zapozwanemi będąc, nie wymawiaiąc się niestaniem drugich, przed każdym sądem y urzędem stanąwszy, forum nie excipuiąc, terminu nie zbiiaiąc, nie wymawiaiąc się żadnemi przyczynami, większością spraw, nie zasłaniaiąc się excepcyi, dilacyi y żadnych dobrodzieystw prawnych nie zażywaiąc, od dekretu do wyższego sądu nie appelluiąc usprawiedliwić się, pomienioną zarękę y szkody, nakłady prawne gołosłownie mianowane, zapłacić y we wszytkim temu zapisowi dosyć uczynić mamy y powinni będziemy, y successorowie nasi tym że ligamentom subesse powinni będą. A sąd y urząd każdy, przed który się ta sprawa przytoczy, tak za staniem, iako y w niestaniu naszym, żadnych nam excepcyi, dilacyi, dobrodzieystw y obron prawnych nie pozwalaiąc, ani appellaciey do wyższego

sądu niedopuszczaiąc, pomienioną zarękę y szkody, nakłady prawne, gołosłownie mianowane, na dobrach naszych tak wysz rzeczonych, iako y wszelakich wskazać, przysądzić, y odprawę bezodwłoczną uczynić mocen y wolen będzie. O co my, potomkowie y successorowie nasi, sąd y urząd o zły wskaz, a stronę o zły przewod prawa pozywać nie mamy y nie powinni będą, a y po zapłaceniu takowey zaręki, by nie poiednokrotnie, przecie ten nasz przedaży wieczystey list zapis przy swoiey mocy y władzy zostawać ma wiecznemi czasy. To tesz ichmościom waruiemy, iż sprawy na tę kamienicę, Giełda Mała nazwaną, podczas incursiey moskiewskiey u panów opiekunów zginęły, gdzie by się kolwiek pokazać mogły, tedy one rekuperować y do rąk ichmościów oyców bazylianów ś.-Duskich oddać deklaruiemy. I na tośmy dali ten nasz list dobrowolny, wieczystey przedaży zapis, z podpisem rąk naszych własnych y z podpisami rąk ichmościów panów pieczętarzów, od nas ustnie y oczewisto uproszonych, niżey na podpisie rąk ichmościów mianowanych. Pisan w Wilnie, roku Pańskiego tysiąc sześćset dziewięćdziesiąt pierwszego, miesiąca Junii wtórego dnia. Którego listu przedażnego wieczystego podpisy rąk takowe: Samuel Szycik Zaleski—sekretarz iego królewskiey mości, burmistrz Wileński, Maryanna Szycikowna Zaleska, Theodorowa Wołkiewiczowa, ręką swą. Helena Szycikowna Zaleska Gawłowicka, ręką swą. Ustnie y oczewisto od ieymości paniey Joanny Szpirkiewiczowney, Samuelowey Szycikowey Zaleskiey—sekretarzowey iego królewskiey mości, burmistrzowey Wileńskiey, iako pisma nieumieiętney, do tego zapisu ręką moią podpisałem: Theodor Junaszewicz, iako kurator ieymości panniey Mariannie Szycikownie Wołkowiczowey y ieymości panniey Helenie Szycikowey Gawłowieckiey, także x. Szycika Zaleskiego uproszony, przydany urzędownie podpisuię się: Dominik Gawłowicki; x. Franciszek Szycik Zaleski, zakonnik ś. Franciszka braci mnieyszey, ręka swą. Józef Szycik Zaleski ręką swą. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz do tego listu wieczystego przedażnego od imci pana Samuela Szycika Zaleskiego, sekretarza iego królewskiey mości, burmistrza Wileńskiego, y od samey ieymości panniey Joanny Szpirkowiczowny Szycikowey — burmistrzowey Wileńskiey, także od ieymci paniey Maryanny Szycikowny Zaleskiey Wołkowiczowey, y od ieymości paniey Heleny Szycikowny Zaleskiey Gawłowickiey—rayczyny Wileńskiey y imci xiędza Franciszka Szycika Zaleskiego—zakonnika reguły ś. Franciszka, tak tesz od pana Józepha Szycika Zaleskiego, braci rodzonych, podpisuię się: Basyli Omelanowicz Pustiński. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od osób wyżey mianowanych do tego zapisu podpisałem się: Sebastyan Kazimierz Gawłowicki. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od osób wyżey mianowanych do tego zapisu podpisałem się: Stanisław Hermanowicz. Vigore którego listu wieczystey przedaży, teraz urzędownie przyznanego, tesz wszytkie wysz pomienione osoby na resignatią tyże wieczności, według prawa maydeburskiego starszemu p. ławnikowi, in exposito iudicio zasiadaiącemu, moc zupełną dały, y na podanie intromissiey w mianowaną kamienicę, Giełda Mała nazwaną, panów radziec deputować prosił. Jakosz szlachetny urząd burmistrzowski y radziecki Wileński, pomieniony list wieczystey przedaży przez sententią swoią stwierdziwszy, na podanie intromissiey przewielebnemu imci oycowi Piotrowi Paszkiewiczowi

Tołokońskiemu—starszemu, y wszytkim ww. oo. bazylianom klasztoru Wileńskiego, przy cerkwi ś. Ducha prawosławney zostaiącym, tychże ichmościów panów radziec, wespół z pisarzem ordinaryinym deputował. Który panowie raycy, dosyć czyniąc funkciey swey, do kamienicy, Giełda Mała nazwaney, w rynku na Ambarach leżącey, zszedszy wielebnemu oycowi Hilarianowi Basilowiczowi—prokuratorowi tegosz konwentu zwyczaynym sposobem, bez żadney kontradikciey, intromissią w przerzeczoną kamienicę podali. Co iest do xiąg burmistrzowskich y radzieckich Wileńskich zapisano.

1691 г. Сентября 30 дня.

Изъ книги № 5131, за 1691—1693 г., л. 155.

101. Переуступочная запись отъ Виленскаго мѣщанина и купца Сульжица мѣщанину и купцу Страшкевичу на каменный домъ въ г. Вильнѣ, взятый первымъ въ арендное содержаніе отъ Св.-Духовскаго монастыря.

Виленскій купецъ Сульжицъ взялъ у Виленскаго Св.-Духовскаго монастыря въ арендное содержаніе каменный домъ на улицѣ Субочь съ условіемъ платить ежегодно по 100 зл. аренды, но чтобы всѣ расходы на починки и перестройки были возвращены ему монастыремъ; эти расходы исчислены въ количествѣ 5000 злотыхъ. Не имѣя возможности жить въ Вильнѣ, Сульжицъ настоящею записью передаетъ свое право на этотъ домъ другому купцу Страшкевичу.

Ja Andrzey Sulżyc—kupiec y ia Regina Kopcewiczówna Sulżycowa, małżonkowie, mieszczanie Wileńscy, dwie osoby za iednę, a iedną za dwie poczytaiąc, czyniemy wiadomo y zeznawamy tym naszym dobrowolnym spólnym listem, wlewkowym zapisem: Iż co my za listem obligiem naszym pewney rękodayney summy złotych trzy tysiące pięćset, talar po złotych sześciu rachuiąc, sławetnemu panu Simonowi Straszkiewiczowi—kupcowi y mieszczaninowi Wileńskiemu y paniey małżonce iego paniey Maryannie Chockiewiczowney Straszkiewiczowney ieszcze w roku tysiąc sześćset dziewięćdziesiątym, dnia piętnastego miesiąca Maia zostali byli winni; a niemogąc teyże summy gotowemi na tenczas pieniędzmi wypłacic, prawo nasze, albo raczey list y zapis assekuracyiny, na przebudynki y restauratią kamienicy całey, niegdy sławetnego pana Bogdana Tureckiego, na cmentarzu przy dzwonicy cerkwi świętego Ducha, na ulicy Suboczey leżący, konwentowi wielebnych oyców bazylianów, przy teyże cerkwi będących, z legacyey przynależytą, nam od w Bogu wielebnego oyca Piotra Paszkiewicza Tołokońskiego—starszego tegosz konwentu y całego konwentu w roku

tysiąc sześćset ośmdziesiątym siódmym, dnia dwudziestego pierwszego miesiąca Aprila dany, mocą którego my na restauratią teyże kamienicy podług regestrów naszych, złotych plus minus pięć tysięcy skutecznie wydaliśmy y takowe przebudynki przez nas łożone, ieślibyśmy z tey kamienicy dokąd inąd przeprowadzić przenieść się mieli, według regestru y liquidaciey naszey imć x. starszy, wyżey pomieniony y cały konwent nagrodzić, wrócić y wypłacić obiecali y nie tylko samych siebie, ale y successorów swoich, iż pomieniony list y zapis assekuracyiny nienaruszenie dotrzymać mieli, wyraznie obowiązali się, my zaś z teyże kamienicy całey po złotych stu dorocznie pomienionemu konwentowi płacić submittowali, nie mogąc z pewnych przyczyn więcey y dłużey trzymać, na osobę tegosz p. Simona Straszkiewicza—kupca y mieszczanina Wileńskiego y paniey małżonki onego p. Marianny Chockiewiczowny cedowaliśmy y wleliśmy, iakosz tym listem naszym wlewkowym zapisem ceduiemy y wlewamy. Mocen y wolen będzie tą kamienicę całą ze wszytkiemi budynkami, szerżey na inwentarzu osobliwym przez nas sobie danym, wyrażonemi y opisanemi, p. Straszkiewicz w possessyą swoią obiąwszy spokoynie trzymać, pożytków wszelakich zażywać, lubo sam w niey mieszkaiąc, lubo komu innemu arenduiąc y zawodząc, bez żadney od nas naymnieyszey przeszkody, owszem ieżeliby ww. oo. baziliani p. Straszkiewicza y p. małżonkę iego oo. turbowali y iaką przeszkodę czynili, na każdym mieyscu y każdego czasu zastępować, bronić y oczyszczać mamy, waruiąc to p. Straszkiewiczowi y p. małżonce onego, iż ieżeliby ieszcze więcey co potrzebnego w teyże kamienicy przybudował y restaurował, tedy iako my, tak y ww. oo. bazyliani podług zapisu swego assekuracyinego nagrodzić y wypłacić maią. Jakosz ten list nasz wlewkowy zapis pod zaręką ważności summy panu Simonowi Straszkiewiczowi y p. małżonce onego we wszytkich punktach dotrzymać obowiązuiemy się, a za niedotrzymaniem, albo naruszeniem w którym kolwiek punkcie albo paragraffie tego listu naszego, forum ubiquinarium na się przymuiemy, y dekretom, wskazom onego podlegać obliguiemy się I na to ten nasz list wlewkowy, dobrowolny zapis, sławetnemu panu Simonowi Straszkiewiczowi, kupcowi y mieszczaninowi Wileńskiemu, y p. małżonce onego, Ja Andrzey Sulżyc z podpisem ręki mey własney, ia zaś Regina Sulżycowa, sami pisać nieumieiąc, z podpisem ręki opiekuna mnie według prawa należytego, tak tesz z podpisami rąk ichmościów pp. przyiaciół, od nas ustnie y oczewisto uproszonych, daliśmy. Pisan w Wilnie, dnia trzydziestego miesiąca Septembra, roku tysiąc sześćset dziewięćdzięsąt pierwszego.

1693 г. Декабря 6 дня.

Изъ книги № 5131, за 1691—1693 г., л. 526.

102. Контрактъ, по которому русскіе члены Виленскаго магистрата, совмѣстно съ настоятелемъ Троицкаго монастыря отдаютъ мѣщанину — радцѣ Осиповичу въ трехгодичное арендное содержаніе каменный домъ Спасскаго госпиталя, называемый Бзолевскимъ.

Виленскій Св.-Троицкій монастырь заключилъ съ Виленскимъ мѣщаниномъ и радцою Осиповичемъ контрактъ на арендное владѣніе госпитальнымъ домомъ возлѣ Спасской брамы, находящимся во вѣдѣніи монастыря; при этомъ Осиповичъ обязался достроить этотъ домъ на свой счетъ съ тѣмъ, чтобы 250 злотыхъ нужныхъ для этой цѣли были удержаны изъ арендной платы и сдать домъ по инвентарю. Замѣчательно, что въ этомъ документѣ упоминается о Виленскомъ бургомистрѣ Бражицѣ, который былъ докторомъ философіи и богословія.

Roku 1693, miesiąca Decembra 6 dnia. My burmistrze, rayce, ławnicy ruskiey ławicy miasta iego królewskiey mości Wilna, na dzisieyszą publiczną sessią przez ceduły do klasztoru świętey Tróycy zgromadzeni, przy bytności w Bogu przewielebnego imci xiędza Jozaphata Hutorowicza—sekretarza konwentu ś. Bazylego wielkiego a starszego tegoż konwentu Wileńskiego, radząc y obmyślaiąc upadłey kamienicy, do szpitalu świętego Spasa należącey, na rogu Sawiczey ulicy, od Spaskiey bramy idąc po lewey ręce, w teyże ulicy leżącey, naprzeciw drugiey kamienicy na drugim rogu po prawey ręce także do szpitala ś. Spasa należący, tudziesz innym naprawom tak w samym że szpitalu, iako y pańskim bractwie, do tegosz szpitalu ś. Spasa należącym y samey prowizyi w szpitalu zostaiących, z spólney tedy narady, aby w ruiny nieszły, iakoby w dalszy czas mogły mieć swoią perfekcyą; zaczym z spólney narady umyślili y postanowili kamienicę nazwaną Bzolewską, do szpitalu ś. Spasa należącą, idąc z rybnego końca ku zamkowi po lewey ręce, miedzy pałacem iaśnie wielmożnego imci pana Paca—starosty Żmudzkiego, a z drugiey strony pana Krzysztofa Sztrunka—obywatela y kupca Wileńskiego, arendować imci panu Andrzeiowi Osipowiczowi—raycy Wileńskiemu y samey ieymości paniey Elżbiecie Ohurcewiczownie, małżonkom, którzy w dwuch kontraktach swoich w siedmiu leciech zaraz dosić uczyniwszy, y summę na lata wypłaciwszy, nie mieli wczesności, częścią dla budowania przez ichmć panów prowizorów, częścią dla niedokończenia budynków w teyże kamienicy. Zaczym tymże ichmościom na lat trzy, po sobie idące, od roku tysiąc sześćset dziewięćdziesiąt trzeciego, miesiąca Decembra dnia szóstego, w dzień święta ś. Mikołaia według starego kalendarza, aż do wyścia lat trzech, w roku, da pan Bóg, tysiąc sześćset dziwięćdziesiątym

szóstym, miesiąca y dnia wyżey mianowanego. Jakoż za złotych tysiąc y złotych sto currentis monetae na tyż lata po sobie idące panu Andrzeiowi Osipowiczowi — raycy y samey ieymości paniey Elżbiecie Ohurcewiczownie, małżonkom, arędowaliśmy wszytką kamienicę, do upodobania ichmościów chować y niechować sąsiadów, y inwentarz teyże kamienicy daliśmy, wzaiem od ichmościów słowo w słowo takowyż inwentarz odebraliśmy. A że przeszłych lat za niedobudowaniem kamienicy przez ichmościów panów prowizorów y niewystarczeniem pieniędzy na dokończenie ichmć tedy nad kontrakt wypłacony swoich własnych pieniędzy złotych dwieście pięćdziesiąt y groszy 9 wydali y pewny przybudynek regestrem swym liquidowali, które złotych dwieście pięćdziesiąt y groszy 9 w teraznieyszey arendzie na lat trzy z ichmościami postanowioney w gotowych pieniądzach przymuiemy. Złotych zaś sto dziewiętnaście y groszy 15 imci panu Andrzeiowi Ohurcewiczowi—raycy y prowizorowi teraznieyszemu osobliwie assignuiemy wypłacić, a to dług przez nas zaciągniony y winny w roku ieszcze tysiąc sześćset dziwięćdziesiątym pierwszym gdy wygodził na żądanie nasze na reskrypt względem administracyey po śmierci świętey pamięci imci pana Andrzeia Gierkiewicza—woyta Wileńskiego, gdy ławica rzymska na się tylo zabierała, ale ustąpić musiała; za burmistrzowstwa na tenczas y pracą z ruskiey ławicy imci pana Alexandra Brażyca--philosophiey y thelogiey doktora; na honorarium tedy iaśnie wielmożnemu imci panu canclerzowi, na pieczęć do tegoż reskriptu, na aktykacyą w grodzie Wileńskim, na ienerała, co uczyniło złotych sto pięćdziesiąt dziewięć y groszy piętnaście. A że iegomość pan prowizor y administrator na tenczas woytowstwa iegomość pan Samuel Szycik Zaleski—sekretarz iego królewskiey mości y burmistrz Wileński, dał na ten dług tylo złotych cztyrdzieście; residuitatem tedy złotych sto dziewiętnaście y groszy piętnaście, nakazuiemy iegomości panu Osipowiczowi — raycy z teyże arendy wypłacić; także złotych sto dwadzieścia sześć y groszy 20 kwoty od sum winnych do bractwa świętey Tróycy, cerkwi w iedności świętey zostaiącego, a przez iegomości pana Samuela Szycika Zaleskiego, sekretarza iego królewskiey mości y burmistrza, na tenczas prowizora, dla restawracyey teyże kamienicy nie wypłaconey, z teyże arendy imci panu Osipowiczowi—raycy, do rąk iegomości pana naczalnika teraznieyszego w bractwie iegomości pana Piotra Minkiewicza—burmistrza Wileńskiego przykazuiemy te złotych sto dwadzieścia sześć oddać y groszy dwadzieście do rąk za się iegomości pana Andrzeia Ohurcewicza—raycy y prowizora teraznieyszego ordynuiemy złotych trzysta pięćdziesiąt trzy y groszy 16, z których pieniędzy złotych 353—16 gr., da Pan Bóg, przy zdaniu prowizorstwa swego powinien będzie rachunek uczynić. Resztę tedy złotych dwieście pięćdziesiąt, zostawuiemy przy iegomości panu Andrzeiu Osipowiczu—raycy y samey ieymości paniey Elżbiecie Ohurcewiczownie iako małżonkom spólnie; a to dla oprawy teyże kamienicy, y przybudynku, z których złotych 280 przy wyściu lat trzech powinni będą uczynić liquidacyą, konfrotuiąc się z inwentarzem. A tak samego imci pana Osipowicza—raycę, samą ieymość, iako małżonków, ubespiepieczaiąc y waruiąc w spokoyne dzierzenie y dotrzymanie kontraktu tego naszego y spokoynego dzierzenia nienaruszenie; oraz wszelkiey przeszkody y impeticii y coby za podatek rzeczy pospolitey z kamienic był, zastępować tudziesz od stancyi panów

deputatów, kommisarzów y innych ile mogąc każdego czasu bronić z tychże szpitalnych dóbr mamy y waruiemy. Po wyściu zaś tych lat, gdyby inny iaki kontrahent do tey kamienicy znaydował, tedy my bliższego pana Osipowicza y małżonkę onego uznawać powinni będziemy. Ieżeliby też na pana Osipowicza Pan Bog śmierć dopuścił, małżonka iegomości w spokoynym dzierżeniu aż do wyścia lat, bez żadney przeszkody, zostawać ma y bliższą być do dalszey kontrahencyey dla tak znacznych kontraktów w teyże kamienicy. Czego zaś panie Boże uchoway, z nawiedzenia iego woli świętey, ognia, powietrza, woyny, szkodę iaką ponosić, tedy my y po nas następuiący magistrat podług uwagi wzgląd y baczenie mieć mamy, aby dzierzący nie szkodowali. Powinni tesz ichmość, iako wzieli pod inwentarzem, y oddać y oraz ó tych złotych 250 wyrachować przy wyściu lat trzech. Który to list takowy kontraktowy, dla lepszey twierdzącey stałości we wszytkich punktach, klauzulach, paragrafach approbuiąc, panu Andrzeiowi Osipowiczowi — raycy y samey ieymości paniey Elżbiecie Ohurcewiczownie—rayczyney, iako małżonkom, z podpisem ręki pisarza naszego radzieckiego, daliśmy. Pisan w Wilnie, tysiąc sześćset dziewięćdziesiątego trzeciego, miesiąca Decembra dnia szóstego kalendarza starego.

1694 г. Апрѣля 30 дня.

Изъ книги № 5124, за 1677—1695 г., стр. 1625—1628.

103. Уступочная запись отъ Виленскаго Св.-Духовскаго монастыря Виленскому войскому и писарю Вольскому на каменный домъ, заложенный монастырю въ 100 талерахъ на видеркафовомъ правѣ Виленскимъ золотыхъ дѣлъ мастеромъ Мартиномъ Жегалинскимъ.

Виленскій мѣщанинъ Жегалинскій занялъ у Виленскаго Св.-Духовскаго братства подъ залогъ своего каменнаго дома на Стекляной улицѣ 100 битыхъ талеровъ съ обязательствомъ уплачивать по 10 талеровъ процентовъ въ годъ; такъ какъ по смерти Жегалинскаго жена его не уплачивала ни капитала, ни процентовъ, а братству между тѣмъ понадобились деньги, то монастырь уступилъ свое право на вышепомянутый домъ за сумму 754 золотыхъ Виленскому войскому и гродскому писарю Ивану Вольскому.

Feria secunda in crastino dominicae die decima mensis Maii, anno Domini millesimo sexcentesimo nonagesimo quarto.

Coram nobili officio consulari Vilnensi personaliter constituti admodum reverendus et religiosus pater Theodosius Kochowski—monasterii Viln. ordinis sancti Basilii magni ad aedes s. Spiritus antiqui ritus graeci existentis, vicarius nomine suo et admodum reverendi patris Petri Paszkie-

wicz Tołokoński, eiusdem monasterii superioris et totius conventus, tum et famati domini Basilius Omelanowicz Pustyński et Elias Sawicz—negociatores et cives Vilnenses, confraternitatis spiritualis et saecularis circa easdem aedes existentes seniores, nomine suo et totius confraternitatis literas cessionis et abscessionis super summam septingentorum quinquaginta quatuor florenorum iure reemptionis per defunctum famatum Martinum Żegaliński—aurificem et civem Vilnensem consortemque ipsius superstitem honestam Catharinam Diakowska Żegalińska, vigore inscriptionis coram nobili officio consulari Vilnensi, in anno millesimo sexcentesimo nonagesimo primo die vigesima Junii recognitae, praedictae confraternitati debitam, super lapidea in platea vitrea eundo ad templum s. Spiritus pp. dominicanorum certis granitiebus situata, assecuratam, et post modum iure et per intromissionem officiose porrectam lucrata, parato scripto praeconceptas et manibus r. p. superioris supradictorum seniorum et mm. dd. sigilatorum, ad id rogatorum, subscriptas, in personam magnifici domini Constantini de Russinowo Wolski—tribuni et notarii castrensis Vilnensis, palam altro libere, benevole, diserteque recognoverunt verbis et ad ingrossandum actis praesentibus obtulerunt, in tenore sequenti:

Ja Piotr Paszkiewicz Tołokoński—starszy monasteru Wileńskiego, przy cerkwi świętego Ducha ritus antiqui graeci, ia Bazyli Omelanowicz Pustyński y ia Heliasz Sawicz—starostowie tegoroczni, za iednostayną wolą y zgodą, tak braci zakonney, iako też y świeckiey kondiciey szlacheckiey y mieyskiey całego bractwa, przy cerkwi ś. Ducha w Wilnie będącego, imieniem, czyniemy wiadomo y zeznawamy sami na siebe, ręcząc y poczytaiąc iedną osobę za wszytkie, a wszytkie za iedną, tym listem naszym dobrowolnym, wlewkowym y zrzecznym zapisem, obowiązuiąc komu by o tym teraznieyszego y napotym będącego wieku ludziom wiedzieć należało: Iż my wysz mianowane osoby y nasze bractwo, maiąc pewną rękodayną summę pieniędzy przez zeszłego pana Marciana Żegalińskiego—złotnika y panią Katarzynę Dyakowską Marcinową Żegalińską, małżonków, mieszczan Wileńskich, u bractwa naszego sto talery bitych na widerkaff wziętych y pożyczonych, który sto talery bitych prawem swym prawnie y urzędownie w roku tysiąc sześćset dziewięćdziesiąt pierwszym, miesiąca Junia dwudziestego dnia nam danym y na ratuszu Wileńskim w tym że roku, miesiącu y dniu przyznanym, na kamienicę swą, za prawem wieczystym nabytą, nazwaną Tymowską, na Szklanney ulicy, idąc do kościoła w Bogu wielebnych ichmościów xięży dominikawów ś. Ducha, miedzy kamienicami—z iedney miedzy kamienicą successorów niegdy Malchera Ilisa, miecznika, a z drugiey strony Jakuba Gierkiewicza—zegarmistrza, mieszczan Wileńskich, w Wilnie leżącą, iako wolną, swobodną, pierwszemi, ani poślednieyszemi prawami, ani długami niezawiedzioną y niwczym nikomu nie pienną wnieśli, y prawem widerkaffowym tą summę y kwotę, od niey należącą, w rok po dziesięciu talery bitych obciążyli, iako to szerzey o tym list widerkaffowy zapis w sobie wyraża. Za którym my wyż mianowane osoby, kwotę roczną za lat dwie od summy naszey po dziesięciu talery bitych odbierali, a po zeyściu iuż z świata tego p. Marcina Żegalińskiego—złotnika Wileńskiego, pani Katarzyna Diakowska Żegalińska, małżonka mienionego p. Żegalińskiego, pozostała za rok tysiąc sześćset dziewięćdziesiąt trzeci kwoty

dziesiąciu talery bitych, nam należącey, ani samey summy realney sta talery bitych za upominaniem się nie oddała, a co my do należnego prawa ratusznego oną zapozwawszy, dekret w tym urzędzie otrzymali, za którym y do possesiey naszey w intromissią w summie mienioney kwocie, y za nakłady prawne pomienioną kamienicę bez żadnego bronienia possessiey, aż do oddania złotych siedmiuset pięciudziesiąt y czterech złotych polskich przez urząd mieyski podania obieli; iakosz my wysz mianowane osoby, zostaiąc za takowym prawem widerkafowym dekretem y intromissią possesorami, będąc pilno potrzebnemi summy pieniędzy, na potrzebu bractwa naszego wzieliśmy y spełna do rąk naszych odliczyli gotowey rękodayney niekontraktowey realney summy siedmset pięćdziesiąt y cztery złote polskie szelężney monety, u imci pana Jana Konstantego z Rusinowa Wolskiego—woyskiego y pisarza grodzkiego Wileńskiego, w którey summie wyż mienioną kamienicę, ze wszytką do niey według inwentarza przynależnością, za prawem widerkaffowym y dekretem maiąc przysądzoną w summie nam, przez zeszłego pana Żegalińskiego winną, ostałey, siedmset pięćdziesiąt cztery złote zawodziemy y prawym wlewkowym z osób naszych zadość we wszytkim uczynieniem zrzekaiąc, na osobę imci pana Wolskiego—woyskiego y pisarza grodzkiego Wileńskiego wlewamy, w intromissią podaiemy, y te same prawo widerkafowe przyznane, originał y extrakt onego, dekret z possessią na tę kamienicę imci oddaiemy, do którey kamienicy y do wysz mianowaney summy salwy sobie samym y conventowi naszemu duchownemu, bractwu świeckiemu y successorom naszym nie zostawuiemy; iuż tedy od daty tego zapisu naszego osoba imci pana Woyskiego—pisarza grodzkiego Wileńskiego, za osobę naszą u każdego sądu y prawa rozumiana y poczytana ma bydź. Wolen tedy y mocen będzie imć pan pisarz tę kamienicę spokoynie, bez żadney od nas przeszkody, dzierżec aż do oddania sobie należącey summy siedmiu set pięćdziesiąt czterech złotych polskich, które nam spełna wyliczył y oddał. A ieślibyśmy sami, albo successorowie nasi, iakową tak imci samemu, lub komu inszemu, od imci dzierżącemu przeszkodę czynili, tedy zaręki złotych siedmset pięćdziesiąt cztery na siebie y każdego turbuiącego, y w tę possesią wdzieraiącego się zakładamy; o którą zarękę, za naruszeniem tego prawa, daiemy moc y pozwalamy samych siebie y successorów naszych do wszelkiego in genere et specie sądu y prawa zapozwać, a my będąc, lub successorowie nasi, zapozwani, sine ullis dilationibus usprawiedliwić się mamy, maią y powinni będziemy, pod wszytkie wskazy sądowe podlegać. Y na tośmy dali ten nasz list dobrowolny wlewkowy zapis z podpisami rąk y pieczęciami naszemi zakonnemi y brackiemi, tak też pod pieczęciami y podpisami rąk ichmościów panów przyiaciół naszych, za pieczętarzów do tego prawa ustnie y oczewisto uproszonych, niżey na podpisach rąk ichmościów wyrażonych. Pisan w Wilnie, roku tysiąc sześćset dziewięćdziesiąt czwartego, miesiąca Aprila trzydziestego dnia.

Apud quas literas cessionis subscriptiones manuum sequentes: Piotr Paszkiewicz Tołokoński—starszy Wilenski. Bazyli Omelanowicz Puśtynski, Heliasz Sawicz. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od osób wyżey wyrażonych do tego listu wlewkowego zapisu podpisuię się: Michał Raphał Szumski—podstoli y podwoiewodzi Wileński mp. Ustnie y oczewisto

proszony pieczętarz do tego listu wlewkowego zapisu od w Bogu przewielebnego imci oyca Paszkiewicza Tołokońskiego—starszego klasztoru Wileńskiego cerkwi ś. Ducha, od p. Bazylego Omelianowicza y pana Heliasza Sawicza—starostów tegorocznych pomienionego klasztoru bractwa, podpisuię: Eustachi Oleszkiewicz — skarbnik powiatu Mozyrskiego. Jako proszony do tego prawa wlewkowego od osób wyż mianowanych pieczętarz pan M. Chrzanowski. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz do tego wlewku od osób wyrażonych ręką moią podpisałem: Daniel Paszkiewicz Tołokoński. Quae literae cessionis, modo praemisso recognitae, uti actis praesentibus sunt ingrossatae, ita originales cum deprompto magnifico domino tribuno et notario castrensi Vilnensi extraditae.

1695 г. Іюня 22 дня.

Изъ книги № 5141, за 1742—1745 г., стр. 917 на оборотѣ.

104. Подтвердительная привилегія короля Іоанна III Порудоминской Николаевской церкви на Сидоровское поле, грунтъ Терешишки и Пуплевскую сѣножать, десятину и мостовое.

Въ этой привилегіи король Янъ III подтверждаетъ за Порудоминской церковью пожалованія, полученныя ею въ 1493 году отъ князя Константина Острожскаго, а также десятину и мостовое, полученныя отъ прежнихъ королей Сигизмунда стараго и Сигизмунда Августа.

Feria secunda post dominicam iudica die vigesima tertia mensis Martii, anno Domini millesimo septingentesimo quadragesimo quarto.

Coram actis nobilis officii consularis civitatis s. r. m. metrop. Wilnensis comparens personaliter adm. r-dus dominus Gregorius Łomanowicz — presbiter ecclesiae Wilnensis sub titulo Resurectionis Xristi Vilnae existentis, ritus graeco-uniti sanus mente pariter et corpore existens, praesens privilegium confirmationis serenissimi Joannis tertii, regis Poloniae et magni ducis Lituaniae ecclesiae Porudominensi ritus graeco-unitorum serviens, cum introfusius contentis ad acta obtulit, cuius privilegii de verbo ad verbum rescribendo contenta, tenor sequitur estque talis.

Jan trzeci, z Bożey łaski król polski etc. Oznaymuiemy tym listem przywileiem naszym, komu by to wiedzieć należało, iż pokładane były przed nami niektóre dokumenta, cerkwi świętego Mikołaia, w Porudominiu będącey, służące na grunt Tereszyszki y sianożęć Puplewską, od kniazia Konstantego, na onczas woiewody Trockie-

go, cerkwi pomienioney przydane, także na grunty pole Sidorowskie y sianożęć z kusztowiem, nakoniec przywiley nayiaśnieyszego króla iegomości Zygmunta trzeciego roku tysiąc pięćset dziewięćdziesiąt siódmego, Marca dnia siedmnastego confirmationis przywileiów nayiaśnieyszyoh królów ichmościów antecessorów naszych, Zygmunta y Zygmunta Augusta na mostowe Porudomińskie dany, którym to przywileiem król imść Zygmunt trzeci most zbudować y to mostowe do cerkwi świętego Mikołaia Porudomińskiey popowi y iego successorom, in unione sancta będącym, podług pierwszych przywileiów podał y potwierdził, które to tedy dokumenta y przywiley, ażebyśmy powagą naszą królewską stwierdzili, niektórzy panowie rada, przy boku naszym na tenczas będące, imieniem wielebnego Filipa Jawmontowicza—świeszczennika y popa na tenczas Porudomińskiego, w unii świętey zostaiącego, pokornie upraszali. My król, do pomienioney prośby łaskawie się skłoniwszy, a zosobliwszey naszey ku chwale Bożey żarliwości, iako prawa y przywileia na grunty Tereszyszkie, pole Sidorewskie, sianożęć, z kustowiem, z lasem y na dziesięcinę, także y na mostowe zdawna do tey cerkwi Porudomińskiey ś. Mikołaia należące, we wszystkich punktach, klauzulach, paragrafach konfirmuiemy y utwierdzamy, a zatym wszelkiey kondycyey stanu ludziom, mianowicie dzierżącym te dobra Porudominie y z których dziesięcina podług dawnych zwyczaiów do tey cerkwi świętego Mikołaia przynależy, doniosszy do wiadomości, żądamy y serio mieć chcemy, ażebyście pomienionych gruntów zabierać nie ważyli się y dziesięcinę słudze Bożemu, przy tey pomienioney cerkwi zostaiącemu y sukcessorom iego, podług dawnego zwyczaiu, oddawali y mostowe podług przywileiu króla iegomości ś. p. Zygmunta trzeciego do cerkwi świętey płacili. Y na to, dla lepszey wiary ręką naszą podpisawszy, pieczęć w. x. Lit. przycisnąc rozkazaliśmy. Dan w Wilanowie, dnia dwódziestego wtórego miesiąca Junii, roku tysiąc sześćset dziewięćdziesiąt piątego, panowania naszego dwudziestego pierwszego roku.

Apud quod privilegium confirmationis subscriptiones manuum sequuntur tales: Jan król (L. s.) Pac — kawaler Maltanski, pisarz wielki wielkiego xięstwa Litewskiego etc. Confirmatio prawa cerkwie świętego Mikołaia, w unii świętey będącey, w Porudominiu, w woiewodztwie Wileńskim leżącey, ubogiemu świeszczennikowi cerkwi. Quod privilegium, praemisso modo oblatum, est actis nobilis officii consular. Vilnensis insertum.

1700 г. Мая 18 дня.

Изъ книги № 5134, за 1700—1704 г., л. 34.

105. Инвентарное описаніе каменнаго дома въ г. Вильнѣ, принадлежащаго госпиталю св. Спаса.

Изъ документа этого видно, въ какомъ состояніи находились госпитальныя зданія, состоявшія въ вѣдѣніи Св.-Троицкаго монастыря. Настоящій инвентарь указываетъ на довольно разстроенное состояніе такого зданія, допущенное небрежностію арендатора.

Roku tysiąc siedmsetnego po niedzieli piątey Wielkinocny dnia ośmnastego miesiąca Maia.

Inwentarz kamienicy, bractwem nazwaney Starym, w zawułku Sawicz ulicy leżącey, w tyle świętego Kazimierza ichmciów iezuitów domu professae, do szpitalu świętego Spasa cerkwi ichmciów oyców bazylianów ś. Tróycy należącey, przez i. p. Andrzeia Osipowicza—raycy Wileńskiego prowizora na tenczas będącego y pisarza a parte graecoromana, przy bytności sługi przysięgłego Parfiena Sakowicza, po panu Pietrze Carewiczu, iako bywszym gospodarzu w tey że kamienicy czynionym, roku tysiąc siedmsetnym, miesiąca Maia dnia ośmnastego.

Naprzód: Wchodząc do kamienicy sedes murowany, to iest wrota, na tych wrotach wietrznik na biegunach, w tymże sedesie murowanym wrota drewniane spore, całe gozdziami wybite z poremi żelaznemi na krzyż, nie futrowane, te wrota na krukach sporych żelaznych y biegunach, także y zawiasach dużych żelaznych; u tych wrot fórta na zawiasach trzech żelaznych, zamek u tey furty wnętrzny z kluczem. Wchodząc z tych wrót do srzodka kamienicy, izba po lewey stronie drewnianna, stara, w którey okień trzy szklannych, mieyscami potłuczone, z zasuwkami y zaszczepkami, zakrętkami, te okna potrzebuią przesypania; we śrzodku izby piec zielony stary, stoł stary, drzwi do tey izby drewniane na zawiasach żelaznych z klamką, stoł w tey izbie stary drewnianny. Z tey izby wyszedszy, sień, w którey kuchenka murowana, potrzebuie restauracyi, samże ganek drewniany, na górę wszedszy dach sam szczytek podziurowiany, poprawy potrzebuiący, między którym dachiem z dołu komin murowany. Zszedszy zgóry na doł drzwi w sieniach na żelaznych zawiasach, drewnianne całe z zasczepką żelazną. Wyszedszy z tamtąd po teyże ręce browar murowany, drzwi drewniane dwoiste na zawiasach żelaznych, z klamką żelazną, w którym okienka z kratą żelazną na podwórze. We śrzodku tego browaru komin spory murowany, w tym browarze kubłów dwa sporych, koryto do piwa zlewania duże, dach mieyscami dziurawy, potrzebuie poprawy, w tymże browarze rum murowany.

Wchodząc do sieni drzwi spore na zawiasach żelaznych, łańcuch do zamykania spory, w tych że drzwi żelazne z podwórza, w tych sieniach krata żelazna, kuchenka murowana y kominek nad nią, na sztabie żelazney wiszący murowany; z tych sieni po lewey ręce izba murowana, do której drzwi z przychodu na zawiasach żelaznych z klamką y z zamkiem, komora pruska z desek malowana, drzwi na zawiasach, zamek wnętrzny, w teyże izbie piec zielony stary, przy drzwiach szafka w murze malowana, na zawiasach żelaznych, zameczek wnętrzny, druga szafka z drugiey strony także w murze malowana y z klamką na zawiasach żelaznych, okien sześć sporych, w izbie tey y w komorze kraty w onych żelazne, wszytkie okna całe z zakrętkami, kolcami, zawiaskami; ław w tey izbie cztyry, stoł ieden, stol cała w tey izbie, z tey izby wyszedszy do sieni izba spora malowana, do której drzwi na zawiasach żelaznych całe, z zaszczepką y proboiami, piec zielony, stary, potrzebuie poprawy, okien w niey trzy całe szklanne, z zawiaskami y z zakrętkami, kołkami, krat w nich trzy z podworza żelaznych całych, w teyże izbie drzwi drugie na ogród drewniane na zawiasach żelaznych z kruczkiem, ław w niey dwie, stol w tey izbie cała.

Z izby tey wyszedszy przez sień piwnica murowana, do której weyścia drzwi niemasz, tylko kruki żelazne w murze y slosak także w murze żelazny, schody po niey dobre, piwnica pierwsza na belkach, okienko iedne z kratką żelazną, piwnica po prawey ręce, druga tamże, murowana sklepista z okienkami, w których kratki żelazne, dwie belek tamże na ziemi leżą spore.

Z tey piwnicy po lewey ręce piwnica murowana sklepista, drzwi drewniane na żelaznych zawiasach z zaszczepką, okien do niey trzy z kratkami żelaznemi, belek trzy na ziemi leżą spore, wyszedszy z tey piwnicy w górę pod dach, ganek cały murowany, balasiki drewniane circum circa.

Góra. Na górze tego rumu murowanego dach, poprawy potrzebuie, krokiew czternastu nie masz, które spalił pan Carewicz, brat imci pana raycy Witebskiego, iako gospodarz bywszy tey kamienicy y precz odiechał, porzuciwszy tę kamienicę.

Parkan drewniany, potrzebuie opatrzenia, w tey kamienicy od ulicy Sawiczey, murowana zaś ściana od końca oo. iezuitów societatis Jezu; tamże ogród pusty, niczym niezasiany.

Który to inwentarz, iako iest za konsensem y sessyą szpitalną przez ichmciów panów prowizorów do xiąg szpitalnych zapisany, także per depromptum teraznieyszemu imci panu prowizorowi z tychże xiąg wydany, co iest zapisano.

1700 г. Іюня 21 дня.

Изъ книги № 5134, за 1700—1704 г., л. 73.

106. Выдеркафовая (выкупная) запись отъ Рѣчицкаго войскаго Михаила Барановича Виленскому Св.-Духовскому монастырю на каменный домъ въ г. Вильнѣ.

Ошмянскій земянинъ Михаилъ Барановичъ, нуждаясь въ деньгахъ для уплаты долговъ іезуитскому коллегіуму и католическому братству при каплицѣ св. Яна, занялъ у Виленскаго Св.-Духовскаго монастыря 1000 злотыхъ на слѣдующихъ условіяхъ: въ обезпеченіе долга онъ предложилъ свой каменный домъ на Рыбномъ рынкѣ, называемый Колзановскимъ, съ обязательствомъ не продавать его безъ вѣдома и согласія монастыря; при этомъ онъ обязался уплачивать по 8% со 100, а въ случаѣ неустойки заруку въ 1000 злотыхъ.

W poniedziałek po niedzieli trzeciey święta świętey Tróycy rzymskiego, dnia dwudziestego pierwszego miesiąca Czerwca, roku Pańskiego tysiąc siedmsetnego.

Przed szlachetnym urzędem burmistrzowskim radzieckim Wileńskim stanowszy osobiście imć pan Michał Baranowicz—woyski Rzeczycki, ziemianin iego królewskiey mości powiatu Oszmiańskiego, zdrowy na ciele y umyśle, dobrowolnie, a nieprzymuszenie, zapis, alias skrypt wyderkafowy, scripto parato napisany, na kamienicę swoią własną w Rybnym końcu, w pewnym ograniczeniu leżąca, w Bogu wielebnym ichmościom oycom bazylianom Wileńskim, przy cerkwi Ducha świętego zostaiącym, przyznał y do xiąg tego urzędu burmistrzowskiego y radzieckiego Wileńskiego podał, prosząc, aby ten zapis wyderkaffowy był zapisany y przyięty, oraz aby intromissia do teyże kamienicy była naznaczona, którego to zapisu wyderkaffowego, danego od iegomości pana Michała Baranowicza—woyskiego Rzeczyckiego, w Bogu wielebnym ichmościom oycom bazylianom Wileńskim ad aedes ecclesiae Spiritus sancti ritus graeci będącym, tenor słowo w słowo tak się w sobie ma:

Ja Michał Baranowicz—woyski Rzeczycki, ziemianin iego królewskiey mości powiatu Oszmiańskiego, wiadomo czynię y zeznawam tym moim listem dobrowolnym, wyderkaffowym zapisem, iż ia Baranowicz—woyski Rzeczycki, maiąc kamienicę moią wieczystą w mieście iego królewskiey mości Wilnie, w Rybnym końcu będącą, nazwaną Kołzanowską, w pewnym ograniczeniu zostaiącą, prawu maydeburskiemu podległą, prawem kupnym wieczystym od sukcessorów Kołzanowskich za summę pewną, to iest za siedm tysięcy pięćset złotych polskich nabytą, urzędownie ustąpioną y w spokoyney moiey posessyi, począwszy od daty tego prawa, to iest od roku tysiąc sześćset sześćdziesiąt wtórego, ode dnia dwunastego miesiąca Nowembra aż dotąd zostaiącą, dwuma wyderkaffami, to iest: dwuma tysięcami sześćset złotych polskich,

iednym do kaplicy bractwa przy kościele świętego Jana w Wilnie będącey, obciążoną, a drugim do kollegium Wileńskiego, przy tym kościele świętego Jana zostaiącego, onerowaną, a będąc na ten czas pilno potrzebnym na własne potrzeby moie summy pieniędzy, wziołem y pożyczyłem y do rąk moich z pełna odebrałem gotowey rękodayney summy złotych tysiąc polskich currentis monetae w wielebnych w Bogu ichmościów oyców bazylianów Wileńskich, przy cerkwi świętego Ducha będących, którą tę summę złotych tysiąc currentis monetae, prawem wyderkaffowym na pomienioną kamienicę moią wieczystą, nazwaną Kozłanowską, w Wilnie, w Rybnym końcu będącą, wnoszę oną, oneruię y pod wyderkaf podaię tym moim opisuiąc się zapisem: iż corocznie kwotę wielebnym ichmościom oycom bazylianom Wileńskim od tey summy od sta po złotych ośmiu, zaczynaiąc od terminu świętego Jana Chrzciciela święta rzymskiego według nowego kalendarza, w roku teraznieyszym tysiąc siedmsetnym przypadaiącego, rok po roku płacić z tey kamienicy mam, aż do oddania y zpełną tey summy tysiąca złotych wypłacenia do cerkwi świętego Ducha w Wilnie będącey, ia sam oddawać, a po mnie sukccessorowie moi powinni będą, waruiąc to ichmościom oycom bazylianom, iż ieżeliby mi potrzeba ukazywała zbyć tę kamienicę moią, Kołzanowską nazwaną, w mieście iego królewskiey mości w Wilnie będącą, tedy nie z kim inszym oną kontraktować, tylko z pomienionemi ichmościami oycami bazylianami Wileńskimi powinien będę, lub też ieżeliby kto chciał podstępek do nabycia tey kamienicy czynić, tedy żaden nie może bydź bliższym oprócz pomienionych ichmościów oyców bazylianów Wileńskich, przy cerkwi świętego Ducha będących. Czego wszytkiego dotrzymać mam pod zaręką tysiąca złotych polskich y nagrodzeniem szkod, gołosłównie mianowanych, o którą zarękę za naruszeniem przezemię lub sukcessorów moich tego zapisu moiego wyderkafowego wolne do zapozwania siebie, a po mnie successorów moich u każdego sądu y prawa, urzędu ziemskiego, grodzkiego, sądu głównego trybunalnego iego królewskiey mości, zadwornego assessorskiego y kapturowego przymuię y uznawam forum et y po zapłaceniu zaręki by y nie poiednokrotnie, przecie ten moy list dobrowolny wyderkafowy zapis u każdego sądu y prawa przy zupełney mocy, wadze y walorze aż do oddania y spełna zapłacenia summy wyżey wyrażoney, z kwotą tym zapisem naznaczoną, zostawać ma. Y na to ia Michał Baranowicz—woyski Rzeczycki, daię ichmościom oycom bazylianom Wileńskim ten list dobrowolny wyderkafowy zapis z pieczęcią y z podpisem ręki mey, także z podpisami rąk ichmościów panów pieczętarzów, odemnie ustnie y oczewisto uproszonych. Pisan w Wilnie, roku tysiącznego siedmsetnego, miesiąca Junii siedmnastego dnia. U którego to listu zapisu wyderkafowego, podpisy rąk przy pieczęciach iegomości pana Baranowicza—woyskiego Rzeczyckiego y podpis ręki imci własney ichmościów panów pieczętarzów są takowe: Michał Baranowicz—woyski Rzeczycki ręką swą; proszony do tego zapisu od imci pana woyskiego Rzeczyckiego pieczętarz podpisuię się: Piotr Stanisław Sabinski—regent grodzki Miadzielski. Ustnie proszony pieczętarz od iegomości pana Michała Baranowicza — woyskiego Rzeczyckiego, do tego prawa podpisuię się: Stanisław Józef Wyrzykowski ręką swą. Szlachetny urząd burmistrzowski radziecki Wileński acceptando bytność iegomości pana Michała Ba-

ranowicza—woyskiego Rzeczyckiego list y zapis wyderkafowy na kamienicę, dany ichmościom oycom bazylianom, przy cerkwi świętego Ducha ritus graeci będącym, aby był do xiąg tegoż urzędu przyięty y wpisany zezwolił, iak też na intromissyą e medio sui szlachetnych ichmościów panów Jana Minkiewicza a parte Romana, Theodorego Kocharskiego, a parte graeca, radziec rocznych Wileńskich, wespół z pisarzem ordinaryinym niżey na podpisie wyrażonym, z sługami urzędowi temuż przysięgłemi, na intromissyą deputował, którzy functi munere suo, wespół z sługami przysięgłemi, to iest utsciwemi Pharphianem Sakowiczem y Samuelem Dulewiczem, zszedszy do wysz pomienioney kamienicy iegomośći pana Michała Baranowicza — woyskiego Rzeczyckiego, tąż kamienicę, nemine inpugnante neque contradicente, w Bogu wielebnym ichmościom oycom bazylianom, przy cerkwi Ducha świętego, tu w Wilnie będącym, podał. Który to list zapis wyderkafowy, iako do xiąg szlachetnego urzędu burmistrzowskiego radzieckiego Wileńskiego iest przyięty y zapisany, tak y extraktem wespół z intromissyą iest wydany. Co iest zapisano.

1700 г. Агуста 5 дня.

Изъ книги № 5132, за 1694—1698 г., л. 151—158.

107. Инвентарное описаніе каменнаго дома въ г. Вильнѣ, принадлежащаго Виленскому госпиталю св. Лазаря, находящагося въ завѣдываніи Св.-Троицкаго братства.

Документъ этотъ помѣщается съ цѣлію ознакомленія читателя съ характеромъ тогдашнихъ каменныхъ городскихъ строеній, съ ихъ службами и домашнею утварью. Домъ этотъ принадлежалъ госпиталю св. Лазаря, находившагося во вѣдѣніи Св.-Троицкаго монастыря; доходы съ него опредѣлены въ 288 злотыхъ ежегодной аренды.

We śrzodę przed świętem świętey Maryey Magdaleny święta rzymskiego, to iest dnia dwudziestego miesiąca Lipca, roku tysiąc siedmsetnego pierwszego.

Inwentarz kamienicy Bzołowskiey w Rybnym koncie, w pewnym ograniczeniu miedzy pałacem iaśnie wielmożnego w Bogu zeszłego imci pana Michała Paca—woiewody Wileńskiego, hetmana wielkiego wielkiego xięstwa Litewskiego, z iedney, sławetnego pana Jana Sztrunka—kupca y mieszczanina Wileńskiego, do szpitala Łazarza świętego, do bractwa świętey Tróycy graeckiey cerkwi należącey, z taxą mieszkań w niey będących, kramów, piwnic y innych budynków; w której kamienicy szlachetny imć pan Andrzey Osipowicz — rayca Wileński, iako prowizor tego szpitala, mieszka, za

sessią generalną przez szlachetnych ichmościów—imci pana Jana Pawłowicza, imci pana Michała Stephanowicza Wargałowskiego — burmistrzów Wileńskich, imci pana Hrehorego Stephanowicza Wargałowskiego, imci pana Stephana Carewicza—radziec Wileńskich ritus graeco-romani, wespół z pisarzem ordinaryinym w roku tysiąc siedmsetnym miesiąca Augusta dnia piątego uczyniony.

Naprzód, wchodząc do kamienicy, wrota wielkie, krzyżową sztuką futrowane gozdziami sporemi wybite, na zawiasach sporych żelaznych, u tych wrot forta drewniana, także na zawiasach żelaznych z zamkiem wnętrznym, u tychże wrot drugi zamek wnętrzny do zawały wrót. Wszedszy do kamienicy od tychże wrót po lewey ręce szynkewna murowana, do którey drzwi drewniane na zawiasach żelaznych z proboiami y zaszczepkami, wszedszy do śrzodka tey szynkowny okien na ulicę dwa sporych szklannych, w ołów oprawnych, z zakrętkami, kolcami y zawiaskami, do tych okienice na ulicę dwoiste futrowane drewniane, na zawiasach żelaznych, każda część okienicy zawias w sobie po trzy ma. U tychże okienic zaszczepki spore żelazne y zasówki także, sama szynkowna murowana sklepista, piec zielony cały, stoły całe, ławy także, w teyże szynkownie przysionek murowany z drzwiami drewnianemi na zawiasach żelaznych, wszedszy do tego przysionku, okno na podworze y do izb teyże szynkowny okienko małe szklanne z zawiaskami y z zakrętkami, w którym to przykomorku komin murowany wychodzi w góre. Wychodząc z tego przykomorku na podworze drzwi drewniane na zawiasach żelaznych, z łancuhiem do zamykania, pod tąż samą szynkowną piwnica murowana, piaskiem zasypana, do którey piwnicy szyia nowa murowana przez imci pana Osipowicza—raycy Wileńskiego, prtrzebuie wywozenia piasku, szacowano za to złotych 50. Przy tey szynkownie kromie dom murowany, sklepisty, do którego z podworza drzwi futrowane z zamkiem wnętrznym na zawiasach żelaznych z łancużkiem do zamykania kłódką, do tego kromu okienicy dwoiste z ulicy drewniane, żelazem wszytkie zwierzchu podbite, na zawiasach sześciu sporych, zaszczepek ośm, szruba do zamykania żelazna. Taxa tego kromu zł. 80. Drugi krom także murowany sklepisty, do którego drzwi, iako w pierszym taxa zł. 80. Wyszedszy z tych kromów na górę schody drewniane y ganek także, z tego ganku, wchodząc do sieni, drzwi drewniane na zawiasach żelaznych, z zaszczepkami, wszedszy do sieni kuchnia z kominem murowanym, izba pierwsza do którey drzwi całe drewniane na zawiasach żelaznych, wszedszy do izby piec cała, okna na ulicę szklanne całe, z zaszczepkami, kolcami, zakrętkami y zawiaskami, okienicy drewniane, na zawiasach żelaznych, y stol cała, a że iest spora stol cała, taxowano za nią zł. 60. Druga izba ex oposito mnieysza ze wszytkim cała, iako pierwsza z oknami, piecem, okienicami, z ulicy dach potrzebuiący naprawę, szacowano 145 zł. Idąc na dół z tamtąd po teyże stronie powieć drewniana cała, drzwi robione z łat na zawiasach żelaznych, z zaszcepką y proboiami; dale postępuiąc od tey powieci izba murowana, z komorą ze trzema oknami na podworze bez krat, okna szklanne z zakrętkami, kolcami, zawiaskami, mieyscami poprawy potrzebuie, okienice drewniane na zawiasach żelaznych z kruczkami; chodząc do sieni tey izby drzwi drewniane na zawiasach żelaznych z zamkiem, w sieniach kuchnia, komin murowany do izby drzwi drewniane, z zaszczepką

na zawiasach żelaznych, piec w tey izbie stary, poprawy potrzebuiący. Pod tą izbą piwnica murowana dla sąsiadów. Taxa izby tey zł. 40. Z tych sieni wyszedszy na górę izba murowana z komorą, drzwiami, oknami, okienicami, piecem, kuchnią całe, — taxa zł. 40. Przez te sieni izba drewniana wakuiąca, w oknach y dachach, poprawy potrzebuiąca, zszedszy z tey góry na doł, szpichlerzyk drewniany ze drzwiami drewnianemi na zawiasach żelaznych, y browar z kominem murowanym całe; taxa do sessyi. Strony prawy idąc od wrot krom murowany sklepisty, do tego kromu drzwi iedne zpodwórza, drzwi żelazne z łancuhiem żelaznym do zamykania na zawiasach żelaznych, drugie drzwi do tegoż kromu we śrzodku drewniane futrowane z zamkiem wnętrznym, okienice do tego kromu z ulicy dwoiste futrowane na zawiasach żelaznych sześciu, klamek żelaznych u tychże okienic ośm, szrubą żelazną do zamykania; szacowano zł. 70. Wyszedszy ztamtąd nie daleko kromu, sklep murowany sklepisty, do którego drzwi żelazne z zamkiem wnętrznym; taxa odłożono do sessyi. Z tego sklepu wyszedszy piwnic dwie murowanych sklepistych z zamkami, ze drzwiami, zawiasami całe; z tych że piwnic murowana piwnica, z murowaną izdebką na ulicę wychodzi, drzwi dwoiste całe na zawiasach żelaznych y zasówką żelazną, u tey piwnicy okno z ulicy z kratą żelazną; okienica na zawiasach z klamką drewnianą, taxa tey piwnicy zł. 20. Krom tych dwóch piwnic, które wyżey specifikowane, poniewasz do imci pana gospodarza należą, te są nie taxowane. Wyszedszy z tych piwnic szpichlerz drewniany na zawiasach żelaznych zamczysty, cały, przy tymże szpichlerzu obok staynia drewniana ze drzwiami zawiasami całe. Przy stayni teyże komoreczka do złożenia drew ze drzwiami na zawiaskach żelaznych cała. Za tą komoreczką powieć, przy tey powieci locus secretus, dachi na niey dobre, a mieyscami potrzebuią poprawy. Nie daleko tamże w tyle podworza rury dwie z wierzchami drewnianemi na zawiasach żelaznych, powróciwszy z tamtąd ku rumowi górnemu kędy imć pan gospodarz mieszka, od piwnicy na górę idąc schody murowane, wschodząc na górę drzwi drewniane na zawiasach żelaznych y zaszczepkami y proboiami, sień porządna, z kuchnią murowaną y z kominem murowanym, u tey sieni okno z kratą żelazną na podwórze. Po prawey ręce wchodząc do izby drzwi drewniane na zawiasach żelaznych z zamkiem całe, izba sama spora murowana, wszedszy do tey izby piec zielony nowy, okien w niey dwa bez krat, szklannych sporych, z zakrętkami, kolcami, z zaszczepkami, okienicy z ulicy drewniane na zawiasach żelaznych, z zaszczepkami stol cała, w teyże izbie szaf skilka w murze ze drzwiczkami z zawiaskami żelaznemi całe. Z tey że izby wychodząc do komory po lewey stronie drzwi drewniane na zawiasach żelaznych z zamkiem wnętrznym, komora sama murowana, stol cała, okno iedne na ulice spore szklanne bez kraty z kolcami, z zakrętką; okienice drewniane na zawiasach żelaznych z zaszczepką; w tey komorze drzwi drugie drewniane w tyle na ganek z podwórza na zawiasach żelaznych z zamkiem wnętrznym. Powracaiąc nazad z tey izby przez sień izba murowana, drzwi drewniane na zawiasach żelaznych z zamkiem wnętrznym, wszedszy do izby piec cała, stol cała, okien dwa na podwórze, bez krat, okna całe szklanne ze wszytkim, wyszedszy z tey izby przez sień ku podwórzu drzwi w murze drewniane z zamkiem na zawiasach żelaznych; do których wszed-

szy ganek drewniany z podwórza et locus secretus, przepierzony deskami z śrzodku tychże sieni samych wschody na górę pod dach, także dach samy cały w rumie potrzebuiący poprawy, bo mieyscami pogniły y podziurowany. Za te tedy izby, w których sam imć pan gospodarz residuie, piwnicy dwie, browar, staynia, sklepy, powieć, szpichlerz, taxa czyni zł. 288. Który to inwentarz uczyniony, iako iest do xiąg szpitalnych świętego Łazarza wpisany, tak z tychże samych xiąg stronie potrzebuiącey wydany. Co iest zapisano.

1701 г. Сентября 23 дня.

Изъ книги № 5135, за 1705—1712 г., л. 144.

108. Квитанціонная запись отъ настоятельницы Виленской обители при церкви св. Троицы Игнатовичовой въ полученіи отъ послѣдней суммы 1000 злотыхъ.

Настоятельница Виленскаго женскаго Св.-Троицкаго монастыря выдаетъ настоящую квитанцію наслѣдникамъ Виленскаго мѣщанина Игнатовича въ томъ, что за часть наслѣдства монахинѣ Игнатовичовой, монастырь получилъ по добровольному соглашенію съ наслѣдниками 1000 злотыхъ.

Feria quarta proxima post dominicam tertiam post Pascha, die decima octawa mensis Maii, anno Domini millesimo septingentesimo septimo.

Ad acta nobilis officii consularis Vilnensis veniens personaliter nobilis dominus Stephanus Carowicz—consularis Vilnensis, literas infra scriptas originales, saluas, sanas et illesas nullaque suspitionis nota laborantes, in eam menten, ne casu aliquo depereant, ad acticandum obtulit scriptas in tenore sequenti:

Ja Konstantia Studnicka—starsza zakonu ś. Bazylego przy cerkwi ś. Tróycy w Wilnie zostaiących, imieniem swoim y imieniem całego klasztoru y za zgodą, oraz pozwoleniem wielebnych panien, do tego należących, czynię wiadomo y zeznawam tym moim dobrowolnym wieczystym listem, iż co klasztor nasz miał pewnego długu dwa tysiące złotych na oblig, przez ieymość panią Maryannę Ihnatowiczownę — rayczynę Wileńską, zaciągnionego y na kamienicę Ihnatowiczowskiey, na Imbarach leżącą wniesionego, który to dług, po zeyściu z tego świata ieymości paniey Ihnatowiczowey, między successorami y sukcessorkami na dwie części rozdzielony, teraz więc, że na część wielebney imci panny Alexandry Ihnatowiczowney zakonu naszego przypadło, z podziału y pomiarkowania przyiacielskiego, tysiąc złotych, nam należące, wypłacić, która nie mogąc innym sposobem, ieno zbywszy tęż pomienioną część kamienicy, sobie urzędownie

wydzieloną, za konsensem naszym imci panu Stephanowi Carowiczowi—szwagrowi swemu, przeto my te tysiąc złotych od imci pana Stephana Carewicza—raycy Wileńskiego, iako wiecznika y possessora części nabytey, od imci panny Alexandry Ihnatowiczowny odebrawszy, iako z odebrania kwietuiemy, y ten ciężar długu tysiąca złotych z części imci pana Stephana Carowicza znosiemy. Tak względem tego długu do osoby iegomości y do tey części kamienicy Ihnatowiczowskiey nabytey wiecznością od imci panny Alexandry Ihnatowiczowny żadnego prawa sobie y następuiącym nie zachowuiemy. Y na tom dała ten list móy kwietacyiny z podpisem ręki mey y wielebnych panien y z podpisem ichmościów panów pieczętarzów, odemnie uproszonych. Działo się w Wilnie, w klastorze wielebnych naszym, roku Pańskiego tysiąc siedmsetnego pierwszego, miesiąca Septembra dnia dwudziestego trzeciego.

Apud quas literas sequuntur subscriptiones tales: Konstancya Studnicka—z. s. r. w. starsza konwentu Wileńskiego; Katarzyna Piotrowska—z. s. B. w. konsultorka y wykarya konwentu Wileńskiego. Ustnie y oczewisto proszony od ieymości panny Studnickiey z. s. B. pieczętarz podpisuię się: Bazyli Maksimowicz—kupiec mp. Quaequidem literae modo misso oblatae, actis praesentibus sunt ingrossatae. Actum Vilnae ut supra.

1701 г. Октября 20 дня.

Изъ книги № 5134, за 1700—1704 г., л. 223.

109. Декретъ Виленскаго магистрата по дѣлу студенческаго братства свв. царя Константина и Елены, состоящаго при Виленской Св.-Духовской церкви, съ Чарнявскою Радкевичовою о неуплатѣ послѣднею 1200 злотыхъ первому.

Виленская мѣщанка и купчиха Анастасія Будина Чернявская завѣщала ученическому братству во имя царя Константина, находившемуся при Виленскомъ Св.-Духовскомъ монастырѣ, 1200 злотыхъ, обезпечивая ихъ на собственномъ ея каменномъ домѣ въ г. Вильнѣ; но наслѣдники отказались отъ уплаты этого долга. По требованію префекта братства священника Юрчевскаго явиться въ судъ всѣмъ должникамъ и наслѣдникамъ покойной Будиной никто не явился. Вслѣдствіе этого судъ рѣшилъ это дѣло въ пользу ученическаго братства.

Sabato proximo post festum ss. Simonis et Judae apostolorum die 20 mensis Octobris, anno 1701.

Szlachetnego urzędu burmistrzowskiego radzieckiego Wileńskiego, przeszłey iurydyki sławetney paniey Janowey Pietkiewiczowey—mieszczance Wileńskiey uczynionym legitime przypadaiącym, stawaiąc personaliter szlachetny i. p. Franciszek Ginielewicz—patron wielebnego imci xiędza Jó-

zefa Jurczewskiego, in praesentia onegoż, przeczytawszy pozew z kancellaryey szlachetnego urzędu burmistrzowskiego radzieckiego Wileńskiego, wyniesiony y stronie pozwaney legitime dnia dwudziestego czwartego miesiąca Septemba, roku teraznieyszego, przez sług tegoż szlachetnego urzędu burmistrzowskiego radzieckiego Wileńskiego przysięgłych, podany, oraz y oblig na złotych tysiąc dwieście talarawą monetą, bractwu studeńskiemu przez w Bogu zeszłą imci panią Thedorę Rostowną Janową Budzinę Czarniawskę, matkę rodzoną teraznieyszey pozwaney dany, vigore, którego obligu aby sławetna pani Anastazya Budzina Czarniawska Janowa Rackiewiczowa, iako sukcesorka dóbr macierzystych summę złotych tysiąc dwieście talarową monetą z czynszem y nakładem prawnemi zapłaciła pomienionemu bractwu studeńskiemu instantissime prosił. In contrarium stawaiąc personaliter szlachetny imć pan Sebestyan Gawlowicki—instygator szlachetnego urzędu terazniejszego, patron sławetney paniey Anastazyey Budziney Czerniawskiey Rackiewiczowey, imieniem oney że suplikował, aby ta sprawa z pryncypalną swoią pozwaną sławetną panią Anastazyą Budziną Czerniawską Rackiewiczową poty insuspenso była, poka wszytkich konsukcessorów y sukcessorów imci xiędza Jurczewskiego zapozwie. Od aktora zaś imć pan Franciszek Ginielewicz wnosił, iż ta suspensia potkać nie może pozwaną stronę, ale in instanti prosił przez dekret nakazania, aby się rozprawiła pani Rackiewiczowa z osoby swoiey, exquo iest dziedziczką kamienicy nieboszczki rodzicielki swoiey, do którey konsukcessorowie inni nie należą y z tey kamienicy teraznieysza pozwana dług winny bractwu studeńskiemu wypłacić powinna, iako z dóbr macierzystych, imieniem pozwaney imć pan Sebestyan patron oney że deklarował rozprawić się z osoby pryncypałki swoiey sławetney paniey Rackiewiczowey, więc że dobra są długami onerawane y różni należą kreditorowie do tey kamienicy, a do tego w possessyey swoiey taż sama pani Rackiewiczowa pomienioney kamienicy nie miała y nie ma, przez co nie iest sui iuris domina nad tą kamienicą y nie iest exdiwidowana, do którey wiele iest interwencyi iako in instanti ten że imć pan Gawłowicki imieniem sławetnego pana Piotra Czerniawskiego, także syna y córki, oraz brata w Bogu zeszłego sławetnego pana Jana Czerniawskiego, do teyże kamienicy czynił interwencyą, dla tego, aby sukcessorowie y kompetitorowie, do teyże kamienicy należące, per quindenam od imci xiędza Jurczewskiego byli zapozwani, decerni instabat. Przy domaganiu się imci pana Ginielewicza imieniem aktora, aby pozew na kamienicy pokładany był, także przy interwencyey imci pana Andrzeia Sebestyanowicza—pisarza ławniczego Wileńskiego, imieniem szlachetnego imci pana Hrehorego Stefanowicza do tey że kamienicy nieboszczki paniey Theodorowy Budziney Czerniawskiey szlachetny urząd burmistrzowski radziecki Wileński super ferenda sententia do przyszłey iuryzdyki deliberował.

W poniedziałek w wilią wszystkich świętych, dnia trzydziestego pierwszego miesiąca Oktobra, roku tysiąc siedmsetnego pierwszego.

W sprawie y akcyey wielebnego imci xiędza Józefa Jurczewskiego, iako prefekta kongregacyey świętego cara Konstantyna bractwa studeńskiego przy cerkwi świętego Ducha swoim y całego bractwa imieniem czyniącego przeciwko sławetney paniey Anastazyey Budziney Czarniawskiey Janowey Rackiewiczowey, pozostałey wdowie, cum

asistentia curatoris prout de iure, przed szlachetnym urzędem burmistrzowskim radzieckim Wileńskim, o rzecz wyżey specyfikowaną, intentowaney, na terminie dzisieyszym legitime ex termino conservato, po uczynioney deliberatyey super ferenda sententia przypadaiącym, szlachetny urząd burmistrzowski, radziecki Wileński, expediendo deliberationem suam, takową uczynił sentencyę: Ponieważ do kamienicy nieboszczki sławetney paniey Theodory Rostowny Janowey Budziney Czarniawskiey, matki teraznieyszey pozwaney, pokazuią się być należące sukcessorowie y kompetitorowie tedy aby pomienieniż sukcessorowie byli zapozwani pozwem quindeny przez imci xiędza Jurczewskiego, który pozew na kamienicy ma być pokładany, nakazał.

W poniedziałek po niedzieli dwudziestey szóstey świąt Zielonych świątek, to iest dnia czternastego miesiąca Nowembra, roku tysiąc siedmsetnego pierwszego.

Na terminie dzisieyszzm z zapozwu stałego per quindenam, podług dekretu przeszłey iuryzdyki ferowanego, sławetney paniey Anastazyey Budziney Czarniawskiey Janowey Rackiewiczowey, iako sukcessorski y posessorski dóbr leżących y ruchomych, po w Bogu zeszłey sławetney paniey Theodorze Rostownie Janowey Budziney Czarniawskiey, matce swey rodzoney, y Zacharyaszowey Czerniawskiey, pozostałych wdów, wespół z kuratorami podług prawa magdeburskiego, tudziesz Anastazyey Zahorskiey Jakubowey Dziahilewiczowey y innych wszytkich sukcessorów y konsukcessorów, ius et interesse, których imiona y przezwiska, lubo nie są wyrażone, za wyrażone iednak poczytaiąc, do kaminice w Bogu zeszlego sławetnego pana Jana Czerniawskiego—kupca y mieszczanina Wileńskiego, leżącey na ulicy Subacz, w pewnym ograniczeniu, maiących y pretenduiących przez pozew pisany z kancellaryey szlachetnego urzędu b. r. Dil. na instancyą w Bogu wielebnego imci xiędza Józefa Jurczewskiego—ord. divi Basilii magni ad aedes Spiritus sancti, iako prefekta bractwa Studeńskiego tamże pod tytułem świętego cara Konstantyna na tenczas będącego, cum consensu eiusdem ordinis, a to do oddania y zapłacenia summy realney rękodayney na oblig zaciągnioney przez w Bogu zeszłą panię Janową Budzinę Czarniawską, na też kamienicę od bractwa Studeńskiego w roku tysiąc sześćset dziewięćdziesiąt piątym y na terminie, to iest złotych tysiąc dwieście talarową monetą, kóżdy talar rachuiąc po złotych sześciu nieoddaney, tudziesz census provenientis przez niemało lat od teyże summy do powrócenia szkod na prawo łożonych. Dnia trzydziestego pierwszego miesiąca Oktobra, roku teraznieyszego wyniesiony, y przez sług przysięgłych temuż szlachetnemu urzędowi burmistrzowskiemu radzieckiemu Wileńskiemu, wyżey specyfikowanym osobom pozwanym, podany; po wyściu quindeny legitime przypadaiącym. W którey sprawie, przed teraznieyszym urzędem intentowaney, stawaiąc personaliter imć pan Franciszek Ginielewicz—patron strony powodowey, produkował pozew quindeny y dowodził, że legitime na dzień dzisieyszy wychodzi, podług którego pozwu wzdawał zapozwanych niestawaiących y prosił contumaces declarari y adividendnm exequi zapozwać nakazania, przy illacyey y prozbie imci pana Sebestyana Pawłowickiego, imieniem sławetney paniey Anastazyey Budziney Czerniawskiey Janowey Rackiewiczowey y drugich którzy comparent, aby z onymi sprawa póty suspendowana była poki inni sukcessorowie y competitorowie dóbr w Bogu zeszłego sławetnego pana Jana Budy Czer-

niawskiego—kupca y mieszczanina Wileńskiego staną y przybędą: szlachetny urząd burmistrzowski radziecki Wileński, suspensa actione z sukcessorami y competitorami dóbr y kamienicy nieboszczyka pana Jana Budy Czerniawskiego, którzy komparent na dniu dzisieyszym innych niestawaiących contumaces proprimo adiuvenit et in eorum contumatiam, pro secundo, powtórnym pozwem quindeny wszytkich dołożywszy zapozwać nakazał.

W poniedziałek przed samym świętem świętego Mikołaia biskupa, to iest dnia piątego miesiąca Decembra, roku tysiąc siedmsetnego pierwszego.

W sprawie y akcyey wielebnego iegomości xiędza Józefa Jurczewskiego, ordinis divi Bazylii magni, ad aedes sancti Spiritus, iako praefecta bractwa Studeńskiego pod tytułem ś. cara Konstantyna, cum consensu eiusdem ordinis czyniącego, przeciwko sławetnym paniom Anastazyey Zahorskiey Zacharyaszowey Budziney Czerniawskiey, Justynie Migurzyniey, pozostałey wdowie, także Katarzynie Zahorszczańce, z kuratorami podług prawa należącemi, Pawłowi, Janowi y Theodorowi Zahorskim, także dzieciom sławetnego nieboszczyka pana Piotra Czerniawskiego, których imiona lubo niewyrażaią się, za wyrażone, iednak maiąc y y innym wszytkim, ius et interesse maiącym, do dóbr pozostałych y kamienicy w Bogu zeszłego sławetnego pana Czerniawskiego—kupca y mieszczanina Wileńskiego, o rzecz wyżey wyrażoną y po wyniesionych tak wiele dekretów ad videndum condemnari przed szlachetnym urzędem burmistrzowskim radzieckim Wileńskim uroszczoney, na dniu tedy dzisieyszym, po wyściu quindeny powtórney, legitime przypadaiącym, stanowszy osobiście iegomość pan Franciszek Ginielewicz—patron strony powodowey imieniem iegomości xiędza Józefa Jurczewskiego, dowiodszy, iż powtórny pozew quindeny, był legitime stronie pozwaney (iako to z relacyey sług przysięgłych dowiedziono iest) podany, z którego termin na dzień dzisieyszy przypadł, tychże pozwanych, w wierzchu mianowanych, wzdawał y iako w sprawie summaryi proces et obligationes na upad w rzeczy kondemnowania, oraz ad videndum exequii, zapozwać tychże pozwanych nakazania prosił. Jakoż szlachetny urząd burmistrzowski radziecki Wileński pozwanych wyżey specifikowanych uważywszy, iż ani przez się, ani przez należytych plenipotentów swoich nie stawaią y prawu nie są posłuszni, na upad rzeczy wzdał y onych że do exekucyey protertio zapozwać nakazał; przy interwencyey ichmościów panów Andrzeia Sebestyanowicza—pisarza ławicy Wileńskiey y Sebestyana Gawłowickiego—instigatora, officii praesentis imieniem stawaiących osób kompetitorów do dóbr nieboszczyka pana Jana Czerniawskiego.

W sobotę przed niedzielą Suchą, dnia iedynastego miesiąca Marca, roku tysiąc siedmnastego wtórego.

Na terminie dzisieyszym z pozwu na intencyę iegomości xiędza Józefa Jurczewskiego, który wyżey przeciwko sławetney paniey Anastazyey Zahorskiey Zacharyaszowey Budziney Czerniawskiey, Justynie Migurzynie, pozostałey wdowie, Katarzynie Zahorszczance cum assistentia curatorów, pout de iure y innym wszytkim w wierze sumienionym ius et interesu maiącym do dóbr y kamienice nieboszczyka pana Jana Czerniawskiego pozostałych, z kancellaryey praesentis officii, o to do kontinnowania sprawy względem nieoddania y niezapłacenia summy złotych tysiąca dwuchset na oblig przez w Bogu zeszłą imci panią Theo-

dorę Budzinę Czerniawską od bractwa Studeńskiego wziętych, tudziesz do przywiedzenia sprawy pomienioney ad hunc terminum, na którym pozostała y do konkludowania oney że oraz do exekucyey po otrzymaney kondemnacie, iako to szerzey w tym że pozwie wyrażono iest, w roku teraznieyszym, miesiąca Januaryi dnia dwudziestego pierwszego wyniesionego y pozwanym prawnie y należycie przez sług przysięgłych temu szlachetnemu urzędowi burmistrzowskiemu radzieckiemu Wileńskiemu podanego legitime przypadaiącym, w którey sprawie in praesenti officio agituiącey się, szlachetny imć pan Franciszek Ginielewicz—patron strony powodowey imieniem oneyże personaliter stawaiąc wzdawał pozwanych, iako nie stawaiących y prawu nie posłusznych y prosił contumaces declarari, in quorum contumaciam dowiodszy, że za trzecim quindeny pozwem są zapozwani y nie na takowych upornych po trzeci raz niestawaiących podług prawa y zwyczaiu subsellum teraznieyszego non desideratur, ieno exekucya, do którey zapozwano; dla tego prosił decerni executionem na wszelkich dobrach pozwanych osób leżących y ruchomych, a osobliwie na kamienicy nieboszczyka pana Jana Czerniawskiego, do którey kamienicy intromissyey, na osobę iegomości xiędza Jurczewskiego—pryncypała, aktora y całego bractwa Studeńskiego przysądzenia y dla podania oney kamienicy y w intromissyą szlachetnych imci panów radziec, e medio sui deputowania, oraz refusionem szkod y nakładów prawnych nakazania instantissime suplikował. Przy insinuacyey y konnotowaniu diligencyey iegomości pana Andrzeia Sebestyanowicza—pisarza ławniczego Wileńskiego, imieniem iegomości pana Hrehorego Stefanowicza y innych sukcessorów tey kamienicy, którzy comparent szlachetny urząd burmistrzowski radziecki Wileński, wrażywszy dobrze illacyey patrona strony powodowey, iż pozwani ani przez się, ani przez swoich należytych plenipotentów, będąc po trzecie pozwem quindeny legitime zapozwanemi, upornie niestawaią (zastawiwszy in suspenso tęż samą sprawę imci xiędza Jurczewskiego z sukcessorami nieboszczyka pana Jana Czerniawskiego, którzy komparent) onych że iako prawu nieposłusznych wzdał y pro contumacibus deklarował, et in eorum contumatiam tertio decretatam exekucyą na wszelkich dobrach ich, a osobliwie na kamienicy wyżey pomienioney.

1702 г. Іюля 12 дня.

Изъ книги № 5134, за 1700—1704 г., л. 364.

110. Опредѣленіе Виленскаго магистрата по дѣлу братства св. царя Константина и Елены съ наслѣдниками Чарнявской, заявившими претензію на каменный домъ въ г. Вильнѣ, присужденный братству.

По жалобѣ префекта ученическаго братства во имя свв. царя Константина и Елена, учрежденнаго при Виленскомъ Св.-Духовскомъ монастырѣ, на наслѣдниковъ Виленской купчихи Будиной, объ исполненіи ими завѣщанія покойной Будиной, магистратъ въ своемъ засѣданіи слушалъ доводы обѣихъ тяжущихся сторонъ; сущность ихъ заключалась въ томъ, что уполномоченный префекта требовалъ немедленной уплаты завѣщанной суммы или же вмѣсто оной передачи братству каменнаго дома на Субочь улицѣ, а уполномоченный отвѣтчиковъ требовалъ отклоненія этого дѣла отъ рѣшенія впредь до совершеннолѣтія нѣкоторыхъ наслѣдниковъ покойной. Магистратъ, основываясь на духовномъ завѣщаніи, рѣшилъ это дѣло въ пользу братства и даже запретилъ отвѣтчикамъ подавать апелляцію въ королевскій судъ.

We śrzoda przed świętą Małgorzatą, to iest dnia dwunastego miesiąca Julii, roku tysiąc siedmsetnego wtórego.

W sprawie akcyey w Bogu wielebnego xiędza Jozepha Jurczewskiego — ord. divi Basilii magni ad aedes sancti Spiritus, iako prefecta congregacyi studeńskiey pod tytułem świętych cara Konstantyna y Heleny, tu w Wilnie będącey, imieniem teyże congregacyi, y za consensem totius ordinis sui czyniącego przeciwko sławetnemu panu Pawłowi Zahorskiemu y wszystkim sukcessorom y konsukcessorom po zeszłey z tego świata sławetney pani Theodorze Pawłownie Budziney Czarniawskiey—kupcowey mieszczańce Wileńskiey pozostałym, tudziesz creditorom y competitorom do dobr y kamienicy teyże przerzeczoney pani Czarniawskiey, tu w Wilnie, na Subacz ulicy leżącey, ius et interesse maiącym, których imiona y przezwiska, lubo nie są wyrażone iednak poczytaiąc o rzecz wyżey w aktach specifikowaną intentowaney y przed szlachetnym urzędem burmistrzowskim radzieckim Wileńskim agituiącey się, na terminie ninieyszym po przewołaniu sprawy z regestru vigore dekretu szlachetnego urzędu burmistrzowskiego radzieckiego Wileńskiego, którym in futura iuris die procedować y odpowiadać pozwanym nakazano, od aktora patron szlachetny p. Franciszek Ginielewicz, personaliter stawaiąc, produkował y czytał oblig w roku tysiąc sześćset dziewięćdziesiąt czwartym, miesiąca Januaryi dziesiątego dnia, do wyż rzeczony sławetney pani Theodory Pawłowny Budziney Czarniawskiey congregacyi studeńskiey ss. cara Konstantyna y matki iego Heleny, tu w Wilnie, przy cerkwie świętego Ducha wielebnych oyców bazylianów zostaiącey, dany, w któ-

rym obligu na wszystkich dobrach swych, gdziekolwiek będących, a mianowicie, na kamienicy w Wilnie, na ulicy Subacz, w pewnych granicach będącey, to iest ex una szlachetnego imci pana Romanowicza—burmistrza, ex altera do tego zaś między kamieniczką oyców bazylianów conwentu ritus graeco-nonuniti ad aedes Spiritus s. należącey partibus, na którey teraz actores repetunt długu sobie winnego tysiąca dwuchset złotych kwoty, od tey summy pochodzącey, y szkod nakładów prawnych na złotych dwieście spendowanych, opisała się, owszem, wszystkich sukcessorów, nullo exoluso, do zapłacenia tego długu po swoim zeyściu, inquantumby nie wypłaciła sama za żywota, obligowała pod troiakiemi zarękami; po którego obligu przeczytaniu prosił approbaty dekretu intromissyi w kamienicę Czarniawską, zapłacenia zarąk troiakich, podług opisu w Bogu zeszłey sławetney pani Theodory Rostowny Budziney Czarniawskiey, tudziesz kwoty od summy tysiąca dwuchset od niemałego czasu pochodzącey y szkod, nakładów prawnych na złotych dwieście erogowanych, instanter, instantius, instantissime domawiał się. E konverso stawaiąc szlachetny iegomość pan Sebestyan Gawłowicki—instygator urzędu burmistrzowskiego radzieckiego Wileńskiego, patron sprawy pozwanych, wnosił, iż są succesores niektórzy minorennes, ani maią annos discretionis, a do tego że wnuk nie powinien z dóbr swoich płacić długu, ale tey własnych, która się opisała, za czym tey sprawy odłożenia do tąd, aż przydą ad competentiam annorum successorowie upraszał. Na co patron strony powodowey wyż mianowany szlachetny pan Franciszek Ginielewicz replikuiąc powiedział: iż ta ratia sufragari nie może, gdyż w obligu nieboszczyca pani Czarniawska, nie tylko na osobie swey, lecz y na sukcessorów opisala się podług prawa zaś iak się kto opisze, tak płacić powinien; ani też odłożenia sprawy do wzrostu lat sukcessorów dopraszać się może, gdyż sprawa zapisana summarii processus, przeto tey illacyi imci pana Gawłowickiego utulenia, kamienicy zaś wielebnemu iegomości xiędzu aktorowi tak w summie pryncypalney złotych tysiąca dwuchset y kwoty od teyże summy pochodzącey, iako y szkod nakładów prawnych na złotych dwieście expendowanych, przysądzenia prosił y afektował. Szlachetny urząd burmistrzowski radziecki Wileński, dobrze uważywszy, iż w Bogu zeszła sławetna pani Theodora Rostowna Budzina Czarniawska nie tylko na swey własney osobie, ale y sukcessorów wszystkich, nemine excluso, opisała się y kamienicę tą, o którą lis vertitur, onerowała, sprawa zaś iest zapisana, summarii processus et oneram pati nie może, za czym uchyliwszy illacyą iegomości pana Gawłowickiego—instygatora szlachetnego urzędu burmistrzowskiego radzieckiego Wileńskiego, patrona pozwanych, w samey sprawie directe respondere nakazał. Od którego dekretu tenże patron strony pozwaney grawamen być sobie alleguiąc do sądów i. k. mci zadwornych assesorskich appelował y dopuszczenia tey appellacyi upraszał y potrzebował. Urząd radziecki burmistrzowski w appellacyi, iako w sprawie obligowey zapisowey summarii processus nie dopuścił. Szlachetny zaś pan Gawłowicki—instygator sądów burmistrzowskich radzieckich Wileńskich, patron sprawy pozwanych, de prosequenda appelatione protestował się imieniem swoich pryncypałów. Szlachetny urząd burmistrzowski radziecki Wileński pro primo, secundo et tertio napomniał, tandem, gdy się naprawować y directe od-

pensować nie chciał, tedy pozwanych sukcessorów w Bogu zeszłey sławetney pani Theodory Rostowny Budziney Czarniawskiey y wszystkich kreditorów, competitorów na upad w rzeczy wzdał. Którą kondemnatę do execucyi przywodząc, kamienicę pozwanych sukcessorów, Czarniawskich w Bogu wielebnemu imci xiędzu Józefowi Jurczewskiemu ordinis divi Basilii magni ritus graeci-nonuniti, przy cerkwi świętego Ducha w Wilnie będącemu, praefektowi kongregacyi Wileńskiey świętych cara Konstantyna y Heleny matki iego y całey congregacyi studeńskiey, w summie pryncypalney tysiąca dwuchset złotych, oraz quocie od teyże summy przez lat nie mało nie płaconey, tudzież za szkody y nakłady prawne na złotych dwieście eregowane, mocą ninieyszego dekretu przysądził y intromissyą w roku teraznieyszym tysiąc siedmsetnym wtórym, miesiąca Marca dnia iedynastego nakazaną, intoto approbował y roborował. Przy protestowaniu się imci pana Gawłowickiego, imieniem sukcessorów y competitorów de grawaminoso iudicato przy reprotestacyi imci pana Franciszka Ginielewicza imieniem wielebnego xiędza Jurczewskiego y całey congregacyi świętych cara Konstantyna y Heleny matki. Co iest zapisano.

1709 г. Мая 4 дня.

Изъ книги № 5135, за 1707—1712 г., л. 350.

111. Продажная запись отъ монахини Виленской базиліанской обители при церкви св. Троицы Варвары Минкевичовны радцѣ Духовичу на часть каменнаго дома и двухъ лавокъ въ г. Вильнѣ.

Монахиня базиліанской обители при церкви Св.-Троицы Варвара Минкевичова, послѣ смерти своего отца Виленскаго бургомистра Петра Минкевича должна была получить законную часть наслѣдства, состоявшаго изъ каменнаго дома и двухъ лавокъ, и оцѣненнаго въ 3,000 злотыхъ; продавши эту часть ратману Дубовичу, монахиня и выдаетъ настящую квитанцію въ полученіи 3,000 злотыхъ

We wtorek przed niedzielą świąteczną, dnia czternastego miesiąca Maia, roku tysiąc siedmsetnego dziewiątego.

Przed nami Sebestyanem Gawłowickim, Stefanem Carewiczem—raycami rocznemi, tudziesz y przedemną niżey wyrażonym pisarzem et in praesentia utsciwych Michała Wenckielewicza, Jana Mickiewicza — sług przysięgłych, którzyśmy według aktu wczorayszego zeszli do forty wielebnych pp. bazylianek konwentu Wileńskiego zakonu świętego Bazylego wielkiego, przy cerkwi świętey Tróycy, gdzie stawaiąc u forty oczewiście w Bógu wielebna imci panna Barbara Minkiewiczowna, in assistentia w Bogu wielebney imci pany Konstancyey Studnic-

kiey—starszey tegoż zakonu ś. Bazylego wielkiego, y z kuratorem imci panem Hrehorym Stefanowiczem Wargałowskim—raycą Wileńskim, sobie przydanym, dobrowolnie, bez żadnego przymusu zeznała na osobę imci pana Alexandra Duchowicza—raycy Wileńskiego y małżonki iegomości pani Anny Minkiewiczowny, Duchowiczowey r. W. ten list quietacyinny przyznała y do akt podała, pisany w te słowa:

Ja Barbara Minkiewiczowna—zakonnica reguły ś. Bazylego, przy cerkwi ś. Tróycy w Wilnie w uniey świętey będącey, zostaiąca, maiąc na to od w Bogu przewielebney imci panny Konstancyey Studnickiey—przełożoney naszey licentią y osobliwe pozwolenie iako nasza powinność obedientia y posłuszeństwo każe według reguły zakonney, czynię wiadomo z kuratorem, mnie podług prawa służącym tym moim wieczystey przedaży listem zapisem, komu by teraz y na potym będęcego wieku ludziom wiedzieć należało, iż ia maiąc równą część z drugiemi konsukcessorami po zeyściu z tego świata imci pana Piotra Minkiewicza—burmistrza Wileńskiego y ieymość pani Konstancyey Ohurcewiczowny — Piotrowey Minkiewiczowey, rodziców moich, w dobrach stoiących, to iest w kamienicy Minkiewiczowskiey w Wilnie, na Sawicz ulicy, w pewnym ograniczeniu będącey, tudzież w dwuch kramach na Ambarach, z iedney pod kamienicą, Giełda Wielka nazwaną, a z drugiey pod kamienicą quondam Odorska, a teraz iaśnie w. imci xiędza Połubińskiego, nominata biskupa Żmudzkiego leżącey, na mnie spadłą w tych dobrach część pomienioną, mnie należącą, wszystką ogulnie, nic sobie nie wymuiąc, nie wyłączaiąc, ani zostawuiąc, na wieczność przedałem imci panu Alexandrowi Duchowiczowi—raycy Wileńskiemu y ieymość pani Annie Minkiewiczownie Duchowiczowey małżąkom, za summę pieniędzy trzy tysiące złotych polskich, którą summę pomienioną za wysz przerzeczoną część moią w dobrach Minkiewiczowskich rzeczewiście skutkiem samym odliczywszy y do rąk moich odebrawszy, — zadania tey summy trzech tysięcy złotych imci pana Alexandra Duchowicza — raycą Wileńskiego y ieymość panią Annę Minkiewiczownę Duchowiczową małżonków wiecznemi a nieodzownemi czasy kwietuię, żadnego prawa y przystępu o tę summę przezemnie odebraną do ichmość samych y sukcessorów ichmci nie zachowuiąc. Wolen tedy y mocen będąc imć pan Duchowicz y małżonka iegomości iuż, od daty tego mego dobrowolnego wieczystey przedaży listu zapisu tą częścią, mnie należącą, która kolwiek na mnie przypadnie, iako swą własnością szafować, według woli y upodobania swego budować, murować, restaurować, pożytków wszelkich wynaydować, komu chcąc dać, darować, przedać, zastawić, zamienić, swoim prawem puścić, bez żadney odemnie y successorów moich y od kogo kolwiek przeszkody; y owszem, ieśliby kto chciał iakim kolwiek praetextem iaki przystęp stłać, od każdego takowego u każdego sądu y prawa swym kosztem zastępować y ewinkować powinna będę tyle razy, ile razy potrzeba wyciągać będzie, pod zapłaceniem ważności rzeczy, to iest złotych trzech tysięcy,—którą to mocą ewikcyą na wszelkie moie dobra, które nam y da Pan Bóg mieć mogę, a osobliwie na summy pieniężne, mnie należące, u kogoż będące, wnoszę y onę evikcyą tą oneruię, co mam we wszystkim ziścić y dotrzymać, pod zaręką takowey że summy trzech tysięcy złotych, o którę zarękę w niedotrzymaniu, abo w naruszeniu w iakimkolwiek punkcie, abo paragrafie tego mego dobro-

wolnego wieczystey przedaży listu wolen mię do każdego sądu zapozwać mieskiego ratusznego, maydeburskiego, ziemskiego, grodzkiego, trybunalskiego, zadwornego assessorskiego, relacyinego marszałkowskiego, a uchoway Boże interegnum, kapturowego y inszego wszelakiego sądu y prawa, gdzie ia, będąc in casu naruszenia tego listu mego dobrowolnego wieczystego zapisu, w iakim kolwiek punkcie y paragrafie do ewikcyey y zaręki zapozwana, żadnemi exceptiami, dilaciami nie powinna będę się zasłaniać, ani żadnym sposobem wymawiać się od zarąk y ewikcyey, ale za pozwem lub zakazem y ustnym sprawić się powinna będę odtąd wszelki według obowiązków moich wskazywać y mocną odprawę czynić, wolen y mocen będzie; a ia, iako sądu o zły wskaz, tak strony o zły przewod prawa turbować niepowinna będę y wszelkich appellacyi do wszystkich sądów zrzekam, a y po zapłaceniu zarąk, by nie poiednokrotnie, przecie ten móy wieczysty dobrowolny list zapis przy mocy y walorze swym nienaruszenie zostawać ma na potomne czasy. Y na tom ia dała ten móy dobrowolny wieczystey przedaży zapis list z podpisem ręki mey y z podpisem rąk ichmciów panów pieczętarzów, ustnie y oczewisto odemnie uproszonych.

Pisan w Wilnie, roku 1709, miesiąca Maia czwartego dnia. U którego to listu podpisy są takowe: Konstancya Studnicka—zakonu świętego Bazylego wielkiego starsza konwentu Wileńskiego; Barbara Minkiewiczowna—z. ś. B. w. Jako kurator według prawa przydany do tego aktu w Bogu wielebney imci Barbarze Minkiewiczownie z. ś. B. w. podpisuię się: Hrehory Stephanowicz Wargałowski—r. W. Podpisy ichm. pp. pieczętarzów takie. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od imci panny Barbary Minkiewiczowny—zakonnicy zakonu ś. Bazylego wielkiego do tego zapisu podług prawa podpisuię się: Mikołay Kazimierz Brzozowski B. w. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz do tego zapisu od w Bogu wielebney imci panny Barbary Minkiewiczowny zakonnicy ś. B. w. ręką moią własną podpisuię się: Andrzey Minkiewicz. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz do tego zapisu od w Bogu wielebney imci panny Barbary Minkiewiczowny z. ś. B. w. ręką moią podpisuię się: Jan Jozeph Fiedorowicz Hryniewicki pp. k. w. mp. Który to list dobrowolny wieczysty kwietacyiny zrzeczny zapis przed urzędem burmistrzowskim radzieckim Wileńskim y przed ichmć panami delegowanymi przyznany, a za przyznaniem urzędownym utwierdzony, iako iest do xiąg wpisany, tak stronie potrzebuiącey z tychże xiąg wydany. Dan w Wilnie ut supra.

1709 г. Мая 24 дня.

Изъ книги № 5135, за 1705—1712 г., л. 348.

112. Квитанціонная запись отъ Виленской женской обители при церкви св. Троицы бургомистру Брозовскому въ полученіи отъ него, какъ отъ опекуна, законной наслѣдственной доли имущества монахини Варвары Минкевичовны.

Виленская женская обитель при церкви Св.-Троицы выдаетъ настящую квитанцію Виленскому бургомистру Брозовскому въ томъ, что обитель получила отъ него, какъ отъ опекуна Варвары Минкевичовой, всю слѣдуемую ей по закону часть наслѣдства, какъ въ деньгахъ, такъ и недвижимомъ имуществѣ; при этомъ обитель заявляетъ, что часть каменнаго дома и двѣ лавки были проданы имъ Виленскому радцѣ Духовичу.

W poniedziałek po niedzieli szóstey po Wielkiey nocy, dnia trzynastego miesiąca Maia, roku tysiąc siedmsetnego dziewiątego.

Przed szlachetnemi ichmościami panami Sebestyanem Gawłowickim y Stephanem Carawiczem — raycami Wileńskiemi, y przedemną pisarzem ordynaryinym niżey na podpisaniu się wyrażonym in assistentia sług urzędowych przysięgłych utsciwych Michała Węckielewicza y Jana Mackiewicza od szlachetnego urzędu burmisstrzowskiego radzieckiego Wileńskiego dla przyznania wieczystey kwietacyi deputowanymi et faciem totius officii reprezentuiącymi u fórty wielebnych panien zakonnych świętego Bazylego wielkiego, przy cerkwi świętey Tróycy religiey greckiey in unione ś. zostaiącey, wielebna ieymość panna Barbara Minkiewiczowna — zakonnica reguły świętego Bazylego wielkiego, przy teyże cerkwi świętey Tróycy w Wilnie zostaiąca, maiąc na to pozwolenie starszych swoich, in assistentia na tenczas ichmciów p. kuratora, do tego actu podług zwyczaiu prawa maydeburskiego należącego y przez urząd burmistrzowski radziecki Wileński approbowanego, imci pana Sebestyana Gawłowickiego—raycy Wileńskiego, na tenczas przytomnego, list swóy kwitacyiny dobrowolny zapis ręką swą własną y ichmć panów zakonnych podpisany o rzecz niżey wyrażoną, iawnie, dobrowolnie y wyraznemi słowy na osobę imci pana Mikołaia Brzozowskiego — burmistrza Wileńskiego, oraz na osobę ieymości paniey Anastazyi Sokołowskiey Mikołaiowey Brzozowskiey—burmistrzowey Wileńskiey, dzieci y sukcesorów ichmościów przyznała y do akt za konsensem starszych zakonu świętego Bazylego y za konsensem imci pana kuratora urzędownie sobie przydanego, imci pana Sebestyana Gawłowickiego—raycy Wileńskiego, także całego konwentu panien bazylianek, przy cerkwi ś. Tróycy zostaiącego, imieniem podała, pisany temi słowy:

Ja Konstancya Studnicka — starsza, ia Barbara Minkiewiczowna, iako sama ak-

torka y my wszystkie zakonnice reguły świętego Bazylego wielkiego, w konwencie Wileńskim przy cerkwi świętey Tróycy mieszkaiąca, na znak dzwonka podług zwyczaiu klasztoru naszego zgromadzone, czyniemy wiadomo y zeznawamy tym naszym listem dobrowolym kwietacyinym wieczysto zrzecznym, podaiąc do wiadomości teraznieyszego y na potym będącego wieku ludziom, komu by o tym wiedziec należało, iż co w dobrach ruchomych y leżących po zeyściu świętey pamięci imci pana Piotra Minkiewicza — burmistrza Wileńskiego, y ieymość pani Konstancyi Hurcewiczowny Piotrowey Nunkiewiczowey—burmistrzowey Wileńskiey, rodziców imci panny Barbary Minkiewiczowny, pozostałych, w mieście i. k. mci Wilnie leżących, prawem przyrodzonym spadkowym pewna część wielebney pannie Barbarze Minkiewiczownie—zakonney reguły świętego Bazylego wielkiego konwentu naszego Wileńskiego, w dobrach oyczystych y macierzystych spadła, która to część aż do wstąpienia do zakonu pomienioney panny Barbary Minkiewiczowny w ręku y dyspozycyi imci pana Mikołaia Brzozowskiego — burmistrza Wileńskiego, iako opiekuna zostaiąc, potym za wstąpieniem do zakonu panny Barbary Minkiewiczowny konwentowi naszemu Wileńskiemu należało, ponieważ też y imć pan Brzozowski—burmistrz Wileński, tak summę podług inwentarza, na część panny Barbary Minkiewiczowny należącą, spełna wszystkie do rąk naszych wyż namienioney starszey y całemu konventowi naszemu oddał, tak też y w dobrach leżących, w kamienicy y dwuch kramach, które z woli mnie starszey y wszystkich siostr konwentu naszego, także panny Barbary Minkiewiczowny, zakonnicy, iako aktorki, są przedane imci panu Duchowiczowi — raycy Wileńskiemu, we wszystkim dosyć się nam stało, przeto ia wyż namieniona starsza y ia Barbara Minkiewiczowna, y my wszystkie zakonnicy reguły świętego Bazylego wielkiego konwentu Wileńskiego, ze wszystkim ukontentowane y aquietowane będąc, iako z skutecznego dość uczynienia y zapłacenia wszystkich części dóbr oyczystych y macierzystych spadkowych, leżących y ruchomych, wielebney pannie Barbarze Minkiewiczownie zakonnicy konwentu naszego należących, imci pana Mikołaia Brzozowskiego—burmistrza Wileńskiego, y samą imć y sukcessorów ichmości, wiecznemi a nigdy nieodzownemi czasy kwietuiemy, żadnego sobie y konwentowi naszemu prawa przystępu praetextu y należności do pomienionego imci pana Brzozowskiego y samey ieymości y do dóbr y sukcessorów ichmościów nie zachowuiemy, tak od wszelkich osób, któreby się iakowym kolwiek sposobem pomienionego imci pana Brzozowskiego y samą ieymość turbowali, pozywali y inquitowali, bronić, oczyszczać y zastępować swoim własnym kosztem y nakładem, tak wiele razy, ile tego potrzeba będzie wyciągała, u każdego sądu y prawa, urzędu mamy y powinni będziemy pod zaręką dwuch tysięcy złotych, którą to zarękę y ewikcyą wnosząc na wszelkie dobra nasze leżące y ruchome gdzie kolwiek będące, daiemy moc y pozwolamy w naruszeniu y niedotrzymaniu by w naymnieyszym punkcie tego listu dobrowolnego zapisu naszego pozwać y zakazać, do wszelkiego sądu, prawa y urzędu, by też nie należnego, duchownego y świeckiego, nie tylko gdzie dobra nasze zostaią, ale gdzie ieno kolwiek z woli y upodobania ichmościów będzie, gdzie my stanąwszy żadnego nie excypuiąc forum y żadnych dobrodzieystw nie zażywaiąc prawnych, których się zrzekamy y nic do tego

listu dobrowolnego zapisu nie mówiąc, onego przyczynami żadnymi prawnemi, pogotowiu nieprawnemi nie biorąc wszelkiemu nakazowi podlegać y wszelkie wskazy, by też nayobciążliwsze, ponosić, żadnych do wyższego sądu nieuraszczaiąc dylacyi mamy y powinni będziemy, ani że sądu o zły wskaz, tak też strony o zły przewod prawa pożywać y turbować niemamy pod tąż wysz mianowaną zaręką, którą chciaybyśmy nie poiednekrotnie zapłacili, przecież ten list dobrowolny nasz zapis przy zupełney mocy y walorze ma zostawać wiecznymi, nigdy nieodzownymi czasy. Do którey przy publiczney pieczęci naszey klasztorney rękoma naszemi podpisawszy, ichmościów panów pieczętarzów, imionami y przezwiskami niżey wyrażonych, o podpis ręką uprosiliśmy. Pisan w konwencie naszym Wileńskim, roku tysiąc siedmsetnego dziewiątego, miesiąca Maia dwudziestego czwartego dnia. U tego listu wieczysto kwitacyinego zapisu podpisy rąk takowe: Konstancya Studnicka—z. ś. Bazylego starsza konwentu Wileńskiego ręką swą; Barbara Minkiewiczowna, zakonnica ś. Bazylego wielkiego; Alexandra Ichnatowiczowna—zakonu świętego Bazylego wikarya konwentu Wileńskiego ręką swą; Daniela Czyżówna—z. ś. B. w. consultorka, mp.; Anna Junniewiczowna—z. ś. B. w. consultorka ręką swą; Ludwika Kossobucka, z. ś. B. wielkiego consultorka ręką swą. Który to list dobrowolny wieczysto kwietacyiny zapis, iako za przyznaniem urzędowym iest utwierdzony y do xiąg przyięty, tak stronie potrzebuiącey iest z xiąg extraktem wydany. Co iest do xiąg zapisano.

1709 г. Ноября 1 дня.

Изъ книги № 5365, за 1772—1789 г., стр. 324.

113. Контрактъ, по которому провизоры Виленскаго русскаго Спасскаго госпиталя отдаютъ въ арендное содержаніе мѣщанину Окушкѣ часть пустаго плаца въ г. Вильнѣ, принадлежащаго госпиталю.

Госпитальные провизоры при церкви св. Спаса въ видахъ увеличенія госпитальныхъ доходовъ уступили въ арендное пользованіе Виленскому мѣщанину плацъ на Субочь улицѣ возлѣ костела Августіанъ; при этомъ они обязываютъ его выстроить на свой счетъ заборъ и платить ежегодной аренды по 2 злота.

Feria sexta ante dominicam vigesimam quintam post Pentecosten, die decima quinta mensis Nowembris, anno Domini millesimo septingentesimo septuagesimo sexto.

Coram nobili iudicio advocatiali et scabinali Vilnensi comparendo personaliter generosus dominus Thomas Filipowicz—patronus causarum nomine famatorum domino-

rum Alexandri et Mariannae de Kublickich Chmarzynsciorum — negociatorum et civium Vilnensium coniugum, praesentes literas arendatarias parato scripto praeconceptas, cum introfusius contentis ad acta obtulit. Quarum literarum, praemisso modo ad acta oblatarum, de verbo ad verbum rescribendo contenta, tenor sequitur estque talis:

My prowizorowie szpitala świętego Spasa, niżey wyrażeni na podpisach rąk naszych y zgodnie iednostaynemi głosami obrani, na ten czas przy zasiadaniu wielmożnych ichmościów xięży officiałów Wileńskich y ichmościów panów burmistrzów, tudzież ichmościów panów rayców Wileńskich z greckiey strony, na dwóch sessyach, czyniemy wiadomo naszym skryptem dobrowolnym wszytkim do tego należącym, iż iako prowizorowie iurisdice electi, pleni iuris w funkcyi naszey będąc y maiąc moc sobie daną od całey rady sessionis, na wyż specifikowanych sessyach, do wynaydowania wszelakich pożytków na prowizyą szpitalną świętego Spasa, z kamienic, domków y placów, do szpitala pomienionego przynależących, puścilismy y zaarendowaliśmy sławetnemu panu Jerzemu Okuszce y samey sławetney pani Marcie Girdziukiewiczownie Jerzyney Okuszkowey, małżonkom, mieszczanom miasta stołecznego iego królewskiey mości Wilna y sukcessorom ichmościów część placu gołego, należącego do szpitalu, chąc mieć pożytek na prowizyą szpitalną, aby nie pustowała y niewakowała daremno, w samym mieście Wileńskim, na Sawicz ulicy będącą, przeciwko kościoła wielebnych oyców świętego Augustyna reguły eremitów de lagra manica, do tyłu domu pana Jerzego Okuszki przyległego, wszerz iako parkan idzie imścin sążni sześć, wdłuż zaś sążni pięć wymierzonego, którą część placu swoim własnym kosztem y nakładem zaparkanić ma pan Jerzy Okuszko. Już mocen y pewien za tym naszym prowizorskim pismem danym sobie, pan Jerzy Okuszko, będąc wolno tedy z tey części placu, sine ullo impendimento, iakich zachce wynaydować pożytków lub budynek gospodarski iaki dla swey wygody kosztem własnym wybudować y wystawić. Z którey części placu w rok ma y powinien będzie pan Jerzy Okuszko y sukcessores iegomości do nas prowizorów szpitalnych y sukcessorów naszych terragium albo poziemnego, nie pochibiaiąc terminu y czasu niżey wyrażonego, płacic po złotych dwa, który na dwie raty, pierwszę ratę, to iest ieden złoty na Boże Narodzenie według starego kalendarza, drugą w lecie na święty Piotr ruski według tegoż kalendarza starego ratę, to iest drugi złoty currenti moneta, na co kwity maią być dawane od nas. Waruiemy tym pismem naszym dobrowolnym arendownym prowizorskim to panu Jerzemu Okuszce, że in quantum by pan Jerzy Okuszko y sukcessorres onego nie chcieli tego szmata placu daley trzymać y onego na swóy pożytek zażywać, tedy wolno będzie panu Jerzemu Okuszce y sukcessorom iego, po nim następuiącym, tę część placu sine ulla praepeditione opisać, a budynek y oparkanienie, iako swoie kosztem własnym wybudowane z tey części placu bez żadney przeszkody od nas prowizorów szpitalnych świętego Spasa y na potym od następców naszych turbacyi rozebrać, przeciwko, na drugie mieysce, przestawić, lub komu chcąc przedać, dać, darować, a do nas zaś prowizorów szpitala świętego Spasa, iako aktorów należytych y sukcessorów naszych, ten szmat placa wszerz na sążni sześć, a w dłuż na sążni pięć, goły bez żadnego budynku y bez żad-

nego ogrodzenia, pusty, iako na ten czas był puszczony y zawiedzony od nas panu Jerzemu Okuszce, małżonce onego y sukcessorów iego, redire ma. Waruiemy y to ieszcze panu Okuszce, iż nicht niema ani delegowani z gromady sessionis nostrae pociągać z tey części placu do płacenia składanki, podatku y kontrybuciey iakiey, okrom terragium na rok złotych dwuch, iako się wyżey wyraziło. Na co, dla lepszey mocy y waloru większego, przy podpisach rąk naszych, daliśmy panu Jerzemu Okuszce y samey pani Marcie Girdzinkiewiczownie Jerzyney Okuszkowey y sukcessorom onych te nasze dobrowolne arendowne pismo na tę część placu gołego ze wszystkiemi prekawcyami, iako się opisało wyżey. Pisan w Wilnie, roku tysiąc siedmsetnego dziewiątego, miesiąca Nowembra pierwszego dnia.

Apud quas literas arendatarias, praemisso modo ad acta oblatas, subscriptiones manuum sequuntur tales: Jan Kazimierz Szostak—proto-prezbiter Wileński cerkwi świętego Mikołaia, prowizor świętego Spasa szpitala; Stefan Carewicz—rayca Wileński y prowizor szpitala świętego Spasa mp. Do tego contraktu odebralichma taerragium podczas powietrza quituiąc beczkę piwa y garniec gorzałki od iegomości pana Jerzego Okuszki. Anno millesimo septingentesimo vigesimo octavo, die vigesima quinta Octobris. Ta kopia, która iest zgodna z samym oryginałem, który przy nas prowizorach został, podpisuię się: Mateus Osipowicz—radca Wileński. Quae praesentes literae arendatariae, praemisso modo ad acta oblatae, sunt actis nobilis iudicii advocatialis et scabinalis Vilnensis inscriptae.

1711 г. Января 10 дня.

Изъ книги № 5135, за 1705—1712 г., л. 514.

114. Жалоба Виленскаго бургомистра Андрея Сенчилы на Виленскій Св.-Духовскій монастырь по поводу будто-бы незаконнаго присвоенія послѣднимъ наслѣдственнаго имущества перваго.

Вышепомянутый бургомистръ жалуется на Виленскій Св.-Духовскій монастырь по поводу будто незаконнаго завладѣнія имъ наслѣдственнымъ его имуществомъ, перешедшимъ во владѣніе монастыря по духовному завѣщанію его матери. Сенчило между прочимъ приводитъ слѣдующіе мотивы законности своего домогательства: 1) онъ долженъ получить свое наслѣдство потому, что онъ законный наслѣдникъ; 2) отреченіе его отъ правовладѣнія лавкой было сдѣлано съ условіемъ, что ему выдадутъ денежное вознагражденіе; 3) расходы на погребеніе матери и будущіе непредвидѣнные расходы.

Sabbatho post festum trium Regum, die decima mensis Januarii, anno Domini millesimo septingentesimo undecimo.

Nobilis dominus Andreas Sienczyło—proconsul Vilnensis, veniens ad cancellariam nobilis officii prokonsularis Vilnensis et

personaliter comparens istam obtulit protestationem tenore sequenti: żałował, solenniter protestował się y manifestował imci pan Andrzey Sienczyło—burmistrz Wileński na wielebnego oyca ihumena monastyru Wileńskiego świętego Ducha ritus graeci y na innych oyców tegoż monasteru, o imionach y przezwiskach sobie wiadomych, o to y takowym sposobem: iż gdy pan protestant żałuiący, non competentium annorum będąc, in tutella dobrodzieyki matki swey, czasu podziału między siostrami, una cum earum maritis, respectu starszeństwa małżeńskiego, iako y bratem starszym równey ze wszytkiey ruchomości y summ gotowych części domówić się nieumiał y nie ważył się, tylko zapatruiąc się na respekty, łaskę dobrodzieyki ieymci pani matki, musiał ob reverentiam et metum silentio praeterire y tak podlegał dispozycyii y matczyney woli; po niemałym zaś czasie, wyszedszy z opieki aequalem pretędował sortem ze wszystkich dóbr, deklaracya nieboszczki dobrodzieyki matki ad satisfactionem aequaliter z drugimi konsukcessorami, alias z swoich dóbr in defectu oycowskich do uspokoienia in toto protestanta toties zakraczała, quoties protestant domawiał się, a niewiedział o tym, iż wielebni oycowie ś. Ducha ritus graeci swoimi sposobami iakimiści subtelnemi proprie na upadek protestanta perswazyami, radą, y na iaki koniec do tego nieboszczkę matkę protestanta tak nakłonili, że krom imbarny pod Wielką Giełdą wieczystey, per commutationem z nieboszczykiem imci panem Janem Mickiewiczem—raycą Wileńskim, nabitey, wielebnym oycom, per modum pii legati, oddała, nie wiedząc, że pia legata rectam concernunt puritatem, onera expellunt impedimenta successionis non acceptant, a wcale nieznaiąc ius haereditarium, iak się disponuie, quod iubet non disputat, iż bona haereditaria alienari non possunt, po expiracyi z kilku lat iuż iakoby oddanego, a barziey wymożonego kramu, miłością macierzyńską powagą y submissyą swą nagrodzić y ukontentować należycie, deklarowawszy za ten kram kosztuiący dwuch tysiący pięciuset tynfów, z swoich dóbr własnych pana protestanta, tak zniewoliła, iż musiał ze wszytkich racyi non tam libenter, quam reverenter żaluiący zrzeczenie na ratuszu uczynić, z kromu pomienionego na Imbarach w pewnym ograniczeniu będącego, iure naturae et lege positiva, iako dziedzicowi y sukcessorowi należącego, przez co był tak eo actis ad solutionem census annualis stante vita matki swoiey. Więc gdy ręka Pańska nas się dotkneła w roku tysiąc siedmsetnym dziesiątym, dobrodzieyka matka imci pana protestanta dnia czwartego Semptembra, ten świat pożegnała, pan protestant doloribus circum datus, raz z utraty matki, druga iż satisfakcya deklaracyi kondicyonalney in virtute zrzeczenia się kromu, nieraz namienionego, ampliori doyść miała sorte, ta nie doszła; po trzecie, iż długi własne, na potrzeby nieboszczki dobrodzieyki matki zaciągnione, znalazli się y insze onera, które czasu prawa obiawione będą. His tedy compulsus impedimentis, et provocatis rationibus, vigore submissyi z dobrowolney obietnice pochodzącey, de amore naturali et innato iure do satisfakcyi, które ad effectum dziedzica uspokoienie przyszły, ad cassandam et annihilandam resignationem et cessionem przerzeczonego kromu, iako laesus in omnibus mobilibus et immobilibus, uczyniwszy warunek ubique locorum, gdzie się dziedziczne znaleść mogą, pan protestant sua requirit bona. W czym iustissima szukaiąc legis media usilnie imci pan protestant na-

turalnym y dziedzicznym vindicare prawem należące sobie dobra reperebilia in genere oycowskie specifice zas krom wyżey pomieniony, który ex omni iuris termino sequitur suum principale, y tak iako contra illegitimos receptores kromu wielebnych oyców święto Duchskich imć pan protestant dał ten manifest y solenną protestacią do xiąg burmistrzowskich radzieckich Wileńskich wpisać, zachowawszy beneficium iuris addendi, minuendi, corrigendi etc. Która protestacya iest do akt inserowana Quae quidem protestantio modo praemisso facta actis praesentibus est ingrossata.

1711 г. Марта 30 дня.

Изъ книги № 5135, за 1705—1712 г., л. 554.

115. Дѣлежно-квитанціонная запись отъ іеромонаха базиліанскаго Марковскаго монастыря Дороѳея Бутвиловскаго Регинѣ Черганoвской по имуществу умершаго брата его Севастьяна.

Іеромонахъ Марковскаго монастыря Бутвиловскій выдаетъ настоящую запись по слѣдующему случаю: во время мороваго повѣтрія изъ Вильны бѣжало много жителей; въ числѣ ихъ было и семейство родственниковъ іеромонаха; по дорогѣ въ Борунахъ они умерли. Оставшееся наслѣдство должно было перейти частію іеремонаху Бутвиловскому и частію другимъ родственникамъ. Получивши вознагражденіе за свою часть, іеромонахъ и выдаетъ настоящую квитанцію въ неимѣніи претензіи къ наслѣдству покойнаго своего брата.

Feria quinta post dominicam Palmarum proxima, die secunda mensis Aprilis, anno Domini millesimo septingentesimo undecimo.

Coram nobile officium et actis officii consularis Vilnensis comparens personaliter ad modum religiosus pater Dorofius Butwiłowski—ordinis sancti Basilii magni conventus Marcoviensis, sponte, palam, libere ac benevole, non compulsus, nec coactus, erroreque aliquo devio circumventus, sed sanus mente corporeque, per omnia existens, quietationem in personas famatorum Joannis Czerhanowicz et Reginae Zubrycka Czerhanowiczowey, coniuges, parato scripto praeconceptam recognovit et ad acta praesentia consularia Vilnensia ad acticandum obtulit tenoris sequentis.

Ja Dorofiey Butwiłowski—kapłan zakonnik reguły świętego Bazylego wielkiego klasztoru Markowskiego, czynię wiadomo tym moim dobrowolnym wieczystym dzielczym kwietacyinym zapisem, komu by o tym wiedzieć należało, iż co po w Bogu zeszłym z tego świata panu Sebestyanie Butwiłowskim—mieszczaninie y kupcu mista

iego królewskiey mości Wilna, bracie moim rodzonym, tak y samey paniey Dorocie Zubrzyckiey Sebestyanowey Butwiłowskiey y dziatek onych pannach Reginie, Anastazyey Butwiłowskich — małżonkach z dziatkami, którzy w roku przeszłym tysiącznym siedmsetnym dziewiętym uieżdzaiąć od gniewu Boskiego pod czas morowey zarazy y powietrza z Wilna w drodze sama w Borunach, sam zaś w Nowym Dworze z dziatkami wymarli, a że pozostałe po nich ubostwo prawem przyrodzonym na nas naybliższych spadło krewnych, iako to: na mnie rodzonego brata po bracie, a saś po samey na pana Jana Czerhanowicza względem starszeństwa tylko małżeńskiego, a samą panią Reginey Zubrycką Janową Czerhanowiczową rodzoną siostę w Bogu zeszłey paniey Butwiłowskiey y dziatek onych, tedy ia ziachawszy tu do Wilna z Markowa w roku teraznieyszym tysiącznym siedmsetnym iedynastym, za włożeniem się z obu stron na to uproszonych ii. pp. przyiaciół, takowym sposobem miarkowanie podział y postanowienie uczyniliśmy. Naprzód, dom ze wszytką ruchomością domową z prządtem domowym pod mieyskiemi rurami na mieyskim gruncie znależącym do mieyskiey prowentów komory y rocznym terragium za zpłaceniem mnie od połowy domu należącey summy wiecznymi czasy ustąpiłem, zrzekam sie, prawa wszytkie nań oddałem, żadnego prawa, przystępu y praetextu y należytoście do tego domu sobie, klasztorowi memu, krewnym moim blizkim, pogotowiu dalekim y niekrewnym niezostawiwszy, innym zaś rzeczoma, tak sukniami iako też cyną, miedzią, cokolwiek się znalazło, wyłączywszy naprzód za duszę onych y oddawszy na chwałę Bożą za medyacyą tych że panów przyiacioł po połowie wszytkim podzieliliśmy się. Co iż tak między nami stało postanowienie podział y pomiarkowanie, na to dałem ten móy list dobrowolny kwitacyiny dzielczy zapis, waruiąc to panu Czerhanowi y samey imci, iż w niwczym niemam w żadnym punkcie y paragrafie naruszać sam przez się, ani przez moich krewnych pod zaręką sta talarów bitych y nagrodzeniem szkod, słównie mianowanych y owszem od każdego, kto by chciał do tego domku przystęp stać y oten podział pana Czerhanowicza turbować; ia wyż mianowana osoba mam y powinien będę swym własnym kosztem y nakładem ewinkować, bronić, zastępować y oczyszczać u każdego sądu y prawa, gdzie by tego potrzeba była, pod takowąż zaręką, o którą zarękę w naruszeniu w czymkolwiek tego kwietacyinego dobrowolnego zapisu mego, daię tedy moc, wolność mnie samego do wszelkiego sądu y prawa pozwać, zakazać, a ia sam we wszelkim sądzie y urzędzie, gdzie tylko będę zapozwan, stanąć, a stanowszy we wszytkim usprawiedliwić, przecie ten móy kwietacyiny zapis nie naruszenie przy zupełney mocy dzierżan być ma. Y na to ia Butwiłowski ten móy list dobrowolny, wieczysty kwietacyiny zapis, z podpisem ręki moiey, także z podpisami rąk ichmościów panów pieczętarzów, odemnie ustnie y oczewisto uproszonych, niżey na podpisach rąk wyrażonych, panu Janowi Czerhanowiczowi y małżonce onego, mieszczanom Wileńskim, daię. Pisan w klastorze naszym, roku Pańskiego tysiącznego siedmsetnego iedynastego, miesiąca Marca trzydziestego dnia.

Apud quam quietationem sequitur subscriptio talis: Jeromonach Dorofiey Butwiłowski—zakonu świętego Bazylego wielkiego ręką własną. Item subscriptiones dominorum sigillatorum tales subscriptiones: Ustnie y oczewisto proszony do tego kwie-

tacyinego zapisu, danego imci panu Janowi Czerhanowiczowi y małżące iego podpisuię się: Stanisław Budzisty p. l. a. Ustnie oczewisto proszony pieczętarz do tego kwitacyinego dzielczego zapisu od iegomości oyca Dorofia Butwiłowskiego, zakonnika reguły ś. Bazylego wielkiego, danego panu Janowi Czerhanowiczowi y samey ieymości, małżonkom, według prawa podpisuię się: Samuel Paszkiewicz Tołokoński d. p. mp. Extraditum; quod est actis praesentibus connotatum.

1712 г. Декабря 7 дня.

Изъ книги № 5136, за 1712—1718 г., стр. 134.

116. Продажная запись отъ Гданскаго купца Герна Виленскому Св.-Духовскому монастырю на часть каменнаго дома въ г. Вильнѣ.

Андрей Зейдель, уполномоченный Гданскаго купца Герна, выдаетъ настоящую запись на часть Кушелевичевскаго каменнаго дома, находящагося въ г. Вильнѣ и присужденнаго коммисарскимъ судомъ Герну же, въ томъ, что онъ получилъ отъ Свято-Духовскаго монастыря 2000 злотыхъ и подъ зарукой обязывается не только защищать монастырь отъ всякихъ нападокъ на правовладѣніе, но въ случаѣ лишенія права удовлетворить его потерю собственнымъ своимъ имуществомъ.

Przed urzędem burmistrzowskim y radzieckim Wileńskim stanowszy personaliter sławetny pan Andrzey Seydel—plenipotentiariusz imci p. Gierna—kupca y obywatela Gdańskiego, ten list dobrowolny zapis przedaży wieczystey, na monastyr świętego Ducha divi Basilii magni disunitorum przyznał y do xiąg burmistrzowskich radzieckich Wileńskich wpisać podał, którego to listu sequitur tenor talis:

Ja Andrzey Seydel — plenipotentiariusz, za daną sobie mocą urzędu Gdańskiego w roku tysiąc siedmsetnym dziesiątym, dnia czwartego miesiąca Februarya od imci pana Gierna—kupca y obywatela Gdańskiego, do dochodzenia y odebrania summy winney y należącey onemu od w Bogu zeszłego imci pana Macieia Kuszelewicza—obywatela y kupca Wileńskiego, iako fusius sobie urzędowa plenipotentia sonat, czynię wiadomo y zeznawam tym moim dobrowolnym listem wieczysto przedażnym zapisem, komu by o tym teraz y napotym wiedzieć należało: Iż ia wyż mianowany, maiąc sobie dekretem iaśnie wielmożnych ichmościów panów komisarzów, od prześwietnego trybunału Radomskiego, w Pińsku odprawuiącego się, w roku tysiąc siedmsetnym iedynastym, dnia dziesiątego miesiąca Januarii, dla werifikowania dóbr bez

sukcessorów pozostałych, naznaczonych, z repartycyi urzędowey kommisarskiey część we dwuch tysięcy złotych polskich w roku tysiąc siedmsetnym iedynastym, dnią siedmnastego miesiąca Junii prawem wieczystym w kamienicy w Bogu zeszłego imci pana Macieya Kuszelewicza—kupca y obywatela Wileńskiego, przysądzoną miedzy kamienicami wielebnych oyców bazylianów konwentu Wileńskiego, przy cerkwi świętego Ducha zostaiących, w pewnych granicach swoich, na Subacz ulicy leżący, za dług winny należący od wyż pomienionego debitora imci panu Giernerowi w intromissyą przez szlachetny urząd prawa magdeburskiego Wileńskiego podać nakazano, z wolnym przez wrota wstępem do części kamienicy przysądzoney. Ktorą tą część moią własną w kamienicy Kuszelewiczowskiey, za dekretem kommisarskim otrzymaną, żaddnym pierwszym, pośledniejszym prawem y kontraktem niezawiedzoną, dlugami nikomu nie onerowaną, ale cale wolną, swobodną y nie pienną, przewielebnemu oycowi Barlaamowi Michniewiczowi zakonu świętetego Bazylego wielkiego starszemu y całemu konwentowi Wileńskiemu przy cerkwi świętego Ducha zostaiącym, za summę pieniędzy do rąk moich, ex nunc odliczonych y spełna odebranych, dwóch tysięcy złotych polskich exdiwidowaną prawem wieczystym puściłem część moią w kamienicy Kuszelewiczowskiey y na wieczne a nieodzowne czasy przedałem, w moc, w dzierżenie y w realną possesyą urzędownie podałem, za odebraniem y odliczeniem dwuch tysięcy złotych polskich actualiter et efective invadiowałem y od daty niżey wyrażoney w possesyi wielebnym oycom emptorom trzymać pozwoliłem y pozwalam, z oney części moiey wszelkie pożytki podług woli y upodobania swoiego wynaydować, restaurować, dać, darować, iako chcąc iako swoią własnością, ichmościom samym y sukcessorom zakonnikom reguły świętego Bazylego wielkiego, przy cerkwi świętego Ducha mieszkaiącym, sukcessive nastepuiącym disponować daię moc y żadney przeszkody w spokoynym dzierżeniu sam przez się, ani przez sukcessorów moich, ius et interessa maiących, do tey wyż pomienioney części nie będę mógł czynić, owo zgoła zrzekam się moiego prawa y possesyi moiey, wszystkie dokumenta, prawa y dekreta na pomienioną kamienicę Kuszelewiczowską część moią otrzymaną, do rąk ichmościów wyż wyrażonym emptorom oddaię y wracam. A że dawne wszystkie prawa podczas pestilicencyi morowey, w mieście Wileńskim będącey y grassuiącey, przez dizreptorów y swawolnych osoby zabrane y gdzieś są zarzucone, abo incognito złożone y chowane, który ieśliby się gdzie znaydować miały, albo kto kolwiek za takowymi prawami, dokumentami do pomienioney kamienicy Kuszelewiczowskiey y części moiey iakim kolwiek sposobem interesować się miał, abo possesyi uzurpował, żadnego u wszelkiego sądu, prawa y urzędu waloru mieć nie mogą, y służyć nikomu innemu, co dekretem kommissarskim warowano, nie maią, ieno przewielebnemu oycowi Barlaamowi Michniewiczowi—starszemu y zakonnikom świętego Bazylego wielkiego, następcom ich konventu Wileńskiego, przy cerkwi świętego Ducha zostaiącym. Jeśliby zaś od kogo kolwiek o tę część moią kamienicy Kuszelewiczowskiey, mnie przysądzoną, przeszkodę y turbacie wielebni emptorowie mieli, za takowemi prawami nulliter produkowanemi, a licentiose przez niektórych zabra-

nymi, za daniem mnie wiadomości, ile razy tego potrzeba będzie, mam moim własnym kosztem u kożdego sądu prawa y urzędu następować, ewinkować y te dokumenta y sprawy nie tylko ia sam, ale y drudzy zemną spólnie maiące części swoie w teyże kamienicy Kuszelewiczowskiey, dochodzić powinien będą, a odyskawszy wielebnym emptorom oddać y wrócić powinien bedę, wnaszaiąc ewikcye na wszelkich dobrach moich stoiących, leżących, ruchomych y nieruchomych, teraz y na potym, tak w wielkim xięstwie Litewskim, iako zagranicą na kóżdym mieyscu będących y nabytych, w sumach pieniężnych, towarach, iakim kolwiek sposobem y gdzie kolwiek y u kogokolwiek lokowanych z wolnym na kożdym mieyscu aresztowaniem y zabraniem, praeviis iednak realibus probationibus w niedotrzymaniu ewikcyi, bez żadnego dekretu pozwalam zabierać, pod zaręką dwóch tysiący złotych polskich, o którą zarękę, in casu naruszenia w ktorym kolwiek punkcie, paragraphie prawa moiego wieczysto przedażnego, od kożdego wstępu, to prawo dzielącego, do części moiey kamienicy Kuszelewiczowskiey, mnie przysądzoney, daię moc y pozwalam ia sam y sukcessores moi do wszelkiego sądu, prawa ziemskiego, trybunalnego, słownego, marszałkowskiego, assesorskiego, relacyinego, seymowego, kapturowego y prawa magdeburskiego, pod którą iuryzdyką część moia kamienicy zostaie, ubiquinarium ichmościom samym y sukcessorom ich, w który chcąc powiat y woiewodztwo forum pozwalaiąc, gdzie ia sam y sukcessor móy zapozwany, abo zakazem zakazany, rokiem zawitym stanowszy, oczewiście przed który kolwiek sąd, urząd y prawo, nie biorąc na kopią z pozwu zakazu z prawa moiego wieczysto przedażnego zapisu, na patrona na munimenta nie burząc pozwów y zakazów, ani żadney dilacyi prawnych, a pogotowiu nieprawnych zażywać nie zrywaiąc się, ani składaiąc się, żadnemi exemptami, usługą rzeczy pospolitey, ani podług konstytucyi excypować ią ad forum competens, nie uraszczaiąc do wyższego sądu appelacyi, nie składaiąc się obłożną chorobą, większością spraw, owo zgoła zrzekam się wszelkich prawnych obron y dobrodzieystw, nic nie mówiąc przeciw temu prawu wieczysto przedażnemu zapisowi, ani kontrawentuiąc zarękę wyż mianowaną za naruszeniem prawa moiego w którym kolwiek punkcie y paragraphie, nie schodząc sądu zapłacić mam y powinien będę. A sąd y urząd, tak w staniu moim, iako y nie w staniu mię samego y sukcessora mego in paenam banitionis et infamiae wzdać y wskazaną summę y zarękę dekretem którego kolwiek sądu mocno y nieodwłóczno, etiam mota nobilitate, aut quovis alterius officii adminiculo, na dobrach wszelkich, in defectu onych na osobie moiey, exekucyą udziałać wolen y mocen będzie, nieoglądaiąc się na żadne ni od kogo bronienie, ceduły, gleyta, sublewatii, listy żelazne y inne iakie kolwiek rozumem ludzkim wynaydzione obrony, którego żadnego subsellium przyimowane nullatenus być maią, pod zaręką takąż ważności summy opisuię się, z nagrodzeniem wszytkich unkosztów, gołosłownie namienionych, bezcielesney przysięgi y wszytkim wskazom y dekretom, sądowym podlegać y dość czynić mam. A tak ia sąd o zły wskaz, stronę zaś o zły przewód prawa pozywać y turbować, ia sam y sukcessor móy nie ma y nie powinien będzie, pod takąż ważności summy zaręką, po którey by nie raz za-

płaceniu, iednak ten móy zapis wieczysto przedażny, części moiey w kamienicy Kuszelewiczowskiey przysądzoney, u każdego sądu, prawa y urzędu nie naruszenie przy swoiey mocy wiecznie zostawać ma y powinien będzie. Y na to dałem przewielebnemu oycowi Barlaamowi Michniewiczowi—starszemu y całemu konwentowi Wileńskiemu reguły świętego Bazylego wielkiego, przy cerkwi świętego Ducha zostającym, z podpisem ręki moiey y z podpisami rąk ichmościów panów pieczętarzów, odemnie ustnie y oczewiście uproszonych, niżey wyrażonych. Pisan w Wilnie, dnia piętnastego miesiąca Decembra, roku Pańskiego tysiąc siedmsetnego iedynastego. U którego listu wieczystey przedaży zapisu podpisy rąk w te słowa:

Andreas Seydel, iako plenipotentiarius mp. Ustnie y oczewisto proszony od imci pana Andrzeia Zeydela—kupca y obywatela Gdańskiego—iako plenipotentiariusza imci pana Gierna do tego prawa wieczysto przedażnego części w kamienicy Kuszelewiczowskiey będący, podług prawa iako pieczętarz podpisuię się: Mikołay Kazimierz Brzozowski b. w. Ustnie oczego proszony od imci pana Andrzeia Zeydela, iako maiącego plenipotencyą urzędowną Gdańską, daną od imci pana Jana Gierna w przedaniu części kamienicy Kuszelewiczowskiey, iako pieczętarz do tego skriptu wieczysto przedażnego y prawa wlanego ichmościom oycom bazylianom przy cerkwi świętego Ducha podpisuię się: Jan Zonkiewicz—s. iego królewskiey mości. Vigore którego zapisu, dobrowolnie (ut praemissum est) przyznanego, szlachetny urząd burmistrzowski y radziecki Wileński, prod anda emptoribus części kamienicy pomienioney intromissione ichmościów panów Grzegorza Pieszkiewicza y Jana Hołubowicza—radziec Wileńskich rocznych e medio sui deputował, którzy satisfaciendo muneri et deputationi suae, in assistentia famulorum honestorum Casimiri Fiedorowicz et Casimiri Serakiewicz—civitatis iuratorum, w realną pomienioną część kamienicy Kuszelewiczowskiey wielebnym oycom emptorom possesią, nemine impugnante nec contradicente y relacyą tego podania urzędowi uczynili. Co iest zapisano.

1715 г. Января 10 дня.

Изъ книги № 5136, за 1712—1718 г., стр. 312.

117. Ремиссійное опредѣленіе по дѣлу между Виленскими уніатами и дисунитами о правѣ на занятіе цеховыхъ должностей въ Виленскихъ цехахъ.

Въ обыкновенное засѣданіе магистрата явились новоизбранные старшины портняжскаго цеха, со стороны римской—Бѣльскій, а греческой—Грегоровичъ, для учиненія присяги. Въ это же засѣданіе явился уніятскій священникъ Амвросій Янкевичъ и учинилъ протестъ противъ Грегоровича, что этотъ послѣдній, какъ православный, не имѣетъ права на старѣйшинство въ цехѣ, а право это всецѣло принадлежитъ уніятамъ. Въ защиту уніятскаго протеста поднялъ голосъ римско-католикъ Окушко и заявилъ, что Грегоровичъ не долженъ быть цеховымъ старшиною, такъ какъ онъ не только не принялъ уніятства, но даже совратилъ въ православіе своего товарища, а дѣтей отъ матери католички воспитываетъ по православному обряду. Магистратъ назначилъ по сему дѣлу особое засѣданіе для подробнаго разсмотрѣнія документовъ уніятовъ и дизунитовъ. Въ это засѣданіе явился настоятель Св.-Троицкаго монастыря Флоріанъ Гребницкій и указалъ на привилегіи польскихъ королей Михаила и Яна, дарованныя уніятамъ и подтвержденныя сеймовыми конституціями; на основаніи ихъ онъ требовалъ безусловнаго устраненія дизунитовъ отъ цеховыхъ должностей. Возникли споры между уполномоченными съ обѣихъ сторонъ, православной и уніятской; въ этихъ спорахъ уніятами употреблены были обыкновенные пріемы извращенія фактовъ въ свою пользу; православные должны были уступить, тѣмъ болѣе, что противъ нихъ было большинство магистрата и не было позднѣйшихъ сеймовыхъ конституцій, подтверждающихъ ихъ религіозныя права. Магистратъ, по выслушаніи обѣихъ сторонъ, замѣтилъ, что тутъ собственно противорѣчіе между королевскими привилегіями, которыхъ измѣнять онъ не въ правѣ, и предоставилъ спорящимъ обратиться въ королевскій судъ, оставивши до норы безъ утвержденія уже избраннаго старшину.

Miedzy unitami y disunitami, we czwartek przed niedzielą pierwszą po święcie trzech Królów, dnia dziesiątego miesiąca Januarii, roku tysiąc siedmsetnego pietnastego, gdy według intimacyi, dnia wczorayszego uczynioney, starsi cechowi miasta iego królewskiey mości Wilna ad iuramentum de obedientia nayiaśnieyszemu Augustowi wtoremu, królowi polskiemu, wielkiemu xiążenciu Litewskiemu, panu naszemu miłościwemu, oraz szlachetnemu magistratowi Wileńskiemu według prawa praestandum, do ratusza ad solitam residentiam et stubam ordinariam, do wykonania przysięgi zeszli się y porządkiem cechów napisanym starsi na ten rok tysiąc siedmsetny piętnasty obrani byli przywoływani, na tenczas a parte romana-catholica cechu krawieckiego stawał Jan Bielski, a parte zaś graeca Michał Hrehorowicz, a szafarzami obranymi comparuerunt quo in continenti, stawaiąc wielebny iegomość xiądz Ambroży Jankiewicz—ordinis divi Basilii magni zakonnik, religionis ritus graeco-unitorum, spólność z świętym kościołem rzymskim maiących, vicarius monasteru

uniackiego Wileńskiego świętey Tróycy, opposuit, iż według praw konstytucyi Korony polskiey y wielkiego xięstwa Litewskiego, tudziesz wolności, ludziom ritus graeco-unitorum nadanych, w cechach miasta iego królewskiey mości Wilna nie powinni bydź za starszych panowie disunicy obierani, consequenter ani do starszeństwa, ani do przysięgi, ani do mieysca w starszeństwie, do cechów należącego dopuszczani, ponieważ to prawo generalnym terminem graeków, ściąga się do graeków tylko unitów, a nie disunitów, a przy tym tenże imć xiądz wikarius ażeby ci, którzy profitentes religionem sanctae matris ecclesiae unitorum, in suis iuribus nie ponosili praeiudicium y pan Hryhorowicz—krawiec z drugimi w cechu szewskim, iako disuniti, a praestatione przysięgi arcerentur, instanter upraszał. In contrarium panowie disunici reposuerunt, że iest praxis, iż graeci disunici w cechach miasta Wilna byli przed tym obierani za starszych, których magistrat Wileński nigdy od starszeństwa y od iuramentu non arcebat, a zatym, iako prawa w mieście Wilnie tym narodom, to iest, rzymianom, graekom y niemcom nadane, et in praxi starszeństwa zachowane byli, dla tego oppozycyey od wielebnych xięży unitów założoney uchylenia domawiali się.

Podczas którey kontrawersiey stawaiąc sławetny Jerzy Okuszko, romano catholicus, intulit, iż nietylko praeiudicium infertur religii uniatskiey, ale panowie disunici ad eum ausum przyszli, że na iawną zniewagę wiary świętey rzymskiey katolickiey y unii świętey, za starszych obierać się daią y przez subordynowane sposoby, przez piiatyki y korrupcye do starszeństwa wbiiaią się. Ale insuper pan Hryhorowicz disunitus towarzysza swego zabawy krawieckiey Jana Dymińskiego z unita cum crimine apostasiae na disunita praemówił, który nie chodząc do cerkwie świętey uniackiey, obrzędy wszytkie disunitów odprawuie. Do tego y w tym obwiniał pan Okuszko pana Hrehorowicza disunita, który, maiąc żonę katolicką rzymską, te dziecki, które z katolickiey rzymskiey porodzili się, w edukacyi disunickiey na hańbę wiary świętey katolickiey rzymskiey wprowadził, a gdy ten postępek panu Hrehorowiczowi ganią, tedy za to na katolików rzymskich y na uniatów życie odpowiedzi czyni. Że panowie disunici allegant praxim, iż bywali obierani za starszych disunici, y iurament wykonawszy mieysce w cechach zasiadali, przeciwko temu inferowaniu pan Okuszko replicavit: że kiedy kolwiek panowie disunici byli obierani od disunitów kollegów swoich za starszych, tedy zawsze ichmość xięża unici od exekucyey starszeństwa panów disunitów konstytucyami removebant. A za tym panowie disunici nieprzysięgaiąc, per vim, mieysca w cechach zasiadali. Jeśli przeszłego roku pan Szwaboski—disunit, na starszeństwo przysięgał, nihil iuvat, bo panu Szwabowskiemu obstabat unia święta do przysięgi, ale pan Szwabowski graeka fraudulenta uwodząc swiętą unią y magistrat fide dedit stipulatam manum publice, całemu magistratowi Wileńskiemu et toti communitati ac plebi, obiecuiąc y submittuiąc się, iż skoro przysięgę wykona na starszeństwo cechu krawieckiego, tedy ex nunc disunii rewokacyą y abiurącyą uczynić miał, lecz duszny nieprzyiaciel in malitiam onego praevaluit, bo sub praemissa conditione revocationis, cały rok na starszeństwie wysiedział, dekretów y mónicyi magistzatu Wileńskiego niesłuchał, podczas swego starszeństwa w kaplicy cechu krawieckiego we śrebrze nie mało szkod uczynił, thuribularz śrebrny, czy przedał,

czyli zastawił, o który to zginiony thuribularz śrebny y wielu apparatów kościelnych iegomość xiądz Jan Tołścikiewicz— kanonik Smoleński, pleban Wileński, y o inne w cechu krawieckim y szewskim zbytki, kriminały y excessa interwencyą z solenną czynił protestacyą. A zatym panowie rzymscy katolicy y panowie uniaci na pana Hrehorowicza comtemptum ś. religioni romano catholicae et unitae et praemissa paen ciężkich uznania instabant. A tak szlachetny urząd burmistrzowski radziecki Wileński te osoby, na których niebyło żadney oppozycyey, ad iuramentum dopuściwszy, respektem panów disunitów deliberavit. Tandem we wtorek post dominicam primam post Epiphaniam dnia piętnastego miesiąca Januarii, roku teraznieyszego tysiąc siedmsetnego piętnastego, panowie disunici ad productionem swoich praw, którymi facultas concessa bydź disunitom starszemi setraxerunt, quod beneficium do piątku przyszłego iest użyczone.

W piątek przed niedzielą drugą po święcie trzech Królów dnia ośmnastego miesiąca Januaryi, roku tysiąc siedmsetnego piętnastego, na terminie dzisieyszym przed szlachetnym urzędem burmistrzowskim radzieckim Wileńskim, z konserwacyey przeszłey przypadaiącym, stawaiąc oczewiście wielebiegomość xiądz Florian Hrebnicki—ord. d. Basilii magni graeco unitorum, starszy monasteru Wileńskiego, przy cerkwi świętey Tróycy eiusdem ritus, z wielebnym imci xiędzem Kaszycem, tegoż zakonu kaznodzieią monasteru pomienionego, a dowodząc, iż panowie disunici nie powinni w cechach w Wilnie bydź obierani na starszeństwa, prawa, konstytucye y rescripta nayiaśnieyszych królów ichmościów polskich, wielkich xiążąt Litewskich, ab omnibus ordinibus Korony polskiey y wielkiego xięstwa Litewskiego, same originały produxerunt y dla lepszego zrozumienia informacyey inscriptis napisaną z wypisanymi, konstitucyami y reskryptami produxerunt et legerunt in tenore sequenti: *Informacya* podana szlachetnemu magistratowi Wileńskiemu, ad considerandum, z iakich racyi panowie disunici nie mogą bydź przypuszczeni do starszeństwa w cechach Wileńskich, ale tylko przy rzymianach unici racya naywiększa y fundament tego ten iest, że konstytucye annorum tysiąc sześćset sześćdziesiąt siódmego, tysiąc sześćset siedmdziesiąt ósmego, y tysiąc sześćset dziewięćdziesiąt dziewiątego per expressum vetant, aby tak do magistratu, iako y do innych rządów mieyskieh panowie disunici przypuszczani nie byli, deklaruiąc onych ad haec obeunda munia bydź incapaces, capaces zaś ad haec munia też konstitucye censent, bydź vere unitos, która się w sobie tak ma. Chcąc ad unionem sanctae fidei zachęcić disunitos graecae fidei konstitucye annorum millesimi sexcentesimi sexagesimi septimi, millesimi sxcentesimi septuagesimi octavi, de unitis reassumuiemy, oraz ludzi mieskiey kondicyi vere unitos, ad obeunda munia et magistratus civitatenses capaces esse declaramus. Która konstytucya, że iest lex positiva, tedy insistendo oney, luboby nie należało dalszych investigare dokumentów y racyi, ponieważ lex iubet, non disputat, iednak pro maiori elucidatione y to się ad considerandum podaie. Że ta pomieniona konstytucya przez animadwersyą ichmościów panów magistrowych irremissibiliter effectuari et in suo robore intaminate zachowana bydź powinna. Ponieważ żadney in contrarium panowie disunici poslednieyszey niepokazuią pro parte sua constitucyey, która unice mogła by supracitati constitutionibus obstare.

In rem zaś ludzi, in unione sancta cum romana ecclesia zostaiących, przy pomienionych konstytucyach y in fundamento onych znayduią się rescripta królów ichmciów Michała, Jana y teraznieyszego nam szczęśliwie panuiącego nayiaśnieyszego króla imci Augusta wtórego, pana naszego miłościwego, przez które pomienione rescripta królowie ichmość per expressum mieć chcą, (zakładaią na szlachetny magistrat paeny in casum contravenientiae) aby starszeństwa w cechach Wileńskich ludziom, in unione sancta zostaiącym, conferowane były. Disunici zaś, iako incapaces, aby tak przed obraniem, iako y po obraniu przypuszczani do tych godności nie byli, iako w sobie sonat rescript króla imci Michała his formalibus. Przeto mieć chcemy y rozkazuiemy, aby iako w ławicy rzymskiey y ruskiey nie może żaden odtąd zasiadać dissident y disunit, tak y w cechach miasta naszego Wilna. Daleko bardziey w bractwach żaden disunit za starszego nie mógł bydź obranym, ale takowe przełożeństwa ludziom katolikom, tak rzymskiego nabożeństwa, iako w iedności świętey zostaiącym, mere conferowane były et disunici do takich godności, iako incapaces lub declarowani lub po obraniu suspendowani byli, zakładaiąc paeny na contravenientes tysiąc kop groszy Litewskich y inne, które się przed sądem naszym arbitrio nostro decidować będą. Insuper y to się u pomienionych nayduie reskryptach, iż panowie disunici nie tylko do starszeństwa żadnego w cechach przypuszczani bydź niemaią; ale też, którzyby się ex disunitis, przeciwko tym rescriptom, na starszeństwa po cechach wdzierali, tedy szlachetny magistrat powinien takowych irremissibiliter karać winą, w reskrypcie króla imci Michała in contravenientes założoną, to iest tysiącem kop Litewskich, iako per expressum reskrypt króla imci Jana w sobie obloquitur hisce: Przeto mieć chcemy w potomne czasy po szlachetnym magistracie Wileńskim, aby pod winą trzech tysięcy złotych y dalszymi paenami, przeciwko tey informacyi naszey wykraczaiących, dissidentów y wdzieraiących się w cechach na starszeństwo, winą w reskrypcie założoną, karali, a obranych do żadnych rządów nie przypuszczali, ponieważ z tąd sedycye do oppresyey iedności świętey dzieią się przez takowych starszych y dochody cechowe ze skrzynek na bunty obracane bywaią etc. Jeżeli zaś panowie disunici zaszczycaią się dawnymi constitucyami y przywileiami, religiey graeckiey in genere służącymi, y to onym ku pomocy bydz nie może, ponieważ iuż huic generi derogatum per speciem, gdy się graecus iest to genus respectu graecorum unitorum et disunitorum, si vero graecounitus iest species; a tak, gdy rzeczpospolita per constitutiones, królowie ichmć per rescripta sua wszytkie dawnieysze constitucye contraxerunt ad speciem, applikuiąc one ludziom religiey graeckiey, in unione sancta zostaiącym, tedy panowie disunici iuż onymi zaszczycać się nie mogą. Takowa zaś interpraetacya pomienionych praw y constytucyi patet per expressum tak z constitucyi wyż specifikowaney anni 1699, iako z reskryptu króla imci Jana, gdzie haec formalia nayduią się. Pomieniony reskrypt świętey pamięci króla imci Michała, w dacie wyżey mianowany, przed nami produkowany, we wszystkich onego punktach, klauzulach y paragraphach stwierdzamy, zmacniamy y approbuiemy y ratyfikuiemy, a przy wolnym onego zażywaniu unitów religiey graeckiey, w różnym cech miasta naszego Wilna znayduiących się, in perpetuum zachowuiemy. Ź

tą deklaracyą y obiasneniem, iż te prawa y porządki, które są zdawna cechom w Wilnie nadane, nie na kogo innego zaciągać maią, tylko na tych, którzy zostaią w iedności katolickiey wiary, posłusznymi będąc kościołowi rzymskiemu etc. Że zaś te reskrypta maią mieć moc y powinne bydź pro lege poczytane, deducitur exinde, iż reskriptum principis dicitur mandatum faciens ius speciale in aliquo negotio. A zwłaszcza, gdy królowie ichmość obsoluti sunt domini nad miastami swemi, zatym mogą onym praecipere pro libitu suo, insistendo et conformando se constitutionibus regni. Nakoniec ieżeliby usiłowali panowie disunici popisać się z iakowymiści in rem suam poślednieyszym od teraznieyszego króla imci reskryptem, y ten onym subvenire nie może, ponieważ tenże król imć, nam ad praesens szczęśliwie panuiący, reskryptem swoim, w roku tysiąc sześćset dziewięćdziesiątym ósmym, zalecaiąc szlachetnemu magistratowi Wileńskiemu, aby inhaerendo dawnym constytutyom, przywileiom y reskryptom, nie przypuszczaiąc żadnego disunita do starszeństwa cechowego, Jakuba Jarmaszewicza unita na starszeństwo w cechu szewskim promowowali, tymże reskryptem swoim kassuie y annihiluie, wszystkie inne reskrypta swoie, lub pierwsze lub poślednieysze, ieżeliby się które in contrarium pokazać miały, iako z kontextu tegoż reskrypta patet in haec verba: Żądamy po wierności waszey, którym to zwładzy urzędu należy, ażebyście, inhaerendo pierwszey elekcyey et plenitudine potestatis nostrae regiae, Jakuba Jarmoszewicza non obstantibus mandatis et rescriptis nostris, exportatis et exportandis, które ex nunc kasuiemy, na starszeństwo tegoroczne, przełożywszy praevio super fidelitate iuramento et deinde o rescryptach idem sentiendum, co y o przywilegiach, a zatym iako przywileie poślednieysze, in praeiudicium pierwszych otrzymane, waloru mieć nie maią, tak tym bardziey reskrypta, ile takie które expresse są przeciwko constitutyom regni praeiudicare pierwszym nie mogą iakiey censurze musiałby podlegać ten reskrypt, którym się niby chcą zaszczycić panowie disunici, gdyż król imć, lubo może reskryptem iednym inne reskrypta cassować swoie, reskryptów iednak nie swoich, ale antecessorów, a tym bardziey constitucyi priwatnym reskryptem kassować nie może. Że zaś przywileie poslednieysze, in praeiudicium pierwszych otrzymane, żadnego waloru mieć nie maią, videatur o tym constitutia anni tysiąc sześćset trzynastego folio decimo, titulo przywileie na przywileie, item reskrypta ważności y moc maią, ex mente rescribentes; ponieważ reskrypt y moc interpretacyią swoią bierze ex eadem mente rescribentis, iako o tym kanony cap. cum adeo 17 cum cap. diluto 22 hoc tit. et cap. super eo 15 infra d. officio et potestate iudicis delegati et mianowicie kiedy upraszaiący reskrypt przekłada królowi całą materią wiernie o co prosi y król daiący reskrypt na fundamencie dobrey prawdziwey informacyey daie reskrypt, iako to, fundament dobrego reskryptu iest constytucya publiczna pisze, że generi per speciem derogatur reskryptem, bo genus iest graecus, species graecouniti, którym datur potestas bydź starszymi w cechach. Henricus Canisius ad librum primum decret tit. 3-tio de rescriptis numero octavo, lex secunda digestis de tritico et vino. Gdy zatym w sprawie graeckiey graecy są imieniem generalnym, grecy bo y unici z kościołem ś. rzymskim greckim nazywaią także grecy disunici graekami się mianuią, dla tego król nayiaśnieyszy roku tysiąc sześćset dziewięćdziesiąt

szóstego, dnia dziesiątego Maia reskryptem swoim illuminuie y wyraża, że ci graecy, którzy że są z dawnych czasów od początku kościoła świętego rzymskiego pochodzą y ci należą do starszeństwa cechowego. Panowie dissidenci, iako oderwali się od uniey kościoła świętego, w tenczas zaraz dissidenci nazwani y schizmatykami nazwani dla dissidencyi y za to wyklęci, od kościoła świętego rzymskiego odłączeni, dla tego y w magistracie Wileńskim, do urzędów burmistrzowskich, radzieckich, ławiczych nie są dopuszczeni y onych niedopuszczaią, bo gdy by magistrat Wileński dopuszczał onych do urzędów, tedy promotorowie dissidentów byli wyklęci, dla tego potrzeba patriarchów graeckich uważyć, że patriarchami nie byli dissidenci, ale unici. Jeśli panowie dissidentes powiadaią, że Focius był patriarchą Constantinopolitańskim, to prawda, ale Focius patriarchią uprosił Constantinopolitanam u oyca świętego papierza na instancyą cesarza Bazylego, tedy był w unii kościoła świętego rzymskiego, potym, iako z hanbicyą (sic) swoią przyłącził się do saracenów pogan przeciwników kościołowi świętemu, w tenczas oyciec święty papież Jan Conaka zebrał, po nim Marinus papież toż samo uczynił y inni oo. śś. papieże. Za to y za błędy insze z patriarchii Fociusza zrzucili y iego adherentów na potomne czasy wykląć kazali. Jeśli ewikter z rzymianami panowie disunici contrawersuią, to nic nieszkodzi, bo wolno z nimi ieść y pić, ale błędów nie trzymać y dla tego sadales nayiaśnieyszi panowie y inni do professyey doktorskiey przychodzące wyrzekaią się schismy herezyi. Tu daley o cnotach Fociusza nic nie piszem, bo dość iest napisano w xięgach. Jeśli panowie dissidency zdaią się do konfederacyey, to nic nie pomagaią, ponieważ wszystkie stany Korony polskiey y wielkiego xięstwa Litewskiego] podpisali się, nihil derogando iuribus sanctae romanae ecclesiae et unitorum. Iż iako takie podpisy ordinum reipublice protestowali się de manutentione iurium ś. r. eccleslae et ś. unionis, tak za protestacyą conservant iura antiqua ś. unionis. Cannicius Henricus de rescriptis in cap. ex parte secunda tit. 3-tio N°, 4-to pisze z panormifanem: Jeśli król każe co czynic sub certa paena, ten do kogo pisze król, może parere mandato y może non parere, ieśli iakie nadchodzi scandalum, puta de religione, de ruina animarum, może nie parere, iako o tym prawa różne. Tu iest casus, że pierwszy reskrypt unitów, poslednieyszy disunitów kassowany bydź nie może, iako ad male narrata otrzymany poślednieyszy, przeciwko constitucyi anni 1699, iako o tym de rescriptis. De rescripto speciali, qua ratione derogat generali, quo permittitur libera appellandi potestas, per speciale autem rescriptum in aliqua causa admittitur appelatio, nam duo obstare videntur, unum quod ex priori quaesitum inductio non cassatur, cap. docet de regulis iuris in 6-to et cap. quamvis 8-uo tit. N° 1 in 6 alterum quod cum prius rescriptum consonum sit iuri communi, quo in omni causa permittitur appelatio, non possit illi derogari per posterius. Nadto constitucya anni tysiąc sześćset dziewięćdziesiąt dziewiątego causam efficientem habet, bo pisze: iż chcąc zachęcić, aby tym bardziey ad sanctam unionem był convictus, dla tego unitom graekom starszeństwa przełożone; prima ratio animarum, secundo poznanie prawdziwie Boga zwiary iego świętey, która wiara nie iest insza, tylko wiara święta iedna katolicka rzymska, a nie wiele wiar, to iest, wyznanie świętych apostołów et sanctorum

conciliorum, od którego wyznania niepowinniśmy ani na włosek odstępować. Dla tego pars unitorum przy constitucyey y reskryptach swoich prosi te conservari salvo iure addendi, minuendi, corrigendi.

Po którey czytaney informacyey y po allegowanych constytucyach, reskryptach y prawach econverso stawaiąc wielebny imci oyciec Eufrom Żukowski — kapellan monasteru błagoczestiwego świętego Ducha y chcąc dowodzić, że pridie ab unione dissidentes nomine graeciae, iako graeci sunt capaces w cechach bydź starszymi y do przysięgi maią potestatem accedere, in rem suam allegavit et citavit różne przywileia od nayiaśnieyszych królów ichmościów, panów naszych miłościwych, nadane, mianowicie mienił: iż exercitium religionis ludzi, którzy ab unione dissident, wolno iest pozwolone, secundo cóż ludzie ab unione abhaerentes powinne mieć swoie w manastyrze świętego Ducha bractwa. Consequenter nie powinni ichmć oycowie uniaci panów dissidentów inquietować y turbować, na którą bezpieczność usus et exercii suae profesionis rescripta od nayiaśnieyszych królów ichmościów, panów naszych miłościwych, otrzymane z listem zaręcznym pomieniony imci oyciec kappellan dissidentum a religione exhibuit y publicznie czytał, a zatym te circa privilegia sua conservari y panów dissidentów ab unione circa ius starszeństwa zachowania upraszał.

Przeciwnym sposobem imć xiądz starszy monastyru uniackiego ś. Tróycy replicuit: iż które przywileia oo. dissidentes produxerunt y czytali, te przywileia nihil continent w tym aby panowie dissidentes mieli moc et facultatem w mieście iego królewskiey mości Wilnie bydź starszymi, bo starszemi w cechach nie inni graeci maią bydź obierani, tylko cum sancta romana ecclesia uniti, iako o tem constitucya y reskrypta opisuią, że tedy pars unitorum ma po sobie constitucye, in contrarium zaś, panowie dissidentes żadney pośledznieyszey nie cituią constitucyi, dla tego tedy panowie dissidentes maią bydź od starszeństwa w cechach amoti, iż panowie dissidentes szczycą się reskryptami, na to repositum, że w informacyey podaney y wyżey czytaney iest wielka y dobra nauka, iakie reskrypta są ważne y iest deductum, że pierwsze reskrypta in fundamento constitucyi wydane, są plenissimi iuris, a niżeli reskrypta pośledznieysze, ad male narrata otrzymane. Praeterea gdy strona przeciwna panów disunitów czyta swoie prawa, tedy tylko czyta de exercitio suae professionis libero, quod exercitium ichmościom non impeditur, ani myślą oycowie unici impedire, ale tylko promovent negotium pro parte unitów refutando, że disuniti non sunt capaces bydź w mieście Wilnie w cechach starszymi. *Quarto.* Bractwa żadnego ichmościom panom disunitom nie zapieraią unici y dla tego żadney krzywdy nie czynią. Pro *quinto* ichmość panowie disunici, allegando swoie rescripta evidenter czytaią, iż te rescripta ichmościów panów disunitów in tantum valent, in quantum prawu pospolitemu nie będą przeciwne. Tu zaś wielka discordantia przeciwko prawu pospolitemu; bo ichmość panowie disunici, nie maiąc posobie żadney constitucyi, żadnego publicznego prawa, rescripta ad male narrata otrzymali, neque etiam rescripta ad casum praesentem spectantia citant, ac producunt. Przeto inhaerendo constytucyom y rescriptom, na fundament constitucyi wydanym, oycowie unici se circa sua iura sonservari instantisime flagitarumt.

A tak szlachetny magistrat Wileński, wysłuchawszy mocyi, od obu stron wno-

szonych, adhibito maturo consilio, uważaiąc, iż in praesenti casu agitur quaestio z iedney strony de constitionibus per reverendos patres unitos citatis et derescriptis, abiisdem domini unitis obtentis, ex altera zaś parte, ichmość panowie disuniti producunt pro parte sua przywileie, reskrypta y list zaręczny od nayiaśnieyszego króla, imci pana naszego miłościwego, wydany, a zatym zważaiąc, że nie może magistrat in concurentia praw od nayiaśnieyszego maiestatu, pana naszego miłościwego, in cognitionem intrare, iuxta illud axioma, cuius est potestatis, leges condere, illius etiam est iuris, has leges interpraetari, ile kiedy et ante actis annis takie controwersye de iuribus et privilegiis ad cognitionem nayiaśnieyszego maiestatu iego królewskiey mości, pana naszego miłościwego, były cum omni subiecta veneratione podawane, dla tego lubo nulla pars agentium prosiła o odesłania pro cognitione iurium maiestatis, iednak szlachetny magistrat Wileński, ne incurrat aliquas paenas, pro cognitione iurium serenissimae maiestatis y teraznieyszą sprawą do sądu nayiaśnieyszego Maiestatu iego królewskiey mości, pana naszego miłościwego, cum debita ad plantas subiectione lub do sądów relacyinych własnych, lub zadwornych assessorskich iego królewskiey mości, pana naszego miłościwego, reponit y odsyła. Żeby zaś porządki w cechach miasta Wilna non remorentur dylacyami, idcirco terminum prosequendae remissionis za sześć niedziel od daty tey remissy, póki sądy iego królewskiey mości, pana naszego miłościwego, assorskie, według innotescentii wydanych, odprawować się będą, naznaczył. Co iest zapisano.

1715 г. Февраля 23 дня.

Изъ книги № 5136, за 1712—1718 г., л. 340.

118. Вводный актъ Виленскому Свято-Духовскому монастырю на домъ, записанный ему по духовному завѣщанію.

Виленскій мѣщанинъ Павелъ Прокоповичъ пригласилъ въ свой домъ присяжныхъ радныхъ и въ присутствіи ихъ объявилъ, что по духовному завѣщанію онъ отдаетъ свой домъ на Зарѣчьи Виленскому Св.-Духовскому монастырю на вѣчныя времена, и просилъ ихъ ввести монастырь во владѣніе, что и было исполнено.

W sobotę blisko ante dominicam sexagesimae dnia dwudziestego trzeciego miesiąca Februarii, roku Pańskiego tysiąc siedmsetnego piętnastego.

Przed urzędem burmistrzowskim radzieckim Wileńskim, sądownie w ratuszu podług prawa zasiadaiącym, stanowszy personaliter wielebny brat Jozeph Opocki—ordinis divi Basilii magni, dawney obserwancyi, przy cerkwi świętego Ducha disunitorum w Wilnie, ku Ostrey Bramie od ratusza idąc po lewey stronie na ulicy Wielkiey leżącey, imieniem wielebnego oyca Barlaama Michniewicza — starszego y całego monastyra przy pomienioney cerkwi będącego, wnosił, iż w roku tysiąc siedmsetnym dziesiątym pan Paweł Prokopowicz, zchodząc z tego świata, dom swóy własny w Wilnie, na Zarzeczu, nad rzeką Wilenką, na ulicy Safiańskiey, obok nieboszczyka Marka Szymkiewicza, a teraz sławetnego pana Macieia Jaroszewicza Kfaczyńskiego, a z drugiey strony nieboszczyka pana Bazylego Pazanowicza pustego pałacu wzdłuż od ulicy aż do wody Wilenki, ma w sobie z sznurkiem sążni siedm szyrzyny, od Marka teraznieyszego trzymania sławetnego pana Jaroszewicza, aż do miedzy nieboszczyka p. Bazylego Puzanowicza, sążni siedm maiący y iako się pomieniło w swoich granicach leżący, wolny, swobodny, długami pierwszymi ani poślednieyszymi nikomu nieonerowany, do wyż rzeczoney cerkwi świętego Ducha testamentem, na pismie czynionym, zapisał. Który to dom, aby w intromissią urzędownie był podany, a na podanie onego szlachetni panowie radni e medio magistratus deputowani byli, dopraszał się. Jakoż urząd burmistrzowski radziecki Wileński, satisfaciendo instanti petitioni, dla podania w intromissyą wyżey wyrażonego domku z placem, salva iurisdictione Maydeburgensi et omnibus oneribus civitatensibus, szlachetnych panów Thomasa Sikorskiego ex romano-latina y Jana Hołubowicza ex graeca partibus, radziec rocznych, ze mną pisarzem niżey wyrażonym y z sługami przysięgłymi Kazimierzem Fiedorowiczem y Kazimierzem Serakiewiczem deputował. Którzy szlachetni panowie radni, dość czyniąc funkcyi na siebie włożoney, wyż pisanego dnia y roku do domku officiose descenderunt y ten domek, starą piekarnią w sobie maiący, bez żadnych kontradykcyi w possesyą y intromissyą perpetuis temporibus pomienionemu wielebnemu oycu Barlaamowi Michniewiczowi—starszemu y całemu monasterowi ordinis divi Basilii magni, dawney obserwancyi, przy cerkwi świętego Ducha disunickiey w Wilnie leżącey, będącym, tradowali y intromittowali, w moc, dzierżenie y realną possessyą podali, bez żadney ni od kogo kontradikcyi y relacyą ustnie podania swoiego ad acta powracaiąc uczynili y dobrowolnie zeznali. Co iest do xiąg burmistrzowskich Wileńskich zapisano.

1726 г. Апрѣля 23 дня.

Изъ книги № 5138, за 1725—1727 г., стр. 301.

119. Продажная запись отъ Виленскаго Св.-Духовскаго монастыря Александру Заблоцкому на пустопорожній плацъ въ г. Вильнѣ, на Субочь улицѣ.

Настоятель Виленскаго Св.-Духовскаго монастыря Евфимій Власовичъ отъ имени монастыря выдаетъ настоящую запись Александру Заблоцкому въ томъ, что монастырь продалъ помянутому Заблоцкому за 150 зл. на вѣчныя время пустопорожній плацъ на предмѣстьи Субочь, доставшійся монастырю по завѣщанію отъ Анастасіи Бровчиной.

Sabbatho ante dominicam rogationum die decima septima mensis Maii, anno Domini millesimo septingentesimo vigesimo septimo.

Coram nobili officio consulari Vilnensi actisque eiusdem praesentibus comparens personaliter religiosus Josaphat Szwabowski—vicarius, de consensu omnium religiosorum divi Basilii magni ritus graeco-disuniti conventus Vilnensis, ad aedes sancti Spiritus existentium, praesentes literas perpetuae transfusionis seu cessionis cum intro contentis parato scripto ac terrestri modo praeconceptas, in personam generosi domini Alexandri Zabłocki, palam, libere ac per expressum recognovit, quarum literarum recognitarum, de verbo ad verbum rescribendo, tenor sequitur estque talis:

Ja Euthemiusz Ułasowicz — namiestnik y my wszyscy xięża bazylianie świętego Ducha ritus graeci czyniemy wiadomo y zeznawamy tym naszym dobrowolnym wieczysto wlewkowym zapisem imci panu Alexandrowi Zabłockiemu danym na to: iż co zeszła w Bogu ieymść pani Anastazya Iwanowa Browczyna—mieszczanka y obywatelka miasta Wilna, testamentem swym w roku tysiącznym sześćsetnym ośmdziesiąt dziewiątym, dnia dwódziestego czwartego Oktobra czynionym, dom swóy na przedmieściu Suboczym, w pewnym ograniczeniu będący, z ogrodem, wielebnym ichmościom xięży bazylianom, przy cerkwi świętego Ducha zostaiącym, zapisała y legowała, który dom przez ogień y różne ruiny penitus zniszczał, tylko plac goły został. Zaczym my xięża bazylianie ritus graeci wyż specifikowany plac goły z ogrodem, za Subocz bramą będący, miedzy ulicą na przeciwko ogrodu Ray nazwanego z iedney strony, a z drugiey strony około pola nazwanego Rosa wychodzącego, temuż imci panu Alexandrowi Zabłockiemu za summę złotych sto pięćdziesiąt polskich currenti prawem wlewkowym przedaliśmy, testament nieboszczki pani Browczyney authentyczny, także intromissyą urzędową y inne wszelkie dokumenta na ten plac y ogród służące, za któremi my bazylianie byliśmy w possesyi, z osób naszych perpetuis temporibus zrzekszy się, imci panu Zabłockiemu oddaliśmy. Więc iako z odebrania wyż specifikowaney

summy sta pięćdziesiąt złotych polskich imci pana Zabłockiego kwituiemy, tak pomieniony plac z ogrodem do aktualney imci possesyi podaiemy y urzędownie intromittuiemy, żadney sobie samym y następcom naszym do przerzeczonego domu, placu y ogrodu salwy nie zachowuiemy. Wolen tedy y mocen będzie imć pan Zabłocki y sukcessorowie imci, maiąc ten plac sobie od nas wiecznością przedany y transfundowany, w swoiey realney possesyi onym, iako swoią własnością, rządzić, dysponować, budynki budować, a pobudowawszy, lub goły plac dać, darować, przedać, zastawić, y takowym że prawem, komu chcąc, transfundować, na kościoł legować y według naylepszego upodobania swego ordynować, pożytków wszelkich wynaydować, bez żadney od nas samych y następców naszych przeszkody. Owszem ieśliby kto a latere chciał iakową przeszkodę w dzierzeniu pomienionego placu imci panu Zabłockiemu, lub sukcessorom imci czynić y do onego interessować się, tedy za daniem nam bazylianom do klasztoru przez list otworzysty znać, u wszelkiego sądu y prawa zastępować y evinkować obowiązuiemy się. Czego my ichmości y następcy nasi dotrzymać mamy, pod zaręką sta pięciudziesiąt złotych, którą zarękę in casu naruszenia y niedotrzymania w którym kolwiek punkcie tego zapisu naszego wieczysto zrzecznego wlewkowego, daiemy moc y pozwalamy imci panu Zabłockiemu y sukcessorom imci nas samych, a po nas następców naszych, do wszelkiego sądu y prawa tak świeckiego, iako też y duchownego urzędu ziemskiego, grodzkiego, magistratu Wileńskiego, sądu głównego trybunalnego, koła wielkiego y koła compositi iudicii duchownego consistorskiego, ikmci zadwornego assesorskiego, a czasu interregni kapturowego, pozwać y do sprawy, w który chcąc regestr y termin wpisać, gdzie my, będąc zapozwani, mamy stanąć, a stanowszy, abscissis omnibus dilationibus atque beneficiis iuris, na cytacyą aktora usprawiedliwić się, zarękę nie schodząc z sądu zapłacić y we wszystkim decyzyi sądowey exekucyi urzędowey podlegać y dość uczynić, sub paena infamiae, mamy y powinni będziemy, a po nas sukcessorowie nasi powinni będą, a y po zapłaceniu zaręki iednakże ten nasz wieczysty zapis przy swoiey mocy y walorze nieporusznie zostawać ma. Y na tośmy dali ony z podpisem rąk naszych y z podpisami rąk ichmościów panów pieczętarzów, ustnie y oczewisto od nas uproszonych. Pisan w Wilnie, roku tysiąc siedmsetnego dwódziestego szóstego, miesiąca Apryla dwudziestego trzeciego dnia.

Apud quas literas perpetuae transfusionis seu cessionis, subscriptiones manuum, tam ipsorum recognoscentium, quam dominorum sigillatorum sunt tales:

Ja Jozaphat Szwabowski — kaznodzieia y wikary prawosławnego konwentu Wileńskiego mp. Euthimiusz Ułasowicz N. W. ze wszytką w Chrystusie bracią mp. Ustnie y oczewisto proszony od ww. oo. bazylianów świętego Ducha konwentu Wileńskiego do tego wieczysto przedażnego wlewkowego zapisu, danego imci panu Alexandrowi Zabłockiemu, iako pieczętarz podług prawa podpisuię się: Symon Horowski mp. Ustnie y oczewisto proszony od wyż wyrażonych osób do tego prawa podpisuię się: Jan Parniewski. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od wyż wyrażonych tego prawa podpisuię się iako pieczętarz: Michał Białowski. Nobile officium consulare Vilnense literae perpetuae transfusionis seu cessionis

cum intro contentis vadiis ac nexibus per recognoscentes religiosos ritus graeco-disuniti personaliter in iudicio officioque praesenti consulari Vilnensi recognitas, ac publice lectas per sententiam suam approbando generoso domino Alexandro Zabłocki cum ipsis originalibus authenticis connotatis, sigilloque communitas per depromptum extradi demandavit; prout sunt ex actis nobilis oficii consularis Vilnensis cum originali connotato extraditae. Actum anno, mense et die ut supra.

1734 г. Мая 20 дня.

Изъ книги № 5139, за 1728—1736 г., л. 978.

120. Изрекательная запись отъ Наркевича Виленскому Св.-Духовскому монастырю на право владѣнія его грунтами въ г. Вильнѣ.

Между городской и замковой юрисдикой былъ споръ, которой изъ нихъ принадлежатъ плацы, находившіеся возлѣ плацовъ мѣщанина Наркевича и Рубина? Въ этой записи Наркевичъ подъ присягой показываетъ, что эти плацы всегда считались собстввенностію Виленскаго Св.-Духовскаго монастыря и что онъ отрекается отъ нихъ и и за себя и за своихъ наслѣдниковъ.

Feria quarta post dominicam quartam post Pascha, die vigesima sexta mensis Maii, anno Domini millesimo septingentesimo trigesimo quarto.

Coram actis nobilis officii consularis Vilnensis, comparens personaliter generosus dominus Casimirus Miemonowicz praesentes literas abrenuntiationis, parato scripto ac terrestri modo praeconceptas, per dominum vero Casimirum Narkiewicz cum subscriptione manus eius propriae et duorum dominorum sigillatorum datas, in rem venerabilium patrum basilianorum monasterii Vilnensis ritus graeco-disuniti, ad aedes sancti Spiritus existentis, cum introfusius contentis ob maius robur ac securitatem ad acta offerendo, suscipi ac ingrossari petiit; quarum literarum, de verbo ad verbum rescribendo contenta, tenor sequitur estque talis:

Ja Kazimierz Narkiewicz wiadomo czynię tym moim listem dobrowolnym wyznawaiącym zapisem, komu by o tym wiedzieć należało, danym w Bogu wielebnemu oycowi Ambrozemu Juszkiewiczowi—starszemu y wszystkim wielebnym oycom monasteru Wileńskiego, przy cerkwi ś. Ducha ritus graeci nieunitów zostaiącym: iż co placu wielebnych pomienionych oyców monasteru Wileńskiego w tyle placów moich

zaraz o miedzę parkanu dworku moiego, oraz ogrodu y gumna y placu Rubina zostaią sytuowane y w swoich ograniczeniach leżą, o które place wielebnych oyców, do iuryzdykcyi mieyskiey należące, spór był zapadł, iakoby miały należeć do iuryzdyki zamkowey, w tym y proceder iako o place mieyskie w maydeburyi Wileńskiey zaszedł, ponieważ one przywłaszczaiąc do zamkowey iuryzdykcyi odebrać wyż rzeczonym oycom place w tyle naszych placów zaraz o miedzę zostaiące, z różnych relacyi wątpliwych usiłowano; lecz iż prawa dawne domowe, iako też od czasu dzierżawy, dworku moiego y placów per consequens aż do końca idących, posessio continua nie inaczey okazowała, tylko w tyle zaraz za parkanem dworku y płotami dalszych moich placów, place wielebnych oyców o miedzę są zdawna ichmościów; że iako wiadomy moich placów y dworku ograniczenia, praw opisania, prawdziwe podług sumienia wyznawam y zeznaię przed światem y Panem Bogiem, iż nie inaczey iest, że te place wielebnych oyców monasteru Wileńskiego ś. Ducha nieunitów ritus graeci wcale nie należą do dworku moiego y do dalszych placów, tylko usurpative przywłasczano, których placów ia sam, gdy mi życie moie konserwować z woli Boga naywyższego w dalszy czas pozwoli, nigdy w żadnym czasie pretendować, usurpować nie mam y do nich interessować się nie będę, takoż żona moia, dzieci y sukcessorowie moi przeszkody żadney ichmciom czynić nie maią y nie będą powinni. Wszakże ten proceder, który ichmć urościli, iż ia wyznaię, że do placów ichmć żadney niemam należności y sukcessorowie moi interessować się nie będą powinni, pomienieni oycowie skassować maią, a żonę, dzieci moie, sukcessorów y każdego, dworek móy dzierżącego, za onym turbować nie będą mogli. Żaden też dzierżący móy dworek y place do placów wielebnych oyców monasteru Wileńskiego ritus graeco-russi nieunitów klasztoru należących, intervenire nullo modo niema. Które to wyznanie ażeby firmum robur po wszytkie czasy miało, y żadnym terminiem wątpliwości nie podleżało, dla pewności ręką moią podpisuię przy uproszeniu ichmć panów pieczętarzów, odemnie ustnie y oczewisto uproszonych. Pisan w Wilnie, roku tysiąc siedmsetnego trzydziestego czwartego, miesiąca Maia dwudziestego dnia.

Apud quas literas abrenutiatiois subscriptionis manuum tam domini Narkiewicz, quam dominorum sigillatorum expetitorum sunt tales: Kazimierz Narkiewicz; ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od imci pana Kazimierza Narkiewicza do tego zapisu wyznaiącego zrzeczenia placów y pretensyi do placów ichmć oyców ritus graeci nieunitów, danego wielebnemu oycowi Ambrozemu Juszkiewiczowi y całemu monasterowi Wileńskiemu ś. Ducha ritus graeci nieunitów, iako pieczętarz podpisuię się: Józef Uścinowicz mp. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od imci pana Kazimierza Narkiewicza do tego zapisu wyznawaiącego zrzeczenia placów y pretensyi do placów ichmościów oyców ritus graeci nieunitów, danego wielebnemu oycowi Ambrożemu Juszkiewiczowi y całemu monasterowi Wileńskiemu ś. Ducha ritus graeci nieunitów iako pieczętarz podpisuię się: Kazimierz Józeph Niemanowicz mp. Quae literae abrenuntiationis fundorum, praemisso modo ad maius robur ac omne eventum ad acta oblata, in rem venerabilium patrum ord. divi Basilii magni monasterii Vilnensis ritus roxolani, ad aedes s. Spiritus existentis, sequen-

tes sunt actis prasentibus nobilis officii consularis civitatis sacrae regiae maiestatis Vilnensis in m. d. Lit. metropolitanae insinuatae ac inscriptae.

1738 г. Іюня 25 дня.

Изъ книги № 5140, за 1737—1741 г., л. 475.

121. Фундушовая запись отъ Ошмянскаго мостовничаго Владислава и жены его Констанціи Марковскихъ Виленскому Троицкому монастырю на фольварокъ Суховъ-Зеновицкій, въ Ошмянскомъ повѣтѣ.

Ошмянскіе дворяне Марковскіе, движимые религіозными чувствами, завѣщали базиліанамъ свой фольварокъ въ Ошмянскомъ уѣздѣ Суховъ-Зеновичовскій подъ зарукой 20,000 злотыхъ на нарушителей этой фундушовой записи; при этомъ Марковскіе требуютъ, чтобы уніятскій священикъ, завѣдующій Суховской олтаріей каждый четвергъ служилъ заупокойную обѣдню (спѣваную) за души фундаторскихъ родственниковъ на вѣчныя времена.

Feria quarta ante festum sancti Josephi desponsatoris b. v. M., die decima octava mensis Martii, anno Domini millesimo septingentesimo trigesimo nono.

Coram nobili officio consulari civitatis sacrae regiae maiestatis metropolitanae Vilnensis actisque eiusdem praesentibus comparentes personaliter illustres mm. dd. Vladislaus et Constantia de domo Kniazewiczów Markowskie—praefecti pontorum Oszmian., coniuges, praesentes literas fundationis inscriptionis, parato scripto ac terrestri modo praeconceptas, cum introfusius contentis in personas adm. r-ndi in Christo patris Basilii Polatiło, adpraesens provincialis ord. d. B. m. ritus graeco-unitorum omniumque ac universorum rr. patrum basilianorum unitorum palam, libere et benevole, neque ulli devio errore aut consilio ducti, sed sani per totum mente et corpore expressis recognoverunt verbis, quarum literarum, iudicialiter recognitarum, de verbo ad verbum rescribendo contenta, tenor sequitur estque talis.

Ja Władysław Markowski y ia Konstancya z Kniażewiczów Markowska, mostowniczowie powiatu Oszmiańskiego, małżonkowie, iedna osoba za drugą ręcząc y obowiązuiąc się, czyniemi wiadomo y iawnie wyznawamy tym naszym dobrowolnym wieczystym de nova radice funduszowym, in forma iuris sprawionym, zapisem, danym w Bogu nayprzewielebnieyszemu iegomości xiędzu Bazylemu Polatyle—zakonu świętego Bazylego wielkiego ad praesens prowincyałowi y wszytkim ww. przewielebnym ichmć

xx. ritus graeci-unitorum zakonu świętego Bazylego wielkiego na to, iż co my Markowscy, małżonkowie, po uczynionym przyznaniu y zaprzysiężonym przez nas in antecessum formalnym funduszu na maiętność Suchów, dobra, w powiecie Oszmiańskim leżące, y po ufundowaniu aktualney possessyi ww. przewielebnych ichmć xx. bazylianów in ulteriori temporis tractu, tak in fundamento zapisów wieczystych y testamentu w Bogu zeszłego imci pana Józefa Markowskiego — stolnikowicza Brańskiego synowca naszego, ruchomego, iako też naturalnego aktorstwa y zapłacenia znacznych długów zostawszy wieczystemi aktorami y possessorami, drugiego osobliwego Suchowa-Zenowiczowskiego, przez nas Markowskich, mostowniczych Oszmiańskich, ab omnibus oneribus opłaconego, rezolwowaliśmy się z dobrey woli naszey, iuribus reipublicae dyspensowaney et ex ipso zelo ku pomnożeniu chwały Boskiey, per instinctum Ducha świętego, w sercach naszych formatum, applicować, y ten drugi Suchów-Zenowiczowski, temuż zakonowi w Bogu przewielebnych ichmć xx. bazylianów prowincyi Litewskiey, iakoż z tym wieczystym fundacyinym zapisem naszym, funduiąc de nova radice altaryą w drugim Suchowie-Zenowiczowskim pro perpetuo victu et amictu iednego zakonnika bazyliańskiego, pomienioną altaryą possyduiącego, pomieniony folwark Suchów - Zenowiczowski ze wszytkiemi poddanemi, do niego należącemi et cum omnibus generaliter atinentiis et pertinentiis w Bogu przewielebnym ichmć xx. bazylianom na wieczne potomne y nieodzowane czasy zapisuiemy y ex nunc równo z datą tego fundacyinego zapisu, pomieniony Suchów-Zenowiczowski ze wszytkiemi gruntami y sianożęciami, ze wszytkiemi poddanemi y ich żonami, dziećmi, dobytkami, daninami, służbami, powinnościami y z onych że gruntami y osiadłościami, w Bogu przewielebnym ichmć xx. bazylianom do aktualney wieczystey podaiemy possessyi, y tychże w Bogu przewielebnych ichmć xx. bazylianom pomienionego Suchowa-Zenowiczowskiego wieczystemi czyniemy aktorami y possessorami. Qua stante haereditaria perpetua possessione, ażeby w Bogu wielebny imć xiądz altarysta, zakonnik bazyliański, od zwierzchności swoiey dependuiący, pomienioną altaryą possyduiący, w każdym tygodniu we czwartek odprawował mszą świętą śpiewaną requialną za duszę Stanisława, Maryannę y Józefa Markowskich w cerkwie Suchowskiey perpetuis temporibus tenebitur, sub nexu conscientia y utratą dóbr ad cuiusvis instantiam. Na ostatek ażeby też to scrutatoribus legum evidenter innotescat, żeśmy za tę fundacyą żadnych nie wzieli pieniędzy, y że ten fundusz ex puro zelo et propria mera liberalitate pullulavit, przeto ad evincendam veritatem Boga samego, tanquam supremum serc ludzkich scrutatorem, na świadectwo używaiąc, takowego funduszowego zapisu, iuxta obloquentiam konstytucyi seymowych uczynionego, in perpetuum trwać maiącego, nie tylko my fundatores w naymnieyszym punkcie naruszać nie mamy y sukcessorowie nasi utriusuque sexus, po nas następuiące, a tym bardziey kollatoralne osoby violare nie powinni będą, pod zaręką dwudziestu tysiący złotych et sub poena banitionum ac infamiae. Jakoż my wyżey wyrażone fundatores obowiązuiemy się miłością Boską y wszytkie maiora et minora wielkiego xięstwa Litewskiego subsellia, ażeby tak stante vita nas fundatorów y ewiktorów, iako też post decessum nostrum tego naszego ex pio zelo uczynionego funduszowego zapisu, per in-

iusta et adinventa media na awulsyą tych od chwały Bożey dobr nikomu invalidować nie pozwalali, który z dobrey woli naszey iest uczyniony, na konstytucyach seymowych, tamquam in lapide angulari ufundowany, millenis precibus exoramus. Denique do zapozwania personarum renitentium w naymnieyszym punkcie, forum ubiquinarium saeculare 'spirituale naznaczamy; dyllacyi et beneficia iuris wszelkie y wszytkie, idque kopie z pozwu z spraw, additie patronów, godziny obmowy legalitatis et infirmitatis munimenta, fori exceptiones odcinamy y do utrzymania in suo robore et esse tego funduszu omnia subsellia amore Dei et iustitiae obliguiemy; ad interim wszytkie generaliter sprawy, ad fundum Suchowa-Zenowiczowskiego należące, do rąk w Bogu przewielebnych ichmość xx. bazylianów oddać y tenże Suchów-Zenowiczowski ad possessionem intromitować mamy, w starodawnych granicach, obwarowawszy. Pro maiori robore daiemy ten nasz wieczysty funduszowy zapis z podpisem rąk ustnie y oczewisto od nas uproszonych ichmościów panów pieczętarzów. Pisan w Suchowie, roku tysiącznego siedmsetnego trzydziestego ósmego, miesiąca Junii dwudziestego piątego dnia.

Apud quas literas perpetuae fundationis subscriptiones manuum, tam ipsorum recognoscentium, quam magnificorum dominorum sigillatorum sequuntur tales: Władysław Markowski — m. O. mp. Konstancya Markowska—m. O. Za ustnym y oczewistym uproszeniem od ww. ichmć panów Władysława Markowskiego y samey ieymości pani Konstancyi z Kniażewiczów Markowskiey, mostowniczych Oszmiańskich, małżonków, do tego dobrowolnego wieczystego de nova radice funduszowego zapisu, danego w Bogu nayprzewielebnieyszemu imci xiędzu Bazylemu Polatyle, zakonu świętego Bazylego wielkiego ad praesens o. prowincyałowi, y wszytkim w Bogu wielebnym ichmć xx. ritus-graeci unitom zakonu świętego Bazylego wielkiego, na przyłączenie Suchowa-Zenowiczowskiego do fundacyi dawnieyszey Suchowskiey, podług prawa podpisałem: Jan Konstanty Sipowicz—pisarz grodzki powiatu Brasławskiego mp. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od osób wyż wyrażonych do tego wieczysto funduszowego zapisu podpisuię się: Jerzy Józef Kocieł.—p. w. mp. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od wyż wyrażonych osób do tego additamentu funduszowego zapisu podług prawa podpisuię się; Paweł Konstanty Macelewicz—sekretarz iego królewskiey mości, aktualny y miasta stołecznego Wileńskiego utriusque iudicii pisarz mp. Quae praesentes literae perpetuae fundationis seu fundationis inscriptiones, praemisso modo iudicialiter recognitae, sunt actis consularibus nobilis officii civitatis Vilnensis inscriptae ac insinuatae, parti vero affectanti scilicet adm. reverendo in Christo patri Poletila—prowinciali omnibusque rr. patribus ordinis d. B. m. basilianis graeco-unitis, una cum ipso originali sub sigillo eiusdem nobilis officii consularis Vilnensis per deprompum sunt extraditae. Actum anno, mense et die ut supra, scilicet anno milesimo septingentesimo trigesimo nono, mensis martii, decima octava.

1740 г. Іюля 5 дня.

Изъ книги № 5140, за 1737—1741 г., л. 843—846.

122. Продажная запись отъ Виленской женской обители при церкви св. Троицы Виленскому радцѣ Наплещицу на каменный домъ въ г. Вильнѣ.

Виленскіе Свято-Троицкіе базиліанки имѣли на Амбарахъ въ г. Вильнѣ каменный домъ, подъ названіемъ Шимкевичовскаго; домъ этотъ былъ уже очень старъ и требовалъ значительныхъ починокъ. Вслѣдствіе этого, когда обратились Наплющицы къ базиліанамъ съ просьбой продать имъ этотъ домъ, то базиліане по общему согласію и съ разрѣшенія митрополита продали этотъ домъ на вѣчныя времена за 2,000 польскихъ злотыхъ.

Feria quinta ante dominicam misericordiae, die vigesima octava mensis Aprilis, anno Domini millesimo septingentesimo quadragesimo.

Coram nobili Casimiro Grabowski et Matheo Osipowicz—consulibus Vilnensibus, pro recipienda recognitione a nobili iudicio officii consularis civitatis sacrae regiae maiestatis metropolitanae Vilnensis ad claustrum recognotescentium ob legalitatem regularis observantiae deputatis totumque iudicium representantibus ibidem comparentes personaliter religiosae virgines Wiktoria Sakowiczowna—superiorissa et Joanna Konopnicka—vicarissa et Theophila Andrzeiewska, Ludowika Kosobucka, Eleonora Borowska—consultrices, Teressia Brodowska—praeterita superiorissa, Angiella Czyżowna et Dominica Koziałowna—moniales ordinis divi Basilii magni ritus graeco uniti conventus Vilnensis, ad aedes ss. Trinitatis existentis, praesentes literas perpetuae venditionis, parato scripto praeconceptas, in personas nobilium dominorum Gregorii et Elisabethae de Żaromskich Naploszczycorum—scabinorum Vilnensium, coniugum, cum introfusius contentis palam ac libere expressisque recognorerunt verbis. Quarum literarum recognitarum, de verbo ad verbum rescribendo contenta, tenor sequitur talis.

Ja Wiktorya Sakowiczowna—starsza y ia Joanna Konopnicka—wikarya, a my Theophila Andrzeiewska, Ludowika Kosobucka y Eleonora Borowska—konsultorki—zakonnice ś. Bazylego wielkiego ritus graeci uniti, imieniem naszym y imieniem całego konwentu naszego, w Wilnie przy cerkwi świętey Tróycy będącego, cum libero assensu całey zwierzchności, principaliter iaśniewielmożnego w Bogu nayprzewielebnieyszego imci xiędza Athanazego na Szeptycach Szeptyckiego—metropolity całey Rusi, qua protektora naszego, pod wszytkie niżey wyrażone vadia, warunki, paeny, paragrafy, klauzuły y ligamenta in forma iuris sprawione, a na nas y na cały konwent nasz libere ac benevole założone, skłoniwszy się, podlegaiąc y one we wszytkich in toto ac integro irrevocabiliter dotrzymać assekuruiąc się, czyniemy wiadomo y iawnie wyznawamy same na siebie, na nasz konwent

cały, tym naszym dobrowolnym wieczysto przedażnym a nigdy w potomne czasy nieporuszonym listem zapisem, komu by o tym tezaznieyszego et in posterum będącego wieku ludzkiom wiedzieć należało, danym ichmć panom Hrehoremu y Elżbiecie z Żyromskich Naploszczycom—radzcom y obywatelom miasta iego królewskiey mości Wilna, wspólnym emptorom małżonkom y sukcessorom ichmć utriusque sexus na to: iż co my de super mianowane zakonnice zakonu świętego Bazylego wielkiego konwentu Wileńskiego, przy cerkwi świętey Tróycy rezyduiące, maiąc niegdyś od iaśniewielmożney ieymości paniey Anastazyi z Tryznów Zawiszyney—woiewodziney Witebskiey, kamienicę Szymkowska nazwaną, w mieście iego królewskiey mości stołecznym Wileńskim, w pewnym swoim ograniczeniu, na Ambarach sytuowaną, klasztorowi naszemu iure donationis zapisaną y przyznaną, potym dwuma przywileiami nayiaśnieyszych regnantów polskich: pierwszym świętey pamięci Władysława czwartego, sub aktu roku tysiąc sześćset trzydziestego dziewiątego, miesiąca Czerwca trzydziestego dnia, drugim konfirmacyinym pod rokiem tysiąc sześćsetnym ośmdziesiątym ósmym, miesiąca Apryla dwudziestego trzeciego, świętey pamięci Jana trzeciego, od przyimowania gości wszelkiego stanu, tak pod czas partykularnych, iako też y ieneralnych ziazdów od posłów, etiam sub praesentia regia dwornych y cudzoziemskich, mianowicie od exdywizyi ww. ichmć panów sędziów, na trybunał główny wielkiego xięstwa Litewskiego obranych, libertowaną y uwolnioną, całą niemial in ruderibus zostaiącą, a zważaiąc dalsze ztąd cum indemnitate nostra pochodzące konsequencye, iż dla ciężkiego tak przez publiczną miasta całego konflagratę, iako też różne ingruente w oyczyznie naszey hostilitate inkursye zdezolowania, cale nie albo barzo mało co ad publicum aerarium konwentu naszego przychodziło y przychodzi prowentu, tudziesz stosuiąc się do wolności prawem pospolitym każdemu, iako chcąc, swoią własnością rządzić y dysponować pozwolonych; tedy in virtute tego wszystkiego, praevio consensu et assensu zwierzchności naszey, principaliter wyż specyfikowanego iaśniewielmożnego w Bogu nayprzewielebnieyszego iegomości xiędza metropolity całey Rusi, tanquam supremi ad hoc negotium superarbitri dominoque, kamienicę naszą, Szymkowiczowską nazwaną, w pewnym swoim ograniczeniu, w mieście iego królewskiey mości Wilnie, na Ambarach, pod iuryzdyką maydeburską Wileńską sytuowaną, między kamienicami z iedney strony zeszłego Stanisława Wargałowskiego Stefanowicza — radcy Wileńskiego, z drugiey strony ichmość xięży bazylianów unitów konwentu Wileńskiego, przy cerkwi świętey Tróycy rezyduiących; tyłem zaś samym do kamienicy Kozaczeńkowskiey leżącą, na trzy piątra murowaną, reparacyi znaczney potrzebuiącą, nikomu pierwszym, ani poślednieyszym prawem nie zawiedzioną, żadnymi długami, wyderkafami, ani przewodami prawnymi nie obciążoną y niczym w cale przez nikogo nie onerowaną, ale wolną, swobodną y niepienną, z sklepami, piwnicami, stancyami dolnemi y górnemi y ze wszytką a wszytką, tak iako się ta kamienica z dawna w sobie miała y teraz ma cyrkumferencyą, nic z niey cale na nas y sukcessorach naszych nie excypuiąc, ani żadney naymnieyszey cząstki nie wyłączaiąc, zbyliśmy, przedali y na wieczne y nigdy nieodzowne czasy possessyi naszey zrzekszy się, w moc, dzierzenie y spokoyne używanie zawiodszy, urzędownie intromito-

wać pozwoliliśmy ichmć panom Hrehoremu y Elżbiecie z Żyromskich Naploszczycom—radzcom y obywatelom miasta iego królewskiey mości stołecznego Wilna, wspólnym emptorom, małżonkom, y sukcessorom ichmć utriusque sexus za pewną rękodayną a nie żadnego kontraktu y przewodu prawnego urosłą spólną ichmć summę in specie dwuch tysiący złotych polskich currentis monetae do rąk naszych razem spełna, a nie poczęści realiter et affective odebraną y odliczaną. Wolni tedy y mocni są y będą, vigore tego naszego dobrowolnego wieczysto przedażnego, a nigdy nie poruszonego zapisu, pomienieni ichmość panowie Naploszczycowie y sukcessorowie ichmć tą kamienicą, Szymkowską quondam nazwaną, a teraz iuż iako swoią wieczystą y własną rządzić, dysponować, szafować, dać, darować, zamienić, zastawić, arendować, zapisać, poczęści lub totaliter przedać, ad pios usus legować, dachy nakrywać, stancye, sklepy y piwnice reperować, sąsiadów wpuszczać y od nich prowenta obierać, szynki y handle różne zakładać y iak naylepszych według woli y upodobania swego pożytków z oney wynaydować, bez żadney od nas, sukcessorek naszych y ni od nikogo innego naymnieyszey przeszkody y praepedycyi. A my supra przerzeczone zakonnice y sukcessorki nasze, od daty tego naszego dobrowolnego wieczysto przedażnego zapisu, iako iuż possessyi naszey toties namienioney kamienicy Szymkowskiey zrzekszy się, wespół z libertacyą oney, dokumenta iuris et possessionis, które się ieno ad manus wynaleść mogli, oddawszy ichmć panów Naploszczyców małżąków y sukcessorów ichmć w osobach naszych uczynili sukcessorami y wieczystemi tey kamienicy aktorami, tak od każdego, do tey przedaży turbatora et quocunque titulo do ichmć akceś ścielącego pretensora zastępować y ewinkować tyle razy, ile tego potrzeba będzie ukazywała, za daniem znać sobie u każdego sądu, prawa y urzędu naszym własnym kosztem y staraniem powinni będziemy y tym zapisem naszym obowiązuiemy się. Na dotrzymanie czego wszystkiego, ut supra expressum est, zarękę, ważność rzeczy wynoszącą, na nas samych y na sukcessorski nasze zakładamy y onemi kamienice nasze konwentowe, w mieście Wilnie, pod iuryzdyką iego królewskiey mości maydeburską sytuowane, oneruiemy et sub onus evictionis poddaiemy. A in casu naruszenia y by w naymnieyszym punkcie tego zapisu naszego wieczysto przedażnego niedotrzymania, daiemy moc y pozwalamy ichmość panom Naploszczycom—radcom Wileńskim, małżonkom, y sukcessorom ichmć, nas samych, a po nas y sukcessorek naszych do wszelkiego sądu, prawa y urzędu, mianowicie ad forum competens utriusque iudicii maydeburyi Wileńskiey, oraz quo ex personis ad forum spirituale, tudziesz do sądu ziemskiego, grodzkiego, trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego koła duchownego y skarbowego in obstante repartitione iego królewskiey mości zadwornego assessorskiego, a pod czas interregnum y do sądu kapturowego, pozwem lub zakazem facto, aut peremptorio termino adcitować, gdzie abscissis omnibus prorsus dilationibus beneficiisque iuris, stanąwszy non obstante correctura, zarękę wyż namienioną, nieschodząc z sądu, zapłacić y wszelkim iudicatom sądowym podlegać z sukcessorkami naszemi tenebimur, pod wyż exprymowaną zaręką, którą-by y nieraz zapłacić przyszło, przeciesz ten nasz wieczysto przedażny y nigdy nieporuszony zapis in suo robore, valore et esse zostawać ma in perpetuum. I natośmy ony dali

ichmć panom Naploszczycom—radzcom Wileńskim, małżonkom, z podpisem rąk naszych y ichmć panów pieczętarzów, od nas ustnie y oczewisto uproszonych. Pisan w Wilnie, roku Pańskiego tysiąc siedmsetnego cztyrdziestego, miesiąca Apryla piątego dnia.

Apud quas literas perpetuae venditionis subscriptiones manuum sequuntur tales: Wiktorya Sakowiczowna—zakonu ś. o. B. w. starsza konwentu Wileńskiego, y Joanna Konopnicka—wikarya z. ś. B. w. konsultorka; Teophila Andrzeiowska—konsultorka, Ludowika Kosobucka—konsultorka, Eleonora Borowska—konsultorka, Teressa Brodowska—bywsza przełożona; Angiela Czyżowna z. ś. B. w.; Dominika Koziołowna—z. ś. B. w. Ustnie y oczewisto proszony od w Bogu wielebnych wikaryi Sakowiczowney—starszey, Joanny Konopickiey—wikaryi, Teofili Andrzeiewskiey—konsultorki, Ludowiki Kosobuckiey, Teressy Brodowskiey — konsultorek, bywszey starszey Eleonory Borowskiey—konsultorki, Anieli Czyżówney, Dominiki Koziełowney, zakonic świętego Bazylego wielkiego, do tego prawa wieczysto przedażnego, ichmć panom Grzegorzowi y Elzbiecie z Żyromskich Naploszczycom—radcom Wileńskim, małżonkom, spólnym emptorom, danego, podług prawa podpisuię się: pieczętarz Paweł Kon. Macelewicz—sekretarz ikmci, aktualny y miasta Wileńskiego utriusque iudicii pisarz. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od wyż wyrażonych w Bogu w. panien bazylianek konwentu Wileńskiego, przy cerkwi ś. Tróycy zostaiących, do tego prawa wieczystego przedażnego podpisuię się: Kazimierz Grabowski—radca Wileński. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz, od wyż wyrażonych w Bogu wielebnych panien bazylianek unitek, do prawa wieczystego przedażnego podpisuię się: Matheusz Osipowicz—radca Wileński. Quae praesentes literae etc.

1740 г. Іюля 14 дня.

Изъ книги № 5141, за 1742—1745 г., стр. 1065.

123. Завѣрительная запись отъ старшихъ Виленскаго кагала Полоцкому базиліанскому монастырю при церкви св. Софіи въ своевременной уплатѣ послѣднему долговой суммы въ 1046 талеровъ.

Виленскій кагалъ занялъ у Полоцкихъ базиліанъ 1046 талеровъ съ обязательствомъ выплачивать по 10% со ста и возвратить занятую сумму чрезъ три года; новые кагальные старшины отказались отъ уплаты этого долга на томъ основаніи, что они не обязаны отвѣчать за дѣйствіе своихъ предшественниковъ. Дѣло перешло въ трибуналъ; здѣсь судъ приговорилъ кагалъ къ уплатѣ не только суммы и 10%, но и заруки и судебныхъ издержекъ, всего на 36,000 злотыхъ. Послѣ этого постановленія, кагалъ согласился признать долгъ и выплачивать % съ капиталомъ, но только въ меньшемъ размѣрѣ, т. е. не 10% со ста, а 4%.

Feria quarta ante festum Scapularis B. V. Mar. die decima quinta mensis Julii, anno Domini millesimo septingentesimo quadragesimo quarto.

Coram actis nobilis officii consularis civitatis s. r. m. metropolitanae Vilnensis comparentes personaliter infideles Samuel Leyzerowicz et Jacobus Wulfowicz — seniores iudaei Vilnenses, sani mente pariter et corpore existentes, praesentes literas assecurationis, parato scripto praeconceptas, in personam admodum reverendi in Christo patris Heraclii Lisański—o. d. B. m. provintiae Lithuaniae, protoconsultoris, superioris et omnium rr. in Christo patrum Basilianorum conventus Połocensis servientium introfusius contentis, nomine suo et nomine totius sinagogae iudeorum Vilnensium palam, libere ac benevole per expressum recognoverunt; quarum literarum, praemisso modo recognitarum, de verbo ad verbum rescribendo contenta, tenor sequitur estque talis:

My żydzi Moyżesz Zelkindowicz, Leyba Moyżeszowicz, Samuel Leyzerowicz, Jakub Wulfowicz, Chaim Jeykowicz, Leyzer Izaakowicz, Izaak Chaimowicz, Nathan Michałowicz, Abraham Markowicz, Pinkas Kiwowicz, Józef Hirszowicz, Leyba Samuyłowicz—starsi kahału Wileńskiego, swoim y całego kahału synagogi Wileńskiey imieniem, ieden z nas za wszytkich, a wszyscy za iednego ręcząc się y obowiązuiąc, daiemy ten nasz dobrowolny assekuracyiny zapis przewielebnemu w Bogu imci xiędzu Herakliuszowi Lisańskiemu—zakonu świętego Bazylego wielkiego prowincyi Litewskiey protokonsultorowi, superyorowi y wszytkim ichmościom xięży bazylianom konwentu Połockiego, w zamku przy świętey Zofii będącego, na to: Iż co my przez praedecessorów naszych starszych synagogi Wileńskiey imieniem y na potrzebę całego kahału u pomienionego konwentu Połockiego ichmościów xięży bazylianów za starszeństwa na ten czas imci xiędza Jozefata Hutorowicza całego, zakonu sekretarza, pewną summę pieniężną rękodayną przez w Bogu zeszłą ieymć panią Annę Katokuziankę Knicicową—strażnikową wielkiego xięstwa Litewskiego, pomienionemu konwentowi Połockiemu na prowizyą zakonników legowaną, to iest, w sumie w talarowey monecie in specie talarów bitych tysiąc czterdzieście sześć y złoty polski ieden, w roku ieszcze tysiącznym sześćsetnym dziewięćdziesiąt siódmym, w dzień świętego Jana Krzciciela, święta rzymskiego, na lat trzy, to iest aż do dnia tegoż święta ś. Jana Krzciciela w roku tysiącznym (sic) z obowiązkiem płacenia co roczney prowizyi per decima cento takowąż talorowey monety kurrencyą, pożyczywszy y samą summę kapitalną pod troiakiemi w takoweyże talarowey monecie y kurrencyi na terminie przerzeczonym w roku tysiącznym siedmsetnym do oddania obwarowawszy, iako w sobie zapis oryginalny, od starszych na tenczas kahału naszego dany, szeroce opiewa, lubo zaraz przez pierwsze trzy lata punktualności w płaceniu prowizyi nie zachowuiąc y obwieszczeni wcześnie według obloquencyi zapisu o terminie oddania summy oney dla niesposobności y niepunktualności naszey nie oddaiąc, popadliśmy w opisane w zapisie oryginalnym zaręki, wadya y obowiązki, o które gdy nam przed sąd trybunału w. x. Lit. intentata actio, za niestaniem naszym, iako prawu nieposłuszni, na upad w rzeczy wzdani y na łapanie, sequestracyą na dobrach, towarach, summach pieniężnych y osobach naszych byliśmy wskazani: a tak my w praedecessorach naszych nie będąc sposobnemi do uiszczenia się, w wypłaceniu summy kapitalney, zażywszy interpozycyi godnych ichmościów panów przyiaciół, supplikowaliśmy o kompassyą, iakoż y uprosiliśmy w świętey pamięci imci xiędza Leo-

na Kiszki—sekretarza zakonu y starszego Połockiego, w roku tysiącznym siedmsetnym trzecim, że się kontentował nie wymagaiąc na nas hic et nunc summy kapitalney proporcyonalną z kommizeracyi magna in parte defalkowaną (wszakże non praeiudicando w tym successorom swoim) prowizyą, którą przez długi czas, lubo od naś nie punktualnie, ale przez różne litigia (iako o tym świadczy dekret sądu podwoiewodzińskiego w roku tysiącznym siedmsetnym dwudziestym siódmym, dnia dziewiątnastego Augusta ferowany), z ciężkością y niezupełnie oddawaną, z łaskawey kompassyi ichmć xięża bazylianie kontentowali się, gdy zaś w tak ciężką krzywdę konwentu swoiego weyrzawszy przewielebny w Bogu imci xiądz Herakliusz Lisański, teraznieyszy konwentu Połockiego superior, nie chcąc oney dłużey in praeiudicium klasztoru Połockiego znosić intentował nam akcyą do trybunału skarbowego w. x. Lit. w roku tysiącznym siedmsetnym czterdziestym trzecim, wydanym pozwem miesiąca Augusta dnia pierwszego, tak o summę oryginalną, iako o zatrzymaną prowizyą, tudziesz o kontrawencyine zapisowi zaręki, z którego pozwu na nas, iako prawu nie posłusznych y do niego nie staiących otrzymał w przerzeczonym sądzie dnia dwudziestego czwartego miesiąca Septembra, roku tysiąc siedmsetnego cztyrdziestego trzeciego dekret pierwszy kontumacyiny, wskazuiący nas na upad w rzeczy y przysądzaiący ichmościóm xięży bazylianom Połockim za summę oryginalną, zatrzymaną prowizyą, z zarękami wpisanym y pamiętnym una cum lucris sądowi persolutis summę trzydzieście pięć tysięcy y dziesięć złotych polskich, vigore którego dekretu odprawiony przez w. imci pana Karola Bispinka—sędziego ziemskiego Starodubowskiego, poiazd dnia piątego Februaryi w roku teraznieyszym y lubośmy takowey exekucyi temerarie et fortiter upewnieniem, iż mamy się w trybunale rozprawić, bronili, iako w sobie opiewa list poieżdży, iednak po tymże poiezdzie na kadencyą Mińską trybunału skarbowego przypozwani, nie staiąc y nie słuchaiąc prawa powtórnie drugim dekretem na kadencyi Mińskiey dnia ośmnastego miesiąca Marca, roku teraznieyszego ferowanym, na upad w rzeczy z przysądzeniem przerzeczoney summy trzydziestu pięciu tysięcy y dziesięć złotych polskich y nakładów prawnych wskazani będąc, z wolnym nas na osobach naszych łapaniem, więzieniem, sequestrowaniem dóbr, towarów y sum pieniężnych konwinkowani zostaliśmy, vigore którego dekretu także drugi poiazd przez wielmożnego imci pana Stefana Romera—pisarza grodzkiego woiewodztwa Trockiego, urzędownie przy sprzeciwianiu się naszym odprawiony dnia trzynastego miesiąca Junia w roku teraźnieyszym tysiąc siedmsetnym cztyrdziestym czwartym; widząc tedy złe uporu naszego przeciwko prawa konsekwencye y nie czekaiąc dalszey rygoru prawa extorsyi, znowuśmy pokornie przez interpozycyą godnych przyiacioł suplikowali, przewielebnemu w Bogu imci xiędza Herakliuszowi Lisańskiemu y wszytkim ichmościom xięży bazylianom Połockim o doznaną tylekroć nad kahałem naszym komizeracyą, y wznawszy łaskawą łatwość w tym, żeby na nas w penuryi zostaiących, teraz samey kapitalney summy nieodwłocznego wypłacenia nie wymagli, przeto tym naszym teraznieyszym assekuracyinym y obowiązkowym zapisem, na przód waruiąc securitatem summy oryginalney tysiąca czterdziestu sześciu talarów bitych in specie y złoty polski ieden, o niey reassumiemy pierwszy obligowi zapis, iż nie iest summą

wyderkaffową, ale rękodayną y na trzy tylko lata pożyczoną, a zatym zawsze do exolucyi nas obliguiącą, w takowey że talarowey monecie y kurrencyi kiedy kolwiek by się u nas tey summy mieć ichmościom xięży bazylianom niepodobało. Ratione zaś zatrzymaney prowizyi podług pozwoloney defalki od ostatniego kwitu porachowawszy się, ex nunc do rąk przewielebnego w Bogu imci xiędza Herakliusza Lisańskiego—superiora Połockiego, wypłacamy złotych polskich sto siedmdziesiąt; napotym zaś że przewielebny w Bogu imć xiądz Herakliusz Lisański—superior Połocki, swoim y całego konwentu imieniem przyrzekł (non praeiudicando quidquam oryginalnemu pierwszemu obligacyinemu zapisowi naszemu) summy kapitalney tysiąca cztyrdziestu sześciu talarów bitych in specie wypłacenia niewymagać, obliguiemy się do punktualnego wypłacenia dosyć dyskretniey, bo tylko od sta po złotych cztyry y groszy dziesięc wynoszącey prowizyi, na tygodnie rozłożoney, po złotych polskch siedm, przez rok cały czyniącey złotych polskich trzysta siedmdziesiąt y cztyry, nad którą mnieyszey defalki in nullo casu, ani konflagraty, ani hostilitatis, nec ullo titulo praetendować niemamy y niemożemy, ani my, ani sukcessorowie nasi. Y gdybyśmy quocunque titulo w wypłaceniu tey prowyzyi kiedy kolwiek naydaley miesiąc ieden uchybić mieli, nie odnosząc tygodniowey prowizyiney koncernencyi y nie importuiąc oney do rąk maiącego na to kommiss od konwentu Połockiego w konwencie Wileńskim ichmościom xięży bazylianów zakonnika, tedy od punktu tego uchybienia lub recrudescencii wszytkich dotąd processów y dekretów trybunalskich, które in casum contrawencyi tey naszey assekuracyi, in suo vigore zostawuiemy, tak samey summy kapitalney iako y prowyzyi nie iuż podług pozwoloney defalki po złotych polskich siedmiu na tydzień, ale zupełnie per decem a cento podług oryginalnego opisu, w roku tysiąc sześćset dziewięćdziesiąt siódmym danego, który we wszytkim ratyfikuiemy. Tak teraznieyszy imci xiądz superior Połocki, iako sukcessorowie iego y cały konwent ichmościów xięży bazylianów Połockich, wolni y mocni będą u nas y na nas wymagać y upominać się, czylito przez adcytacyą do otrzymanych dotąd in contumatiam processów y dekretów ad forum ubiquinarium, które bez dyzkwizycyi nunc protunc na siebie przyimiemy, lub też bez adcytacyi przywodząc dawne processa post recrudescentiam ad effectum przez łapanie nas na osobach naszych y przez sekwestracyą towarów, dóbr y summ pieniężnych, co wszytko teraznieyszą obowiązkową assekuracyą rękoma własnemi y wielmożnych ichmościów panów pieczętarzów, ustnie y oczewisto od nas uproszonych, podpisaną, pod zarękami w pierwszym oryginalnym obligu opisanemi, ztrzymać y uiścić obowiązuiemy się. Pisan w Wilnie, dnia czternastego miesiąca Julia, tysiącznego siedmsetnego cztyrdziestego roku.

Apud quas literas assecurationis, praemisso modo recognitas, subscriptiones manuum ipsorum recognoscentium sunt haebraico idiomate expressae. gg. vero dd. sigillatorum sequuntur tales. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od żydów, starszych kahału Wileńskiego, y całey synagogi do tego assekuracyinego ugodliwego z obu stron zapisu, danego w Bogu nayprzewielebneyszemu imci xiędzu Herakliuszowi Lisańskiemu — zakonu świętego Bazylego wielkiego prowincyi Litewskiey proto-konsultorowi, superiorowi y wszytkim ichmo-

ściom xięży bazylianom konwentu Połockiego, na wypłacenie od summy we srzedzinie tego assekuracyinego zapisu wyrażoney, punktualnie tygodnowey coroczney prowizyi, do czego secundum legem positivam podpisuię się: Tomasz Benedykt Kawecki—podstarości Wileński mp. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od żydów starszych kahału Wileńskiego y całey synagogi do tego obligacyinego oraz assekuracyinego zapisu na rzecz we srzedzinie wyrażoną, iako pieczętarz, podług prawa podpisuię się: Leon Wihert—ekonom i. w. i. o. xięcia imci Heronima Radziwiła—podczaszego wielkiego xięstwa Litewskiego. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od wyż wyrażonych osób do tego assekuracyinego skryptu podług obloquencyi prawa pospolitego podpisuię się: Alexander Kończewski—sekretarz iego królewskiey mości y miasta Wilna utriusque iudicii pisarz mp. Quae praesentes literae assecurationis praemisso modo recognitae etc.

1743 г. Іюля 4 дня.

Изъ книги № 5360, за 1742—1744 г., л. 961.

124. Обезпечительная запись отъ Александры Костюшковой Якобштадскому базиліанскому монастырю на заемную сумму въ 800 битыхъ таляровъ.

Супруги Костюшки заняли у Якобштадскихъ базиліанъ 800 битыхъ талеровъ подъ залогъ небольшаго имѣнія въ Курляндіи съ обязательствомъ выплатить заемъ въ условленный срокъ. Вслѣдствіе смерти супруга долгъ остался неуплаченнымъ. По жалобѣ базиліанъ литовскій трибуналъ назначилъ съ виновной довольно высокое взысканіе, вслѣдствіе чего жена Костюшкова вошла въ слѣдующую сдѣлку съ базиліанами: базиліане отказываются отъ % и заруки, а Костюшкова уплачиваетъ имъ сразу 400 талеровъ, а остальные въ три срока; въ случаѣ неисполненія этого послѣдняго условія, долженъ войти во всю законную силу ихъ прежній договоръ, заключенный при жизни обоихъ супруговъ.

Sabbato die sexta mensis Julii, anno Domini millesimo septingentesimo quadragesimo tertio.

Coram nobili officio advocatiali et scabinali civitatis sacrae regiae maiestatis metropolitanae Vilnensis comparens personaliter illustris magnifica domina Cunegunda Alexandra Kosciuszko de Małochowskich Kościuszkowa, sana mente, pariter et corpore existens, praesentes literas obligatorias assecurationis, parato scripto praeconceptas, in personam admodum reverendi in Christo patris Dionisii Smykowicz — superioris et omnium religiosorum in Christo patrum

ord. d. Basilii m. conventus Jacobstadensis servientes, cum introfusius contentis, palam ac libere recognovit, quarum literarum, praemisso modo recognitarum, de verbo ad verbum rescribendo contenta, tenor sequitur estque talis:

Ja Kunegunda Alexandra z Małachowskich Kościuszkowa, z dokładem ichmościów panów opiekunów moich, pod wszytkie niżey wyrażone punkta dobrowolnie poddaiąc się, czynię wiadomo tym moim listem dobrowolnym, obligacyinym y assekuracyinym zapisem w Bogu przewielebnemu imci xiędzu Dionizemu Smykowiczowi—zakonu ś. Bazylego wielkiego starszemu Jakubstackiemu y wszytkim ichmościom xięży bazylianom tegosz klasztoru danym na to: Iż co w roku tysiąc siedmsetnym trzydziestym piątym, miesiąca Junii dwudziestego czwartego dnia zeszły imć pan Ferdynand Stanisław Kościuszko, y ia Alexandra Kunegunda z Małachowskich Kościuszkowa, małżonkowie, na pilną potrzebę y interesse nasze, będąc potrzebnymi summy pieniędzy, wzieliśmy y pożyczyli u w Bogu ww. ichmościów xięży bazylianów klasztoru Jakubstackiego, przy cerkwi pod imieniem świętego Jakuba rezyduiących, pieniędzy osimset talarów bitych, którą summę zapisem naszym obligacyinym, od nas ichmościom danym, w roku tysiąc siedmsetnym trzydziestym ósmym, w dzień świętego Jana Chrzciciela święta rzymskiego oddać y prowizyą, licząc za rok sex pro-cento, wypłacić opisaliśmy się. A za niewypłaceniem na terminie wyż wspomnionym chłopów sześciu od maiętności Zelburga, w xięstwie Kurlandskim sytuowaney, prawem zastawnym ichmościom xiężom bazylianom postąpić obowiązaliśmy się. A potym my Kościuszkowie małżonkowie, tak na terminie, iako y po terminie, wyż wspomioney summy ośmiuset talarów bitych ichmościom xiężom bazylianom nie oddali y chłopów od maiętności Zelburga, vigore zapisu naszego, nie postąpiliśmy y prowizyi ichmościom należącey doroczney nie wypłacili, a zatym po zaszłych fatach w. imci pana Ferdynanda Stanisłwa Kościuszki, małżonka mego, w Bogu wielebni ichmość xięża bazylianie Jakubsztaccy o takowy dług mnie Kościuszkowę do trybunału adcytowawszy, dekret kontumacyiny z niemałym wskazem otrzymali y daley swóy proceder kontinuować chcieli. Zatym ia Kościuszkowa, nie przychodząc do dalszych procederów prawnych, ichmościóm, za interpozycyą ichmościów panów przyiaciół, pogodziłam się z ichmość xiężmi bazylianami w ten sposób: Poniewasz ichmć xięża bazylianie Jakubsztaccy prowizyą od obligu ichmościom służącego, do daty ninieyszey przychodzącą, iako też zaręki y expensa prawne libere ustąpili y darowali, a tylo kapitałem samym, to iest summą ośmiu set talarów bitych kontentowali się, więc podług ugody między ichmościami uczynioney, takowey summy kapitalney połowicę, to iest, cztyrysta talarów bitych oraz z datą tego zapisu wypłaciłam y na to kwitacyą wziołam, a z drugiey półowy summy także cztyrysta talarów bitych nie mam sposobu wraz do wypłacenia, tedy assekuruię się ichmościom takowę cztyrysta talarów bitych trzema ratami wypłacić: pierwszą ratę w roku przyszłym tysiąc siedmsetnym czterdziestym czwartym, miesiąca Junii dwudziestego czwartego dnia, w dzień świętego Jana Chrzciciela, święta rzymskiego podług nowego kalendarza przypadaiącego, summy kapitalney na kwartał przychodzącey sto trzydzieście trzy talarów bitych złotych dwa y groszy dwadzieścia y prowizyą sex pro cento licząc od tey że summy, na kwartał przychodzącey; drugą ratę w roku tysiąc

siedmsetnym czterdziestym piątym; trzecią ratę w roku tysiąc siedmsetnym czterdziestym szóstym takowegoż miesiąca y dnia y święta świętego Jana święta rzymskiego, podług nowego kalendarza przypadaiącego, po tyloż summy na kwartał przychodzącą y prowizyą za każdą ratą przy xięgach grodzkich Upitskich, śrebrną monetą, licząc talar bity po złotych ośmiu, a tynf po złotemu y groszy ośmiu, wypłacać y we wszytkim tym moim obowiązkom zadość uczynić. A ieślibym którey kolwiek raty zupełney, na terminie według tego opisu y prowizyi przychodzącey, ichmościom niewypłaciła, w czym kolwiek dobrowolny móy zapis ten naruszyła, tedy waruię ichmościom, iż te cztyrysta talarów bitych przezemnie dopiero ichmościom oddane za wypłacone rozumiane być nie maią y wiecznie przedać maią y kwitacya mnie od ichmościów xięży bazylianów na wypłacone pomienione cztyrysta talarów bitych żadnego waloru iuż mieć niema, ale pierwszy oblig od zeszłego imci pana Ferdynanda Stanisława Kościuszki y odemnie *Kościuszki* Alexandry Kunegundy z Małachowskich Kościuszkowey, małżonkom, na summę ośmset talarów bitych sub actu roku tysiąc siedmsetnego trzydziestego piątego, miesiąca Junii dwudziestego czwartego dnia danymi, sub valore ma zostawać, y za pomienionym obligiem zaczęty ze mną proceder y konwencyą kontinuować y ad executionem przywodzić. Co wszytko mam zyścić y dotrzymać pod zaręką ważność rzeczy wynoszącą et sub paenis banitionum ac infamia, pod którą zaręke, iako też y sam kapitał, wszelkie dobra moie leżące, ruchome, summy pieniężne, gdzie kolwiek tylko będą, podaię y oneruię, daiąc moc y pozwalaiąc do wszelkiego sądu y prawa iak naykrótszym terminem mnie adcytować; gdzie ia będąc adcytowana, nie zażywaiąc żadnych dilacyi, godzin, obmów y munimentów, rosprawę przyiąc y wszelkim iudicatom subesse, a sąd każdy nie inaczey iako tylko według tego mego zapisu dobrowolnego ma sądzić. Y na tom dała ten móy zapis z podpisem ręki mey y ichmościów panów pieczętarzów, odemnie ustnie y oczewisto proszonych, niżey na podpisaniu rąk ichmościów wyrażonych. Pisan roku tysiąc siedmsetnego czterdziestego trzeciego, miesiąca Julii czwartego dnia.

Apud quas literas obligatorias subscriptiones manuum suntque tales: Alexandra Kościuszkowa. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od w. ieymość pani Alexandry Kościuszkowey do tego obligacyinego assekuracyinego zapisu, danego w Bogu przewielebnemu imci xiędzu Dionizemu Smykowiczowi — superiorowi zakonu świętego Bazylego konwentu Jakubsztackiego y całemu zakonowi, na rzecz w nim wyrażoną, podług prawa podpisuię się: Jan Antoni Kosko w. b. r. s. Podług prawa ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od osoby wyż wyrażoney do tego zapisu podpisuię się: Thomasz Michał Rymszewicz Wiłeyko mp. Za ustną y oczewistą prośbą od osoby wyż wyrażoney do tego zapisu obligacyinego, oraz assekuracyinego, ichmościom xięży bazylianom klasztoru Jakubsztackiego, na rzecz w nim wyrażoną danego, za pieczętarza podpisuię się: Jan Ponikwicki mp. Quae praesentes literae obligatoriae, praemisso modo recognitae etc.

1744 г. Мая 28 дня.

Изъ книги № 5141, за 1742—1745 г., стр. 1026.

125. Мировая сдѣлка между Виленскимъ св. Троицкимъ монастыремъ и Шумскими доминиканами относительно спорной сѣножати въ Свиранскомъ имѣніи.

Виленскіе Свято-Троицкіе базиліане пріобрѣли куплей имѣніе Свираны вмѣстѣ съ сѣножатью Сирвидовской у помѣщика Калецкаго; когда сосѣднія помѣстья перешли въ руки другихъ владѣльцевъ, то нѣкоторые изъ нихъ, какъ подвоеводій Шумскій, стали присвоивать себѣ и помянутую сѣножать. Завладѣвши ею, Шумскій завѣщалъ ее вмѣстѣ съ другимъ имѣніемъ Виленскимъ доминиканамъ. Такъ какъ базиліане постоянно хлопотали о возвращеніи себѣ этой сѣножати и однажды насильственно покосили ее, то между ними и доминиканами начался процессъ. Вслѣдствіе вмѣшательства въ это дѣло пріятелей, доминикане, разсмотрѣвши базиліанскіе документы, заключили миролюбивую настоящую сдѣлку, по которой на всегда отказались отъ Сирвидовской сѣножати въ пользу базиліанъ.

Feria secunda post dominicam Trinitatis die prima mensis Junii, anno Domini millesimo septingentesimo quadragesimo quarto.

Coram actis nobilis officii consularis civitatis sacrae regiae maiestatis metropolitanae Vilnensis, comparentes personaliter admodum reverendi in Christo patres Maximilianus Zawadzki—ordinis divi Basilii magni consultor, superior conventus Vilnensis, ad aedes sanctissimae Trinitatis existentis, nomine suo et nomine totius conventus sui ab una, et Raphael Dulicz—ordinis praedicatorum prior conventus Słobodscensis Szumscensis, itidem nomine suo et nomine totius conventus sui, ab altera partibus, sani mente pariter et corpore existentes, praesentes literas perpetuae combinationis, parato scripto praeconceptas, ad invicem inter se datas, cum introfusius contentis, palam, libere ac benevole per expressum recognoverunt. Quarum literarum praemisso modo recognitarum, de verbo ad verbum rescribendo contenta, tenor sequitur estque talis:

Ja xiądz Maximilian Zawadzki—zakonu świętego Bazylego wielkiego consultor starszy, imieniem swym y całego zgromadzenia konwentu naszego Wileńskiego, przy cerkwi świętey Trócy mieszkaiących, z iedney, a xiądz Rafał Dulicz—przeor konwentu Słobodki Szumskiey ordinis praedicatorum, także z swym et totius cum consensu communitatis nomine z drugiey strony, pod wszytkie paragrafy, klauzuły y ligamenta, libere podlegaiąc, y one na się et inposterum następców naszych przyimuiąc, wiadomo, iawno czyniemy teraz y wczas przyszły będącego wieku ludziom, tym naszym wieczysto ugodliwym y nigdy nieporusznym listem zapisem, miedzy sobą danym, na to: iż co zeszły imć pan Lukasz Mamonicz—skarbny wielkiego xięstwa Li-

tewskiego, dziedzic dóbr Swiran cum attinentiis, w woiewodztwie Wileńskim leżących, do tychże dóbr sianożęć na wozów pięđziesiąt, nazwaną Sirwidowską, w pewnych granicach, nie daleko wsi Sirwid imienia Swirańskiego leżącą, iednym bokiem do włok Miednickich, a drugim bokiem ku włokom wsi Syrwidowskiey, końcem zaś iednym ku dworcowi Belikowskiego, a drugim końcem ku wygonowi teyże wsi Sirwidowskiey, za summę piędziesiąt kop groszy Litewskich u zeszłego takoż Lorensa Skwirczyńskiego, w roku tysiąc pięćset dziewiędziesiątym, miesiąca Augusta siedmnastego dnia, iure haereditario przykupił y do pomienioney maiętności Swiran przyłączył. Post fata którego pozostali sukcessorowie ichmość panowie Włodzimierz Żuchowski y Krzysztof Wicki, z małżonkami swymi, te dobra Swirany cum attinentiis, similiter iure perpetuo imci panu Alexandrowi Koleckiemu—dworzaninowi iego królewskiey mości, bez żadney excepcyi inclusive, z tąż sianożęcią, do dóbr Swiran przyłączoną, przedali, a in subsequenti tempore imć pan Alexander Kolecki, in pacifica zostaiąc przerzeczonych przez się nabytych dóbr czas niemały haereditaria possessione, a będąc pilno potrzebny summy pieniędzy wyż specifikowane dobra Swirany cum attinentiis w woiewodztwie Wileńskim leżące, to iest: Syrwidy, Kolesniki, Kusznery, Żemły y z drugiemi wsiami przysłuchaiącymi do Swiran, z poddanymi, rolami, zasiewami, sianożęciami wszytkiemi w roku tysiącznym sześćsetnym dwudziestym, miesiąca Junii dwudziestego dnia, nam klasztorowi reguły świętego Bazylego wielkiego ritus graeci-uniti, przy cerkwi świętey Tróycy w Wilnie mieszkaiącym, wiecznością zbył, przedał, et eo in instanti w possesią spokoyną przez ienerała iego królewskiey mości postąpił. In virtute którego prawa my bazylianie, w aktualney specifikowanych maiętności per longum annorum tractum absque ulla praepeditione, oraz y tey sianożęci, Sirwidowska nazwaney, zostawiliśmy possesyi; tandem ob imminentem calamitatem temporum, gdy y ludzi po przerzeczonych wioskach nie stało, imć panowie Krzysztof Kosiński y Władysław Kołodzieżyński—possesores maiętności Kosina, godząc się iure haereditario o dobra swoie, Kosin nazwane, w woiewodztwie Wileńskim leżące, z imcią panem Szumskim—podwoiewodzym Wileńskim, tęż samą sianożęć, Sirwidowską nazwaną, sobie expulsive, przez tychże ichmościów panów Kosińskiego y Kołodzieżyńskiego usurpowaną, temuż imci panu Szumskiemu—podwoiewodzemu Wileńskiemu, wraz z Kosinem dobrami swymi, wieczysto zbytymi, bez żadney iednak expressyi tey sianożęci w danym od siebie prawie do possessyi inwolwowali, in fundamento którey zadworney przedaży imć pan Szumski—podwoiewodzy, przy wieczności Kosina y tę sianożęć Syrwidowską, do Swiran ab antiquo należącą, per expulsionem odebraną et nulliter do Kosina appropriowaną, possydował, stante qua possessione indebita, gdy antecessores nostri conventus Vilnensis ordinis divi Basilii magni przerzeczoney modo amicabili nam iure haereditario należącey, requirowali sianożęci, a nie mogąc oney bonis pozyskać mediis, w roku tysiąc siedmsetnym dziewiętnastym z tymże imci panem Michałem Raphałem Szumskim—podwoiewodzym, zaczeli litispendencyą, quo durante spatio imć pan Szumski — podwoiewodzy Wileński, pie umyśliwszy ku chwale Bożey opera ichmościów xięży dominikanów w dobrach swoich Szumsku funduiąc y ten folwark Kosiny wespół z sianożęcią Syr-

widowską, nam bazylianom należącą, stante iuż lite do tegoż funduszu Szumskiego adiunxit, et eo intuitu ichmość xięża dominikanie, vigore takowego funduszu przerzeczoney sianożęci hucusque zostawali possessorami, gdzie my xięża bazylianie od lat kilkudziesiąt o takową nam stałą krzywdę po zaniesionym processie amicabilibus requisitionibus różnemi czasy upominaiąc się, a nie mogąc się finalney in causa doczekać decyzyi, w roku tysiąc siedmsetnym czterdziestym trzecim, miesiąca Jula czwartego dnia, toties wspomnioną sianożęć ludziom naszym pokosić y siano in nostram partem pozwozić kazaliśmy y oną violenter ex possesione ichmościów xięży dominikanów occupavimus y iako nam iure hereditario należącą rehabuimus, tandem idąc per amicabilem compositionem, za włożeniem się w to parte ab utraque wielmożnych ichmościów panów przyiaciół, tam ex saeculari, quam spirituali statu będących, ad fundum tych dóbr sprowadzonych, poniewaz evidenter tak z prawa zastawnego od imci pana Skwirczyńskiego imci panu Kryńskiemu w roku tysiąc pięćsetnym siedmdziesiątym ósmym, Maii siedymnastego dnia danego, iako też w wieczystey kupli od tegoż imci pana Lorensa Skwirczyńskiego imci panu Mamoniczowi w roku tysiąc pięćset dziewiędziesiątym, Augusta siedmnastego dnia daney y służącey, ta sianożęć Syrwidowska do Swiran być przyłączona, z expressyą ograniczenia oney patuit, praepostere prawem wieczysto przedażnym od imci pana Koleckiego—dworzanina iego królewskiey mości, ichmościom xięży bazylianom Wileńskim z dobrami Swiranami cum attinentiis w roku tysiąc siedmsetnym dwudziestym, Junii dwudziestego dnia dostała się et in actuali oney, absque ullo vel minimo a quovis impedimento, per longum annorum tractum zostawali possesione, na co y ludzie parte ab utraque, to iest ichmościów xięży bazylianów y ichmości xięży dominikanów stawieni, zgodzili się et ob maiorem confirmationem realitatis poddani Swirańscy ichmościów xięży bazylianów supra realitatem tey sianożęci, iako ab antiquo do Swiran należała y in pacifica possessione oney ichmość xięża bazylianie ante calamitatem temporum zostawali, iuramenta praestare chcieli y zabierali się, przeto ia xiądz Rafał Dulicz—ordinis praedicatorum przeor konwentu Szumskiego, cum tota communitate, widząc tanta patetica documenta et in comprobationem onych o tęż sianożęć Sirwidowską do iuramentów gotowych ludzi perectitudines spiritualis conscientiae, niedopuszczaiąc onych do tego obowiązku, conveniendo in unum z ichmć xiężą bazylianami zgodziliśmy się perpetuis temporibus irrevocabiliter na tym: iż my, xiądz Rafał Dulicz—ordinis praedicatorum przeor konwentu Szumskiego, insistendo anterioribus praemissis, od daty ninieyszey tey to sianożęci Sirwidowskiey z osób naszych y konwentu naszego zrzekamy się, pełnomocnymi używania oney, iako swoiey ab antiquo własności, ichmościów xięży bazylianów czyniemy, w dzierzenie wieczyste ichmościom y następcom ichmościów obiąć y possydować pozwoliliśmy, żadney sobie y następcom naszym salwy, pretextu y regressu nie zachowuiemy, proceder a parte nostra zaszły, o wiolencyą y pokoszenie tey sianożęci przez ludzi ichmościów xięży bazylianów w roku immediate przeszłym tysiąc siedmsetnym cztyrdziestym trzecim stałą, kassuiemy, annihiluiemy et ex actis eliminować pozwalamy; my takoż xięża Maximilian Zawadzki—zakonu świętego Bazylego wielkiego consultor starszy, oraz z całym zgromadzeniem konwentu Wileń-

skiego, nie wchodząc w dalsze strepitus iuris et exinde litis expensa, a kompensuiąc wielebnych ichmościów xięży dominikanów zaczęty z nami proceder y expensa usu et fruktu z tey wyż pomienioney sianożęci Sirwidowskiey, od niemałego czasu perceptą, tudziesz in recompensarum ustąpienia iuramentu, iako in re evidenti mniey potrzebnego, tym że ichmościom xięży dominikanom konwentu Szumskiego rzeczoną sianożęć Sirwidowską, ante nulliter przez ichmościów uzurpowaną od roku y dnia dzisieyszego na lat trzy consequenter po sobie idące, kosić na ich potrzebę y z oney profitować pozwalamy, na którey koszenie corocznie od imci xiędza starszego o. d. B. m. konwentu Wileńskiego, ciż ichmć xięża dominikanie brać assygnacye powinni będą, post expirationem vero triennii żadnego praetextu y accessu in posterum, ani wstępu żadnego czynić lub komu innemu zawieść nie powinni, in contra et enim miany nasz z ichmośćmi proceder, od lat kilkudziesiąt zaczęty, kassuiemy, annihiluiemy, żadney sobie y następcom naszym pretensyi a data praesentis nie zachowuiemy, owszem perpetuum silentium utrique parti imponimus; czego wszytkiego zyścić y dotrzymać stronie obydwie mamy pod zaręką trzech tysięcy złotych polskich y pod punktem banicyi doczesney, wieczney y infamii, a in casu contraventionis per partem parti forum ubiquinarium do odpowiadania terminem iak naykrótszym, by y nie statutowym, naznaczamy y gdzie stanowszy rozprawę, abscissis omnibus dilationibus etiam sine appellatione przyiąć y oną się kontentować, zarękę supra wyrażoną, którą sąd y urząd wszelki nakazać mocen existet, zapłacić, nie schodząc z sądu strona contraveniens powinna, a w niestaniu zaś ku rozprawie strony takową uporną ten że sąd y urząd wszelki, absque ullo beneficio, na wszytkie trzy lukra wzdać y one super omnibus bonis wskazać, fortem executionem etiam captato tempore udziałać, mocen y wolen będzie, gdzie pars contraveniens sądu o zły wskaz, a siebie samych strony o zły przewod prawa nigdzie pozywać nie maią, pod wyż opisaną zaręką, którą by y nieraz zapłacić przychodziło, przecież ten nasz dobrowolny oraz wieczysto ugodliwy nigdy nieporuszony list zapis in suo robore et valore zostawać ma y powinien będzie. Y na tośmy ony sobie reconventionaliter z podpisami rąk naszych y podpisami wielmożnych ichmć panów pieczętarzów, ustnie y oczewisto od nas uproszonych. Pisan w Wilnie, roku tysiąc siedmsetnego czterdziestego czwartego, miesiąca Maia dnia dwudziestego ósmego.

Apud quas literas perpetuae combinationis, praemisso modo recognitas, subscriptiones manuum circa sigilla sequuntur suntque tales: Xiądz Maximilian Zawadzki— zakonu świętego Bazylego wielkiego consultor superior Wileński mp. Xiądz Rafał Dulicz—przeor Szumski ordinis praedicatorum mp. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od w Bogu przewielebnego imci xiędza Maxymiliana Zawadzkiego—zakonu świętego Bazylego wielkiego consultora superiora Wileńskiego ab una, tudzież od w Bogu przewielebnego imci xiędza Raphała Dulicza—przeora Szumskiego ordinis praedicatorum imieniem totius communitatis piszących się ab altera partibus, do tego wieczysto ugodliwego nieporuszonego zapisu o sianożęć, titulo Syrwidowską, do dóbr Swiran, w woiewodztwie Wileńskim leżących, należącą, ad invicem stałego y zawartego, podług prawa podpisałem się: Józef na Lepkach Łepkowski—starosta Bolnicki mp. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz

od osób wyż wyrażonych do tego wieczysto ugodliwego zapisu, ad invicem danego, podług prawa podpisuię się: Michał Broniewski mp. Podług prawa proszony od osób wyż wyrażonych do tego wieczysto ugodliwego, nieporusznego ad invicem danego zapisu, za pieczętarza podpisuię się: Antoni Franciszek Wirłowicz mp. Quae praesentes literae etc.

1744 г. Іюня 5 дня.

Изъ книги № 5360, за 1742—1744 г., л. 1187.

126. Листъ архимандрита Полоцкаго базиліанскаго монастыря Полятилы, которымъ онъ увольняетъ Виленскій кагалъ отъ взноса монастырю сукна.

Полоцкій архимандритъ разрѣшаетъ Виленскій кагалъ отъ ежегоднаго взноса сукна на Полоцкій монастырь, который присужденъ Литовскимъ трибуналомъ; но при этомъ онъ постановляетъ слѣдующее условіе: если только кагалъ неакуратно будетъ выплачивать монастырю такъ называемую еженедѣльную повинность, то настоящая запись должна потерять свое значеніе.

Feria sexta intra octavam corporis die quinta mensis Junii, anno Domini millesimo septingentesimo quadragesimo quarto.

Coram actis nobilis iudicii advocatialis et scabinalis civitatis sacrae regiae maiestatis metropolitanae Vilnensis, comparentes personaliter infidiles Moyżesz Zelkiedowicz, Leyba Moyżeszowicz, Samuel Leyzarowicz, Jakub Ulfowicz—iudei Vilnenses, seniores synogogae suae, praesentes literas assecurationis per admodum reverendum in Christo patrem Basilium Polatyło—ordinis divi Basilii magni protho-arhimandritam, synagogae Vilnensis datas et servientes, cum introfusius contentis, ad acta obtulerunt. Quarum literarum, praemisso modo oblatarum, de verbo ad verbum rescribendo con tenta, tenor sequitur estque talis:

Dat. trzeciego Februaryi, roku tysiąc siedmsetnego cztyrdziestego. Upraszali mnie żydzi starsi kahału Wileńskiego, abym onych uwolnił od dawania co rok sukna do konwentu Połockiego, nakazanego dekretem trybunalskim. Ja zważaiąc onych prośbę y ponieważ dawanie tego sukna niemasz wyrażonego w onych obligach, od wyż wyrażoney daty uwalniam y to im waruię: że gdy będą płacić prowizyą do tegoż konwentu wyż wyrażonego punktualnie co rok dwieście pięćdziesiąt złotych, to iest, co tydzień po złotych pięć, maią się tym wiecznemi czasy kontentować, nie maiąc do kahału więcey żadney praetensyi; a ieśli by zaś niepunktualną tygodniowką oddawali po złotych pięć, tedy ta moia karta waloru mieć niepowinna.

Apud quas literas assecurationis, praemisso modo ad acta oblatas, subscriptiones manuum sequntur suntque tales: Xiądz Bazyli Polatyło — zakonu świętego Bazylego wielkiego proto - archimandryta mp. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz do tey assecuracyi, daney żydom kahału Wileńskiego od w Bogu wielebnego wielmożnego imci xiędza Bazylego Polatyły—zakonu świętego Bazylego wielkiego proto - archimandryty, iako pieczętarz podpisuię: Jan Koreywa—podstarości Wileński mp. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od w Bogu nayprzewielebnieyszego imci xiędza Polatyły Bazylego—zakonnika świętego Bazylego wielkiego pro-archimandryta do tey daney assekuracyi podług prawa podpisuię się: Franciszek Dominik Bielawski—namieśnik sądów podstarościńskich Wileńskich mp. Quae praesentes literae assecurationis, praemisso modo oblatae etc.

1745 г. Апрѣля 26 дня.

Изъ книги № 5361, за 1745—1747 г., стр. 133.

127. Запись, данная Борунскимъ базиліанскимъ монастыремъ Ошмянскому городничему Гонсовскому на разграниченіе мѣстечка Борунъ съ имѣніемъ Бiюцишками.

Feria sexta ante festum sanctorum Philippi et Jacobi Apostolorum die trigesima mensis Aprilis, anno Domini millesimo septingentesimo quadragesimo quinto.

Coram actis nobilis iudicii advocatialis et scabinalis civitatis s. r. m. metr. Vilnensis comparens personaliter admodum reverendus in Christo pater Joannes Łukianowicz—ordinis divi Basilii magni superior conventus Borunensis, officialis Minscensis, sanus mente pariter et corpore existens, praesentes literas reversales perpetuae dislimitationis, parato scripto praeconceptas, in personas illustrium mm. dd. Thomae et Theresiae de Michałowskich Gąsowsciorum, horodniciorum districtus Oszmianensis coniugum servientes, cum introfusius contentis, palam, libere, sponte ac benevole, per expressum, nomine suo et nomine totius conventus sui recognovit; quarum literarum, praemisso modo recognitarum, de verbo ad verbum rescribendo contenta, tenor sequitur estque talis.

Ja xiądz Jan Łukianowicz—zakonu ś. Bazylego w. starszy Boruński, officiał Miński, imieniem moim y imieniem wszystkich w Bogu ww. zakonników moich klasztoru Boruńskiego, wyznawamy tym moim dobrowolnym rewersalnym zapisem, danym wielmożnym ichmościom panom Thomaszowi Gąsowskiemu, Teresie z Michałowskich Gąsowskiey—horodniczym powiatu Oszmiań-

skiego, małżonkom na to: iż co my bazylianie klasztoru Boruńskiego, wieczyści aktorowie miasteczka Boruńskiego, granicząc z maiętnością wielmożnych ichmościów panów Gąsowskich, horodniczów Oszmiańskich—małżonków, wieczystą, nazwaną Biiuciszki alias Trzeszczenięta, a maiąc łaskawy respekt ichmościów y łatwość circa dislimitationem, uczyniliśmy publiczną iuryzdyczną dislimitacyą między miasteczkiem naszym Boruńskim, placami y gruntami zaroślami wieczystemi Biiuciskiemi alias Trzeszczenięskiemi, mutuo assensu nostro zasypaliśmy kopców granicznych dwanaście, in ordine których kopców, naypierwszy kopiec zasypany iest przy gościńcu Olszańskim, z Borun do Olszan idącym, po prawey ręce przy samych ogrodach; drugi kopiec wysypany iest przy drożce w prawo do karczmy idącey, distans od pierwszego kopca sto ośmdziesiąt łokciami kramnemi Litewskiemi, trzeci kopiec przy teyże drożce, do karczmy idącey, eiusdem distantiae; czwarty kopiec przy gościńcu Wileńskim z Borun do Wilna idącym za karczmą po lewey ręce, eiusdem distantiae, tąż wyż wyrażoną miarą Litewską łokciową dystyngwowany; piąty kopiec piętny przy gościńcu Wileńskim, z Borun do Wilna idącym, dla obiazdzki rozdwoionym, przy studni nowey nieskończoney y zapadłey, distans od czwartego kopca sto y ośmią łokciami kramnemi Litewskiemi; szósty kopiec udawszy się w prawo w poprzek przez gościniec Wileński z Borun do Wilna idący, distans od piątego kopca stem y ośmdziesiąt łokciami Litewskiemi; siódmy kopiec piętny, przy drodze starey, distans od szóstego kopca siedmdziesiąt y dwoma łokciami Litewskiemi; ósmy kopiec przy drożce po prawey stronie drożki, distans od siódmego kopca stem y ośmdziesiąt łokciami Litewskiemi; dziewiąty piętny kopiec przy drożce, z Borun do Skirdzim idącey, distans od ósmego kopca stem y ośmią łokciami Litewskiemi; dziesiąty kopiec distans od dziewiątego kopca stem y ośmdziesiąt łokciami Litewskiemi; iedynasty kopiec, distans od dziesiątego kopca także stem y ośmdziesiąt łokciami Litewskiemi; dwunasty kopiec ostatni przy klasztornym Boruńskim polu ex opposito gumien klasztornych, distans od iedynastego kopca stem dwudziestą y sześcią łokciami Litewskiemi dobrey miary. Które to grunta, zarośle miedzy kopcami, wyż wyrażonemi, a miedzy miasteczkiem Boruńskim leżące, maią należeć perpetuis temporibus do klasztoru Boruńskiego, zaś z drugiey strony kopców, z obudwuch stron tak gościńca Olszańskiego z Borun do Olszan idącego, iako też gościńca Wileńskiego, z Borun do Wilna idącego, circum circa począwszy od granicy Żuprańskiey ex opposito sadzawki Boruńskiey y za sadzawką Boruńską będącey, wszystkie generaliter ogrody, trzebieże przez nieboszczyka Kozłowskiego, przez slosarza, zięcia iego, przez stelmacha, y przez innych mieszczan Boruńskich ze dworu Biiuciskiego, alias Trzeszczenieńskiego naymowanych, do maiętności Biiuciszek Trześcieckich na wieczne, potomne y nieodzowne czasy należeć maią y powinne będą. Jakoż my xięża bazylianie Boruńscy za kopce, przez wielmożnych ichmościów panów Gąsowskich wysypane, nie tylko za gościniec Olszański, z Borun do Olszan idący, powróciwszy z gościńca w lewo do żadnych gruntów, placów, trzebieżów, pognoiów y sianożęci, pod domami slosarza, stelmacha y pod innemi domami mieskiemi Boruńskiemi leżących, do maiętności ichmościów Biiuciszek alias Trzeszczeniąt należących, (o które grunta żadney nigdy nie było kontrowersyi, y które

nie są klasztorowi Boruńskiemu ustąpione y dla tego dislimitowane nie są), te grunta leżące w lewey stronie gościńca Olszańskiego, lecz według starodawnego przez wielmożnych ichmościów panów Gąsowskich possydowania y teraz przez samych że ichmościów panów Gąsowskich possyduią się y possydować powinne; ale też y z drugiey strony gościńca Olszańskiego, z Borun do Olszan idącego, po prawey ręce similiter z obudwuch stron gościńca Wileńskiego, z Borun do Wilna idącego, za kopce wyż wyrażone, miedzy temi gościńcami y za gościńcem Wileńskim recenter wysypane, do żadnych gruntów, pasiek, lasów Biiuciskich alias Trzeszczenięskich żadnym sposobem wkraczać y interessować się nie powinni będziemy. Na ostatek ponieważ wielmożni ichmość panowie Gąsowscy, małżonkowie, według umowy, w rewersałach wyrażoney, maią pozwolone mieysce dla pogrzebu w sklepie Boruńskim, oraz względem respektów świadczonych całemu zakonowi y klasztorowi Boruńskiemu, przyięci są pro benefactoribus klasztoru Boruńskiego y ponieważ my zakonnicy klasztoru Boruńskiego, assekurowaliśmy się po śmierci ichmościów tanquam benefactoribus perpetuis temporibus w uniwersalnych pro benefactoribus zwykłych modlitwach in communi commemorare, zaczym ia xiądz Jan Łukianowicz — ad praesens superior Boruński, imieniem całego konwentu moiego przymuię tę obligacyą. Maiąc zaś wzgląd na przyiazny respekt pomienionych ichmościów noviter pokazany, przy zaszłym łatwym rozgraniczeniu przydaię obligacyą, iż zakonnicy klasztoru Boruńskiego, po długim życiu ichmościów panów Gąsowskich tenebuntur bez żadney od mieysca y od pogrzebu zapłaty pogrześć ze mszami świętemi y z świecami, lampami naszemi klasztornym sumptem, podług łatwey zmożności klasztorney. Denique czopowe z karczmy, na słobodzie będącey, klasztorowi Boruńskiemu dostałey, klasztor Boruński opłacać tenebitur. Pisan roku tysiącznego siedmsetnego czterdziestego piątego, miesiąca Aprila dwudziestego szóstego dnia.

Apud quas literas reversales perpetuae dislimitationis, praemisso modo recognitas, subscriptiones manuum sequntur tales: Xiądz Jan Łukianowicz—zakonu świętego Bazylego wielkiego superior Boruński mp. Oczewisto proszony pieczętarz od w Bogu wielebnego imci xiędza Jana Łukianowicza—starszego Boruńskiego, officyała Mińskiego y wszystkich ichmościów xięży bazylianów klasztoru Boruńskiego, do tego wieczysto dislimitacyinego rewersalnego zapisu w. ichmość pp. Thomaszowi y Teressie z Michałowskich Gąsowskim—horodniczym powiatu Oszmiańskiego, małżonkom, danego podług prawa podpisuię się: Jerzy Thadeusz Komar—rotmistrz powiatu Oszmiańskiego mp. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od osób wyż wyrażonych do tego zapisu wieczystego rewersalnego, danego ichmościom panom Gąsowskim—horodniczym powiatu Oszmiańskiego, małżonkom, podług prawa podpisuię się: Antoni Stępkowski (z. w. w.) Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od osoby wyż wyrażoney do tego wieczystego dislimitacyinego rewersalnego zapisu, na rzecz w nim wyrażoną danego, podług prawa podpisuię się: Alexander Konczewski—sekretarz iego królewskiey mości, miasta stołecznego Wilna utriusque iudicii pisarz mp. Quae praesentes literae reversales perpetuae dislimitationis praemisso modo recognitae etc.

1746 г. Апрѣля 26 дня.

Изъ книги № 5363, за 1751—1760 г., стр. 774.

128. Фундушовая запись отъ Ошмянскаго войскаго Кароля и его жены Розаліи Сулистровскихъ Норицкой церкви на двѣ уволоки земли.

Супруги Сулистровскіе, движимые религіозными побужденіями, записываютъ на устроенную ими церковь въ Норицкой волости двѣ уволоки земли съ тою цѣлью, чтобы священники, находясь въ зависимости (подъ патронатствомъ помѣщиковъ) не позволяли себѣ никакихъ вымогательствъ отъ крестьянъ.

Feria sexta in vigilia festi sanctorum omnium, die vigesima prima mensis Octobris, anno Domini millesimo septingentesimo quinquagesimo quinto.

Coram nobili iudicio advocatiali et scabinali Vilnensi actisque eiusdem praesentibus, comparendo personaliter perillustris magnifica domina Rosalia de Paców Sulistrowska—tribuna districtus Oszmianensis, sana mente et corpore existens, praesentes literas perpetuae fundationis ecclesiae et parochiae Norzycensis, in bonis suis haereditariis factae, in officio castrensi Oszmianensi in anno millesimo septingentesimo quinquagesimo die decima sexta mensis Novembris acticatas, et ex actis eiusdem officii castrensis Oszmianensis depromptas, in personam reverendi Domini Josephi Pszczołko—parochi ecclesiae Norzycensis ritus graeci et successorum eius servientes, cum introfusius contentis palam ac libere recognovit. Quarum literarum, praemisso modo recognitarum, de verbo ad verbum rescribendo contenta, tenor sequitur estque talis:

Wypis z xiąg grodzkich spraw wieczystych powiatu Oszmiańskiego. Roku tysiąc siedmsetnego pięḑziesiątego, miesiąca Nowembra szesnastego dnia. Na urzędzie iego królewskiey mości grodzkim Oszmiańskim, przede mną Marcinem Skarbkiem Ważyńskim—strażnikiem y podstarościm sądowym powiatu Oszmiańskiego, od i. w. p. Thadeusza Franciszka z Kozielska Ogińskiego — kasztelana Trockiego, sądowego Oszmiańskiego, Przewalskiego, Babylickiego, Woygowskiego starosty, pułkownika iego królewskiey mości y rzeczy-pospolitey instalowanym, comparendo personaliter w Bogu wielebny imć xiądz Pszczołka—prezbiter cerkwi Norzyckiey, fundusz na tęż cerkiew Norzycką od wielmożnych ichmościów panów Karola y Rozalii z Paców Sulistrowskich—woyskich Oszmiańskich, małżonków, sobie y następcom swoim dany, służący y należący, opowiadał, prezentował y ad acta podał, a podaiąc prosił, aby pomieniony list wieczysto fundacyiny zapis, ze wszystką w nim inserowaną rzeczą był do akt xiąg grodzkich spraw wieczystych powiatu Osz-

miańskiego przyięty y wpisany, który przyiąwszy, a w xięgi de verbo ad verbum wpisuiąc, tenor sequitur estque talis:

Na większą cześć y chwałę Boga w Tróycy świętey iedynego, ia Karol Sulistrowski y ia Rozalia z Paców kasztelanka Połocka Sulistrowska—woyscy powiatu Oszmiańskiego, starostowie Butwiłowscy, małżonkowie, spólnie, zgodnie y iednostaynie czyniemy wiadomo, komu by praesentibus successique temporis wiedzieć należało, tym naszym listem actu liberae voluntatis wieczysto fundacyinym zapisem: iż munificentissima dona Dei, któremi Bóg in haemispherio kożdego człowieka sufficienter z swoiey nadarza opatrzności, ani naydowścipleyszy exprimere niepotrafi koncept, ani naybiegleysze circumscribere niezdoła pioro, żadney od nas reciproce non extendendo rzeczy, ieno żebyśmy wdzięcznemi dobrodzieystw iego persistendo pańskich omnimodam szukali zbawienia dusz securitatem, z animadwersyą, iż beati misericordes, quoniam misericordiam obtinebunt, z kąd maiąc prae oculis świętego Jakuba apostoła—przestrogę, że bez miłosierdzia każdego człowieka sąd ostateczny y straszliwy czeka, considerando oraz, iż gdzie większa nędza, tam wyświadczenia hoynieyszego praetenditur dobrodzieystwa, a nie poymuiąc komparycyi tey nędzy, którą w czyscowych mękach sobie pomocy y ratunku dać nie mogąc, sprawiedliwo patiuntur dusze, ad haec y dla nas samych sitiendo łaskawego ziednać sędziego Boga w Tróycy przenayświętszey iedynego, tedy donis eius z licencyi prawa pospolitego artykułu cztyrdziestego pierwszego z rozdziału trzeciego, dobrami y w dobrach swych ad libitum sui disponować, oraz z nadtchnienia Ducha przenayświętszego umyśliliśmy de nova radice w murowaney fabryce przy gościńcu walnym Połockim w dobrach naszych dziedzicznych, Norzyca denominowanych, w powiecie Oszmiańskim sutyowanych, uczynić fundusz ex puro zelo Dei, ac amore fidei, ni w czym non derogando constitutioni roku tysiąc sześćset trzydziestego piątego, installuiąc ritus graeci kapłana w Bogu wielebnego Jozefa Pszczołkę, tak onemu, iako y sukcessorom iego, in administratione et prezbiteratione za prezentami naszymi y sukcessorów naszych w tey będącym cerkwi, gruntu do plebanii włok dwie, iedną we włości nazwaney Łasicy włokę, a drugą we wsi nazwaney Krzywcy, z dwoma chłopami, z ich żonami y dziećmi utriusque sexus, de nomine et cognomine w osobliwym inwentarzu wyrażonych, na półwłoczu mieszkaiących, ze wszelkim onych dobytkiem, nie pociągaiąc do żadnych podatków z gruntów cerkiewnych, daiemy et perpetuis temporibus nadaiemy, y włość naszą całą Norzycką, a drugą Hulidową dziedziczną w parafią do teyże cerkwi przyłączamy, aby pomieniony wielebny oyciec prezbiter y następcy iego, maiąc curam animarum y we wszytkim bez extorsyi od ludzi swoią administrando professyę, quousque vita supersit nostra co tydzień mszą świętą, iedną za duszę antecessorów naszych, a zaś post subsequuta z predestynacyi Boskiey fata za nas samych, w teyże bazylice także incessanter co tydzień mszą świętą requialną cum successoribus odprawował, tym wieczystym funduszem, a data praesenti waruiemy y opisuiemy. In approbationem czego, pro robore et valore ten nasz list dobrowolny wieczysto fundacyiny zapis rękoma własnemy przy uproszonych ichmość panach pieczętarzach podpisuiemy.

Pisan w Norzycy, roku tysiąc siedmsetnego czterdziestego szóstego, miesiąca Aprila dwudziestego czwartego dnia.

U tego listu dobrowolnego wieczysto fundacyinego zapisu podpisy rąk tak samych aktorów, iako też ichmościów panów pieczętarzów his exprimuntur verbis: Karol Sulistrowski—woyski Oszmiański mp. Rozalia z Paców Sulistrowska—woyska Oszmiańska. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od wielmożnych ichmościów panów Karola y samey ieymci Rozalii z Paców Sulistrowskich — woyskich Oszmiańskich, małżonków, do tego funduszu, danego w Bogu wielebnemu iegomości xiędzu Józefowi Pszczołce—prezbiterowi parafii Norzyckiey, do czego iako pieczętarz podług prawa podpisuię się: Mateusz Stadnicki Kolęda. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od osób wyż wyrażonych do tego funduszu podług prawa podpisuię się: Paweł Thadeusz Dukszta-Dukszyński mp. Który to list dobrowolny wieczysto fundacyiny zapis, za podaniem onego przez wyż wyrażonego imci xiędza Józefa Pszczołkę — prezbitera cerkwi Norzyckiey ad acta, iest do xiąg grodzkich spraw wieczystych powiatu Oszmiańskiego przyięty y wpisany, z których y ten wypis, pod pieczęcią grodzką Oszmiańską y z podpisem ręki wielmożnego imści pana pisarza, w Bogu wielebnemu imci xiędzu Józefowi Pszczołce—prezbiterowi cerkwi Norzyckiey, iest wydan. Pisan w Miadziole ut supra.

Apud quas literas fundationis, praemisso modo recognitas, subscriptio manus circa sigillum sequitur talis. Correxit Zabłocki kom. r. g. o. mp. Aktykacya funduszu cerkwi Norzyckiey. A tergo vero tenor sequitur his verbis: Est in actis. Quae praesentes literae fundationis, praemisso modo recognitae, etc. etc.

1748 г. Мая 2 дня.

Изъ книги № 5142, за 1746—1749 г., л. 1212.

129. Фундушовая запись отъ Франциска Комара Ганковицкой церкви на двѣ уволоки земли.

Дворянинъ Францискъ Комаръ, движимый религіозными чувствами, устроилъ въ своемъ имѣніи Ганкевичахъ уніятскую церковь, на которую отписываетъ двѣ уволоки земли; при этомъ на первоначальное устройство священнической усадьбы даритъ 200 злотыхъ. Чтобы предупредить возможныя столкновенія съ сосѣдними священниками, Комаръ дѣлаетъ свою церковь приписной къ приходской церкви Лосской, но только съ условіемъ, чтобы священникъ устроенной имъ церкви былъ совершенно независимъ отъ приходскаго священника.

Sabbato ante dominicam iubilate, die quarta mensis Maii, anno Domini millesimo septingentesimo quadragesimo octavo. Coram nobili officio magistratus civitatis s. r. m. metropolitanae Vilnensis actisque eiusdem praesentibus, comparens per-

sonaliter illustris m. d. Antonius Franciscus Komar—venator palatinatus Vilnensis, capitaneus Butwiłoviensis, sanus mente et corpore existens, praesentes literas fundationis de nova radice pro ecclesia et parocho ritus graeco-uniti in bonis suis haereditariis, Hankiewicze dictis, in districtu Oszmianensi existentibus, per se ex pio zelo factae, cum introfusius contentis, conformando se in omni ad constitutionem anni millesimi sexcentesimi trigesimi quinti, palam, libere, sponte ac benevole recognovit. Quarum literarum, praemisso modo recognitarum, de verbo ad verbum rescribendo contenta, tenor sequitur estque talis.

W imie Pańskie, amen. Na wieczną rzeczy pamięć. Będąc człowiek na tym świecie przez wszystkie dni życia swoiego, dobra sobie od Boga powierzonego nie dziedzic, lecz bardziey do dziedzictwa nieskończoney wieczności dążący y na moment tylko czasu na tym padole płaczu, według wyroku naywyższego Boga zostaiący inquilinus, dla tego mieć zawsze pamięć na iego wszechmocność powinien, aby nieśmiertelna chwała maiestatu iego dziedzictwem między ludźmi powszechnego kościoła świętego katolickiego przez nieskończone wieki zostaiąca brzmiała, zaczym ia niżey wyrażony, stosuiąc się do nauki Dawida świętego o swoim dziedzictwie w te słowa: Pan część dziedzictwa moiego ty iesteś, który mi oddasz dziedzictwo moie, mówiącego, takową z dóbr, mnie od Boga powierzonych, na ubłaganie za grzechi tak moie, iako y antecessorów moich cerkwi w dobrach moich dziedzicznych, Hankiewicze nazwanych, w powiecie Oszmiańskim leżących, erygowaney, y iuż od namiestnika kościoła świętego katolickiego ritus graeco-uniti poświęconey, a do tego czasu, ani kapłana, ani też funduszu nie maiącey, wiecznie y nieporusznie czynię fundacyą et de nova radice dotis tey że cerkwi nadanie w ten niżey opisany sposób: Naprzód gruntu na ogrody y do zasiewania zbożem różnym półtory włoki, oraz z sianożęciami do tegoż gruntu w dobrach moich Hankiewiczach, a wsi Szypulicze nazwaney, należącemi, a półwłoki także gruntu dla osadzenia chłopa, alias in specie włok dwie, każda z nich maiąca w sobie zawierać morgów zwyczaynych trzydzieści, do używania y wieczney posessyi tey że cerkwi ritus graeco-uniti pro commoda sustentatione kapłana wiecznemi a nieodzownemi czasy daię y daruię a raczey inkorporuię, nic sobie do tych że dwóch włok, sianożęci y chłopa, który do wielebnego kapłana będzie należał, z wszelkiemi daninami y powinnościami, ani sukcessorom moim nie excypuiąc, ani zostawuiąc własności, które to włoki y sianożęcie po obięciu w possessyą tey cerkwi ograniczywszy, podać wielebnemu kapłanowi urzędownie y intromittować iego mam y powinien będę, iakoż one iuż ad praesens w dziedzictwo y własność nayprzewielebnieyszemu konsystorzowi generalnemu metropolii całey Rusi ritus graeco-uniti daię y zrzekam się. Że zaś przy tey cerkwi nie masz żadnego budynku, ani też przy tych włokach do mieszkania należącego, zaczym ia niżey wyrażony na zabudowanie tegoż mieszkania ad praesens złotych dwieście polskich pro sola hac vice daię, wstępu do puszczy moiey tak na opał kapłanowi, iako y chłopu pod nim mieszkaiącemu, tudziesz na wszelkie budowle, ile potrzeba będzie, wielebnemu kapłanowi y iegoż sukcessorom kapłanom perpetuis temporibus pozwalam, y sukcessorowie moi niebronić tenebuntur. A że quodlibet commodum debet sentire onus, zaczym ia niżey wyrażoney wielebnego

kapłana przy tey cerkwi maiącego, zostawać y następców iego, aby co tydzień iedną mszę świętą w piątek za dusze zmarłych rodziców, dobrodzieiów moich, krewnych y powinowatych bliszych, tudziesz za dusze żadnego ratunku nie maiące, a po śmierci moiey, moiey żony y dzieci moich odprawował y odprawowali, sub onere conscientiae obliguię y obowiązuię, ius patronatus przy mnie, a po śmierci moiey sukcessorach moich tę maiętność moię Hankiewicze trzymaiących, zostawuię. A że do tey cerkwi żadney niemasz parafii, zaczym ia, zabiegaiąc wszelkim kłótniom y nienawiściom, tę cerkiew filiam esse cerkwi Łoskiey, do którey in parochialibus ad praesens należy mieć chcę, y tego kapłana dependentem od wielebnego parocha Łoskiego być uznaię, z tą iednak prekustodycyą, aby wielebny oyciec paroch Łoski y następcy iego żadnego z wielebnych kapłanów mimo quotę y prezentę moią przy tey cerkwi nowo fundowaney, nie konserwował y niekonserwowali, sub nullitate actus, postanawiam. Y na to dałem ten móy dobrowolny fundacyiny list z podpisem ręki mey y pp. pieczętarzów, odemnie ustnie y oczewisto uproszonych. Pisan w Wilnie, roku tysiąc siedmsetnego czterdziestego ósmego, miesiąca Maia drugiego dnia.

Apud quas literas perpetuae fundationis, praemisso modo recognitas, subscriptiones manuum sunt tales: Antoni Franciszek Komar — łowczy woiewodztwa Wileńskiego, starosta Butwiłowski. Za ustnie y oczewistym uproszeniem od wielmożnego imci pana Antoniego Komara—łowczego woiewodztwa Wileńskiego, starosty Butwiłowskiego, do tego funduszu w maiętności Hankiewiczach, w powiecie Oszmiańskim, w parafii Łoskiey sytuowanego, na cerkiew y plebanią z nadaniem gruntu włok dwóch, iako pieczętarz, podpisuię się: Krzysztof Biegański — chorąży iego królewskiey mości Petyhorski. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od osoby wyż wyrażoney do tego funduszu podług prawa iako pieczętarz podpisuię się: Alexander Sobotkowski mp. Podług prawa proszony pieczętarz do tego funduszu podpisuię się od osoby wyż wyrażoney: Józef Talat Kiełpsz mp. Quae praesentes literae perpetuae fundationis, praemisso modo recognitae etc.

1748 г. Мая 28 дня.

Изъ книги № 5362, за 1748—1750 г., л. 297.

130. Уступочная запись отъ дворянки Петронеллы Шунковой Виленскому Св.-Троицкому монастырю на взысканіе и обращеніе въ свою пользу съ Тызенгаузена суммы въ 500 талеровъ.

Дворянка Петронелла Шункова, движимая религіознымъ чувствомъ къ чудотворной иконѣ Божіей Матери, находящейся въ Виленскомъ св. Троицкомъ монастырѣ, настоящей записью передаетъ базиліанамъ право взыскать съ судьи Тызенгаузена 500 талеровъ, взятыхъ имъ подъ залогъ имущества, и обратить ихъ въ свою собственность.

Feria sexta ante festum s. Mathei Apli, die vigesima mensis Septembris, anno Domini millesimo septingentesimo quadragesimo octavo.

Coram actis nobilis iudicii advocatialis et scabinalis civitatis sacrae regiae maiestatis metropolis Vilnensis comparens personaliter m. d. Petronelia de Podbereskich Szunkowa—capitanea Pomuscensis, licet quidem debilis corpore, ob decrepitam senectutem, sana tamen mente et ratione pertotum existens, praesentes literas transfusionis, perpetuae donationis et fundationis, parato scripto praeconceptas, in personam admodum reverendi patris Maximiliani Zawadzki—consultoris provinciae Lit., superioris et omnium religiosorum in Christo patrum ordinis divi Basilii magni, conventus Vilnensis, ad aedes s. Trinitatis existentis, servientes cum introfusius contentis, palam ac libere recognovit. Quarum literarum, praemisso modo recognitarum, de verbo ad verbum rescribendo contenta, tenor sequitur estque talis:

Ja Petronella z Podbereskich Szunkowa—starościna Pomuska, pod wszytkie niżey wyrażone vadia, paragrafy y obowiązki podlegaiąc, czynię wiadomo tym moim dobrowolnym wlewkowym wieczysto donacyinym, oraz y fundacyinym zapisem w Bogu przewielebnemu imci xiędzu Maxymilianowi Zawadzkiemu—zakonu ś. Bazylego wielkiego konsultorowi prowincyi Litewskiey, superiorowi y wszystkim ichmć xięży bazylianom konwentu Wileńskiego święto-Troieckiego danym na to: iż ia u iaśniewielmożnego imci pana Benedykta Tyzenhauza, starosty sądowego powiatu Wiłkomierskiego (na oblig mnie od tegoż imci w roku tysiąc siedmset czterdziestym pierwszym, miesiąca Apryla dwudziestego piątego dnia dany, eodem anno, mense et die w maydeburyi Wileń. przyznany), rękodayney summy in specie sześćset talarów bitych, maiąc a zważaiąc przez dawną zeszłego ś. p. Jerzego Pawłowicza—burmistrza Wileńskiego w roku tysiąc sześćset dziewięćdziesiątym siódmym, miesiąca Stycznia

dwudziestego czwartego dnia do cudownego nayświętszey Maryi Panny obrazu, w Wilnie u ichmć xx. bazylianów cudami słynącey, mało na światło lampy loiowey zł. pięćset testamentem uczynioną legacyą, więc y ia ex pio zelo ku temuż obrazowi nayświętszey Maryi Panny, do tych pięciuset złotych tym moim dobrowolnym, wlewkowym, wieczysto donacyinym, oraz y fundacyinym zapisem wyż wyrażonemu konwentowi ichmć xiężów bazylianów Wileńskich święto-Troieckich, ażeby dzień y nóc nie ustaiąc przed tymże cudownym obrazem nayświętszey Maryi Panny gorzała lampa, zwyż wyrażonych sześciuset talarów bitych u iaśniewielmożnego imci pana Tyzenhauza, starosty Wiłkomirskiego, na obligu, mnie od tegoż iegomości danym, będących pięćset złotych polskich wiecznemi czasy zapisuię. Którą to takową summę pięćset złotych polskich ichmć xx. bazylianie klasztoru Wileńskiego u iaśniewielmożnego imci pana Tyzenhauza—starosty Wiłkom., zatym moim wlewkowym wieczysto-donacyinym y fundacyinym zapisem zupełnie odebrać wolni y mocni będą, a odebrawszy, gdzie chcąc y u kogo na dobrach lub kamienicach niepiennych lokować, ażeby ichmć co roczna od tey summy pięciuset zł. pol. po złotych trzydzieście pięć na początku terminu prowizya dochodziła, a ichmć xiężа bazylianie tę prowizyą na same tylko lampy światło do Pawłowiczowskiey legacyi łącząc obracać maią. In casu zaś za requizycyą ichmć u pomienionego iaśniewielmożnego imci pana starosty Wiłkomierskiego tey summy złotych pięciuset pol. nie odebrania, wszelką tedy wolność y zupełną moc nie raz wspomnianym ichmość xx. bazylianom do każdego sądu y prawa, według obowiązków w obligu, mnie na sześćset talarów bitych od iaśniewielmożnego imci pana starosty Wiłkomierskiego danym, wyrażonych, ichmć do oddania pięciuset zł. pol., a mnie lub sukcessorów moich do ewikcyi adcytować daię y pozwalam. Gdzie my stanąwszy wszelkim sądowym podlegać wyrokom powinni będziemy; sąd zaś y urząd każdy, do którego tylko adcytowani będziemy, wszelką według tego dobrowolnego zapisu moiego satysfakcyę uczynić nakazać wolen y mocen będzie, a ia sądu o zły przewód prawa nigdzie pozywać y turbowoć nie mam, a po mnie sukcesorowie moi nie powinni będą, pod zaręką ważność rzeczy wynoszącą y pod paenami, w prawie pospolitym o niedotrzymaniu opisem wyrażonym. Y na tom ia dała ten móy dobrowolny wieczysto donacyiny, oraz y fundacyiny zapis z podpisem ręki mey własney y wielmożnych panów pieczętarzów, ustnie y oczewisto odemnie uproszonych. Pisan w Wilnie, roku tysiąc siedmsetnego czterdziestego ósmego, miesiąca Maia dwudziestego ósmego dnia.

Apud quas literas subscriptiones manuum sunt tales circa sigillum: Petronela z Podberezskich Szunkowa—starościna Pomuska. Ustnie y oczewistoo proszony pieczętarz od w. i. p. Petronelli z Podbereskich Szunkowey—star. Pomuskiey, do tego zapisu wlewkowego wieczysto donacyinego, fundacyinego, w Bogu przewielebnemu imci xiędzu Maxymilianowi Zawadzkiemu—zakonu świętego Bazylego wielkiego konsultorowi, prowincyi Lit. superyorowi y wszytkim ichmć xx. bazylianom monasteru Wileńskiego, przy cerkwi przenayświętszey Tróycy będącym, danego, na rzecz w nim wyrażoną według prawa podpisuię się: Hilary Michał Ciszkiewicz—podczaszy Smol., sędzia grodz. powiatu Wiłkomier. mp. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od wyż wyrażoney osoby do tego zapisu wieczysto

donacyinego, wlewkowego, fundacyinego podpisuię się: Władysław Michał Ambrozewicz—horodniczy powiatu Oszmiańskiego mp. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od osoby wyrażoney do tego funduszowego, wlewkowego, wieczysto donacyinego zapisu podług prawa podpisuię się: Jan Stanisław Machwicz mp. Quae praesentes literae perpetuae transfusionis, donationis et fundationis, praemisso modo recognitae, etc.

1749 г. Февраля 24 дня.

Изъ книги № 5142, за 1746—1749 г., л. 1820.

131. Дарственная и подтвердительная запись отъ обывателя Ошмянскаго повѣта Яна Рачкевича Борунскому базиліанскому монастырю на участокъ земли въ Остейкишкахъ и три уволоки въ деревнѣ Зупранской.

Дворянинъ Ошмянскаго повѣта Янъ Рачкевичъ настоящею записью отдаетъ во владѣніе Борунскимъ базиліанамъ одинъ полѣтокъ земли въ Остейкишкахъ съ условіемъ, чтобы базиліане не забывали его и его родныхъ въ своихъ церковныхъ службахъ и не смѣли дальше вырубывать его лѣсъ; при этомъ онъ подтверждаетъ дарственную запись своего родственника на три уволоки земли въ Ѳедьевичахъ, которыя они получили отъ Радививловъ. Вниманіе это Рачковичъ оказываетъ базиліанамъ потому, что родственникъ его въ бѣдности получалъ содержаніе отъ базиліанъ и былъ похороненъ въ монастырѣ.

Sabatho ante dominicam reminiscere die prima mensis Martii, anno Domini millesimo septingentesimo quadragesimo nono.

Coram actis nobilis officii consularis Vilnensis comparens personaliter g. d-nus Joannes Raczkiewicz, patriota districtus Oszmianensis, sanus mente et corpore existens, praesentes literas roborationis perpetuae legationis inscriptionis, parato scripto praeconceptas, in personas admodum reverendi in Christo patris Joannis Łukianowicz, superioris, et omnium religiosorum in Christo patrum ordinis divi Basilii magni ritus graeco-uniti conventus Borunensis servientes, cum introfusius contentis palam ac libere recognovit. Quarum literarum, praemisso modo recognitarum, de verbo ad verbum rescribendo contenta, tenor sequitur talis:

Ja Jan Raczkiewicz—obywatel powiatu Oszmiańskiego, czynię wiadomo y iawnie wyznawam tym moim dobrowolnym roboracyinym, oraz legacyinym wieczystym zapisem, danym w Bogu przewielebnemu iegomości xiędzu Janowi Łukianowiczowi—zakonu świętego Bazylego wielkiego starszemu klasztoru Boruńskiego y wszytkim w Bogu wielebnym ichmościom xięży ba-

zylianom Boruńskim na to: iż co zeszły imć pan Antoni Raczkiewicz, oyciec móy, ex pio zelo suo ku pomnożeniu chwały Boskiey, w roku tysiącznym siedmsetnym czternastym, miesiąca Julii dnia siedmnastego, zapisał klasztorowi Boruńskiemu kawał gruntu swego wieczystego ziemskiego, od maiętności Skirdyn Windziuliszek, w powiecie Oszmiańskim leżącey, odłączonego, w imieniczu Osteykiszkach znayduiącego się y doskonałemi kopcami ocyrklowanego y takowy swóy zapis legacyiny w roku tysiącznym siedmsetnym piętnastym, miesiąca Junii dwudziestego siódmego dnia, w ziemstwie Oszmiańskim przyznał; tedy ia Jan Raczkiewicz zapis wyż wyrażony legacyiny oyca moiego in omnibus punctis utwierdzam. A poniewasz w Bogu wielebni ichmość xięża bazylianie Boruńscy, in ulteriori temporis tractu z racyi zniszczenia się kopców przy wyż wyrażonym legacyinym gruncie, od oyca moiego sobie zapisanym, przytrzebili więcey zarośli wieczystych naszych Raczkiewiczowskich et contra sonantiam wyż wyrażonego zapisu legacyinego, od oyca moiego klasztorowi Boruńskiemu danego rozszerzyli, na uroczyszczu Osteykiszkach roboczy poletek y tego roboczego przyczynionego gruntu, stante odemnie reclamatione, przez lat kilka używali; zaczym ia Jan Raczkiewicz, tanquam legitimus po rodzicach y po stryiach moich sukcessor, z dobrey wolney y rozmyślney woli moiey te superatę gruntu, którą superatę nad zapis legacyiny oyca moiego ichmość xięża bazylianie Boruńscy przy wyż specifikowanym legacyinym gruncie sobie przywłaszczyli y którę superatę gruntu w Osteykiszkach do roku tysiącznego siedmsetnego czterdziestego ósmego actu zasiewali, tymże wielebnym w Bogu ichmość xięży bazylianom Boruńskim in perpetuum leguię, z tym obowiązkiem, ażeby w Bogu wielebni ichmć xięża bazylianie Boruńscy, saltem w ordinaryinym pro benefactoribus odprawuiących się mementach, dusz rodziców y stryiów moich nieprzepominali. A że wyż pomieniony przydatek roboczego gruntu, w Osteykiszkach znayduiącego się, nie iest nowemi kopcami obwarowany, przeto ia Jan Raczkiewicz obowiązuię ichmościów xięży bazylianów Boruńskich, nexu conscientiae, ażeby a data praesenti nie trzebili więcey lasów moich Raczkiewiczowskich, do maiętności moiey Skirdym Windziuliszek należących, in proxima contiguitate z wyż wyrażonym legacyinym gruntem w Osteykiszkach leżących. Na ostatek, poniewasz w Bogu zeszły imć pan Michał Raczkiewicz—stryi móy, będąc przygarnionym w sędziwym wieku swoim, przez w Bogu wielebnych ichmościów xięży bazylianów Siuckowskich y przy niedostatku swoim, będąc sustentowanym w klastorze Siuckowskim y tam że pogrzebionym, in vim gratitudinis oddał klasztorowi Boruńskiemu skrypt od iaśnie oświeconego xięcia imści Mikołaia Radziwiła, antecessorom naszym sub actu roku tysiącznego pięćsetnego sześćdziesiątego dziewiątego, Aprila trzynastego, na trzy włoki gruntu we wsi Żuprańskiey Chwedziewiczach znayduiącego się, per potentiam possessorów Żuprańskich odebranego, y na szynk w tych że Chwedziewiczach pozwolony, osobliwym skryptem, sub actu roku tysiącznego pięćsetnego sześćdziesiątego dziewiątego Julii piątego dnia, danym ichmościom panom Andrzeiowi Juchniewiczowi alias Joachimowiczowi. Zatym ia Jan Raczkiewicz, iako naturalny po rodzicach y stryiach moich sukcessor, pomienionych skryptów Radziwiłowskich na trzy włoki gruntu we wsi Żuprańskiey Chwiedowiczach

leżącego, klasztoru Boruńskiemu in perpetuum zrzekam się et modo legationis temuż klasztorowi applikuię; waruiąc to iednak sobie per expressum, iż ia Jan Raczkiewicz, in casu iakiego kolwiek procederu o wyż pomienione Chwiedziewskie trzy włoki, nie mam być ni przez kogo pociągany do żadnego ewinkowania, owszem sami ichmość xięża bazylianie Boruńscy, od każdego o wyż pomienione trzy włoki Chwiedzieiewskie turbatora, tenebuntur ewinkować mnie Jana Raczkiewicza każdego czasu y u każdego sądu. In supplementum którego przez ichmościów xięży mnie Raczkiewicza ewinkowania ia Jan Raczkiewicz submituię się pożyczyć ichmościom xięży bazylianom zapisu ichmościom panom Szczepanowi y Juchnowi Mikołaiewiczowi Raczkiewiczom na dwanaście beczek pola, do mnie należącego, a od imci pana Olendzkiego przykupnego sub actu roku tysiącznego pięćsetnego czterdziestego. Inter alia ia Jan Raczkiewicz y to też waruię, iż pomieniemi ichmość xięża bazylianie Boruńscy, będąc odemnie obwarowani w possessyi wyrażonego legacyinego gruntu w Ostaykiszkach, nie maią, nie mogą y niepowinni uraszczać żadney praetensyi y żadnego wstępu do maiętności mey Skirdym Windzieliszek, w powiecie Oszmiańskim leżącey, do gruntów, sianożęci y do lasów moich sub nullitate praetensyi. Pisan roku tysiącznego siedmsetnego czterdziestego dziewiątego, miesiąca Februarii dnia dwudziestego czwartego.

Apud quas literas roborationis perpetuae legationis inscriptionis, praemisso modo recognitas, subscriptiones manuum sequuntur tales: Jan Raczkiewicz. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od iegomości pana Jana Raczkiewicza do tego legacyinego, oraz roboracyinego zapisu na kawał gruntu, w Osteykiszkach danego w Bogu wielebnym ichmościom xięży bazylianom Boruńskim, y na włoki w Chwiedziewiczach podpisuię się: Tomasz Gąsowski h. p. p. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od wyż wyrażoney osoby podpisuię się: Alexander Kończewski—sekretarz ikmci mp. Proszony pieczętarz podług prawa podpisuię się: Dominik Gosztoft mp. Quae praesentes literae roborationis perpetuae legationis inscriptionis, praemisso modo recognitae, sunt actis nobilis officii consularis civitatis Vilnensis insertae, inscriptae ac insinuatae.

1750 г. Января 28 дня.

Изъ книги № 5362, за 1748—1750 г., л. 729.

132. Подтвержденіе миролюбивой сдѣлки между Кіевскимъ митрополитомъ Флоріаномъ Гребницкимъ и Самогитскимъ каноникомъ Николаемъ Тышкевичемъ по вопросу о пограничныхъ спорахъ.

Между сосѣдними имѣніями, расположенными въ Минскомъ воеводствѣ и принадлежащими митрополиту Гребницкому и Самогитскому канонику Тышкевичу происходили постоянные споры и земельные захваты; послѣ судебныхъ препирательствъ обѣ стороны пришли къ добровольному соглашенію и подъ зарукой 15,000 зл. установили опредѣленныя и неизмѣнныя границы. Тышкевичу принадлежали имѣнія Логойскія, а митрополиту—Прилѣпскія.

Feria sexta ante dominicam sexagesimae, die trigesima mensis Januarii, anno Domini millesimo septingentesimo quinquagesimo.

Coram actis nobilis iudicii scabinalis Vilnensis comparendo personaliter perillust. admodum reverendus dominus Nicolaus Tyszkiewicz—canonicus Samogitiensis, sanus mente et corpore existens, praesentes literas perpetuae confirmationis, parato scripto praeconceptas, in personam illustrissimi ac reverendissimi domini Floriani Hrebnicki—Kiioviensis, Haliciensis et totius Russiae metropolitae, archiepiscopi Polocensis, Vitebscensis etc. episcopi, Kiiowo-Peczarens. et Boryso-Hlebensis, Polocensis abbatis, throni pontificalis assistentis servientes, cum introfusius contentis palam ac libere recognovit. Quarum literarum, praemisso modo recognitarum, de verbo ad verbum rescribendo contenta, tenor est talis.

Ja xiądz Mikołay Tyszkiewicz—kanonik Żmudzki, pod wszytkie niżey wyrażone vadia, paeny, zaręki, klauzuły, ligamenta podlegaiąc y libere poddaiąc się, czynię wiadomo y iawno wyznawam sam na siebie tym moim wieczysto konfirmacyinym zapisem iaśniewielmożnemu w Bogu nayprzewielebnieyszemu imci xiędzu Floryanowi Hrebnickiemu—Kiiowskiemu, Halickiemu y całey Rusi metropolicie, arcybiskupowi Połockiemu, Witebskiemu etc. biskupowi, Kiiowo-Peczarskiemu y Boryso-Hlebskiemu opatowi, tronu papieżskiego assystentowi, danym na to: iż ponieważ iaśniewielm. w Bogu nayprzewielebnieyszy imć xiądz Antoni Tyszkiewicz—biskup Żmudzki, dobrodziey stryi móy, tudziesz wielm. ieymć pani Regina z Larskich Michałowa Tyszkiewiczowa—starościna Strzałkowska, matka i. ww. i. pp. Józef y Felicyan Tyszkiewiczowie, starościcowie Strzałkowscy, bracia moi, czasu oddalenia się mego do Wilna po niemałym respektem zachodzących o grunta y sianożęci między dobrami naszemi Łohoysk y Kosin nazywaiącemi, w Mińskim woiewodztwie sytuowanemi, a dobrami Przylepskiemi metropolitańskiemi Usia-

ża y Kołodzieżay, Kowalewszczyzna nazwanemi, w tym że woiewodztwie Mińskim leżącemi, praetensyi ex utraque parte procedere, y po odesłaniu pro finali disiudicatione et dislimitatione na sąd podkomorski, mediante tedy authoritate ichmć pp. przyiaciół z wyż pomienionym imć xiędzem metropolitą całey Rusi wiecznie zgodziwszy się z praetensyi, dekretów y procederów dotąd zaszłych wzaiemnie kwitowawszy się, za sianożęci nad rzeczką Dzierczanką, pod samym dworem naszym Kosińskim, po obu półgrobli leżące; acta Wsiazskie, Przylepskie, metropolitanskie, także grunta y las przeciw tegoż dworu Kosińskiego w końcu grobli będący, odgraniczone grunta, lasy Kołodzieżskie, quondam Pacowskie, a potym od niemałego czasu nasze wieczyste, z siedliskami y budynkami, z sianożęciami Szyczewskiemi, przy tym że Kołodzieżu nad rzeczką Dzierczanką będącemi, tysiąc siedmsetnego czterdziestego dziewiątego roku, miesiąca Nowembra dwudziestego szóstego dnia, w zamian dali y ograniczyli. Zaczym ia supra pomieniona osoba, iako ten pomieniony zamienny y kwietacyiny zapis we wszystkich punktach, paragrafach y ligamentach za mocny y nigdy nieporuszny perpetuis temporibus mieć mam, tak oraz nie tylko sam przez się, przez sukcessorów moich, ani też per subordinatas personas onego wzruszać niemam y mieć nie będę, ale owszem od każdego quocunque titulo, by w naymnieyszym punkcie ten zamienny zapis przez dobrodzieiów stryia, matkę y bracią moią z iaśniewielm. imć xiędzem metropolitą całey Rusi uczyniony, naruszaiącego sub vadio piętnastu tysięcy zł. pol. et sub paenis banitiorum ac infamiae in ubiquinario foro, etiam w trybunale skarbowym, abscissis omnibus, quibuscunque dillationibus, apellationibus, beneficiis iurium decernendis, ile tego potrzeba będzie kazała, za równo z bracią moią zastępować, ewinkować mam, y tym moim zapisem wszelkie dobra moie leżące, ruchome summy pieniężne ubique locorum będące, w ewikcyą podaiąc y oneruiąc; cum successoribus meis firmissime assekuruię się. In cuius rei fidem ręką moią przy uproszonych ichmć pp. pieczętarzach podpisałem. Pisan dnia dwódziestego ósmego miesiąca Januarii, tysiąc siedmset piędziesiątego roku.

Apud quas literas perpetuae confirmationis, praemisso modo recognitas, subscriptiones manuum sunt tales: xiądz Mikołay Tyszkiewicz—kanonik Żmudzki mp. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od w. imci xiędza Mikołaia Tyszkiewicza—kanonika Żmudźkiego, do tego wieczysto konfirmacyinego listu, iaśniew. imci xiędzu Floryanowi Hrebnickiemu, Kiowskiemu, Halickiemu y całey Rusi metropolicie, na rzecz w nim wyrażoną danego, podług prawa podpisuię się: Troian Antoni Mątrym Filipowicz — sądów marszałkowskich w. x. Lit. pisarz. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od osoby wyż wyrażoney do tego skryptu według prawa podpisuię się: Kalixty z Kozielska Puzyna—woyskowicz x. Żmudzkiego. Quae praesentes literae confirmationis, praemisso modo recognitae etc.

1750 г. Марта 5 дня.

Изъ книги № 5143, за 1750—1760 г., стр. 93.

133. Закладная запись отъ Зарѣцкаго старосты Кощица Витебскому базиліанскому монастырю на имѣніе Бобиничи.

Зарѣцкій староста Кощицъ занялъ у Витебскихъ базиліанъ 4000 битыхъ талеровъ подъ залогъ своего имѣнія Бабиничъ, расположеннаго на Двинѣ, со всѣми доходами и крестьянами тяглыми и *куничными*, срокомъ на три года; при этомъ староста обязывается сполна удовлетворить базиліанъ въ случаѣ, если какія нибудь чрезвычайныя случайности помѣшаютъ базиліанамъ выручить сполна занятую сумму.

Sabbatho ante dominicam misericordiae die undecima mensis Aprilis, anno Domini millesimo septingentesimo quinquagesimo.

Coram actis nobilis officii consularis Vilnensis, comparens personaliter illustrism. d. Michael Koszczycz—capitaneus Zarzyczensis, sanus mente et corpore existens, praesentes literas pignatorias, parato scripto praeconceptas, in personas a-dum r-ndi in X-sto patris Justini Czeczkowski—superioris et omnium religiosorum patrum o. d. B. m. conventus Vitebscensis servientes, cum introfusius contentis, palam ac libere recognovit. Quarum literarum, praemisso modo recognitarum, de verbo ad verbum rescribendo contenta, tenor est talis.

Ja Michał Koszczyc, starosta Zarzycki, wiadomo czynię tym moim dobrowolnym, strictissimae inscriptionis, zastawnym zapisem, w Bogu przewielebnemu imci xiędzu Justynowi Czeczkowskiemu — superiorowi konwentu Witebskiego zakonu świętego Bazylego wielkiego y wszystkim ichmościom xx. bazylianom tegoż klasztoru danym na to: iż ia Michał Koszczyc — starosta Zarzycki, będąc pilno potrzebny summy pieniędzy idque na zniesienie długów y onerów w Bogu zeszłych iaśniewielmożnych ichmć panów Antoniego y Reginy z xiążąt Trubeckich z Kryna Duninów—regentów w. x. Lit., małżonków, dobrodzieiów wuiów moich, na maiętności Tułowie cum attinentiis, w woiewodztwie Witebskim sytuowaney, zaciągnionych, wziąłem, pożyczyłem realiter et actualiter odebrawszy, odliczyłem gotowey rękodayney summy, a nie z żadnego kontraktu, przewodu, przezysku prawnego, ani z żadney legacyi wynikłey, talarów bitych cztyry tysiące wszystko w talarowey, tynfowey y szostakowey, żadnemu brakowi niepodległey, monecie, rachuiąc każdy talar bity po tynfów sześć y szostaku iednym, u pomienionych imci xięży bazylianów konwentu Witebskiego, w którey summie czterech tysięcy talarów bitych, maiętność moią wieczystą dziedziczną, po ś. p. rodzicach dobrodzieiach moich spadłą, y przez równy dział między nami bracią, mnie Michałowi Koszczycowi dostałą, oraz w moiey aktualney nieprzerwaney possessyi

będącą, Babinicze nazwaną, w woiewodztwie Witebskim leżącą, wolną y swobodną, nikomu pierwszym ani poślednieyszym prawem pro termino obięcia dla ichmci niezawiedzioną, z dworem, budynkami dwornemi y gumiennymi, z zasiewem żytnim, w mianie zasiannym, tudziesz z innymi zasiewami, naczyniami, zapasami fusius inwentarzem opisanemi, z ogrodami, pognoiami, sadami, zmianami, z gruntami oromemi y nieoromemi, z zaroslami, lasami, sadami, borami, puszczą y z niey drzewa na swoię potrzebę wyrabianiem, sianożęciami, łąkami murożnemi, łuhowemi y błotnemi, rzekami, z zabiianiem na nich iazów, osobliwie na rzecze Dzwinie, sadzawkami, stawami, stawiszczami, z wolnym łowieniem ryb, tak na profit iako y na swoią potrzebę, a w puszczy y w polach biciem zwierza y wszelkiego ptastwa wszelkiemi przyprawami, z poddanemi ciahłemi y kunicznemi, w inwentarzu specifice wyrażonemi y precz rozeszłemi, z ich żonami y dziećmi oboiey płci, z końmi, bydłem y wszelkim dobytkiem, ruchmością y maiętnością ich, siedzibami, gruntami, daninami miodowemi y czynszowemi, robociznami y wszelkiemi powinnościami, specifice w inwentarzu wyrażonemi y opisanemi, z trzema karczmami y z nich należącą co roczną arendą, z wolnym dawaniem szynku swego, lub arendami konserwowaniem, owo zgoła ze wszystkim a wszystkim, iako się ta maiętność Babinicze przed tym miała y teraz w swoich granicach, cyrkumferencyach, obychodziech y wszytkich pożytkach ma y znayduie, tak nullis exceptis aut excipiendis, funditus proventibus et proprietatibus że wszytkiemi użytkami y pożytkami, należnościami y własnościami, robocizną y posługą poddaństwa na wszelką potrzebę, z podwodami, pryhonami, zhonami, strażą y pożytkami, pomienionemu imć xiędzu Justynowi Czeczkowskiemu— superyorowi y wszystkim ichmć xx. bazylianom konwentu Witebskiego, w summie zaciągnioney czterech tysięcy talarów bitych, prawem zastawnym za rok ieden niezupełny, to iest, od terminu ś. Jerzego ś. rzymskiego, w ruku teraznieyszym tysiąc siedmsetnym pięćdziesiątym, miesiąca Apryla dnia dwudziestego trzeciego, podług nowego kalendarza przypadaiącego, do terminu niepokalanego poczęcia nayświętszey Panny Maryi święta russkiego Zaczatie preświatoie Bohorodicy nazywaiącego dnia dziewiątego miesiąca Decembra podług starego, a podług nowego kalendarza na dzień dwudziesty tego miesiąca przypadaiącego, procent od summy czterech tysięcy talarów bitych należący oddać, assekurowawszy się, zamiany płaceniem zaś summy kapitalney czterech tysięcy talarów bitych, in termino supra expresso w dzień nayświętszey Panny Maryi Niepokalanego poczeńcia, na lat trzy zastawiłem, et liberam in eo termino do maiętności Babinicz, bez żadney konwikcyi y adcytacyi inaequitationis rezerwowałem, a za nieokupnem y nieoddaniem summy in eo termino, tedy od trzech do trzech lat, nierozdzielnie po sobie następuiących, aż do oddania y spełna razem wyliczenia in termino, którego-kolwiek triennium totalney summy zawiodłem, postąpiłem, zastawiłem y onerowałem, inwadiowałem, oraz w moc, dzierżenie y spokoyne używanie iuridice przez ienerała ogulnie razem podałem, intromitowałem, żadney sobie, sukcessorom, ani komu zgoła, salwy praetextu y regressu nie zachowałem y nie zachowuię, ani też namnieyszey cząstki gruntów, lub powinności, danin y pożytków nie excypowałem y nie excypuię. Wolni tedy z mocni pomienieni ichmć x. bazy-

pianie y każdy in gradu ichmć za wlewkiem, lub iakim kolwiek kontraktem dzierzący, tą pomienioną maiętnością Babyniczami rządzić, podług upodobania swego dysponować, krescencye, pożytki, pasznie, zasiewy aukcyonować, ladę, pasiekę rozrabiać, poddaństwo na panszczyznę, zgony, straże, obroki, młodźby, podrogszczyzny y na inne powinności, podług excepcyi inwentarza pędzić, czynsze y wszelkie daniny odbierać y na swóy pożytek obracać, podymne od nich podług zwyczaiu y rozkładu wypełniać y do skarbu rzeczy - pospolitey podług taryfy wnosząc, kwity na swoie imie brać, similiter uchwały y wszelkie publiczne kontrybucye, które w tym woiewodztwie practicabuntur, na włości rozkładać, od niey wybierać y do exaktorów wnosić, a kwity takoż na siebie biorąc, one wszytkie przy exempcyi circa fundum zostawić obligowani będą. Poddanych występnych nieposłusznych karać, winy y przesądy od nich brać, a samych in omnibus causis civilibus sądzić y exequować, in criminalibus zaś do sądu cuiuscunque subsellii ad citationem strony stawić, rozeszłych oddzielaiących osadzać, onym zapomogę dawać, czasu karystyi żywić, strzeż Boże inkursyi y kontrybucyi, podatki za nich zakładać. Jeśliby podwod ichmć nie było potrzeba, podroszczyznę naznaczyć y oną wybrawszy na swóy pożytek obracać, budynki wszelkie ku naylepszey wygodzie swey tymże poddaństwem Babynickim erygować, stare restaurować, samym dzierzeć, albo komu chcąc razem całą maiętność Babinicze, lub po części prawem swoim wlewkowym lub arendą inwadyować, a ia Koszczyc, tak ichmościom, iako y dzierzącym od ichmci żadney przeszkody, ani sam przez siebie, ani przez drugich czynić nie mam y nie powinien będę y sukcessorowie moi nie będą mogli. Insuper waruię ichmć, iż ieśliby z publicznego, strzeż Boże zamieszania, inkursyi, nieurodzaiu, ognia, lub też z własney swawoli, byleby nie z wypędzenia y okazyi ichmościów, poddaństwo się rozeszło, tedy o to żadney do ichmć y dzierzących od ichmciów pretensyi mieć nie mam; owszem ieżeliby przez takową dezolacyą ta maiętność z prowentów swoich nie wystarczała, prowizyi czterech set talarów bitych, od summy czterech tysięcy talarów bitych, przezemnie wziętych, należących, tedy przy okupnie za uznaniem przyiacielskim nie pociągaiąc do żadney liquidacyi, to wszystko bonifikować y nagrodzić tenebuntur y sukcessorowie moi powinni będą. Równym sposobem także za zapomogi, konserwowanie, żywienie poddanych, czasu karystyi, opłacenia za nich kontrybucyi, czasu inkursyi, lub zamieszania y cokolwiek iuris ac praetensionis być się pokaże, to wszystko za tymże uznaniem przyiacielskim refundere mam, a przed okupnem dwunastą niedzielami list obwieszczy otworzysty, in forma iuris sprawiony, przez ienerała super fundo Babynicz, oczewisto podać y ony ad acta grodu Witebskiego, in praevio tygodnia, wprowadzić tenebor. E converso ichmość xx. bazylianie, ieśliby z dzierzenia tey maiętności Babinicz niekontenci, lub też summy potrzebni byli, a wlewkiem swym lub arendą teyże maiętności innemu komu onerować nie chcieli, tedy podobnym zaś sposobem mnie wiecznikowi, od siebie obwieszczenie dwanastu niedzielami przed ś. Jerzym którego chcąc roku podać y one pariter ad acta wprowadzić mocni będą; a ia Koszczyc—starosta Zarzycki, za takowym od ichmć obwieszczeniem, omnino do okupna przystąpić y summę ichmć wypłacić ex hipothecaria possessione wynikłe uspokoić pretensye y effective zachowuiąc się we wszystkim podług ninieyszego opisu moie-

go, okupić mam y sukcessorowie moi powinni będą; rumacyi ichmciom, tak przed okupnem po podanym obwieszczeniu, iako po okupnie, etiam z posessyi moiey, do sześciu niedziel podwodami Babinickiemi do Witebska lub simili distancyi naznaczam y determinuię; waruiąc insuper, iż in termino okupną summę totalną ogulnie, nie przyimuiąc żadnych aresztów, samym ichmość, lub dzierzącym od ichmć wyliczyć y wypłacić, także talarową y tynfową monetą in loco idque we dworze Babinickim mam, oraz za pretensye przez przyiacioły uznane exolucyą uczynić adstrictisime będę, y nie wprzód do possessyi przystąpić będę mógł, aż się ichmość we wszystkim ieszcze y sukcessorowie moi uiszczą. Co wszystko ziścić, dotrzymać ia y sukcessorowie moi tenebimur, pod zaręką ważności rzeczy wynoszącą y oraz sub paenis banitiorum ac infamiae, z wolnym in casu naruszenia tego moiego dobrowolnego zapisu ad forum ubiquinarium ww. x. Lit. zapozwaniem, terminem iak naykrótszym, by y niestatutowym summario ac abbreviato iuris processu, bez żadnych dillacyi et sine beneficiis iuris, obmów, munimentów y by nayprawnieyszych obron, etiam sine beneficiis aresti, condemnat, tym barziey apellacyi y exemptów, których wszystkich dobrowolnie zrzekam się y używać nie będę mógł, podaiąc in evictionem, tak pod wszelkie wskazy, lucra, zaręki, iako pod samą kapitalną summę, wszelkie ogulnie dobra moie leżące y ruchome, summy pieniężne, ubique locorum będące, et praecipue maiętność Tułdo, w tymże woiewodztwie sytuowaną, oraz wieczność pomienionych Babinicz, na których wszystkich dobrach moich wszelki sąd y urząd, tak ex personali, iako in contumaciam mocną execucyą ad primam instantiam udziałać ma. I na tom dał ten móy zastawny dobrowolny zapis z podpisem ręki mey y imć pp. pieczętarzów, odemnie ustnie y oczewisto uproszonych. Pisan w Witebsku roku tysiąc siedmsetnego piędziesiątego, miesiąca Marca piątego dnia. Apud quas literas subscriptiones manuum sunt tales: Michał Koszczyc—starosta Zarzycki. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od w. imci pana Michała Koszczyca—starosty Zarzeckiego, do tego zapisu zastawnego na maiętność Babinicze w Bogu przewielebnemu i. x. Justynowi Czeczkowskiemu—superiorowi konwentu Witebskiego, z. ś. B. w. y wszystkim ichmć xx. bazylianam tegoż klasztoru danego, podług prawa podpisuię się Waleryan Petrusewicz—czeszn. w. Wilen. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz, od osoby wyż wyrażoney, do tego zapisu zastawnego podług prawa podpisuię się Wincenty Kudzel mp. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od osoby wyż wyrażoney do tego zastawnego zapisu podpisuię się Jakub Ant. Załuski mp. Quae praesentes literae recognitae etc.

1750 г. Октября 10 дня.

Изъ книги № 5143, за 1750—1760 г., стр. 499.

134. Дарственная запись отъ Литовскаго войскаго Саваневскаго Виленскому Троицкому монастырю на сумму 9000 таляровъ.

Графъ Шанковскій-Саваневскій, отправляясь на войну противъ непріятеля и желая обезпечить цѣлость своего имущества движимаго и недвижимаго, которое должно оставаться во владѣніи его жены, выдаетъ настоящую запись Виленскимъ Троицкимъ базиліанамъ на 9000 талеровъ съ тѣмъ чтобы эти деньги уплатила его жена, за которую онъ и до и послѣ замужества много заплатилъ долговъ.

Feria secunda post festum sancti Stanislai Kostka, die decima sexta mensis Novembris, anno Domini millesimo septingentesimo quinquagesimo.

Coram nobili officio consulari Vilnensi actisque eiusdem praesentibus comparendo personaliter illustrissimus d-nus Gabriel Dominicus comes Szankowiensis-Sawaniewski, tribunus magni dicatus Lithuaniae, rotmagister terrestris palatinatus Vilnensis, sanus mente et ratione existens, praesentes literas inscriptionis, parato scripto praeconceptas, in personas admodum reverendi in Christo patris Joannis Lukianowicz—ordinis divi Basilii magni, consultoris provinciae Litvaniae, superioris Vilnensis, et omnium reverendorum in Christo patrum basilianorum conventus Vilnensis, ad aedes sanctissimae Trinitatis existentis, servientes, cum introfusius contentis palam ac libere recognovit. Quarum literarum, praemisso modo recognitarum, de verbo ad verbum rescribendo contenta, tenor sequitur estque talis.

Ja Gabryel Dominik—hrabia Szankowski-Sawaniewski, woyski w. x. Lit., rotmistrz ziemski woiewodztwa Wileńskiego, czynię wiadomo y iawnie wyznawam tym moim dobrowolnym wieczystym zapisem w Bogu przewielebnemu iegomości xiędzu Janowi Łukianowi Łukianowiczowi—zakonu świętego Bazylego wielkiego prowincyi Litewskiey konsultorowi, a klasztoru Wileńskiego superiorowi, y wszystkim ichmościom xięży bazylianom tegoż klasztoru Wileńskiego, ad aedes sanctissimae Trinitatis będącego, danym na to: iż co ia desuper exprimowany Sawaniewski, woyski w. x. Lit., maiąc z prowidencyi Pana Boga a uczciwego starania y zebrania mego summę znaczną pieniędzy, pożyczyłem na obligacyine zapisy, ieszcze ante statum meum connubialem i.-w. imci pani Zofii z Chreptowiczów, primi voti Tyszkiewiczowey—podkomorzycowey powiatu Słonimskiego, a teraznieyszey Sawaniewskiey—woyskiey w. x. Lit., żonie moiey, y poiąwszy ieymość in sociam vitae, różnemi czasy na okupienie dóbr ieymci biorąc na spólne imie prawa, oraz y na uspokoienie różnych kreditorów

y długów ieymci wiele pieniędzy moich erogowałem, (iako osobliwszy na to expensów ad quantitatem dziewięciu tysięcy talarów bitych fusius reminisse obloquitur regestr), na którą to summę in potiori parte od tey że wyrażoney żony moiey miałem sobie dane obligacyine zapisy, które w roku tysiącznym siedmsetnym trzydziestym trzecim, sub tempus hostilitatis, sam zostaiąc w służbie woienney y będąc ordynowanym przeciw nieprzyiacielów oyczyzny, nie tylko że obligi mnie służące, owszem wszystkich dóbr, archiwum y dokumenta, oraz cale wszelką ruchomość w dyspozycyą ieymci, iako żony, zostawiłem. Postmodum mnie o te obligi u ieymci pozostałe rekwiruiącego, in vim przerzeczonych obligów nie oddawszy mnie tych obligacyinych zapisów, niby kontentuiąc tegoż roku miesiąca Decembra dwudziestego trzeciego dnia, dała prawo wieczyste, donacyine, a w niektórych punktach dożywotnie, iako to: na maiętność Wiszniew, Kurzenice w powiecie Oszmiańskim, Hoszczów w powiecie Słonimskim leżące, tudziesz na kamienicę w Wilnie pod świętym Mikołaiem, a dworek na Łukiszkach, pod kościołem świętych Filipa y Jakuba będący, y inne niektóre maiętności sub certis conditionibus, a na ruchomość wszelką swoią, we wszystkich dobrach znayduiącą się, iako to: kleynoty, złoto, śrebro, cynę, miedź, wozy, cugi, konie, stada, obicia, szaty, futra, rynsztunki woienne, wszelki sprząt domowy y na wszelką ruchomość, iaka się tylko ruchomością nazwać, denominować mogła, iakoż summy gotowe y na obligach gdzie y u kogokolwiek będące, nie mniey na pewną szachownicę, uroczyszczem Czapurniszki nazwaną, przy Szankopolu alias Woyczanach, maiętności moiey, w woiowodztwie Wileńskim leżącą, niby swoią własną absque ulla conditione wieczysto donacyine prawo od siebie dała, w którym to wyż mianowanym prawie swoim y sama pomieniona ieymć pani małżonka moia iawnie ex prima płanta wyznaię, żem ia Sawaniewski—woyski w. x. Lit., poiąwszy ieymość in sociam vitae, nie mało summy moiey własney, in parata pecunia będącey, na uspokoienie różnych długów ieymci, ieszcze ante connubium meum zaciągnionych, expensował y erogował, praetensye znaczne od różnych osób do ieymci regulowane uspokoił y oswobodził. Teraz tedy ia, supra pomieniony Sawaniewski—woyski w. x. Lit., obviando omnimodae hac in passu indemnitati, aby takowa summa moia, modo praemisso u ieymci będąca, marnie nie zaginęła et in cassum nie poszła, umyśliłem oną na chwałę Bogu wszechmogącemu, ad pias causas et opera infra expressa, iure perpetuo zapisać y aplikować, iakoż ninieyszym dobrowolnym, wieczystym zapisem moim takową summę moią, ad quantitatem dziewięciu tysięcy talarów bitych wynoszącą, a u ieymci nulliter et illegitime do tych czas będącą, wespół ze wszystkiemi praetensyami moiemi exinde pochodzącemi y dokumentami, na to mnie służącemi, pomienionym ichmościom x. bazylianom Wileńskim, przy cerkwi ś. Tróycy rezyduiącym, na reparacyą y ozdobę cerkwi ichmościów daię, zapisuię y na wieczne a nieodzowne czasy aplikuię, żadney naymnieyszey sobie samemu y sukcessorom moim do wyż wyrażoney summy cum omnibus oney praetensionibus, na ichmościów zapisaney y aplikowaney, nie zachowuiąc salwy, praetextu, accessu y regressu. Wolni tedy y mocni będą ichmości xięża bazylianie Wileńscy, in fundamento takowego mego wieczystego zapisu pomienioney summy moiey, cum omnibus oney praetensionibus, iure per-

petuo sobie zapisaney, omni meliore modo, czy to per strepitum iuris requiruiąc, czyli też per amicabilem compositionem, według zdania swego godząc się, od w. imci pani Zofii z Chreptowiczów, primi voti Tyszkiewiczowey—podkomorzyney Słonimskiey, ad praesens Sawaniewskiey—woyskiey w. x. Lit., małżonki moiey, dochodzić y upominać się, iako chcąc konczyć y kontentować się y oną na reporacyą y ozdobę cerkwi obracać, bez żadney w tym wszystkim, ut supra praemissum est, tak przezemnie samego, iako też sukcessorów moich naymnieyszey przeszkody. Owszem in casu iakowey w tym wszystkim trudności dla ichmościów sam pro posse meo, każdego czasu evictionaliter hac in passu ichmciom dopomagać y wyznanie u każdego sądu, prawa y urzędu, sub nexu corporalis iuramenti, ieżeli by tego była potrzeba, uczynić opisuię się. Zakładaiąc in causa contraventionis temuż moiemu dobrowolnemu wieczystemu zapisowi vadium, ważność rzeczy wynoszące, na mnie samego y sukcessorów moich y każdego takowey mocy zapis naruszaiącego, in foro ubiquinario quam strictissimo termino repetendum. Y na tom dał ten móy dobrowolny wieczysty zapis z podpisem ręki moiey y ichmć panów pieczętarzów, ustnie y oczewisto odemnie uproszonych. Pisan w Wilnie, roku tysiącznego siedmsetnego pięćdziesiątego, miesiąca Oktobra dziesiątego.

Apud quas literas perpetuae inscriptionis subscriptiones manuum sunt tales: Gabryel Dominik hrabia Szankowski-Sawaniewski—woyski w. x. Lit. mp. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od w. imci pana Gabryela Dominika Szankowskiego-Sawaniewskiego, woyskiego w. x. Lit., do tego dobrowolnego na wieczność zapisu w Bogu przewielebnemu imci xiędzu Janowi Łukianowiczowi—zakonu świętego Bazylego wielkiego prowincyi Litewskiey konsultorowi, superiorowi klasztoru Wileńskiego, y wszystkim w Bogu wielebnym xx. bazylianom Wileńskim danego, podpisuię się: Adam Wisogierd, pisarz grodzki Smoleński. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od iaśniew. imci pana Gabryela Dominika Szankowskiego-Sawaniewskiego, woyskiego w. x. Lit., do tego dobrowolnego wieczystego zapisu w Bogu wielebnym ichmć x. bazylianom konwentu Wileńskiego, na rzecz w nim wyrażoną danego, podług prawa podpisuię się: B. Oganowski—obozny w. W. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od wyż wyrażoney osoby do tego dobrowolnego wieczystego zapisu podług prawa podpisuię się: Aleksander Konczewski—sekretarz iego królewskiey mości, pisarz Wileński. Quae praesentes literae perpetuae inscriptionis, praemisso modo recognitae etc.

1750 г. Октября 10 дня.

Изъ книги № 5143, за 1750—1760 г., стр. 502.

135. Удостовѣрительная запись отъ Виленскаго Троицкаго монастыря Литовскому войскому Саваневскому на взысканіе записанной имъ монастырю суммы съ его жены и возвращеніе ея обратно монастырскому фундатору.

Виленскіе св. Троицкіе базиліане выдаютъ настоящее обязательство своему фундатору Шанковскому-Саваневскому въ томъ, что они будутъ взыскивать судомъ съ его жены 9000 талеровъ, записанныхъ базиліанамъ, но потомъ возвратятъ ему обратно; въ случаѣ же неудачнаго исхода процесса они выговариваютъ себѣ право хлопотать по этому дѣлу исключительно въ свою пользу.

Feria secunda post festum Stanislai Kostka, die decima sexta mensis Novembris, anno Domini millesimo septingentesimo quinquagesimo.

Coram nobili officio consulari Vilnensi actisque eiusdem praesentibus comparendo personaliter admodum reverendus pater Joannes Łukianowicz—ordinis d. B. m. consultor provinciae Litvaniae, superior conventus Vilnensis ad aedes sanctissimae Trinitatis, sanus mente et corpore existens, praesentes literas reversales assecurationis, parato ac terrestri modo praeconceptas, in personam illustrissimi domini Gabrielis Dominici comitis Szankowski - Sawaniewski—tribuni m. d. Lith., rotmagistri terrestris palatinatus Vilnensis servientes, cum introfusius contentis, nomine suo et totius praedicti conventus sui, palam ac libere recognovit. Quarum literarum, praemisso modo recognitarum, de verbo ad verbum rescribendo contenta, tenor sequitur estque talis:

Jan Lukianowicz—zakonu świętego Bazylego wielkiego consultor prowincyi Litewskiey, superior klasztoru Wileńskiego, y my primores tegoż klasztoru ad aedes sanctissimae Trinitatis bazylianie, imieniem naszym y całego zakonnego zgromadzenia naszego, in unum ręcząc y obowiązuiąc się, czyniemy wiadomo y iawno, komu by o tym teraz y w przyszły czas wiedzieć należało, wyznawamy tym naszym dobrowolnym reversalnym assekuracyinym zapisem iaśnie wielmożnemu iegomości panu Gabryelowi Dominikowi hrabi Szankowskiemu - Sawaniewskiemu, woyskiemu w. x. Lit., rotmistrzowi ziemskiemu woiewodztwa Wileńskiego, danym na to: iż co pomieniony w. imć pan Sawaniewski, ufundowawszy konwikt przy cerkwi naszey dla młodzi de statu nobili y na ten konwikt zapisawszy nam cum certis obligationibus maiętność swoią, nazwaną Szankopole alias Woyczany, w woiewodztwie Wileńskim leżącą, z kamienicą swoią w Wilnie, w pewnym ograniczeniu w funduszu opisanym, sytuowaną, zapisał nam na ozdobę y reparacyą cerkwi naszey Wileńskiey summę swoią, ad quantitatem dziewięciu tysięcy talarów bitych, zestaiącą sub lite u imci pani Zofii z Chrep-

towiczów Sawaniewskiey — woyskiey w. x. Lit., małżonki swoiey, a takowy daiąc swóy zapis warował y wymówił sobie, abyśmy bazylianie Wileńscy, non obstante hac inscriptione, co kolwiek pozyszczemy u iaśnie w. imci pani Sawaniewskiey—woyskiey w. x. Lit. z pomienioney summy in toto vel in parte, czy to per strepitum iuris requiruiąc, czyli też per amicabilem compositionem cum consensu et scitu i. w. imć p. woyskiego godząc się, wszytko to nic a nic sobie nie zachowuiąc, do rąk y wolney dalszey dyspozycyi i. w. imć panu woyskiemu w. x. Lit. oddali y komportowali, odtrąciwszy sobie in casu prawa, za expensa prawne y expensa reguluiące się do prawa. My tedy bazylianie, ubespieczaiąc iaśnie w. imci pana woyskiego w. x. Lit. y sponsyą daiąc, assekuruiemy się, że ieżelibyśmy co pozyskali, in toto vel in parte, z przerzeczoney summy od iaśnie wielm. ieymć pani Zofii z Chreptowiczów Sawaniewskiey—woyskiey w. x. Lit., idque vel per strepitum iuris requiruiąc, vel per amicabilem compositionem za konsensem iaśniewielm. imci pana woyskiego godząc się, wszystko to zupełnie mamy do rąk y wolney dalszey dyspozycyi i. w. imci pana Sawaniewskiego — woyskiego w. x. Lit. komportować y oddać, odtrąciwszy sobie, in casu prawa, za expensa prawne y expensa reguluiące się do prawa; tę iednak praecaucyą czyniemy y waruiemy: że gdyby in continuatione prawa z iaśnie wielmożną imci p. woyską w. x. Lit. iuż zaczętego immineret, co uchoway Boże, periculum przegrania u sądu przerzeczoney summy y pretensyi ztąd praevideretur periculum straty, lub naruszenia funduszowego na konwikt zapisu, ponieważ i. w. imci pani woyska, ad praesens per strepitum iuris nie tylko intendit emundari z pretensyi przerzeczonych, ale też maiętność Szankopole alias Woyczany niby sobie należącą pretenduie, na ten czas iuż mamy sami iuxta arbitrium nostrum omni meliori modo, sine consensu et scitu i. w. imci p. woyskiego, za poradą tylko ichmć panów przyiaciół, w prawie doskonałych, godzić się, idque non in fraudem aliquam funduszu, ale na większe onego utwierdzenie; co wszystko mamy zyscić y dotrzymać sub fide, honore et conscientia, y pod zaręką, ważność rzeczy wynoszącą, do czego y sukcessorowie nasi obligabuntur. I natośmy dali ten nasz dobrowolny rewersalny assekuracyiny zapis, z podpisem rąk naszych y ichmć pp. pieczętarzów, ustnie y oczewisto od nas uproszonych. Pisan roku tysiącznego siedmsetnego pięćdziesiątego, miesiąca Oktobra dziesiątego dnia.

Apud quas literas reversales et assecurationis, praemisso modo recognitas, subscriptiones manuum sunt tales: Jan Lukianowicz—zakonu s. B. w. consultor, superior klasztoru Wileńskiego mp. Stanisław Zakerth—z. ś. B. w. wikary klasztoru Wileńskiego. Ambroży Onyszkiewicz—z. ś. B. w. professor mathe. Wawrzyniec Bielecki z. ś. B. w. spow. klasztoru Wileńskiego. Alimpi Paszkiewicz z. ś. B. wielk. kaznodzeia. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od w Bogu przewielebnego iegomości xiędza Jana Łukianowicza, z. ś. B. w. konsultora y superiora klasztora Wileńskiego, oraz wszystkich ichmć x. bazylianów Wileńskich, do tego dobrowolnego reversalnego assekuracyinego zapisu, iaśniewielm. i. p. Gabryelowi Dominikowi Szankowskiemu-Sawaniewskiemu, woyskiemu w. x. Lit. danego, podpisuię się: Adam Wisogierd—czesznik y pisarz grodzki Smoleński mp. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od w Bogu przewielebnego imci xiędza Jana

Łukianowicza—z. ś. B. w. konsultora y superiora klasztoru Wileńskiego, oraz y wszystkich w Bogu w. ichmć. xx. bazylianów Wileńskich, do tego dobrowolnego rewersalnego assekuracyinego zapisu w. imci panu Gabryelowi Dominikowi Szankowskiemu-Sawaniewsklemu, woyskiemu, w. x. Lit. danego, podług prawa podpisuię się: Benedykt Oganowski, obożny woiewodztwa Wileńskiego, mp. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od wyż wyrażonych osób do tego dobrowolnego rewersalnego assekuracyinego zapisu podług prawa podpisuię się: Alexander Konczewski—sekretarz i. król. mości, pisarz Wileński, mp. Quae praesentes literae reversales et assecurationis, praemisso modo recognitae, etc.

1752 г. Марта 3 дня.

Изъ книги № 5144, за 1752—1753 г., стр. 142.

136. Донесеніе вознаго о сдѣланномъ имъ осмотрѣ каменнаго дома въ г. Вильнѣ, называемаго „Большая Гильда,“ часть котораго принадлежала Виленскому свято-Духовскому монастырю.

Вслѣдствіе споровъ, возникшихъ между разными владѣльцами разныхъ частей каменнаго дома, такъ называемаго „Большая Гильда“, и св.-Духовскимъ монастыремъ, магистратомъ было наряжено особое слѣдствіе для приведенія въ извѣстность какъ владѣтельныхъ документовъ, такъ владѣтелей и частей дома. При этомъ были предъявлены и разсмотрѣны документы и признана законность или незаконность владѣнія, какъ монастыря, такъ и частныхъ лицъ.

We wtorek dnia dwódziestego siódmego miesiąca Marca, roku tysiąc siedmsetnego piędziesiątego wtorego.

Podług dekretu sądów ikm. burmistrzowskich radzieckich Wileńskich, na dniu ósmym mensis et anni curentium ferowanego, ad requisitionem utriusque partis, cały urząd roczny szlachetnego magistratu Wileńskiego czynił kondescendentią dla wizyi mieszkań, sklepów, kramów etc. w kamienicy, Giełda Wielka nazwaney, będących, o którą kontrowersye zachodziły. Naprzód tedy od strony powodowey, to iest od i. p. Hromowiczowey—b. W. sławetny pan Marcin Domański—kupiec y obywatel Wileński, in praesentia wielebnych oyców Barlaama Władyczki y Innocentego Bałdyszewskiego — ordinis divi Basilii magni ritus graeco disunitorum konwentu Wileńskiego, także plenipotenta ichmości Kazimierza Władyczki—oboz. Star. podług punktów, in scripto podanych, prowadził wizią mieszkań, sklepów etc. Które punkta tak się w sobie maią:

Dla wizyi wyrażenie podług prawa zastawnego od pana Zacharyasza Szycika panom Pasternakom, od panów Pasternaków panom Życzewskim, per consequens od oyca Życzewskiego—dizunita, ichmościom panom Wilkancom: Wszedłszy w kamienicę Giełdę Wielką, po prawey stronie izb pięć y piwnica wielka, wyliczaią się iedna izba nad sklepami seu komorami, teraz nazwanemi kromy. Cztyry izby nad piwnicą y za piwnicą y daley, lecz pogorzały, bo z drzewa były. Piwnica, dwie izby w tyle y piwnica pod nimi murowane, a co na górze nad nimi są, to Życzewscy wymurowali. Browar tamże przy nich. Ośm sklepów dolnych, trzy mnieyszych, sklep wedle wrot wielki zgorzał bo drewniany był; kto oną trzyma salvę aktorka vigore prawa zastawnego zachowuie. Tamże zaułek przy kromach ambarnych dla weyścia teraz do kromów, przed tym komór, iak nazywały się. Komor górnych sześć, teraz kromami nazywaią się. podług prawa zastawnego, pierwsza na zaułku ze wchodu, którą pan Kozakiewicz trzyma, actio seorsiva. Drugą oycowie dyzunici, którą kontraktem puścili, przezwawszy Kuszelewiczowską, trzecia ciż sami ichmość, którą przezwali Dziahilewiczowską, na tę dwa żadnego prawa niemaią z kądy, od kogo—nie produkowali. Czwarta po lewey stronie, przezywana Dembkowskich, z i. p. Okuszką seorsiva actio. Piąta oycowie dyzunici trzymaią bez nazwiska, iak y bez prawa. Szósta, ciż oycowie dyzunici przebity sklep złączony do piątego kromu, bez żadnego prawa od kogo, bez prawa y intromissyi. Krom Kobuszewicza zastawny y część onego i p. Benedykt Bocewicz po córce swey dał, wytaksowano za dług pana Strożkiewicza, wlany oycom dyzunitom, a krom tak został się, iako aktorka i. p. Hromowiczowa trzyma. Krom Kuszelewiczowski, numero tertio po lewey stronie, ichmość sami trzymaią, za prawem Maximowicza, potem Stefana Kuszelewicza, daley Jachima Troianowicza, po nim Romana Jachimowicza, panu Macieiowi Stefanoczowi Kuszelewiczowi zbyty, prawem retracti za iego długi wytaxowany ww. oo. wlany. Tandem po wizyi y werefikacyi przez urząd takowych mieszkań, sklepów etc. a parte ww. oo. dyzunitów plenipotent tey sprawy imć pan Kazimierz Władyczko—obozny Starodubowski, inferendo, że i. oo. dyzunici non agunt o kamienicę, Wielka Giełda nazywaną, y o mieszkania, sklepy etc. we srzedzienie tey kamienicy będące, ale agunt o kramy, vigore praw sobie służących należące, od ulicy sytuacyą swoią maiące, które imć pani Hromowiczowa, przez sławetnego pana Domańskiego, zięcia swoiego, niesłusznie komorami bydź mianuie. Jakoż probando, że te kramy, o które lis vertitur, actu do wielebnych oo. dyzunitów należą, y że nie to komorami górnemi, ale kramami ab antiquo nazywaią się, sprowadzaiąc urząd seorsive do kożdey dowodził sequentibus documentis et probationibus: 1-mo na kram pierwszy od wrot wchodząc z rynku do Giełdy Wielkiey, drugi po prawey ręce leżący, quondam Szęciłowski, teraz ww. oo. dyzunitów produkował, pod rokiem 1688 dnia 18 Junii, którym i. p. Anastazya z Sokołowskich Jerzyna Szęciłowa ten kram, cum artiola alias sionkami, między kromą niegdyś sukcessorów Stefana Szycika—ławnika Wileńskiego, z iedney, a z drugiey strony miedzy piwnicą Stefana Karasia—burmistrza Wileńskiego, leżący, przez kommutacyą od i. p. Piotra Minkiewicza nabyty, wiecznością oo. bazylianom dizunitom zapisała. Insuper probował, że ten kram tam, a nie

gdzie indziey leży, prawem przedażnym na piwnicę Karasiowską od i. p. Teodora Wawrzeckiego y samey ieymci de domo Karasiowny, danym sławetnemu p. Teodorowi Dorofiewiczowi w r. 1714, dnia 7 miesiąca Decembra tak się ogranicza: z iedney strony od kromu i. pp. Minkiewiczów, a z drugiey od kramu quondam Szęciłowskiego, teraz ww. oo. dyzunitów Wileńskich. Na co a parte i. p. Hromowiczowey — burmistrowey Wileńskiey, strony Pan Marcin Domański, reponuiąc intulit, że te dokumenta nec circa productum tey sprawy, nec circa replicationem u sądu były produkowane y kopie z nich, stronie nie są oddane; powtóre, że duplex in verbo non auditur, ex quo pierwey ten kram Kuszelewiczowskim nazywali, a teraz Szęciłowskim bydź mianuią, a kto czego pierwiey odstąpi—rzecz swoią traci. Interea takowe obadwa dokumenta circa eandem visionem kommunikowane są i. p. Abramowiczowey. *Secundo*: na drugi kram, obok tegoż kramu Szęciłowskiego quondam od wrot pierwszy po teyże prawey ręce leżący, Dziahelewiczowski nazwany, który dopioro sławetny pan Domański za kontraktem od oyców dyzunitów Wileńskich zwyż wyrażonym pierwszym kramem trzymaiąc, teraz na szynkownią obrócił, produkował testament sławetney pani Anny z Życzewskich Janowey Dziahilewiczowey, w roku 1716, miesiąca Januarii 24 dnia, za którym oycowie dyzunici tego kramu są aktorami. Jakoż stawaiąc personaliter szlachetna i. p. Katarzyna z Dziahilewiczów Stanisławowa Stefanowiczowa — radczyna Wileńska, recognovit: że ten kram rodziców iey był dziedziczny. In oppositum, reponuiąc od i. p. Hromowiczowey, tenże pan Domański intulit, że ten testament niezgodny iest z dokumentem, w produkcyi y repozycyi wyrażonemi, to iest z intromissyą 1711, Septembra 24 dnia y z wlewkiem tegoż roku od kupców Gdańskich y tatarów, za któremi ten kram oo. dyzunici pierwey nazywali Kuszelewiczowskim, a teraz iuż tego odstępuiąc nazywaią Dziahilewiczowskim, przenosząc dokumenta z lewey strony na prawę od wrot, i że oycowie dyzunici tego kramu są in possessione mala et violenta. *Tertio*, na trzeci kram, quondam Kuszelewiczowski nazywaiący się numero 3-tio po lewey stronie od wrot wchodząc do kamienicy leżący, obiedwie strony zgodzili się, że iest oyców dyzunitów, vigore dokumentów na ratuszu produkowanych, które dokumenta referebat pan Domański, że oycowie dyzunici przez kontrowersyą swoią przenosili na dwa kramy po prawey stronie wrot kamienicy Wielkiey Gieldy leżące, to iest na Szęciłowską y Dziahilewiczowską, a teraz podczas wizyi tego odstępuią. *Quarto*, na piwnicę, przy tym że kromie Kuszelewiczowskim leżącą, też same dokumenta oo. dyzunici produkowali, które na kram Kuszelewiczowski służą, probuiąc ograniczeniem, że ta piwnica protunc graniczyła z tym kramem y nazywała się oo. dyzunitów Wileńskich. A parte zaś i. p. Hromowiczowey, referuiąc się do racyi w replice wyrażonych, negabatur temu. *Quinto,* kram czwarty, którego pretendowała i. p. Hromowiczowa, z sklepikiem, przy nim będącym, na samym końcu po lewey ręce od wrot leżący. Reponebant oo. dyzunici, że ten kram do i. p. Hromowiczowey, ani do kogo innego nie należy, gdyż iest pod kamienicą ichmościów własną Mała Giełda nazwaną leżący. Czego probuiąc dla oglądania sytuacyi onego prowadzili urząd, tak do kamienicy Wielka Giełda, iako też y Mała Giełda nazwanych, czemu pan Domański i. p. Hromowiczowey

contradicebat. *Sexto*. Na kram sławetnego pana bazylego Kozakiewicza, pierwszy od kościoła ś. Kazimierza idąc, pod tąż samą kamienicą Wielka Giełda nazwaną, leżący, i. p. Giergalt—patron spraw magdeburskich, assekurował się na ratuszu produkować dokumenta, mieniąc być ten kram ab antiquo Procewiczowski, potem Bocewiczowski wieczysty. A parte zaś i. p. Hromowiczowey pomieniony sławetny pan Domański nie chciał bydź przytomny tey wizyi y słuchać takowych racyi. *Septimo*, na kram pana Okuszki, pierwszy od wrot wchodząc do kamienicy Wielka Giełda nazwaney, po lewey ręce leżący, pomieniony pan Okuszko, tuendo se circa possessionem pacificam oney, intulit, iż ten kram był quondam i. p. Bylińskich, ex post Antoniewiczów, tandem Dembkowskich, a dopioro swóy własny, na co dokumenta deklarował na ratuszu circa incidentiam sprawy produkować, wnosząc, że ten kram, iako y drugie wszytkie, pod kamienicą Wielka Giełda nazwaną leżące, do Giełdy samey nie należą, ex quo za prawami wieczystemi zawsze seorsivo iure chodziły. E converso a parte i. p. Hromowiczowey itidem niechciał bydź praesens huic actui pomieniony sławetny pan Domański, wnosząc, że ieszcze y produkta w tey sprawie a parte pana Okuszki niebyło. Quod est connotatum.

Wyzya powtórna w teyże kamienicy, Wielka Giełda nazwaney.

We srzodę dnia 21 miesiąca Junii, roku 1752, intuitu dekretu sądów ikmci burmistrzowskich radzieckich Wileńskich, na dniu 21 mensis et anni currentium stałego, była wizyia y kondescensia powtórna mieszkań, sklepów, kromów etc. kamienicy Wielka Giełda nazwaney. Jakoż przez urząd cały roczny szlachetnego magistratu Wileńskiego, ad instantiam szlachetney i. p. Hromowiczowey b. W., in praesentia utriusque partis, gdzie werifikuiąc mieszkania, sklepy etc. pomienioney kamienicy Giełdy Wielkiey, podług sonancyi prawa zastawnego Szycikowskiego, panom Pasternakom służącego, a parte namienioney szlachetney i. p. Hromowiczowey b. W. sławetny pan Marcin Domański — kupiec y obywatel Wileński doniosł urzędowi, iż podczas pierwszey wizyi per errorem się stało dla nieprzeyrzenia się dobrze w dokumentach, że sklepy pod tą kamienicą od ulicy będące, które teraz oycowie dyzunici y inni onych possessores kromami przezwawszy nulliter trzymaią, komorami górnemi były mianowane. Ponieważ podług specyfikacyi przerzeczonego prawa zastawnego Szycikowskiego, sześć komor górnych in seorsivo loco, to iest, we srzedzinie kamienicy, wszedszy od wrot po lewey ręce na górze nad sklepami dolnemi actu były, a przed pożarem anteriori tempore na mieszkanie inkwilinów przeformowane, do których pro conspectione urząd prowadził. A parte zaś ww. oo. dyzunitów i. p. Kazimierz Władyczko--oboźny Starod., qua plenipotent ichmościów, intuit, że oycowie dyzunici nic do tych komor nie maią, y w kognicyą onych wchodzić niechcą, lubo strona in suis dictis variat, tylo bronią kramów swoich od ulicy, pod tąż kamienicą będących, których za dokumentami sobie służącemi, dotąd in pacifica zostaią possessione. Względem zaś ośmiu sklepów dolnych, w tym że prawie zastawnym specificowanych, wszedszy do kamienicy Wielkiey Giełdy, po lewey ręce leżących, że na tym mieyscu leżą obiedwie strony non contradicebant. Gdy potym przyszło do remon-

stracyi trzech sklepów małych, w pomienionym prawie zastawnym wyrażonych, tenże sławetny p. Domański imieniem, iż i. p. b. W. pokazuią one prowadził urząd do iednego ostatniego sklepiku, przy tych że ośmiu sklepach w tey samey pierwszey po lewey ręce leżącego, który teraz przykramkiem, do swego kramu należącym oo. dyzunici bydź mianuią, drugiego przy wrotach wchodząc do kamienicy także po lewey stronie, gdzie teraz kram pana Okuszki, trzeciego z drugiey strony wrot alias po prawey stronie ostatniego, gdzie teraz imci pana Kozakiewicza twierdząc, że te, a nie insze ma te sklepy w prawie Szycikowskim specifikowane na tym są mieyscu, czego oo. dyzunici fortiter neguiąc pokazali trzy sklepiki małe, przy tychże sklepach ośmiu pierwszych, iako się wyżey wyraziło, będące. A pan Domański reposuit, że iuż sam on te trzy sklepiki niedawno wymurował y do inwentarza Burakiewiczowskiego, w roku 1725 dnia 5 miesiąca Julii czynionego, referował się. Pro reliquo tenże sławetny Domański, stosuiąc się do przerzeczonego prawa Szycikowskiego, którym seorsive sklep ieden wielki, a drugi sklepik mały exprimit, prowadził urząd do dwuch kromów oo. dyzunitów, wchodząc do kamienicy Wielkiey Giełdy po prawey ręce leżących, które za kontraktem od tych że oyców dyzunitów ad praesens trzyma, dowodząc, że ten sklep wielki y drugi mnieyszy na tym, a nie na inszym mieyscu leżą. Oo. zaś dyzunici neguiąc temu asserebant, że to ich własne kramy, ieden Dziahilewiczowski, a drugi Szęciłowski, które dotąd, za dokumentami sobie służącemi, spokoynie possyduią, iako tego podczas to pierwszey wizyi probowali. Czemu wszytkiemu a parte szlachetney i. p. Hromowiczowey tenże sławetny pan Domański fortiter kontradikował, wnosząc, że niemogą bydź te kramy, ani Dziahilewiczowski, ani Szęciłowski, ponieważ na to od Trzycika żadnego dokumentu ww. oo. dyzunici nie pokazuią, iako samego dziedzica y wiecznika. Y tak tę kontrowersyę penes decisionem iudicio dostały się. Quod est acticatum).

1752 г. Іюня 13 дня.

Изъ книги № 5144, за 1752—1753 г., стр. 411.

137. Запись Якова Марковскаго, по силѣ которой онъ отказывается отъ своихъ притязаній на часть Сучковскаго имѣнія, составляющую собственность Сучковскаго монастыря.

Дворянинъ Ошмянскаго повѣта Марковскій, подъ строгою отвѣтственностію за неисполненіе, выдаетъ Сучковскимъ базиліанамъ настоящую квитанцію въ томъ, что подъ вліяніемъ своего брата онъ завязалъ было съ базиліанами протестъ. желая отнять отъ нихъ часть Сучковскаго имѣнія, и дѣло перенесъ въ трибуналъ; но такъ какъ по смерти брата его ознакомленіе его съ документами вполнѣ убѣдило его въ законности базиліанскаго владѣнія, то онъ Марковскій прекращаетъ процессъ и навсегда отказывается отъ своихъ претензій.

Feria quinta ante dominicam quartam post pentecosten, die diecima quinta mensis Junii, anno Domini millesimo septingentesimo quinquagesimo secundo.

Coram actis nobilis officii consularis Vilnensis comparendo personaliter generosus dominus Jacobus Markowski, sanus mente et corpore existens, praesentes literas abrenuntiationis, cassationis ac approbationis, parato scripto praeconceptas, in personas admodum reverendi in Christo patris Augustini Woyna — procuratoris generalis provintiae Lithuaniae causarum superioris, et omnium reverendorum in Christo patrum ordinis divi Basilii magni conventus Suckowscensis servientes, cum introfusius contentis, palam ac libere recognovit. Quarum literarum, praemisso modo recognitarum, de verbo ad verbum rescribendo contenta, tenor est talis:

Ja Jakub Markowski, pod wszystkie vadia, zaręki, ligamenta, niżey wyrażone, benevole podlegaiąc y submittuiąc się, czynię wiadomo y iawno wyznawam tym moim dobrowolnym zrzecznym, kassacyinym, approbacyinym, a nigdy nie odzownym zapisem w Bogu przewielebnemu iegomości xiędzu Augustynowi Woynie—zakonu ś. B. w. prokuratorowi, generalnemu prowincyi Litewskiey causarum superiorowi, klasztoru Suckowskiego y wszystkim ichmościom xięży bazylianom klasztoru Suckowskiego, danym na to: Iż co ia Jakub Markowski, wespół z bratem moim rodzonym Kazimierzem Markowskim (od którego w poślednieyszym czasie, za osobliwym zapisem zrzecznym wlewkowym, in forma iuris sprawionym, będąc aktorem) urościwszy pretensyą do części dóbr Suczkowa Zienowiczowskich, z imienia antecessorów naszych funduszem i. xx. bazylianom Suckowskim dostałey, do grodu powiatu Oszmiańskiego nomine meo, także brata moiego i. p. Kazimierza Markowskiego y potomstwa, in minorennitate będącego, pomienionych i. xx. bazylianów Suckowskich pozwałem,

gdzie różne okładowe y oczewiste cum praeiudicio et gravamine dla i. xx. bazylianów super lucratus sortem decreta. Quo in ordine po zaszłey do trybunału głównego wielkiego x. Lit. przez xx. bazylianów appellacyi, gdy tenże proceder w trybunale kontynuować zamyslałem, eo passu ia Markowski, iako iuż maiący od brata moiego zrzeczenie, y będąc unicus tey pretensyi y procederu aktor, a zważywszy fundusz y wszelkie dokumenta i. xx. bazylianów doskonałe y sprawiedliwe, exinde sprawy po appellacyi nie przywodząc ad finalem disiudicationem, (lecz recedendo ab omni processu iuris in praetensionibus do dóbr Suckowa regulatis zaszłego), pomienionych i. xx. bazylianów Suckowskich circa inviolabilem antecessorów naszych i. pp. Markowskich funduszu, hereditatem in omnibus punctis zachowawszy y ratyfikowawszy et inhaerendo temuż zapisowi fundationis pomienione procedera, przez nas Markowskich uroszczone, wespół z pretensyami skasowawszy y annihilowawszy, do rąk one ichmć wracam, oddaię y z xiąg eliminować pozwalam, żadney salwy, akcessu, przystępu do pomienionych dóbr Suckowa, do naymnieyszey części onych, y do i. xx. bazylianów Suckowskich, ullo titulo et praetextu sobie sukcessorom y nikomu innemu nie zachowuię; owszem ieśliby ktokolwiek, z imienia naszego czyli inney osoby, turbował, do prawa pociągał, tedy in tali casu pomienionych i. xx. bazylianów Suckowskich, in omni foro ac subsellio, ewinkować, własnym kosztem moim, ile tego potrzeba będzie kazała, mam y powinien będę, et successores mei obligantur, pod zaręką dwuch tysięcy złotych polskich et sub paenis banitionum ac infamiae. Pod którę zarękę wszelkie dobra moie, leżące ruchome summy pieniężne, ubique locorum będące, pomienionym ichmościom xięży bazylianom Suckowskim w ewikcyę podaię y oneruię, na dotrzymanie którego zapisu forum ubiquinarium, w w. x. Lit. reperibile, do zapozwania mię y sukcessorów moich zakładam, gdzie ia będąc zapozwanym, lub sukcessorowie moi, przed którym kolwiek sądem stanowszy, instantaneam exolutionem zaręki uczynić y każdy sąd supra renitentem personam, etiam in contumatiam mnie lub sukcessorów moich cum litis expensis wskazać, przysądzić, na dobrach moich wszelkich wolen y mocen będzie, o co ia sądu o zły przewód prawa nigdzie pozywać y turbować pod wyż opisaną zaręką, któryby y nieraz zapłacić przyszło, niemam y niepowinien będę; przecie ten móy dobrowolny zrzeczny, kassacyiny, oraz approbacyiny, a nigdy nieodzowny, zapis in suo robore et valore zostawać ma. Y na tom dał ony z podpisem ręki mey własney y i. pp. pieczętarzów, odemnie ustnie y oczewisto uproszonych. Pisan roku tysiąc siedmset piędziesiąt wtórego, miesiąca Junii trzynastego dnia.

Apud quas literas abrenuntiationis, praemisso modo recognitas, subscriptiones manuum, tam ipsius generosi domini recognoscentis sunt tribus crucibus appositae xxx. g. vero dd. sigillatorum sunt tales: Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od i. pana Jakuba Markowskiego, iako pisma nie umieiętnego, przy trzech położonych krzyżykach, do tego dobrowolnego zrzecznego, kassacyinego, oraz approbacyinego zapisu, w Bogu przewielebnemu imci xiędzu Augustynowi Woynie—zakonu ord. ś. Basilii magni prokuratorowi, ieneralnemu causarum prowincii Litewskiey superiorowi klasztoru Suckowskiego y wszytkich i. xx. bazylianom Suckowskim danego, podług prawa podpisuię się: Krzf. S. Rostocki—sędzia

gr. y deputat p. s. mp.—Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz, od osoby wyż wyrażoney pisma nie umieiętney, do tego dobrowolnego zrzecznego, kassacyinego, oraz approbacyinego, a nigdy nieodzownego, zapisu, na rzecz w nim wyrażoną danego, podług prawa podpisuię się Karol Ant. Sokołowski mp. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz do tego zrzecznego zapisu, od osoby wyż wyrażoney danego, podpisuię się: Ignacyi Sielicki. Quae praesentes litere abrenuntiatonis, cassationis et approbationis, praemisso modo recognitae etc.

1752 г. Іюня 2 дня.

Изъ книги № 5144, за 1752—1753 г., стр. 505.

138. Запись взаимнаго соглашенія между Инфляндскимъ епископомъ Пузиною и Косутскимъ базиліанскимъ монастыремъ касательно установленія границъ между спорными имѣніями.

Вслѣдствіе неопредѣленности границъ между частью имѣнія Касутъ, принадлежащаго базиліанамъ и другими частями, принадлежащими Инфлянтскому епископу и св. Михальскимъ бернардинкамъ, происходили частые споры и захваты земель; вслѣдствіе этого между спорящими сторонами состоялось соглашеніе разсмотрѣть всѣ документы базиліанъ на владѣніе принадлежащею имъ частью Касутъ и разграничить это имѣніе въ присутствіи довѣренныхъ лицъ и поставить надлежащіе граничные знаки.

Feria secunda post dominicam decimam post pentecostem die trigesima prima mensis Julii, anno Domini millesimo septingentesimo quinquagesimo secundo.

Coram actis nobilis officii consularis Vilnensis comparendo personaliter admodum reverendus in Christo pater Thomas Koscewicz — superior conventus Cassucensis, praesentes literas intercisionis inter illustrissimum ac reverendissimum dominum Josephum de Kozielsk Puzina—episcopum Livoniensem et Piltinensem, ac religiosas virgines ordinis sancti Francisci conventus Vilnensis, ad aedes sancti Michaelis existentium, ex uno et religiosos in Christo patres ordinis divi Basilii magni conventus Kassucensis ex altera parte, ad invicem datas, et servientes, parato scripto praeconceptas, cum introfusius contentis ad acta obtulit. Quarum literarum, praemisso modo oblatarum, de verbo ad verbum rescribendo contenta, tenor est talis:

Józef z Kozielsa Puzyna — biscup Inflantski y Piltyński, qua wiecznik, Eleonora Poczobutowna — matka y całe zgromadzenie konwentu Wileńskiego święto-Michalskiego, teraz possesorski maiętności Kasuty, w powiecie Oszmiańskim sytuowaney, ex una, a ia xiądz Herakliusz Lisański—ordinis sancti Basili magni prowincyał, sam za siebie et in evictione ichm ościów xięży bazylianów—konwentu Kassuckiego ex altera parte, pod wszytkie niżey wyrażone punkta, klauzuły, paragrafy y ligamenta prawnie dobrowolnie poddaiąc się y onym statecznie zadość czynić submituiąc się, czyniemy wiadomo tym naszym dobrowolnym oraz assekuracyinym zapisem ad invicem sobie danym na to: iż co część od maiętności Kassuty, w powiecie Oszmiańskim sytuowana, quondam ex pio zelo wielmożnych ichmościów panów Swiackich, ichmościom xięży bazylianom de nova radice funduszem ustąpiona, deinde przez w Bogu zeszłego wielmożnego iegomości pana Peszeńskiego, woyskiego Oszmiańskiego, wiecznika na ten czas całey maiętności Kassuty, osobliwym dokumentem komprobowana, a w ograniczeniu gruntów, łąk y lasów między główną maiętnością Kassutą, a funduszem Kassuckim nie ufacylitowana do tych czas z zabierania lasów, łąk y gruntów possesorom przynosiła dyskordancyą, ruinę sąsiedzkiey przyiaźni y diffidencyą; qua ex causa między temiż ichmość xięży bazylianami Kassuckiemi, y xiędzem Puzyną—biskupem Inflantskim, qua wiecznikiem, a nami bernardynkami konwentu święto-Michalskiego Wileńskiego, teraz maiętność Kassutę possyduiącemi, częstokroć oriunt przykrości y w używaniu łąk, lasu y gruntów disceptacya, zabiegaiąc czemu ex vi exemplarney dla świeckich z stanu duchownego zgody y chcąc wzaiemnie między possesorami unimoram indigestare unionem rozróżnione sentimenta umyślonym ziednoczyć pokoiem, ia xiądz Puzyna—biskup Inflantski y panny bernardynki konwentu święto - Michalskiego tym naszym assecuracyinym skryptem ichmościom xięży bazylianom Kassuckim opisuiemy się, te wszytkie części gruntów, lasów y łąk, które ichmość xięża bazylianie za swą własnę przez opisanie uroczyscz y dyfferencyi dokumentem y należytą expressyą w intromissyi zeszłego w Bogu wielmożnego iegomości pana Peszeńskiego—woyskiego Oszmiańskiego, w supplement do starego funduszu przydanych wyprobuią, według których dokumentów ś. p. w. imci p. Peszeńskiego—woyskiego Oszmiańskiego, przez przyiaciół, od nas uproszonych, to iest wielmożnego imci pana Franciszka Darewskiego Weryhę, starostę Pokorszańskiego, y wielmożnego i. pana Stanisława Serbcia—komornika Bracławskiego, ad perpetuam rerum memoriam ograniczyć, grunt nasz od gruntu ichmościów znakami granicznemi dystyngwować y we wszystkim ad obloquentiam funduszowey cirkumskripcyi dawney y przydaney przez wielmożnego i. p. Peszeńskiego—woyskiego Oszmiańskiego, dokumentem probowaney przestaiąc, w gruntach, lasach, y łąkach, czegoby ichmość xięży bazylianom nie dostawało, oddać, coby zaś na dopisanie funduszowe nad tą u ichmościów xży bażylianów pokazało się, tedy uiąć determinuiemy się. Wzaiem ia xiądz Lisański, prowincyał, in evictione xięży bazylianów Kasuckich, opisuiący się tychże ichmościów iako to: i w. i. x. Puzynę—biskupa Inflantskigo y w Bogu wielebnych ichmościów panien bernardynek święto - Michalskich assekuruię, iż

ichmość xięża bazylianie Kasuccy gruntami, w funduszu swoim znakami y uroczyszczami, według intromissyi świętey pamięci i. p. Peszęskiego—woyskiego Oszmiańskiego opisanemi, nic nadto ullo iuris pretextu nie pretenduiąc, kontentować się maią y powinni będą, a takowego aktu opisaney dislimitacyi naznaczamy termin od daty ninieyszey in spatio niedziel ośmiu nie excuzuiąc się żadnemi racyami expedyować tenebimur; czego my sobie wzaiemnie dotrzymać submituiemy się, na sprzeciwnych temu zapisowi zarękę, ważność rzeczy wynoszącą, zakładamy y forum ubiquinarium do rozprawienia się utrique parti permittimus, na to daiąc ten nasz dobrowolny intercyzyiny zapis z podpisem rąk naszych y i. pp. pieczętarzów. Pisan w Wilnie, roku tysiąc siedmsetnego pięćdziesiątego, miesiąca Junia wtórego dnia.

Apud quas literas intercisionis ac assecurationis, praemisso modo oblatas, subscriptiones manuum sunt tales: Józef Puzyna—biskup Inflantski y Piltyński mp. Eleonora Poczobutowna—za s. p. matka y przełożona konwentu Wileńskiego święto - Michalskiego. Antonina Cybulska—za o. s. t. ex-matka y dyskretka konwentu Wileńskiego święto-Michalskiego. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od iw. i. xiędza Józefa Puzyny—biskupa Inflantskiego y Piltyńskiego, tudziesz w Bogu przewielebney ieymć panny Eleonory Poczobutowny matki y wszytkich w Bogu wielebnych i. panien bernardynek konwentu Wileńskiego święto-Michalskiego do tego intercyzyinego oraz assekuracyinego zapisu, na rzecz w nim wyrażoną, w Bogu przewielebnym i. x. bazylianom Kosuckim służącego, podług prawa podpisuię się: Józef Piotrowicz p. c. mp. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz do tego intercyzyinego oraz assekuracyinego zapisu, od wyż wyrażonych osób na rzecz w nim we srzedzinie wyrażoną, w Bogu wielebnym i. x. bazylianom Kosuckim służącego, podług prawa podpisuię się: Ignacy Brzozowski mp. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od osób wyż wyrażonych do tego intercyzyinego oraz assekuracyinego zapisu na rzecz intus wyrażoną, i. xx. bazylianom Kossuckim danego, disponente lege podpisuię się: Michał Kor. Milewski mp. Quae praesentes literae intercisionis ac assecurationis, praemisso modo oblatae etc.

1754 г. Мая 20 дня.

Изъ книги № 5147, за 1774 г., стр. 741.

139. Мировая сдѣлка между Кіевскимъ митрополитомъ Флоріаномъ Гребницкимъ и Мозырскимъ подкоморіемъ Еленскимъ касательно двухъ спорныхъ луговъ при рѣкѣ Вакѣ.

Между митрополитомъ Ф. Гребницкимъ и Мозырскимъ подкоморіемъ Еленскимъ возникли споры изъ-за двухъ луговъ, находившихся по сосѣдству съ митрополичьимъ имѣніемъ Торнянами, возлѣ Чорной Ваки; споры эти кончились мировой сдѣлкой, по которой одинъ лугъ возлѣ фольварка Еленскаго, Соколова, долженъ былъ на всегда остаться за Еленскимъ, а другой возлѣ митрополичьяго имѣнія Торнянъ—за митрополитами.

Feria secunda post dominicam rogationum, die vigesima mensis Maji, anno Domini millesimo septingentesimo quinquagesimo quarto.

Coram nobili officio consulari Vilnensi comparentes personaliter perillustrissimus magnificus dominus Michaël Jeleński—succamerarius districtus Mozyriensis ab una, admodum vero reverendus frater Nicephorus Zalęski, ordinis divi Basilii magni causarum procurator et illustrissimus magnificus dominus Cleophas Thadeus Hłasko—pocillator districtus Pinscensis, commissarius bonorum metropolitanorum, tanquam plenipotentiarii illustrissimi ac reverendissimi domini, domini Floriani Hrebnicki, metropolitae totius Russiae, archiepiscopi Połocensis, Vitebscensis, Mscisłaviensis, Orszanensis, Mohyloviensis etc. ppiscopi ab altera partibus, sani mente et corpore existentes, praesentes literas perpetuae combinationis, abrenutiationis parato scripto praeconceptas, cum introfusius contentis palam ac libere ad invicem sibi recognoverunt. Quarum literarum, praemisso modo recognitarum, de verbo ad verbum rescribendo contenta, tenor est talis:

Ja Michał Jeleński—podkomorzy powiatu Mozyrskiego z iedney, a ia x. Nicefor Załęski, zakonu ś. Bazylego w. procurator spraw do metropolii y arcybiskupstwa Połockiego należących, y ia Kleofas Tadeusz Hłasko, podczaszy Piński, komissarz dóbr metropolitańskich Litewskich, imieniem i. w., w Bogu nayprzewielebnieyszego i. x. Floriana Hrebnickiego, metropolity Kiiowskiego y całey Rusi, arcybiskupa Połockiego, biskupa Mścisławskiego, Witebskiego, Orszańskiego y Mohylewskiego, opata Kiiowo - Pieczarskiego, tronu papieżskiego assystenta, za plenipotencyą, nam od tegoż i. w. i. x. metropolity w roku teraznieyszym tysiąc siedmset piędziesiąt czwartym, miesiąca Apryla siedmnastego dnia daną, et eodem anno, mense et die w magdeburgii Połockiey przyznaną, pełnomocni

plenipotenci z drugiey strony, zeznawamy tym naszym dobrowolnym, wieczysto-ugodliwym, zrzecznym, nigdy nieporuszonym zapisem, adinvicem sobie danym na to: iż co ia Jeleński—podkomorzy powiatu Mozyrskiego, będąc wiecznikiem folwarku Czarney Waki, Sokołowa, do dóbr Skorbucian w województwie Trockim leżących, należącego, proceder prawny według ograniczenia, mnie na pomieniony folwark Czarnę Wakę, Sokołów służącego, specifice w prawie wieczysto przedażnym od w. i. p. Stanisława Szuyskiego y od samey w. i. p. Halszki Zawiszanki, primi voti Mikołaiowey Wysockiey, et post Stanisławowey Szuyskiey, na pomieniony folwark Czarnę Wakę, Sokołów i. p. Hrehoremu Janowi Januszkowi Wołczkiewiczowi w roku tysiąc sześćset sześćdziesiąt czwartym, Maia czternastego dnia danym y w tym roku Maia dwódziestego ósmego dnia w trybunale głównym w. x. Lit. przyznanym, opisanego, uroścíłem był z przerzeczonym i. w. i. xdzem metropolitą o dwie łąki, mianowicie o pierwszą łąkę nad rzeką Waką, a bokiem po nad rzeką Krempą leżącą, w róg Sciudzieńca ciągniącą się, a o drugą sianożęć nad rzęką Ozdrą, idąc w górę od Czarney Waki tąż rzeką Ozdrą, po lewey stronie leżącą, o które łąki gdy iuż finalna przed sądem imci p. Kazimierza Michała Zaiączkowskiego—komornika województwa Trockiego, za dekretami oczewistemi trybunalskiemi nastąpić miała rozprawa, tedy po uczynionym anterius na te łąki wyiezdzie, ia xiądz Załęski, prokurator spraw do metropolii y arcybiskupstwa Połockiego należących, y ia Hłasko—podczaszy Piński, komisarz, iako plenipotenci przerzeczonego i. w. x. Hrebnickiego, metropolity całey Rusi, plenariam potestatem do takowey kombinacyi intuitu wyż wyrażoney plenipotencyi nam daney maiące, praecludendo viam następuiącym litigiom y expensom prawnym, nomine tegoż i. w. i. x. metropolity z przerzeczonym w. i. p. podkomorzym Mozyrskim, wiecznymi, a nigdy nieodzownymi czasy, mediante authoritate uproszonych ad invicem ichmciów pp. przyiaciół takowym pogodziliśmy się sposobem. A naprzód: ia xiądz Załędski—prokurator, y ia Hłasko—podczaszy Piński, komisarz, iako pełnemocni plenipotenci pomienionego i. w. i. x. metropolity, łąki nad rzeką Waką, po nad rzekę Krempę, w róg Sciudzieńca ciągniącey się, wiecznymi a nigdy nieodzownymi czasy ad fundum folwarku Czarney Waki, Sokołowa, pomienionemu w. i. p. Jelenskiemu — podkomorzemu Mozyrskiemu, zrzekamy się, ustępuiemy et ad fundum tegoż folwarku Czarney Waki, Sokołowa przywracamy, żadney salwy, pretextu, akcessu przerzeczonemu i. w. i. x. metropolicie, an wsi metropolitańskiey Tarnianom y następuiącym i. w. i. xx. metropolitom do przerzeczoney łąki y do naymnieyszey częśc oney nie zachowuiemy. E converso ia Jelenski, podkomorzy Mozyrski, łąki nad rzeką Ozdrą, idąc w górę od Waki Czarney, tąż rzeką Ozdrą, po lewey stronie leżącey, a w possesyi y używaniu wsi metropolitańskiey Tarnian zostaiącey, w procederze moim wyrażoney, i. w. i. x. metropolicie ad fundum teyże wsi metropolitańskiey Tarnian wiecznemi, a nigdy nieodzownemi czasy, zrzekam się, ustępuię y żadney salwy pretensyi ia podkomorzy z sukcessorami swemi do tey łąki y do żadney części oney, tak iak dopiero iest w używaniu wsi Tarnian, nie zachowuię, ale tak, iak dotąd w possesyi y w używaniu wieś Tarniany przerzeczoną łąkę trzyma, tak in perpetuam trzymać powinna będzie, a za tym my pleni-

potenci wyż wyrażeni i. w. i. x. metropolity, w osobie y imieniem tegoż i. w. i. x. metropolity, assekuruiemy, iż ani teraznieyszy i. w. i. x. metropolita, ani następcy iegomości, sami przez się, ani przez urzędników, oraz poddanych metropolitańskich wsi Tarnian do gruntów, lasów, sianożęci, ad fundum Czarney Waki należących, mimo zaszłe oczewiste dekreta y ograniczenia y mimo teraznieyszy zapis ugodliwy y mimo pierwsze konwencye ugodliwe, z pomienionym i. w. i. x. metropolitą uczynione, interessować się y prepedycyi w spokoyney possessyi folwarku Czarney Waki w. i. p. podkomorzemu Mozyrskiemu czynić nie maią y nie powinni będą. A wzaiemnie ia podkomorzy Mozyrski assekuruię się, iż do żadnych gruntów, lasów, sianożęci wsi metropolitańskiey Tarnian, które dotąd w aktualney possessyi y używaniu wsi Tarnian zostaią, ia sam przez ludzi, poddanych Czarney Waki, ex eodem fundu Czarney Waki, Sokołowa interesować się nie powinien będę, eoque intuitu zaszłe procedera między Czarną Waką, Sokołowem a wsią Tarnianami o dyferencye Czarnowackie y Tarniańskie wespół z kontumacyinym dekretem trybunalskim in eadem causa differentiarum ex fundo Czarney Waki, przezemnie podkomorzego Mozyrskiego otrzymanym, z exekucyą za onym zaszłą, kassuiemy, annihiluiemy. A pro ulteriori robore et valore tego zapisu ia xiądz Załęski — prokurator y ią Hłasko — podczaszy Piński, komisarze, pełnomocni plenipotenci i. w. i. x. metropolity, extrakt magdeburski Połocki przyznaney plenipotencyi od i. w. i. x. metropolity nam daney (zatrzymawszy przy sobie autentyk oney) ad manus w. i. p. podkomorzego Mozyrskiego oddaliśmy. Co wszytko, iako się wyżey wyraziło, iż tak i. w. i. x. metropolita całey Rusi, z następuiącemi po sobie metropolitami, iako też y do podkomorzego Mozyrskiego z sukcessorami moiemi, ad invicem zyscić y dotrzymać powinni będziemy, pod zaręką, ważność rzeczy wynoszącą, et sub paenis banitionum ac infamiae, przyimuiąc o naruszenie tego zapisu rozprawę w każdym sądzie y urzędzie bez żadney dyllacyi, gdzie pars renitens temu zapisowi zarękę za naruszenie tego zapisu zapłacić y wszelkim iudykatom sądowym podlegać onym y temu zapisowi satysfakcyą czynić powinien będzie. Y na tośmy dali ten nasz dobrowolny, wieczysto ugodliwy, zrzeczny, nigdy nie poruszony, zapis, z podpisem rąk naszych ichmościów panów pieczętarzów, od nas ustnie y oczewisto uproszonych. Pisan roku tysiąc siedmset pięddziesiąt czwartego miesiąca maia dwudziestego dnia.

Apud quas literas perpetuae abrenuntationis combinationis subscriptiones manuum sunt tales: Michał Jelenski—podkomorzy Myzyrski. X. Nicefor Załęski—ordinis sancti Basilii magni procurator et plenipotentiarus i. w. i. x. metropolity mp. Kleofas Tadeusz Hłasko—podczaszy Piński, komisarz generalny dóbr metropolitańskich y plenipotentiarius mp. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od w. i. p. Michała Jelenskiego, podkomorzego Mozyrskiego z iedney, a w Bogu przewielebnego i x. Nicefora Załęskiego— z. ś. B. w. prokuratora spraw metropolitańskich y w. imci p. Kleofasa Tadeusza Hłaski—podczaszego Pińskiego, komisarza dóbr metropolitańsklch, qua plenipotencyaryuszów i. w. i. x. Floryana Hrebnickiego — metropolity całey Rusi, arcyciskupa Połockiego—z drugiey strony, do tego wieczysto zrzecznego ugodliwego zapisu ad invicem między sobą danego y służącego

podług prawa podpisuię się: Alexander Konczewski s. i. k. m. p. m. w. mp. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od osób wyż wyrażonych do tego wieczysto ugodliwego zrzecznego zapisu podług prawa podpisuię się: Jan Wolski mp. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od wzwyż wyrażonych osób do tego ugodliwego y wieczno zrzecznego zapisu podług prawa podpisuię się: Jakub Matecki mp. Quae praesentes literae recognitae etc.

1753 г. Мая 25 дня.

Изъ книги № 5144, за 1772—1773 г., стр. 978.

140. Заставная запись отъ Пурвинскаго старосты Казиміра Воловича Виленскому Троицкому монастырю на два имѣнія Дегуле и Антополь.

Пурвинскій староста Воловичъ занялъ у Св.-Троицкихъ базиліанъ 10 тысячъ злотыхъ золотой монетой подъ залогъ двухъ своихъ имѣній Дегуле и Антополь съ обязательствомъ выплатить эту сумму такой же золотой монетой чрезъ годъ.

Sabbatho ante dominicam rogationum, die vigesima sexta mensis Maii, anno Domini millesimo septingentesimo quinquagesimo tertio.

Coram nobili officio consulari Vilnensi comparendo personaliter illustrissimus magnificus dominus Georgius Wołowicz—capitaneus Purvinensis, sanus mente et corpore existens, praesentes literas obligatorias, parato scripto praeconceptas, in personas admodum religiosi patris Stanislai Zekierth—superioris et omnium reverendorum patrum ordinis s. B. m. conventus Vilnensis ad aedes ss. Trinitatis existentium, servientes, cum intro fusius contentis, palam ac libere recognovit. Quarum literarum, praemisso modo recognitarum, de verbo ad verbum rescribendo contenta, tenor est talis:

Ja Jerzy Wołowicz—starosta Purwiński, pod wszytkie niżey wyrażone punkta, klauzuły y obowiązki libere poddaiąc się y onym subesse obowiązuiąc się, czynię wiadomo tym moim dobrowolnym strictissimae inscriptionis zapisem w Bogu przewielebnemu iegomości xiędzu Stanisławowi Zekierthowi—zakonu świętego Bazylego wielkiego starszemu Wileńskiemu, y całemu klasztorowi Wileńskiemu bazyliańskiemu, pod tytułem świętey Tróycy będącemu, danym na to: iż co ia supra wyrażony Wołowicz, na interesa moie będąc pilnie y gwałtownie potrzebnym summy pieniędzy, wziołem, pożyczyłem y do rąk moich odliczoney odebrałem gotowey rękodayney nie z żadnego kontraktu urosłey klasztorney ichmościów xięży bazylianów summy, u prze-

wielebnego imci xiędza starszego y całego klasztoru Wileńskiego, in specie dziesięć tysięcy złotych polskich w złocie wagi zupełney, licząc czerwony złoty po złotych siedmnaście y groszy ośm, którą tą takową przeze mnie in paratis wziętą summę, tąż a nie inną monetą, nie częścią, ani ratami, lecz totaliter et effective mam oddać y wyliczyć temuż w Bogu przewielebnemu imci xiędzu starszemu y całemu klasztorowi Wileńskiemu, lub następcy imci y komuż kolwiek od tegoż klasztoru ius plenum maiącemu, w roku da Bóg przyszłym tysiąc siedmsetnym pięćdziesiątym czwartym, dnia dwódziestego piątego Maia według nowego kalendarza na mieyscu pewnym, to iest, przy xięgach grodzkich woiewodztwa Wileńskiego, niczym tego terminu, mieysca y dnia nie uchybiaiąc, żadnych by nayprawnieyszych nie przyimuiąc aresztów, nie nabywaiąc wlewków y żadnych do protrakcyi exolucyi nie wynayduiąc racyi, pod punktem banicyi doczesney, wieczney y infamii, y pod troiakiemi zarękami za sam kapitał poczytać maiącemi, wnosząc one wespół z kapitalną summą evictionaliter na wszytkie dobra moie, leżące, ruchome, summy pieniężne, ubique locorum będące, specialiter na maiętności moie Degule, w powiecie Wiłkomirskim, y Antopol w woiewodztwie Brzeskim leżące, takowym inequitationis sposobem, iż ieślibym ia Wołowicz – starosta Purwiński, zaniedbawszy tego dobrowolnego obowiązku mego, summy totalney na terminie y mieyscu superius wyrażonych, nie oddał y nie wypłacił, tedy wolni są y mocni będą ichmć xięża bazylianie Wileńscy, tak za samy kapitał, iako też za troiakie zaręki, in unum złączone y skomputowane, za sam kapitał poczytawszy, maiętności moie Degule, w powiecie Wiłkomierskim y Antopol w woiewodztwie Brzeskim situowane, cum omnibus onych attinentiis et pertinentiis, bonitatibus, usibus et fructibus, bez żadnego zapozwu, konwikcyi, dekretu, bez żadnego urzędu, tylo za tym zapisem moim wziowszy ienerała ikmci zaiachać, zinwentować y obiąć, y aż do zupełney sobie we wszytkim satisfakcyi posydować y utrzymać, pożytków wszytkich wynaydować, ad suum usum et libitum obracać, też maiętności w takowey że summie komu chcąc przezastawić, wlać, zapisać; ia zaś Wołowicz, a po mnie y sukcessorowie moi, in casu subsecutae inequitationis et possessionis ichmościów xięży bazylianów, nie pierwiey te maiętności Degule y Antopol rehabere powinien będę, aż pierwiey dwunastu niedzielami przed terminem wyżwyrażonym obwieściwszy y takowego obwieszczenia iurysdyczne podanie w akta Wiłkomirskie y Brzeskie, ubi bona consistunt, wprowadziwszy, summę circa fnndum maiętności Degule y Antopola, tak kapitalną, iako y z zarękami skomputowaną, oddam y wyliczę, z possessyi zaś nieuraszczaiąc żadnych pretensyi, tak z obięcia, iako y possydowania niepociągaiąc do inquizycyi, kalkulacyi, weryfikacyi zupełnie kwitować będę, a iako odzierżenie ichmościów żadney przez się, przez sukcessorów moich y przez żadne subordynowane osoby przeszkody y prepedycyi czynić nie będę, tak owszem od każdego, do tych dóbr wstęp y prepedycyą czyniącego, zastępować y ewinkować moim własnym kosztem u każdego sądu y prawa, ile razy tego potrzeba będzie, obowiązuię się y wszelkich successorów moich pod tenże obowiązek poddaię. In casu naruszenia y w naymnieyszym punkcie niedotrzymania temu memu dobrowolnemu strictissimae inscriptionis obligacyinemu, oraz inequitacyinemu zapisowi, pozwalam mnie samego, a po mnie y sukcessorów mo-

ich, terminem iak naykrótszym, by y nie statutowym, ad ubiquinarium generali titulo w wielkim xięstwie Litewskim zapozwać forum, gdzie ia lub successorowie moi, będąc zapozwani stanowszy, nie broniąc pozwu y aktoratu, ad primam instantiam rozprawę bez żadnych dylacyi, godzin, obmów y munimentów przyiąć y satysfakcyą in omni temu zapisowi memu powinni będziemy, in casu niestania gradum condemnandi ultimum et ultimarium za pierwszym dekretem executionem na wszytkich dobrach moich, a specialiter na maiętnościach Degule y Antopolu, pozwalam bez żadney o to kontradykcyi y prosekucyi prawney pod tąż zaręką, którą by y niepoiednokrotnie zapłacić przyszło, przecie ten móy dobrowolny inequitacyiny obligacyiny zapis in suo robore, valore aż do zupełney onemu we wszystkim ma zostać satysfakcyi. Y na to ony dałem z podpisem ręki moiey y wielmożnych ichmościów panów pieczętarzów ustnie y oczewisto ode mnie uproszonych. Pisan roku tysiącznego siedmsetnego pięndziesiątego trzeciego, miesiąca Maia dwudziestego piątego dnia, podług nowego kalendarza.

Apud quas literas obligatorias, praemisso modo recognitas, subscriptiones manuum sunt tales: Jerzy Wołowicz—starosta Purwiński mp. Ustnie proszony od i. w. imci pana Jerzego Wołowicza — starosty Purwińskiego, za pieczętarza do tego zapisu obligacyinego oraz inequitacyinego, na summę dziesięć tysięcy złotych polskich we złocie zupełney ważney, z terminem oddania tey summy w roku da Bóg przyszłym tysiąc siedmsetnym pięndziesiątym czwartym, dnia dwudziestego piątego miesiąca Maia, podług nowego kalendarza przypadaiącego, circa acta grodu woiewodztwa Wileńskiego, danego w Bogu przewielebnemu imci xiędzu Stanisławowi Zeckierthowi — zakonu świętego Bazylego wielkiego superiorowi Wileńskiemu, całemu klasztorowi Wileńskiemu pod tytułem świętey Tróycy będącemu, podług prawa podpisuię się: Symon Wołczański mp. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od osoby wyż wyrażoney do tego obligacyinego zapisu danego podług prawa podpisuię się: Kazimierz Haraburda mp. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od osoby wyż wyrażoney do tego obligacyinego zapisu danego podług prawa podpisuię się: Mikołay Dobrowski Korolko mp. Quae praesentes literae obligatoriae, praemisso modo recognitae etc.

1753 г. Октября 20 дня.

Изъ книги № 5146, за 1777 г., л. 987.

141. Фундушевая запись отъ Стародубовскаго чашника Абрамовича Озунской церкви на 400 злотыхъ.

Чашникъ Стародубовскаго повѣта Абрамовичъ, во исполненіе завѣщанія своихъ родителей и собственнаго религіознаго чувства, отписываетъ Озунскимъ священникамъ 400 злотыхъ съ тѣмъ, чтобы они служили по 2 обѣдни въ приписной церкви Лембовской за души фундатора и его родныхъ; при этомъ Абрамовичъ обязывается выдавать священникамъ изъ имѣнія своего Крикалъ вино, свѣчи, утварь и все необходимое для церковнодѣйствія; обязываетъ въ точности исполнять это завѣщаніе и своихъ наслѣдниковъ подъ страхомъ заруки въ 200 зл. и небесной кары.

Feria secunda in crastinum post dominicam Trinitatis, die vigesima sexta mensis Maii, anno Domini millesimo septingentesimo quinquagesimo quinto.

Coram nobili officio consulari Vilnensi comparendo personaliter illustris, magnif. Fransciscus Michael Abramowicz—dapifer districtns Starodubovіensis, sanus mente et corpore existens, praesentes literas perpetuae fundationis, parato scripto ac terrestri modo praeconceptas, in personam reverendi domini Petri Bohatkiewicz—presbiteri Ozunensis et successorum eius servientes, cum introfusius contentis palam ac libere recognovit. Quarum literarum, praemisso modo recognitarum, de verbo ad verbum rescribendo contenta, tenor sequitur estque talis:

Na większą chwałę Boga w Tróycy świętey iedynego. Ja Franciszek Michał Abramowicz—stolnik Starodubowski y towarzysz usarski nayiaśnieyszego królewica imci polskiego, czynię wiadomo komu by o tym praesenter successuque temporis wiedzieć należało tym moim wieczysto fundacyinym zapisem w Bogu wielebnemu imci xiędzu Piotrowi Bohatkiewiczowi — prezbiterowi Ozuńskiemu danym na to: iż munificentissima dona Dei, któremi Bóg in haemisphaerio kożdego człowieka sufficienter z swoiey nadarza opatrzności, ani naydowścipleyszy exprimere nie potrafi koncept, ani naybiegleysze circumscribere nie podoła pióro, żadney od nas inszey reciproce non extendendo rzeczy, ieno żebyśmy we wdzięczności dobrodzieystw, persistendo Boskich omni modam zbawienia dusz szukali securitatem, z animadversią, iż beati misericordes, quoniam misericordiam obtinebunt, oraz maiąc prae oculis świętego Jakuba apostoła przestrogę, iako bez miłosierdzia kożdego człowieka sąd ostateczny y straszliwy czeka, considerando ad haec, że gdzie naywiększa nędza, tam hoynieyszego wyświadczenia pretenditur beneficium, ia niepoymuiąc komparuiącego się utrapienia, które w czyscowych mękach pomocy y ratunku sobie dać niemogąc,

sprawiedliwych patiuntur dusze, insuper dla nas, ieszcze in vita zostaiących, sitiendo łaskawego ziednać sędziego Boga w Tróycy przenayświętszey iedynego, tedy de donis ejus, z licencyi prawa pospolitego, dobrami swemi secundum velle dysponować, motivo testamentu w. imć. p. Alexandra Abramowicza — chorążego Parnawskiego, y dworzanina skarbowego powiatu Oszmiańskiego; oyca dobrodzieia mego, którym w roku tysiąc siedmsetnym pięćdziesiątym piątym Februarii trzynastego dnia uczynionym et per consequens w tymże roku Apryla trzydziestego dnia w trybunale głównym w. x. Lit. aktykowanym zł. pol. cztyrysta na erekcyą cerkwi y inne requisita Dołymbowskie attynencyi Krykalskiey, w powiecie Oszmiańskim sytuowaney, przywileiem iego król. mości Augusta trzeciego—regnanta polskiego, na załozenie miasteczka z iarmarkami y targami, co niedziela y czwartek, sub data roku tysiąc siedmsetnego czterdziestego Nowembra dwudziestego dnia obwarowaney, ad haec na szpital tamże złotych polskich pięćset zapisawszy; mnie qua haeredem Krykał, aby recordatio perpetua za duszę była zobligował. Także inhaerendo takowey testamentowey dyspozycyi y przyrodzoney ku rodzicom propensyi na dwa obligi tygodniowe, iedną co wtorek za duszy Alexandra y Elżbiety z Poniatowskich Abramowiczów—chorążych Parnawskich, rodziców mych dobrodzieiów, a drugą w czwartek za duszy mnie Franciszka, Eleonory y Katarzyny, żon mych, zł. pol. sto corocznie dwoma ratami, idque na święty Ierzy zł. pięćdziesiąt, a na Boże Narodzenie in simili w święta ritus graeci zł. pięćdziesiąt, ex puro zelo Dei ac unione fidei w Bogu wielebnemu imci xiędzu prezbiterowi Oszmiańskiemu ad praesens succesuque temporis, ia, in contiguitate Krykał y Łembowki mieszkaiącemu, z arendy Lembowskiey perpetuis opisuiąc temporibus, superadendo, iż wino, świece y wszelkie apparamenta possessorów Krykał bydź tenebuntur. A nim cerkiew w Łembowie stanie y poświęcona będzie, tedy imć xiądz prezbiter do kaplicy Krykalskiey, intuitu indultu, abo do Duniłowicz, gdzie ab actore Krykał będą ucertifikowane wino y świece, zieżdżać dla wypełnenia obligu powinien, a dla niezdrowia lub wielkiey niepogody, czyli dla absentowania się w iaką podróż imć xiędza prezbitera etiam swey cerkwi Ozuńskiey, nim stanie Łembowska, w też dezygnowane, albo li też inne dni, iednak za konsensem et praevio scitu possessoris Krykał, te obligi przez imć xięży prezbiterów Ozuńskich instalowanych, za praesentami odemnie y successorów mych odprawowane bydź maią, w czym in quantum by który z ichmć xięży prezbiterów pro gravaminosa miał fundatione, abo oney nie akceptował, lub pilnym bydź swoiey niechciał professyi, tedy takowe imponere onus na innych possessoribus Krykał licebit kapłanów, a nim z nas żyiących kogo obviabunt fata, to póty za dusze czyscowe oficia applikowane bydź maią. A zatym funduiąc takową wieczną co wtorek y czwartek obligę w naruszeniu tego fundationis przez sukcessorów mych posessorów Krykał zapisu, lub niepłaceniu co rata dezygnowaney pensyi, tedy nie tylko in omni foro decernendum dwa tysiące zł. pol. vadium supra fundum Krykał, a praecipue Łembowskim zakładam, lecz in super contravenientes qua violatorom chwały Boskiey na straszny sąd Stwórcy zapozywaiąc, przy uproszonych wielmożnych ichmć panach pieczętarzach włas-

ną podpisuię się ręką. Pisan w Krykałach, roku tysiąc siedmset pięćdziesiąt piątego, miesiąca Maia piątego dnia.

Apud quas literas perpetuae fundationis, praemisso modo recognitas, subscriptiones manuum sunt tales: Franciszek Abramowicz — stolnik Starodubowski mp. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od w. p. Franciszka Abramowicza–stolnika Starodub. do tego funduszu wieczystego, imć xiędzu prezbiterowi Oszmiańskiemu z kauciami, we srzedzinie wyrażonemi, danego, podług prawa popisuię się: Ludwik Abramowicz — podczaszy y rotm. Starodub. Oczewisto proszony pieczętarz do tego funduszu podług prawa podpisuię się: Stanisław Jan Horbaczewski—i. p. oczewisty pieczętarz, podług exigencyi prawa podpisuię się Maciey Abramowicz—s-ta Małużski mp. Quae praesentes literae perpetuae fundationis, praemisso modo recognitae etc. etc.

1755 г. Октября 31 дня.

Изъ книги № 5363, за 1751—1760 г., стр. 777.

142. Инвентарь двухъ крестьянскихъ семействъ, записанныхъ Норицкой церкви.

Въ этомъ инвентарѣ жена Ошмянскаго войскаго Сулистровская Розалія подтверждаетъ фундушовую запись своего мужа и опредѣляетъ количество повинностей для двухъ крестьянскихъ семействъ, приписанныхъ къ церкви; размѣры этихъ повинностей слѣдующія: и то и другое семейство должно платить по 4 зл. съ полуволоки и отбывать шесть пригоновъ,—три мужчины и три женщины.

Feria sexta in vigilia festi ss. omnium, die trigesima prima mensis Octobris anno Domini millesimo septingentesimo quinquagesimo quinto.

Coram nobili iudicio advocatiali et scabinali Vilnensi, comparendo personaliter perillustris magnifica domina Rosalia de Paców Sulistrowska—tribuna Oszmianensis, sana mente et corpore existens, praesentes literas inventarii parato scripto ac terrestri modo praeconceptas, in personam reverendi domini Josephi Pszczołko—parochi ecclesiae Norzycensis ritus graeci et successorum eius servientes, cum introfusius contentis circa literas fundationis palam ac libere recognovit. Quarum literarum, praemisso modo recognitarum, de verbo ad verbum rescribendo contenta, tenor sequitur estque talis:

Roku tysiąc siedmset pięćdziesiątym piątym, miesiąca Oktobra trzydziestego pierwszego dnia. Po wydanych prezentach od nas niżey wyrażonych osób na plebanią y beneficium, w dobrach naszych dziedzicznych Norzycycą nazwanych, w powiecie Oszmiańskim, a w parafii Duniłowickiey sutyowanych, y cerkwi murowaney pod tytułem

Nayświętszey panny Maryey fundowaney, przez lat około dziesięciu tey samey prezenty, daney wielmożnemu imci xiędzu Józefowi Pszczołkowi — parochowi tamteyszemu, ze wszelką attynencyą, vigore prezenty wyrażoney, w roku tysiąc siedmsetnym czterdziestym szóstym, mca Aprila dwudziestego czwartego dnia, y co się tylko in suo esse nie wyraziło, mianowicie poddaństwa, imionami y przezwiskiem, z gruntami do nich należącemi, dawniey od antecessorów ich maiącymi powinnościami, służby, czynszowey płaty, podroszczyzny, tłok, a do tego z dwornym inwentarzem podług gruntu miary maiącym chłopom, bez żadney nie tylko od nas samych, lecz y sukcessorów naszych naymnieyszey przeszkody nie pretenduiącym, te podanie razem z funduszem na pomienioną cerkiew Norzycką przyznać z własney obligacyi naszey fundatorskiey umyśliliśmy, z tey a nie inney racyi, ażeby wszelkie ius potestatem podług naszego obowiązku dobrowolnego, danego pomienionemu parochowi, nie naruszonym żadnym pretextem miał, y powinien mieć będzie, to wszystko co się niżey specifikowało, possydować: Mikuła Zacharyasz, w każdym tygodniu trzy dni męszczyzna, trzy dni niewiasta; synów ma trzech, gruntu pół włoki, płacić ma złotych cztyry, pryhonów sześć. Zacharka Zacharycz także po trzy dni; synów czterech, gruntu pół włoki, płacić złotych cztyry, ma pryhonów sześć.

Apud quas literas inventarii, praemisso modo recognitas, subscriptiones manuum sunt tales: Rozalia z Paców Sulistrowska—woyska powiatu Oszmiańskiego. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz do inwentarza ad mentem funduszu ściągaiącego się, od wielmożney ieymć pani, de nomine et cognomine wyżey specifikowaney, danego i. xiędzu Józefowi Pszczołkowi—prezbiterowi Norzyckiemu, podpisuię się: . Jan z Burzyna Burzyński mpp. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od wielmożney ieymć pani z Paców Sulistrowskiey—woyskiey Oszmiańskiey, do tego funduszu wyż exprymowanego podług prawa iako pieczętarz podpisuię się: Onufry Naploszczyc mp. Quae praesentes literae inventarii, praemisso modo recognitae etc. etc.

1755 г. Іюля 1 дня.

Изъ книги № 5146, за 1755 г., стр. 1214.

143. Продажная запись отъ Виленскаго женскаго монастыря при церкви св. Троицы Виленскому же мужскому базиліанскому Троицкому монастырю на два каменные дома въ г. Вильнѣ.

Монахини Виленскаго Св.-Троицкаго монастыря владѣли двумя каменными домами на Конской улицѣ, по сосѣдству съ домами базиліанъ, совсѣмъ обветшавшими и развалившимися; не имѣя средствъ возобновить ихъ и отстроить, продали ихъ базиліанамъ за 1,900 злотыхъ, въ чемъ и выдали имъ настоящую продажную запись.

Feria secunda post dominicam septimam post pentecosten, die septima mensis Julii, anno Domini millesimo septingentesimo quinquagesimo quinto.

Coram nobilibus dominis Joanne Dubinski et Petro Kosobucki, consiliaribus Vilnens. pro recipienda recognitione ad claustrum religiosorum virginum recognoscentium obligalitatem claustralem a nobili officio consulari Vilnensi deputatis, totumque iudicium representantibus, ibidem comparentes personaliter Deo dicatae ac religiosae virgines Theresia Brodowska—superiorissa, Constantia Jelenska—vicaria et Angiela Czyżowna—consultatrix ordinis d. B. m. conventus Vilnensis, sanae mentibus pariter et corporibus existentes, praesentes literas perpetuae venditionis parato scripto ac terrestri modo praeconceptas, super lapideas intus expressas, sub iurisdictione sacrae regiae maiestatis magdeburiensi Vilnensi existentes, in personas admodum reverendi patris Stanislai Zeckierth—consultoris provinciae, superioris et omnium religiosorum patrum ordinis d. B. m. conventus Vilnensis, ad aedes sanctissimae Trinitatis existentis, servientes, cum introfusius contentis, nomine suo et nomine totius conventus sui palam ac libere recognoverunt et pro danda intromissione iuridica emtoribus in unam lapideam, hucusque in possessione sua pacifica existentem, plenam potestatem iisdem nobilibus dominis consularibus Vilnensibus contulerunt. Quarum literarum, praemisso modo recognitarum, de verbo ad verbum rescribendo contenta, tenor sequitur estque talis:

Ja Teressa Brodowska—zakonu ś. Bazylego wielkiego starsza y my konsultorki klasztoru Wileńskiego, przy cerkwi świętey Trόycy mieszkaiące, pod wszystkie niżey wyrażone punkta, paragrafy, zaręki, wadia

y obowiązki prawne, dobrowolnie przez nas akceptowane, podlegaiąc y submituiąc się, wiadomo czyniemy tym naszym listem dobrowolnym, wieczysto przedażnym zapisem, w Bogu przewielebnemu imci xiędzu Stanisławowi Zeckierthowi—zakonu ś. Bazylego wielkiego konsultorowi prowincyi y wszystkim ichmć xięży bazylianom klasztoru Wileńskiego święto - Troieckiego danym na to: iż co my, maiąc w mieście iego kr. mości Wilnie, na Końskiey ulicy, między zaułkiem święto - Troieckim, a klasztorem tychże ichmć xięży bazylianów, tyłem do klasztoru naszego leżące, kamienica Szarypińska y Siostrzyńska Zakrewskich nazwane, a od klasztoru naszego prawem kupnym nabyte y od nayiaśnieyszych królów ichmć polskich dawnemi przywileiami stwierdzone, od stacyi deputackich wolne y libertowane, nikomu pierwszym ani poślednieyszym prawem nie obciążone y nie zawiedzione, dopiero przez pożar miasta Wilna zruynowane y zdezelowane, a nie maiąc sposobności do reperacyi onych, za konsensem zwierzchności iednostaynie, zgodnie postanowiliśmy między sobą, zbyć one y na wieczność przedać; iakoż zupełnie zgodziwszy się za summę gotową rękodayną, ani z żadnych obligacyi urosłą, pieniędzy zlot. pol. tysiąc dziewięćset, z przerzeczonemi ichmć xiężą bazylianami klasztoru Wileńskiego o wieczność wyż specifikowanych kamienic, realnie y skutecznie całą summę tysiąc dziewięćset złot. pol. do rąk naszych odliczyliśmy y odebrali, kamienice iedną pobliższą obok klasztoru ichmć xięży bazylianów, a dopiero w aktualney naszey posessyi będącą, do drugiey zaś, którą ad praesens nulliter pan Stefan Wołkowicz — obywatel iego kr. mości miasta Wilna, possyduie, salvum ius y zupełną moc do dochodzenia daiąc y pozwalaiąc, omnimodam oney repetitionem wiecznemi a nieodzownemi czasy, ze wszystkiemi ich przynależnościami, żadnego sobie wstępu y regressu nie zachowuiąc, ani też nic na się nie excypuiąc, ale tak, iak zdawna w granicach swoich zostawały, tymże ichmć xięży bazylianom Wileńskim zbyliśmy y przedali y równo z datą tego naszego dobrowolnego wieczystoprzedażnego zapisu w moc y dzierżenie przez ienerała iego kr. mości intromittowaliśmy. Wolni tedy y mocni będą ichmć xięża bazylianie Wilenscy z przerzeczonych kamienic pożytków wszelkich, podług woli y upodobania swego wynaydować, dać, darować, mieniać, przedać y iako chcąc swoią własnością rządzić y dysponować, w czym iako my sami, tak y po nas sukcessorki nasze, bazylianki Wileńskie, żadney przeszkody y prepedycyi czynić y działać nie mamy y mocy mieć nie będą, y owszem od każdego ichmościów turbuiącego wstęp y pretext, do pomienionych kamienic ścielącego, zastępować y ewinkować u każdego sądu y prawa mamy y powinne będziemi. Czego wszystkiego dotrzymać mamy, pod zaręką ważność rzeczy wynoszącą et sub paenis, in lege sancitis, wnosząc omnimodam evictionem na wszelkie dobra nasze leżące, summy pieniężne, ubique locorum będące; in casu nie dotrzymania albo w iakim kolwiek punkcie naruszenia tego naszego dobrowolnego wieczysto przedażnego zapisu, daiemy moc y pozwalamy, nas samych y sukcessorki nasze zapozwać ad forum ubiquinarium, w wielkim xięstwie Litewskim reperibile, gdzie my będąc zapozwane, stanowszy y rozprawę finalną, bez żadnych

obmów, godzin y munimentów przyiąć, zarękę za naruszenie zapłacić y we wszystkim temu zapisowi naszemu zadosyć uczynić powinni będziemy. I na tośmy dali ten nasz list dobrowolny wieczysto przedażny zapis z podpisem rąk naszych y ichmć panów pieczętarzów, od nas ustnie y oczewisto uproszonych. Pisan w Wilnie, roku tysiącznego siedmsetnego pięćdziesiątego piątego, miesiąca Julii pierwszego dnia.

Apud quas literas perpetuae venditionis, praemisso modo recognitas, subscriptiones manuum sunt tales: Teressa Brodowska — zakonu świętego Bazylego wielkiego konsultorka klasztoru Wileńskiego; Konstancya Jeleńska — zakonu św. Bazylego wielkiego konsultorka y wikaria k. W.; Angela Czyżowna—z. ś. B. wielkiego konsultorka k. W.; Felicyana Huszczowna, zakonu świętego Bazylego wielkiego konsultorka k. W. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od w Bogu przewielebnych ichmć panien Teressy Brodowskiey—starszey, Konstancyi Jeleńskiey—wikaryi, Anieli Czyżowny, Felicyanny Huszczowny—konsultorek zakonu świętego Bazylego wielkiego konwentu Wileńskiego, do tego listu dobrowolnego wieczysto przedażnego zapisu na kamienicę, Szarypińska y Sietrzyńska Zakrewskich nazwaną, w mieście iego kr. mości Wilnie na Końskiey ulicy sytuowaną, za summę tysiąc dziewięćset złot. pol. w Bogu przewielebnemu iegomości xiędzu Stanisławowi Zeckertkowi — zakonu ś. B. w. konsultorowi y superiorowi, oraz wszystkim w Bogu wielebnym ichmć xięży bazylianom konwentu Wileńskiego danego, iuxta exigentiam iuris podpisuię się: Michał Sokołowski mpp. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od osób wyż wyrażonych do tego wieczysto przedażnego zapisu, na rzecz w nim wyrażoną danego, podpisuię się: Jan Pruski mpp. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od osob wyż wyrażonych do tego wieczysto przedażnego zapisu na rzecz w nim wyrażoną danego podług prawa podpisuię się: W. Stanisław Klikowicz mpp. Quae praesentes literae perpetuae venditionis, praemisso modo recognitae etc. etc.

1757 г. Апрѣля 2 дня.

Изъ книги № 5148, за 1757 г., стр. 200—209.

144. Декретъ Виленскаго магистрата по дѣлу Виленскаго Св.-Духовскаго монастыря съ мѣщанами Шишками и Дороѳеевичами о денежной суммѣ въ 3463 зл.

По жалобѣ Виленскаго Св.-Духовскаго монастыря на Виленскихъ же мѣщанъ Шишковъ и Дороѳеевичей вслѣдствіе неуплаты ими долга, сдѣланнаго въ различное время мѣщаниномъ Дороѳеевичемъ и послѣ его смерти его женой, Виленскій магистратъ въ нѣсколько засѣданій разсмотрѣлъ это дѣло и постановилъ: по учиненіи присяги настоятелемъ монастыря обязать наслѣдниковъ Дороѳеевича выплатить монастырю долгъ въ размѣрѣ 3,463 зл.; а такъ какъ жена покойнаго Дороѳеевича заявила претензію, что незначительная часть долга была уплачена ею разными вещами, то магистратъ разрѣшилъ ей присягнуть въ истинности этого показанія и сложить со счетовъ эту долю долга. При этомъ монастырь добивался также отъ наслѣдниковъ Дороѳеевича суммы 1460 тынфовъ, завѣщанной когда-то Страшкевичевой на православное ученическое братство во во имя Константина и Елены; такъ какъ это дѣло разсматривалось въ главномъ Литовскомъ трибуналѣ и было рѣшено въ пользу монастыря, чтобы наслѣдники заплатили не только завѣщанную сумму но и % и судебныя издержки,—всего 7300 тынфовъ; магистратъ уменьшилъ эту сумму до 2,920 тынфовъ и предложилъ при этомъ, чтобы монастырь владѣлъ ихъ домомъ до уплаты оной, а послѣ уплаты отъ дома отказался. Спорящія стороны согласились на такое рѣшеніе и наслѣдники Дороѳеевича заявили, что они исполнятъ его въ точности.

W sobotę przed niedzielą Białą dnia dwudziestego szóstego miesiąca Marca, roku Pańskiego tysiąc siedmsetnego piędziesiątego siódmego.

W sprawie w Bogu wielebnego i. x. Theophana Leontowicza—superiora y wszytkich ichmościów xięży graeco-ruskich, w Wilnie przy cerkwi ś. Ducha rezyduiących, przeciwko szlachetnym panom Theodorowi Szyszkowi, względem tylko starszeństwa małżeńskiego, a samey Krystynie z Straszkiewiczów, primi voti Dorofiiewiczowey, secundi Minkiewiczowey—radczyney Wileń. ad praesens Szyszkowey, y szlachetnym Theodorowi y Appolonii Dorofiewiczom, sub tutela będącym, z dokładem opiekunów onych iako aktorów, względem summ za trzema obligacyinemi zapisami, idque pierwszym na złotych polskich tysiąc ośmset, drugim na talarów bitych sto, a trzecim na czerwonych złotych piędziesiąt, ichmość xięży aktorom liquidi debiti winnych y nie oddanych, tudziesz złotych polskich pięciuset czterdziestu pięciu za pogrzeb y inne requizyta y expensa pogrzebowe zeszłego debitora, podług osobliwego regestru, oraz czerwonego złotego iednego, przez samą i. panią debitorkę na kartę pożyczonego, razem z prowizyą od tych wszystkich summ z zarękami prawnemi, takoż cum damnis litisque expensis, należących, y dalszych kontentów, w żałobie fusius wyrażonych. Z

aktoratu pierwszego et reconventionaliter w sprawie szlachetnego pana Theodora Szyszki, tylko względem starszeństwa małżeńskiego, a samey szlachetney paniey Krystyny z Straszkiewiczów, primo v. Dorofiewiczowey, secundo Minkiewiczowey, ad praesens Szyszkowey, y szlachetnych Theodora y Appolonii Dorofiewiczów, z dokładem opiekunów onych, iako aktorów, przeciwko w Bogu wielebnemu iegomości xiędzu Theofanowi Leontowiczowi—starszemu y wszytkim wielebnym xięży graeco-ruskim monastyru Wileń. przy cerkwi ś. Dncha będącym, respektem zdezelowania y posessyi nienależytey kamienicy Czerniawskich quondam nazwaney, w mieście ik. m. Wilnie, na ulicy Suboczey, in contiguitate monasteru zapozwanych ichmościów leżącey, y tyłu albo y ogrodu od niey, tak też y od drugiey kamienicy Dorofiewiczowskiey, wespoł z spichlerzem na cmętarzu panien zakonnych zabudowanym, do monastyru ś. Ducha przyłączenia, śrebra w zastaw przy obligach danego denegowania y obligacyi podług funduszu Sztraszkiewiczowskiego niepełnenia, y dalszych kontentów in contentu causae y w żałobie dostateczniey opisanych, przed szlachetnym urzędem sądów ik. m. burmistrzowskim, radzieckim Wilen. ex vi dekretu remissyinego, w sądach zadwornych naiiaśnieyszey assessoryi w. x. Lit. pod rokiem tysiąc siedmset piędziesiąt wtórym, na dniu dwódziestym ósmym Januaryi hoc in passu stałego, za wyniesionymi ab utrinque żałobami y za onemi uczynionemi aktoratami, et in unum złączonemi intentowaney. W którey to sprawie szlachetny urząd sądów ikmci burmistrzowski radziecki Wileński, po kontrowersyach pro et contra et utraque parte, cum productione documentorum ab allegatione iurium wnoszonych, oraz odprawioney iuryzdycznie in fundo kamienic Czerniawskiey y Dorofiewiczowskiey wizyi, seorsive quamquam discutiendo cathegoriam podług prawa y świętey sprawiedliwości tak decyduię: A naypierwiey z aktoratu ichmć xięży graeco-ruskich Wileń. tanquam partis originaliter actoreae, co do summ obligacyinie zapisu pożyczonych: ponieważ ichmość xięża graeco-ruscy monastyru Wilen. przy cerkwi ś. Ducha rezyduiący, dowodząc realitatem summ rękodaynych za trzema dobrowolnemi obligacyinemi zapisami, tak od zeszłego szlachetnego pana Antoniego Dorofiewicza—kupca y obywatela Wileńskiego, iako też małżonki onego teraznieyszey szlachetney paniey Theodorowey Szyszkowey, sobie winnych y należących, i razem in unum wszytkie trzy zniosszy, quantitatem trzy tysiące cztyrysta sześćdziesiąt trzy złotych polskich y groszy dziesięć wynoszących produkowali, na takowe rękodayne summy swoie, dwa obligacyine zapisy, in forma obligów zatyłkowanych sprawione, ręką samego zeszłego szlachetnego Antoniego Dorofiewicza napisane y podpisane, idque ieden na złotych polskich tysiąc ośmset pod rokiem tysiąc siedmset czterdziestym pierwszym, cum specificatione termini oddania w roku immediate następuiącym tysiąc siedmset czterdziestym wtorym, w dzień wielkonocny, święta ruskiego datowany; drugi na talarów bitych sto pod rokiem tysiąc siedmset czterdziestym wtorym, cum specificatione termini exolutionis takowey summy, także w roku immediate następuiącym tysiąc siedmset czterdziestym trzecim dniu dwódziestego dziewiątego miesiąca Junii, w dzień święta ruskiego świętych apostołów Piotra y Pawła pisany; trzeci zaś na czerwonych złotych piędziesiąt, ręką tak samego zeszłego szlachetnego pana Antoniego Dorofiewicza, ia-

ko też małżonki onego bywszey, a teraznieyszey szlachetney Szyszkowey podpisani, in forma solita obligów pod rokiem tysiąc siedmset czterdziestym trzecim sprawiony, cum termino exolutionis w roku tymże tysiąc siedmset czterdziestym trzecim na dniu trzydziestym Novembris, podług kalendarza ruskiego designatae, i. x. Sylwestrowi Laskorońskiemu—na ten czas superiorowi, y całemu klasztorowi Wileń., przy cerkwi ś. Ducha będącemu, dane. I że za takowymi obligami specialiter za pierwszym na tysiąc ośmset złotych polskich, iako niewymienionym (uti pars citata objiciebat), ale pure za summę rękodayną danym, żadna exolutia in termino et post terminum exolutionis, nec in toto, nec in parte, tak przez samego zeszłego szlachetnego Dorofiewicza, iako też małżonkę onego, teraznieyszą zapozwaną ieymć non subsequuta, oraz że przy drugich dwóch poślednieyszych obligach, wyż specifikowanych (iako też strona pozwana asserebat), żadney zastawy, ani w śrebrze, ani w kleynotach sobie daney, nie mieli y nie maią, przy takowych dowodach swoich, pro maiori tego comprobatione, do iuramentu zabierali się. Ex adverso zaś, ponieważ zapozwana o to szlachetna pani bywsza Dorofiewiczowa, ex post Minkiewiczowa, ad praesens Szyszkowa, reconventionaliter razem z potomstwem swoim, ex thoro priori prokreowanym, in actoratu wyrażonym et genus, takowym obligacyinym zapisem, na summy w nich wyrażone, od zeszłego pierwszego małżonka swego szlachetnego Antoniego Dorofiewicza, (z których do iednego y sama iest podpisana), ichmość xx. graeco-ruskim danym, nieprzeczyła, tylo iakoby pierwszy oblig na złotych polskich tysiąc ośmset miał bydź za pogrzeb nieboszczyka sławetnego p. Symona Horoszkiewicza wymożony, a nie na gotową summę dany, potym in subsequenti odmieniony; deinde, iakoby podług notacyi, w regestrach ręką zeszłego małżonka swego chociaż bez żadney daty zaszłey, iuż in parte, to iest, in quantitate czterechset czterdziestu iednego złotych został nadpłacony wnosiła; a przy drugich poślednieyszych dwóch obligach, iakoby dwie końwie śrebrne y dalsze śrebro waloru wyższego nad summy pożyczone w zastaw ichmć xięży graeco-ruskim miały bydź dane, słownie bez żadnych dalszych dowodów twierdziła et super realitatem eiusmodi assertionum suarum y sama tanquam notior de facto ad nexum iuramenti comprobatorii, podług osobliwych punktów, od siebie do sądu podanych, zabierała się, y ichmość xięży graeco-ruskim econverso iuramentum evasorium w tym deferebat. Zaczym szlachetny urząd sądów ikmci burmistrzowski radziecki Wileński, insistendo w tey sprawie potioritati dowodów bliższych, przy wyż exprymowanych obligacyinych zapisach, ita etiam y przez stronę pozwaną, quoad ipsam realitatem onych nie negowanych, podług prawa y samey słuszności ichmość xx. graeco-ruskich monasteru Wileń. tanquam post mortuam manum ad nexum iuramenti, (do którego y sami ichmość zabierali się y strona pozwana, non impugnabat, imo etiam suum deferebat) ab obiectis partis conventae, non obstante notatione w regestrach zeszłego szlachetnego Dorofiewicza, na cztyrysta czterdzieście ieden złotych polskich, iakoby in vim pierwszego obligu na złotych polskich tysiąc ośmset danego, wypłaconych expressa, tanquam dubia et incerta, bez żadney daty y wzmianki o daniu kwitu z takowego wypłacenia prywatnie connotata adinvenit; idque super his: 1-mo, iako oblig pierwszy zeszłego szlachetnego Antoniego Dorofiewicza na

tysiąc ośmset złotych polskich monastyrowi Wileńskiemu ś. Ducha służący, nie iest wymożony za pogrzeb nieboszczyka Symona Straszkiewicza, ani potym odmieniony, lecz na summę od imci xiędza Laskorońskiego, protunc starszego, pożyczoną dany; 2-do, iako ad rationem takowey summy tysiąca ośmiuset złotych polskich nic stante vita zeszłego Antoniego Dorofiewicza, y potym monastyrowi Wilen. nie doszło; 3-tio, iako ichmci xięża graeco-ruskiego monastyru Wileńskiego przy drugich dwóch poślednieyszych obligach na talarów bitych sto, y na pięćdziesiąt czerwonych złotych sobie danych, żadney zastawy od zeszłego Antoniego Dorofiewicza, ani w dwóch konwiach śrebrnych, ani też w dalszey iakiey argenteryi y kleynotach nie mieli y nie maią. Po którego in triduo a data praesentis decreti przez teraznieyszego imci xiędza superiora monastyru graeco-ruskiego, przy cerkwi ś. Ducha będącego, wykonaniu, ażeby pozwana pomieniona szlachetna pani Krystyna z Straszkiewiczów, primo voto Dorofiewiczowa, ad praesens Szyszkowa, wespół z potomstwem swoim, ex priori thoro z zeszłym szlachetnym Dorofiewiczem prokreowanym, in reatu wyrażonym, summy wyż mianowane za trzema obligacyinemi zapisami proceduiącym należące, in unum wszytkie trzy skombinowawszy—trzy tysiące cztyrysta sześćdziesiąt trzy złotych polskich y groszy dziesięć wynoszące, razem, a nie poczęści intoto ac integro w roku terazn. tysiąc siedmset pięćdziesiąt siódmym, w dzień ś. Jana Chrzciciela święta rzymskiego, dnia dwódziestego czwartego miesiąca Junii przypadaiącego, circa acta praesentis officii i. x. superiorowi y wszystkim ichmościom xx. graeco-ruskim monastyru Wileńskiego, przy cerkwi ś. Ducha rezyduiącym, praevia sui acquietatione currenti moneta oddała y wypłaciła, y takowe obligacyine zapisy swoie eliberowała, robore praesentis sui decreti nakazuiąc y takową summę, pomienionym ichmościom xięży graeco-ruskim modo praemisso przysądzoną, ante omnes alios creditores kamienicę Dorofiewiczowską ziemską, na Subacz ulicy leżącą, iako zapisami obligacyinemi evictionaliter opisaną, do zupełney exolucyi oney causa maioris ichmciów, hoc in passu securitatis oneruie, a in casu tey summy na terminie y mieyscu wyż wyrażonym nieoddania, iuryzdycznie przerzeczonym ichmościom xx. graeco-ruskim monastyru Wileńskiego do takowey kamienicy Dorofiewiczowskiey z opisaniem dostatecznym iey inwentarza, in quanta situatione pod tenczas znaydować się będzie, przed urząd praesentis subselii intromittować się, y oną aż do zupełney summy kapitalney desuper exprymowaney exolucyi pacifici, cum omni usu et fructu (absque ulla iednak desolatione), tak in vim provisionalney summy, iako też reperationis, possydować ichmościom permittit. Względem zaś pretendowanych przez tychże ichmościów xięży graeco-ruskich, na pogrzeb y inne requizyta pogrzebowe samego zeszłego debitora ichmościów szlachetnego Antoniego Dorofiewicza podług regestru złotych polskich pięćset czterdzieście pięć, w tym punkcie szlachetny urząd sądów ikmci burmistrzowski radziecki Wilen., non extantibus ullis na to a parte ichmciów (prout iuris aut probationibus), owszem vestigiis z regestrów perceptowych klasztoru samych że ichmościów, post fata zeszłego Dorofiewicza pisanych y u sądu produkowanych, że nieco in vim takowego pogrzebu partitim ichmciom dochodziło apparentibus, incompetentem actionem pomienionych ichmościów xięży graeco-ruskich monastyru Wilen. do strony pozwaney, praevia nihilominus iuratoria comprobatione,

przez samą szlachetną panią bywszą Dorofiewiczową adpraesens Szyszkową, tanquam de facto notiorem, idque na tym: iako za pogrzeb zeszłego Antoniego Dorofiewicza ichmciom xx. graeco-ruskim iest zapłacono y nie należy adinvenit. Na ostatek względem czerwonego złotego iednego na kartkę osobliwszą przez samą teraznieyszą pozwaną szlachetną Szyszkową, a pro tunc Dorofiewiczowną, u ichmć xięży graeco-ruskich pod rokiem tysiąc siedmsetnym czterdziestym czwartym, na dniu czternastym Nowembris pożyczonego et vicissim względem czterech krzeseł y trzech kwaśników miodowych, valoris niby talarów bitych siedmiu, in vim takowego czerwonego złotego, przez antecessorów teraznieyszego i. x. superiora, od pozwaney teraznieyszey pani Szyszkowey pożyczonym sposobem wziętych, a potym nieoddanych; in hoc puncto tanquam ex vi non extantis notitiae de valore takowych krzeseł y kwaśników dubio et controverso, szlachetny urząd sądów ikmci burmistrzowski radziecki Wileński, nieuznawaiąc żadney stronie dalszych w tym, uti iure minoris momenti, probacyi, takowy czerwony złoty na kartkę wzięty, in recompensam tych krzeseł y kwaśników, in controverso będących, proceduiącym ichmciom xięży graeco-ruskim monasteru Wileń., mediante hac sua sententia, potrąciwszy pro persoluto przyiąć iniungit. Tandem z aktoratu rekonwencyonalnego szlachetnych Szyszków y Dorofiewiczów, et inprimis: co do kamienicy quondam Czerniawskich w mieście ikmci Wilnie, na uliczy Szubaczey, w pewnym swoim ograniczeniu, pod iuryzdykcyą prawa magdeburskiego będącey, adpraesens in possessione ichmościów xięży graeco-ruskich zostaiącey, iakoż y legacyi Straszkiewiczowskiey, co do odprawowania służby Bożey tygodniowey w kaplicy na to fundowaney, ponieważ to sufficienter a parte pomienionych ichmciów xięży graeco-ruskich probatum et deductum, iż zeszła sławetna pani Theodorowa Rostowna Budzina Czarniawska—kupcowa y obywatelka Wileńska, pozwanych szlachetnych Dorofiewiczów antecesorka, a kamienicy Czarniawskich protunc haeredissa, wziowszy y pożyczywszy gotowey rękodayney summy in specie złotych polskich tysiąc dwieście w śrebrney talarowey bitey monecie, każdy talar bity rachuiąc po złotych sześciu, w Bogu wielebnego iegomości xiędza Theodozego Kochowskiego—namiestnika protunc monastyru Wileńskiego, przy cerkwi świętego Ducha będącego, qua praefekta kongregacyi studentskiey sub titulo et patrocinio Nayświętszey Panny oraz świętych Konstantyna y Heleny cesarzów y całey pomienioney kongregacyi, przy teyże cerkwi fundowaney, na obligacyiny swóy zapis, ieszcze w roku tysiąc sześćset dziewięćdziesiąt czwartym, miesiąca Januaryi dziesiątego dnia, cum evictione omnimoda takowey summy, przez się pożyczoney, na kamienicy swoiey wyż wyrażoney Czarniawskich descripta, in forma stricti iuris sprawioney; y takowey summy, nec in toto, nec in parte nie oddawszy, sama fatis occubuit, post obitum którey gdy w Bogu wielebny i. x. Józef Surczewski — ordinis d. B. m. iako praefekt eo tempore takowey kongregacyi studenckiey, cum consensu eiusdem sui ordinis, requiruiąc u sukcessorów pomienioney debitorki takowey summy, imieniem całey kongregacyi przez czas nie mały in foro praesentis officii z pozostałemi dóbr y imienia Czarniawskich sukcessorami wiodł litigium prawne, y tam po wielu disceptacyach y terminach prawnych, decretum ultimae instantiae z przysądzeniem tak samey summy pryncypalney tysiąca

dwóchset złotych, iako też osobliwie za zaległą prowizyę, tudzież za szkody y nakłady prawne, złotych dwuchset na kamienicy pomienioney Czarniawskich, iako takową summą onerowaney, oraz z approbatą intromissyi do oney urzędowey, anterius impugnowaney, w roku tysiąc siedmset wtorym, miesiąca Julii dwunastego dnia, ante omnes defunctae debitricis consuccessoris otrzymał. Pod tenczas sławetne panie Anastazya Budzina Czarniawska, Janowa Radzkiewiczowa, Justyna Migurzanka, Zacharyaszowa Czarniawska, Jakub solummodo respectu senioratu maritalis, y Anastazya Zahorszczanka Dziahilewiczowie, małżonkowie, oraz Katarzyna Zahorszczanka, in virginali statu zostaiąca, iako konsukcessorki dóbr przerzeczoney zeszłey debitorki sławetney paniey Theodory Rostowny Budziney Czarniawskiey, idąc mediis submissis cum parte iure vincente, z wynalazku przyiacielskiego zgodnie abutrinque akceptowanego, summą in quantitate tysiąc cztyrysta sześćdziesiąt tynfów, za wszytkie computatis computandis eiusmodi pretensye, pomienionego i. x. Jurczewskiego, iako praefekta y całą kongregacyą studentską, w Wilnie przy cerkwi ś. Ducha będącą, kontentowali; y takową summę (nie będąc protunc wypłacenia oney in instanti capaces), zapisem swoim strictissimae circumscriptionis pod rokiem tymże tysiąc siedmsetnym wtorym, na dniu trzydziestym pierwszym Julii, in solidum opisanym, in toto ac integro, razem a nie ratami, w roku immediate następuiącym tysiąc siedmsetnym trzecim, miesiąca Februarii pierwszego dnia, podług starego kalendarza, na mieyscu pewnym, to iest, w pomienioney kongregacyi studentskiey, niczym takowego terminu y mieysca nie uchybiaiąc sub paenis et vadiis, w tymże opisie descriptis, a osobliwie z wolnym intromitowaniem się in casum nieoddania takowey summy in termino praefixo, do pomienioney kamienicy Czarniawskich oddać et de plano wyliczyć proceduiącym opisały się. Adinterim gdy za nieoddaniem in termino, supra expresso, takowey summy, ani też postąpieniem kamienicy Czarniawskich vigore dobrowolney circumskrypcyi in possessionem wyż mianowanych kredytorów swoich, owszem z oney uczynieniem expulsyi o kontrawencyą, hoc in passu uczynioną, przed sąd trybunału głównego w. x. Litewskiego zapozwane, y tam za niestaniem swoim w roku tysiąc siedmset czwartym, miesiąca Augusta trzydziestego pierwszego dnia, z uznaniem niemałych wskazów y reindukcyi do kamienicy Czarniawskich kondemnowane zostały, strona iure vincens, podług obloquencyi takowego dekretu trybunalskiego, używszy ad actum traditionis seu reinductionis urzędnika, idque wielmożnego i. p. Szumskiego, na tenczas surrogatora wdztwa Wileń., iuryzdycznie w roku immediate następuiącym tysiąc siedmsetnym piątym, mca Septembra dwódziestego czwartego dnia per reinductionem seu traditionem (ut attestatur list podawczy) w possessyą nieraz namienioney kamienicy Czarniawskich bez żadnego ni od kogo bronienia, ani przypowiadania się weszła y takową kamienicę obieła. Którą in fundamento wyż wyrażonego obięcia proceduiąc y ad praesens ichmć xięża graeco-ruscy, iuste ad datam praesentem causa maioris należytości swoiey, securitatis, per modum iuris hypothecae possyduią. Zaczym szlachetny urząd sądów i. k. m. burmistrzowski radziecki Wileński, iuxta praemissa adinventa, competenti eiusmodi temporanea ichmść possessione, przerzeczonych szlachetnych panów Dorofiewiczów, iako z babki swey de domo Czarniawskich rodzą-

cey się, proceduiących, za samych takowey kamienicy dziedziców y wieczników uznawa, eoque intuitu do exempcyi oney każdego czasu, praevia obdestinatione ichmciów xx. graeco-ruskich solita iuris praxi subsequenda, samym ichmościóm, lub też sukcessorom ichmościów przychodzić permittit. Do którey to exempcyi namieniony kamienicy Czarniawskich, gdy modo supra praemisso sami szlachetni panowie Dorofiewiczowie lub successores onych przychodzić zechcą, tedy nie iuż siedm tysięcy trzysta tynfów y złotych polskich dwieście sześćdziesiąt, dekretem wyż namienionym trybunałów głównego w. x. Lit., in contumaciam na tey kamienicy przysądzonych, (iako ii. xx. graeco-ruscy praetendunt), lecz tylo samą summę kapitalną, evictionaliter na pomienioney kamienicy przez zeszłych antecessorów ichmciów w roku tysiąc siedmsetnym wtorym, miesiąca Julii trzydziestego pierwszego, to iest tysiąc cztyrysta sześćdziesiąt tynfów, zapisem strictissimae circumscriptionis opisaną, cum altero oney tanto za szkody y straty, oraz expensa prawne, tak podczas litispendencyi w trybunale głównym wielkiego xięstwa Litewskiego y sprowadzenia exekucyi, iako też podczas teraznieyszego in praesenti subsellio proceederu poniesione, ex moderamine sądu praesentis officii adinvento, idque in unam znioslszy dwa tysiące dziewięćset dwadzieście tynfów ichmć xx. graeco-ruskim circa eiusmodi exemptionem, non obstante praeexpresso decreto tribunalitio, tanquam in contumatiam lato, reponere powinni będą. Ichmość zaś xięża graeco-ruscy monasteru Wileńskiego teraznieysi y następcy ichmciów pro tempore będąc y aby post repositionem sobie pomionioney summy dwóch tysięcy dziewięciu set dwudziestu tynfów, praesenti decreto przysądzoney, nie uroszczaiąc żadney iuż ni o co pretensyi, prócz reperacyi ieśliby takowa potrzebna miała subsequi, takową kamienicę Czarniawskich, z ogrodem do oney należącym, adpraesens (iako patuit z wizyi iuryzdyczney) do ogrodu monastyru swego przyłączonym, et cum omni oney circumferentia ac requisitis, adpraesens reperibilibus podług inwentarza, (który iuridice in triduo a praesentis decreti ex vi dezolacyi przez dwoiaką konflagratę publiczną w niey stałych ma subsequi), teraznieyszym proceduiącym szlachetnym panom Dorofiewiczom, lub też sukcessorom onych, w possessyi swoiey kondescendowawszy postąpili, tudziesz satisfakcyą zapisowi wieczysto legacyinemu funduszowemu zeszłego sławetnego pana Symona Straszkiewicza—kupca y obywatela Wileńskiego, pod rokiem tysiąc siedmset trzydziestym wtorym, miesiąca Octobra iedynastego dnia, na kaplicę Straszkiewiczowską, przy cerkwi świętego Ducha erygowaną, uczynionemu, w odprawieniu w niey każdey suboty służby Bożey śpiewaney requialney podług obloquencyi pomienionego legacyinego fnnduszowego zapisu czynili, mediante hac sua sententia censuit. Względem zaś pretensyi tychże szlachetnych Szyszków y Dorofiewiczów o szpichlerz Dorofiewiczowski, na gruncie ichmość panien klasztornych eiusdem ordinis zabudowany, y post modum iakoby przez iegomości x. Bohdanowicza, protunc superiora klasztoru Wileńskiego ś. Ducha, per vim zabranego, a in subsequenti podczas konflagraty publiczney miasta Wileńskiego w roku tysiąc siedmset czterdziestym dziewiątym stałey zgorzałego; iako w rzeczy słownie wniesioney y niczym nie wyprobowaney oboiętności podległey, a do tego minoris momenti, in competentem actionem do ii. xx. graeco-ruskich, robore teraznieyszego dekretu, bydź uznawa. Tandem

post satisfactionem iudicatis praesentis decreti intus expressis, silentium perpetuum sub paenis contraventionis partibus imponit. Po promulgowaniu tedy takowego dekretu utraque pars accepit terminum deliberandi super acceptationem eiusmodi sententiam, iuxta beneficium iuris magdeburgensis in spacio dziesięciu dni expediendae, concessibilem, et eum obtinuit. Co iest zapisano.

W poniedziałek po niedzieli Białey, dnia dwudziestego ósmego miesiąca Marca, roku Pańskiego tysiącznego siedmsetnego piędziesiątego siódmego, przed szlachetnym urzędem sądów ikmci burmistrzowskim radzieckim Wileńskim, comparendo personaliter i. xiądz Theophan Leontowicz— ordinis d. B. m. superior monastyru Wileńskiego, przy cerkwi ś. Ducha będącego, iudicialiter expediens deliberationem suam nuper obtentam uczynił deklaracią: iż dekret wyż wyrażony na dniu dwudziestym szóstym, mensis et anni currentium, ex personali ferowany, in omnibus onego punctis, clausulis et paragraphis, imieniem swoim y imieniem całego zgromadzenia swego akceptuię, eoque intuitu satisfactionem iudicatis onego ex parte sua iudiciali czynić iest gotów. Quod est connotatum.

W sobotę przed niedzielą Kwietną, dnia wtorego miesiąca Apryla, roku Pańskiego tysiąc siedmsetnego piędziesiątego siódmego.

Na dniu dzisieyszym, tanquam in termino experiendae deliberationi coincidenti, comparendo personaliter przed szlachetnym urzędem sądów ikmci burmistrzowskim radzieckim Wileńskim, szlachetny Theodor Dorofiewicz, in assistentia patrona sprawy swoiey i. pana Kazimierza Niemonowicza, imieniem rodzicielki swoiey szlachetney pani Krystyny z Straszkiewiczów, primo Dorofiewiczowey, secundo Minkiewiczowey, ad praesens Szyszkowey, oraz imieniem swoim y imieniem siostry swoiey szlachetney Apolonii Dorofiewiczowny, iudicialiter detulit sądowi, iż simili modo et ex parte sua pomieniony dekret na dniu dwudziestym szóstym currentium ex personali ferowany superius insinuowany, także in omnibus onego punctis, clausulis et paragrafis, nie czyniąc żadney od onego mocyi ad altius subsellium, akceptuią, y wszelkim onego iudykatom dość czynić są gotowi; iurament zaś tymże dekretem na punktach w nim wyrażonych, i. x. superiorowi monastyru Wileńskiego, przy cerkwi ś. Ducha będącego, uznany, kondonuią y ustępią. Et vicissim i. x. superior pomienionego monastyru ś. Ducha, będąc pod ten czas na sądach praesens, wzaiemnym sposobem iurament tymże dekretem szlachetney pani Szyszkowey naznaczony, ustąpił y kondescendował imieniem swoim y imieniem całego monastyru swego. Szlachetny urząd sądów ikmci burmistrzowski radziecki Wileński, connotata eiusmodi względem acceptacyi dekretu partium declaratione, iuramentorumque abutrinque remissione, iako takowy dekret approbavit, tak też satisfactionem in ulterioribus onego iudicatis iniunxit. Quod est connotatum.

1757 г. Ноября 19 дня.

Изъ книги № 5148, за 1757 г., стр. 890.

145. Уступчая запись отъ Анны Сенчиловой—жены Виленскаго бургомистра, Виленскому базиліанскому Троицкому монастырю на взысканіе съ ея родственниковъ суммы въ 4300 злотыхъ, обезпеченной на каменномъ домѣ въ г. Вильнѣ.

Жена Виленскаго бургомистра Анна Сенчилова послѣ смерти своего мужа вела процессъ съ его родственниками о возвращеніи ей законной части приданаго, простиравшагося до 20,000 зл.; бурмистровско-радецкій судъ присудилъ передать въ ея владѣніе одинъ каменный домъ и на другомъ взыскать 4,314 зл. и 12 грошей. Эту сумму Сенчилова завѣщала Виленскимъ Св.-Троицкимъ базиліанамъ съ условіемъ, чтобы монахи дали ей до смерти квартиру и монастырскую порцію, а послѣ смерти поминали ее въ своихъ церковныхъ службахъ.

Sabbatho ante dominicam secundam adventus, die tertia mensis Decembris, anno Domini millesimo septingentesimo quinquagesimo septimo.

Coram nobilibus dominis Joanne Dubiński—secretario s. r. m. et Andrea Korbutowicz—consularibus Vilnen. pro recipienda recognitione ob legalitem vere infirmitatis ad residentiam n. dominae recognoscentis, a nobili officio consulari Vilnensi deputatis, ibidem sedens in lecto aegritudinis n. domina Anna Osipowiczowna de Podhora Szęciłowa—proconsulissa Vilnensis, licet quidem debilis corpore, sana tamen mente et ratione pertotum existens, praesentes literas perpetuae abrenuntiationis, transfusionis et legationis, parato scripto praeconceptas, in personam reverendi patris Hilarionis Karpiński—superioris et omnium reverendorum patr. ord. d. B. m. conventus Vilnen., ad aedes sanctissimae Trinitatis existentis, servientes, cum introfusius contentis palam ac libere recognovit. Quarum literarum, praemisso modo recognitarum, de verbo ad verbum rescribendo contenta, tenor est talis:

Ja Anna Osipowiczowna z Podhora Szęciłowa—burmistrzowa Wileńska, pod wszystkie niżey wyrażone wadya, punkta, paragrafy y paeny, zaręki, warunki y obowiązki prawne zezwalaiąc y one quam firmissime dotrzymać submituiąc się, czynię wiadomo y iawno wyznawam tym moim dobrowolnym, nigdy nie naruszonym wieczysto zrzecznym transfuzyinym, oraz legacyinym prawem, zapisem, komu o tym terazniey-szego y na potym będącego wszelkiego stanu y godności wieku ludziom wiedzieć będzie należało, w Bogu przewielebnemu imci xiędzu Hilaremu Karpińskiemu—starszemu y wszystkim w Bogu wielebnym ii. xx. bazylianom Wileńskim, przy cerkwi ś. Tróycy teraz rezyduiącym, następcom ichmość danym na to: iż co w Bogu zeszły imć Pan Andrzey z Podhora Szenciło—burmistrz Wileński, maiąc ex primo thoro córkę Franciszkę Katarzynę Szęciłownę,

którą w poślednim czasie in vota sponsalitia za i. p. Jerzego Burakiewicza—kupca y obywatela Wileń. wydawszy, sam także iteravit counubium ze mną Anną Osipowiczowną y wziowszy po mnie posagu, tak in parata paecunia, iako też w kleynotach, złocie, śrebrze, cynie, miedzi, sukniach, fantach, towarach y inney ruchomości, więcey iak na dwadzieście tysięcy złotych polskich, którą to summą y ruchomością per tractum życia swoiego dysponuiąc, handle prowadząc, usum et fructum, tak z pomienioney summy, iako też y ruchomości participando, a nie maiąc zemną żadnego in statu matrimoniali potomstwa, one dispersit, denique sam brevi vivens tempore, vitae suae conclusit dies, post obitum którego pozostali Jerzy y Francizka Katarzyna, ex primo thoro Szęciłowna Burakiewiczowie, małżonkowie, zięć y córka legitimi dobr Szęciłowskich successores et actores, wszelkie dobra mobilia, supellectilia po oycu swoim, a małżonku moim i. p. Andrzeiu Szęcile, podług regestru y inwentarza, przez urząd burmistrzowski radziecki Wileński sporządzonego, ad suam praeoccuparunt possessionem, a mnie Annie Osipowiczownie Szęciłowey—burmistrzowey Wileńskiey, że nie powtórney onego, niby ad complementum wniesioney summy moiey posagowey, tam in parata paecunia, quam in variis mobilibus supellectilibus dwódziestu tysięcy złotych polskich, kamienicę na Żydowskiey ulicy na rogu w Wilnie sytuowaną, bramą leżącą od ulicy Żydowskiey, która idzie ku kościołowi święto Jańskiemu, a na ulicę Wielką nazywaiącą się Dominikańską, prawym bokiem wchodząc w bramę od ulicy Szklanney, lewym graniczącą z kamienicą ichmć pp. Strawińskich, tyłem z kamienicą imci pana Narkiewicza—iak dopioro zostaie postąpili, którą ia przez częste y nieiednokrotne konflagraty znacznym własnym moim sumptem y expensem pro possibilitate reperuiąc, postmodum po pozarze ultimate stałym, ob vetustatem murów et nimiam onych ruinam, nie mogąc oney restaurować, nisi de nova radice zbiiaiąc ob onemu securitatem mury fundować sentiendo, w tym niemałą dla siebie krzywdę refuzyi posagu moiego dwudziestu tysięcy złotych polskich, w dom Szęciłowski przezemnie wniesionego, lub zrzeczeniu przez sukcessorów tego zeszłego ś. p. męża moiego i. p. Andrzeia Szęciły tey kamienicy perpetuis temporibus na osobę moią pretendowałam actionem, o to wszytko w sądach burmistrzowskich radzieckich Wileńskich inchoatam pierwiey z ichmć panami Jerzym y Franciszką Katarzyną z z Szęciłow Burakiewiczami, małżonkami, rodzicami teraznieyszych aktórów, postmodum z ichmość panami Ignacym y Teressą z Burakiewiczów Derągowskimi — kupcami y obywatelami Wileńskiemi, continuando litem prawem tychże ichmościów prosequowałam. Interea za przypadnieniem tey sprawy tenże sąd burmistrzowski w pretensyach, ad invicem między nami zachodzących, z oczewistey y dostateczney kontrowersyi, z obu stron wnoszoney, inter. alia sua iudicata, dekretem swoim w roku tysiąc siedmset pięćdziesiąt piątym decembra pierwszego dnia ferowanym, praevio iuramento na punktach, w tymże dekrecie exprymowanych, za posag y wniesienie moie (potrąciwszy et exacte wyliquidowawszy summy sześć tysięcy czterysta siedmdziesiąt dziewięć y groszy dwadzieścia trzy za pretensyie ichmość panów Daręgowskich reconventionaliter do mnie regulowane) summy solummodum cztery tysięcy trzysta czternaście złotych polskich y groszy dwanaście, na fundamencie prawa, tak magde-

burskiego, iako też y statutowego, mnie Annie z Osipowiczów Szęciłowey, na wszelkich zeszłego małżonka moiego, szlachetnego imci pana Andrzeia Szęciły—burmistrza Wileńskiego, dobrach, a mianowicie na kamienicy onego dziedziczney między ulicą Szklanną y Żydowską, w widłach pod iuryzdyką i. k. m. magdeburską Wileńską leżącą, aż do wypłacenia takowey summy wskazał y przysądził. Vigore dekretu ia Anna Osipowiczowna z Podhorá Szęciłowa—burmistrzowa Wileńska, będąc in pacifica ad datam praesentem tey-to kamienicy possesione y summy na niey będącey, scilicet czterech tysięcy trzechset czternastu złotych polskich y groszy dwunastu zupełną aktorką, a zatym używaiąc przyzwoitey sobie wolności, ze swoią własnością iako chcąc rządzić, szafować, dysponować, dać, darować, lub na kościół zapisać, legować, wszytkiemi prawami w. x. Lit. pozwolney y dysponowaney, eoque tedy fundamento iuris, widząc siebie bydź iuż in decrepita aetate, a chcąc za życia moiego aliquod praestare beneficium duszy moiey, któreby w potomne czasy in piis ad Deum suspiciis vigeat, nie z żadnego przymusu, ani namowy, lecz praemeditate ex mera veraque voluntate mea, summę moią własną cztery tysiące trzysta czternaście złotych polskich y groszy dwanaście, na kamienicy desuper pomienioney, dziedziczney Szęciłowskiey, na ulicy Szklanney y Żydowskiey w widłach, pod iuryzdyką i. k. m. magdeburską Wileńską sytuowaney, dekretem oczewistym burmistrzowskim radzieckim Wileńskim, supra de data et actu exprymowanym, ex seriis partium controversiis ferowanym, sobie wskazaną y przysądzoną, ichmć xx. bazylianom Wileńskim, przy cerkwi ś. Tróycy rezyduiącym, dać, legować, zapisać umyśliłam; iakoż ninieyszym tym moim dobrowolnym wieczysto zrzecznym transfuzyinym zapisem tę desuper wyrażoną summę cztery tysiące trzysta czterynaście złotych polskich y groszy dwanaście, na wyż pomienoney kamienicy będącą, tymże ichmć xięży bazylianom Wileńskim daruię, ku większey czci y chwale pana Boga leguię, zapisuię, kamienicę ex nunc do possessyi ichmościów podaię y do oney iuryzdycznie przez ienerała ikmci intromitować się pozwalam. Denique aktorstwa tey summy z osoby moiey zrzekszy się, in personas ichmć xięży bazylianów Wileńskich perpetuis temporibus wlewam, transfunduię, ceduię, dokumenta wszelkie, procedera, dekreta, tak na tę summę, iako też y kamienicę służące, u mnie znayduiące się, ad manus ichmościów xięży bazylianów Wileńskich oddaię, hac interposita dla ichmościów conditione et cautione, iż coż ichmość xx. bazylianie Wileńscy, zastawszy vigore teraznieyszey dobrowolney moiey cyrkumskrypcyi, tak summy, desuper wyrażoney, aktorami, iako też kamienicy possessorami, nie tylko że stancyi przy cerkwie na cmentarzu mnie wolney do życia moiego bronić nie maią, lecz insuper ieszcze victu honesto, to iest, porcyą klasztorną, iaka dla xięży zakonników iść będzie, prowidować mnie tenebuntur. Ad haec w życiu za szczęśliwe moie powodzenie, po śmierci zaś za duszę moią grzeszną, tak circa sacrificia missarum, iako też w innych swoich modłach zakonnych memento perpetuum mieć maią. Po zeyściu moim z tego świata ciż ichmość ciało moie grzeszne w cerkwi swoiey przy dzwonach, wigiliach y mszach świętych obrządkiem chrześciańskim condigne pochowaią. Naostatek w roku zeyścia moiego do wieczności w każdym kwartale osobliwe wigilie za duszę moią odprawić obligabuntur. Wolni tedy y

mocni będą ichmć xięża bazylianie Wileńscy, przy cerkwi ś. Tróycy rezyduiący, intuitu takowego moiego zrzecznego legacyinego prawa, wszedszy in apprehensionem tey to kamienicy possessyi, aż do oddania przez zupełnych tey kamienicy aktorów y dziedziców summy na niey będącey, czterech tysięcy trzechset czternastu złotych polskich y groszy dwunastu, oną rządzić, dysponować, pożytków wszelkich podług woli y upodobania swego wynaydować, szynki swoie dawać, lub komu chcąc od siebie arendować, bez żadney naymnieyszey odemnie y sukcessorów moich przeszkody, prepedycyi y interesowania się. Owszem od każdego turbatora, qualicunque modo, ac praetextu ius et interesse, tak do tey kamienicy, iako też y summy na niey będącey zastępować y ewinkować una cum succesoribus meis obowiązuię się. Co to wszytko, uti supra praemissum, zyścić y dotrzymać mam pod zaręką ważności rzeczy wynoszącą et sub paenis trium lucrorum, o którą zarękę y niedotrzymanie liberam adcitationem mnie samą, a po mnie y sukcessorów moich ad ubiquinarium w wielkim xięstwie Litewskim reperibile forum pozwalam; gdzie stanowszy rozprawę, semotis dilationibus beneficiisque iuris, przyiąć mam y wszelkim iudicatom sądowym, tak ex personali, iako też in contumaciam ferowanym, wespół z sukcessorami moiemi subesse tenebor, pod tąż wyż opisaną zaręką, którą by y nie raz zapłacić przyszło, przecie ten móy dobrowolny, wieczysto zrzeczny, transfuzyiny, oraz legacyiny zapis in suo robore et valore zostawać ma. I na tom dała z podpisem ręki moiey y ichmciów panów pieczętarzów, ustnie y oczewisto odemnie uproszonych. Pisan w Wilnie, roku tysiąc siedmset piędziesiąt siódmego, miesiąca Nowembra dziewiętnastego dnia.

Apud quas literas perpetuae abrenunciationis, transfusionis et legationis, praemisso modo recognitas, subscriptiones manuum sequuntur suntque tales: Anna Sęciłowa mp. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od ieymć pani Anny z Osipowiczów z Podhora Sęciłowey — burmistrzowey Wileńskiey, do tego dobrowolnego legacyinego zapisu na summę złotych polskich cztery tysiące trzysta czternaście y groszy dwanaście, danego w Bogu przewielebnemu imci xiędzu Hilaremu Karpińskiemu—starszemu y wszystkim w Bogu wielebnym ichmość xx. bazylianom Wileńskim, przy cerkwi ś. Tróycy rezyduiącym, podług prawa podpisuię się: Jan Dubiński—sekretarz i. k. m. mp. Ustnie y oczewisto proszony od osoby wyż wyrażoney do tego dobrowolnego wlewkowego legacyinego zapisu na rzecz w nim wyrażoną, ichmć xx. bazylianom unitom w Wilnie, przy cerkwi ś. Tróycy rezyduiącym, danego, za pieczętarza podpisuię się: Mikołay Gonzaga Soroka mp. Ustnie y oczewisto proszony od ieymość pani Anny z Osipowiczów z Podhora Sęciłowey — burmistrzowey Wileńskiey, do tego dobrowolnego legacyinego zapisu na rzecz wyrażoną danego w Bogu przewielebnemu imci xiędzu Hilarionowi Karpińskiemu—starszemu y wszytkim wielebnym ichmć xx. bazylianom Wileńskim, przy cerkwi ś. Tróycy rezyduiącym, iako pieczętarz podpisuię się: Andrzey Korbutowicz—radca Wileński mp. Quae praesentes literae perpetuae abrenunciationis, transfusionis et legationis, praemisso modo recognitae, sunt actis nobilis officii consularis civitatis sacrae regiae maiestatis metropolitanae Vilnensis insertae, inscriptae ac ingrossatae.

1757 г. Ноября 19 дня.

Изъ книги № 5148, за 1757 г., стр. 888.

146. Обеспечительная запись отъ Виленскаго Троицкаго монастыря Аннѣ Сенчиловой, женѣ Виленскаго бургомистра, на предоставленіе ей пріюта въ монастырѣ за внесенную ею въ монастырь сумму 4,314 зл. и 12 грошей.

Анна Сенчилова изъ Подгора завѣщала Виленскому св. Троицкому монастырю 4,314 зл. и 12 гр., которые были записаны ей родителями въ видѣ приданаго; за это базиліане обязались дать ей въ монастырѣ пожизненное помѣщеніе и содержаніе, а послѣ смерти каждую недѣлю служить за нее панихиды.

Sabbatho ante dominicam secundam adventus, die tertia mensis Decembris, anno Domini millesimo septingentesimo quinquagesimo septimo.

Coram nobili officio consulari Vilnensi comparendo personaliter admodum reverendus pater Hilarion Karpiński—ordinis d. B. m. superior conventus Vilnensis, sanus mente et corpore existens, praesentes literas assecurationis reversales, parato scripto ac terrestri modo praeconceptas, in personam n. dominae Anna Osipowiczowna de Podhora Szęciłowa—praeconsulissae Vilnensis servientes, cum introfusius contentis, nomine suo et totius dicti conventus sui, palam ac libere recognovit. Quarum literarum, praemisso modo recognitarum, de verbo ad verbum rescribendo contenta, tenor sequitur estque talis:

Ja xiądz Hilaryon Karpiński — zakonu świętego Bazylego wielkiego sekretarz prowincyi Litewskiey, superior klasztoru Wileńskiego, imieniem moim y imieniem całego klasztoru tegoż zakonu świętego Bazylego wielkiego święto-Troieckiego Wileńskiego, czynię wiadomo y iawno, komu by o tym teraz y w przyszły czas wiedzieć należało: wyznaię tym moim dobrowolnym rewersalnym assekuracyinym zapisem ieymć pani Annie Osipowiczownie z Podhora Szęciłowey danym na to, iż co ieymość pani Anna Osipowiczowna z Podhora Szęciłowa, leguiąc pro piis suffragis de proprio nam bazylianom Wileńskim, desuper mianowanym, summę in quantitate cztery tysiące trzysta czternaście złotych polskich y groszy dwanaście, sobie właśnie należących y dekretem miasta i. k. m. Wileńskim magdeburskim na swoią osobę za posag przysądzoną, na kamienicy Szęcilińska nazwaney, która na rogu leży między Szklanną y Żydowską ulicą, idącą ku pałacowi biskupiemu y oną na teyże kamienicy nam hic et nunc oddaiąc et perpetuis temporibus wlewaiąc, oraz kamienicę w possessyą puszczaiąc, cum pleno w niey usu et fructu, do oddania przez dziedziców summy wyrażoney czterech tysięcy trzysta czternastu złotych polskich y groszy dwunastu, z prawnym w kancellarii magdeburskiey Wileń-

skiey przyznaniem. A wymówiwszy sobie niektore obligacye pretendowała pro maiori securitate od nas reversału z assekuracyą, nie tylko na obligacye doczesne, ale też y wieczne, przerzeczonym legacyinym skryptem opisane. My tedy bazylianie klasztoru Wileńskiego, przy cerkwi ś. Tróycy zostaiącego, naprzód, co do obligacyi doczesnych opisuiemy się y assekuruiemy się, pozwalaiąc ieymci p. Annie Osipowiczownie z Podhora Szęciłowey—burmistrzowey Wileńskiey, stancyą do klasztoru należącą na cmentarzu obok cerkwi naszey leżącą, to iest: izbę z komorą ad vitae eius tempora, powtórnie w tey że stancyi mieszkaiącey pomienioney ieymość pani Annie Osipowiczownie z Podhora Szęciłowey—burmistrzowey Wileńskiey, dawać wikt uczciwy, iaki zakonnicy w klasztorze naszym zwykli miewać y maią, winni będziemy. Co zaś należy do obligacyi wiecznych, tak za życia dopiero, iako y post sera fata ieymości, perpetuum in sacrificiis memento mieć obowiązuiemy się, takoż post obitum teyże ieymci ad solennem in ecclesia sepulturam przy dzwonach, wigiliach y mszach świętych obrządkiem chrześciańskim condigne pochować obiecuiemy; denique każdego kwartału w roku zeyścia pierwszym wigilię ze mszami za duszę ieymości odprawić obligabimur. Pro reliquo do tego wszystkiego obliguiemy się, cokolwiek w legacyinym zapisie iest wyrażono, idque bez naruszenia w naymnieyszym punkcie y paragrafie pozwalaiąc etiam successorom ieymości mieć pilność, aby in toto zadość stało toties przerzeczonemu legacyinemu opisowi, którym pro casu transgressionis w naymnieyszym punkcie, liberum erit upomnieć się y donieść zwierzchności, do którey de iure będzie należało. Co wszystko mamy zyścić y dotrzymać sub fide, honore et conscientia y pod zaręką, ważność rzeczy wynoszącą, do czego y po nas będący obligabuntur. I na tom dał ten dobrowolny rewersalny assekuracyiny zapis, z podpisem ręki moiey y ichmć pp. pieczętarzów, ustnie y oczewisto odemnie uproszonych. Roku tysiącznego siedmsetnego pięćdziesiątego siódmego, miesiąca Nowembra dziesiątego dnia.

Apud quas literas assecurationis reversales, praemisso modo recognitas, subscriptiones manuum sunt tales: Hilaryon Karpiński—ord. s. B. m. secr. provinciae, super. Vilnensis. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od w Bogu przewielebnego imci xiędza Hilaryona Karpińskiego—zakonu ś. Bazylego wielkiego sekretarza prowincyi Litewskiey, superiora klasztoru Wileńskiego, imieniem swoim y całego klasztoru z. s. B. w. święto Troieckiego Wileńskiego do tego assekuracyinego zapisu, danego ieymość pani Annie Osipowiczównie z Podhora Szęciłowey — burmistrzowey Wileńskiey, na rzecz w nim wyrażoną, podług prawa podpisuię się: Jan Dubiński—sekretarz ikmci. Ustnie y oczewisto proszony od osoby wyż wyrażoney do tego rewersalnego assekuracyinego zapisu na rzecz w nim wyrażoną, imci p. Szęciłowey—b. W. danego, za pieczętarza podpisuię się: Mikołay Gonzaga Soroka mp. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od w Bogu przewielebnego iegomości xiędza Hilariona Karpińskiego—starszego, imieniem swoim y imieniem wszytkich ichmościów x. bazylianów unitów, przy cerkwi śś. Tróycy w Wilnie rezyduiących, do tego rewersalnego assekuracyinego zapisu, ieymć pani Annie Osipowiczownie z Podhora Szęciłowey—b. W. danego, podpisuię się: Andrzey Korbutowicz—radca Wileński mp. Quae praesentes literae assecurationis reversales, praemisso modo recognitae etc.

1758 г. Мая 2 дня.

Изъ книги № 5149, за 1758 г., стр. 326.

147. Обезпечительная запись отъ Виленскихъ мѣщанъ Кристины и Антонія Апоновичей Кіевскому митрополиту Флоріану Гребницкому на возвращеніе Виленскому Пречистенскому собору колокольнаго матеріала.

Виленская мѣщанка Кристина и Антоній Апоновичи выдаютъ настоящее обязательство митрополиту Гребницкому въ томъ, что они должны будутъ возвратить Пречистенской церкви колокольный матеріалъ въ количествѣ 58 камней и 26 фунтовъ (всего 1768 ф.), который былъ взятъ покойнымъ мужемъ Кристины на отлитіе колокола для Пречистенской церкви.

Feria sexta ante dominicam exaudi die quinta mensis Maji, anno Domini millesimo septingentesimo quinquagesimo octavo.

Coram actis nobilis officii consularis civitatis sacrae regiae maiestatis metropolitanae Vilnensis, comparentes personaliter domini Cristina de Sielewiczów Aponowiczowa, mater, et Antonius Aponowicz, filius, sani mente et corpore existentes, praesentes literas assecurationis, parato scripto ac terrestri modo praeconceptas, in personam illustrissimi domini Floriani Hrebnicki—metropolitae totius Russiae, archiepiscopi Polocensis, servientes, cum introfusius contentis palam ac libere recognoverunt. Quarum literarum, praemisso modo recognitarum, de verbo ad verbum rescribendo contenta, tenor sequitur estque talis.

Ja Krystyna Sielewiczowna Tomaszowa Opanowicza, in viduali statu zostaiąca, z dokładem potomstwa mego y ichmościów panów opiekunów moich, a ia Antoni Opanowicz—syn zeszłego imci pana Tomasza Opanowicza, imieniem moim y imieniem braci moich młodszych Andrzeia y Józefa Opanowiczów, tudziesz siostr moich Ewy, Maryanny y Rozalii Opanowiczowien, iedna osoba za drugą ręcząc y obowiązuiąc się, czyniemy wiadomo tym naszym dobrowolnym assekuracyinym, a nieprzymuszonym, zapisem iaśnie wielmożnemu imci xiędzu Floryanowi Hrebnickiemu—metropolicie całey Rusi, arcybiskupowi Połockiemu, danym na to: iż gdy zeszły w Bogu imć pan Tomasz Aponowicz, mnie Aponowiczowey mąż, a nas Aponowiczów oyciec, będąc kunsztu ludwisarskiego, obowiązał się odlać dzwon duży do cerkwi Preczysteńskiey katedralney Wileńskiey metropolitańskiey, na odlanie którego dzwonu materyi przedniey dzwonowey, według proby przy teyże cerkwi zostaiącey, kamieni piędziesiąt ośm y dwadzieście sześć funtów z placu iaśnie wielmożnego imci xiędza metropolity do rąk swoich odebrał, postmodum w odlaniu tegoż dzwonu, ani też w restytucyi tychże supra wyrażonych piędziesiąt ośmiu kamieni y dwudziestu sześ-

ciu funtów materyi y iaśnie wielmożnemu imci xiędzu metropolicie za życia swego satysfakcyi nie uczynił y sam odumarł. Post fata którego my wyż wyrażone osoby, iako successores zostawszy, o te desuper pomienione piędziesiąt ośm kamieni y funtów dwadzieścia sześć materyi, od iaśnie wielmożnego imci xiędza metropolity inquietowane, znaiąc się do tego wyż wyrażonego długu, oraz ewinkuiąc sumienie y duszę antecessora naszego, tym dobrowolnym zapisem naszym obowiązuiemy się, wyż pomienione piędziesiąt ośm kamieni y funtów dwadzieście sześć desuper rzeczoney materyi dzwonowey, do cerkwi katedralney Wileńskiey metropolitanskiey do rąk superintendentów tegoż iaśnie wielmożnego imci xiędza metropolity dwoma ratami, iedną od daty ninieyszey za pół roka, a drugą ratę resztę materyi takowey, od daty ninieyszey aż da Bóg w roku przyszłym tysiąc siedmset piędziesiąt dziewiątym oddać y wrócić; co wszystko zyścić y dotrzymać mam pod zaręką, ważność rzeczy wynoszącą, którą ze wszelką substancyą naszą y osoby nasze wnaszamy. Oraz in casu renitencyi temu zapisowi naszemu też substancyą naszą wszelką, summy, gdzie kolwiek będące, etiam osoby nasze ubique locorum aresztować, konwinkować, kaptywować, choćby bez żadney konwikcyi y dekretów, tylko za tym zapisem naszym ubique locorum pozwalamy. O które zaręki y niedość uczynienie temu zapisowi, forum ubiquinarium ad velle samegoż iegomości, bez żadnych naymnieyszych obron prawnych, a pogotowiu nie prawnych, przyimuiemy y naznaczamy. I na tośmy dali ten nasz dobrowolny assekuracyiny zapis z podpisami rąk naszych y ichmciów panów pieczętarzów od nas ustnie y oczewisto uproszonych. Pisan w Wilnie, roku tysiąc siedmset piędziesiąt ósmego, miesiąca Maia wtórego dnia.

Apud quas literas assecurationis, praemisso modo recognitas, subscriptiones manuum sequntur suntque tales: Krystyna Aponowiczowa. Antoni Aponowicz. Ustnie oczewisto proszony pieczętarz od ieymć pani Krystyny Aponowiczowey y od imci pana Antoniego Aponowicza, swoim, także braci y siostr imieniem piszących się, do tego listu dobrowolnego assekuracyinego zapisu na rzecz w nim wyrażoną, iaśnie wielmożnemu imci xiędzu Floryanowi Hrebnickiemu—metropolicie całey Rusi, arcybiskupowi Połockiemu, danego, podług prawa podpisuię się: Józef Sokołowski mp. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od ieymć pani Krystyny Aponowiczowey y od imci pana Antontego Aponowicza, swoim, także braci y siostr ichmciów imieniem piszących się, do tego listu dobrowolnego assekuracyinego zapisu na rzecz w nim wyrażoną, iaśnie wielmożnemu imci xiędzu Floryanowi Hrebnickiemu, metropolicie całey Rusi, arcybiskupowi Połockiemu, danego, podług prawa podpisuię się: Tadeusz Kulesza—ławczyc Smoleński mp. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od osób wyż wyrażonych do tego zapisu assekuracyinego podług prawa podpisuię się: Felicyan Remidowski mp. Quae praesentes literae assecurationis, praemisso modo recognitae, sunt actis nobilis officii consularis civitatis sacrae regiae maiestatis metropolitanae Vilnensis inscriptae etc.

1759 г. Іюля 17 дня.

Изъ книги № 5150, за 1759 г., стр. 838.

148. Заявленіе Виленской женской обители при церкви Св. Троицы объ утратѣ своего имущества и всѣхъ принадлежащихъ ей документовъ во время занятія Вильны Московскими войсками въ 1655 году.

Базиліанки Виленской Троицкой церкви заявляютъ, что во время Московскаго нашествія онѣ спасались сами и все свое имущество на р. Виліи; когда настигнуты были непріятелемъ, то судно ихъ было разбито, и сами монахини хотя и спаслись, но имущество погибло. Въ числѣ его были между прочимъ документы на нѣкоторыя имѣнія и королевскія привилегіи. Тѣ и другіе здѣсь перечислены подробно.

Feria quarta die undecima mensis Julii, anno Domini millesimo septingentesimo quinquagesimo nono.

Coram actis nobilis officii consularis Vilnensis, comparendo personaliter religiosus in Christo pater Heraclius Porębski, ordinis divi Basilii magni procurator causarum monasterii Vilnensis, ad aedes sanctissimae Trinitatis existetentis, praesentem manifestationem ratione amissorum tempore hostilitatis Moschoviticae, per religiosas moniales ordinis sancti Basilii magni monasterii Vilnensis, ad aedes sacrae Trinitatis existentes, omnium documentorum, suo monasterio ac fundationi servientum, in castro districtus Oszmianensis, sub anno 1656, d. 20 Septembris factam et postmodum sub anno 1679, d. 14 mensis Augusti in iudiciis supremi tribunalis magni ducatus Lithuaniae acticatum, cum introfusius contentis, nomine Deo dicatae Teresiae Brodowska—superiorissae et omnium religiosarum virginum ordinis divi Basilii magni eiusdem monasterii ad acta obtulit. Cuius manifestationis, de verbo ad verbum rescribendo contenta, tenor est talis:

Выписъ съ книгъ головныхъ трибунальныхъ, у Вильни одправованыхъ. Лѣта отъ нароженья сына Божого тысеча шестьсотъ семьдесятъ девятого, мѣсяца Августа чотырнадцатого дня. Передъ нами судьями головными, на трибуналъ у великомъ князствѣ Литовскомъ, зъ воеводствъ, земль и повѣтовъ, на рокъ теперешній тысеча шестьсотъ семьдесятъ девятый обраными, постановившисе очевисто у суду панъ Янъ Вроблевскій оповѣдалъ, покладалъ и до актъ подалъ протестацію съ книгъ гродскихъ Ошменскихъ погиненья розныхъ справъ на речь и особомъ въ ней выражонымъ належачую, просечи насъ суду, абы тотъ процесъ до книгъ головныхъ трибунальныхъ справъ вѣчистыхъ былъ актикованъ, принятъ и вписанъ, который мы судъ принявши до книгъ уписати есьмо велѣли, и слово до слова такъ се въ собѣ маетъ:

Выписъ съ книгъ гродскихъ повѣту

Ошменского. Лѣта отъ нароженья сына Божого тысеча шестьсотъ петьдесятъ шостого, мѣсяца Септембра двадцатаго дня. На урадѣ господарскомъ, гродскомъ Ошменскомъ передо мною Миколаемъ Казимеромъ Домбровскимъ—подстаростимъ Ошменскимъ, жаловала и оповѣдала въ Бозѣ велебна еймосць пани Евфимія Сасинова—старша монастыру panieńskiego założenia świętego Bazylego, przy ruskiey cerkwi świętey Tróycy w Wilnie leżącey, sama od siebie y imieniem ichmość panien zakonnych wszystkich od naywyższey aż do naniższey tegoż konwentu świętego Bazylego o tym: iż w roku przeszłym 1655, przed nayświętszą panną Maryą zielną, świętem ruskim, uchodząc z miasta Wileńskiego z monastyru swego wyż pisanego, gdy się przeprawowali pod Wilnem y rzeczy wszystkie swe monastyrskie, co kolwiek w monastyrze było sprzętu, między któremi skrzynia nie mała, żelazem okowana, z różnemi sprawami wieczystemi, z przywileiami na sam monastyr Wileński, także z prawami różnemi na imienie Oszmianę Naruszewiczowską, w powiecie Oszmiańskim leżącą, listy wieczyste kupcze, przywileie na sioła, sprawy różne tak wieczyste, iako na przykuple, zakuple, od różnych osób służące, listy same oryginały, wypisy z xiąg, intromissyi, relacyi ieneralskich, processa, wypisami wybrane z różnych xiąg y powiatów, na różne osoby dekreta ziemskie, grodskie y trybunalne, y inne kwity poborowe, podymne y popisowe; owo zgoła wszystkie sprawy, na tę maiętność Oszmianę, na sioła y na grunty, iako się wyżey pomieniło, w tey skrzyni złożone y zamknione było. Także przy tych sprawach y teyże skrzyni złożone były sprawy na kamienice, na Imbarach w Wilnie zostaiące, przy Rybnym końcu, ze trzema kramami inbarskiemi, wieczno- ścią na ten monaster panieński do świętego Bazylego zapisane, od wielmożney ieymć pani Anastazyi Tryznianki Zawiszyney—woiewodziney Witebskiey, założywszy wielką klątwę na każdego takiego, ktoby się kolwiek wstępował y odeymować miał przywileiem króla imci, według prawa sprawiono y przyznano, to wszytko w teyże skrzyni z inszemi sprawami złożono y zamkniono było, y tę skrzynię z tymi sprawami wszystkiemi, wyżey y niżey na regestrze opisanemi, na rzece Wilii w strug wstawili y z strugu przez tę rzekę Wilią uchodząc od woyska cara wielkiego Moskiewskiego, przeprawowali y przewozili. To iest, naypierwiey: na samę maiętność Oszmianę główną Naruszewiczowską listy wieczyste, na pargaminie pisane, od iaśnie wielmożnego imci pana Leona Sapiehy—woiewody Wileńskiego, hetmana wielkiego w. x. Lit., u imci pana Władysława Naruszewicza, starosty Łodzieyskiego, kupioną, na ten monastyr wyż pisany przyznane u sądu głównego trybunalnego. Do tego sprawa na lasy, na grunt Czmuty, na sianożęć Skirdzimy, na grunty Birigowskie, na grunty, lasy, na las Czyrwi, na grunty Gurek, na grunty y na las Stankudry, na las Wodkie Miedzy, na las Szulwiele, na sianożęć Merecka na Zelawach, na grunty Boroba y na Żelnach Boltupski Naruszewiczowski, na zaścianek Akmirnini, na grunt y na sianożęć nad rzęką Mereczem Mosiewską, przywiley króla Zygmunta Augusta przed unią na sioło Giermany, na wieczność służący, y inszych wiele spraw wieczystych, w tey skrzyni będących, na różne grunta y na poddanych do tey Oszmiany przysłuchaiących, ta skrzynia wielka okowana, w którey sprawa: z imci panem Alexandrem Rogińskim na Poholsze, maiętność iego w powiecie Oszmiańskim leżącą, prawem wy-

derkafowym w pół czwarta tysiąca złotych z intromissyą przyznaną, zamczysta, z dopuszczenia pańskiego przy inszych rzeczach ruchomych, na tey rzece Wilii ten strug Moskwa napadłszy, rozbili y te wszystkie sprawy, iako się wyżey pomienili, z tą skrzynią potonęli y ze wszystkim zginęła, że y karteczka naymnieysza się nie wróciła y ledwo na on czas y zdrowie ichmość panien zakonnych w takiey trwodze wielkiey, od pana Boga nawiedzionych, Pan naywyższy zachować raczył. A tak ichmć panny zakonne, z dopuszczenia Pańskiego woyska moskiewskiego y tak tego dopuszczenia Bożego, nie maiąc tych spraw, dali tę żałobę do xiąg grodzkich Oszmiańskich zapisać; co iest zapisano.

Съ которыхъ и сесъ выписъ подъ урядовою печатью, съ подписомъ руки писарское, у Бозѣ велебной ея милости паннѣ Евфемiей Сасиновнѣ—старшой монастыря паненского закону святого Базилего великого, при русской церкви святой Тройцы у Вильни, и иннымъ панномъ того монастыря Базилего великого, у святой Тройцы будучимъ, есть выданъ. Писанъ въ Ошменѣ. У того документу при печати урядовой подписи рукъ тыми словы: Александръ Калиновскій — писаръ. Скориговалъ Нарбутъ. Который тотъ документъ процесъ, за поданьемъ оного до актъ черезъ особу верхъ мененую, есть до книгъ головныхъ трибунальныхъ справъ вѣчистыхъ вписанъ, съ которыхъ и сесь выписъ, подъ печатью земскою воеводства Виленского ихъ милостямъ паннамъ законнымъ закону светого Базилего великого, при церкви светого Духа *), у Вильни зостаючимъ, есть выданъ. Писанъ у Вильни.

Apud quam manifestationem, modo praemisso ad acta oblatam, subscriptiones manuum circa sigillum sunt tales: Piotr Rudomina Dusiatski—starosta Starodubowski, marszałek trybunalski. Alexander Narbut—deputat woiewodztwa Wileńskiego. Piotr Rokotański—deputat woiewodztwa Trockiego mp. Pocoxaтскiй—писарь. Michał Mirski—stolnik Wendeński, deputat powiatu Bracławskiego. Konstanty Lukasz Szemiot—podsędek y deputat xięstwa Żmudzkiego. Jan Kulnow—stolnik, deputat Smoleński. Roman Szyszka—pisarz grodzki y deputat woiewodztwa Połockiego. Krzysztof Alexander Hordziewski. w. Sz. deputat woiewodztwa Pińskiego, Jan Kazimierz Matusewicz — czesnik y deputat woiewodztwa Mińskiego. Quae praesentes literae manifestationis, praemisso modo ad acta oblatae etc.

*) Должно быть: при церкви св. Тройцы.

1761 г. Ноября 29 дня.

Изъ книги № 5365, за 1772—1789 г., стр. 412.

149. Грамота Кіевскаго митрополита Флоріана Гребницкаго Антонію Модзелевскому на управленіе двумя Виленскими церквами Николаевскою и Воскресенскою.

Митрополитъ Флоріанъ Гребницкій предписываетъ священнику Модзелевскому принять въ свое завѣдываніе Никольскую и Воскресенскую церкви со всѣмъ ихъ имуществомъ движимымъ и недвижимымъ, составить оному инвентарь, одинъ экземпляръ котораго препроводить въ консисторію, а другой Полоцкому епископу. Митрополитъ указываетъ, что церкви эти тогда уже находились въ бѣдственномъ состояніи.

Sabatho ante dominicam quintam post pentecosten, die vigesima prima mensis Julii, anno Domini millesimo septingentesimo septuagesimo septimo.

Coram actis nobilis iudicii advocatialis ac scabinalis Vilnensis comparendo personaliter illustris admodum reverendus dominus Franciscus Modzelewski—ante actus officialis consistorii metropolitani Vilnensi, praesentes literas instrumenti administrationis, parato scripto praeconceptas, sibi servientes, cum introfusius contentis ad acta obtulit. Quarum literarum, praemisso modo oblatarum, de verbo ad verbum rescribendo contenta, tenor est talis:

Floryan Hrebnicki, z Bożey y stolicy świętey apostolskiey łaski, Kiiowski, Halicki y całey Rusi metropolita, arcybiskup Połocki, biskup Mścisławski, Orszański y Mohilewski, opat Kiiowo-Pieczarski, tronu Papieskiego assistent, przewielebnemu w Bogu imci xiędzu Niceforowi Kornalewskiemu, zakonu świętego Bazylego wielkiego pokóy w Panu. Wiadomo nam iest, iż cerkwie katedralna świętego Mikołaia y ś. Woskresieńska, w mieście Wilnie erygowane, z swego są aktualnego ogołocone rządcy, my usilnie pragnąc, aby wierni Chrystusowi w zbawieniu dusz swoich przez nieadministrowanie ss. sakramentów, do tych cerkwi należących, uszczerbku nie ponosili, wielmożnemu imci xiędzu Antoniemu Modzelewskiemu one w administracyą ze wszelkiemi do nich przynależytościami, to iest, z kamienicami, placami, kromami, oraz inną iuryzdyką, tudziesz z parafią, do nich należącą, podać umyśliliśmy, iakoż podaiemy w imie Pańskie, obliguiąc przewielebność twoią, aby czasu sobie wolnego, a przez siebie naznaczonego, do pomienionych cerkwi ziechał y one rzeczy wszystkie, tak cerkiewne, iako y do plebana należące dobra inwentowawszy (których ieden inwentarz przy pomienionym administratorze zostawiwszy, a drugi do konsystorza oddawszy) temuż imci xiędzu Modzelewskiemu, iako destynowanemu od nas za wyrazną wolą iaśnie wielmożnego imci xiędza Antonina Młodowskiego, biskupa Turowskiego, koadiutora Pińskiego, opata Suprasl-

skiego y Połockiego, wikarego y officyała generalnego metr. całey Rusi, administratorowi podał, którey administracyi walor y moc do dalszey dyspozycyi naszey mieć chcemy. Dat w Wilnie roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt pierwszego, dnia dwudziestego dziewiątego Nowembra. Apud quas literas instrumenti administrationis, praemisso modo ad acta oblatas, subscriptiones manuum circa sigillum sunt tales: Jan G. Więckiewicz—Nowogr. y konsystorza generalnego metr. całey Rusi surrogat, dziekan Klecki, pisarz apostolski, pleban Szczorsowski mp. Vidi et approbavi haec die vigesima nona martii millesimo septingentesimo sexagesimo secundo anno. Wilno. Antonius, episcopus coadiutor Pińscensis, vicarius grlis mp. Na fundamencie listowney dyspozycyi i. w. i. x. Felicyana Wołodkowicza, arcybiskupa metropolity całey Rusi, Włodzimirski biskupa, de die decima quinta Decembris, anno elapso millesimo septingentesimo secundo pisaney, zinwentowawszy y według dawnego inwentarza cerkiewnego zrewidowawszy wszystkie rzeczy cerkiewne, podaię cerkwie wyrażone cum introcontentis proventibus w dyspozycyą wielmożnemu imci xiędzu Modzelewskiemu, surragotorowi Wileńskiemu. Infidem podpisuię się. Dat w Wilnie, dnia ósmego Februarii, tysiąc siedmset sześćdziesiąt trzeciego roku: xiądz A. Wackiewicz—dziekan Żytomirski. Jan Serdakowski—konsystorza generalnego całey Rusi pisarz mp. Quae praesentes literae instrumenti administrationis, praemisso modo ad acta oblatae, sunt actis nobilis iudicii advocatialis et scabinalis Wilnensis inscriptae.

1762 г. Іюля 12 дня.

Изъ книги № 5153, за 1762 г., л. 751.

150. Запись провинціала кармелитовъ босыхъ, которою онъ отказывается отъ колляторства надъ церковью въ имѣніи Старомядельской Слободѣ въ пользу наслѣдниковъ ея фундаоора Зарѣцкаго старосты Ѳаддея Антонія Кощица.

Дворянинъ Кощицъ построилъ въ своемъ имѣніи Слободѣ Старомядельской церковь, надѣлилъ ее фундушемъ и умирая передалъ свои колляторскія права Старомядельскимъ кармелитамъ. Настоящая запись составлена Литовскимъ провинціаломъ кармелитовъ босыхъ, отъ имени всего монастыря, по которой онъ отрекается отъ этого права надъ церковью.

Feria quarta post dominicam sextam dentecostes, die decima quarta mensis Julii, anno domini millesimo septingentesimo sexagesimo secundo.

Coram actis nobilis officii consularis Vilnensis comparendo personaliter admodum reverendus pater Wladislaus a sancto Dionisio—provincialis ordinis carmelitarum discalceatorum provinciae Lithuaniae, sanus mente et corpore existens, praesentes literas perpetuae abrenuntiationis, parato scripto praeconceptas, in personam illustris, m. domini Thaddei Antonii Koszczyc, capitanei Zarzycenses servientes, cùm introfusius contentis, nomine religiosorum patrum eiusdem ordinis carmelitarum discalceatorum conventus Staro-Miadziolensis palam ac libere recognovit. Quarum literarum, praemisso modo recognitarum, de verbo ad verbum rescribendo contenta, tenor sequitur estque talis:

Ja Władysław od świętego Dyonizego, prowincyał Litewskiey prowincyi, imieniem wszytkich wielebnych oyców karmelitów bosych konwentu Staro-Miadziolskiego, wszytkie niżey wyrażone wadia, obowiązki benevole zakładaiąc, a założone na wieczne czasy przyimuiąc, czynię wiadomo y iawno wyznawam, komu by o tym moderni et futuri saeculi wiedzieć należało, tym moim dobrowolnym, wieczysto zrzecznym, nigdy nieporuszonym strictissimae inscriptionis zapisem, w. imci panu Thadeuszowi Antoniemu Koszczycowi—staroście Zarzyckiemu, fundatorowi naszemu Staro-Miadzielskiemu, danym na to: Iż co tenże w. imć pan starosta Zarzycki, co raz większe świątobliwych akcyi pomnażaiąc dzieła, a pomnożone ku strzeżeniu chwały Boskiey y zbawenia poddanych, w tym życiu sobie od Boga powierzonych, do skutku przywodząc, intencye w dobrach swoich wieczystych wyerygowawszy w miasteczku Słobodzie Staro-Miadziolskiey pro ritu graeco cerkiew de nova radice ex propria et mera liberalitate w roku tysiąc siedmset pięćdziesiąt szóstym, miesiąca Februarii dwudziestego szóstego dnia, uczynił fundusz y takowy, vigore konstytucyi seymowych na roczkach Oszmiańskich zaprzysiągszy, w tymże roku, Marca trzynastego dnia przyznał, nadawszy tak gruntów, iako też poddanych, w tymże funduszu wyrażonych, prezbiterowi przy cerkwi teyże mieszkaiącemu, pro victu et amictu, należyty sustentament. Quo virtualiter peracto, będąc ieszcze w młodziennym stanie, pomieniony w. i. pan starosta Zarzycki, nie wiedzący ieśli Bóg pozwoli mieć succesorów, ius collationis cerkwi desuper wyrażoney, tylko ad vitae suae tempora zachował, post extinctam vero vitam konwentowi naszemu Staro-Miadziolskiemu dla takiego chwały Boskiey postrzegania, funduszem swoim prezbiterowi uczynionym, takową kollacyą nam karmelitom bosym Staro-Miadzielskim inkorporował. A że z wyroków boskich w poślednieyszym czasie inito sponsalitiorum voto succesorów Bóg naywyższy mieć pozwolił, za czym ia desuper pomieniony prowincyał imieniem całego konwentu karmelitów bosych Staro-Miadziolskiego, postrzegaiąc ażeby przez to sukcessorom fundatora krzywda się nie działa, takową kollacyą cerkwi nowoerygowaney konwentowi Staro-Miadziolskiemu inkorporowaną, perpetuis temporibus na sukcessorów fundatora wlewam, transfunduię et irrevocabiliter zrzekam się; żadney salwy, akcessu, regressu sobie samemu y następcom moim nie zachowuię, et eo intuitu w następuiącym wieku żaden z naszych zakonników konwentu Staro-Miadziolskiego do takowey kollacyi żadnym pretextem mocy mieć niema y nie powinien będzie, y iuż a data takowego zrzecznego zapisu w. imć pan starosta Zarzycki, cum succesoribus suis, tak iure fundationis, iako też iure collationis pomienioney cerkwi, wiecznymi

czasy zaszczycać się wolen y mocen będzie y sukcessorowie powinni będą. A ieślibym ia, przepomniawszy tego moiego perpetuae abrenunciationis zapisu, lub po mnie następuiący, który do takowey kollacyi pretext iakowy kolwiek formował, a tym samym ten móy dobrowolny wieczysto-zrzeczny firmissimae inscriptionis naruszał zapis, tedy w takowym naruszeniu, lub niedotrzymaniu, na mnie samego y na następców moich paenas trium lucrorum, insimul personalis infamiae in quolibet foro ac subsellio, a specilliter in foro compositi iudicii, naznaczam y determinuię; oraz o takowe naruszenie in praefixo foro rozprawę, abscissis omnibus dilationibus beneficiisqueiuris, przyiąć y wszelkim wskazom, penom y iudykatom sądowym podlegać y z następcami moimi submittuię się. I na tom dał ten móy dobrowolny, wieczysto-zrzeczny ex consensu wszystkich wielebnych oyców karmelitów konwentu Staro-Miadziolskiego firmissimae inscriptionis zapis, z podpisem ręki mey własney y w. i. panów pieczętarzów, ode mnie ustnie y oczewisto uproszonych. Pisan roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt wtórego, miesiąca Julii dwunastego dnia.

Apud quas literas perpetuae abrenunciationis, praemisso modo recognitas, subscriptiones manuum sunt tales: Władysław od świętego Dyonizego—karmelitów bosych prowincyi Litewskiey prowincyał. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od imci xiędza Władysława od świętego Dyonizego—karmelitów bosych prowincyi litewskiey prowincyała, do tego listu dobrowolnego, wieczysto-zrzecznego zapisu, na rzecz w nim intus wyrażoną et persona sua et consensu wszystkich wielebnych oyców karmelitów bosych konwentu Staro-Miadziolskiego, w. imci panu Thadeuszowi Antoniemu Kosczycowi—staroście Zarzyckiemu danego, podług prawa iako pieczętarz podpisuię się: Jan Antoni Turczynowicz-Suszycki, komornik powiatu Pińskiego mp. Prawnie proszony pieczętarz od osoby wyż wyrażoney do tego wieczysto-zrzecznego zapisu podług prawa podpisuię się: Felicyan Rostkowski mp. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od wyż wyrażoney osoby do tego dobrowolnego wieczysto-zrzecznego zapisu danego, według prawa podpisuię się: Feodor Rodziewicz. Quae literae recognitae etc.

1763 г. Апрѣля 23 дня.

Изъ книги № 5154, за 1763 г., л. 319.

151. Заставная запись отъ Зарѣцкаго старосты Михаила Кощича Борунскому монастырю на 6000 злотыхъ.

Зарѣцкій староста Кощичъ занялъ у Борунскихъ базиліанъ 6,000 злотыхъ различной монетой подъ залогъ своего имѣнія Соколойчицъ съ обязательствомъ уплатить этотъ долгъ чрезъ годъ и такой же монетой; въ случаѣ же неустойки староста долженъ уплатить заруку и подвергнуться полной отвѣтственности предъ закономъ.

Sabbatho die vigesima prima mensis Maji, anno Domini millesimo septingentesimo sexagesimo tertio.

Coram actis nobilis officii consularis Vilnensis comparendo personaliter illustrissimus magnificus dominus Michael Koszczycz—capitaneus Zarzycensis, sanus mente et corpore existens, praesentes literas obligatorias, parato scripto praeconceptas, in personas admodum reverendi patris Stanislai Zechiert—superioris ac omnium r. r. patrum ordinis divi Basilii magni conventus Borunensis servientes, cum introfusius contentis palam ac libere recognovit. Quarum literarum, praemisso modo recognitarum, de verbo ad verbum rescribendo contenta, tenor sequitur estque talis:

Ja Michał Koszczycz—starosta Zarzycki, pod wszytkie niżey wyrażone wadya, punkta, klawzuły y paragrafy benevole podlegaiąc y one na siebie libentissime przyimuiąc, czynię wiadomo y iawno wyznawam tym moim dobrowolnym obligacyinym, vim et naturam iuris hipothecarii w sobie zawieraiącym, zapisem, danym w Bogu przewielebnemu imci xiędzu Stanisławowi Zeikiertowi—zakonu świętego Bazylego wielkiego superiorowi y wszystkim w Bogu wielebnym i. xx. bazylianom klasztoru Boruńskiego na to: Iż co ia Michał Koszczycz—starosta Zarzycki, ku pilney potrzebie moiey, wziołem, pożyczyłem y rękoma moiemi odliczyłem od pomienionych w Bogu wielebnych i. xx. bazylianów Boruńskich gotowey rękodayney, a nie z żadnego kontraktu wzrosłey summy, in specie sześć tysięcy złotych polskich, to iest: cztyry tysiące currenti moneta, vigore redukcyi, w Koronie polskiey y w wielkim xięstwie Litewskim naznaczoney, piąty tysiąc starą śrebrną monetą, licząc talar po złotych ośim polskich, szósty tysiąc złotem ważnym, rachuiąc czerwony złoty po złotych siedymnastu y groszy ośmiu, którą tą summę takową monetą ia Koszczycz iak nayściśley obowiązuię się wypłacić w Bogu wielebnym ichmość xiężom bazylianom Boruńskim całą y zupełną, razem, a nie ratami, od dnia dzisieyszego dwudziestego trzeciego Apryla tysiąc siedymset sześćdziesiąt trzeciego roku, według kalendarza rzymskiego przypadaiącego, za rok, to iest w roku da

Bóg przyszłym tysiąc siedymsetnym sześćdziesiąt czwartym, w dzień świętego Jerzego święta rzymskiego, dnia dwudziestego trzeciego miesiąca Apryla przypadaiącego, na mieyscu pewnym, przy xięgach grodzkich woiewodztwa Wileńskiego, niczym terminu, dnia y mieysca nie uchybiaiąc, pod troiakiemi zarękami et sub lucris banitiey doczesney wieczney y infamii. A ieślibym ia Michał Koszczycz—starosta Zarzycki, supra wyrażoney summy sześciu tysięcy złotych polskich takowąż monetą, iakowa w tym zapisie moim iest opisana, na terminie y mieyscu wyrażonym z iakowey kolwiek przyczyny nie wypłacił w Bogu wielebnym ichmość xiężom bazylianom Boruńskim, zupełney summy przezemnie u ichmościów pożyczoney, tedy, in casu niewypłacenia pozwalam tymże imć xiężom bazylianom Boruńskim liberam inequitationem do maiętności moiey, nazwaney Sokołoycie, w woiewodztwie Wileńskim leżącey, vigore proporcyi summy sześciu tysięcy supra wyrażonych, bez żadnego zapozwu, bez żadnego dekretu y bez żadnego urzędu y takową inekwitacyą pro formali hipothecaria possessione legitimuię, per consequens takowey że w Bogu wielebnym ichmość xiężom bazylianom Boruńskim possessyi za żadną wiolencyą poczytać nie mam y nie powinienem; owszem in casu niedopuszczenia przezemnie lub ode mnie subordynowanego inequitacyi, tenebor ia Michał Koszczycz—starosta Zarzycki, cum successoribus meis podlegać paenis expulsionis y zarękom, superius opisanym, iakoż in casu contraventionis permitto do zapozwania mnie Michała Koszczycza et succesores meos dwuniedzielnym pozwem lub zakazem do trybunału ziemskiego, duchownego y skarbowego, na obudwuch repartycyach, per consequens etiam za pierwszym pure contumacyinym dekretem pozwalam fortem inequitationem mota nobilitate sub privatione officiorum captato tempore y takowey inekwitacyi za żadne praeiudicium poczytać nie mam, dyllacyi wszystkich idque kopii z pozwu, kopii z spraw patrona, godzin, obmów y munimentów zrzekam się. I na to dałem ten móy obligacyiny, inekwitacyiny zapis z podpisem ręki moiey własney y ichmć panów pieczętarzów, odemnie uproszonych. Pisan w Borunach, roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt trzeciego, miesiąca Apryla dwudziestego trzeciego dnia.

Apud quas literas obligatorias, praemisso modo recognitas, subscriptiones manuum sequuntur suntque tales: Michał Koszczycz—starosta Zarzycki. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od w. i. p. Michała Koszczycza—starosty Zarzyckiego, do tego dobrowolnego inequitacyinego zapisu, vim et naturam iuris hipothecarii w sobie maiącego, na summę currenti moneta złotych polskich cztyry tysiące, a talarową monetą, licząc talar bity po złotych polskich osim, złotych polskich tysiąc, złotem zaś czerwonym, złoty rachuiąc po złotych siedymnaście groszy osim, złotych polskich tysiąc, in universum złotych polskich sześć tysięcy, z terminem exolucyi w roku przyszłym 1764, dnia dwudziestego trzeciego Apryla, circa acta grodu woiewodztwa Wileńskiego, w Bogu przewielebnemu imci xiędzu Stanisławowi Zakiertowi—ordinis s. Basili magni superiorowi y wszytkim imci xiężom bazylianom Boruńskim danego, według prawa podpisuię się: Józef Antoni Szeluta—komornik powiatu Rzeczyckiego mp. Oczewisto proszony pieczętarz od osoby wyż wyrażoney do tego dobrowolnego inekwicyinego zapisu według prawa podpisuię się: Michał Wyrzykowski—podczasy Inflantski mp. Ustnie y oczewisto proszony pie-

czętarz od osoby wyż wyrażoney do tego obligacyinego zapisu podpisuię się: Alexander Korczowski, sekretarz iego królewskiey mości, pisarz magdeburski Wileński mp. Quae praesentes literae obligatoriae, praemisso modo recognitae etc.

1764 г. Ноября 3 дня.

Изъ книги № 5155, за 1764—1766 г., л. 481.

152. Фундушовая запись отъ Стародубовскаго стольника Абрамовича Лембовской церкви на двѣ уволоки земли.

Стольникъ Стародубовскаго повѣта Францискъ Михаилъ Абрамовичъ, движимый *„наитіемъ св. Духа"*, пожелалъ устроить въ своемъ Крикальскомъ имѣніи, въ Ошмянскомъ повѣтѣ, церковь, и надѣлилъ ее фундушемъ, состоявшимъ изъ двухъ уволокъ земли, въ фольваркѣ Кукишѣ со всѣми строеніями и однимъ крестьянскимъ семействомъ на вѣчныя времена; при этомъ священнику разрѣшены были входы, т. е. ловля рыбъ, пастбища, безплатное пользованіе лѣсомъ на постройки и мельницей. За этотъ фундушъ священникъ обязывался служить за души фундатора и его родныхъ обѣдни.

Sabbatho ante dominicam vigesimam primam post pentecosten, die tertia mensis Novembris, anno Domini millesimo septingentesimo sexagesimo quarto.

Coram nobili officio consulari Vilnensi comparendo personaliter illustris, m. d. Franciscus Michael Abramowicz—dapifer districtus Staroduboviensis, sanus mente et corpore existens, praesentes literas perpetuae fundationis de nova radice factae, parato scripto praeconceptas, in rem et partem ecclesiae Łembowscensis ritus graeco uniti servientes, praevio iuramento, norma, modo ac methodo, in constitutione anni millesimi sexcentesimi trigesimi quinti descriptis, his verbis per se expleto, (sub fide, honore et constientia Deo testor; że taką fundacyą czynię de nova radice z dóbr moich własnych, żadnych pieniędzy za nie nie wziowszy, sine ulle condictamine, ale ex puro zelo et propria mera liberalitate, nie czyniąc nic in fraudem prawa pospolitego) cum introfusius contentis palam ac libere recognovit. Quarum literarum, praemisso modo recognitarum, de verbo ad verbum rescribendo contenta, tenor sequitur talis:

Na większą chwałę Bogu w Tróycy świętey iedynemu. Ja Franciszek Michał Abramowicz—stolnik powiatu Starodubowskiego, czynię wiadomo, komuby praesenter succesuque temporis wiedzieć należało tym moim listem dobrowolnym perpetuae fundationis zapisem, iż munificentissima dona Dei, (któremi Bóg in hemispherio każdego człowieka sufficienter z swoiey nadarza opatrzności, a nay-

dowcipleyszy exprimere nie potrafi koncept, ani naybiegleysze circumscribere niezdoła pióro, żadney od nas reciproce non extendendo rzeczy, ieno żebyśmy wdzięcznemi dobrodzieystw persistendo pańskich omnimodam szukali dusz zbawienia securitatem) do tey wiekopomney zaanimowały moie bogomyślności, gdybym sitiendo łaskawego ziednać sędziego Boga w Tróycy przenayświętszey iedynego, de donis eius, za licencią prawa pospolitego artykułu czterdziestego pierwszego z rozdziału trzeciego, dobrami y w dobrach swych secundum velle disponować, oraz z natchnienia Ducha świętego umyślił w erigowaney de nova radice y poświęconey cerkwi przy gościńcu walnym Połockim, w dobrach mych dziedzicznych, Krykały denominowanych, w powiecie Oszmiańskim, w parafii Duniłowskiey sytuowanych, na nowo uprzywileiowaney słobodzie, Lembowka ab antiquo nazwaney, uczynić fundusz, gdzie ex puro zelo Dei ac unione fidei, non derogando constitutioni roku tysiąc sześćset trzydziestego piątego, installuiąc za prezentami memi, a data praesenti danemi, tandem naturalnych sukcessorów, w tey będącego cerkwi ritus graeci kapłana folwark móy wieczysty, Kukisze prenominowany, we dwóch włokach podług starowiecznych granic, vigore przyznanego od w. imci p. Piotra Dusiatskiego-Rudominy, w. imci p. Adamowi Puciacie w trybunale głównym w. x. Lit. na kadencyi Wileńskiey roku tysiąc sześćset dwudziestego szóstego, Mai dziewiętnastego dnia, na totalne ze wsią Kukisze ograniczenia sytuowany, ze wszelkim zabudowaniem dwornym, browarnym, gumiennym et idgenus z sadem, ogrodami, roystami y lasami, sianożęciami murożnemi y błotnemi, ustępem wszelakim sposobem, ryb łowienia w rzece Smyczycy, z zasiewem żytnym trzydziestu sześciu czwiertek Duniłowskich, z chłopem wieczystym in seorsivitate na półwłoczu osiadłości maiącym, Pawłem Kozaczonkiem, z synami Jankiem y Kondratem, córkami Paluszą y Malanią futuraque proli onego utriusque sexus, z końmi, bydłem, dobytkiem, ruchomością, powinnością, co tydzień dwa dni chłopa, dwa dni żonki, pryhonu z czym każą, nie pociągaiąc abhinc do żadnych gromadzkich, dworskich y publicznych podatków, wszelkiego oraz prócz kollacyi zrzekaiąc się prawa, denique mliwa dziesięciu beczek zboża na potrzebę własną kapłańską we młynach Krykalskich bez miarki lub płaty, wrąb w puszczy Kukiskiey na opał y budowle, pastwisko dla koni y bydła z gromadzkim tamże, wódki pędzenie y piwa warzenie bez żadnych szynków y naymnieyszey arendarskiey w niczym przeszkody dozwalaiąc, inwaliduię et perpetuis nadaię temporibus. In super plac na plebanią przy teyże cerkwi Lembowskiey dla mieszkania y ogródka, gdzie in antiquitate y szpital ufundowany, ad dispositionem parochii należący, wyłączam ad haec chłopów mych Krykalskich, Myszkowskich, Kukiskich, Sorockich, w parafią inkludowawszy, aby iegomość xiądz prezbiter, maiąc curam animarum y we wszytkim bez extorsyi od ludzi swoią administrando professii, nic więcey prorsus nad konstytucyie duchowne, świeckie y fundusz ode mnie sukcessorów y parafianów pretendować y uzurpować nie licencuiąc się, tak iak dopiero się in omni apparatu cerkiew podaie, konserwował y chwałę boską aukcyonuiąc co tydzień we czwartek, iako w dzień targowy mszą świętę iedną, idque usque vixero ad intentionem meam, tandem post decessum meum za duszę moią Franciszka y Katarzyny żony mey, fundatorów w tey bazylice, a drugą mszę świętą za duszę Alexandra, Elzbiety y Eleo-

nory perpetuitate incessanter cum successoribus odprawował, etiam in mementis nas fundatorów in simul Alexandra, Elżbitę y Eleonorę przy ofiarach mieć raczył, tym wieczystym funduszem waruię. Denique takowe cotygodniowe dwie mszy nieustanne cum mementis na potomne y wieczne czasy opisuiąc, sub nullitate beneficii obligi, prorobore ac valore ten móy list dobrowolny wieczysto fundacyiny przy uproszonych ii. panach pieczętarzach podpisuię. Pisan w Krykałach, roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt czwartego, miesiąca Apryla dwudziestego trzeciego dnia.

Apud quas literas perpetuae fundationis, praemisso modo recognitas, subscriptiones manuum sunt tales: Franciszek Abramowicz — stolnik powiatu Starodubowskiego mp. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od wielmożnego iegomości pana Franciszka Abramowicza — stolnika Starodubowskiego, do tego funduszu wieczystego podług prawa podpisuię się: Ludwik Abramowicz— derewniczy y sędzia kapturowy woiewodztwa Wileńskiego. Oczewisto proszony pieczętarz od oyca dobrodzeia mego do tego wieczystego funduszu podług prawa podpisuię się: Antoni Abramowicz mp. Oczewisto proszony pieczętarz od w. i. p. Franciszka Abramowicza—stolnika Starodubowskiego, do tego funduszu wieczystego intus wyrażonego ut iuris est podpisuię się: Antoni Miedzichowski — krayczyc woiewodztwa Wileńskiego mp. Quae praesentes literae perpetuae fundationis, praemisso modo recognitae etc.

1772 г. Января 28 дня.

Изъ книги № 5365, за 1772—1789 г., стр 16—20.

153. Эмфитевтическая запись отъ Виленскаго Троицкаго монастыря Виленскому бургомистру Минкевичу на пустой плацъ въ г. Вильнѣ.

Виленскіе Свято-Троицкіе базиліане съ общаго вѣдома и согласія уступаютъ на вѣчныя времена пустой плацъ на Савичъ улицѣ Виленскому бургомистру Минкевичу по эмфитевтическому праву съ тѣмъ, чтобы Минкевичъ уплачивалъ ежегодно по 2 злотыхъ аренды и несъ всѣ земельныя повинности.

Feria sexta ante dominicam cantate, die decima quinta mensis Maji, anno Domini millesimo septingentesimo septuagesimo secundo.

Coram nobili iudicio advocatiali et scabinali Vilnensi comparendo personaliter admodum reverendus in Christo pater Samuel Nowicki—ordinis divi Basilii magni superior monasterii Vilnensis, sanus mente et corpore existens, praesentes literas perpetuae cessionis abrenuntiationis iuris perpetuae emphyteuseos super aream, certis

suis limitibus in platea Sawicz dicta iacentem, parato scripto praeconceptas, in personam nobilis domini Josephat Minkiewicz, proconsulis Vilnensis, servientes, cum introfusius contentis, nomine suo et nomine totius monasterii sui, ad aedes sanctissimae Trinitatis existentis, palam ac libere recognovit. Quarum literarum, praemisso modo recognitarum, de verbo ad verbum rescribendo contenta, tenor sequitur estque talis:

Ja xiądz Samuel Nowicki, zakonu świętego Bazylego wielkiego starszy y my wszyscy xięża bazylianie klasztoru Wileńskiego, przy cerkwi świętey Trójcy rezydujący, jedna osoba za wszystkie, a wszystkie za jedną poczytając, ręcząc i assekurując się, pod wszystkie niżey wyrażone klauzuły, paragrafy y obowiązki prawne poddając się, oraz one sponte, libere ac benevole na nas samych przyjmując y na sukcessorów naszych xięży bazylianów przyszłych, przy teyże cerkwi świętey Trójcy, w Wilnie, po nas rezydować maiących, wkładając, czyniemy wiadomo każdemu, komuby o tym teraz i w potomne czasy wiedzieć należało, tym naszym dobrowolnym, nieodzownym y nieporuszonym, wieczysto cessyjnym zrzecznym perpetuae emphiteuseos prawem zapisem jegomości panu Józefatowi Minkiewiczowi, burmistrzowi miasta iego królewskiey mości stołecznego Wilna, danym na to: iż co my desuper wyrażeni xięża bazylianie, cały klasztor Wileński, maiąc plac a raczey placik bardzo szczupły nasz własny, antiquitus do bractwa miodowego, przy cerkwi świętey Tróycy fundowanego, należący, potem zaś za łaskawemi przywileiami nayiaśnieyszych monarchów królów polskich, Zygmunta III y Władysława IV na wyżywienie zakonników, przy cerkwi teyże świętey Tróycy mieszkaiących, pozwolony i wiecznemi czasy nadany, w pewnem ograniczeniu, na Sawicz ulicy, tuż przy kamienicy iegomości pana Józefata Minkiewicza situm suum maiący, wolny, swobodny, niczem nieonerowany, żadnym prawem pierwszym, abo pośledniejszym nikomu nie zawiedziony in pacifica possessione nostra dotąd zostaiący, a przez częste konflagraty funditus w zabudowaniu zruinowany, zdezelowany i spustoszały, żadnego pożytku nam i klasztorowi naszemu nie przynoszący, kosztu wielkiego na zabudowanie potrzebuiący, a zważaiąc, że łożenie sumptu na takowe zabudowanie plus damni, quam emolumenti nam y klasztorowi naszemu Wileńskiemu przyniosło by, ex inde consulendo meliori nostro, a przytem używaiąc wolności prawem pospolitym y kanonicznym każdemu bona inulitia iure perpetue emphiteutico komu chcąc, dać irrevocabiliterque postąpić, od siebie alienować pozwoloney, — przeto my xięża bazylianie cały klasztor Wileński, przy cerkwi świętey Tróycy rezydujący, na fundamencie takowego prawa y wolności de unanimi assensu et consilio nostro, także za wiadomością y pozwoleniem wyraźnym wyższych prowincyi naszey superiorów, cały plac nasz wyż wyrażony, nic z onego nie wyłączając, ustąpiliśmy y na wieczne a nieodzowne czasy cedowaliśmy iegomości panu Józefatowi Minkiewiczowi, burmistrzowi Wileńskiemu, samemu y sukcessorom wszystkim y wszystkim iegomości oraz z posessyi naszey użyteczney na zawsze wyzuwaiąc się, w moc, dzierżenie y posessyą et in dominium utile iure perpetuo emphiteutico, w prawie kanonicznem circumscripto, oddaliśmy (salvo nihilominus directo dominio nostro), za summę ex laudemio pochodzącą, do rąk naszych realiter et effective odliczoną y odebranych złotych polskich dwie-

ście, z którego to placu pro recognitione directi dominii nostri ma iegomość pan Minkiewicz y sukcessorowie iegomości każdego roku podatek canon annuus, prawem kanonicznem zwany, po złotych dwa na zawsze et in perpetuum, od nas immutabiliter ustanowiony, do klasztoru naszego Wileńskiego, praevia sui quietatione, w dzień nowego roku święta rzymskiego płacić i oddawać. A tak my xięża bazylianie, cały klasztor Wileński, z odebranej realiter ex laudemio pochodzącey summy wiecznie iegomości pana burmistrza Wileńskiego kwituiąc, żadney salwy, regressu y dominium utile nam samym i sukcessorom naszym do wyż mianowanego placu, excepto iure dominii directi nie zachowuiemy. Wolen tedy i mocen za tym prawem perpetuae emphiteuseos, tak sam iegomość pan Minkiewicz, burmistrz Wileński, iako też y sukcessorowie wszystkie y wszelkie w stopniu iegomości zostawać maiący, tym placem, od nas in perpetuum quoad dominium utile ustąpionym, iako swoją własnością dysponować, według swego upodobania na onym budować, murować, pożytków wszelkich dla siebie wynaydować, komu chcąc dać, darować, przedać, zastawić, zapisać, zamienić, bez żadney od nas teraz a napotym i sukcessorów naszych, takoż superiorów prowincyi y nikogo innego przeszkody y interessowania się. To tylko sobie praecavemus, że jeżeliby aliquo modo chciał iegomość pan Minkiewicz, burmistrz Wileński, albo successores iegomości, ten placik ex possessione sua alienare, tedy to nie wprzódy ma uczynić, aż naszemu klasztorowi, iako dominis directis, de sola alienatione tylko oznaymią y opowiedzą, my zaś, cum successoribus nostris, nie tylko przeszkadzać alienationem mocy mieć nie będziemy, lecz ieszcze od każdego iakikolwiek pretext ścielącego, spokoyną possessyą imci tego placu turbuiącego, za daniem znać sobie swoim własnym kosztem, tyle ile razy potrzeba będzie, u każdego sądu, urzędu y prawa zastępować, ewinkować i bronić powinni będziemy y sukcessorowie nasi obligabuntur, pod troiakiemi zarękami i innemi warunkami, w prawie opisanemi. A pro maiori tego wszystkiego securitate wnosiemy ewikcyą na wszelkie dobra nasze, summy pieniężne, ubique locorum będące, et in futurum znayduiące się, specialiter na kamienice nasze wszelkie y wszystkie, w mieście Wilnie situm suum maiące, z których każdą sub evictionem imci panu burmistrzowi Wileńskiemu y sukcessorom iegomości poddaiemy, z nowym nas samych, a po nas i sukcessorów naszych xięży bazylianów klasztoru Wileńskiego, (in casu w iakimkolwiek punkcie lub paragrafie temu naszemu opisowi contraventionis), ad forum ubiquinarium seculare et spirituale, w wielkiem xięstwie Litewskiem reperibile, adcitationem, gdzie my lub następcy nasi stanąwszy, nie biorąc żadnych excepcyi, dylacyi, nie zakładaiąc ullatenus appelacyi, nie zasłaniaiąc się legalitatibus y żadnych ullo titulo zwanych nie wynayduiąc przyczyn, racyi, na pierwszym wraz terminie peremptorie rozprawić się, zaręki przysądzone, nie schodząc z sądu y urzędu zapłacić, opisowi naszemn in omni zadość uczynić, iudicatom sądowym etiam y w niestaniu do sądu na nas ferowanym, posłusznemi być tenebimur et successores nostri xięża bazylianie Wileńscy tenebuntur, sub paena etiam personalis infamiae et banitionum. A tak chociażby y nie poiednokrotnie zarękę założoną zapłacić przyszło, iednak ten nasz dobrowolny wieczysto zrzeczny, nigdy nieporuszony zapis

in suo robore et valore zostawać ma y powinien będzie. I na tośmy dali ony z podpisem ręki własney y ichmościów panów pieczętarzów, ustnie i oczewisto od nas uproszonych. Pisan w Wilnie, roku tysiąc siedmset siedmdziesiątego wtórego miesiąca Januarii dwudziestego ósmego dnia. Apud quas literas perpetuae cessionis abrenuntiationis iuris perpetuae emphiteuseos, praemisso modo recognitas, subscriptiones manuum sunt tales:

Samuel Nowicki, zakonu świętego Bazylego wielkiego superior mon. Wilen. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od w Bogu przewielebnego imci xiędza Samuela Nowickiego, starszego zakonu świętego Bazylego wielkiego y wszystkich ichmościów xięży bazylianów Wileńskich, ad consilia należących, do tego dobrowolnego, nieodzownego y nieporuszonego wieczysto cessyjnego zrzecznego perpetuae emphiteuseos prawa zapisu, szlachetnemu iegomości panu Józefatowi Minkiewiczowi, burmistrzowi miasta iego królewskiey mości stołecznego Wilna, na rzecz we śrzedzinie wyrażoną danego, podług sonancyi prawa podpisuię się: Piotr Hromowicz, radca iego królewskiey mości miasta Wilna. Ustnie i oczewisto proszony pieczętarz od osoby wyż wyrażoney do tego dobrowolnego wieczysto cessyinego zrzecznego perpetuae emphiteuseos prawa zapisu, na rzecz w nim wyrażoną danego, podług prawa iako pieczętarz podpisuię się: Jan Konczewski, pisarz maydeburyi Wileńskiey mp. Quae praesentes literae cessionis abrenuntiationis iuris perpetuae emphiteuseos, praemisso modo recognitae, sunt actis nobilis iudicii advocatialis et scabinalis Vilnensis inscriptae.

1772 г. Января 28 дня.

Изъ книги № 5365, за 1772—1789 г., стр. II.

154. Эмфитевтическая запись отъ Виленскаго Троицкаго монастыря Виленскому войту Минкевичу на каменный домъ въ г. Вильнѣ.

Виленскіе Св.-Троицкіе базиліане, принимая во вниманіе, что небольшой каменный домъ ихъ на Амбарахъ, подъ названіемъ Сатановичовскаго, совершенно развалился, что ремонтъ его обошелся бы гораздо дороже стоимости самаго дома, вступили въ соглашеніе съ Виленскимъ войтомъ Минкевичемъ и отдали ему оный въ вѣчное арендное содержаніе за 200 зл., съ обязательствомъ уплачивать ежегодно аренды по 2 злота.

Feria sexta ante dominicam cantate, die decima quinta mensis Maji anno Domini millesimo septingetesimo septuagesimo secundo.

Coram nobili iudicio advocatiali et scabinali Wilnensi comparendo personaliter admodum reverendus in Christo pater Samuel Nowicki, ordinis divi Basilii magni superior monasterii Vilnensis, sanus mente et corpore existens, praesentes literas perpetuae cessionis abrenuntiationis iuris perpetuae emphiteuseos super lapideam, antiquitus Satanowiczowska nuncupatam, hic Vilnae certis suis limitibus in Ambaris sub iurisdictione sacrae regiae maiestatis Magdeburiensi Vilnensi situatam, parato scripto praeconceptas, in personam nobilis domini Onufry Minkiewicz, secretarii s. r. maj. advocati Vilnensis servientes, nomine suo et totius monasterii sui, ad aedes sanctissimae Trinitatis existentis, cum introfusius contentis palam ac libere recognovit. Quarum literarum, praemisso modo recognitarum, de verbo ad verbum rescribendo contenta, tenor sequitur estque talis:

Ja xiądz Samuel Nowicki, zakonu świętego Bazylego wielkiego starszy i my wszyscy xięża bazylianie klasztoru Wileńskiego, przy cerkwi świętey Tróycy rezyduiący, iedna osoba za wszystkie, a wszystkie za iedną poczytaiąc, ręcząc y assekuruiąc się pod wszystkie niżey wyrażone klauzuły, paragrafy y obowiązki prawne poddaiąc się, oraz one sponte, libere ac benevole na nas samych przyimuiąc y na sukcesorów naszych xięży bazylianów przyszłych, przy teyże cerkwi świętey Tróycy w Wilnie po nas rezydować maiących, wkładaiąc, czyniemy wiadomo każdemu, komu o tem teraz y w przyszłe potomne czasy wiedzieć należało, tym naszym dobrowolnym, nieodzownym y nieporuszonym wieczysto cessyjnym zrzecznym perpetuae emphiteuseos prawem zapisem iegomość panu Onufremu Minkiewiczowi, wóytowi Wileńskiemu danym, na to: Iż co my desuper wyrażeni xięża bazylianie, cały klasztor Wileński, maiąc kamieniczkę małą, naszą własną, antiquitus Satanowiczowska zwaną, w pewnem ograniczeniu na Imbarach kramnych między kamienicą ieymość pani Elżbiety Minkiewiczowey, wóytowey Wileńskiey, a kamienicą plebańską situm suum mającą, wolną, swobodną, niczem nie onerowaną, żadnym prawem pierwszym albo poślednieiszym nikomu nie zawiedzioną, in pacifica possessione nostra dotąd zostaiącą, a przez częste konflagraty funditus zruynowaną, zdezelowaną y spustoszałą, żadnego pożytku nam y klasztorowi naszemu nie przynoszącą, reparacyi wielkiey y kosztu wielkiego na to potrzebuiącą, a zważaiąc, że łożenie sumptu na takową reparacyą plus damni, quam emolumenti nam y klasztorowi naszemu Wileńskiemu przyniosło by, exinde consulendo meliori nostro, a przy tym używaiąc wolności, prawem pospolitym y kanonicznym każdemu bona inutilia iure perpetuo emphiteutico komu chcąc dać, irrevocabiliterque postąpić, od siebie alienować pozwoloney: przeto my xięża bazylianie, cały klasztor Wileński, przy cerkwi świętey Tróycy rezyduiący, na fundamencie takowego prawa y wolności, de unanimi assensu, et consilio nostro, takoż za wiadomością y pozwoleniem wyraznym wyższych prowincyi naszey superiorów, całą kamieniczkę naszą wyż wyrażoną, nic z oney nie wyłączaiąc, ustąpiliśmy y na wieczne a nieodzowne czasy cedowaliśmy iegomość panu Onufremu Minkiewiczowi, wóytowi Wileńskiemu, samemu y sukcessorom wszelkim y wszystkim iegomości, oraz z posessyi naszey użyteczney nazawsze wyzuwaiąc się, w moc, dzierżenie y posessyą et in dominium utile iure

perpetuo emphiteutico, w prawie kanonicznem circumscripto, oddaliśmy (salvo nihilominus directo dominio nostro) za summę ex laudemio pochodzącą, do rąk naszych realiter et effective odliczoną y odebraną, złotych polskich dwieście, dico złt. pol. 200; z którey to kamieniczki pro recognitione directi dominii nostri ma iegomość pan Minkiewicz y sukcessorowie imci każdego roku podatek canon annuae, prawem kanonicznem zwany, po złotych dwa co rocznie, nazawsze et in perpetuum od nas immutabiliter ustanowiony, do klasztoru naszego Wileńskiego, praevia sui quietatione, w dzień nowego roku święta rzymskiego płacić y oddawać. A tak my xięża bazylianie, cały klasztor Wileński z odebraney realiter ex laudemio pochodzącey summy wiecznie iegomość pana wóyta Wileńskiego kwituiąc, żadney salwy, regressu y aktorstwa nam samym y sukcessorom naszym przyszłym xiężom bazylianom Wileńskim do wyż mianowaney kamieniczki excepto iure dominii directi nie zachowuiemy. Wolen tedy y mocen za tem prawem perpetuae emphiteuseos tak sam iegomość pan Minkiewicz — wóyt Wileński, iako też y sukcessorowie wszystkie y wszelkie, w stopniu imci zostawać maiące, tą kamieniczką od nas in perpetuum, quoad dominium utile ustąpioną, iako swoią własnością dysponować, według swego upodobania in melius reparować, pożytków wszelkich dla siebie wynaydować, komu chcąc dać, darować, przedać, zastawić, zapisać, zamienić, bez żadney od nas teraz, a napotem y sukcessorów naszych xięży bazylianów klasztoru Wileńskiego, takoż superiorów prowincyi y nikogo innego przeszkody y interesowania się. To tylko sobie praecavemus, że ieżeliby aliquo modo chciał iegomość pan Minkiewicz, wóyt Wileński, albo successores imci tę kamieniczkę ex possessione sua alienare, tedy to nie wprzódy ma uczynić, aż naszemu klasztorowi, iako dominis directis, de sola alienatione tylko oznaymią y opowiedzą, my zaś cum successoribus nostris nie tylko przeszkadzać alienationem mocy mieć nie będziemy, lecz ieszcze od każdego iakikolwiek pretext ścielącego, spokoyną possessyą imci tey kamieniczki turbuiącego, za daniem znać sobie swoim własnym kosztem, tyle ile razy potrzeba będzie, u każdego sądu, urzędu y prawa zastępować, ewinkować y bronić powinni będziemy y sukcessorowie nasi obligabuntur, pod troiakiemi zarękami y innemi warunkami w prawie opisanemi. A pro maiori tego wszystkiego securitate wnosiemy ewikcyą na wszelkie dobra nasze, summy pieniężne, ubique locorum będące, et in futurum znayduiące się, specialiter na kamienice nasze wszelkie y wszystkie w mieście i. k. m. Wilnie situm suum maiące, z których każdą sub evictionem imć panu wóytowi Wileńskiemu y sukcessorom imci poddaiemy, z wolnym nas samych, a po nas y sukcesorów naszych xięży bazylianów klasztoru Wileńskiego, (in casu w iakimkolwiek punkcie, lub paragrafie temu naszemu opisowi contraventionis), ad forum ubiquinarium seculare et spirituale, w wielkiem xięstwie Litewskiem reperibile, adcytowaniem, gdzie my, lub następcy nasi stanowszy, nie biorąc żadnych excepcyi, dylacyi, nie zakładaiąc ullatenus appelacyi, nie zasłaniaiąc się legalitatibus y żadnych ullo titulo zwanych nie wynayduiąc przyczyn, racyi, na pierwszym wraz terminie peremtorie rozprawić się, zaręki przysądzone, nie schodząc z sądu y urzędu, za-

płacić, opisowi naszemu in omni zadość uczynić, iudicatom sądowym, etiam y w niestaniu do sądu na nas ferowanym, posłusznemi być tenebimur, et successores nostri xięża bazylianie Wileńscy tenebuntur, sub paena etiam personalis infamiae et banitionum. A tak chociażby y nie poiednokrotnie zarękę założoną zapłacić przyszło, iednak ten nasz dobrowolny wieczysto-zrzeczny, nigdy nieporuszony zapis, in suo robore et valore zostawać ma y powinien będzie. I natośmy dali ony z podpisem ręki własney y ichmościów panów pieczętarzów, ustnie y oczewisto od nas uproszonych. Pisan w Wilnie, roku tysiąc siedmsetnego siedmdziesiątego wtórego, miesiąca Januarii dwudziestego ósmego dnia.

Apud quas literas perpetuae possessionis abrenuntiationis iuris perpetuae emphiteuseos, praemisso modo recognitas, subscriptiones manuum sequuntur tales:

Samuel Nowicki, zakonu świętego Bazylego wielkiego superior monasteru Wileńskiego. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od w Bogu przewielebnego imci xiędza Samuela Nowickiego, starszego zakonu świętego Bazylego wielkiego y wszystkich ichmościów xięży bazylianów Wileńskich, ad consilia należących, do tego dobrowolnego, nieodzownego y nieporuszonego wieczysto cessyinego, zrzecznego perpetuae emphiteuseos prawa zapisu na kamieniczkę małą, antiquitus Satanowiczowska zwaną, w pewnem ograniczeniu na Imbarach situm suum maiącą, wielmożnemu imci panu Onufremu Minkiewiczowi, sekretarzowi iego królewskiey mości, wóytowi Wileńskiemu danego, podług sonancyi prawa pospolitego podpisuię się: Piotr Hromowicz, radca miasta Wilna m. p. Ustnie i oczewisto proszony pieczętarz od osoby wyż wyrażoney, do tego dobrowolnego wieczysto cessyinego, zrzecznego perpetuae emphiteuseos prawa zapisu, na rzecz w nim wyrażoną danego, podług prawa iako pieczętarz podpisuię się: Jan Konczewski, pisarz maydeburyi Wileńskiey m. p.

Quae praesentes literae perpetuae cessionis, abrenuntiationis iuris perpetuae emphiteuseos, praemisso modo recognitae, sunt actis nobilis iudicii advocatialis et scabinalis Vilnensis inscriptae.

1772 г. Апрѣля 16 дня.

Изъ книги № 5365, за 1772—1789 г., стр. 7.

155. Мировая сдѣлка между Виленскимъ войтомъ Минкевичемъ и Троицкимъ монастыремъ касательно каменнаго дома въ г. Вильнѣ.

Наслѣдники Виленскаго гражданина Огурцевича учинили противъ Св. Троицкихъ базиліанъ искъ, будто эти послѣдніе незаконно владѣютъ каменнымъ домомъ въ Вильнѣ, называющимся Огурцевичовскимъ; искъ этотъ былъ веденъ въ различныхъ судебныхъ инстанціяхъ; но такъ какъ у наслѣдниковъ Огурцевича не было никакихъ письменныхъ документовъ, а базиліане представили подлинные документы, что каменный домъ Огурцевичовскій принадлежалъ имъ уже издавна то они и выдали базиліанамъ настоящую запись въ неимѣніи къ нимъ претензій подъ тройными заруками.

Feria sexta ante dominicam cantate, die decima quinta mensis Mai, anno Domini millesimo septingentesimo septuagesimo secundo.

Coram nobili iudicio advocatiali et scabinali Vilnensi comparentes personaliter nobiles domini Onuphrius, secretarius sacrae regiae maiestatis advocatus, et Josaphat, praeconsul Vilnensis, Minkiewiczowie, fratres inter se germani, sani mente et corpore existentes, praesentes literas perpetuae combinationis quietationis, parato scripto praeconceptas, in personas admodum reverendi in Christo patris Samuelis Nowicki, superioris ac omnium religiosorum in Christo patrum ordinis sancti Basilii magni monasterii Vilnensis, ad aedes ss. Trinitatis existentis servientes, cum introfusius contentis, palam ac libere recognoverunt. Quarum literarum, praemisso modo recognitarum, de verbo ad verbum rescribendo contenta, tenor sequitur estque talis: My Onufry—sekretarz iego królewskiey mości, wóyt Wileński, Jozafat—burmistrz miasta Wilna, Minkiewiczowie, bracia rodzeni, iedna osoba za drugą, a druga za iedną ręcząc, poczytaiąc y assekuruiąc się pod wszystkie niżey wyrażone vadia, zaręki y obowiązki prawne podlegaiąc y one na nas samych y na sukcessorów naszych benevole wkładaiąc y przyimuiąc, czyniemy wiadomo każdemu, komu o tem teraz y na potym wiedzieć należało, tym naszym dobrowolnym, nigdy nieporuszonym wieczysto ugodliwym, kwitacyinym zapisem w Bogu przewielebnemu imci xiędzu Samuelowi Nowickiemu, zakonu świętego Bazylego wielkiego starszemu y wszystkim wielebnym i. xx. bazylianom klasztoru Wileńskiego, przy cerkwi świętey Tróycy rezyduiącym, danym na to, iż co my desuper wyrażeni Minkiewiczowie, będąc legitimi successores dóbr wszelkich y wszystkich post decessum imć panów Ohurcewiczów, obywatelów Wileńskich, wszystkich w mieście Wilnie powietrzem odumarłych y iako post extinc-

tum nomen onych, na nas Minkiewiczów spadłych y przynależących, a lubo nie maiąc dokumentów żadnych iuris et posessionis na kamienicę, Ohurcewiczowską zwaną, w mieście Wilnie w pewnem ograniczeniu, idąc z rynku do Ostrey y Subacz bram, po lewey ręce na rogu stoiącą, ad praesens in posessione i. xięży bazylianów Wileńskich zostaiącą, supponendo iednak ex solo titulo nazwiska Ohurcewiczowskiego, być takowę kamienicę aktualną y wieczystą Ohurcewiczowską, perconsequens successive na nas spadaiącą, a przez ichmościów xięży bazylianów indebite possydowaną; ex his tedy solis motivis de illegitima possessione, y do produkowania dokumentów tychże ichmościów xięży bazylianów, my Minkiewiczowie ex prima instantia, iako ex fundo civitatensi do urzędu burmistrzowskiego Wileńskiego adcytowaliśmy, w którym sądzie dla różnych przyczyn nie mogąc finem assequi, exinde do sądów assesorskich wielkiego xięstwa Litewskiego, a potym do konfederacyi wielkiego xięstwa Litewskiego, stante protunc interregno, zapozwaliśmy. A tak in traktu takowego procederu, unikaiąc ex utraque parte dalszych klótni y expensów prawnych, ad media amicabilia tak ichmość xięża bazylianie, iako y my Minkiewiczowie zabraliśmy się, gdzie za pokazaniem przez ichmościów xięży bazylianów dokumentów authentycznych wszelkich, iuris et possessionis na tę kamienicę służących, ponieważ takowa kamienica iaśnie okazała się być zdawna do aktorstwa y dziedzictwa ichmościów legitime należącą, a nie Ohurcewiczowską, a przytym gdy possesionem suam non interruptam aż do tych czasów dowiedli;— więc my Minkiewiczowie, z produkowanych dokumentów uznaiąc realitatem aktorstwa posessyi y wieczności ichmościom xięży bazylianom klasztoru Wileńskiego kamienicy superius wyrażoney y oną za aktualną własną ichmościów approbuiąc, a zatem wszelkie indirecte przez nas uformowane sukcessye et in solo titulo Ohurceviciano, nie zaś na dokumentach funduiące się, aktorstwo insimul z całym in omni foro zaszłym procederem kassuiemy, annihiluiemy, umarzamy, za nieważny uznaiemy, z ksiąg eliminować pozwalamy y iuż za eliminowany poczytamy; eoque intuitu za wiecznych aktualnych aktorów, dziedziców y possessorów takowey kamienicy ichmościów xięży bazylianów klasztoru Wileńskiego na zawsze czyniemy y uznawamy, żadney sobie y sukcessorom swoim salwy, akcessu, regressu do dochodzenia kamienicy, superius wyrażoney, nie zachowuiemy, pod troiakiemi zarękami y innemi paenami, w prawie pospolitym opisanemi. Owszem od każdego, proceder takowy teraz skasowany wszczynaiącego y spokoyną posessyą ichmościów turbuiącego, za daniem znać sobie, tyle ile razy potrzeba będzie, u każdego sądu, urzędu y prawa naszym własnym kosztem zastępować, bronić y ewinkować powinni będziemy et successores nostri tenebuntur. A pro maiori tego wszystkiego securitate ewikcyą na wszelkie dobra nasze leżące, ruchome, summy pieniężne, ubique locorum będące, a specialiter na kamienicy nasze, na Sawicz ulicy y na Imbarach situowane, wnosiemy y opisuiemy. In casu zaś naruszenia y niedotrzymania w iakim kolwiek punkcie lub paragrafie takowego naszego wieczysto kwitacyinego nieporuszonego zapisu, pozwalamy nas samych y sukcessorów naszych ad forum ubiquinarium, w wielkiem xięztwie Litewskiem reperible, pozwem lub zakazem adcytować, gdzie my stanowszy, abscissis omnibus dilationibus, appelatio-

nibus et beneficiis iuris, rozprawę finalną przyiąć, troiakie zaręki, nie schodząc z sądu zapłacić, opisowi teraźnieyszemu y wszelkim wyrokom sądowym in omni zadość czynić powinni będziemy y sukcessorowie nasi obowiązani będą. I na toś my dali ten nasz dobrowolny, wieczysto kwitacyiny, ugodliwy, nigdy nieporuszony, zapis, z podpisem rąk naszych y ichmościów panów pieczętarzów, ustnie y oczewisto od nas uproszonych. Pisan roku tysiąc siedmset siedemdziesiątego wtórego, miesiąca Aprila szesnastego dnia. Apud quas literas perpetuae combinationis quietationis, praemisso modo recognitas, subscriptiones manuum sunt tales:

Onufry Minkiewicz, sekretarz iego królewskiey mości, wóyt Wileński. Josaphat Minkiewicz—burmistrz Wileński m. p.

Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od wielmożnych imci panów Onufrego Minkiewicza, sekretarza iego królewskiey mości, wóyta, y Jozafata Minkiewicza, burmistrza Wileńskich, do tego dobrowolnego, nigdy nieporuszonego, wieczysto ugodliwego kwitacyinego zapisu na rzecz, we śrzedzinie wyrażoną, w Bogu przewielebnemu imci xiędzu Samuelowi Nowickiemu, zakonu świętego Bazylego wielkiego starszemu y wszystkim wielebnym ichmć xięży bazylianom klasztoru Wileńskiego, przy cerkwi świętey Tróycy rezyduiącym, danego, podług prawa podpisuię się: Piotr Hromowicz, radca iego królewskiey mości miasta Wilna m. p.

Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od osób wyż wyrażonych do tego dobrowolnego, wieczysto ugodliwego, kwitacyinego zapisu, na rzecz w nim wyrażoną danego, podług prawa iako pieczętarz podpisuię się: Jan Konczewski, pisarz maydeburyi Wileńskiey m. pp.

Quae praesentes literae perpetuae combinationis quietationis, praemisso modo recognitae, sunt actis nobilis iudicii advocatialis et scabinalis Vilnensis inscriptae.

1774 г. Сентября 3 дня.

Изъ книги № 5157, за 1774—1779 г., л. 78.

156. Жалоба митрополитовъ Володковича и Шептицкаго на Виленскаго мѣщанина Пилипа Фіалковскаго о захватѣ имъ плацовъ, принадлежавшихъ церкви св. Георгія въ г. Вильнѣ.

Ловчій Волковыскаго повѣта Пукшта Клявзгейловичъ отъ имени Кіевскихъ митрополитовъ Володковича и Шептицкаго (номината) внесъ протестацію, что не смотря на декретъ ассесорскаго суда и присягу Коленды, которыми опредѣлены были церковныя земли въ Вильнѣ, Виленскій магистратъ и въ частности мѣщане не перестаютъ захватывать этихъ земель; такъ въ 1774 году мѣщанинъ Филиппъ Фіалковскій захватилъ часть церковнаго погоста при церкви св. Юрія, разобралъ заборъ и нанесъ тяжелые побои церковной юрисдичанкѣ.

W sobotę dnia trzeciego miesiąca S-bra, roku Pańskiego tysiąc siedemset siedmdziesiąt czwartego.

Do xiąg szlachetnego urzędu iego królewskiey mości burmistrzowskiego radzieckiego Wileńskiego, przybywszy osobiście

imć pan Michał Antoni Klauzgeyłowicz Pukszta, łowczy powiatu Wołkowyskiego, imieniem iaśnie wielmożnych imć xx. Felicyana Wołodkowicza, arcybiskupa, metropolity całey Rusi, Włodzimierskiego y Brzeskiego biskupa, Leona Ludwika Szeptyckiego—biskupa Lwowskiego, metropolity całey Rusi z następstwem, koadiutora, tudzież y wielmożnego imć xiędza Franciszka Modzolewskiego—officyała generalnego y proboszcza Wileńskiego, przychylaiąc się do praw na stronę pryncypałów swoich służących, tudzież manifestów eo nomine po różnych aktach, in ante poczynionych, providendoque indemnitati placów poświętnych, przez pobożnych fundatorów, do cerkwi św. Jerzego męczennika Wileńskiey dobroczynnie nadanych, przeciwko sławetnemu Filipowi Fiałkowskiemu, miasta iego królewskiey mości Wilna obywatelowi, y innym do tegoż interesu tyczącym się y konnexyą maiącym, iako nayuroczyściey protestuie się, oraz przeciw manifestom strony przeciwney remanifestuie się w ten sposób:

Iż obżałowany sławetny Filip Fiałkowski, po spustoszoney per hostica et temporum calamitates cerkwi świętego Jerzego męczennika, za bramą Ostrą, na ulicy Rosa nazwaney niegdyś sytuowaney, na iuryzdyce, iako obloquuntur teyże cerkwi służące dokumenta, suo loco et tempore okazać się maiącą, a mianowicie, prout obloquitur dekret sądów iego królewskiey mości relacyinych in anno tysiącznym sześćsetnym siedemdziesiątym, dnia dziewiętnastego Maji nastąpiony, tudzież in anno mox sequenti tysiącznym sześćsetnym siedemdziesiątym pierwszym, dnia dwudziestego wtórego Marca, przez deputowanych od iego królewskiey mości komisarzów placów cerkwi świętego Jerzego exdywizya y specyfikacya numerum tychże placów et situm circum circa cerkwi świętego Jerzego rozległych wyrażaiąca, corporali iuramento przez iaśnie wielmożnego Gabryela Kolendę, natenczas metropolitę całey Rusi ewinkowana, y poślednieyszym dekretem sądów tychże iego królewskiey mości relacyinych oczewistym z magistratem Wileńskim y całem pospólstwem miasta iego królewskiey mości Wilna ferowanym, in perpetuum aprobowana; niemniey poślednieysze wyż namienionym podobne dowody za prawną konwikcyą, czyli innym prawem, lepiey sobie wiadomym, nabywszy pewnego placu, od sławetnych Jeznych obywatelów Wileńskich possydowanego, mimo wyż nadmienione dokumenta y prawa, czyniąc wbrew naywyższey powadze y trwałości dekretów relacyinych, nietylko dopiero wspomniony plac z natury poświętny y własności cerkwi świętego Jerzego, oraz władzy oną rządzącey wyzuć, a do prawa maydeburskiego mieyskiego y własności swey przyłączyć usiłuie, ale co większa przestępuiąc granicę y termin tego placu, w intromissyi swoiey wyraźnie oznaczony, uniosłszy się coraz większym na place świątnicy boskiey appetytem, y ten nad prawo bozkie y ludzkie oraz wszelką przystoyność, tudzież nad wolą, intencyą y obowiązki, przez fundatorów założone, przekładaiąc do bliższego placu poświętnego, do nadmienioney cerkwi świętego Jerzego męczennika należącego, bez żadnego prawa, ani nawet sine colorato titulo, wdzierać się sposobem gwałtownym y uczynkowym y ten plac sobie przywłaszczać zaczął, którey intruzyi gdy z ramienia iaśnie wielmożnego metropolity całey Rusi, właściwego y należytego tey cerkwi pasterza y rządcy, od namiestniczey onego władzy zaraz w początkach opierać się y przeszkadzać z mocy prawa swego y przysięgi stan duchowny, do nie-

utracenia dóbr świątnicom boskim nadanych, obowiązuiącey zaczętą, natychmiast wyż wspomniony obżałowany, chcąc swoią gwałtowność prewencyą pokryć, szarpiąc własność świątnicy Bożey, a ieszcze skwircząc wyiednał z sądów iego królewskiey mości nadwornych assessorskich mandat czyli żałobę, zadaiąc iakoby uczynioną sobie expulsyą, a bynaymniey ani do aprobowania prawa swego na ten plac przywłaszczony, ani posessyi przynaymniey iakiey kolwiek spokoyney, która podług praw y naturalnego światła rozumu expulsyą poprzedzać powinna, nie zabieraiąc się y za żałobą na gołosłowne y opaczne swoie expozycye, bez żadney na gruncie inkwizycyi, bez wyprobowania, iako się dopiero nadmieniło, poprzedzaiącey possessyi, dekret reinductionis cum penalitatibus otrzymał; co większa na tym dekrecie, acz pryncypałom żałuiącego uciążliwym, nieprzestaiąc, nad opis y wymiar poślednieyszey, przez komisarzów z pomienionego dekretu wyznaczonych, reindukcyi, część parkanu, przez reinduktorów rozrzuconego, iterum na gruncie poświętnym postawił, placu nazwanego Łowkiańskiego dla napaści y grabieży nie grodzi, w dworku swoim żadnego nigdy nie chował y nie chowa gospodarza, iuryzdyczanom cerkiewnym różne przykrości czyni, mniemaną łąkę w czasie zwyczaynym nie zatknąwszy y swemi końmi popasłszy, na cerkiewnych iuryzdyczan zwalaiąc, onym za to umartwienia czyni, płoty na gruncie poświętnym podcinać przegraża się, sławetną Józefową primi voti Kobelewiczową, adpraesens Galimską, iuryzdyczankę cerkiewną, na dniu dziewiątym miesiąca Augusta, roku teraźnieyszego 1774, iako obszerniey obloquitur obdukcyia oto przed aktami maydeburskiemi czyli wóytowskiemi zeznana, horrendissime pobił. O takową więc oczewistą y znaczną świątnicy bożey udziałaną krzywdę, oraz dekretom wyż nadmienionym na stronę iaśnie wielmożnych pryncypałów y cerkwi świętego Jerzego służącym kontrawencyą, o niesprawiedliwe oczernienie y expulsyi ze dworku quondam Jeznianskiego zadanie, tudzież nieprawne, ut deductum, reindukcyi otrzymanie y inne wyż nadmienione gwałtowności, na fundamencie statutu wielkiego xięztwa Litewskiego, konstytucyi executionis iurium et seorsive anni 1726 y innych contra calumniatores opisanych, zachowuiąc o to wszystko salvam in foro competenti actionem, nomine quorum supra iterum adque iterum protestuie się y remanifestuie, salva praesentis manifestationis et remanifestationis suae ampliatione et melioratione, prosząc o przyięcie oney do akt ninieyszych ingrossowania, co y otrzymał etc. Quod est connotatum.

1776 г. Мая 1 дня.

Изъ книги № 5365, за 1772—1789 г., стр. 393.

157. Контрактъ, по которому настоятель Виленской Николаевской церкви отдаетъ въ трехлѣтнее арендное содержаніе Виленской же мѣщанкѣ Литковской квартиру въ церковномъ домѣ возлѣ Воскресенской церкви.

Настоятель Виленской Никольской церкви вступилъ въ соглашеніе съ Виленской же мѣщанкой Литковской, по которому отдаетъ ей за 20 талеровъ въ арендное пользованіе квартиры въ церковномъ домѣ возлѣ Воскресенской церкви, находящейся на углу Стекляной улицы. Въ это время Воскресенская церковь находилась уже въ развалинахъ.

Feria sexta die secunda mensis Mai, anno Domini millesimo septingentesimo septuagesimo septimo.

Coram actis nobilis iudicii advocatialis et scabinalis Vilnensis comparendo personaliter spectabilis dominus Antonius Litkowski, praesentes literas contractus, parato scripto praeconceptas, cum introfusius contentis ad acta obtulit. Quarum literarum, praemisso modo ad acta oblatarum, de verbo ad verbum rescribendo contenta, tenor sequitur estque talis:

Ja, niżey na podpisaniu ręki moiey wyrażony, czynię wiadomo tym moim kontraktem, ieymci pani Zofii Litkowskiey danym na to: iż co ia, maiąc przy cerkwi Woskreseńskiey, in ruderibus zostaiącey, na rogu Szklanney ulicy situowaney, stancyiki dwie, iedną na dole, drugą na górze, z których stancyi prowent dla szczupłych dochodów cerkwi świętego Mikołaia z dawnych czasów do parochów y administratorów teyże cerkwi świętego Mikołaia nieprzerwanie należał, takowe stancye z pustek wyreperowane y procederem prawnym windykowane, okna dobre teraz, piec, drzwi dwoie na zawiasach z klamkami, zasuwkami, okienicą y piwnicą kontraktem arendownym podałem w posessyą wyż rzeczoney imci pani Litkowskiey na lat trzy, od daty ninieyszey po sobie idące, za summę corocznie po talarów bitych dwadzieścia, dwiema ratami wypłacać się maiącą, prócz zaś solucyi pieniężney każdych świąt Wielkiey nocy y Bożego narodzenia taż imci pani Litkowska ma się znać na dyskrecyi akkomodowania się, na dowód czego takowy kontrakt podpisem ręki mey stwierdzam. Dat. w Wilnie, roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt szóstego, miesiąca Maia pierwszego dnia.

Apud quas literas contractus, praemisso modo ad acta oblatas, subscriptio manus sequitur talis: Ja Antoni Modzelewski—officyał y proboszcz cerkwi ś. Mikołaia Wileńskiey m. p. Tysiąc siedmset siedmdziesiąt szóstego przy tymże kontrakcie danym ode-

brałem półroczną ratę talarów bitych dziesięć, z których kwituię. Xiądz Modzelewski m. p. Tysiąc siedmset siedmdziesiąt szóstego dnia dwudziestego trzeciego Septembra w Wilnie iterum imci pani Litkowska ratę półroczną wypłaciła talarów bitych dziesięć, którą kwituię. Xiądz Modzelewski m. p.

Quae praesentes literae contractus, praemisso modo ad acta oblatae, sunt actis nobilis iudicii advocatialis et scabinalis Vilnensis inscriptae.

1779 г. Марта 8 дня.

Изъ книги № 5157, за 1774—1779 г., л. 1024.

158. Инвентарное описаніе каменныхъ домовъ и имѣнія Свиранъ, принадлежащихъ Виленскому Троицкому монастырю.

Въ этомъ документѣ перечисляется разное недвижимое имущество Троицкихъ базиліанъ, какъ то: 7 каменныхъ домовъ въ Вильнѣ, деревянные дома и плацы съ арендой, и имѣніе Свираны, съ принадлежащими къ нему фольварками и крестьянами.

Feria secunda die octava mensis Martii, anno Domini millesimo septingentesimo septuagesimo nono.

Coram actis nobilis officii consularis Vilnensis comparendo personaliter admodum reverendus pater Dalmatius Zaniewicz, ordinis sancti Basilii magni causarum monasterii Vilnensis eiusdem ordinis procurator, praesentes literas inventarii lapidearum et praedii Swirany, parato scripto praeconceptas, cum introfusius contentis ad acta obtulit. Quarum literarum, praemisso modo ad acta oblatarum, de verbo ad verbum rescribendo contenta, tenor sequitur talis:

Kamienice monasterskie w mieście Wileńskiem, roku tysiąc sześćset siedmdziesiątego wypisane z inwentarza starego per Josephum Pietkiewicz: *Kamienica pierwsza* w Rybnym końcu, którey połowicę nazywaią Sapieżyńską, pod prawem ziemskiem, połowa pod mieyskiem, teraz Szreyder pasamannik trzyma, y płaci z części Sapieżyńskiey, zaczoł tego roku płacić florenos trzysta, z drugiey części sto piędziesiąt, ale za lat cztery podług kontraktu więcey czynić będzie. *Druga* świętey Piatnicy, gdzie mieszkań na ziemi czworo iuż, a na górze czworo, a teraz sześć y kramek cztery, piwnica gdzie bednarz mieszka y druga piwnica dla piwa, sklepik też przy wrotach. *Trzecia* kamienica przy Ostrey bramie, na dole dwoie mieszkania y w tyle piekarnia, na górze troie mieszkania, siemiernia pod spodem y sklepik dla solennika, czyni teraz półtorasta złotych.

Czwarta kamienica na Imbarach Sataniczowska, w kontrakcie ieszcze zostaie u pana Chalkiewicza, tylko czyni złotych sto, ieszcze ma do wytrzymania z lat dziesiątek. *Piąta* kamieniczka na Końskiey ulicy, przy tylnych wrotach monasterskich Samuel płaci florenos dziewiędziesiąt trzy. Za Ostrą bramą y ulicą ogród płaci Woyciech florenos dwanaście. Za Trocką ulicą blizko Zboru, na gruncie y placu monasterskim, zdawna dom Krzysztofa Garbarzowa, płaci florenos cztery na święty Marcin. Za Subacz bramą plac y ogród między Wołowym Okiem y Lochkim Duchem, tyłem się opiera o cegielnię dyzunicką, a głową ku ulicy leży, w tyle cerkwi y ogrodu naszego. Dom Witoltowiczowski na ulicy Ostrey, od tego domu płacą co rok Februarii secunda groszy pięndziesiąt, ten czyni dosyć zawsze. Domek podle wrota w tyle ogrodu monasterskiego, Zygmuntowicz swóy y Hayducki plac trzyma, od dwóch płaci Cybulski z iednego placu, iako sam powiada, Tomkiewicz podle Cybulskiego: ci nic nie dali od woyny. Łunkiewicz tył kamienicy swoiey y piekarnie na dwóch placach, nic od woyny nie płacił. Ci wszyscy powinni płacić z każdego placu, iako y z placu Witoldowiczowskiego. Bo to począwszy od placu Witoldowiczowskiego triangulo idzie grunt y placy monasterskie aż do kamieniczki teraz nowey Łunkiewiczowskiey y owszem miałoby iść od szpitala aż do Ostrey bramy nemine excipiente, aż do tego domku, co w końcu zaułku tangente cmentarza naszego y ogrodu, ale factionibus y też iniquitate temporum et belli, iako się to zawaliło niewiem, constat iednak, że to była insuła cała święto-Troiecka, quoad fundum wszystka y cała. Domek Bazylego Woyciechowicza w ogrodzie monasterskim nie podlega ani podymnemu, ani żadnym ciężarom mieyskim, iako y piekarnia nasza, bo posadzony w ogrodzie, iako stróż ogrodu monasterskiego, płaci florenos pięć na Boże narodzenie. Łukiszki Salcewiczowskie po woynie pustuią, ogrodziłem iednakże y czynią tego roku florenos dziesięć.

InwentarzSwiran. Dwór Świranski. Tysiąc sześćset siedmdziesiątego drugiego. Koni teraz dwa, krów, cieląt, owiec, świni, gęsi, kur, kaczek, gołębi par, browar, kocioł piwny, czapka y trąb trzy, młyn domowey tylko wygodzie, karczma Świrańska florenos sto. Karczma Olszańska florenos trzydzieści. Grunta młynarskie florenos trzynaście. Boiarze pancerni w Popkach dway płacą florenos dwadzieścia pięć; boiarze insi płacą na rok po złotych dwanaście, y groszy piętnaście, tłok dwanaście, drog trzy na rok maią odprawić, gdzie potrzeba ukaże, z pustek po czworo kurów w rok powinni dać, na co y kwity powinni mieć; także za sianożęć powinni dawać pieniądze; włoczebne y kolendę każdy powinien dać; iak wiele ma kto koni,tak wiele drew powinien przywieść każdey zimy; kto koła robi, każdy powinien dać do klasztoru po 4koła z wozem. Poddani tey maiętności, w roku tysiąc sześćset siedmdziesiąt czwartym spisani. *Swirany*: Jan Widuta ma synów dwóch. Woyciech Wolan syn Krzysich tysiąc sześćset siedmdziesiąt trzeciego osiedli. Jan Gugieła osiadł roku tysiąc sześćset siedmdziesiąt czwartego, teraz Syrwidy, Stanisław Widuta, ma syna. Alexy Rusak, ma synów dwóch dorosłych. Fiedor Rusak syna ma. Grygier, Roman Potapowicz, nowik tysiąc sześćset siedmdziesiąt czwartego. *Żemontele*: Jakub Bazul, Józef Zełayć, Woyciech Zemła, Jan Sawołowicz,

Mikołay, szwagier Woyciecha, Nowik. *Zemły*: kusznierz Zegarzyn, Januk Aczkołayć, Wilkryć, Marcin Kuchta, Adam Aczkołayć, kolesniki. *Klimowszczyzna*: Szymuk Zemła. *Wołkogale*: Andruk Tumas, Woyciech Okulewicz, Jan Krzysztof Nowik. *Tumasy:* Baranowski boiarzyn, Mikołay Tumas boiarzyn. *Tatarszczyzna:* Adam Tumas cieśla. *Szutnie:* Śniło Hanc. *Zarowszczyzna*: Marcin Adamowicz tego roku tysiąc sześćset siedmdziesiąt czwartego osiadł. *Stara wieś*: Stanisław z bratem slosarze, boiarze w iedney chacie, Stanisław boiarzyn drugi, Kowszyk, Łukianczyk, Szuszmar, Jan Gudołowicz, Nowik, Szymok dziadek. *Lukoszowszczyzna, Miedniki*: Karczma płaci złotych trzydzieści, w *Królach* włoka gruntu y sianożęć alias Pieskuny dicatur. *Rudkowszczyzna*, boiarze: Hryszko Alexandrowicz, Mikołay Jazgarski, Harasim Nowik, na drugi rok czynsz płacić będzie. *Kule*: Czyhir, Pawluk, Romanek, Lawryn, Łapki, boiarze pancerni. Jędrzey Pańko, Stanisław Borysowicz. Karczma murowana płaci florenos sto z mytem. Quae praesentes literae inventarii lapidearum et praedii Svirany, praemisso modo ad acta oblatae, sunt actis nobilis officii consularis Vilnensis inscriptae.

1779 г. Марта 8 дня.

Изъ книги № 5157, за 1774—1779 г., л. 1026.

159. Реестръ документовъ на дома и имѣнія, принадлежащіе Виленскому Св.-Троицкому монастырю.

Въ этомъ документѣ изложенъ перечень всѣхъ документовъ, принадлежащихъ Виленскому Св.-Троицкому монастырю, которыми опредѣляются преимущества и права Троицкаго монастыря, на владѣнія разными домами и землями. Документы эти указаны съ 1514 по 1768 г.; всѣхъ документовъ исчислено 77.

Feria secunda die octava mensis Martii anno Domini millesimo septingentesimo septuagesimo nono.

Coram actis nobilis officii consularis Vilnensis, comparendo personaliter admodum reverendus pater Dalmatius Zaniewicz, ordinis sancti Basilii magni causarum monasterii Vilnensis eiusdem ordinis procurator, praesentes literas regestri documentorum, parato scripto praeconceptas, cum introfusius contentis ad acta obtulit. Quarum literarum, praemisso modo ad acta oblatarum, de verbo ad verbum rescribendo contenta, tenor sequitur talis:

Rejestr papierów ichmościów xięży bazylianów Wileńskich do namowy oddanych,

podług produktu. *Fascykuł pierwszy*. Tysiąc pięćset czternastego, konsens Zygmunta pierwszego na murowanie cerkwie święto-Troieckiey xiążęciu Ostrogskiemu; 2) tysiąc sześćset dwunastego, rejestr placów cerkiewnych aktykowany; 3) tysiąc sześćset dwunastego Magdeburski, a tysiąc sześćset czternastego assesorski dekret w sprawie bazylianów z iuryzdyczanami, o zniesienie domów z placów cerkiewnych; 4) tysiąc sześćset trzydziestego trzeciego, list ugodliwy sukcessorów Stefana Siemienowicza Czaplińskiego Janowi Tomkiewiczowi; 5) tysiąc sześćset ośmdziesiąt czwartego, prawo przedażne na dom od Matiasza Dąbrowskiego Janowi Dowkszy; 6) tysiąc sześćset ośmdziesiąt szóstego, prawo na dom od Jana Dowkszy Mikołaiowi Mszaleckiemu; 7) tysiąc sześćset ośmdziesiąt siódmego, prawo na dom od Mikołaia Mszaleckiego Staniewiczowi; 8) tysiąc sześćset dziewięćdziesiąt drugiego, prawo na dom Janowey Dowkszyney Jerzemu Żydanowiczowi; 9) tysiąc siedemsetnego, prawo na dom Anny Gintowczanki bazylianom; 10) tysiąc sześćset trzydziestego dziewiątego, relacya sług mieyskich, że bronili Witoldowiczowi budować się na placu cerkiewnym; 11) tysiąc sześćset czterdziestego, dekret Magdeburski,—plac ten bazylianom przysądzony; 12) tysiąc sześćset czterdziestego pierwszego, dekret assessorski sprawę o ten plac na inkwizycyą odsyłaiący; 13) tysiąc sześćset czterdziestego, list urzędu magdeburskiego, pozwalaiący budowli na tym placu Andrzeiewiczowi Ianowi; 14) tysiąc sześćset siedmdziesiąt piątego do tysiąc siedmset piątego, kwity opłaconych czynszów z tego placu; 15) tysiąc sześćset dwudziestego, list Zygmunta trzeciego do magistratu o wolną kwerendę papierów zginionych bazylianom; 16) tysiąc sześćset ośmdziesiąt, manifest o zginienie papierów, kopia, bo extrakt w assesoryi; 17) tysiąc sześćset dwudziestego pierwszego datowany, a sześćset trzydziestego szóstego aktykowany, list Iana Prokszy, mieniący kamienicę przy szpitalu bazyliańskim; 18) tysiąc sześćset trzydziestego piątego, dekret magdeburski o tę kamienicę; 19) tysiąc pięćset ośmdziesiąt dziewiątego testament Mikołaia Węcławowicza, leguiący na szpital Troiecki trzysta pięćdziesiąt kop; 20) tysiąc pięćset czterdziestego dziewiątego, fundusz na kamienicę w końcu chlebbnych kramów szpitalowi Troieckiemu; 21) tysiąc pięćset ośmdziesiąt ósmego, list patryarchy Konstantynopolitańskiego, introdukuiący bractwo do świętey Tróycy; 22) tysiąc pięćset ośmdziesiąt dziewiątego, przywiley Zygmunta trzeciego wszystkie zapisy na bractwo pozwalaiący y domy od podatków uwalniaiący; 23) tysiąc pięćset dziewięćdziesiąt pierwszego od Naruszewicza przedażne, a tysiąc pięćset dziewiędziesiąt drugiego, od Kondratowicza darowane na kamienicę prawo; 24) tysiąc pięćset dziewięćdziesiąt drugiego przywiley Zygmunta trzeciego na te domy; 25) tysiąc pięćset dziewięćdziesiąt szóstego, dekret assessorski w sprawie bractwa z Pielasem o te domy; 26) tysiąc sześćset pierwszego dekret assessorski w sprawie magistratu z bractwem o wolność na te domy; 27) tysiąc sześćset iedynastego, przywiley Zygmunta trzeciego pożytki brackie bazylianom oddaiący; 28) tysiąc sześćset trzydziestego trzeciego, przywiley Władysława czwartego dobra y pożytki brackie bazylianom oddaiący; 29) tysiąc pięćset siedmdziesiątego dziewiątego, extrakt prawa na plac Loboszyński; 30) tysiąc siedemset pięćdziesiątego, aktykacya przywileiu libertationis Zygmunta; 31) tysiąc siedmset trzeciego, testament Rozso-

chackiey kamienicę y Lukiszki Andrzeiowi Ohurcewiczowi oddaiący; 32) tysiąc sześćset ośmdziesiąt piątego, kontrakt Ohurcewicza na kamienicę bazylianów; 33) tysiąc siedmset czterdziestego dziewiątego, sessya magistratu Wileńskiego; 34) tysiąc siedmset pięćdziesiątego, sessya tegoż magistratu, w którey uznaią teraznieyszą Kondratowiczowską prawdziwą; 35) tysiąc siedemset pięćdziesiąt siódmego, perekaza od ichmościów panów Minkiewiczów przeciw bazylianom uczyniona o niepoprawowanie kamienicy; 36) tysiąc siedmset pięćdziesiąt siódmego, dekret magdeburski dilacyą na patrona ichmościom panom Minkiewiczom pozwalaiący; 37) tysiąc siedemset pięćdziesiąt ósmego Julii ósmego, dekret magdeburski uchylaiący appellacyą ichmościów panów Minkiewiczów od nakazania w magistracie rozprawy o kamienicę Kondratowiczowską; 38) tysiąc siedmset pięćdziesiąt ósmego, pozew do assessoryi od Minkiewiczów po bazylianów; 39) tysiąc siedmset pięćdziesiąt ósmego Septembris secunda, pozew do assesoryi od bazylianów po Minkiewiczów; 40) tysiąc siedmset siedmdziesiąt wtórego, zapis Minkiewiczów w magdeburyi przyznany na kamienicę Kondratowiczowską. *Fascykuł trzeci.* 41) Tysiąc sześćset osiemdziesiąt siódmego, kopia listu Jana, awtentyk Andrzeia Ohurcewiczów; 42) tysiąc sześćset ośmdziesiąt siódmego, assekuracya iegomości pana Minkiewicza sukcessorom Ohurcewiczowskim na dotrzymanie summy; 43) tysiąc sześćset ośmdziesiąt siódmego, kwitacya xiędza Symeona Ohurcewicza Minkiewiczów z summy wziętey; 44) tysiąc sześćset ośmdziesiąt dziewiątego, dekret assesorski o summę legowaną z Białozorami; 45) tysiąc sześćset dziewięćdziesiąt siódmego, kwitacya Piotra Minkiewicza Karolowi Tymińskiemu; (46) tysiąc siedmsetnego, oblig Deręgowskiego na złotych trzy tysiące dwieście bazylianom; 47) tysiąc siedmsetnego plenipotencya od sukcessorów Ohurcewicza bazylianom; 48) tysiąc siedmset pierwszego, plenipotencya Rozsochackiey na przyznanie kamienicy Buchnerowskiey; 49) tysiąc siedmset wtórego, prawo przedażne na kamienicę Buchnerowską; 50) tysiąc siedmset wtórego, extrakt funduszu na kamienicę Buchnerowską; 51) tysiąc siedmset szóstego, oblig od Szpyrkowicza na trzy tysiące złotych bazylianom; 52) tysiąc siedmset iedynastego, kwitacya od bazylianów Ohurcecewiczom; 53) tysiąc siedmset trzynastego, dekret trybunalski z Szpyrkowiczem o trzy tysiące y list poiezdczy; 54) tysiąc siedmset siedmnastego, dekret grodzki Wileński o trzy tysiące dwieście złotych z Deręgowskim. *Fascykuł czwarty.* 55) Tysiąc sześćset trzydziestego dziewiątego, przywiley Władysława czwartego na kamienicę Szarypińską; 56) tysiąc sześćset pięćdziesiąt szóstego, manifest o zatonienie papierów bazylianek; 57) tysiąc sześćset sześćdziesiąt trzeciego manifest o niepłacenie czynszów z Szarypińskiey; 58) tysiąc siedmset pięćdziesiątego, konsens metropolity na przedanie kamienicy Szarypińskiey; 59) tysiąc siedmset pięćdziesiąt piątego, list metropolity do bazylianek; 60) tysiąc siedmset pięćdziesiąt piątego, prawo od bazylianek bazylianom na Szarypińską; 61) tysiąc sześćset dwudziestego szóstego, extrakt prawa od Baranowicza bazylianom na trzy domy; 62) tysiąc sześćset czterdziestego pierwszego, exdywizya miasta; 63) tysiąc siedmset dwudziestego ósmego, kopia listu ugodliwego z Piotrowskim; 64) tysiąc siedmset czternastego, kopia prawa od karmelitów Piotrowskiemu; 65) tysiąc siedmset siedmdziesiąt siódmego, list iegomość xiędza iene-

rała bazyliańskiego do imci xiędza starszego Wileńskiego; 66) tysiąc sześćset siedemdziesiąt pierwszego, wypis z inwentarza klasztornego o Łukiszki; 67) tysiąc sześćset ośmdziesiąt dziewiątego, oblig od Matuszewicza bazylianom; 68) tysiąc siedmset dwudziestego siódmego, pozew, dekret y intromissya do placu Makulewiczowskiego; 69) tysiąc sześćset cztery, bractwu kramu w drobnym rzędzie od Iwana Porożki y rezygnacya sztuk dwie; 70) tysiąc sześćset szesnaście, testament Izaaka Kuncewicza; 71) tysiąc sześćset trzynastego, zamiana domów Kuncewicza z Woytkowiczem; 72) tysiąc sześćset dziewiętnastego, donacya domu na Sawicz ulicy na placu bazyliańskim tymże od Kolendy; 73) tysiąc sześćset siedmdziesiątego, donacya placu za Subocz bramą od Kirkora bazylianom; 74) tysiąc sześćset dziewięćdziesiąt trzeciego, prawo na plac bazyliański y dom za tatarską bramą; 75) tysiąc sześćset dziewięćdziesiąt szóstego, testament Brażyca y aktykacya; (76) tysiąc siedmset siódmego, dekret o kamienicę Ohurcewiczowską, vidimus; 76) tysiąc siedmset sześćdziesiąt ósmego, kopia przywileiu Stanisława Augusta; 77) tysiąc siedmset siedmdziesiąt szóstego, kopie pozwów od ichmciów panów Minkiewiczów y instygatora po bazylianów, żałoby bazylianów przeciw ichmciom panom instygatorowi y Minkiewiczom.

Apud quas literas inventarii lapidearum et praedii Svirany, praemisso modo ad acta oblatas subscriptio manus talis: Tysiąc siedmset siedmdziesiąt ósmego miesiąca Iulii dziewiątego dnia, podług tego reiestru dokumenta wszystkie w zupełności odebrałem, attestor Felix Abrahamowski mpp. Tysiąc sześćset czterdziestego czwartego extrakt prawa od Symeona Salcewicza na Łukiszki; tysiąc siedmset siedmdziesiąt wtórego, vidimus prawa emfiteutycznego, iegomość panu Minkiewiczowi wóytowi sądownie oddane. Tysiąc siedmset siedmdziesiąt dziewiątego miesiąca Marca szóstego dnia, dwa wyż wyrażone documenta in extractis odebrałem, attestor F. Abramowski. Quae praesentes literae inventarii lapidearum et praedii Swirany, praemisso modo ad acta oblatae, sunt actis nobilis officii consularis Vilnensis inscriptae.

1780 г. Октября 6 дня.

Изъ книги № 5158, за 1780—1785 г., л. 190.

160. Опредѣленіе задворнаго ассессорскаго суда по дѣлу архимандрита Жидичинскаго монастыря Володьки съ Виленскимъ Троицкимъ монастыремъ, доказывавшимъ, что при монастырѣ никогда не существовало архимандріи.

Въ этомъ опредѣленіи заключается 3 судебныхъ иска: 1) Виленскаго базиліанскаго номината *Чаадая* съ Троицкимъ монастыремъ, 2) Троицкаго монастырскаго настоятеля Артецкаго съ Чаадаемъ и 3) настоятеля Жидичинскаго монастыря Игнатія Володьки съ Виленскими же базиліанами. Сущность этого дѣла заключается въ слѣдующемъ: Чаадай оспаривалъ у монастыря право выбирать изъ среды себя архимандритовъ, которые заправляли всѣми монастырскими имѣніями; онъ находилъ, что это право присвоилъ себѣ монастырь незаконно и въ ущербъ праву патронатства; Володько же получилъ отъ короля привилегію на Виленскую архимандрію, но базиліане не согласились подчиниться этому архимандриту и признать надъ собой его власть. Настоятель Троицкаго монастыря и базиліане, предъявивъ всѣ документы на владѣніе имѣніями, доказывали, что не только по духу дарственныхъ записей, но и на основаніи королевскихъ привилегій они имѣютъ право сами и избирать архимандритовъ и распоряжаться имуществами. Во время разбирательства этого дѣла въ коровлевскомъ судѣ, Чаадай отказался отъ своей претензіи, а искъ Володьки признанъ былъ несостоятельнымъ. Документъ этотъ важенъ въ въ томъ отношеніи, что въ немъ подробно перечислены всѣ документы на правовладѣніе монастырскими имѣніями.

Feria secunda die decima sexta mensis Octobris, anno Domini millesimo septingentesimo octuagesimo.

Coram actis nobilis officii consularis Vilnensis comparendo personaliter religiosus pater Dalmatius Zaniewicz—ordinis sancti Basilii magni causarum procurator, praesentes literas decreti iudiciorum assesorialium magni ducatus Litvaniae, post curialium parato scripto praeconceptas, cum introfusius contentis ad acta obtulit. Quarum literarum, praemisso modo ad acta oblatarum, de verbo ad verbum rescribendo contenta, tenor sequitur talis:

Actum w Warszawie roku tysiąc siedmset ośmdziesiątego, miesiąca Februarii dwudziestego piątego dnia. W sprawie za trzema aktoratami y żałobami, do ichmć należącemi, in unum złączonemi y skombinowanemi przypadłey, mianowicie: *za pierwszym* aktoratem wielebnego xiędza *Dyonizego Czadaia* — nominata y opata Wileńskiego zakonu św. Bazylego wielkiego y wielebnymi xiężą *Teodozym Rostockim*, prowincyałem, *Ioachimem Czudowskim*—bywszym y *SylwestremArteckim*—teraźnieyszym superyorami y wszystkiemi xiężą bazylianami klasztoru Wileńskiego y całą prowincyą Litewską zakonu świętego Bazylego wielkiego —za dekretem sądów naszych copiarum spraw między żałuiącym delatorem a obżałowanymi zaszłym, y za żałobą

w nim wyrażoną, mieniąc o to: iż co obżałowani wielebni xięża bazylianie prawa nasze królewskie, idque ius patronatus względem opactw, albo archimandryi y dóbr, do onych przynależących, które iako liczne prawo ius patronatus przyznaią y przypisuią, do szafunku naszego należą y należeć powinny, violando y onym refragando opactwa mianowicie Wileńskie z dobrami, do onego z dawna należącemi, potestate iuris patronatus nostri nominacyom y szafunkowi naszemu właściwe y należne, od nominacyi y szafunku distributive zdawna predecessorów naszych y naszego dependuiące, subprimere y dobra, do tegoż opactwa należące, Świrany w Wileńskiem, Bileczany w Mińskiem woiewództwach, y inne, od dawności do tego opactwa należne, nullo iure zabrać, przywłaszczyć y całe te opactwo Wileńskie bezprawnie w rząd swóy wziąć poważyli się. Nadto, gdy też opactwo Wileńskie ex distributiva gratia nostra wielebnemu xiędzu Dyonizemu Czadaiowi przywileiem naszym konferowane zostało, obżałowani wielebni xięża bazylianie, przepomniawszy rygoru praw, pogardzaiąc y zneważaiąc prawa y przywiley nasz, a przeto obrażaiąc maiestat nasz, tanquam violatores iuris nostri, za tymże przywileiem naszym nie tylko uskutecznienia benedykcyi na opactwo Wileńskie, obięcie onego y dóbr do onego należących y do possessyi weyścia wielebnemu xiędzu Czadaiowi zbraniać fortiter y zatrudniać y na zdrowie y na życie onego inhiare, lecz multo magis, circumveniendo et frangendo prawa, a ku zniewadze przywileiu naszego, niegodziwy wielo prawami zakazany przedsiewziąwszy postępek, pomimo sąd nasz zadworny, evocatorie do nieprzyzwoitych sądów y iurysdykcyi, iuż to ad sedem apostolicam, iuż to do nuncyatury, trudniąc satisfakcyą y exekucyą praw y przywileiów pociągać, illicito ausu praesumpserunt, o co żałuiący instygator, dostrzegaiąc całości praw maiestatowi naszemu służących y za onymi instando, y oto prawem czyniąc, ante omnia do approbaty przywileiu, od nas potestate iuris patronatus nostri legitime wielebnemu xiędzu Dyonizemu Czadaiowi na opactwo Wileńskie, albo archimandryą y dobra do onego należące łaskawie conferowanego, a na fundamencie praw naszych, z mocy y ważności przywileiu naszego przy opactwie Wileńskiem y dobrach do onego należących, iako uprzywileiowanego zachowania y zabezpieczenia, do obwarowania onemu securitatem zdrowia y życia, ab omnibus quibusvis obżałowanych impetitionibus et violentiis, do obwarowania, ażeby obżałowani wielebni xięża bazylianie uskutecznienia y wykonania vigore praw, mianowicie vigore konstytucyi seymu extraordynaryinego tysiąc siedmset sześćdziesiąt siódmego zaczętego, a w roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt ósmym zakończonego, takowey za przywileiem nominacyi, benedykcyi y inwestytury, ullo titulo et modo ac praetextu, sami przez się y przez subordynowane quocunque titulo osoby, sub paenis irremissibilibus contraventionum nietamowali, niebronili, bronić y tamować nie ważyli się, uskutecznienia benedykcyi y inwestytury na opactwo Wileńskie indilate y zadosyć uczynienia executive prawa y przywileiu nakazania eoque razem z uskutecznieniem nominacyi per benedictionem y inwestytury wolney praeoccupacyi opactwa y dóbr, do onego należących, Swiran w Wileńskiem, Bieliczan w Mińskiem woiewództwach y innych, które tylko od dawności tego opactwa należały, należnymi są, y co tylko

należnym było, przez obżałowanych wielebnych xięży bazylianów nullo iure zabranych et a iure patronatus nostri illicite et illegitime alienowanych y zagarnionych, inequitationis via do comportacyi wszelkich iuris et possesionis dokumentów, przywileiów, inwestytur, przeszłym opatom służących, dokumentów, przywileiów, inwestytur, listów przez obżałowanych xięży bazylianów, prowincyała, superiorów y prokuratorów, sub nexu iuramenti, do skasowania wszelkich in praeiudicium iuris nostri, a in subpressionem opactw y opactwa Wileńskiego uformowanych y utworzonych attentatów, titulo dokumentów contra iura nostra illicite przysposobionych, iako niesłusznych nullitate, do bonifikacyi wszelkich pożytków, z tegoż opactwa mianych, salvo calculo, do ukarania obżałowanych xięży bazylianów za popełnione sprzeciwieństwo contra maiestatem et iura maiestatis, y za popełnione zgwałcenie prawa y przywileiu evokacyą, severissimis et rigorosissimis paenis, y do uznania tego wszystkiego, co czasu prawa deducetur, do nadgrodzenia szkod, strat, expens, salva tey żałoby melioratione. *Za drugim aktoratem* wielebnego xiędza Hieronima Arteckiego—starszego y wszystkich wielebnych xięży bazylianów klasztoru Wileńskiego, z wielebnymi xiężą Donacym Wołodźką—opatem żydyczyńskim, tudzież Dyonizym Czadaiem, za tymże dekretem copiarum między żałuiącemi delatorami a obżałowanymi w sądach naszych zaszłym, y za żałobą w nim wyrażoną, szczególnie przez obżałowanego wielebnego xiędza Wołodźkę wyniesioną, mieniąc do approbaty funduszów, praw, przywileiów y wszystkich tranzakcyi klasztorowi Wileńskiemu, tanquam simplici et non abbatiali monasterio służących, e contra vero do uchylenia, tak przez obżałowanego, iako też przez kogokolwiek uroszczoney do opactwa Wileńskiego pretensyi, do skasowania wszelkich na tenże klasztor, ac si pro abbatiali, ad male narrata nulliter exportowanych przywileiów, do nagrodzenia szkod, expens prawnych y wszelkich pretensyi, które czasu prawa obszerniey y dostateczniey dowiedzione będą, salva melioratione tey lub inney wyniesienia żałoby. Za *drugą* żałobą od tychże żałuiących delatorów po obżałowanego wielebnego xiędza Czadaia—zakonu świętego Bazylego wielkiego przed sąd nasz zadworny assessorski wielkiego xięstwa Litewskiego wyniesioną, w wyż rzeczony dekret copiarum spraw ingrossowaną, odwołuiąc się we wszystkich swoich dowodach, probacyach do procederu względem niesłusznego o tytuł opactwa klasztorowi Wileńskiemu świętey Tróycy zakwestyonowaną zaszłego, a w szczególności o to: iż co wiadomość z wieków naydawnieyszych o pierwiastkowym nastaniu cerkwi pod tytułem świętey Tróycy w mieście Wilnie ufundowaney, wzięta, gdy żadnych do tego praw y przywileiów nizkąd zaciągnąć niemożna, nizszemu fundamentowi przyznana być niemoże, nad ten ieden, który się z podania czyli tradycyi pokazuie, że xiężniczka Twerska—będąc katoliczką(?)—po zaszlubieniu dożywotniey przyiaźni niegdyś xiążęciu litewskiemu Olgierdowi, wymogła prośbami na nim pozwolenie zbudować drewnianą cerkiew pod tytułem świętey Tróycy na mieyscu wtedy karom złoczyńców przeznaczonym, gdzie za wprowadzeniem xięży bazylianów, a za rozkrzewieniem się w pośledniejszych czasiech w mieście Wilnie wiary katolickiey, do teyże cerkwi mieszczanie Wileńscy niektóre swoie przydali y zapisali placy, oraz tę cerkiew z sprzętami kościelnemi, do nabożeń-

stwa y ozdoby cerkiewney służącemi, przy tym summ do sustentowania wprowadzonych xięży dostarczaiącą opatrzyli. A tak cerkiew początek za fundowania swego odebrała z gruntu natury mieyskiey y z nadania mieszczan, iako wszytkie rozrządzenia nad tą cerkwią przez mieszczan Wileńskich praktykowane, pewność tą niewątpliwą y fundamentalną zaświadczaią, w następnym zaś po ustałym życia xiążęcia litewskiego Olgierda wieku, mianowicie po zawartey unii xięstwa Litewskiego z Koroną Polską, niektórzy pobożni obywatele, ile po zaspokoieniu przeciągłych y kłótliwych różnic między tąż cerkwią świętey Tróycy, pod rządem wielebnych xięży bazylianów, przy iedności kościoła katolickiego utrzymuiących się, będącą, a między cerkwią soborną na udysponowanie xięży religii greckiey, z posłuszeństwa kościoła rzymskiego odbiegłych, zaiętą na tę cerkiew wspomnioną świętey Tróycy dobra nadali, rządom y dyspozycyom starszego czyli ihumena albo archimandryty, co się potym do tytułu opactw praetextuose wciągnęło, oddali y zapisali; równie też wszystkę zakonność tegoż klasztoru, dóbr od siebie nadanych, aktorstwem y dziedzictwem na zawsze ubezpieczyli, żadnego zaś prawa funduszu, albo nadania takiego na klasztor rzeczony bazyliański Wileński nie było, y rzetelnych zniskąd przeświadczeń wydobyć niepodobna, któreby opatów przy tym klasztorze ustanowić y dla nich dobra iakie zapisać mogły, y żeby w nayzawodnieyszym mniemaniu tytuł opactwa do tego klasztoru mógł być przypiętym, tedy do niego żadne dobra w naygorszym rozumieniu względem rządu y użytku przywiązane być nie mogą, nad sam szczególny plac, na którym cerkiew świętey Tróycy pierwsze iestestwo odebrała. Względem zaś niektórych przywileiów, reskryptów, wyproszonych listów od nas, iakoby zsyłaiących y ustanawiaiących opactwo w tymże rzeczonym klasztorze dowodzić się przez obżałowanego mogących, takowa okoliczność żadnemu inszemu wynalazkowi przypisaną być nie może, iak tylko opacznym y zawodnym przez niektorych xięży od nayiaśnieyszych przodków naszych, równie iako obżałowany wielebny xiądz Czaday przywiley na te opactwo klasztoru Wileńskiego z powodów swoich nigdy niebyłe zdrożnym przełożeniem o bytności tegoż opactwa pozyskał, przystosować się powinno doniesieniom, informacyom y wyproszeniom, a mianowicie tey okoliczności też opactwo na klasztor Wileński bazyliański otrzymywane przyznać się y przystosować powinne, która w porach zamieszek y kłótni, tak między rządem teyże cerkwi świętey Tróycy, a między cerkwią soborną, w rządzie nieunickim utrzymywaną, zdarzonych y przez czas niemały trwaiących, dla zasłony tegoż klasztoru okazałością osób, tym tytułem zaszczycaiących się, iako wszytkie dowody y approbacyi tę prawdę w przekonaniu niezbitym w czasie złożenia dokumentów w sądzie zaporęczą. Gdy więc obżałowany żadnych nie maiąc powodów z siebie, a tym barziey z iakiey pewności o funduszu przy tym klasztorze opactwa samą, tylko chęcią wyniesienia swego uięty, a do zakłócenia klasztoru y wprowadzenia iego w nakłady y koszta prawne, z wnętrznych iakowych-ci pobudek będąc uniesiony, przywiley przeciw wszelkiey słuszności na opactwo, w tymże klasztorze nigdy nieustanowione, przez nierzetelne doniesienia otrzymawszy, żałuiących delatorów procederem uciskać, instancyi różnych do swego celu używać, ile ieszcze de possesso w kraiach naszych

niewiadomie postanowił, przetoż prowincya Litewska xięży bazylianów, a mianowicie klasztoru Wileńskiego, chcąc o niesłuszne y nieprawne przywileiu na opactwo wyniesienie, drogą prawa czynić, obżałowanego pozywa: ante omnia utwierdzenia praw, funduszów y iakichkolwiek, w którym bądź czasie, klasztorowi Wileńskiemu nadanych y ustanowionych, na twierdzy których do obwarowania zupełnego bezpieczeństwa w spokoynym y słusznym dzierżeniu, tak samego klasztoru Wileńskiego, iako też wszelkich dobr y zupełney possesyi, do tego klasztoru przysłuchaiącey, a z przeciwka dołożenia instrumentu, przywileiu wymyślney przeciw wszelkiey słuszności na niebyłe opactwo klasztoru Wileńskiego od nas wyproszonego, do skasowania onego, iako ze wszelkich miar y przyczyn obżałowanemu służyć niemogącego, a zatym do przysądzenia tych wszystkich win, które o niesłusznym exportowaniu z kancelaryi naszey przywileiów y za onemi kłócenia obywatelów są ustanowione y obwarowane, w ostatku do uznania tego wszystkiego, czego sprawiedliwość y prawo wyciągać będzie, z nadgrodzeniem szkod y strat prawnych, y co się w czasie rozprawy przez controwersie salva tey żałoby melioratione dowiedzie y obiaśni. *Za trzecim aktoratem* wielebnego xiędza Ignacego Wołodki—opata Żydyczyńskiego, z wielebnym xiędzem Heronimem Arteckim—starszym y z wszytkiemi xiężmi bazylianami klasztoru Wileńskiego, oraz wielebnym xiędzem Dyonizym Czadaiem, za pozwem mandatem naszym od żałuiącego delatora po obżałowanych wielebnych xięży bazylianów klasztoru Wileńskiego, przed sąd nasz zadworny assesorski wielkiego xięstwa Litewskiego wyniesionym y za żałobą w nim wyrażoną, mieniąc do zaszłego procederu w sądach naszych y do przyięcia finalney rozprawy, iako też in ordine praw, przywileiów na opactwo Wileńskie służących, żałuiący delator maiąc sobie od nas króla na też opactwo Wileńskie w roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt siódmym, miesiąca Decembra dwudziestego dziewiątego dnia exportowany przywiley, mocą którego prawem czyni, do aprobaty takowego przywileiu, a za onym przysądzenia takowegoż opactwa Wileńskiego, ze wszytkiemi do niego użytkami, bezprawnie pomimo rygoru prawa zagarniętego przez obżałowanych xięży bazylianów Wileńskich, do skasowania wszytkich spraw obżałowanych y wszelkich attentatów, in praeiudicium tegoż opactwa wyprokurowanych, oraz wszytkich praw, pro parte żałuiącego delatora służących, approbaty, do nagrodzenia szkod, strat, expens prawnych y o to wszytko, co czasu prawa deducetur. Za *drugim* pozwem, mandatem naszym, od tegoż żałuiącego delatora wielebnego xiędza Wołodźki, opata Żydyczyńskiego, po wielebnego xiędza Dyonizego Czadaia przed sąd nasz zadworny assesorski wielkiego xięstwa Litewskiego wyniesionym, y za żałobą w nim wyrażoną, mieniąc do zaszłego procederu y przyięcia finalney rozprawy, w sądach naszych do approbaty przywileiu na opactwo Wileńskie, od nas króla w roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt siódmym miesiąca Decembra dwudziestego dziewiątego dnia żałuiącemu delatorowi wydanego, a za onym przysądzenia tegoż opactwa Wileńskiego, ze wszystkiemi do niego należącemi dochodami, intratami, przeciwnie zaś uzyskanego przez obżałowanego przywileiu na toż opactwo, iako pośledniey szego, prawami skasowanego y zakazanego, przeciwko pierwszemu uzyskanego, wespół z żądaną za onym pre-

tensią skasowania, a żałuiącego delatora przy takowym opactwie utrzymania, do komportacyi sub nexu iuramenti wszystkich przywileiów, dokumentów, przez obżałowanego ku dowodzie tegoż opactwa wziętych, do nagrodzenia szkod, strat, expens prawnych y o wszystko, co czasu prawa deducetur. Iako te żałoby z pozwów, mandatów authentycznych y dekretu sądów naszych kopią spraw determinuiącego, do kancelaryi naszey dekretowey zadworney, assesorskiey wielkiego xięstwa Litewskiego oddanych, de tenore suo, w ten nasz dekret są ingrossowane, tak za onemi praenominatae partes adinvicem przed sądem naszym zadwornym assesorskim wielkiego xięstwa Litewskiego instituerunt actionem. W którey sprawie my król dnia dwudziestego Februarii roku wyż na dacie pisanego, aktorat wielebnych xięży bazylianów klasztoru Wileńskiego z regestrów fisci, z karty setney dziewięćdziesiąt dziewiątey do wpisu y aktoratu wielebnego xiędza Czadaia, w tychże regestrach fisci będącego, z którego praesens coincidens negotium przyłączywszy, proceder nakazaliśmy, y in procedendo za złożeniem dokumentu od wielebnego xiędza Czadaia w roku niedawno upłynionym tysiąc siedmset siedmdziesiąt dziewiątym, dnia dwudziestego pierwszego Decembra datowanego, eorundem dwudziestego drugiego dnia przed notaryuszem stolicy apostolskiey przyznanego, przywileiu y całego za nim w sądach naszych assesorskich intentowanego procederu zrzekaiącego się. My król wyrażone zrzeczenie tegoż wielebnego xiędza Czadaia przyiąwszy, onego a foro iuris processu od wielebnych xięży bazylianów klasztoru Wileńskiego dalszy proceder iniunximus. In procedendo dnia dwudziestego piątego eorundem aktorat wielebnego xiędza Wołodźki z karty dwusetney z regestrów fisci do wpisu y aktoratu w tychże regestrach na karcie dwudziestey pierwszey będącego, z którego nineysza przypadła sprawa, przyłączywszy, iterum proceder decrevimus. In procedendo eodem die my król przez panów rad y urzędników, w sądach naszych zadwornych assesorskich wielkiego xięstwa Litewskiego zasiadaiących, superius wyrażone partium aktoraty, wespół z żałobami do nich należącemi, in unum złączywszy y skombinowawszy, w samey sprawie po oczewistych y dostatecznych między stronami, aktoraty swoie maiącemi, idque od wielebnego xiędza Ignacego Wołodźki — opata Żydyczyńskiego y nominata opata Wileńskiego, przez urodzonego Piotra Starzyńskiego — budowniczego powiatu Grodzieńskiego, za osobnym plenipotencyinym dokumentem w roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt szóstym, miesiąca Grudnia siedmnastego dnia datowanym, eodem anno et mense trzydziestego pierwszego dnia w ziemstwie Łuckim przyznanym, stawaiącego, a od wielebnych xięży bazylianów klasztoru Wileńskiego, in praesentia wielebnego xiędza Sylwestra Antonowicza — generalnego prokuratora causarum, przez urodzonego Marcina Dankiewicza — rotmistrza woiewództwa Trockiego, zacząwszy od dnia dwudziestego drugiego Februarii anni prasentis usque ad datam superius expressam in continuatione przez produkta y repliki, pro et contra wnoszonych controwersyach względem wniesioney przez sąd nasz kwestyi o opactwo Wileńskie między tymże wielebnym xiędzem Wołodzką—opatem Żydyczyńskim y nominatem opatem Wileńskim, a wielebnymi xiężmi bazylianami klasztoru Wileńskiego następuiący czyniemy wyrok: Lubo ze strony

wielebnego xiędza Wołodźki, stawaiąc z przywileiami nayiaśnieyszych poprzedników naszych, królów polskich, iako to: z przywileiem nayiaśnieyszego Zygmunta pierwszego w roku tysiąc pięćset dwudziestym czwartym, miesiąca Marca dwudziestego dnia, za życia Tychona—archimandryty Wileńskiego, w słabości zdrowia będącego, wielebnemu xiędzu Alexieiowi — archimandryą Wileńską po ustałym życiu Tychona nadaiącym, tudzież z czterma przywileiami, od nayiaśnieyszego Zygmunta Augusta: pierwszym expectative w roku tysiąc pięćset sześćdziesiąt drugim, miesiąca Apryla dwudziestego dnia szlachetnemu Frydrychowi Alexandrowiczowi Szumlańskiemn—burmistrzowi miasta naszego Wilna, na też opactwo z dobrami do niego należącemi — Swintynikami y Korzyścią, pod życiem ieszcze Sylwestra — arcybiskupa, metropolity Kiiowskiego, Halickiego y całey Rusi, oraz archimandryty na tenczas Wileńskiego, wydanym; z drugim, w roku tysiąc pięćset sześćdziesiąt siódmym, miesiąca Augusta piętnastego dnia Fiedora Iackiewicza, iako człeka świeckiego od archimandryi świętey Tróycy Wileńskiey oddalaiącym, a też archimandryą Wasilowi Martynowiczowi — prezbyterowi Wołożyńskiemu, konferuiącym; z trzecim, w roku tysiąc pięćset sześćdziesiąt ósmym, miesiąca Iunii dwunastego dnia dla szlachetnego Fiedora Iackiewicza Welkowicza, burmistrza Wileńskiego, z obowiązkiem przyięcia stanu duchownego, a pozwoleniem ustanowienia doczesnie osoby duchowney, do rządów monastyru, na archimandryą Wileńską wydanym; z czwartym przywileiem, w roku tysiąc pięćset siedmdziesiąt dziewiątym, Februarii piętnastego dnia, w czasie samey unii, z przyczyny nieprzyięcia stanu duchownego przez Fiedora Iackiewicza Welkowicza, dla wielebnego xiędza kir Iony metropolity na pomienioną archimandryą Wileńską, ze wszytkiemi nadaniami, zdawna y na tenczas do monastyru Wileńskiego przynależącymi, zaszłym; tudziesz z przywileiami pouniowemi, a mianowicie: z przywileiem nayiaśnieyszego Zygmunta trzeciego, w roku tysiąc sześćset ośmnastym, miesiąca Novembra dziewiątego dnia, post ascensum wielebnego xiędza Welamina Ruckiego na metropolią, atque post resignationem przez tegoż wielebnego xiędza Rutskiego archymandryctwa Wileńskiego, na też archimandryą Wileńską wielebnemu xiędzu Leonowi Kreuzie, post ascensum vero wielebnego xiędza Kreuzy na biskupstwo Smoleńskie y Czernihowskie, przywileiem tegoż nayiaśnieyszego Zygmunta trzeciego w roku tysiąc sześćset dwódziestym ósmym, miesiąca Februarii czwartego dnia, z wymienieniem dóbr Swintynik—w powiecie Kowieńskim, Swiran — w woiewództwie Wileńskim, y sioła Bieliczan — w woiewództwie Mińskim sytuowanych, do tegoż monastyru Wileńskiego przynależących, wielebnemu xiędzu Rafałowi Korsakowi; za postąpieniem zaś na metropolią wielebnego xiędza Rafała Korsaka—archimandryty Wileńskiego, podobnież z przywileiem na tenczas panuiącego nayiaśnieyszego Władysława czwartego w roku tysiąc sześćset trzydziestym siódmym, miesiąca Października pierwszego dnia, równie dobra Swintyniki, Swirany y Bieliczany wyrażaiącym, wybranemu e congremio zakonników monastyru Wileńskiego świętey Tróycy wielebnemu xiędzu Alexemu Dubowiczowi—starszemu tegoż monastyru konferowanymi; denique z przywileiem nayiaśnieyszego predecessora naszego Iana Kazimierza, wolną elekcyą przez zakonników od nayiaśnieyszego Wła-

dysława czwartego y od siebie pozwoloną, zachowuiącym, a opactwo Wileńskie wielebnemu xiędzu Krzysztofowi Malinkiewiczowi, w roku tysiąc sześćset sześćdziesiąt pierwszym, miesiąca Oktobra dwudziestego trzeciego dnia oddaiącym, wnoszono, że monaster święto-Troiecki Wileński, z dobrami do niego należącemi, tak przed, iako y po unii wielkiego xięstwa Litewskiego z koroną Polską, za szafunkiem naszym królewskim nieprzerwanie aż do zatarcia przez wielebnych xięży bazylianów prawa kollacyi naszey w rządzie y dzierżeniu opata przez antecessorów naszych uprzywileiowanych zostawał, ac ex inde tak na mocy przywileiów, wyżey allegowanych, iako też konstytucyi tysiąc siedmset sześdziesiąt ósmego roku, przywrócenie opactw y ocalenie, ius collationis nostrae determinuiącey, opactwo Wileńskie wyrażaiącey, vigore przywileiu, od nas króla w roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt siódmym, miesiąca Grudnia dwudziestego dziewiątego dnia wielebnemu xiędzu Wołodźkowi konferowanego, przysądzenia toties pomienionego opactwa Wileńskiego ze wszystkiemi dobrami, w różnych województwach y powiatach sytuowanemi, oraz domami y kamienicami Wileńskiemi, przez wielebnych xięży bazylianów klasztoru Wileńskiego zadzierżanymi, dla tegoż wielebnego xiędza Ignacego Wołodzki—zakonu świętego Bazylego wielkiego dopraszano się. Iednak; ponieważ z reprodukowanych a parte wielebnych xięży bazylianów przed sądem naszym munimentów, tak na dobra w różnych województwach y powiatach leżące, iako też na domy y kamienice, w mieście naszym Wilnie sytuowane, przez wielebnych xięży bazylianów klasztoru świętey Trócy Wileńskiego possydowane, służących, iaśnie się dowodzi, że y początkowy przed-uniowy urodzonego kniazia Matwieia Mikitycza Hołowczyńskiego fundusz, w roku tysiąc pięćset trzydziestym szóstym, indykta dziewiątego datowany, a tysiąc sześćset trzydziestego dziewiątego, Ianuarii czternastego dnia w ziemstwie Wileńskim przez zakonników bazylianów aktykowany, nadaiący dobra dla monastyra Wileńskiego, Swintyniki nazwane, żadney daniny na opactwo y dla opata nie determinuie, ani też naymnieyszey o opacie nie czyni wzmianki, y ponieważ toż samo munimenta po-uniowe opiewaią, mianowicie wielebnego xiędza Iózefa Welamina Rutskiego, który staiąc się pierwszym prawie fundatorem kongregacyi bazyliańskiey, dobra swoie Ruta nazwane, w województwie Nowogrodzkiem leżące, zapisem wieczysto donacyinym w roku tysiąc sześćset trzynastym, Februaryi trzeciego dnia datowanym, a tegoż roku y miesiąca czwartego dnia w metrykach naszych wielkiego xięstwa Litewskiego przyznanym, samym tylko zakonnikom ustanowienia świętego Bazylego, nie zaś opatom nadał; po którym nadaniu, ponieważ samiż wielebni xięża bazylianie prawem wieczysto - kupnym w roku tysiąc sześćset dwudziestym, miesiąca Iunii dwunastego dnia sprawionym, tegoż roku Iulii piętnastego dnia w trybunale głównym wielkiego xięstwa Litewskiego przyznanym, a roku tysiąc siedmset pierwszego, Maia dwudziestego ósmego dnia iterum w trybunale aktykowanym, od urodzonego Alexandra Koleckiego maiętność Swirany, cum omnibus attinentiis y z częścią od urodzonych Kulewiczów temuż urodzonemu Koleckiemu wyprzedaną, za summę trzy tysiące trzysta kop groszy Litewskich nabyli ; podobnym że wieczystego nabycia prawem w roku tysiąc sześćset dwudzie-

stym piątym, Februarii ósmego dnia datowanym, eodem anno Maia trzydziestego dnia w trybunale głównym wielkiego xięstwa Litewskiego przyznanym, dobra Giedeylany, Ruchowszczyzna zwane, w województwie Wileńskim leżące, od urodzonych Melchiora y Anny Krasowickich za summę tysiąc kop groszy litewskich, wyprzedane, do swoiey dziedziczney obieli possesyi; tegoż roku urodzony Ostafi Hołubicki Korsak—woyski Połocki, maiętność swoią Zalesie nazwaną, w województwie Połockim leżącą, tym że wielebnym xięży bazylianom Wileńskim testamentem swoim w roku tysiąc sześćset dwudziestym piątym, Iulii czwartego dnia czynionym, eodem anno Augusta piątego dnia w grodzie Połockim aktykowanym, a tysiąc sześćset dwudziestego szóstego roku, Iunii dziesiątego dnia do ziemstwa Połockiego przeniesionym, legował; tandem wielmożny Lew Sapieha — hetman wielki wielkiego xięstwa Litewskiego, nayprzód prawem wieczysto-darowanym, w roku tysiąc sześćset dwudziestym szóstym, Iunii szóstego dnia w trybunale głównym wielkiego xięstwa Litewskiego przyznanym, pośledniey drugim zapisem roboracyinym, w tymże roku, Iulii ósmego dnia datowanym, eorundem osmnastego dnia w trybunale głównym wielkiego xięstwa Litewskiego przyznanym, dobra Bieliczany ze wsią Czerniewiczami, w województwie Mińskim leżące, klasztorowi Wileńskiemu xięży bazylianów ustąpił; post haec Tomasz Bildziukiewicz — woyt Wileński, będąc aktorem dwóch folwarków, iednym nazwiskiem Merecz nazwanych, oraz maiętność Miedniki Giedaytańskie mianowaney, w województwie Wileńskim leżących, też oba folwarki za summę cztery tysiące ośmset groszy litewskich, a maiętność Miedniki Giedaytańskie za siedm tysięcy kop takowey że monety wielebnemu xiędzu Rafałowi Korsakowi, starszemu na ten czas klasztoru Wileńskiego y wszystkim xięży bazylianom Wileńskim, dwuma osobnymi prawami wieczystemi, sub data roku tysiąc sześćset dwudziestego ósmego, Marca dziewiątego dnia wydanymi, a roku tysiąc sześćset dwudziestego dziewiątego, Augusta ośmnastego dnia w trybunale głównym wielkiego xięstwa Litewskiego przyznanymi wyprzedał, w obrębie którey maiętności przez wielebnych xięży bazylianów Wileńskich nabytych, folwark, Żamaytele nazwany, w tymże województwie Wileńskim leżący, kościołowi Rokoinskiemu obrządku łacińskiego od xięcia Holszańskiego, biskupa Wileńskiego, nadany, wespół z dziesięciną do tegoż kościoła, z maięności Swiran należącą, wielmożny Eustachi Wołowicz — biskup Wileński, wespół z kapitułą prawem wieczystym w roku tysiąc sześćset dwudziestym ósmym Iunii siódmego dnia datowanym, eodem anno Iulii iedynastego dnia w trybunale koła duchownego aktykowanym, tymże wielebnym xięży bazylianom zbył: podobnym sposobem urodzeni Krzysztow y Halszka Haniewiczowie, między imieniem Miednickim, w possessyi xięży bazylianów zostaiącym, mieli gruntu włókę iedną y morgów ośm, tudziesz zarośle, gay, sianożęci y pastewnik, od urodzonych Bohuszewiczów prawem wieczysto kupnym nabyte, takowe grunta za summę siedmdziesiąt kop groszy Litewskich prawem wieczystym w roku tysiąc sześćset trzydziestym trzecim, Maia dwudziestego szóstego dnia pisanym, eorundem dwudziestego siódmego dnia w trybunale głównym wielkiego xięstwa Litewskiego przyznanym, pomienionym wielebnym xięży bazylianom Wileńskim

wyprzedali. Quibus subsecutis wielebny xiądz Rutski—metropolita, widząc, że maiętność Ruta, przez niego nadana, w województwie Nowogrodzkim situm maiąca, dla odległości mieysca klasztorowi Wileńskiemu nie była zręczna, a dobra Swirany, do metropolii należące, graniczyły z Swiranami, przez wielebnych xięży bazylianów nabytemi, przeto zamianę uczynić postanowił. Jakoż prawem wieczysto-zamiennym w roku tysiąc sześćset trzydziestym szóstym, Iunii pierwszego dnia datowanym, eodem anno Iulii siódmego dnia w trybunale głównym wielkiego xięstwa Litewskiego przyznanym, a tysiąc siedmset pięćdziesiąt drugiego roku, Ianuarii dwudziestego dziewiątego dnia w maydeburyi Wileńskiey aktykowanym, tenże wielebny xiądz Rutski dobra Swirany, w woiewództwie Wileńskim leżące, wielebnym xięży bazylianom oddał, a dobra Rutę do dóbr metropolitańskich przyłączył. Naostatek urodzony Gabryel Dominik Sawaniewski, woyski wielkiego xięstwa Litewskiego, funduiąc konwikt na czterech młodzi szlacheckiey, sposobu do edukacyi nie maiącey, y tenże konwikt w dozór xięży bazylianów Wileńskich poruczaiąc, pro victu et amictu tych konwiktorów maiętność swoią wieczystą, Szankopole nazwaną, w woiewództwie Wileńskim sytuowaną, prawem wieczystym funduszowym w roku tysiąc siedmset pięćdziesiątym Octobra, dziesiątego dnia datowanym, eodem anno Novembra trzynastego dnia w grodzie Wileńskim przyznanym y zaprzysiężonym, a tysiąc siedmset pięćdziesiąt drugiego roku, Ianuarii siedmnastego dnia w sposób przenosu w ziemstwie Wileńskim aktykowanym, nadał. Toż dopiero, co do kamienic, w mieście Wilnie, pod possessyą wieczystą wielebnych xięży bazylianów Wileńskich będących, ponieważ równie, iak dobra ziemskie, iedne ex pio zelo od różnych obywatelów nadane, drugie przez samych xięży bazylianów nabyte być się okazuią, iako to: *pierwsza* kamienica w Wilnie, w rynku, naprzeciw Rybnego końca leżąca, od wielmożnych Bohdana y Apolonii z xiążąt Druckich-Sokolińskich Sapiehów, kasztelanów Smoleńskich, prawem wieczystego daru w roku tysiąc pięćset ośmdziesiąt ósmym, dnia szóstego Februarii datowanym, in authentico przed sądem naszym składaiącym się, na bractwo Wileńskie do cerkwi świętey Tróycy iest zapisana; *druga* kamienica na ulicy Wielkiey, idąc do rynku ku Ostrey bramie, ku lewey ręce situm maiąca, od urodzonego Iana Mikołaia Naruszewicza, łowczego wielkiego xięstwa Litewskiego, za summę tysiąc dwieście kop groszy Litewskich prawem wieczysto przedażnym anno millesimo quingentesimo nonagesimo primo, feria sexta in vigilia sancti Mathaei apostoli et evangelistae datowanym, et eorundem w magdeburyi Wileńskiey przyznanym, authentice produkowanym, temuż bractwu świętey Tróycy zbyta została. *Trzecią* kamienicę na Troieckiey ulicy, idąc z rynku do Ostrey bramy po lewey ręce leżącą, Iacek Kondratowicz, obywatel Wileński, prawem donacyinym w roku tysiąc pięćset dziewięćdziesiąt drugim, feria sexta pridie festi beati Iacobi apostoli datowanym, eorundem w maydeburyi Wileńskiey przyznanym, a tysiąc siedmset siedmdziesiąt siódmym roku, Augusta dwudziestego drugiego dnia w teyże maydeburyi aktykowanym, na też bractwo świętey Tróycy applikował. Tandem cerkiew Bohoiawleńską, *Piatnicka* nazwaną, a przez pożar zniszczoną, z domem szpitalnym y innemi mieszkaniami, idąc z rynku do zamku, po

prawey stronie sytuowaną, wielebny xiądz Hypacyusz Pociey, natenczas metropolita całey Rusi, wielebnym xięży bazylianom oddał y wiecznie zrzekł się, które zrzeczenie się y ustąpienie nayiaśnieyszy predecessor nasz Zygmunt trzeci przywileiem swoim, w roku tysiąc sześćset iedynastym miesiąca Augusta pierwszego dnia datowanym, na wieczne utwierdził czasy. Post haec Roman y Krystyna Baranowiczowie— obywatele miasta Wilna, dwie kamienice swoie dziedziczne, w tymże mieście Wilnie, idąc od Ostrey bramy ulicą na targ Koński, na prawey ręce położenie swe maiące, prawem wieczystym, w roku tysiąc sześćset dwudziestym szóstym, dnia dwudziestego trzeciego miesiąca Octobra wydanym, eorundem w maydeburyi Wileńskiey przyznanym, za summę dwa tysiące pięćdziesiąt złotych polskich wielebnym xięży bazylianom, zakonnikom przy cerkwi świętey Tróycy mieszkaiącym, wyprzedali. Podobnież Ian Tomkowicz—obywatel Wileński, kamienicę swoią dziedziczną, w Rybnym końcu sytuowaną, prawem wieczystym w roku tysiąc sześćset trzydziestym trzecim, miesiąca Marca dwudziestego czwartego dnia wydanym, eorundem w maydeburyi Wileńskiey przyznanym, tymże wielebnym xięży bazylianom zakonnikom, w monastyrze świętey Tróycy mieszkaiącym, za summę sześćset sześćdziesiąt kop groszy litewskich zbył. In subsequenti Barbara Kuszelewiczowa, matka, Katarzyna Mamoniczowa, Katarzyna Trokczyna, Anastazya Dzianelewiczowa Kuszelewiczówny, córki, połowę kamienicy swoiey, w mieście Wilnie w rybnym końcu położoney, klasztorowi xięży bazylianom za summę sześćset czterdzieści kop groszy Litewskich, prawem wieczystym, w roku tysiąc sześćset trzydziestym piątym, dnia trzynastego Octobra datowanym, eorundem w maydeburyi Wileńskiey przyznanym, wyprzedali. Similiter Andrzey y Marianna Buzewscy, małżonkowie, obywatele Wileńscy, prawa swego do części kamienicy, w mieście Wilnie, na Wielkiey ulicy, z rynku idąc do Ostrey bramy situm maiącey, wespół z summą pięćset kop groszy litewskich, na teyże kamienicy mianą, na wielebnych xięży bazylianów osobliwym dokumentem w rokn tysiąc sześćset trzydziestym siódmym, miesiąca Maia dwudziestego trzeciego dnia datowanym, eorundem w maydeburyi Wileńskiey przyznanym, za pewną umówioną summę przeleli y wiecznie zrzekli się. Równie Anna matka, Stefan syn, z żoną swoią Krasowscy, kupce y obywatele Wileńsy, cztery części kamienicy wyż wzmiankowaney własney swoiey dziedziczney za summę dwieście dziesięć kop groszy litewskich prawem przedażnym w roku tysiąc sześćset trzydziestym siódmym, dnia iedynastego Iulii datowanym, eorundem w maydeburyi Wileńskiey przyznanym, a pośledniey ostatnią część teyże kamienicy Halszka Linowska, do swego dziedzictwa należącą, takowym że prawem w roku tysiąc sześćset czterdziestym pierwszym, miesiąca Apryla dwudziestego siódmego dnia sporządzonym, eorundem w maydeburyi Wileńskiey zeznanym, toties pomienionym wielebnym xięży bazylianom Wileńskim wyprzedali. Nadto Andrzey Ohurcewicz—burmistrz Wileński, urodzeni Ian y Katarzyna z Ohurcewiczów Tymińscy—podczaszowie Wieluńscy y Krystyna Ohurcewiczówna Rosochacka—mieczna Bracławska, czyniąc zadosyć obligacyi oyca swego Iana Ohurcewicza—burmistrza Wileńskiego, trzy tysiące talarów bitych y dwa tysiące złotych polskich dla xięży bazylianów na dobrach przez sukcessorów iego ulokować

się z obowiązkiem corocznego opłacenia procentów powinnych, determinuiącey, a chcąc znieść ciężar z dóbr corocznego opłacenia procentu, kamienicę w mieście Wilnie, Buchnerowską nazwaną, między ulicami Iatkową a żydowską leżącą, nabyli y onę prawem wieczystym w roku tysiąc siedmset drugim, dnia dwudziestego ósmego Augusta datowanym, eorundem trzydziestego dnia w maydeburyi Wileńskiey przyznanym, do dziedziczney possesyi tychże wielebnych xięży bazylianów inwadyowali. Posteriori vero tempore urodzony Dominik Sawaniewski—woyski Litewski, kamienicę swoią wieczystą, w mieście Wilnie, na Szklanney ulicy położoną, prawem wieczysto zaprzysiężonym, supra de data et acta wymienionym, do swoiego funduszu na szlachtę ubogą uczynionego, a pod rząd xięży bazylianów oddanego, tymże xięży bazylianom zapisał. W ostatku ciż xięża bazylianie Wileńscy, z przyczyny szczupłości mieysca dwie kamienice, swemu klasztorowi przyległe, od wielebnych panien bazylianek Wileńskich za summę tysiąc dziewięćset złotych polskich prawem wieczystym w roku tysiąc siedmset piędziesiąt piątym, miesiąca Iulii pierwszego dnia datowanym, eorundem siódmego dnia w magdeburyi Wileńskiey przyznanym, nabywszy one, do klasztoru swoiego przyłączyli. A zatym ponieważ wielebni xięża bazylianie Wileńscy klasztoru świętey Tróycy, legalność wszystkich possessyi swoich, równie z pobożności obywatelów nadanych, iako też samych obywatelów nabytych, tak uroczystemi dokumentami, supra de datis et actibus per specificum wyrażonemi, omni ius opatów do pretendowania dóbr tegoż klasztoru przecinaiącemi, wyprobowali; in contra vero, ponieważ ze strony wielebnego xiędza Wołodźki żadnego, ani przed unią, ani po unii wielkiego xięstwa Litewskiego z koroną Polską, na dowiedzenie opactwa w klasztorze Wileńskim, y dóbr do onego przynależnych, twórczego dokumentu nie złożono; a lubo bez tych że twierdz początkowych, na których by się abbacya w klasztorze Wileńskim zasadzać mogła, z samych tylo przywileiów, przed- y po-uniowych, z wymienieniem Swintynik y Korzyści, od nayiaśnieyszych predecessorów naszych wyszłych, wielebny xiądz Wołodzko y o iestestwie kollacyi y o bytności opactwa przekonać usiłował; iednak ponieważ wszystkie te wyż de data et actu wzmienione przywileie, nie były y nie są nadawcze, ani przeistaczaiące monastyr w opactwo, ani obalaiące fundusze ziemskie, a tym samym y wyż wzmienione dowody, a parte wielebnych xięży bazylianów złożone, unikczemnić nie mogące, y ponieważ z tych że samych przywileiów luculentissime patet, że nayiaśnieysi poprzednicy nasi nie celem skrzywdzenia, lub zatarcia własności monastyru Wileńskiego, lecz bardziey celem ubezpieczenia y ocalenia onego od prześladowania z odmienności religii wyradzaiącego się, różnego stanu osoby, tak duchowne, iako też świeckie za archymandrytów, na których wkładywano obowiązek utrzymywania dobrego rządu czyli przełożeństwa nad monastyrem Wileńskim przed-y w czasie pouniowym naznaczali. In super, ponieważ nayiaśnieyszy król Władysław czwarty, przywileiem swoim w roku tysiąc sześćset trzydziestym trzecim, miesiąca Iulii dziewiątego dnia datowanym, wszystkie possesye dla wielebnych xięży bazylianów wiecznie utwierdził, wolny rząd onych samemu klasztorowi zachował, oraz elekcyą archymandryty czyli starszego przez zgromadzenie samych klaustralnych bazylia-

nów, co lat. cztyry, albo iakby się tymże zakonnikom zdało, dozwolił; który to przywiley nayiaśnieyszy poprzednik nasz August wtóry, osobnym przywileiem swoim, w roku tysiącznym siedmsetnym drugim miesiąca Maia trzydziestego dnia klasztorowi Wileńskiemu wydanym, w całey iego obmowie konfirmuiąc, przy wolnym obieraniu starszego albo archimandryty, do lat tylko czterech trwać y być przy zupełnym rządzie dóbr zakonnych mąiącego, albo iak się zgromadzeniu tegoż klasztoru będzie zdało, odmienić się mogącego, tychże wielebnych xięży bazylianów Wileńskich in perpetuum zachował; a oba takowe przywileie ponieważ przywileiem confirmationis przez nas króla, w roku tysiącznym siedmsetnym siedmdziesiątym siódmym, miesiąca Augusta dwudziestego siódmego dnia wydanym, we wszystkich punktach, pro re et parte tych że wielebnych xięży bazylianów Wileńskich ratifikowane na zawsze zostały, y ponieważ konstytucya tysiąc siedmset siedmdziesiąt piątego roku, titulo: *Potwierdzenie y ubezpieczenie praw oycom bazylianom*, wszelkie onym prawa y przywileie w powszechności y w szczegulności służące, przez nas, przodków' naszych, albo innych prawodawców y pobożnych fundatorów nadane, in suo robore et valore wzmocniła, y na niewzruszone zaaprobowała czasy; konstytucya zaś tysiąc siedmset sześćdziesiąt ósmego roku pod tytułem: *Ocalenie y odnowienie prawa kollacyi*, od wielebnego xiędza Wołodźki zacytowana, ponieważ wytykaiąc archimandrye między innemi y archimandryą Wileńską wyrażaiąc nie przeistoczyła natury nadań pierwiastkowych, a tym samym nie obaliła praw narodowych, właściwość cuiuscunque status et conditionis obywatelów zabezpieczaiących, owszem one in integro chcąc mieć zachowane, zostawiła ius agendi w sądach naszych zadwornych assesorskich, tym wszystkim, którzyby cokolwiek przeciwko nominatom przywodzić chcieli. Pro reliquo ponieważ a parte wielebnych xięży bazylianów, y na tym ieszcze do iuramentu, iako dóbr Swintynik, Korzyści y innych, w przeduniowych przywileiach wyrażaiących się, nie trzymaią, onych nikomu nie przedali, nie zafrymarczyli, zabrano się. Ex praemissis rationibus my król, tak według dobrowolnego zabierania się, iako też ex decisione nostra iurament wielebnemu xiędzu Sylwestrowi Antonowiczowi—prokuratorowi causarum wielebnych xięży bazylianów na tym: Iako dóbr Swintyniki, Korzyści y innych w przed-uniowych przywileiach, dopiero przed sądem naszym składanych, wzmieniaiących się, a przez wielebnego xiędza Wołodźkę rekwirowanych, w possessyi swoiey nie maią, w żadnym sposobie onych nikomu nie wyprzedali, ani zafrymarczyli, uznawszy na wykonanie takowego iuramentu dzień trzeci miesiąca Marca roku teraznieyszego tysiąc siedmset ośmdziesiątego, przed sądem naszym naznaczamy. Post quod expletum iuramentum my król, przychylaiąc się do wyż wzmienionych dowodów, praw y sprawiedliwości, przywiley od nas na opactwo Wileńskie wielebnemu xiędzu Ignacemu Wołodźkowi — zakonu świętego Bazylego wielkiego, w roku tysiąc siedmset sześćdziesiątym siódmym, miesiąca Decembra dwudziestego dziewiątego dnia, iako niewłaściwie uzyskany, wespół z innemi przywileiami na operacye, od antecessorów naszych wyszłemi, podniosłszy y skasowawszy, wszystkie zapisy funduszowe, przedażne y donacyine, na dobra w różnych woiewodztwach y powiatach leżące, y kamie-

nice, w mieście Wilnie sytuowane, klasztorowi Wileńskiemu nadane, wielebnym xięży bazylianom służące, na wieczne czasy approbuiemy y utwierdzamy. Vigore których tychże wielebnych xięży bazylianów Wileńskich circa pacificam ac inviolabilem supra specifice wyrażonych dóbr y kamienic, wespół z klasztorem y cerkwią, w mieście Wilnie possessionem na zawsze zachowuiemy. Co do expens prawnych, ponieważ wielebny xiądz Wołodźko, z przyczyny znayduiących się w metrykach naszych wielkiego xięstwa Litewskiego przywileiów, opactwo Wileńskie wzmieniaiących, za wyiednanym od nas króla przywileiem, miał powód do rozpoczęcia procederu w sądach naszych zadwornych assesorskich wielkiego xięstwa Litewskiego, o też opactwo Wileńskie; zaczym my król pretendowanych ze strony wielebnych xięży bazylianów expensów prawnych na tymże wielebnym xiędzu Wołodźce nie uznawaiąc, lecz post satisfactionem temu dekretowi naszemu, żałoby, processa y cały generaliter proceder hac in causa zaszły, kassuiemy y anihiluiemy, y z ksiąg eliminować pozwalamy atque perpetuum silentium, tanquam post finalem disiudicationem między tymiż stronami iniungendo, in contra venientes temu dekretowi vadium rei iudicatae, paenamque personalis infamiae zakładamy. Dnia trzeciego miesiąca Marca, roku teraźnieyszego tysiąc siedmset ośmdziesiątego. Ponieważ wielebny xiądz Sylwester Antonowicz—generalny prokurator causarum klasztorów zakonu świętego Bazylego prowincyi Litewskiey, iurament na punktach, w ninieyszym dekrecie wyrażonych, rotą z kancellaryi naszey dekretowey zadworney assesorskiey wielkiego xięstwa Litewskiego wyiętą, wykonał, zaczym my król, przez panów rad y urzędników, w sądach naszych zadwornych assesorskich wielkiego xięstwa Litewskiego zasiadaiących, dekret sądów naszych in omni approbando, rotę wykonanego iuramentu iudicialiter konnotuiemy.

Apud quas literas decreti iudiciorum assesorialium magni ducatus Lituaniae postcurialium, praemisso modo ad acta oblatas, subscriptiones manuum circa sigillum maius magni ducatus Lituaniae sunt tales: Alexander xiąże Sapieha — kanclerz wielki wielkiego xięstwa Litewskiego. Za sprawą iaśnie oświeconego xięcia imci Alexandra na Dereczynie, Różaney, Wysokim Litew. Dąbrownie, Bychowcach, Czerei, Szkudach, Drui y Sapieżynie hrabi Sapiehy—kanclerza wielkiego, wielkiego xięstwa Litewskiego, Jan Jeleński, pisarz dekretowy w. x. Lit. Correctum: Ierzy Albrycht Haraburda, sądów iego królewskiey mości zadwornych assesorskich wielkiego xięstwa Litewskiego. regent. Dekret oczewisty w sprawie wielebnych xięży bazylianów klasztoru Wileńskiego z wielebnym xiędzem Ignacym Wołodźką—zakonu świętego Bazylego wielkiego opatem Zydyczyńskim y wielebnym xiędzem Czadaiem. Lectum cum actis: Antoni Thomaszewicz. Quae praesentes literae derecti iudiciorum sacrae regiae maiestatis assessorialium magni ducatus Lituaniae postcurialium, praemisso modo ad acta oblatae, sunt actis nobilis officii consularis Vilnensis inscriptae.

1784 г. Апрѣля 24 дня.

Изъ книги № 5158, за 1780—1785 г., л. 1223.

161. Замѣнная запись между Виленскими базиліанами и директоромъ Виленскаго купеческаго общества на два плаца.

Между базиліанами Виленскаго Св.-Троицкаго монастыря и директоромъ купеческой избы Леневичемъ состоялось соглашеніе, по поводу взаимной замѣны земли; но такъ какъ участокъ базиліанъ былъ гораздо больше, нежели Леневича, то послѣдній обязывается дать имъ 6.000 кирпичей, выстроить два каменныхъ забора со стороны своей и не мѣшать продолжать таковую и со стороны базиліанъ.

Feria tertia die vigesima sexta mensis Aprilis, anno domini millesimo septingentesimo octuagesimo quinto.

Coram actis nobilis officii consularis Vilnensis comparentes personaliter admodum reverendus pater Maximilianus Wilczyński—ordinis divi Basilii magni superior conventus Vilnensis, suo et totius conventus sui nomine ab una, ac f. d. Joanes Leniewicz—director honoratae communitatis mercatoriae Vilnensis, ab altera partibus, sani mente et corpore existentes, praesentes literas inscriptionis, parato scripto praeconceptas, cum introfusius contentis, palam ac libere ad invicem sibi recognoverunt. Quarum literarum, praemisso modo recognitarum, de verbo ad verbum rescribendo contenta, tenor sequitur talis: Ia Maxymilian *Wilczyński*—zakonu świętego Bazylego wielkiego starszy, y my wszyscy bazylianie klasztoru Wileńskiego, imieniem swoim y następców naszych z iedney, a ia *Ian Leniewicz* — dyrektor izby kupieckiey miasta iego królewskiey mości Wilna, imieniem moim y sukcessorów moich—z drugiey strony, czyniemy wiadomo tym naszym dobrowolnym, nigdy w żaden sposób nieporuszonym zapisem, nawzaiem sobie danym y służącym, na to: Iż co my bazylianie, maiąc przy cmentarzu naszym klin placu, tyłem do kamienicy imć pana Leniewicza tykaiący się, mniey klasztorowi naszemu potrzebny y użyteczny, tenże klin imć panu Leniewiczowi y iego successorom wiecznością postąpiliśmy, y ninieyszym dokumentem w moc, dzierżenie y spokoyne używanie podaiemy; na wzaiem ia Ian Leniewicz, maiąc kawał ziemi do kamienicy moiey na ulicy, idąc od ratusza ku Ostrey bramie sytuowaney, należący, bardziey do kamienicy imć xięży bazylianów, Czarkowska nazwaney, na teyże ulicy leżącey, a niżeli do moiey przyległy, za klin placu wyżey wyrażonego, mnie od imć xięży bazylianów postąpionego, w zamian na wieczne czasy przerzeczonym imć xięży bazylianom oddaię. A że imć xięża bazylianie większy nieco kawał placu mnie Leniewiczowi, a niżeli ia onym, odstępuię, dla tego in bonificationem tey większości,

ia Leniewicz sześć tysięcy cegły tymże imć xiężom bazylianom postąpiłem y oddałem; a nadto iedną od kamienicy imć xiężom bazylianom, Czarkowska nazwaney, a drugą od cmentarza tychże imć xięży bazylianów ściany z fundamentów dwupiątrowe y szczyty na nich moim własnym kosztem wyprowadzić mam; do których ścian, ieżeliby imć xiężom bazylianom od cmentarza y ogrodu swego przymurować się potrzeba było kiedy, ani przezemnie, ani od następców moich trudniono być nie ma. A iako ten nasz dobrowolny wieczysto zamienny dokument za wieczno trwały, ani przez nas, ani przez następców naszych nieporuszony mieć chcemy, tak też w przypadku naruszenia onego, zarękę ważność rzeczy wynoszącą, na nas y następców naszych zakładamy; oraz do zapozwania sąd y urząd wszelki, w wielkim xięstwie Litewskim znayduiący się, y rozprawę bez żadney zgoła dylacyi, godzin, obmów, munimentów y dobrodzieystw prawnych, praecisa appellatione przeznaczywszy, ninieyszy dokument uprosiwszy, do onego ustnie y oczewisto ww. i. pp. pieczętarzów, podpisami rąk naszych stwierdzamy. Dan w Wilnie, roku tysiąc siedmset ośmdziesiąt piątego, miesiąca Apryla dwudziestego czwartego dnia.

Apud quas literas inscriptionis, praemisso modo recognitas, subscriptiones, manuum sunt tales: Maksymilian Wilczyński—zakonu świętego B. wielkiego protokonsultor prowincyi Litewskiey, superior Wileński, *m. p.* Ian Leniewicz—dyrektor izby kupieckiey Wileńskiey. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od przewielebnego imć xiędza Maxymiliana Wilczyńskiego, zakonu świętego Bazylego wielkiego klasztoru Wileńskiego starszego, protokonsultora prowincyi Litewskiey, y wszystkich imć xięży bazylianów, przy tymże klasztorze rezyduiących z iedney, a od imć pana Iana Leniewicza — dyrektora izby knpieckiey Wileńskiey, z drugiey strony, do tego dobrowolnego, nigdy w żaden sposób nieporuszonego, zapisu, na rzecz dostatecznie we środzinie wyrażoną, nawzaiem sobie danego y służącego, podług prawa podpisuię się: Piotr Dubiński—b. W. *m. p.* Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od przewielebnego imć xiędza Maxymiliana Wilczyńskiego, starszego zakonu św. Bazylego wielkiego klasztoru Wileńskiego, protokonsultora prowincyi Litewskiey y wszystkich imć xx. bazylianów, przy tym klasztorze rezyduiących—z iedney, a i. pana Iana Leniewicza—dyrektora izby kupieckiey, z drugiey strony, do tego dobrowolnego wieczysto zrzecznego, nawzaiem sobie danego y służącego—dostatecznie we śrzedzinie wyrażonego, ut iuris est, podpisuię się: Alexy Zyłko—dyrektor izby kupieckiey m. p. Quae praesentes literae inscriptionis, praemisso modo recognitae, etc.

1790 г. Сентября 13 дня.

Изъ книги № 5160, за 1790—1792 г., л. 174.

162. Опредѣленіе Виленскаго городскаго магистрата по дѣлу настоятеля Виленскаго Св.-Духовскаго монастыря, Сильвестра Булая, съ мѣщаниномъ Осипомъ Гайдамовичемъ о поземельной собственности.

Намѣстникъ Виленскаго Св.-Духовскаго монастыря Булай внесъ въ магистратъ жалобу на мясника Гайдамовича, что этотъ послѣдній, выхлопотавши себѣ отъ прежняго намѣстника Пелкинскаго консенсъ безъ вѣдома и согласія монастырской братіи на плацъ съ сѣножатью на Поповщизнѣ, завладѣлъ окончательно монастырской землей и не только не уплачиваетъ чинша, но еще оскорбилъ отца намѣстника словами и дѣйствіемъ. Бургомистровскій судъ, разсмотрѣвши все это дѣло въ подробности, произнесъ слѣдующій приговоръ: документы Гайдамовича на владѣніе церковной землей призналъ законными; за обиду присудилъ Гайдамовича къ 24 часовому сидѣнью въ тюрьмѣ; право на землю призналъ за монастыремъ, а судебныя издержки раздѣлилъ между обѣими сторонами. При этомъ Гайдамовичу приказано было произнести присягу, что имъ была уплачена арендная плата, слѣдуемая Св.-Духовскому монастырю.

Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiątego, miesiąca Septembra trzynastego dnia.

W sprawie za dwoma aktoratami y żałobami do nich należącemi, w iedno poniżey złączonemi, z regestru spraw termini tacti sądów burmistrzowskich radzieckich miasta stołecznego iego królewskiey mości Wilna intentowaney, *za pierwszym aktoratem* imć xiędza Sylwestra Bułaia—namiestnika y wszystkich ichmościów xięży graeco-nieunitów Wileńskich z utściwym Iózefem Gaydamowiczem, zarembaczem Wileńskim, za zakazem od aktorów prawnie wyniesionym y za żałobą, w nim znayduiącą się takową, mieniąc o to: iż co obżałowany za rządu w Bogu zeszłego Hyacynta Pełkińskiego, wyiednawszy sobie na grunta y place podstępnym sposobem kontrakty, bez wiadomości y autoryzacyi zakonników braci, mianowicie skrypt pod rokiem tysiącznym siedmsetnym ośmdziesiąt siódmym, miesiąca Februarii dwudziestego czwartego dnia do ogrodzenia sianożątki, przy placu konsensem wypuszczonym leżącey, nie tylko że z trzymaiącego za konsensem placu należności nic opłacać nie chciał, ony sobie nie według dawnieyszego wymierzenia zaiął, lecz gwałtem wbiiaiąc się do pozwoloney tylko na raz skoszoney sianożątki, w otawie zagrodzenia oney, różne gwałty, boie y wiolencye (iako świadczą wizye, obdukcye: pierwsza pod rokiem tysiącznym siedmsetnym ośmdziesiąt ósmym, miesiąca Augusta szó-

stego dnia wydana, eorundem w kancellaryi magistratu Wileńskiego zeznana, druga roku ninieyszego tysiąc siedmset dziewięćdziesiątego, miesiąca Maia czwartego dnia czyniona, a szóstego Maia przed aktami magistratu Wileńskiego zeznana), dopełnił, tak samego żałuiącego imć xiędza namiestnika za piersi porywał, targał, tuzał, rękę lewą obraził, zelżywemi słowami dyfamował, iako też poddanego, na imię Iakuba Kuryłowicza, uderzeniem w twarz trzciną zekrwawił, znak przebity uczynił, gwałt y wiolencyą pod sądzącemi się sądami na własnym gruncie żałuiących delatorów dopełnił; o co wszystko żałuiące delatores chcąc prawem czynić, niosą prośby do komportacyi wszystkich konsensów, kontraktów, skryptów, kartów, wlewków po Andrzeiu Rynkiewiczu, sub nexu iuramenti, do skasowania takowych transaktów podstępnie otrzymanych, iako nieprawnych, a z kwitów wykalkulowania, do zapłacenia zaległych podatków, do rehabicyi placów klasztorowi należnych, a in casu nieopłacenia budowli wedle taxy, co zapłaci, podatkowey obięcia, a w sprawie uczynkowey do uznania inkwizycyi, szkód weryfikacyi, do pokarania dwoiakiemi penami, raz za gwałt wiolencyą na sianożęci monastyrskiey dopełnioną, drugi raz za akcyą pod sądami przez bóy y grabież udziałaną, do nadgrodzenia szkód, strat, expensów prawnych, oraz o to, co czasu prawa dowiedzionym będzie, salva tey żałoby melioratione. *Za drugim aktoratem* uczciwego Iózefa Gaydamowicza, obywatela Wileńskiego, z imć xiędzem Sylwestrem Bułaiem, namiestnikiem, y wszystkiemi imć xiężmi graeco-nieunitami monastyru Wileńskiego, takoż za zakazem po obżałowanych prawnie wyniesionym y za żałobą w nim znayduiącą się takową, mieniąc y referuiąc się do dekretu za wniesieniem, w roku tysiąc siedmset dziewiędziesiątym miesiąca Maia dziesiątego dnia, obdukcyi manifestu expediowaney hac in re inkwizycyi y całego procederu, rozpoczętego w sądach burmistrzowskich Wileńskich, mianowicie o to: iż co żałuiący aktor na mocy dwóch konsensów, iednego w roku tysiąc siedmset ośmdziesiąt siódmym, drugiego w roku tysiąc siedmset ośmdziesiąt szóstym, będąc possesorem y aktorem placu na Popowszczyznie sytuowanego y cegielni po Rynkiewiczach, iako też sianożątki przy nim będącey, od którey to daty w aktualnym swoim dzierżeniu maiąc possessyą trwałą, żałuiący aktor ubezpieczony będąc, gdy w roku teraźnieyszym tysiąc siedmset dziewiędziesiątym miesiąca Maia czwartego dnia obżałowany imć xiądz Bułay—namiestnik, z pomocnikami y Rostrą ieneralem, poważyli się nayść gwałtownie na plac mieszkalny żałuiącego aktora, płot zrąbać, samego żałuiącego aktora skrzywdzić, iak świadczy obdukcya y żałoba do dekretu wprowadzona, przez co gwałt y wiolencyą popełnili, na expensa niewinne narażaiąc, potwarnie przed sądem zaskarżyli, o co prawem czyniąc pozywa żałuiący aktor *ante omnia* do ukarania obżałowanych penami wiolencyinemi za nayście y gwałt popełniony, do ukarania expensami prawnemi za niesłuszne pociągnięcie do procederu, do zapłacenia za szkody poczynione, to iest za zrąbanie płotu, kosztuiącego ad minimum złotych pięćdziesiąt, których sądzenia, do obwarowania possesyi żałuiącego aktora vigore poprzedniczego akcessoryinego dekretu, oraz zdrowia y życia; do ukarania obżałowanych za akcyą, pod bespieczęstwem sądowym udzia-

łaną, do ukarania penami za potwarną skargę w pobiciu imci xiędza Bułaia wiolencyi dopełnioney y pobicie Kuryłowicza, in hoc puncto w zmyśloney akcyi przeciwko prawu wzyskanie podstępnie regestru taktowego y wciągnienie sprawy y tego wszystkiego uznania, co czasu prawa dowiedzionym będzie.

A iako te żałoby w zakazach autentycznych znayduią się, tak co do wyrazów swoich w ten dekret są ingrossowane, za któremi przerzeczone strony intentowały akcyą. W którey sprawie w roku y miesiącu, wyż na dacie pisanym, dnia iedenastego przypadłey aktorat z karty dwódziestey szóstey utściwego Józefa Gaydamowicza z imściem xiędzem Sylwestrem Bułaiem—namiestnikiem y wszystkiemi ichmość xiężmi dyzunitami Wileńskiemi, z iegoż regestru przyłączywszy, my sąd iego królewskiey mości burmistrzowski radziecki Wileński, proceder in principali nakazaliśmy. Dnia trzynastego eorundem, in procedendo et in continuatione, oraz w samey sprawie po expediowaney inkwizycyi, oraz po odbytych produktowych y replikowych głosach, nie mniey też po oczewistych y dostatecznych od imć xięży graeco-nieunitów przy doniesieniu, iż utsciwy Gaydamowicz konsens w roku tysiącznym siedmsetnym ośmdziesiątym szóstym, miesiąca Julii dwudziestego piątego dnia, na plac po Rynkiewiczach, a w roku tysiącznym siedmsetnym ośmdziesiąt siódmym, miesiąca Januarii dwudziestego czwartego dnia, skrypt na ogrodzenie sianożątki od imci xiędza Hiacynta Pełkińskiego—starszego monastyru Wileńskiego, podstępnie uzyskawszy, nie tylko że warunków temiż pismami opisanych nie dochował, ale też więcey nad bronienie onych sobie pozwalaiąc, y za ogrodzienie sianożątki, przerzeczonym skryptem maiąc sobie pozwoloną tylko drugą trawę zdięcia, pierwszą nawet trawę imć xiężom graeco-nieunitom w roku tysiącznym siedmsetnym ośmdziesiątym ósmym, Augusta piątego dnia violenter zabrał, ludzi klasztornych poodpędzał y samego iegomości xiędza Bułaia zelżywemi słowy zdyfamował y tym sposobem per consequens postępuiąc do tey przyszedł zuchwałości, że w roku teraznieyszym tysiącznym siedmsetnym dziewięćdziesiątym, dnia czwartego Maia, bez naymnieyszey refferencyi do imci xięży graeco-nieunitów monastyru Wileńskiego, iako dziedziców placu y sianożątki pod onym będącey, płot koło teyże sianożątki wedle upodobania swego oprowadził, o czym uwiadomiony klasztor ichmć xięży graeco-nieunitów, zapobiegaiąc gwałtownemu wdzieraniu się do własnosci onych że przez Gaydamowicza takowy płot (mimo wiedzę klasztoru postawiony) rzucić przedsięwzioł; iakoż imć xiądz Bułay, namiestnik, wziowszy z sobą woźnego y parobka klasztornego, gdy przybył na tę sianożątkę, pierwiey tedy wizią płotu, przez Gaydamowicza arbitralnie postawionego, uczyniwszy, tegoż woźnego z oznaymieniem Gaydamowiczowi, (by płot mimo wiedzę klasztoru postawiony, zdioł dobrowolnie) posłał; gdy utściwy Gaydamowicz upornie stawaiąc się, płotu przez się zdeymować niechciał, wtedy imć xiądz Bułay parobkowi takowy płot skoro tylko rozbierać kazał, natychmiast utściwy Gaydamowicz, z dobranemi sobie ludzi tumultem napadłszy parobka imć xięży graeco-nieunitów, płot rozbieraiącego, kiiem w twarz uderzył y znak do krwi uczynił, potym samego imć xiędza Bułaia, przy wywarciu nayzelżywszych słów, do ostatka stan y honor iego krzywdzących,

zwexował, za piersi porwał, którego szarpiąc rękę obdarł y skrwawił, siekierę zabrał; w dowód czego przy zelżeniu obdukcyi, tegoż dnia przez woźnego sprawioney, et eorundem dnia szóstego circa acta sądu ninieyszego zeznaney, o ukaranie Gaydamowicza penami, z prawa zciągaiącemi się, wespół z nawiązkami o kassatę konsensów, iako podstępnie (bo bez approbaty dalszych zakonników) wzyskanych, oraz zaległego podatku klasztorowi, złotych polskich sta trzynastu, groszy dwa wynoszącego, wedle udzielnego regestrzyku, podpisem imć xiędza Bułaia stwierdzonego, etiam praevio iuramento na Gaydamowicza zasądzenia, siekiery zwrotu, zadecydowania, nie mniey też expensu prawnego, adminimum złotych dwóch set na Gaydamowicza uznania, przez imć pana Thadeusza Piotrowicza—rotmistrza Nowogrodskiego, plenipotencyaryusza imć xięży graeco-nieunitów Wileńskich, za dopraszaniem się. A zaś od utściwego Józefa Gaydamowicza, zarembacza y obymatela Wileńskiego, przy zaskarzeniu, iż imć xiądz Bułay, namiestnik monastyru graeco-nieunitów Wileńskich, zawziąwszy nienawisć do utściwego Gaydamowicza y różnemi sposobami onego krzywdząc, z possesyi dwóma konsensami, iednym pod rokiem tysiącznym siedmsetnym ośmdziesiąt szóstym, miesiąca Julii dwudziestego piątego dnia na plac, Popowszczyzna zwany, z cegielnią po Rynkiewiczach; drugim pod rokiem tysiącznym siedmsetnym ośmdziesiąt siódmym, Januaryi dwudziestego czwartego dnia na sianożątkę, pod tymże placem będącą, przez imć xiędza Hiacynta Pełkińskiego — starszego monastyru Wileńsklego wydanemi, iak naymocniey zabespieczony, wybić usiłuiąc, mimo różne poczynione przykrości w roku teraznieyszym tysiącznym siedmsetnym dziewięćdziesiątym, dnia czwartego Maia, na takową possesią Gaydamowicza gwałtownie z ludźmi klasztornemi y panem Piotrem Kostrą, woźnym iego królewskiey mości woiewodztwa Wileńskiego, naszszedłszy, płot czyli żerdzie okolo sianożątki, przez Gaydamowicza postawiony, zrąbał y zruinował y samego Gaydamowicza, oraz parobka iego, nayścia takowego broniących zbił, znaki krwawe pozadawał, odzienie na Gaydamowiczu poszarpał. W iakiey krzywdzie, przy reprodukcyi przerzeczonych konsensów y złożeniu obdukcyi wozniańskiey, tunc temporis sprawioney et eorundem dnia dziesiątego zeznaney, o approbatę possesyi za przerzeczonemi konsensami, tak placu z cegielnią, iako też y sianożątki dla utściwego Gaydamowicza, o ukaranie ichmciów xięży dyzunitów, a mianowicie imci xiędza Bułaia—iako pryncypała, penami wiolencyinemi, wedle nauki prawa statutowego, artykułu pierwszego, z rozdziału iedenastego, oraz udzielnie na tegoż imci xiędza Bułaia za pobicie Gaydamowicza y znaków onemu pozadawania, rygoru prawa statutowego artykułu dwódziestego siódmego, z rozdziału iedynastego, rozciągnenia expensu prawnego ad minimum złotych dwóch set na imci xięży graeco-nieunitach dla utściwego Gaydamowicza zasądzenia y we wszystkim tegoż Gaydamowicza bliszym do dowodu y odwodu uznania przez wielmożnego i. p. Symona Orłowskiego—mostowniczego Smoleńskiego, w przytomności samego aktora za domaganiem się nawzaiem wniesionych kontrowersyach, *my sąd* iego królewskiey mości burmistrzowski radziecki Wileński, takowy gatunek sprawy następnym wzmacniamy wyrokiem: Ponieważ konsens na plac do zabudowania pod rokiem

tysiącznym siedmsetnym ośmdziesiąt szóstym, miesiąca Julii dwudziestego piątego dnia, ani też skrypt dozwalaiący Gaydamowiczowi sianożątkę, przy tym placu będącą, (iako odłogiem tenczas leżącą) ogrodzić, a za takowe ogrodzenie drugą trawę czyli otawę zbierać pod rokiem tysiącznym siedmsetnym ośmdziesiąt siódmym, Januaryi dwudziestego czwartego dnia datowany, od imci xiędza Hyacynta Pełkińskiego, starszego monastyru Wileńskiego, utściwemu Gaydamowiczowi wydane, żadnym aktem o podstępne wzyskanie onych nie są zażalone y owszem ponieważ inkwizycya spokoyne używanie, tak placu, iako też y sianożątki, co do drugiey trawy przez Gaydamowicza dostatecznie nas sąd przeświadcza; przeto my sąd iego królewskiey mości burmistrzowski radziecki Wileński, intuitu wyż wzmienionych dokumentów, possesyą Gaydamowiczaapprobando, vigore onych, że tak co do pierwszego in ordine opłaty terragii do klasztoru imci xięży graeco-dyzunitów y dalszych podatków rzeczypospolitey, iako też co do drugiego skryptu, na sianożątkę Gaydamowiczowi wydanego, wyż de data wzmienionych, tegoż Gaydamowicza aby wedle ograniczenia, w tymże dokumencie opisanego, a nie więcey zaymuiąc, to iest, z iedney strony od placu swego, aż do placu Baniewskich, z drugiey strony od folwarku monastyrskiego równo browaru, sadzawki, odrynki, tyłem ciągniącey się, aż do płotu y placu pana Antoniego Szabłowskiego, frontem od drogi starey Połockiey y Antokolskiey, tyłem równo granicy panów Baniewskich y Szabłowskiego, zupełnie, bezpiecznie y iak nayregularniey od wszelkiey szkody pierwszey trawie, dla imci xięży dyzunitów należney, ogradzał, my sąd iego królewskiey mości burmistrzowski radziecki Wileński zastrzegamy. Co zas do akcyów, między stronami różnemi czasy spełnionych, my sąd iego królewskiey mości burmistrzowski radziecki Wileński dekretem swoim, za wniesieniem pod dniem dziesiątym Maia anni praesentis zapadłym, w akcyi na dniu czwartym Maia roku idącego między onemiż, ex re wyż wspomnionych konsensów spełnioney, sprawę nadaną y inkwizycyą w tym sposobie expedyowaną maiąc, a o dalsze tych że imci xięży dyzunitów do Gaydamowicza za regulowane pretensye, ponieważ za pozwem w roku tysiącznym siedmsetnym ośmdziesiąt ósmym, miesiąca Augusta dwunastego dnia, przez imci xięży dyzunitów po Gaydamowicza, przed sąd nasz ninieyszy wyniesionym, stopień konwikcyi prawney iuż zapadł; przeto my sąd iego królewskiey mości burmistrzowski radziecki Wileński, w swoim porządku ten process zostawiwszy, co do akcyi tylko na dniu czwartym Maia, anni praesentis nastałey, takie feruiemy iudicatum: Ponieważ to przez samegoż imci xiędza Bułaia wypartym nie zostało, że płot Gaydamowicza zrąbał, ku temu inkwizycya o tym zupełną nam sądowi przyniosła wiadomość, a prawa kraiowe bądź iakiego kolwiek possessora gwałtem wybiiać z possessyi zakazuią, iednak ponieważ żadnego dowodu y przyświadczenia ze strony Gaydamowicza, iż by to mieysce, kędy płot zrąbany, aktualnie do kontraktu Gaydamowicza y do wolności ogrodzenia przez niegoż należało, my sąd iego kólewskiey mości burmistrzowski radziecki Wileński nie znayduiemy; a nadto imci xiędza Bułaia—namiestnika y wszystkich imci xięży graeco-nieunitów Wileńskich, iako własicielów aktualnych tego placu, zawsze moc weyrzenia w swe dzie-

dzictwo maiących być widząc, exinde abutrinque zażądanych pen wiolencyinych na żadną stronę, my sąd iego królewskiey mości burmistrzowski radziecki Wileński nie sądziemy. Lecz ponieważ tak inkwizycya zupełne nam sądowi przynosi przekonanie, iż utściwy Gaydamowicz, mniey zważaiąc (acz przy swoiey possesyi) na osobę dziedzica tey ziemi, czyli aktora swego y stan iego duchowny, nieraz wspomnionego imci xiędza Bułaia, namiestnika, targał, onego potrącał, y słowy uszczypliwemi krzywdził; przeto my sąd iego królewskiey mości burmistrzowski radziecki Wileński, zabiegaiąc dalszey popędliwości utściwego Gaydamowicza, nie iuż wedle rygoru prawa, lecz ex arbitrio sui deprekacyą publiczną na sądzie naszym imci xiędza Bułaia namiestnika utściwemu Gaydamowiczowi zalecamy, oraz dwadzieścia cztery godzin wieży cywilney na tymże Gaydamowiczu sądziemy, którą tę deprekacyą aby na dniu ośmnastym praesentis czasu sądzących się sądów dopełnił, oraz sądzoną wieżę na dniu dwudziestym praesentis zasiadłszy oną interrupte wysiedział, sub paenis contraventionis nakazuiemy, y ab hinc by Gaydamowicz wszelkie uszanowanie swym aktorom czynił, nie mniey też by nawzaiem spokoynie między sobą zachowywali się, my sąd iego królewskiey mości burmistrzowski radziecki Wileński iak naysolenniey zastrzegamy. Ad haec co do pretensyi od imci xięży graeco-nieunitów monastyru Wileńskiego o złotych polskich sto trzynastu, groszy dwuch zaległych podatków, do monastyru Wileńskiego, wedle udzielnego regestrzyku, podpisem imci xiędza Bułaia stwierdzonego, do sądu wniesioney, ponieważ Gaydamowicz przy złożeniu kwitu ostatecznego pod rokiem tysiącznym siedmsetnym ośmdziesiąt ósmym, Decembra dwudziestego ósmego dnia, przez imci xiędza Bułaia wydanego, opłatę należności do klasztoru imci xięży graeco-nieunitów z placu Gaydamowicza possyduiącego się, pod tęż samę datę poświadczaiącego, na tym: iako podatki tak poziemnego, iako też podymnego y dalsze, aż po datę wyż wzmienioną, regularnie y totalnie opłacił, oraz na tym, iako należność dwuletnią, to iest: od daty kwitu wyż wzmienionego po rok teraznieyszy opłacenia podatków do klasztoru imci xięży graeco-nieunitów za wapny skrzyń dziesięć złotych trzydzieście pięć, za cegły sztuk trzysta złotych sześć, za mięso złotych dziesięć, przez klasztor imci xięży graeco-nieunitów Gaydamowiczowi zawinionym zostało, do przysięgi zabrał się; przeto my sąd iego królewskiey mości burmistrzowski radziecki Wileński, tak wedle dobrowolnego zabierania się, iako też z swoiey decyzyi Gaydamowiczowi na punktach wyż wzmienionych, oraz na tym, iako za wapno, cegłę y mięso należność in unum złotych pięćdziesiąt ieden wynosząca, do obrachunku w roku tysiąc siedmset ośmdziesiątym ósmym dnia dwudziestego ósmego Decembra, z imciem xiędzem Bułaiem czynionego, w żadnym sposobie nie weszła y iako słusznie onemu należy, sądziemy, termin wykonania takowey przysięgi na dniu ośmnastym praesentis przed nami sądem przeznaczamy. Za wykonaniem którey to przysięgi tegoż dnia obrachunek z aktorami iego ichmość xiężą graeco-nieunitami Wileńskiemi z dwuletnego podatkowania, to iest, z roku tysiąc siedmset ośmdziesiąt dziewiątego y roku idącego—tysiąc siedmset dziewiędziesiątego utściwemu Gaydamowiczowi uczynić, my sąd iego królewskiey mości burmistrzowski ra-

dziecki Wileński nakazuiemy. Po uczynieniu którego to obrachunku złotych piędziesiąt ieden, przez Gaydamowicza zaprzysiężone, by imci xięża graeco-nieunici Wileńscy pro persoluto przyieli, a restancyą, iaka z obrachunku wypadnie, by natychmiast imciom xiężom graeco-nieunitom Wileńskim Gaydamowicz (praevia dando exolucyi quietatione) wypłacił pod winami sprzeciwieństwa, my sąd iego królewskiey mości burmistrzowski radziecki Wileński determinuiemy. Pro reliquo co do expensów prawnych, ab utrinque zażądanych, gdy z ciągu całego nienieyszego procederu iak iedney, tak drugiey strony, wzaiemna wina w powodztwie procedowania wyświecona została, przeto mutua stron compensatione żądane expensa prawne ad invicem my sąd iego królewskiey mości burmistrzowski radziecki Wileński uchylamy. Oraz dalszych pen, win, wskazów, na żadną niesądząc stronę, po zadość uczynieniu ninieyszemu dekretowi w rzeczy osądzoney wieczne milczenie obu stronom zachowuiemy.—Dnia piętnastego eorundem po przeczytaniu takowego dekretu naszego oczewistego obie strony do appellacyi przed sąd zadworny assesorski wielkiego xięstwa Litewskiego wzieli ad deliberandum; którey to deliberacyi my sąd iego królewskiey mości burmistrzowski radziecki Wileński wedle prawa stronom dozwoliliśmy. Dnia osiemnastego eorundem w terminie z deliberacyi przypadłym ex libero partium assensu tąż deliberacyę my sąd iego królewskiey mości burmistrzowski radziecki Wileński wedle prawa magdeburskiego do dni dziesięciu prolongowaliśmy. Dnia dwudziestego piątego eorundem w terminie, z regesty deliberacyiney, po założeniu ze strony od imci xięży dyzunitów od całego oczewistego dekretu, pod dniem trzynastym praesentis zapadłego, appellacyi przed sąd zadworny assesorski wielkiego xięstwa Litewskiego przez imci pana Thadeusza Piotrowicza—rotmistrza Nowogrodzkiego—plenipotenta tychże imci xięży graeco-nieunitów Wileńskich, a przez samego utściwego Gaydamowicza, na sądzie obecnego, motivo założoney appellacyi, przy podanych punktach appellacyinych, tęż appellacyą przed sąd zadworny assesorski wielkiego xięstwa Litewskiego zakładaiącego, my sąd iego królewskiey mości burmistrzowski radziecki Wileński takową appellacyę przed sąd nie raz rzeczony dopuściliśmy. Która to sprawa, iako się w sądzie naszym burmistrzowskim radzieckim Wileńskim agitowała, tak iest do xiąg tegoż urzędu spraw dekretowych zapisana.

1790 г. Октября 6 дня.

Изъ книги № 5160, за 1790—1792 г., л. 404.

163. Консенсъ Виленскаго Св.-Духовскаго монастыря, выданный мѣщанину Ивану Огоновичу на монастырскій плацъ въ г. Вильнѣ.

Виленскій Св.-Духовскій монастырь вступилъ въ соглашеніе съ мѣщаниномъ Огоновичемъ, которому уступилъ на вѣчныя времена въ арендное содержаніе участокъ земли на Виленскомъ предмѣстьи Зарѣчьи за 16 злотыхъ ежегодной платы.

Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt pierwszego, miesiąca Marca siódmego dnia.

Przed aktami burmistrzowskiemi radzieckiemi miasta stołecznego iego królewskiey mości Wilna, stanowszy osobiście pan Jan Ogonowicz—mayster zabawy tkackiey, obywatel Wileński, konsens od ichmościów xięży dyzunitów monastyru Wileńskiego wydany, na rzecz we śrzedninie opisaną sobie służący, do akt podał, który wpisuiąc w xięgi od słowa do słowa tak się w sobie ma:

Niżey na podpisaniu rąk naszych wyrażeni czyniemi wiadomo tym naszym konsensem, ichmościom panom Janowi y Maryannie z Kościuszków Ogonowiczom, małżonkom, obywatelom Wileńskim wydanym, na to: Iż monaster nasz Wileński, maiąc zdawna place, funduszem sobie nadane, na przedmieściu miasta iego królewskiey mości Wilna, Zarzecze zwanym, w pewnym ograniczeniu położone, ni przez kogo do tych czas nie zarabiane, ani zaięte, odłogiem leżące, z których plac ieden wyłączywszy, do zabudowania y wolnego używania przerzeczonym ichmościom panom Ogonowiczom wydzieliliśmy y wyznaczyli w takim położeniu y wymiarze, iako to: zacząwczy od placu, na teyże monastyru naszego iuryzdyce sytuowanego, co pierwiey tymże ichmościom panom Ogonowiczom, w roku tysiąc siedmset ośmdziesiąt pierwszym, miesiąca Septembra dwudziestego dnia wyznaczonego y konsensem nadanego, idąc z miasta po lewey stronie, frontem do gościńca Połockiego, wszerz sążni trzyłokciowych pięćdziesiąt, wzdłuż iednym bokiem od placu monasteru naszego, nikomu ieszcze nie zawiedzionego, przez wierszchołek góry do płotu y ogrodu Symonowey Jurkiewiczowey, na monasteru iuryzdyce mieszkaiącey, przypie-

raiącym sążni takichże sto pięćdziesiąt, tyłem mimo Jurkiewiczowey y Teressowicza przez górę wychodzącym, sążni teyże miary siedmdziesiąt pięć wynoszącym, położony. Na którym to wyrażonym placu, do zabudowania sobie w possesyą y wolne dzierżenie od nas postąpionym, ciż ichmość panowie Ogonowiczowie y ich sukcessorowie wolni y mocni zabudowaniem przez siebie zafundowanym, iako swoim własnym iak chcąc rządzić, dysponować, wszelkich wedle upodobania swego pożytków y profitów wynaydować, bez żadney od nas y po nas następnie monasterem rządzących przeszkody, komu chcąc dać, darować, zapisać, lub też od siebie komu drugiemu zbyć, aby tylko za wiedzą monastyru Wileńskiego, ostrzega się z tym warunkiem, aby poziemne na rok raz ieden w racie Septembrowey, złotych polskich szesnaście wynoszące, corocznie monasterowi Wileńskiemu dochodzić przeznaczone, oraz osobno (ieśliby iakie na skarb publiczny wyniknąć mogli podatki) wszystkie przez possessorów regularnie opłacone były, naywyrazniey obowiązuie się, w przypadku zaś nieopłacenia wyrażonych podatków, ma moc monaster Wileński bez żadnego sądu y prawa, za zwróceniem tylko wedle taxy valoris zabudowania w tenczas będącego, ten konsens podnieść y komu drugiemu nadać.—Na co, takowy wydawczy konsens, ony przy wyciśnieniu monastyru Wileńskiego pieczęci, podpisem własnych rąk stwierdzamy. Pisan w monasterze graeco-nieunickim Wileńskim, roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiątego, miesiąca Oktobra szóstego dnia. U tego konsensu podpisy aktorów, przy wyciśnioney na opłatku monastyru Wileńskiego zwykłey pieczęci, takowe: Xiądz Sylwester Bułay—namiestnik monastyru graeco-nieunickiego Wileńskiego. — Xiądz Ilary Ochrymowicz—spowiednik monastyru Wileńskiego. — Xiądz Hilaryon Haponowicz. L. S. — Który to konsens, za podaniem onego przez wyż wyrażoną osobę do akt, iest w xięgi burmistrzowskie radzieckie miasta stołecznego iego królewskiey mości Wilna przyięty y zapisany. Correctum Fr. X. Sidorowicz—miasta Wileńskiego regent. mp.

1794 г. Сентября 26 дня.

Изъ книги № 5165, за 1794—1795 г., л. 278.

164. Дарственная запись отъ новопоступившей монахини дѣвицы Малиновской Виленскому (Троицкому?) базиліанскому моастырю.

Дѣвица Малиновская, вступивши въ женскій базиліанскій монастырь монахиней, настоящею записью записываетъ на монастырь $^3/_4$ своего наслѣдства, т. е. 3,000 польскихъ злотыхъ, $^1/_4$ т. е. 1,000 злотыхъ оставляетъ на собственныя свои нужды. Такое пожертвованіе Малиновская дѣлаетъ подъ вліяніемъ религіозныхъ побужденій.

Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt czwartego, miesiąca Septembra dwudziestego dziewiątego dnia.

W kancellaryi miasta głównego Wilna przedemną Franciszkiem Xawierym Sidorowiczem, aktualnym y przysięgłym tegoż miasta regentem, stanowszy osobiście imć xiądz Fortunat Gintowt—zakonu ś. B. w. professor filozofii, dokument darowny na summę trzy tysiące złotych, od ieymć panny Anny na świecie, a Krystyny w zakonie, Malinowskiey—nowiciuszki zakonu ś. B. w., wielebney ieymć p. Elżbiecie Masalskiey—wikaryi y wszystkim pannom bazyliankom konwentu Wileńskiego, w dniu dwudziestym szóstym miesiąca teraznieyszego Septembra wydany y służący, ku wpisaniu do akt wieczystych podał, który od słowa do słowa wpisuiąc w xięgi, tak się w sobie ma:

Anna na świecie, strażnikówna powiatu Rzeczyckiego, a w zakonie Krystyna, Malinowska—nowicyuszka z. ś. B. w., wszystkim poniżey wyrażonym obowiązkom ulegać przyrzekaiąc y one dobrowolnie na siebie przyimuiąc, czynię wiadomo tym moim dobrowolnym, rozmyślnym y nigdy nieporuszonym, wieczysto-darownym dokumentem, w Bogu wielebney ieymć pannie Elżbiecie Masalskiey—wikaryi y wszystkim pannom bazyliankom klasztoru Wileńskiego wydanym y służącym na to: Iż ia Malinowska, ze zrządzenia Boskiego wstąpiwszy do zakonu reguły ś. B. w. y chcąc w tym zakonie wiek życia moiego ukończyć, umyślilam ze spadaiących na mnie prawem natury po zeszłych rodzicach dobrodzieiach moich czterech tysięcy złotych polskich, w exdotacyi wziętych, z których tysiąc ieden na expensa obłoczyn nowiciackiey, próby y professyi moiey wyłączywszy, resztę, idque trzy tysiące złotych polskich ku większey chwale naywyższego (iako moią własność) temuż klasztorowi Wileńskiemu panien bazylianek wiecznie darować y zapisać, iakoż ninieyszym wiecznie trwałym dokumentem wyżey wyrażoną, z całości posagu moiego pozostałą, summę trzy tysiące złotych polskich (oddalaiąc wszystkich moich krewnych, tak bliskich, iako też y da-

lekich) w Bogu wielebney ieymć pannie Elżbiecie Masalskiey—wikaryi y wszystkim pannom bazyliankom konwentu Wileńskiego, po ustałym życiu moim daię, daruię y wiecznym prawem zapisuię, żadney salwy y iakiego bądź kolwiek interessowania się do tey summy dla sukcessorów moich nie zachowuię. Y na to dałam ten móy dobrowolny wieczysto darowny zapis, podpisem ręki mey własney y wielmożnych ichmciów panów pieczętarzów, ustnie y oczewisto odemnie uproszonych, stwierdzony. Pisan w Wilnie, roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt czwartego, miesiąca Septembra dwudziestego szóstego dnia.

U tego dokumentu darownego podpis aktorki a po niżey podpisy dwóch pieczętarzów w tych wyrazach: Krystyna Malinowska—nowicyuszka zakonu ś. B. w.—Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od ieymci panny Krystyny Malinowskiey—nowicyuszki zakonu świętego Bazylego wielkiego do tego dokumentu wieczysto-darownego, dobrowolnie wydanego, na summę trzy tysiące złotych polskich, w Bogu wielebney ieymość pannie Elżbiecie Masalskiey—wikaryi y wszystkim pannom bazyliankom konwentu Wileńskiego, danego, podług prawa podpisuię się: Jan Moszyński—regent graniczny Wołkowyski. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz do tego dokumentu darownego na rzecz w nim dostatecznie opisaną, od osoby wyżey wyrażoney ww. pannom bazyliankom klasztoru Wileńskiego wydanego, podług prawa podpisuię się: Adam Powstański—pisarz aplik. mp. Który to dokument darowny, za podaniem onego przez wyż wyrażoną osobę do akt, iest w xięgi wieczyste miasta głównego Wilna przyięty y zapisany.

II.

1) Духовныя завѣщанія.

1626 г. Ноября 11 дня.

Изъ книги № 5109, за 1511—1654 г., л. 113.

165. Духовное завѣщаніе Полоцкаго мѣщанина Якова Θедоровича Ходыки.

Лѣта отъ нароженья Сына Божого тысеча шестьсотъ двадцатъ шостого, мѣсеца Ноября одинадцатого дня.

Присылалъ до ураду господарского мѣского Полоцкого, права майдебурского, до насъ бурмистровъ, радецъ и лавниковъ, того року справы судовые отправуючихъ, лавникъ мѣста Полоцкого, учтивый панъ Яковъ Федоровичъ Ходыка сына своего пана Ивана Яковлевича Ходыку, оповѣдаючи, ижъ онъ панъ Яковъ отъ Пана Бога хоробою есть навежоный, и просечи отъ лавниковъ для справованья тестаменту. За которою прозьбою его милость, врадъ съ посродку себе придали лавниковъ мѣста Полоцкого учтивыхъ папа Федора Розмысловича, пана Мартина Кавецкого, и при нихъ слугу врадового мѣского Константина Григоревича, которые лавники тамъ бывши, тогожъ мѣсеца Ноября двадцать пятого дня у середу ставши передъ нами урадомъ на ратушу, признанье свое учинили: ижъ дей за потребованьемъ и прозьбою пана Якова Ходыки, черезъ сына его пана Ивана Яковлевича, а за приданьемъ урадовымъ, будучи намъ у дому помененого пана Якова, называемомъ Ожарковскомъ, фольварку его за посадомъ за Полоцкимъ, подъ правомъ майдебурскимъ стоячимъ, гдѣ мѣшканье свое маетъ, тамъ же панъ Яковъ, будучи отъ Пана Бога на тѣло хоробою навежоный, але на умыслѣ здоровый, и зъ доброю паметью, справуючи сесь тестаментъ свой дня высшей помененого Ноябра одинадцатого, первей словне повѣдалъ, затымъ далъ до прочитанья реестръ списанья маетностей своихъ, просечи и ствержаючи его устне, абы по немъ малжонка и дѣти его во всемъ водлѣ тое остатнее воли и тестаменту его заховали и справовали, который реестръ писанный тыми словы:

На первей, грошей готовыхъ таляровъ

старыхъ тысеча шестьсотъ, золотыхъ чирвоныхъ триста двадцат три, ортовъ битыхъ Кгодскихъ копъ сто семьдесятъ шесть, ортовъ разныхъ копъ триста, таляровъ Швецкихъ триста сорокъ семь и полуталера, грошей разныхъ копъ семьсотъ. До того сребра домового: чара одна великая, кубковъ бѣлыхъ петнадцат, злотистый одинъ, ковшикъ злотистый одинъ, ложокъ злотистыхъ тузинъ, ложокъ бѣлыхъ осмь, кгузиковъ злотистыхъ тузины два, кгузиковъ зъ шмальцомъ шесть, сребра долядовыхъ штукъ двадцат пять. Товаръ, што есть у дому, также у дому пана Ананіи Швана въ шпихлеру въ мѣстѣ Полоцкомъ, у рынку зложоного: пенки чистое бунтовъ тридцат шесть, у Бѣшенковичахъ бунтовъ шесть, соли мѣхъ одинъ; у Стася Шашала пенки берковецъ одинъ, двадцат на дворѣ у пуни неспусканого воску берковисковъ пять, выбойки пудовъ осьмъ и полъ, соли мѣховъ девять, скуръ сырыхъ три. У мѣстѣ Виленскомъ у Дому гостинномъ зложоного скуръ овечихъ шестьдесятъ, чого вѣдомъ господарь Панъ Федоръ Корольковичъ. Тутъ у Полоцку у раду крамномъ, у коморѣ, рыбы Московское вялое зложоно лещовъ тысечей девети и полъ соленыхъ, по копъ осьмнадцат тысечу, меду прѣсного лубокъ десеть. При томъ маетность рухомая и нерухомая: домъ, фольварокъ Ожарковскій, надъ рѣкою Полотою стоячій, зо всимъ будованьемъ, зъ кгрунтами пашными, непашными, сѣножатьми, до него належачими; котелъ горѣлочный съ трубами и горшкомъ мѣдянымъ; сѣножати двѣ у Захариничахъ, надъ рѣкою Полотою; коморы двѣ у раду крамковъ зъ земцами двѣма; которы двѣ у раду рѣзницкомъ, домъ у мѣстѣ надъ рѣкою Полотою, подле дому Тимофея Стебута. У Бышенковичахъ домъ съ пунями; на Острой въ мѣстѣ ихъ милости отцовъ езуитовъ дворы два, которые маю отъ Петра Миколаевича и отъ сына его Константина Петровича зъ огородами. Посудъ домовыхъ: мисъ цыновыхъ великихъ шестьнадцать, полмисковъ двадцат, кгарцовъ старыхъ и новыхъ деветь, талерокъ старыхъ и новыхъ двадцат чотыри, штофъ шесть, наливка одна, приставокъ шесть, кварты три, рукомый двѣ, одна цынова, а другая мосендзова, антвасикъ домовый, фляшъ великихъ и малыхъ семь; мѣдь: котелъ пивный одинъ, котелъ горѣлочный безъ трубъ, бани двѣ, одна съ трубами и зъ горшкомъ мѣденымъ, жбанъ мѣденый, три горшковъ великихъ и малыхъ чотыри, котловъ домовыхъ малыхъ деветь; жолтое мѣди котелки два, миса мѣденая, горшки мѣденыхъ два, лѣски двѣ, ендовки двѣ, третяя малая, ковшъ мѣденый одинъ; карабины два, мушкеты два, пулгакъ, шабля, кордъ старый, палашъ старый лихтаровъ мосендзовыхъ чотыри, лихтаръ тройчастый одинъ, малыхъ прибіяныхъ два; сукна фаленрышу кгранатового локти дванадцать и треть, баи чирвоное Венецкое локти чотыри, мухояру турецкого локоть шесть, футро хребтовое, лисъ одинъ чирвоный, недокунковъ дванадцать, лисихъ лапъ дванадцать, корозыи локти два и чверть, фалендышу зеленого двѣ трети, коберецъ старый, кобенякъ лазуровый, жупанъ чорный зъ кгузиками сребрянными позлотистыми, жупанъ бурнатный бѣлками подшитый, фаразія ротова волками подшита, колпакъ аксамитный неподшитый, плотенко турецкое; саквы новые двѣ, одно нѣмецкое, другое козацкое, ручница пташа, пороху Виленского у богурцѣ, козлина чорная, робленая; безменовъ мосендзовыхъ три, мѣдницы мосендзовыхъ

двѣ, скуръ лосихъ двѣ, и обѣдокъ выправные; солонины полтей шесть, салъ свиныхъ десеть; можджеры два, шали великіе, и фунтъ, шишакъ, образы оправныхъ три, кони два, кляча зъ жеребкою, быдло розное, шнурковъ едвабныхъ локтей сорокъ. Долги, што мнѣ Якову люди винни: сынове мои старшіе Иванъ и Василей Яковлевичи винни копъ двѣ тысечи и сто копъ Литовскихъ, панъ Левонъ Стефановичъ, мѣщанинъ Виленскій, на квитъ свой виненъ копъ двѣстѣ девять, мѣлъ отдать спустивши двѣ недѣли по крещенью рускомъ, въ року тысеча шестьсотъ двадцать пятомъ, теды не отдалъ; панъ Иванъ Артемовичъ на листъ вызнаный виненъ копъ сто; его милость панъ Кгабріель Марковичъ Корсакъ на листѣ своемъ виненъ копъ двадцать и грошей тридцать; Отецъ Яковъ Дюканицкій—протопопа Полоцкій, па листъ свой вызнаный виненъ копъ сорокъ, кромя обликгу давного долгу копъ десеть, на то далъ десеть мѣръ жита, на тотъ часъ жито куповано мѣру по полторы копы; его милость панъ Миколай Гребницкій на два листы виненъ копъ двадцать пять и грошей пять; панъ Алхимъ Нарбутъ на листъ свой виненъ копъ пять; панъ Остафей Венковичъ на листъ свой виненъ попелу будного лашты чотыри; панъ Яковъ Венковичъ виненъ на листъ вызнаный копъ пять, особливе грошей тридцать; панъ Гапонъ Лукиничъ на квитъ виненъ копъ тридцать, а особливе копъ три; его милость панъ Валеріанъ Явкгель на квитъ виненъ копъ дванадцать; панъ Андрей Борисовичъ виненъ копъ десеть, маетъ отдать на Филиповы запусты въ семъ року двадцать шостомъ пришлые; панъ Федоръ Крупеникъ на листѣ (виненъ) копъ сто семьдесятъ пять, зыстилъ того долгу копъ сто сорокъ, решты зосталъ виненъ копъ тридцать пять, отпустилъ копъ десеть, а копъ двадцать пять отдати маетъ; панъ Гаврило Остаповичъ виненъ копъ тридцать, мѣлъ отдать на день светыхъ апостолъ Петра и Павла въ семъ року двадцать шостомъ прошлого сестричнѣ моей Гарасимовой дочцѣ, зъ сестрою моею сплоконой. На манастырь замковый черницамъ отказалъ мѣру жита и копу грошей. Комору, въ раду крамномъ стоячую, у пана Ивана Харковича купленую сыну ... своему Тимофею на выживенье и опатренье съ позему до уросту лѣтъ его, а кгды лѣтъ дойдетъ, тая комора на равные части быти маетъ. Еще ку тому повѣдалъ: у Захариничахъ пуню сѣна; у дому на полотнѣ картинъ шестьнадцать, скрини возовыхъ три, перстень золотый съ каменемъ, поясъ подъ сребромъ оправный, сукна сермяжного локтей одинадцать; въ рынку врадовомъ околичномъ шпихлеръ, отъ пана Ярмоши Григоревича купленый. Што все, яко се вышей помѣнило, панъ Яковъ пописавши и остатнею волею своею ствердивши, а розправуючи до конца малжонку свою пани Богдану Яковлевну Загорчанку и семи сыновъ своихъ, такъ лѣтъ дорослыхъ, яко недорослыхъ, пана Ивана, пана Василія, пана Федора, пана Марка, пана Семена и пана Тимофея Яковлевичовъ Ходыковъ повѣдилъ, што дей, есть шатъ платья, поесовъ сребраныхъ и што кольвекъ на невѣсту належитъ малжонки моее, до того дѣти мои сынове *). . . . . . . сплоконые, не маютъ жадное потребы, во всемъ томъ они вольни; до того дей сыномъ моимъ чотыромъ старшимъ, Ивану, Василю и двумъ Федоромъ выправы далъ

*) Почти цѣлая строка вытерта.

по копъ двѣстѣ Литовскихъ, а помененой малжонцѣ моей Богданѣ, за разъ тремъ сыномъ меньшимъ Марку, Семену и Тимофею, кгды лѣтъ дойдутъ, маетъ быть первей выдано также по двѣстѣ копъ грошей. Потомъ, отдавши на церкви и што кому есми отписалъ, и мене водле звычаю хрестіянского съ тоежъ маетности поховавши, на потомъ, што кольвекъ зостанетъ, грошей готовыхъ, сребро, цынъ, мѣдь, шаты, кони, быдла, товары, домы, коморы, гдѣ все на все отъ мала до велика отказалъ и отписалъ малжонцѣ своей и семи сыномъ своимъ, имены звышъ менованымъ, на осьмь частей въ ровный дѣлъ. Которую малжонку свою и сыновъ своихъ лѣтъ немаючихъ поручилъ Пану Богу въ опеку и опатренье зо всѣми маетностьями, на часть ихъ належачими, подалъ старшимъ сыномъ своимъ пану Яну и пану Василію Яковлевичомъ Ходыкомъ, которые дей малжонка и сыновья мои взгодѣ милости водле сего тестаменту моего справоватисе маютъ, и помененые опекунове сынове мои долги винные одысковати, штомъ кому виненъ и отписалъ отдавати и всимъ водле належности справовати. Меншіе тежъ сынове мои матки своее и старшіе въ послушенство старшымъ маютъ и повинни будутъ. Которое справованье тестаменту остатнее воли пана Яна Федоровича Ходыки до книгъ мѣскихъ Полоцкихъ записано, съ чого сесь тестаментъ подъ печатью лавницкою, съ подписомъ руки моее писарское, сторонѣ потребуючой пану Ивану и пану Василю Яковлевичомъ Ходыкомъ есть выданъ. Писанъ у Полоцку.—Миколай Саковичъ писарь.

1636 г. Декабря 8 дня.

Изъ книги № 5109, за 1511—1654 г., л. 355—358.

166. Духовное завѣщаніе Виленскаго мѣщанина Семена Ивановича Азарича.

Завѣщаніе это указываетъ на многія прекрасныя бытовыя черты русскихъ людей тогдашняго времени. Такъ упомянутый Азаричъ, будучи Новогородскимъ мѣщаниномъ, умѣлъ честнымъ трудомъ нажить весьма значительное состояніе; обнаружилъ рѣдкое благочестіе и привязанность къ православію до такой степени, что даже сына своего отдалъ въ монахи; завѣщалъ тѣло свое похоронить въ Виленскомъ Св. Духовскомъ монастырѣ и на похороны записалъ 200 копъ лит. грошей; остальное имущество, состоящее изъ денегъ и каменныхъ домовъ, распредѣлилъ между родными и родственниками; Св.-Духовской церкви отписалъ богатую утварь.

Roku od narodzenia Pańskiego 1647, miesiąca Januarii dwunastego dnia. Na rokach sądowych ziemskich, po Trzech Królach święta rzymskiego przypadłych

y sądownie w Nowogrodku odprawuiących, przed nami Andrzeiem ob.. sędzią, panem Piasecskim podsądkem, Chreptowiczem—pisarzem, urzędnikami ziemskiemi sądowemi ziemi Nowogrodzkiey, postanowiwszy się oczewicto u sądu pan Kristof Załamay opowiadał na przyniesienie z ksiąg grodzkich Nowogrodzkich do ksiąg ziemskich Nowogrodzkich wpisać—dał wypis grodzki Nowogrodzki wpisanym w niey testamentu sławetnego p. Symona Azarycza y prosił, aby ten wypis y samy testament sposobem przeniesienia do ksiąg ziemskich Nowogrodzkich był wpisan, który tak się w sobie ma.

Wypis z ksiąg grodzkich z zamku woiewodztwa Nowogrodzkiego od narodzenia Pańskiego 1636, miesiąca Decembra dwudziestego dnia. Na urzędzie grodzkim w zamku i. k. mości Nowogrodzkim przede mną Pawłem Onichowskim — podwoiewodzym Nowogrodzkim, od w. i. m. pana Mikołaia Sapiehi—woiewody Nowogrodzkiego, czywona ziemi Żomoycskiey, Korszewskiey, Nemonowskiey etc. starosty postanowiwszy się oczewisto sławetny y uczcywy p. Piotr Symonowicz Azarycz obywatel miasta stolecznego Wileńskiego, opowiadał y pokładał aktikuiąc do knih teraznieyszych grodzkich Nowogrodzkich pisać dał testament nieboszczyka sławney pamięci temi nedawnemi czasy zmarłego sławney pamięci Symona Iwanowicza Ozarycza—obywatela też miasta Wileńskiego, oyca swego, podług prawa pospolitego sprawiony, dany y należący małżonce y potomkom uieboszczykowskim w ten sposob y temi słowy pisany:

W imie P. Boga wszechmogącego w Tróycy ś. Jedynego, niechay się stanie, ku wieczney pamięci tey rzeczy. A iż ponieważ nie odmienna wola tegoż naywyższego Pana z razu ieszcze skoro po przestępstwie pierwszego oyca naszego oddana, raz z dekretem iego świętym postanowiona, to iest, yż wszysci, którzy ieno kolwiek na świat się rodzą, umierać muszą, tylko by doczesney a nie wieczney smierci.—O to my się prawdziwi chrześciane wedle przestrogi pisma świętego starać powinni w czym wedle miłosciwey obietnicy łaski y zasług zbawiciela y odkupiciela nazsego syna Bożego, ta nadzieia zostawa nam wiernym chrześcianom, *błahoczestywym*, chwalącym Boga, iż kożdy w tego odkupiciela swego wierzuiący y drugi iego naśladuiący, nie umrze, ieno będzie miał żywot wieczny, tedy y ia grzeszny Symeon Iwanowicz Azarycz—Nowogrodzki mieszczanin, uprzywileiowany miasta ikmci stołecznego Wileńskiego, z łaski Bożey chrzsczony, wyuczony y wychowany w starożytnym oyczystym nabożeństwie wiary katholickiey graeckiey cerkwi wschodniey, a miedzy inszemi mnieyszy y niegodny brat wpisany w bractwo Wileńskie ś. Ducha, w teyże blahoczestii statecznie trwaiąc miłoserdzia Bożego pewny będąc, a widząc przed sobą bliski koniec dni moich, zwłascza wypełniwszy takie lata, kiedy iuż według psalmisty s. więcey prace y boleści cierpię nad potrzebę życia mego, iako widzę, wiem, że to woli y providentii iego s. poruczywszy, umyśliłem ten testament ostatniey woli moiey, dzieła łat moich, rozprawuiąc: Ubogi domek, małżonkę, dziatki moie, według proroka mówiącego: rozpraw dom nowy, albowiem masz umrzeć, aby po smierci moiey domowi temu między sobą różnicy, niemieli. — Naprzód tedy gdy pan Bóg wszechmogący z woli swoiey świętey z ciałem moim grzesznym rozłączy duszę moię, poruczam onę w ręcę iego święte, a ciało moie grzeszne ziemi, które aby było nie gdzie indziey, ieno w

Wilnie, tamże przy tey cerkwi ś. Ducha pogrzebione, wielce o to małżonki moiey miłey y dziatek moich proszę y każę pod niełaską Bożą, gdy by inaczey uczynili, ale aby chociay bez żadnego kosztu y zbytniey ceremonii (iako lepiey y lekczey być może), ciało moie grzeszne tam do miasta Wileńskiego zaprowadzili, albo iakożkolwiek kości moie iako Józefowi do ziemi chananeyskiey zanieśli y miedzy bracią moią wpisaną złożyli, na który to pogrzeb prowadzenia ciała mego, na upominki y na ubogie 200 kop, by y więcey było, zapisuię, a to z ubogiego zebrania mego y z summy u ludzie pewnych dłużników moich będącey, która po mnie na reiestrze, ręką moią własną spisanym, albo podpisanym naydzie się y to małżonce moiey miłey Tacianie Wiłkownie w podział na część zapisuię 1000 zlotych polskich do tego przydawszy oney śrebra białych łyżek 1 tuzin, z tego co u pana Symona Kopytka w zastawie wykupiwszy oddać oney maią. Do tego w rzeczy ruchomości, ochędostwo y sprząt wszelki domowy oney że iedney należeć ma, y między wszytkiemi ubiorami, cokołwiek sobie na stan swóy białogłowski sprawionego ma, z czego by z dobrey woli swey dzieciom udzielić chciała. Do tego dzieci moie nalezeć nie maią— owszem aby oną, iako rodzicielkę swoię przy sobie, przy którym ona mieszkać zechce, uczciwie chwaloną, y iako panią y matkę swoię szanowali, ażeby onych pan Bóg błogosławił. Synu moiemu starszemu Michałowi, na chrzcie s. nazwanemu Mateuszowi, któregom ofiarował panu Bogu do zakonu w Czerncy, mianowicie do tegoż klasztoru s. Ducha przy cerkwi Bratstwa Wileńskiego błahoczestii starożytney, który do tego czasu za pozwoleniem moim y starszego bratstwa w monasterzu Ceprskim przy oyce Sylwestrze do czasu usługuie, któregom gdy do klasztoru dawał, nie więcey onemu dać obiecał, tylko piwnicę moię sklepistą, która pod kamienicą Chocięską Małey Giełdy, wchodząc do wrót po prawey ręce pierwsza, która do tych czas w zastawie odemnie w pięciu set złotych u p. Stanisława—kupca Wileńskiego, co szablami targuie, według prawa onemu a mnie służącego, które po mnie naydzie się, y w księgach mieskich u p. Gaszłowickiego—pisarza mieskiego Wileńskiego zapisano iest, z którey ia do tych czas od kilkanastu lat dawałem pewną prowizyą oycowi Sylwestrowi Ceprskiemu, przy którym on do tych czas mieszkał, tą piwnicę moię synowie moi z tych że pieniędzy moich, wysz mianowanych, wykupiwszy, do monastyra wysz mianowanego, brackiego, święto Duskiego, albo też summię za nię należącą oycom święto - Duskim oddać, albo póki nie wykupią każdego roku po 20 kop. Litewskich, do tegoż monastyra powinni będą dawać, a to na wychowanie tegoż syna moiego Michała. Do teyże cerkwi ś. Ducha Wileńskiego odpisuię y mianuię wszytkie do tego apparaty cerkiewnie, którem na ozdobę cerkwi Bożey posprawował y przy sobie zawżdy w osobliwey skrzyni moiey miał y mam, a mianowicie: krzyż śrebrny złocisty kamieniem iakim takim sadzony; ewangelia śrebrem w czerwonym axamicie oprawna; kielich, kadzidło, patyna, gwiazda, łyżeczka, koneweczka albo garnuszek z nakrywką, y dwa iabłka, wszytko to śrebrne, Rysij dzwon y wszytko co ieno do cerkwi należy, do tego wszytkie księgi, iakie kolwiek do cerkwi Bożey po mnie pozostałe nayduią się należące, przydaiąc do tego panahyią śrebrną złocistą, którą u mnie ocieć Sylwester Ceprski pozyczył, a tam że do cerkwi Wileńskiey

koniecznie oddać maią y wszytko to przy cerkwi ś. Ducha Wileńskiey, a nie gdzie indziey zostawać ma wiecznie. A syn móy Michał od teyże cerkwie, dokąd indziey odłączony nie ma być aż do żywota swego; a to dla chwały Boskiey y ustawicznego modlenia się za moią duszę. A osobliwie nadto do teyże cerkwie ś. Ducha na dypty albo napominki zapisuię, z teyże summy moiey, wysz mianowaney, 200 kop Litewskich, którą summę synowie moi bez omieszkania po śmierci moiey do rąk starszego oyca bractwa oddać maią. Panu Pawłowi, zięcowi swemu miłemu y żenie onego, córce moiey Zofii, do wyprawy dania y chowania, co onych y nadto doszło, zapisuię miasto gotowych pieniędzy oblig onych na cztyrysta kop Litewskich dany, którą summę za onych zapłaciłem imści panu Janowi Szycikowi, u któregom od kilka lat, kupuiąc onym maiętność Gustawską, byłem pożyczył, do tego maią onym przydać synowie moi kubek albo puhar móy śrebrny, źrzebiąt trzyletnich dwie, krowy dwie, dwa woły, sześcioro owiec; a iuż o to wszytko, o cośmy niegdy z synem Pawłem, zięciem moim, rachować mieli, iużeśmy się porachowali y z obu stron kwitowali się. Także synom moim żadna trudność nie ma być zadana: Janu, Dmitrowi Brażycowi, zięciowi moiemu młodszemu y małżonce onego y córce moiey Marusi, żem ieszcze gotowych pieniędzy nic nie dał, tedy w równy dział czyniąc z tymże panem Pawłem tysiąc złotych gotowych zapisuię. Którą summę synowie moi po śmierci moiey bez prolongacyi zapłacić onemu y oddać maią; z tey że summy u dłużników moich będący odyskawszy do tego maią przydać, także onemu kubków śrebrnych złocistych cztery, a iuż nad to więcey synowie moi przerzeczonym zięciom moim nic więcey dawać nie maią y nie powinni, ani też żadne trudności zadawać maią, gdyż one w równy podział dzielę między innemi dziećmi y odprawuię. Co się tycze do synów moich Piotra y Heronima, obudwóch ieszcze nie podzielonych, którzy mnie nie kosztuią, osobliwie Piotr starszy przy mnie od siedmiu lat będący y opuściwszy sobie w młodości swoiey wiele należących conditiey, teraz podczas starości w niedołęstwie moim mnie usługował, o zdrowiu moim, także o domowych y okolicznych kłopotach pracę y staranie podymował. A ten młodszy aż dotychczas na naukach będąc y trwaiąc, który nic w rękach swoich niema, tedy wszytkie ubogie dziedzictwo, maiętność albo dobra w mieście y na przedmieściu Wileńskim leżące, iako własne nabycie moie, w równy onym podział obóm zapisuię, tak to co iest wolnego y nikomu nie zawiedziono, iako też y to, co iest zawiedzionego, albo summą iaką obciążonego, wszytko toż teyże wysz mianowaney summy podług oney stawić dług inszy y podzielić się maią, a mianowicie: w kamienicy Giełdzie wielkiey od imci p. Hołowni przeze mnie kupioney, w kotłach y we wszystkim naczyniu browarnym czwartą część, w Giełdzie Małey we śrzodku, tak w sklepach dolnych, iako y wierzchnich, tak też y w Wielkiey Giełdzie, wszedszy po lewey ręce sklepy dolne y górne, które od pana Maksymowicza z Małey Giełdy uczęstnikami moiemi podkupiliśmy, na co y prawo iest, o czym imć p. Szycik dobrze wie, iako spólny choć mało co większy ze mną uczęstnik. A trzymam o sumnieniu imci, że dzieci moich nie ukrzywdzi, owszem pokornie proszę, aby onym ukazał, co komu należy, a osobno krama y piwnica sklepista, od tegoż p. Maksymowicza przezemnie z pp. uczęstnikami moiemi kupiona

która do tych czas w zastawie u pana Pawła prochownika w półtorasta kopach, naco sprawa iest według zapisania w xięgach gaynych; kamienica moia na Subaczey ulicy na przeciw cerkwi ś. Ducha od imci p. Piotra Kopacza y małżonki onego, bywszey niegdyś ś. p. Rozyncyuszowey nabyta, którą od kilkanastu lat zawiodłem, w którey summie nieboszczykowi imci panu Fronckiewiczowi—staroście Lidzkiemu, iako z prawa imci pokaże się, a mnie nie doszło tylko ośmset kop. Domy, ogródek móy nabyty w Łukiszkach, wolny dom y ogród na Kiewlicz ulicy, a drugi także na Kiewlicz ulicy, od Daniela Kusznierza nabyty, domek y plac na Porudominiu z sianożęcią pod borem: to wszytko w równy podział dwóm moim synom zapisuię, przydawszy onym do tego łyżek złocistych śrebrnych tuzyn, kubki złociste barwiane, które dotychczas z inszym śrebrem w zastawie, iako wyżey, zkąd sobie z tey że summy okupić maią, a ostatkiem teyże summy, to iest resztą maią podzielić zarówno. Do czego brat starszy Michał—zakonnik, także zięciowie y córki moie należeć nie maią. Na co więcey ia gotowey summy, śrebra y złota, oprócz co żenie naznaczono, nic nie mam y więcey też z łaski Bożey nikomu niczego niewinien; oprócz panu Jachimowiczowi, pisarzowi Nowogrodzkiemu, siestrzankowi moiemu, winienem został z porachunku moiego ośmset złotych polskich, na list y oblig móy onemu dany y to też synowie moi po śmierci moiey maią onemu nie omieszkiwaiąc zapłacić y według baczenia nadgrodzić, a za dobroczyność, miłość y pracę onego, któremi mię około dwudziestu lat wspierał zawdzięczyć y wszelkim sposobem odsłużyć. Któregom ia teraz proszę, aby onych z łaski y miłości przyiacielskiey nie opuszczał, y iako świadomy rzeczy ten, który we wszystkim kraiu Nowogrodzkim przebywa, zechce, aby pomocą y radą był, za co onemu pan Bóg zapłaci, ieśli oni zato onemu odsługiwać niebędą. A że ia mieszkaiąc przez kilkanaście lat w kraiu Nowogrodzkim na maiętnościach ziemskich, to trzymaiąc zastawą, to arenduiąc, nie bez krzywdy szkody moiey część odkupuiąc dotąd żyłem tak, iż miedzy inszemi trzymał zastawą od iaśnie oświeconego xiążęcia imci kawalera maiętność imci Kołdyczewską, tak za użyciem samego imci, iako też sług y urzędników iego mości Kołdyszewskich y Kroszyńskich, ratuiąc poddanych zbożem, bydłem y pieniędzmi podczas głodu niemałego, wydałem y reszty czynszowey na poddanych siła pozostało, w czym chociay mi, według obietnicy xięcia imci przyiacielskiey, miała być słuszna sprawiedliwość uczyniona, a teraz y dotychczas nie stała, w którey sprawie, iako się z miłościwey łaski swoiey obiecali, popracować y przyczynić się do xięcia imci pewne osoby, a mianowicie imć xiądz pleban Nowogrodzki dobrodziey . . . . . imci p. sędzia ziemski Nowogrodzki teraznieyszy pan y patron móy, którego maiętność Jahrecką w arendzie trzymam, a pan Bóg widzi, że więcey imci niżeli sobie pożytku czynię. Tedy zastawiam po sobie wszytkie puncta, krzywdy, dolęgliwości moich na piśmie, Bogiem świadcząc, że nic takowego nie napisałem, co by nie było, pokornie tedy ichmościów proszę, aby według czasu poszarpawszy ten regestr, albo puncta śmieli prosić o przyczynę do xięcia imci, aby dla sumnienia y sławy swoiey pańskiey nie życząc krzywdy dzieciom moim, to według słuszności nagrodzić onym rozkazać raczył; imci też pana sędziego, p. mego miłościwego, osobliwie proszę, aby

się w tey arendzie z żoną y z dziatkami moimi obeyść chciał, widząc znacznie że nie stoi za mnię, zwłaszcza gdy poddani swawolni słuchać y wiedzieć tego, co w inwentarzu opisano, niechcą, a co więcey w przyszłym czasie pokaże się, aby na to baczenie swoie pańskie mieć raczył, a nas z tey arendy choć po pierwszym roku wyzwolić, y pieniądze chciał oddać, a ieśliby to nie mogło być, przynamniey aby co tam w tey arendzie, użyć mógł, a ieśliby bez tego być nie mogło, ażeby w tych wszytkich sprawach moich prawnie z kim kolwiek o co kolwiek przyszło czynić, tedy do poparcia y skończenia prawa, lubo ugodą daię moc y poruczam iednemu synowi memu Piotrowi Azaryczowi, samemu iednemu, we wszytkiey tey sprawie, iako actorowi należącey, a to dla tego, aby się uczęstnikami nie mianowali do iego małżonki, y drugie dzieci moie nikogo mieć nie maią, iakoż za obligami z niektóremi obywatelami mnieyszemi tuteyszego woiewodztwa Nowogrodzkiego, którzy na regestrze moim nie mianowani, u których temuż Piotrowi, synowi memu, odyskiwać zlecam, iako y na to wszystko samemu iednemu nakładać, tak też nikomu z tego wyliczać się nie powinien będzie. Sprawy moie wszytkie, które lubo na dobra w mieście Wileńskim służące, które są w powierzonym schowaniu z skrzynką u imci pana Jana Szycika, te wszytkie do tegoż syna mego starszego Piotra, według regestru spisanego, aby oddał y dzieciom moim łaskawym panem y promotorem być raczył, pokornie proszę. Za co sam pan Bóg nagrodą będzie, a dzieci moi zasługiwać imci powinni będą. A tak kończąc tą ostatnię wolę moię ten testament zawieram, poruczaiąc małżonkę, dzieci w ręce wszytkich przyiaciół moich łaskę y opatrzności swoiey, a ten testament zostawuię z pieczęcią y podpisem własney ręki moiey. — Przy którym sprawowaniu tego testamentu mego byli ludzie zacni, do tey sprawy dla świadectwa użyci, imć p. Szczęsny Połoński, imć p. Baltazar Sołohub—którzy za oczewistą prośbą moią do tego testamentu mego pieczęci swoie przyłożyć y ręce podpisać raczyli—Pisan w Piatrze roku 1636, miesiąca Decembra 8 dnia. U tego testamentu mego pieczęci przyciśnionych cztery, a podpisy rąk w te słowa: Ja Symon Azarycz ten testament podpisałem własną ręką.— Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz do tego testamentu od pana Azarycza Paweł Mokłok, podczaszy y sędzia grodzki Nowogrodzki mp. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz do tego testamentu Szczęsny Połoński ręką swą. Ustnie proszony do tego testamentu Bałtazar Sołohub ręką swą.— Który to testament do xiąg grodzkich Nowogrodzkich iest wpisany, z których y ten wypis pod moią urzędową pieczęcią panu Piotrowi Azaryczowi iest wydany. Pisan w Nowogrodku. U którego wypisania pieczęć urzędowa przyciśniona iedna, a podpis ręki pisarskiey temi słowy: Piotr Jan Konderański—pisarz. Który ten wypis do xiąg ziemskich Nowogrodzkich iest wpisany, z których xiąg pod naszemi urzędowemi pieczęciami panu Piotrowi Azaryczowi iest wydany.—Pisan w Nowogrodku.

1648 г. Іюня 2 дня.

Изъ книги № 5345, за 1491—1668 г., л. 248.

167. Духовное завѣщаніе Виленскаго мѣщанина Іеронима Азарича.

Виленскій мѣщанинъ Іеронимъ Азаричъ, одинъ изъ смотрителей надъ построеніемъ Св.-Духовской церкви православнаго исповѣданія, чувствуя приближеніе смерти, составилъ настоящее свое духовное завѣщаніе, въ которомъ проситъ похоронить его при Св.-Духовской церкви; имѣніе свое, довольно значительное, распредѣляетъ между родными; Св.-Духовскому монастырю отписываетъ 40 копъ и даритъ прежній долгъ въ 70 копъ; отписываетъ на монастырскій госпиталь 10 копъ, а на госпиталь св. Никодима 2 копы. Подробный инвентарь всего имущества указываетъ какъ на количество имущества тогдашнихъ Виленскихъ горожанъ, такъ и на торговые ихъ обороты.

Judicium expositum et criminale feria sexta post festum sancti Joannis Baptistae, die vigesima sexta mensis Junii, per nobilem ac spectabilem dominum Nicolaum Kliczewski—consulem, locum generosi domini Thomae Bildziukiewicz—tribuni Derpatensis, sacrae regiae maiestatis secretarii, advocati tenentem et nobiles ac spectabiles dominos scabinos Vilnenses bannitum est anno domini 1648.

Coram iudicio scabinali Vilnensi comparens personaliter nobilis ac spectabilis dominus Bogdanus Borysowicz — consularis Vilnensis, nomine filiae suae honorabilis Marciannae Borysowiczownae, defuncti Hieronimi Ozarzycz—civis et negotiatoris Vilnensis, derelictae viduae atque Hrehorii Omelianowicz et Samuelis Philipowicz — civium et negociatorum Vilnensium, tutorum testamentariorum bonorum et liberorum praefati defuncti, generi sui, instantiam ad nobile iudicium fecit, ut rotulum occlusum per olim Hieronimum Ozarzycz—generum suum, ad archivum iudicii anno praesenti millesimo sexcentesimo quadragesimo octavo die secunda mensis Junii traditum, in quo postremae voluntatis suae ordinatio continetur, iudicialiter adapertum sit et ad acta inscribatur. Quod quidem rotulum, per nobiles dominos scabinos ex archivo ad iudicium delatum sigillis suis integrum, ad instantiam dicti postulantis apertum et lectum actisque iudicii inscriptum, talis est tenoris, uti sequitur.

W imie Tróycy przenaświętszey Amen. Niech się wola Pańska stanie. Wola moia Hyeronima Ozarzewicza y dispositia takowa iest: co mi pan Bóg dał do szafunku z łaski swey świętey, będąc chorym na ciele a zdrowym na umyśle, tudzież też będąc przy dobrey pamięci, disponuię ubogą substantią moią: Naprzód a) duszę moię panu Bogu, a ciało ziemi oddaię, a proszę, aby trybem chrześciańskim przy cerkwie świętego Ducha, bractwa Wileńskiego prawosławnego, było pogrzebione, a ubostwo

moie takim sposobem rozporządzam: naprzód b) wicinę moią własną ze wszystkiemi przynależnościami y statkami do niey należącemi, na którey móy towar był do Królewca prowadzony, a stamtąd traktowano od pana Alexeia Siemionowicza odebrać y według informatiey y regestru mego odemnie danego, tak pomienionemu panu Siemionowiczowi, iako y panu Krzysztophowi Sokołowskiemu przedaię towarów moich do Królewca posłanych porachować, y co by zostało reszty, po zapłaceniu długów kreditorom moim, według cerographów od nich odyskać; c) soli w Łukiszkach moich łasztów dwa y beczek sześć, a w sklepie pod kamienicą imci pana Szicika—raycy Wileńskiego, śledzi beczka iedna, soli zaś łasztów dwa y beczek sześć w domu gdzie sam mieszkam, octu winnego ukszesztów trzy; do tego d) w tymże domu w handlu gorzałczanym, spólnym z iegomością panem Bohdanem Borysowiczem—raycą Wileńskim a moim panem oycem, podług contractu naszego ma być kop sto; ten handel przy małżonce moiey miłey ma spólnie zostawać, gdyż y pan ociec móy drugą kop sto ma w tym handlu; e) gotowych pieniędzy w schowaniu małżonki moiey iest kop sto litewskich śrebra, cokolwiek iest natenczas mego, mianowicie tak złocistych półtuzina, iako y białośrebrnych dwa tuziny kubków, z brzegami złocistemi cztery, ieden kubek śrebrny w kwartę, dwa kubki białe w capę, czarka iedna nowa, kubeczki dwa okrągłe, kubeczek ieden nowy, kubeczek złocisty, czara do miodu duża, kubeczek z esikami, guzów śrebrnych białych piętnaście, pasek ieden w zastawie w kopach dziesięciu od pana stryia. f) A co kolwiek gierady małżonki moiey, czego ona własnie zażywała iako swego własnego, nie ma podawać do inwentarza we złocie, iako w paskach y perłach, także we wszystkim ochędostwie, o co pilno upraszam y tak chcę mieć. Szaty moie własne maią być podane do inwentarza. g) Kupno półkamienicy od pana oyca mego pana Borysowicza, które wespół z małżonką moią według przyznania imci w kopach litewskich tysiąc sześćset nabyłem, iż ieszcze nie zniosłem kreditorów, którychem się znosić podiął według kontraktu, iegomości ode mnie danego: mianowicie panu Pawłowi Szklenczewskiemu nie zapłaciłem kop cztyrysta litewskich y interesu za pół roka od sta po pięciu kop, w tąż y panu Pawłowi Fiedorowiczu y małżonce iego kop trzechset, a interesu od roku tysiąc sześćset cztyrdziestego ósmego od nowego lata po kop dziesięć od sta, którym długom panowie opiekunowie niżey mianowani powinni dosyć uczynić. Sprzęt domowy, miauowicie: cyna, miedź, mosiądz ma bydź do inwentarza podany. h) Folwark Łukiszki, oyczysty spólny z panem bratem moim panem Piotrem Azarewiczem należący, w którym folwarku ia, za pozwoleniem y mocą tegoż pana brata, własnemi moiemi pieniędzmi, podług regestru moiego kop sześćset litewskich przybudowałem, iako się z reiestru pokaże; a żem w małey Giełdzie nazwaney y Choceiowskiey wespół z panem bratem moim panem Piotrem siódmą część miał, tedy z teyże siódmey części połowicę moią własną, nikomu niepienną, prawem wieczystym iegomości panu Zachariaszowi Szycikowi—raycy Wileńskiemu, przedałem za złotych pięćset y te pieniądze do rąk moich odebrałem, które w całości przy małżonce moiey zostaią y do inwentarza maią być podane. Z którey ia summy pomienionego imci pana Szycika kwituię, w posessyą y intromissyą przez ichmciów panów ławni-

ków pana Stanisława Gawłowickiego y Bazylego Sielawę y iegomości pana pisarza ławniczego Wileńskiego, przy słudze przysięgłym utściwym Pietrze Jurewiczu, podałem y na resignatią przez iegomości pana ławnika starszego w sądzie gaynym wyłożonym pozwoliłem, czyniąc przytym evictią na wszelakich dobrach moich, żadnego sobie prawa ani potomkowi moiemu nie zostawuiąc. Kamienica nasza oyczysta na Subaczey ulicy leżąca, u iego mości pana Władysława Fronckiewicza w zastawie w kopach tysiącu będąca, spólnie ma być z panem bratem moim wyż mianowanym okupiona. k) Do tego borgi u różnych ludzi znayduią się, mianowicie: u pana Ibiańskiego — Kownianina, według cerographu kop ośmdziesiąt ośm; u małżonki moiey kop czterdzieści; u paniey siostry moiey paniey Dimitrowey kop siedmnaście groszy ośm, na co iest zastawa pereł sznurów trzy; u pana Krolika z Lachowicz kop siedm groszy trzydzieście; u pana Krzysztopha Solennika kop trzynaście; u świeszczennika z Wolki kop trzydzieście sześć groszy dwanaście; u pana Michałowskiego kop cztery, groszy trzydzieście sześć; u Hersa—żyda Wileńskiego, za tabakę kop trzydzieści; u Godlewskiego za soli beczkę kop dwie, groszy piętnaście; u Haponowicza z Lachowicz kop trzynaście; u Ihnata—czapnika, kop cztery groszy dwadzieścia cztery; cerograph u żyda Zelmana iego towarysza na złotych cztyrysta odemnie dany, iako niewinny y zapłacony odyskać. l) Długi moie, komu co winien, takowe są: Naprzód bratu memu oycu Michałowi kop pięćdziesiąt; na to on u mnie różnych rzeczy nabrał, iako w regestrze opisuie się, cerograph iego też mam goły z podpisem ręki, na który nicem nie winien. ł) Legacyey oycom do cerkwi świętego Ducha na processyą y za dzwony, także za cztyrdzieście służb bożych oddaię kop cztyrdzieście litewskich; do szpitala przy cerkwi świętego Ducha będącego moiey własney legacyey oddaię kop cztery, a niebożczki paniey matki moiey kop sześć ma być oddano. m) A iż ia, będąc dozorca budowania cerkwi świętego Ducha, wydałem swoich pieniędzy plus vel minus kop siedmdziesiąt, tedy ia daruię tamecznemu bractwu świętego Ducha. Jarzących świec odemnie sprawionych ośmnaście, po pogrzebie moim bractwu świętego Ducha maią być oddane. n) Do szpitala świętego Nikodema leguię na chleb ubogim kop dwie. A to wszystko sporządziwszy, co mi pan Bóg dał, do szafuuku, o) zostawuię małżonce moiey, która według prawa maydeburskiego y zwyczaiu miasta tego czwartą część ma wziąć (syn umarł), a ostatek na dziatki moie, mianowicie na Alexandra syna y Katharzynę córkę moią maią dochować panowie opiekunowie, odemnie uproszeni, mianowicie: sławetny pan Hrehory Omelianowicz—brat móy stryieczny y pan Samuel Philipowicz—przyiaciel móy miły, których wielce y powtóre upraszam, aby tę pracę podiąwszy dziatki moie w boiaźni Bożey wespół z miłą małżonką moią we wszelakich cnotach, dodaiąc onym nauk y ćwiczenia potściwie chowali, y to wszystko, co się w testamencie zamyka, do skutku przywiedli. Działo się przy bytności ichmości panów ławników, iegomości pana Stanisława Gawłowickiego y Bazylego Sielawy, także przy panu pisarzu ławniczym Wileńskim y słudze przysięgłym Pietrze Jurzewiczu, dnia wtórego, miesiąca Junii roku Pańskiego, tysiąc sześćset cztyrdziestego ósmego. Sequuntur subscriptiones manuum in hunc modum: Hieronim Azarycz—ręką swoią własną podpisał. Stanisław Gawłowicki, ręką

swoią własną. Przy tym testamencie, będąc przydany z urzędu, ręką swoią podpisuię się Basilius Sielawa mp. Quod testamentum modo praemisso factum, actis praesentibus scabinalibus insertum, partibusque instantibus extraditum est.

1649 г. Октября 27 дня.

Изъ книги № 5109, за 1511 г., л. 435—442.

168. Опись имущества, оставшагося по смерти Виленскаго бургомистра Степана Лебедича.

Изъ этого документа можно извлечь очень много данныхъ, разъясняющихъ разныя стороны бытовой жизни тогдашнихъ горожанъ. Такимъ образомъ изъ этого документа видно: 1) въ какихъ размѣрахъ зажиточный купецъ велъ торговлю; 2) сколько у него было въ домашнемъ обиходѣ серебра, 3) какія книги составляли предметъ умственныхъ занятій; 4) наконецъ какова была домашняя утварь, вооруженіе и платье.

W poniedziałek, miesiąca Decembra dwudziestego siódmego dnia, roku Pańskiego 1649. Na instantią sławetnych p. Michała Baranowicza y p. Hendrycha Monesa—kupców y mieszczan Wileńskich, iako opiekunów do dobr y potomków po szlachetnym nieboszczyku p. Stephanie Lebiediczu—burmistrzu Wileńskim, pozostałych, urzędownie przydanych, także y na instantią szlachetney paniey Marty Paszkiewiczowny, po przerzeczonym niebożczyku panu Lebiedziczu pozostałey wdowy, szlachetni panowie raycy z pisarzem, pan Kazimierz Kiewlicz y pan Jan Ohurcewicz, będąc od całorocznego urzędu deputowani y schodziwszy z sługami urzędowemi przysięgłemi, Matyaszem Hościłą y Bazilim Marcinowiczem, naprzód do sklepu w Giełdzie Wielkiey urzędownie zapieczętowanego, w którym towary żelazne ze dwuch wózków za zdawaniem kramarza niebożczykowskiego Stephana Tarasowicza, y przy drugich dwóch kramarzach, od stron uproszonych, oszacowali y spisali tym sposobem.

Naprzód od towary żelazne:

	kop	gr.
Dwa szkluty większe, za kop .	2	—
Jeden szklut mały za gr. . .	—	48
Bart różnych za kop	2	43
Siedm siekaczów czarnych kucharskich, po groszy czternastu czyni kopa.	1	37
Siedm siekaczów mnieyszych po gr. 12, czyni kopę	1	24
Sześć siekaczów po gr. 10, kopa	1	—
Jedenaście siekaczów po gr. 8.	1	30
Pięć siekaczów po gr. 6 . . .	—	30
Siekaczów małych za gr. . .	—	51
Pięć krawaczów po gr. 8, za gr.	—	40

Cztery krawacze za gr. . . .	—	24
Jedne nożnicy krawieckie za gr.	—	40
Nożnic owiecznych ośm, za kopę.	1	—
Nożnic krawieckich różnych, za kopę.	1	38
Heblów, rzezaków y dłótów, za kop	3	26
Jedna piła stolarska, w zastawie dana, za groszy	—	24
Pięć strugów po gr. 15, kopa .	1	15
Siedm strugów, za kopę . . .	1	10
Piłek ręcznych y stolarskich, za kop	2	37
Piłek, nożow stolarskich, obcęgów y szczypców za kop . .	3	12
Dwie kosy do lady, za gr. . .	—	32
Cztery zamki wnętrzne, po gr. 24, kopa.	1	36
Jeden zamek ślepy Nowogrodzki, za gr.	—	40
Ośmnaście grzebeł, po gr. 6, kopa	1	48
Jedne grzebło Szereszowskie, za gr.	—	8
Siedm rydlów po trzy półtoraki, za gr.	—	25
Trzy tuziny łyżek Nowogrodzkich po groszy 14, gr. . .	—	42
Dwa tuziny łyżek podleyszych, za groszy	—	20
Napilników różnych za gr. . .	—	52
Mnieyszych napilników za kopę	1	—
Znowu mnieyszych za groszy .	—	40
Napilniczków różnych, za kopę .	1	56
Czternaście kop ćwieczków białych, po dwunastu pieniędzy gr.	16	8
Zamków Słuckich różnych, za kop	7	43
Zamków różnych Gdańskich y Ruskich, za kop.	14	18
Siedmdziesiąt iedna para norohów Wołożyńskich, po groszy siedm y pół, kop.	8	74
Trzy pręty stali, pręt po gr. 56, kop.	2	48
Stali sieczoney różney, za kopę.	1	54
Trzydzieście tarek, po gr. 4, kop.	2	—
Cztery druszlaki po gr. 12, gr.	—	48
Trzy flaszy żeściane, po gr. 18, gr.	—	54
Żeści różney, za kop	6	32
Stali dawney sieczoney, za kop.	8	24
Drobiazgu żelaznego różnego, za kop . . . , ...	17	34
Drobiazgów różnych drewnianych za kop	5	5

Summa czyni kop 117 y gr. 32.

Spisanie rzeczy w kamienicy.

Naprzód, w sklepie, pod wschodem drzwi maiącym, w którym pieczęć urzędową oddartą, naleźli:

Monety starey różney złotych.	24	—

Srebro.

Dziewięć guzików śrebrno złocistych y czaprażka dziesiąta ważyły grzywnę 1 y skoyców $3^1/_2$, grzywna szacowana po złotych 16.

Guzików dętych śrebrno złocistych sześć, ważyły skoyców ośm, skoiec szacowano po groszy 20 polsk.

Guzików szyszkowatych pięć y czaprażka szósta y drugich guziczków drobnych odlewanych tuziny dwa, ważyły wszytkie skoyców dziewiętnaście y pół, po gr. 20 polsk.

Guziczków dętych złocistych 18, ważyły skoyców 12.

Guziczków drobnych 15 y dwa większych, miesiączyk y gwiazdeczka, to wszytko ważyło skoycy ośm y czwierć.

Pasek śrebrny starozłocisty, ważył grzywnę iednę y skoyców trzy y pół, grzywna po złotych 16.

Pieczątka śrebrna, skoycy półtora ważyła, skoiec po groszu dwudziestu polsk.

Śrebro nieboszczykowskie własne.

A mianowicie: łyżek śrebrnych dziesięć różney formy y czareczka, przy tym y kubek miodowy, to wszytko ważyło grzywien 4 ½ bez skoycy, półtora grzywna szacowano, po złotych piętnastu.

Item łyżek sześć złocistych, ważyły grzywny trzy bez skoyców trzech, synowi nieboszczykowskiemu Stephusiowi od matki krzszczoney darowanych, grzywna szacowana po złotych 18. To pani wdowa po śmierci niebozczyka na żałobę w kopach dwudziestu zastawiła. Do tego śrebro nieboczykowskie złociste, a mianowicie łyżek śrebrno-złocistych tuzin, przy tym rostruchan sutozłocisty, pasek śrebrno złocisty, łyżek białych cztery. To wszytko sam niebośczyk pan Liebiedzicz u Dzyrwińskiego wóyta Sznipieskiego, we złotych dwuchset zastawił.

Księgi różne łacińskie

zł. gr.

Dictionarz łaciński z haebreyskim, za złotych . . . . . 3 —
Marcii Tullii Ciceronis omnia opera, za złotych . , . . 1 —
Ephemerides et vaticinium za zł. 1 —
Primum volumen Aristotelis etagiritae, za gr. . . . . . . — 6
Aristotelis tagiritae de phisico auditore, za groszy. . . . — 6
Emmanuelis Alvari é societate J., za groszy. . . . . . — 6
Elucidatio Fabricae ususqae astrolabii, za groszy . . . — 6
Sylva vocabulorum et phrasium, za gr. . . . . — 6
Tullii Ciceronis de philosophia, prima pars, za gr. . . . . — 5
Succinium sacerdotale, za gr. . — 6
Evangelia dominicis consuetis legenda, za groszy. . . . — 6
Despauterius seu grammatica, za groszy . . . . — 4
Dialectica Joannis Caesarii za gr. — 4
Summa totius evangelii graeco latina, za groszy. . . . . — 5
De vita religiose instituenda, za groszy . . . . — 6
Lexicon graecolatinum, za zł. 10 —
Peregrinatio Jerosolimitana Radivili, za złotych . . . . 1 —
Hieronimi Merculiaiis variarum lectionum medicina, za gr. . — 6
Emmanuelis Alvari, drugi (ex.) De arte rhetorica, libri tres, za groszy . . . . — 3
Regester niepisany w zieloney kompaturze, za groszy. . . — 18
Dictionarnm Calepini latinae linguae, za złotych. . . . . 5 —
Introductio in dialecticam Aristotelis, za groszy . . . . — 5
Itinerarium nobilium Jtaliade regionum, za groszy . . . . — 6
Dliaectica Rudolphi Agricolae za gr. — 4
Epithetorum Ravisii za złotych. 1 —
De quatuor novissimis vitae humanae, za gr. . . . . . — 6
Thevisanus de chymico miraculo, za groszy . . . . . . — 3
Opera Marci Tullii Ciceronis, za Bibliotheca philosophorum clarissimorum, za gr. . . . . . — 6
Meditationes sacrae, groszy . . — 4
Calligraphia romana, sive Thesaurus linguae latinae, złotych 15 —
Poemata veterum poetarum za groszy . . . . — 8
Alexandri ab Alexandre iuris politi, za złotych. . . . . — 2

Pharmatographia naturalis, złoty 1 —
Aristotelis Stagiritae metaphisica, za złot. . . . . . . 1 —
Sicurum za złot. . . . . . . 1 —
Valerii Maximi, za groszy . . — 6
Artemidori Daldiani philosophia, za groszy . . . . — 10
Operum Aristotelis tomus secundus, zł. . . . . 2 —
Gaili practicarum observationum za złoty 1 15
Andreae Lipsii observationes, za złot . . . . 1 —
Philippi Melatonis selectarum declamationum, tomus primus, gr. . . . . — 10
Cai Julii Caesaris historiae in 12°, groszy . . . . . . — 6
Publii Terentii comaediae, gr. — 4
Lexicon historicnm ac poeticum in 8vo, gr. . , ... — 6
Homeri Oddisea graeco-latina in 8vo, gr. . . . . — 15
Flores theologicarum quaestionum in 8vo, gr. . . . . . — 16
Justiniani institutiones, libri 4 in 8vo, gr. . . . . — 8
Dictionarium septem linguarum variarum, gr. . . . . . . — 10
Valerii Maximi libri novem in 8vo, za gr. . . . . — 5
Wokabuły polskie z łacińskim, gr. — 3
Problemmata Aristotelis ac philosophorum medicorumque in 12°, groszy . . . . — 4
Sententiae Ciceronis et Demosthenis, gr. . . . . — 6
Gregorii Rychteri Gorlicii axiomata, in 4°, groszy . . . . — 20
Flores doctorum in 8vo, groszy — 6
Orationes in variis actibus dicendae in 8vo, za złotych . 3 —
Syngramma historicum Philippi Classeri in 4, groszy . . . — 20
Horologium principum, złotych 3 —
Friderici Nauseae, złoty . . . 1 —
Politiae speciales duae in 4, zł. 1 —
Speculum aulicarum observationum in 8vo, groszy. . . . — 15
Marci Antonii Flaminii explicatio psalmorum, groszy . . . . — 15
Marci Antonii Mureti civis romani libri duo in octauo, gr. — 15
Compendiosa veteris orthodoxae fidei disputatio in octavo, gr. — 10
Historiae Poloniae Herburti 4, groszy . . . . — 10
Leonardi Perandeae Ariades in 8, groszy . . . . — 10
Symbolica vitae Christi meditatio in 4, złoty . . . . . . 1 —
Fasciculus [illegible] iarum in duodecimo, groszy . . . . . — 10
Terentii comoediae sex in 8, gr. — 6
De imitatione Christli in 12, gr. — 4
Rudimenta fidei christianae graecolatina in 12 groszy . . . — 4
Justini et Trogi Pompei in 12, gr. — 6
Praxis grammatices in 8, gr. — 3
Auli Gellii in octavo, gr. . . — 3
Oratio de vita, studiis, laboribus in 4, groszy . . . . — 4
Thesaurus conscribendarum epistolarum in 12, groszy. . . — 4
Aristoteles de animalibus in 12, groszy . . . . — 6
Introductio in Dialecticam in 8, groszy . . . . — 2
Introductiones in respublicas JoaneAngelii in 12, gr. . . — 20
Philippi Melanteni in 8, gr. . — 6
Institutio principis Erasmi Roterodami in 8, groszy . . . — 10
Summa doctrinae christianae

in 12, groszy. . . . . . — 6
Marci Antonii Flaminii inpsalmos pariphrasis in 12, gr. . — 3
Joannis Jonstonii Poloni in 12, groszy . . . . — 3
Fasciculus sententiarum, gr. . — 3
Curtius de gestis Alexandri Magni in 8, groszy. . . . . — 6
Justini et Trogi Pompei historiae, groszy . . . . — 4
Enchiridion piarum meditationum in 8, groszy . . . . — 15
Fabulae Aesopicae, groszy . . — 3
Pro sacratissima eucharistia contra haeresim Dzwingilianam in duodecimo, groszy . . . — 6
Farraginis actionum iuris civilis in 8, gr. . . . . — 15
Tractatus de Tutella et cura in 8, groszy . . . . — 6
Chronici Curionis in historiae, 8, groszy . . . . — 6
Logicae compendium Chrysostomi iuvelli in 12, groszy . . — 6
Respublica Poloniae sive status regni Lithuaniae et Prussiae in duodecimo, groszy . . . — 15
Aphtonius sive fons eloquentiae in 8, groszy . . . . . . — 6

Księgi polskie.

Biblia in folio, złotych . . . . 12 —
Biblia in folio złotych . . . . 12 —
Kronika Marcina Kromera in folio, złotych . . . . 5 —
Testament postarzały in 4 złotych 2 —
Apocalipsis ś. Jana in 4, groszy . — 2

Księgi Ruskie.

Biblia słowieńska druku Ostroskiego in folio, złotych . . . . 10 —
Księga ś. Bazylego, ostrozskiego druku, in folio, złotych . . . 4 —
Dzieie Apostolskie in folio pisane, za złotych. . . . . 4 —
Evangelia uczytelne in folio, złot. 4 —
Apostoł Skoryny in 8, groszy. . — 10
Kathechism druku Ostrozkiego in 4, za złoty . . . . 1 —
Psałterz Dawidów in 4to, złotych. 2 —
Modlitwy powsiednewnyie in 8, gr. — 20
O obraziech y o krzście cathechism in 8, groszy. . . . . — 6
Modlitwy codzienne, in 8, groszy. — 15
Modlitwy druku Mamoniczowskiego in 8, groszy. . . . . . — 6
Modlitwy takież w nowey oprawie, zł. 1 —

Szaty nieboszczykowskie.

Żupan wiszniowy adamaszkowy, ponoszony, za złotych . . . . 15 —
Żupan sztametowy zielony, guzików śrebrno odlewanych ośmnaście, kirem podszyty, złot. . . . . 10 —
Deliia lazurowa falendyszowa, baią czerwoną podszyta, złotych . . 10 —
Ferezya ciemnolazurowa falendyszowa, petlic dziewięć oprócz guzików śrebrnych, lisztwy atłasu lazurowego, za złotych . . 45 —
Żupan atłasu czarnego lisztwa kitayczana, złot. . . . . 45 —
Delvia czarna falendyszowa, sobolemi pupkami podszyta petlic iedwabnych 9, za złotych . . . . 65 —
Kopeniak lazurowy ponoszony lisztwy baiowe, złotych . . . . 10 —
Dołoman atłasu lazurowego, guzików śrebrnych odlewanych drobnych 30, lisztwy kitayczane z guzikami, za złotych . . . . 40 —
Kuntusz lazurowy lisami staremi podszyty z petlicami dzikawemi za złotych . . . . . . , . . 25 —

Deliyka lazurowa stara, krom guzików sześciu śrebrnychfu, trem lisim starym podszyta, za zł. . 15 —

Ferezya falendyszu fialkowego adamaszkiem błękitnym starym podszyta, petlic tuzin ze złotem szerokich y czaprażka iż złocista z petelką, złotych . . . 45 —

Szatki białogłowskie dziecinne córkom nieboszczykowskim oddano.

Cyna.

Cyny trzyceszney w różnym naczyniu ważyło f. 292, funt po groszy 14 litewskich.

Cyny dwucesz ney w różnym naczyniu, ważyło f, 96 po groszy 10 Litewskich.

Olstro okowane z zamkiem, w nim flasz cynowych ośm garcowych, ważyły f. 40. funt po groszy 12 Litewskich.

Zegarek wiszący z wagami cały do szacunku zostawiony, który szacowany za zł. 10.

Mied ź.

Miedzi w różnym naczyniu pochodzącey ważyło funtów sto szesnaście, funt po groszy 12 Litewskich.

Kocioł piwny w browarze ważył kamieni 3 y f. 10, kamień po kop siedm.

Mosiądz.

Mosiądzu w różnym naczyniu, a mianowicie w miednicach dobrych, w lichtarzach wysokich troiastych funtów 84, funt po groszy 12.

Lichtarze korony mosiądziowe dwa o dwoiakich essach, szacował mosiężnik funt po groszy 15, które oba ważyły funt. 43, czyni złotych 21 1/2.

Strzelba y bronie.

Szabla w oprawie prostey za gr.	—	25
Pol., kord za złotych.	5	—
Para muszkietów za złot. . . .	10	—
Półhak ieden stary za zł. . . .	1	15
Ptaszynka iedna za złot. . . .	3	—
Półhak drugi za złotych . . .	2	—
Rusznica zwierzynna za zł. . .	5	—
Karainik stary za złotz	1	—
Pistoletów para staroświeckich za zł.	4	—
Ładownica y hamalia za groszy .	—	20
Trzy zamki do drzwi za złotych .	11	—
Kołowrót do pieczenia w kuchni, za złotych.	12	—
Żelaza w drobiazgach rozmaitych. za złotych.	20	—
Przy tym drzwi do sklepu y okienice dwie zelazne za zł. . . .	35	—
Rydwan z suknem starym y kobiercy dwa stare bez szacunku wdowie oddano.		
Skrzynia żelazna wszytka, w niey dwa klucze y zamków dwanaście wnątrznych, szacowana za złot.	50	—
Skrzynka żółta sadzona za zl. .	2½	—
Skrzynia dębowa, wszytka okowana szeroko, ingrychtowy zamek, za złotych.	10	—
Skrzynia wysoka biała okowana, z szufladami, za złotych . . .	3	—
Skrzynia dwoista spiżarniowa, okowana, z dwiema zamkami, ieden bez klucza, za złotych . . .	6	—
Skrzynia druga mnieysza, żelazem wszytka okowana, zamek ingrychtowy, za złotych	6	—
Skrzynia wielka o iednym zamku na kółkach, złotych	6	—
Skrzynia wozowa, skórą z wierzchu obleczona, złot	1½	—
Olstro, wysokie okowane, flasz 9, za złotych.	2	—
Olsterko o trzech flaszach, za zł.	1	—
Trzy olstra z flaszami stare, za zł.	4	—
Trzy szkatułki z zamkami, za zł.	6	—
Galasu pół kamienia, za zł. . .	3	—

Stoły.

Stołek ieden mały sadzony z szkatułką, zł. . . . . 3 —
Drugi stołek z skrzynią, za zł. . 3 —
Stoł na dole w izbie przeciw wrót złotych . . . . 1½ —
Stoły trzy na górze w izbie wielkiey y czwarty w izbie czeladney nad browarem, te nieszacowane przy kamienicy zostały.

Sprawy różne y regestra.

Regestr szpitala Roskiego, począwszy od roku 1633 aż do roku 1649, wydatków szpitalnych, w szarym papierze wwiązany.

Cerograph od Wasila Kopciewicza na kop. 35 — 24, dany Koreykowiczowi czeladnikowi.

Cerograph od Bazylego Kopciewicza p. Stephanowi Lebiedziczowi y małżonce iego paniey Marcie Paszkiewiczownie, na kop czterdzieście dany, w którey summie wózek swóy od ratusza czwarty aż do oddania zastawił.

Fascikuł spraw różnych Baranowiczowskich, numero sztuk 29.

Regestr wydatków Baranowiczowskich.
Regestra arendarzów kamienicy Baranowiczowskiey.

Fascikuł spraw z Długopolskim.

Fascikuł spraw na kamienicę Baranowiczowską służących, № sztuk 12.

Fascikuł spraw Matyskowskich, № sztuk 24.

Fascikuł spraw z Dygoniem y z Kanemberkiem.

Osiadłości.

Półkamienicy na Końskiey ulicy, kram Paszkiewiczowski y pół krama Szostakowski w ciemnych kramach.

Jeden dom y dwa ogrody na Rosie.

Klacza bez szacunku przy paniey wdowie została, którą iż za swoie pieniądze kupiła powiedziała.

Przypowiadanie różnych osób.

Bractwo naświętszey Panny, przy cerkwi świętey Trócy będące, o kop sto pięćdziesiąt y o cynsze od nich pochodzące przypowiadało się. Pani wdowa o wniesienie swoie w gotowiznie w osiadłości y w ochędostwie (które niebozczyk poprzedawszy, opiekę Baranowiczowską znosił) summą kop tysiąc pięćset czterdzieście dziewięć, chcąc z dobr niebozczykowskich dochodzić przypowiadała się.

Item co na pogrzeb tak samego niebozczyka, iako też y dziecięcia po śmierci iego zmarłego, także na żałobę y na strawę przez niedziel trzydzieście de suo wyłożyła, o kop sto ośmdziesiąt siedm przypowiadała się.

Kapituła cerkwi soborney w Wilnie będącey o kop dwadzieścia biblivnych y o cynsz przypowiada się.

Pan prowizor szpitala Roskiego o kop sześćdziesiąt siedm y o cynsz od nich pochodzący przypowiadał się.

Czeladnik Stephan Tarasowicz o zasłużone za lat dwie, na rok po złotych 60, przypowiadał się.

Dziewczyna Helena za dziewięć lat o zasłużone swe przypowiadała się.

Co y do ksiąg burmistrzowskich y radzieckich iest zapisano.

1651 г. Ноября 24 дня.

Изъ книги № 5345, за 1491—1668 г., л. 254.

169. Духовное завѣщаніе Виленской мѣщанки и купчихи Акулины Дорофеевичевой, которымъ она отписываетъ часть своего имущества своимъ дѣтямъ и Свято-Духовскому монастырю.

Виленская мѣщанка и купчиха Дороѳеевичова, чувствуя приближеніе смерти, дѣлаетъ настоящее духовное завѣщаніе, въ которомъ распредѣляетъ все свое движимое и недвижимое имущество слѣдующимъ образомъ: Св.-Духовскому монастырю отписываетъ 100 коп. на похороны, 1000 злотыхъ и % съ 500 зл. на поминовеніе ея души; большой серебряный крестъ студенческому братству царя Константина и Елены, находящемуся при Св.-Духовскомъ монастырѣ; остальное имущество довольно значительное распредѣляетъ между своими дѣтьми и родственниками на основаніи магдебургскаго права.

Ad iudicium praesens scabinale Vilnense personaliter veniens nobilis ac spectabilis dominus Procopius Dorofiewicz, consularis Vilnensis, instantiam fecit, ut testamentum per honorabilem dominam Aquilinam Stryludzianka—famati olim Pauli Dorofiewicz, civis ac negotiatoris Vilnensis viduam, parentem suam collendissimam conditum, ac in occluso rotulo mediantibus nobilibus ac spectabilibus dd. Thoma Lampartowicz et Petro Byliński—scabinis notarioque ordinario, et famulo iudicii iurato honesto Mathia Lenartowicz ad archivum iudicii die vigesima septima mensis Novembris anno proximo elapso millesimo sexcentesimo quinquagesimo primo traditum, resigilletur et actis inducatur, cuius instantiae et affectationi iudicium satisfaciendo, testamentum dictae dominae Dorofiewiczowey ex archivo per eosdem quos supra dd. scabinos levari et resigillari, actisque suis inseri permittit. Cuius testamenti ea est series de verbo ad verbum, uti sequitur.

W imie Tróycy przenaświętszey Oyca, Syna y Ducha świętego. Amen.

Ja Aquilina Stryludzianka, po godney pamięci nieboszczyku panu Pawle Dorofieiewiczu, mieszczaninie y kupcu Wileńskim, pozostała wdowa, maiąc przed oczyma niechybny kres y termin pospolity żywota ludzkiego a obawiaiąc się, aby na nie niespodzianie ta godzina zeyścia mego z tego świata nie napadła, coby nietylko niesnaskom miedzy dziatkami przyczyną było, ale też abym cokolwiek mogła duszy moiey, przed straszny sąd Boży idącey, poradzić; tedy póki mi pan Bóg dał z tylo sił, rozumu y zdrowia, rozporządzam maiętność moię ubogą, mnie od pana Boga powierzoną. A naprzód zaczynam od duszy, którą iako naydroższy kleynot od pana Naywyższego nadany, w iegoż ręce święte poruczam, prosząc aby on miłościwie z nią

postąpił y grzechów moich, które mi maiestat iego za żywota mego obrażałam, zapomniał, a to dla niewinney męki Syna swego, także y zasług świętych Bożych. A) Ciało moie grzeszne, iako proch y ziemię, ziemi w opiekę oddaię, które aby było według obrzędów cerkiewnych pochowane w cerkwi Bożey, to iest u świętego Ducha bractwa Wileńskiego, proszę dziatek moich, a wprzódy executora ode mnie niżey naznaczonego. na pochowanie którego z maiętności moiey naznaczam kop sto, aby executor oycom zakonnym, przy teyże cerkwi będącym, dał, z którey summy powinni oycowie wszytkie należności, iako to świece, dzwony, processsie, prócz żałoby, truny y ubrania ciała grzesznego, obmyslić. B) Potym przestępuiąc do dóbr moich stoiących y ruchomych oznaymuię, iż po nieboszczyku małżonku moim, zwysz mianowanym, w dobrach iego wszystkich dostała się według prawa czwarta część; naprzód, w kamienicy na Subaczey ulicy w pewnych granicach leżącey, w którey teraz mieszkam, potym w Łukiszkach, mieyskich nad brzegiem Wiliey leżących, potrzecie w kramach ciemnych, których ieden leży w rzędzie sukiennym, a drugi w drobnym, które to dobra stoiące chcę, aby na równy dział wszystkim dziatkom moim poszły. C) W ruchomych zaś dobrach według podziału urzędowęgo, lubo dostało się na czwartą część moią złotych dwanaście tysięcy trzysta dwadzieścia ośm y groszy dwadzieścia ośm, pieniędzy dwa, ale że na tą summę wydzielono mi częścią niepewne długi, których żadną miarą, ani ia, ani potomkowie moi na części swoie nie mogli odyskać, częścią też na różne potrzeby moie y pobożne uczynki, z których, iako mi się nie godzi popisować, tak dalece więcey onych specificować, tudziesz też nie więcey zostaie gotowey summy tysięcy czterysta złotych, prócz śrebra, ruchomych rzeczy y sprzętu domowego, które także w czwartę część y w pomienioney summie dostały się. Summa ta nayduie się u różnych ludzi za cerographami: naprzód od pana Prokopa Dorofiewicza—raycy Wileńskiego, syna mego, złotych cztery tysiące; u pana Jana Dorofiewicza, syna mego, złotych tysiąc, u pana Piotra Dorofiewicza, syna mego, złotych tysiąc. Na folwark, nazwany Bobryszki, w woiewodztwie Trockim leżący, imci panu Jerzemu Tarusię arendownym sposobem na lat trzy, złotych czternaście set mam dać. Rzeczy zaś ruchome wszystkie za kluczem moim w skrzyniach moich y w sklepie, osobliwym moim zostawuię. D) Z których to dobr moich naprzód ordynuię y leguię złotych tysiąc na bractwo cerkwi świętego Ducha Wileńskiey, aby co rok z tey summy czynsz cerkiewny na ozdobę teyże cerkwie świętego Ducha Wileńskiey był obrócony, czego maią postrzegać dziatki moie y succesorowie dokąd ich stanie, a w niedostatku ich starsi roczni pomienionego bractwa. E) Osobliwie zaś oycom zakonnym y monastyrowi ich zapisuię wiecznymi czasy złotych piċset, aby także czynsz cerkiewny z tey summy dochodził onych doroczny. Pannom zakonnym przy teyże cerkwi złotych sto. F) Do szpitała teyże cerkwi złotych piędziesiąt, z których summ także czynsz cerkiewny w rok ma być oddawany, ażeby te summy wszystkie zwysz mianowane dane były w iedne ręce na pewną y dostatnią osiadłość, którаby nie zawiedziona była, to iest, na kamienicy w mieście Wileńskim, pod prawem maydeburskim będącey, tych panów starszych rocznych proszę A natenczas chcę, aby te wszystkie zwysz mianowane summy wyderkafowym prawem zostawały przy synu moim

panu Prokopie Dorofieiewiczu—raycy Wileńskim, ieśliby sam tego potrzebował y successorowie iego; a gdzie by on y successorowie iego niechcieli, abo ich niestało, tedy panowie starsi bractwa naszego, będąc iako się wyżey namieniło, maią obmyślić, aby dane były w ręce iedne mieszczaninowi dobrze osiadłemu, których sumnienie strasznym sądem Bożym obowięzui, aby inaczey nie czynili. Oycowie zaś za ten czynsz od piąciu set złotych, których ma onych corok dochodzić, powinni przy liturgiey świętey, w każdą sobotę odprawuiącey się, duszę moię y małżonka moiego przypominać, aby Pan naywiższy miłościw onym był. Toż maią czynić y w kwartalne zaduszne, y w dzień zeyścia dusz małżonka mego y moiey własney, czego maią pilno postrzegać dziatki y successorowie moi. G) Krzyż śrebrny biały, iescze przez nieboszczyka rodzica mego, godney pamięci pana Prokopa Stryludę, sprawiony y do cerkwi świętego Ducha darowany y potym na potrzebę gwałtowną teyże cerkwi zastawiony, okupiłam, który z miłości moiey congregatiey studeńskiey, pod tytułem Konstantego y Heleny świętych przy teyże cerkwi będącey, także zachowuiąc pamiątkę rodzica mego daruię. H) Obraz naświętszey Panny na drzewie malowany, śrebrem oprawny, w którym się za żywota mego kochała, dziatek moich proszę, aby ten był w ramy przystoynie oprawiony, y na wczesnym y na sposobnieyszym mieyscu miasto nagrobku postawiony, co panu executorowi iako naypilniey zlecam. I) Siostrom moim paniey Marynie Stryludziance Adamowey Matfieiewiczowey kop dwadzieścia przy tym, żałobę. Drugiey siestrze moiey Marynie Nieścierowey także kop dwadzieścia y żałobę przytym. Wnuczce moiey po siestrze na imię Annie Homiczownie zapisuię złotych sto, które maią dane być na czynsz cerkiewney teyże osobie. Które insze legowane summy wyderkaffowym prawem będzie trzymała, aż do wzrostu y postanowienia oncy, atym czasem ma być na cwiczenie dobrym ludziom dana. K) Przyznawam też to, iż syn móy pan Prokop wydał swoich własnych pieniędzy złotych tysiąc sześćset czternaście y groszy dwanaście na przybudynek kamienicy, iako też y na zniesenie sprawy, którą xiądz Urbanowicz, znaszaiąc servitutem stylliady, zaczoł był przed urzędem radzieckim na podymne y insze różne wydatki. Tych wydatków czwartą część przyimuię na część moią. Tenże pan Prokop, syn móy, wydał na przybudynek w Łukiszkach na część moią kop siedmdziesiąt dwie y groszy trzydzieści, na co osobliwy cerograph ma ode mnie. L) Synom moim, na imię oycu Danielowi zakonnikowi złotych pięćset, do tego śrebra, com iusz dała za złotych sto ośmdziesiąt. Piotrowi synowi memu naymłódszemu złotych pięćset, a przytym łańcuch, który waży plus minus ungaryków trzydzieście, że summy legowane maią wydane być nad równy dział onym, a to żem za żywota mego onych, iako inszych dziatek mołch, na oświadczenie miłości macierzynskiey nie udarowała. M) Na ostatek to też oznaymuię, iż szaty moie iedwabne, za czasu małżonka moiego sprawowane, wszystkie na cerkiewne apparamenta oddała, zostawiwszy tylko wdowie y żałobne tylko noszenie. Ostatek maiętności, cokolwiek zostaie, to w równy dział wszystkim dziatkom należeć ma, upominaiąc onych pod macierzyńskim błogosławięństwem, aby niwczym tey ostatniey wole mey nieprzeczyli y między sobą w zgodzie y miłości, z czego pan Bóg będzie pochwalon, żyli. M) Za executora testamentu y ostatniey woli moiey, niechcąc

inszych dziatek obciążać, naznaczam y proszę syna mego pana Prokopa Dorofieiewicza, aby on wszystkie te legatie do executiey przywodził, y w przyszłe czasy aby woli moiey dosyć się działo, pilnował. Jakosz tę ostatnią wolę moią zamykaiąc wolne sobie prawo zachowuię do odmienienia oney, ieśliby mi pan Bóg ieszcze żywota przedłużył. Pisan w Wilnie, dnia dwudziestego czwartego, miesiąca Novembra roku tysiąc sześćset pięddziesiątego pierwszego. Sequuntur subscriptiones manuum testatricis et sigillatorum in hunc modum: Аквилина Стрилудзянка Дорофеевичова. Locus sigilli.—Ustnie proszony pieczętarz do tego testamentu od osoby wyrażoney: Piotr Byliński. Ustnie proszony pieczętarz do tego testamentu od osoby wyrażoney: Thomasz Lampartowicz. Ustnie proszony pieczętarz do tego testamentu od osoby wyrażoney: Konstanty Pasternakowicz. Устне прошоный печатарь: Петръ Исаковичъ рукою власною. Quod quidem testamentum, modo praemisso conditum, est actis iudicii praesentibus ingrossatum. Post cuius testamenti ingrossationem, originale ipsius nobili domini Procopio Dorofieiewicz, consuli Vilnensi, extraditum est ad manus, copiis tantum circa acta relictis.

1657 г. Мая 19 дня.

Изъ книги № 5112, за 1655—1663 г., л. 129.

170. Духовное завѣщаніе Виленскаго мѣщанина и купца Самуила Матвѣевича Бочочки.

Виленскій мѣщанинъ и купецъ Самуилъ Матвѣевичъ Бочочка, чувствуя приближеніе смерти, дѣлаетъ слѣдующее духовное завѣщаніе: не помня хорошо, сколько у него движимаго имущества и домашней утвари, онъ предлагаетъ сдѣлать этому имуществу опись послѣ смерти; затѣмъ сосчитываетъ, кто ему долженъ и сколько онъ кому долженъ; далѣе записываетъ на Св.-Духовскую и Св. Троицкую церкви 525 злотыхъ и распредѣляетъ свое имущество между родными и знакомыми.

We śrzodę, miesiąca Maia dziewiętnastego dnia, roku Pańskiego 1657.—Na instantią sławetnego Samuela Matwieiewicza, alias Boczoczki, mieszczanina kupca Wileńkiego, szlachetny pan Samuel Szycik Zaleski—rayca y pisarz Wileński, będąc z urzędu szlachetnych pana Marcina Dygonia y pana Bazylego Korolkiewicza—radziec sądu spraw mieyskich Wileńskich potocznych na tenczas administruiących, deputowany, schodził przy sługach urzędowi przysięgłych uczciwych Jozephie Buczunie y

Andrzeiu Korzeniewskim ku domowi wyżey mianowanego Matwieiewicza za Suboczą bramą, w pewnych granicach leżącemu, tamże pomieniony Matwieiewicz z domu swego wyszedłszy y opowiadał, względem zarazy zachodzącey stanowszy na ciele, pamięci y zmysłach ieszcze zdrowym zostaiąc wyraznemi słowy, tak ostatnią wolą swoią, ieżeli by Pan naywyższy onego przez śmierć prętką, a niespodzianą z tego świata wziąć raczył, disponował:

W imie Oyca y Syna y Ducha świętego Amen. Poniewasz śmierć ludzka iest celem żywota ludzkiego y ktoby na śmierć pozwolić nie chciał, wprzódy by nie miał na żywot pozwalać, przeto y ia Samuel Matwieiewicz, maiąc przed oyczyma memi prętkie y nagłe z tego świata zeyście, małżonkę y dziatek moich y sam podlegaiąc temusz wyrokowi Boskiemu, tak ostatnią wolę moią nieodmienną y nienaruszoną mieć chcąc, rosporządzam: Naprzód, duszę moią Bogu y zbawicielowi memu w ręce oddaię, prosząc przez drogą y krwawą mękę onego, aby nie pamiętaiąc na cięszkie y niezliczone grzechy moie, z niegarnionego miłosierdzia swego miedzy wybrane swe policzyć raczył, a ciało, iako ziemię, ziemi oddaię. Maiętność zaś moią, którą mi Bóg z łaski swey a prace y starania mego dał do szafunku, ile na tenczas pamiętać mogę, tak specifikuię: W gotowiznie zostawuię złotych trzysta, łańcużek złoty ieden, manele także złote, a drugie rogowe, w złoto oprawne, pierścionków sześć moich własnych, osobliwie zaś ma bydź pierścionków cztery od pana Fiedora Korolkiewicza w długu mnie winnym, to iest: we złotych piąciudziesiąt in pignus danych. Srebra więcey nie mam nad dwa kubeczki y parę łyżek. Co się zaś tknie szat tak moich, iako y małżonki mey, tudziesz cyny, miedzi y innego sprzętu domowego, tego wszytkiego na tenczas w pamięci mieć nie mogę, ale iako wiele zostaie, czasu się swego pokażę. Do tego w Łukiszkach, u pana Mitkiewicza, mam złożonych towarów, mianowicie: skór par sto siedmdziesiąt moich własnych. Które zaś skóry poznaczone są kretą białą nie moie, ale Fiedora Nareyki. Tam że w Łukiszkach więcey towarów moich, to iest: łoiu solanek siedm y trzy kruszki, przytym pieńka, len, płótno y przędza, iako się z regestru mego pokazać może. Osobliwie dwa kruszki łoiu maią bydź w domu. Długi, które mam u różnych ludzi wyrażam: naprzód u pana Kukowicza—raycy, plus minus kop ośmidziesiąt. U Sawki Wozocznika kop dwadzieścia, na co iest y zastawa. U pana Romana Kolczanowicza kop szesnaście, reszty za hanyż. Dom za Suboczą bramą, w którym dopioro mieszkam, móy własny, do tego plac goły oyczysty, w tyle świętego Kazimierza znayduiący się, na który rodzicielka moia została winna pani Ostaphowey kop sześćdziesiąt, zniozszy tedy ten dług medietas tego placu wielebbnym oycom ś. Ducha, a druga siestrze moiey rodzoney, na tenczas w kraiach Moskiewskich będącey, ma cedere. Gdyby zaś siostry mey w żywocie niestało, tedy ten wszytek plac pomienionym oycom wiecznemi czasy ma należeć. A ichmć oycowie z tey wszytkiey wyż opisaney substantiey moiey tak długi moie, aby na duszy mey ciężaru nie czynili, iako też pia legata, które niżey mianować będę, znosić powinni, mianowicie: nieboszczykowi Tonartemu—kupcowi y mieszczaninowi Gdańskiemu, winienem złotych pięćset pięćdziesiąt, o który to dług, ieśliby ichmć oycowie od sukcessorów wysz rzeczonego Tonartego in conveniendo byli, skuteczną satisfakcyą maią uczy-

nić, a cerograph rekuperować; temusz panu Tonartowi ręczyłem za Nareykę, ale ten iuż dług sam Nareyko znosić powinien będzie. Osobliwie panu Hepnerowi—kupcowi Królewskiemu, winienem złotych dziewięćdziesiąt. W Polszcze panu Hieliaszowi Flitnerowi—kupcowi Leszczyńskiemu złotych trzysta pięćdziesiąt, na którą summę cerograph in solidum z Stephanem Parfienowiczem dałem; oddawszy tedy ten dług cerograph trzeba oswobodzić. W mieście zaś Wileńskim Andrzeiowi Sądzienikowi, kożemiace – mieszczaninowi Wileńskiemu, zostałem winien złotych cztérysta pięćdziesiąt. Adamowi Zyskowi kop dwadzieścia trzy. Na ostatek Stephanowi Wasilewiczowi złotych trzydzieście. Zeznawam przytym, iż co przy mnie została quietacia od Królewczanina z długu zaciągnionego przez Józepha Janowicza, Jana Pasternakowicza y mnie trzeciego, którego to długu kożdy z nas proportionaliter część swoią zapłacił, zaczym y ta quietacia aby annihilowana była upraszam. Legata zaś takowe naznaczam: Naprzód *na bractwo młódzieńskie sub auspiciis ś. Jana przy cerkwi świętego Ducha* znayduiące się, zapisuię złotych dwieście, na dzwonicę teyże cerkwi złotych sto, pannom zakonnym, tamże będącym, złotych sto, na szpital Świętoduski złotych dwadzieścia pięć. Osobliwie pannom zakonnym przy cerkwi świętey Tróycy złotych trzydzieście, a na szpital teyże ś. Tróycy złotych dwadzieścia. Na ubóstwo pospolite, aby za duszę moią pana Boga prosili, rozdać złotych dwadzieścia pięć. Siestrze moiey rodzoney, ieżeliby w żywocie zostawała, leguię złotych sto. Pani Timophieiewey, ciotce, złotych pięćdziesiąt, do tego teyże płaszczy dwa, ieden lazurowy, lisami podszyty, a drugi czarny letni. Żupan zaś zielony falendyszowy y czapkę karmazynową sobolową małżonkowi iey naznaczam. Halszce Stanisławowey, krewney swoiey, złotych dwadzieścia pięć, a synowi iey kuntusz szary y czapkę lisią. Reinie Janownie, in recompensa usług iey w chorobie około małżonki mey podiętych, leguię letnik muchoiaru tureckiego lazurowy y półczamarek czerwony. Nadto paniey Michałowey Korolkiewiczownie kop dziesięć, pani Ignatowey kop pięć. Pani Sewerynowey, pani Puczyny Wieliczkowey, pani Czuprynczyney y pani Twarowskiey w równy y proportionalny dział naznaczam złotych czterdzieście, panu Tomaszowi Brażyczowi, panu Szczehleyskiemu kop sześć. Ostatek zaś maiętności moiey ruchomey y leżącey od mała do wiela ichmościom oycom bazylianom, przy cerkwi świętego Ducha będącym, zapisuię y leguię, a wielce o to ichmościów upraszam, aby pamiętaiąc na duszę moią, także małżonki mey y dziatek moich, przez cały rok służbę Bożą odprawowali. Który to testament móy aby we wszytkich punktach, clausulach y paragraphach cale y nienaruszenie wiecznemi czasy był zachowany, mieć chcę. Co wszytko, iako się działo, do ksiąg sądowych spraw mieyskich Wileńskich potocznych iest zapisano.

1663 г. Февраля 8 дня.

Изъ книги № 5346, за 1663—1665 г., стр. 116—123.

171. Духовное завѣщаніе Виленскаго радцы Самуила Филиповича.

Виленскій мѣщанинъ Филипповичъ въ настоящемъ завѣщаніи приводитъ въ извѣстность количество своего движимаго и недвижимаго имущества; капиталы его исчислены въ количествѣ 64,000 зл.; долги въ колич. 2,700 зл.; недвижимое имущество заключалось въ имѣніяхъ и каменныхъ домкахъ; имущество свое Филипповичъ распредѣляетъ между своими наслѣдниками на основаніи установившихся обычаевъ; на дѣла религіозныя жертвуетъ 110 копъ, изъ нихъ Св. Троицкому монастырю и духовенству 70 копъ, а Св. Духовскому 40 копъ.

Judicium opportunum et criminale feria tertia post domnicam misericordiae die 10 mensis Aprilis, per generosum dominum Stephanum Carolum Biliński s. r. m. secr., advocatum et nobiles ac sples ddos. scabinos Vilnenses bannitum est anno domini 1663.

Ad instantiam nobilis Reginae Kostrowicka, olim nobilis ac s-plis domini Samuelis Filipowicz—consularis Vilnensis viduae, per nobilem Simonem Kurowicz—notarium consularem Vilnensem, curatorem vero testamento eiusdem demortui consularis impetratum, nec non ad instantiam ingenui Andreae Filipowicz, natu senioris filii, bonorum vero et liberorum derelictorum, itidem testamentaliter assignati tutoris, levatum est ex archivo nobilis iudicii scabinalis Vilnensis testamentum praedicti nobilis domini consularis, quod anno praesenti die decima mensis Februarii, memorata d-na vidua recentem mariti sui decessum deplorandi, nobilibus ac spectabilibus dds Stephano Karaś et Georgio Pawłowicz—scabinis notarioque eiusdem iudicii ordinario, ex medio iudicii deputatis, et ad asservandum, assistente iurato iudicii famulo Stephano Wencławowicz recomendavit, cuius testamenti, posteaquam in iudicio publica fuit resigillatio, iidem instantes petierunt, quatenus actis praesentibus inseratur, estque talis, qui sequitur, insertionis tenor:

W imie Oyca, Syna y Ducha świętego Amen. Ja Samuel Filipowicz—rayca miasta Wileńskiego, będąc nauką samego Zbawiciela upewniony y z codziennego bacząc to doświadczenia, iż niemasz nic pewnieyszego nad śmierć, a nic pewnieyszego nad godzinę śmierci, na którą gdy się ieno woli Bożey upodoba, z pewną zbawienia moiego dla drogo przelaney krwie y nasłodszey śmierci pana y zbawiciela moiego, z mocną nadzieią, miłością, wiarą y za grzechy moie mocną y stateczną wyglądam nadzieią. A gdy się to mizerne ciało z duszą rozstawać będzie, iako z ciałem y duchem Bogu służyłem, tak potym rozciętym przez śmierć węzłem, grzeszną duszę moię w ręce y

rany Christusowe oddaię, pokornie maiestatu boskiego prosząc, aby mi wszystkie grzechy moie, które ia przed niebem y ziemią wyznawam, miłościwie dla gorzkiey śmierci swey, dla zasług y przyczyny Panny przenaświętszey, tudziesz wszystkich świętych przebaczyć y odpuscić raczył. Ciało zaś iako z gliny ieszcze w pierwszym rodzicu naszym skazitelnie uformowane, tak ziemi oddaię. Maiętność moię, mnie od pana Boga powierzoną, tak rozporządzam: Summa pieniężna gotowa depozyt, który iest we Gdańsku, o którey summie małżonka y syn wie, tey summy ma być złotych dwadzieścia y trzy tysiąca złotych, a w Królewcu także ma być gotowych pieniędzy złotych sześć tysięcy pięćset, także małżonka y syn wie. U pana Kaspera Mantla od pieńki reszty zostaie złotych tysiąc trzysta pięćdziesiąt. U niegosz wosku złożono przez pana Pawła y przez pana Szepiela kamieni trzydzieści y funtów dwadzieścia sześć, który kosztuie złotych siedmset sześćdziesiąt dziewięć, groszy dwanaście, na to syn móy wziął y pan Szepiel złotych dwieście. Przy małżonce moiey osobliwie summy gotowey we złocie sztuk trzy tysiące siedmset, co czyni złotych dwadzieścia tysięcy dwa tysiąca dwieście, tylko nie staie w tych czerwonych siedmiu. U pana zięcia pana Migury gotowych pieniędzy zostaie przy nim złotych trzy tysiące dziewięć set ośmdziesiąt pięć, groszy dwa. U pana Pawła Kostrowickiego, według cerographu, złotych tysiąc siedmnaście, groszy czternaście. Zastawa imć pana Gosławskiego w złotych siedmiu set y pięciu. Oblig iegomości pana Stephana Kostrowickiego na złotych pięćset. Ich mość panowie radni zostali winni, według cerographu swego, złotych siedmset, a osobno wydałem w Nowogródku względem podymnego y donatywy złotych dwieście, którą te złotych dwieście ofiarowałem na wóytostwo. Pana Sawy Sofronowicza cerograph na złotych siedmset dwanaście, groszy piętnaście. A długów różnych osobliwie według reiestru y w Królewcu, u pana Szreytera cerograph na złotych dwa tysiąca siedmset, który bankrot uczynił, inne długi w Wilnie u pana Afanasa y u drugich maią to odyskać według regestru mego. Na maiętności Wiazyńskiey, cośmy pospołu we trzech dali z panem oycem y z panem Janem summy moiey własney dwadzieścia trzy tysiące trzysta trzydzieścia trzy, groszy dziesięć, a osobliwie na oblig dałem ichmość panu marszałkowi Brasławskiemu imć panu Puciacie trzecią część złotych trzy tysiące trzysta trzy, groszy dziesięć; a że teraz ta maiętność wszystka spustoszona y dług nam nie wypłacaią, tedy ia tę maiętność y z długiem, poniewasz spustoszała, ktoby trafił się z pieniędzmi za dwanaście tysięcy złotych puścić roskazałem małżonce swoiey, a ta maiętnosć spustoszała ma zostawać przy małżonce mey y przy dziatkach na wyżywienie. Śrebra, którego nie wiele mam, konewek trzy, flasz dwie, łyżek tuzinów trzy, kubków trzy, y kieliszek złocisty, tym małżonka moia zarówno ma z dziatkami podzielić, także suknie moie. Paniey moiey co własność iest, perła, złoto, szaty, czapki y com sam iey sprawował, to ma przy małżonce moiey zostawać, także osobliwie sprzęt domowy, którego mało co iest, przy małżonce ma zostawać, także y kocioł wielki y cyny, co iest, także ma przy niey zostawać. Rydwan, konie, bydło, co iest, y to przy niey ma być. Krama Tupieczyńska, na którey mam kop pięćset, kamienica moia, na Subaczey ulicy leżąca, ma zostawać przy małżonce mey do żywota iey, a

po żywocie ma w równy dział między dziatkami iść. A żem tu kóżdą rzecz wyraził, tedy do przysięgi małżonki moiey żaden z successorów moich, pogotowiu z obcych ludzi, prowadzić nie ma, pod wiecznym przeklęstwem. Legaciey z woli moiey na cerkiew świętey Tróycy, na ozdobę obraza naświętszey Panny, kop czterdzieści, żeby za duszę moię przed obrazem naświętszey Panny pana Boga prosili, a oraz proszę tychże panów bractwa naświętszey Panny, przy cerkwi świętey Tróycy będących, aby ciało moie grzeszne było w sklepie brackim pochowane; na klasztor panieński świętey Tróycy kop dziesięć, na szpital świętey Tróycy kop dziesięć, na szpital świętey Przeczystey kop dziesięć. Oycowie świętego Ducha kupili szmatek ogrodu, gdzie ia im to oddaię y daruię wiecznymi czasy, gdzie maią pana Boga prosić za duszę moię. Na klasztor panieński, przy tey cerkwi będący, kop dwadzieścia, na szpital przy cerkwi świętego Ducha kop dwadzieścia. Siostrom moim paniey Pawłowey Oleszewiczowey y paniey Symonowey Bohdanowiczowey po kop dwudziestu litewskich, a siestrzanowi memu Janowi Jakimowiczowi kop dziewięć litewskich zapisuię. Jmć pana Kurowicza—pisarza Wileńskiego, rzeczy onego przy moich rzeczach we Gdańsku zostaiące, maią być oddane. Małżonkę moię teraznieyszą panią Reginę Kostrowicką tak rozporządzam: że wszystkie summy, tak w gotowiznie, iako y na cerographach będące y podług prawa y zwyczaiu miasta tego czwartą część zapisuię, którą z gotowey summy, po śmierci moiey ma sobie odebrać, także syn móy Andrzey, poniewasz ma iusz lata zupełne, ma część sobie należącą wziąć y oną disponować. A że córka Helena lat dorasta, tedy summa na część iey należąca ma do póyścia w stan święty małżeński przy małżonce mey miłey paniey Reginie Kostrowickiey, którą za opiekunkę tymże dziatkom naznaczam, zostawać. Dziatki zaś pierwszego małżeństwa tak rosporządam: po pierwszey małżonce mey paniey Dorocie Dorofiewiczównie wziąłem złotych tysiąc, z których czwartą część, mnie należąca, odłączywszy, trzysta kop dziatkom pierwszego małżeństwa należący, w czym iż się panu Migurze y panu Fiedorowiczowi zięciu iusz dosyć stało, bo oddaiąc córki moie za mąż, podług reiestrów, mnie od pana Migury y od pana Fiedorowicza danych, każda córka z weselem kosztuie mię po złotych piąciu tysięcy, należy tedy ieszcze synowi moiemu Andrzeiowi z dóbr macierzystych dać kop sto, które sto odebrawszy, zarówno dziatki pierwszego małżeństwa, z teraznieyszą małżonką spłodzonymi, z Heleną, Marianną, Jozefem, Danielem, Bazylem y Janem zniószy to w iedno, co iusz pan Migura y pan Fiedorowicz wzięli, pozostałą summą podzielić się maią, to wyraznie dokładaiąc, iż ieśliby małżonka teraz postąpiwszy, po śmierci moiey potomka miała, tedy temu równą część należeć będzie, a ta summa niedorosłym dziatkom należąca, do wzrostu ich ma na ratuszu Gdańskim za prawną zostawać assecuratią; od którey czynsz, iaki się tam postanowi, na wychowanie dziatek moich do rąk miłey małżonki moiey corok dochodzić ma. Upatruiąc tesz wychowanie wnuki mey Reginy Fiedorowiczo wney, która maiąc rodzica rozrzutnego, poniewasz y tego, co po moiey córce wziął, nie zachował, y teraz się zabawy swey kupieckiey upuściwszy, próżnowaniem bawi, tedy aby cząstka pomienioney wnuczce moiey z miłości mey dziadowskiey, a nie z prawa należącą, nie ginęła, to co się z porachunku y równego działu między dziatkami z gotowey tylko

summy na część iey pokaże, przy synu moim panu Andrzeiu Filipowiczu do wzrostu oney zostawać ma. Jeśli by tesz wnuka moia lat niedorosszy, albo za mąż nieszedszy; z woli Bożey umrzeć miała, tedy tę summę iey należącą na ołtarz naświętszey Panny bracki przy cerkwi świętey Tróycy ruskiey, w Wilnie będącey, zapisuię, obliguiąć bractwo, aby tę summę na pewną kamienicę prawem wyderkaffowym dawszy, za duszę moią y przodków moich codziennie przy ofierze pańskiey pana Boga błagali. Ta tedy iest ostatnia wola moia, przy dobrym rozumie y pamięci ode mnie sprawiona, którey to ostatniey woli moiey y temu testamentowi, ieśli by się którekolwiek dziécie, tak pierwszego, iako y wtórego małżeństwa, samo przez się, lub przez obcą iaką osobę (strzeż Boże) sprzeciwić, protestować, małżonkę moię pozostałą pozywać y wątpliwość, albo nieprawność iaką by w namnieyszym punkcie zadawać śmiało y ważyło się, niech będzie takowe dziécię, kóżdy takowy człowiek do czwartego przeklęty pokolenia, niech wstaiąc y kładnąc się boskiey nad sobą nie doznawa łaski, y ia mu oycowskiego nie dąię błogosławieństwa. Jchmość zaś panów sądowych uniżenie upraszam, aby takową zapamiętałość, ieśli by się w którym dziecięciu moim znalazła, gromić y ganić chcieli, y tey ostatniey woli moiey w naymnieyszym punkcie y słówku naruszać nie dopuszczali, czego ieśliby ichmość panowie sądowi nie uczynili, na straszny sąd Boży y onych y dziatki moie pozywam, a ieśli wolą moią teraznieyszą ostatnią pełnić będą, niech im pan Bóg tak, iako dziatkom Abrahama, Izaaka, Jakóba, pobłogosławi, y ia z władze oycowskiey, mnie od pana Boga daney, dziatkom moim, z dokładem posłuszeństwa y wypełnienia tey ostatniey woli moiey błogosławię. Za opiekunów dziatkom moim upraszam y naznaczam imć pana Jana Kostrowickiego—raycę Wileńskiego, pana Andrzeia Filipowicza—syna moiego, imć pana Daniela Kostrowickiego—panów szwagrów moich, y miłą małżonkę moię panią Reginę Kostrowicką Filipowiczowną—rayczynią Wileńskią, aby podług tey ostatniey woli moiey we wszystkim sprawić chcieli, przez tę miłość, którę mi za żywota oświadczali, y ten affekt, którym krwi swoiey obowiązani są, pokornie proszę, cokolwiek w tym osierociałey małżonce y drobnym dziatkom moim oświadczą, to sam pan Bóg hoynym z nieba nagrodzi błogosławieństwem. — Nakoniec za curatora y patrona małżonce y dziatkom moim upraszam imć pana Symona Kurowicza—pisarza miasta Wileńskiego, aby iako za żywota wielke oświadczał życzliwości, tak y po śmierci moiey, pozostałey małżonki y miłych dziatek moich krzywdzić nie dopuszczał. Tym tedy kończąc tę ostatnią wolą moię, za dobrego rozumu y pamięci rozmyślnie y dobrowolnie sprawioną, przy pieczęci moiey ręką się moią własną podpisuię, uprosiwszy ustnie, oczewisto o podpis do tego testamentu moiego ichmość panów przyiacioł, niżey na podpisie imiony y przezwiskami wyrażonych. Pisan w Wilnie, w kamienicy zięcia moiego pana Migury, roku Pańskiego tysiąc sześćset sześćdziesiąt trzeciego, miesiąca Februarii ósmego dnia. Sequntur subscriptiones manuum testatoris et amicorum in hunc modum: Do tego testamentu moiego podpisuię się: Samuel Filipowicz—rayca Wileńki ręką własną. Locus sigilli. Do tego testamentu, ustnie y oczewisto od iegomości pana Samuela Filipowicza—rayce miasta Wileńskiego, na rozumie y zmysłach zdrowego, proszony pieczętarz: Symon Kazimierz Ku-

rowicz, pisarz miasta Wileńskiego ręką własną. Ustnie proszony od pana Samuela Filipowicza o podpis do tego testamentu: Alexander Romanowicz—burmistrz Wileński mpr. Do tego testamentu proszony od imć pana Samuela Filipowicza podpisałem ręką: Marcin Dębowski—burmistrz Wileński roczny mpr. Oczewisto do tego proszony: Grzegorz Kostrowicki—rayca Wileński. Oczewisto proszony do tego testamentu abym rękę podpisał, Kazimierz Kostrowicki ręką swą. Ustnie proszony do tego testamentu od iegomości pana raycy Wileńskiego podpisałem rękę moią: Jan Hyacynth Kurowicz mpp. Ustnie proszony do tego testamentu od iegomości pana rayce Wileńskego podpisałem się ręką moią: Stefan Kuszelicz mpp. Quod quidem testamentum, modo praesipto exhibitum, est actis praesentibus ingrossatum, atque parti postulanti authentice extraditum, originale vero ipsum d-no Andreae Filipowicz—filio natu maiori, suprascripti testatoris nobilis ac spectabilis d-ni Samuelis Filipowicz—consularis Vilnensis, redditum est ad manus.

1664 г. Октября 28 дня.

Изъ книги № 5346, за 1663—1665 г., л. 542.

172. Духовное завѣщаніе Виленскаго мѣщанина Кондрата Парфіановича.

Виленскій мѣщанинъ Кондратъ Парафіановичъ, чувствуя приближеніе смерти, дѣлаетъ настоящее духовное завѣщаніе, въ которомъ распредѣляетъ все свое имущество между наслѣдниками и указываетъ на состояніе своихъ торговыхъ оборотовъ; при этомъ онъ записываетъ Св.-Духовскому монастырю за погребеніе 150 зл.; женскому монастырю при Св.-Духовской церкви 40 зл.; на Св. Духовскій госпиталь 28 зл.; на Троицкій женскій монастырь и Троицкій госпиталь 35 зл.; дочери своей, поступившей въ Троицкій женскій монастырь, записываетъ 1000 зл. съ тѣмъ, чтобы въ случаѣ ея смерти до посвященія, монастырь получилъ только 500 зл., а другіе 500 зл. ея родная сестра. Изъ документа этого видно, что Парфіановичъ велъ торговыя дѣла съ Могилевомъ, Ковномъ, Королевцемъ и Гданскомъ. Имущество его сравнительно съ другими Виленскими купцами было не очень значительно.

Judicium opportunum et criminale feria tertia ante festum praesentationis beatissimae Mariae virginis, die 18 mensis Novembris, per nobilem ac spectabilem dominum Nicolaum Kliczewski—proconsulem locum generosi domini advocati tenentem, et nobiles ac spectabiles dominos scabinos Vilnenses bannitum est anno Domini 1664.

Ad instantiam honorabilis dominae Marinae Safianowiczownae, nuper vita functi famati Conradi Parfianowicz—civis et ne-

gotiatoris Vilnensis viduae derelictae per nobilem Stanislaum Rudnak—ferendarium Vilnensem, ad nobile iudicium scabinale Vilnense factam, quatenus testamentum eiusdem defuncti domini Parfianowicz—mariti sui, quod coram nobilibus ac spectabilibus dominis Andrea Gierkiewicz et Joanne Zakrzewski—scabinis, meque notario ordinario, ex medio eiusdem nobilis iudicii deputatis, praesente iurato iudicii famulo Stephano Wenclawowicz confecit, illudque manu sua propria et dd. sigillatorum, ad id rogatorum, subscriptionem per manus eorundem dominorum scabinorum in occluso rotulo cera hispanica rubra, in quinque locis obsignatum, in eventum mortis suae die 31 mensis Octobris anno currenti 1664 ad asserendum in archivo iudicii recommendavit, ex eodem archivo levetur et resigilletur, ad inserendumque actis publicis iudicii praesentis porrigatur. Judicium itaque, satisfaciendo eiusmodi affectationi modernae instatiae, memoratum testamentum levavit, resigillavit, atque ad acticandum mihi notario iudicii sui obtulit. Cuius quidem resigillati testamenti tenor de verbo ad verbum is est, qui sequitur:

W imię przenaświętszey Tróyce, Oyca y Syna y Ducha świętego. Amen. Ja Kondrat Parfianowicz — mieszczanin y kupiec Wileński, maiąc to zawsze na pamięci, iż iako wszystkie rzeczy na świecie będące nie są trwałe, ale podległe skazitelności y swóy niepochybny maią termin zniknienia, tak y naprzednieysze dzieło rąk Bożych człowiek pod tęż znikomości podpada skazę, a nie dziw, bo to prawem Bożym postanowiono, każdemu z ludzi raz umrzeć, do którego terminu y kresu gdy mię teraznieysza choroba z dopuszczenia Pańskiego zbliżyła, iako człowiek chrześciňaski do powinności moiey ozywać się muszę, abym z tego mizernego świata schodząc rosporządził ubogą substantią moię, wierną pracą y staraniem moim nabytą, zaczym by y dziatki moie miłe w pierwszym małżeństwie z szlachetną panią Dorotą Rzepnicką—burmistrzówą Wileńską, iako to Jan y Piotr synaczkowie, Marina y Helena córeczki, iescze w młodych leciech będące, za doyściem lat z teyże pozostałey chudoby moiey cieszyli się, y teraznieysza namilsza małżonka moia pani Marina Safianowna w swoiey należności ukontentowana była, tak tedy ostatnią wolą moię declaruię: A naprzód duszę moię grzeszną w ręce Stwórzyciela y Odkupiciela mego oddaię, prosząc, aby miłościw był oney y niekarał według wielkości grzechów, ale według nieogarnionego miłosierdzia swego policzył w poczet wybranych swoich. Ciało moie grzeszne, iako bryłę ziemi, oney że nazad oddaię, które aby pogrzebione było w cerkwi świętego Ducha trybem zwyczaynym chrześciańskim; małżonki mey teraznieyszy pilno proszę, aby z maiętności moiey ten obchod podgrzebowy obmyśliła, miarkuiąc, ile w tych teraznieyszych opłakanych czasiech roschodem y wydatkiem. Co się tknie dóbr moich pozostałych, oznaymuię wprzódy, iżem kupił kamienicę od sławetnego pana Jana Zuzinelewicza—mieszczanina y kupca Wileńskiego za trzy tysiące złotych, a że barzo spustoszona y dezolowana była, tedy musiałem niemały koszt ważyć na restauratią oney; iest wszytek wydatek spisany w reiestrze moim. Gotowych pieniędzy ma bydź trzy tysiące dziewięćset szelągami czerwonemi w sklepie w workach złożone y odliczone. Towaru moiego do Królewca posłałem przez czeladnika mego Matwieia Kołokrywca za złotych tysiąc pięćset sześć y groszy dwadzieścia, ośm; gotowych pieniędzy dałem onemu

złotych trzysta. Od Mohilowców ma fractu odebrać od dwudziestu y iednego buntów pieńki, co tam zaważy od kożdego kamienia po groszy półośma. Temusz dałem cerograph pana Jerzego Hemerlich na złotych ośmdziesiąt, z czego wszystkiego ma się wyrachować. A com czeladzi y styrnikom ia sam płacił, to w reiestrze napisano iest, do którego się referuię. Strużek ze wszystkiemi narzędziami móy własny, w domu zaś faska śliwek, w sklepie może być kamieni ze dwanaście plus minus, bania z czapką, kociołków para, ieden większy, drugi mnieyszy. Cyny nie więcey ma być moiey, tylko półmisków siedm iusz starych, talerek piętnaście, garniec wielki cynowy, flasza cynowa we dwa garca, dwie półgarcówki, nalewku z misą także cynowe, trzy łyżki śrebrne, kubek kwartowy śrebrny. Szaty moie, które na tenczas przy mnie są. Półdelicze granatowe, lisztwy u niey kitayczane, kuntusz fiiołkowy podszyty lisami krzyżowemi, drugi kuntusz kuncynelowy, lisztwy u niego kitayczane, ieden żupan fiiałkowey maści falendyszowy, podszewka atłasowa z podkuntusza; halamodka tabinowa, korunki złote, fartuch atłasowy wzorzysty, sukienka muchaieru tureckiego, żupan drugi fursztatowy, przytym feresia staroświecka fiiołkowey maści, adamaszkiem karmazynowym podszyta, sukienka adamaszkowa czerwona, potrzeby u niey iedwabne ze złotem, pas iedwabny karmazynowy sakieski, czapki dwie sobolami obłożone, u iedney wierzch karmazynowego aksamitu, a drugiey wierzch czarny sukienny. Szkatuła okowana z sprawami. U pana Jakuba Kezberka—mieszczanina y kupca Gdańskiego, według reiestru ręką moią własną pisanego y według rewersału po niemiecku pisanego, który przy mnie zostaie od tegosz pana Kezberka, pod datą roku tysiąc sześćset sześćdziesiąt wtórego dnia dwudziestego siódmego Octobra danego, rzeczy moie do schowania za iego własnym kluczem powierzone są, które trzeba będzie odyskać, oraz skrzynią wielką dębową sadzoną; który niemasz w tym reiestrze oddawszy co winno iest, temusz panu Kezberkowi złotych tysiąc dwieście y dwa złote polskie. U pana Krzysztofa Minki — mieszczanina y kupca Królewskiego, w roku przeszłym tysiąc sześćset sześćdziesiąt trzecim dnia dwudziestego szóstego Maia, złożyłem paczekz apieczętowany, iako deposit powierzony, w którym ma być naprzód konew śrebrna, od imć pana Wolmińskiego zastawiona w złotych sta siedmdziesiąt dziewięciu, z kramu zaś osobliwie nabrał imć za złotych trzydzieści sześć y groszy dziesięć. Więc cokolwiek wziąłem ad rationem tey summy winney, iest na kwicie wypisano, to potrącić. Koneweczka złocista, na niey chłop stoi z trąbą, moia własna tamże się w paczku nayduie; tamże zastawa, pana Jana Zacharzewicza, dana mnie we dwuset złotych, to iest półtuzina łyżek śrebrnych, trzy kubeczki śrebrne białe, dwa kubeczki złociste, ieden rostruchanik mały złocisty z wierzchem, sto czterdzieści y cztery sztuczek do rzędzika, a kubeczek biały do miodu y siedm łyżek śrebrnych moie własne, pasek śrebrny biały zastawiony w złotych szesnastu od Iwanowey Nahrobney. Manele złote paniey Izaakowey Stefanowiczowey we złotych dwudziestu piąciu. Tamże się nayduie paniey Janowey Kuszeliczowey śrebro y złoto, to iest: iedna koneweczka śrebrna biała, pierścionek łancuszkowy złoty z turkusem, czternaście guzików śrebrnych z szmelcem pozłocistych, pięć guziczków z rubinami z szmelcem złotych. Na to mi nic nie winno, bo do schowania powierzyła, trzeba oney

oddać gdy da pan Bóg odyszcze się z Królewca. Wstępuiąc w stan ś. małżeński z teraznieyszą małżonką moią miłą, zastałem w kramie towarów iey własnych za złotych cztery tysiące, którą summę, iako własne iey wniesienie, za żywota iescze y dobrego baczenia mego, w roku teraznieyszym tysiąc sześćset sześćdziesiątym czwartym dnia piątego Octobra przepisawszy, y z komputowawszy towary w tymże kramie wszystkie, powracam temisz towarami, a to dla tego, aby po zeyściu moim żadney iusz turbaciey nie miała, ieśliby urząd pieczętować, a daleko więcey inwentować chciał te towary, poniewasz iako iey własne, nie podlegaią temu. A że nad cztyre tysiące przechodzi w tychże towarach summa dalsza, to iest, złotych dziewięćset ośmdziesiąt, tedy tą zbywaiącą summę, ma tasz małżonka moia zatrzymać przy sobie na część dziecięcia ze mną spłodzonego, którego na tenczas ieszcze w żywocie swym nosi, y temu gdy pan Bóg da sczęśliwie zrodzić y wypiastować, ma dochować tę summę y opiekunką być do wzrostu tegosz dziecięcia. A za iey pracę y usługę małżeńską, tak za zdrowia, iako y podczas choroby podięte, daruię łancuch złoty od trzydziestu y dwu czerwonych złotych, który iest w depozicie u pana Kieyzberka Gdansczanina. Marusi córce mey, na iey część, zapisuię złotych tysiąc, która zostaie na tenczas w opiece wielebnych panien zakonnych, przy cerkwi świętey Tróycy uniackiey będących, tę summę, gdy panny pomienione z pozostałey maiętności moiey będą odbierać, powinne będą assekurować na osiadłościach swoich, aby z pożytków tey summy wychowanie miała, póki iey pan Bóg da doczekać iako, umyśliła, zakonny habit święty przyiąć, a ieśliby z woli Bożey nie doszedszy lat przyzwoitych do zakonu świętego, w stanie świeckim z tego świata zeszła, tedy połowa tey summy wielebnemu zakonowi tychże panien będzie należała, a druga braciey y siestrze rodzonym w pierwszym małżeństwie spłodzonym. Tey że córce mey Marusi zapisuię ferezią adamaszkiem karmazynowym podszytą y sukienkę karmazynową, co odebrawszy wszystko iusz się ma tym kontentować na swoią część, y nie upominać się więcey choćby z działu równego co więcey przychodziło na nią, poniewaź w zakonie będącey mnieyszego do wychowania potrzeba kosztu. Dlugi, ktore mi zostali winni, tak tuteczni, iako y obcy ludzie, y ia com komu winien, wszystko sprawiedliwie spisałem do reiestru mego, do którego cale się panowie opiekunowie niżey mianowani referować maią, y za prawdziwy dokument mieć. Wielebnym oycom zakonnikom, przy cerkwi świętego Ducha będącym, za pogrzeb, sorokoust y sobotnik złotych sto pięćdziesiąt naznaczam. Pannom zaś, przy tey że cerkwi mieszkaiącym, leguię złotych czterdzieści, na szpital tameczny złotych dwadzieścia pięć. Pannom zakonnym do świętey Tróyce leguię złotych dwadzieścia pięć. Szpitalowi do świętey Tróyce russkiey złotych dziesięć. Paniey matce rodzoney moiey, ieśli iescze żyie, złotych sto. To tesz przypominam, iż mię pan Jan Hennik — miesczanin y kupiec Kowieński, praetenduiąc sobie iakoby za frakt miałem mu winien być czterysta złotych polskich, pozywał mię przeszłych lat do nienależnego sądu Królewskiego, tam mię samego y towary moie wprzódy arestuiąc, z którego aresztu oswabadzaiąc się, musiałem cautią dać przez miesczanina tamecznego Królewskiego, gdzie w dalszym procesie otrzymał na mię wskazy y dekreta, o którą evocatią w nienależny sąd gdy mandatem był przypozwany do sądu iego

królewskiey mości, wzdał mię w niestannym moim, bo sprawy dirigowane do Warszawy od imci pana Mikołaia Rychtera—burmistrza Wileńskiego, iescze były nie doszły mnie samego z Królewca, y gdym do położenia tego dekretu, w niestaniu moim otrzymanego, drugi raz tegoż Hennika mandatem iego królewskiey mości przypozwałem, do tego terminu nie mogłem przybyć, bo odiachawszy do Królewca nie wiedziałem, że za przyściem szczęśliwym y niespodzianym króla iego mości, pana naszego miłościwego, do Wilna, iusz expirowała limitacia sądów iego królewskiey mości, zaczym przyszło mi potrzecie przypozywać tegosz Hennika do położenia tych obudwuch dekretów w niestaniu moim nie z umysłu y niedbalstwa iakiego, Bóg widzi, popełnionym, ale z tych pomienionych przyczyn, czego y przysięgą moią, ieśliby mię pan Bóg do zdrowia pierwszego przyprowadził, gotowem potwierdzić, dobrym sumnieniem, a ieśliby mię wola Boża z tego świata ustąpić kazała, trzymam to o sprawiedliwym sądzie iego królewskiey mości, że nie da w pośmiewisko, gwałcenie iurisdictiey swey pańskiey, y temu Hennikowi takowe wyzwanie w nienależny sąd nagani, iakie iest wprawie opisane, karaniem. Za opiekunów dziatkom moim to iest Janowi y Piotrowi synom, a trzeciey Helenie córeczce naznaczam y upraszam przez miłość Bożą y chrześciańską sławetnych panów Afanasa Jwanowicza—szwagra mego y pana Mikołaia Minkiewicza—miesczan y kupców Wileńskich, którzyby iako maiętnością ubogą pozostałą zawiadowali, tak y dziatki do wzrostu y postanowienia ich, daiąc im ćwiczenia dobre, dochowali. Którą to ostatnią wolą moię, ieśliby pan Bóg mię do pierwszego przywrócił zdrowia, odmienić, inszy uczynić moc y władzę zupełną zostawuię sobie. Do którego testamentu mego dla lepszey twierdze y wiary dania ręką mą własną podpisuię, uprosiwszy y ludzi zacnych, aby się także do tegosz testamentu mego podpisali, niżey na podpisie mianowanych. Pisan w Wilnie dnia dwudziestego siódmego miesiąca Octobra roku Pańskiego tysiąc sześćset sześćdziesiąt czwartego. Sequuntur subscriptiones manuum ipsius testatoris et sigillatorum in hunc modum: Kondrat Parphianowicz ręką swą. Ustnie proszony pieczętarz do tego testamentu ręką mą podpisałem Symon Piotrowicz—rayca y pisarz ławniczy Wileński mpp. Ustnie proszony do tego testamentu ręką moią podpisałem Stanisław Rebert mp. Ustnie proszony pieczętarz do tego testamentu od imci pana Kondrata Parfianowicza ręką moią podpisałem Łukasz Kuczarski mp. Ustnie proszony pieczętarz do tego testamentu od imci pana Kondrata Parfianowicza rękę moię pdpisałem Jozef Zahorski mp. Quod actis praesentibus est ingrossatum et dominae Safianownae Parfianowiczowey viduae una cum originali extraditum.

1681 г. Агуста 3 дня.

Изъ книги № 5356, за 1711—1721 г., л. 124.

173. Духовное завѣщаніе Виленскаго мѣщанина Ивана Софроновича.

Виленскій мѣщанинъ Иванъ Софроновичъ въ настоящемъ духовномъ завѣщаніи приводитъ въ извѣстность количество имѣющагося у него недвижимаго имущества и капиталовъ, а равно и долговъ. Имущество состояло изъ имѣній; капиталы простирались до 63,800 злотыхъ; долги до 33,000 зл. Въ числѣ этихъ послѣднихъ показанъ долгъ Виленскому Свято-Троицкому монастырю въ 9000 злотыхъ. Тѣло свое Софроновичъ завѣщаетъ похоронить въ Виленскомъ Св.-Духовскомъ монастырѣ, а имущество отказываетъ своему племяннику.

Judicium opportunum et criminale feria tertia post dominicam tertiam Epiphaniae die vigesima nona mensis Januarii per generosum dominum Jacobum Wargałowski Stefanowicz — advocatum civitatis sacrae regiae maiestatis Vilnensis, et per nobiles dominos scabinos Vilnenses anno Domini millesimo septingentesimo decimo quinto est bannitum.

Ad nobile iudicium advocatiale et scabinale Vilnense veniens personaliter nobilis dominus Michael Omelanowicz Pustyński—secretariades sacrae regiae maiestatis, ipsum originale testamenti nobilis domini Joannis Soffronowicz—secretarii sacrae regiae maiestatis, sub anno millesimo sexcentesimo octuagesimo primo, mense Augusto die tertia Vilnae manu propria testatoris subscripti ac oblati, eodem anno die quarto mensis Augusti ad acta praesentis iudicii offerendo, per depromptum sibi extradi petiit, cuius testamenti tenor est talis:

W imie Oyca y Syna y Ducha świętego. Amen. W imie Tróycy przenayświętszey Boga naywyższego. U imci pana Przezdzieckiego—kasztelana Nowogrodzkiego, realney summy według rachunku y assygnacyey imci do komor dwadzieścia siedm tysięcy, potrąciwszy to, com wzioł na komorach dawnego długu u tegoż imci na dwa obligi sześć tysięcy kilkaset złotych, kwoty od tey summy tak wiele, iak summa wynosi, porachowawszy lata, obligi imci y obligi gołe powracać za odebraniem wszystkiey summy, a ieśliby niechciał imći oddawać, tedy go pozywam na straszny sąd Boży, bo nie może być pewnieyszy dług, iako u imci. U drugich ichmościów, co iest winno, są na to obligi, u ichmościów panów Swerynów z teraznieyszym długiem y dawnieysze długi, opusciwszy wszystkie pretensie, na szelągi uczyni złotych sześć tysięcy polskich, wierząc sumnieniu ichmć, że niechcąc trudnić za wygodę moią, a zechcą oddać. A u imci pana Zemły, pisarza skarbowego wielkiego xięstwa Litewskiego, na dobrach Paiurze, od imć pana Songaiły złotych dziewięć tysięcy y trzysta złotych; lubo na imie imci prawo przyznane, iednakże ta

summa mnie należy. Wiem iako się Boga boiący, nie biorąc na sumnienie swe, tego nie będzie pożądał, ale mi te summę albo odłoży, albo maiętność odda.—Na inne długi co mi ludzie winni, są.... dowody. Jam też ludziom winien ośm tysięcy złotych: imci panu Siehieniowi y prawo wniosłem na Mereczu, ichmościom oycom świętey Tróycy dziewięć tysięcy; na to ichmościom, iako na Żołowce, imć pan Czwyński przyznał złotych cztyry tysiące cztyrysta złotych, resztę powinienem ia zapłacić; imci panu hetmanowi wielkiemu wielkiego xięztwa Litewskiego, dobrodzieiowi memu, należy za czopowe Wileńskie złotych szesnaście tysięcy; na to retenta na czopowym, a reszte dopłacić mam, gdy retenta według kontraktu przymie, a do terminu mam spokoyne dotrzymać czopowego. A gdzie by sie ienokolwiek moie blankiety y obligi ukazały, tedy żadnego waloru mieć nie mogą, bo ieśli się gdziekolwiek zatrzymały y u kogo są tedy się to z przewłoki czasu stało; inaczey ieżeli by kto chciał dochodzić na mnie, dobrach moich y successorach, na straszny sąd Boży pozywam, bom niewinien. Summy te wszystkie, które się pozostaną, tedy synowcowi memu Benediktowi Soffronowiczowi należeć maią y ochędostwo wszelkie, śrebro, złoto, kleynoty y cokolwiek ruchomości iest zapisuię. Z tey że summy naznaczam dziesięć tysięcy na pia legata, y na ukontentowanie krewnych moich, które opiekun tych dóbr y summ imć pan Marian Jerzy Wyszota Zaleski—podczaszy Rzreczycki y imć pan Bazyli Pustyński Omelanowicz wypłacić maią, według uwagi swey. Maiętności, które trzymam, w posessyią odebrać maią ciż opiekunowie, poodbierać wszytko, co w nich iest y trzymać do lat według praw, na to mnie służących. A coby się kolwiek w tym testamencie nie wyraziło, tedy y z spraw y dokumentów po mnie w szkatułach pozostałych sprawiwszy się maią dispozicią uczynić. U imci pana Hryniewicza, sprawedliwie według sumnienia idąc przed Boga, kładę plus minus złotych cztyrnaście tysięcy; u pana Filipowicza półtora tysiąca złotych. Ciało moie ma leżeć tu w cerkwi świętego Ducha, także y ciało dobrodzieyki pani moiey wespół zemną ma leżeć, które obrzędem chrześciańskim maią być pochowane, iako naywięcey msze święte aby było y ubóstwu iałmużna tym że oycom według proporcyi z tey summy złotych dziesięciu tysięcy panowie opiekunowie dać maią. Który testament, iako zaprzyznany, chcę mieć, o co uniżenie proszę ichmościów panów sądowych, aby go za słuszny y prawdziwy mieć chcieli, który sana mente et corpore existens sprawowałem, aby go w niczym żaden nie ruinował, a tegoż testamentu mego, iako pana y dobrodzieia mego, któregom wielkich uznawał dobrodzieystw y łask pańskich upraszam, iako y tym executorom testamentu y opiekunowi tego dziecięcia iaśnie welmożnego imci pana Michała Kazimierza Paca—woiewody Wileńskiego, hetmana wielkiego wielkiego xięstwa Litewskiego, aby y po śmierci moiey, pamiętaiąc na dobroczynność swą pańską, a nie moie zasługi, raczył się pokazać panem, protektorem y dobrodzieiem. Jmć panu Krasińskiemu, co bratowę moią poiął, we wszytkim dość się stało, tylko imci oddać koneweczkę śrebrną kwartową. Pisan w Wilnie, roku tysiąc sześćset ośmdziesiąt pierwszego, miesiąca Augusta dnia trzeciego.

Apud quod testamentum subscriptiones manuum tam nobilis domini Soffronowicz—secretarii iego Królewskiey mości

do tego testamentu podpisuię się. Oczewisto proszony pieczętarz do tego testametu od wysz mianowaney osoby podpisałem ręką moią: Stanisław Jan Jaszkowicz. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz do tego testamentu od imci pana Jana Soffronowicza—sekretarza iego Królewskiey mości, ostaiącego przy dobrey reflexiey rozumu y pamięci: Andrzey Stefan Bobr— podczaszy Inflantski mp. Proszony podług prawa pieczętarz: Marcian Pohoski.

Nobile iudicium advocatiale et scabinale Vilnense supra praedictum testamentum cum intro contentis ad acta praesentis iudicii oblatum suscepit, et idem per depromptum parti affectanti una cum originali extradi concedit. Quod est actis nobilis iudicii advocatialis et scabinalis Vilnensis insinuatum.

1691 г. Марта 17 дня.

Изъ книги № 5124, за 1677—1695 г., стр. 1227—1234.

174. Духовное завѣщанiе Виленскаго мѣщанина и купца Ивана Радкевича.

Виленскiй купецъ Радкевичъ, чувствуя приближенiе смерти, написалъ настоящее духовное завѣщанiе слѣдующаго содержанiя: тѣло свое онъ приказываетъ похоронить въ Виленскомъ Св.-Духовскомъ монастырѣ по обрядамъ греко-восточной православной вѣры и отписываетъ разнымъ монастырямъ предметы и деньги на сорокоусты, дѣтямъ своимъ завѣщаетъ оставаться въ прадѣдовской вѣрѣ; имущество, находящееся въ товарахъ (пенькѣ. льнѣ, сѣменахъ), оцѣненныхъ почти въ 20,100 зл., въ наличныхъ деньгахъ и домашней утвари распредѣляетъ между женой и дѣтьми.

Feria sexta ante dominicam iudicata passionis die trigesima menis Martii, anno Domini millesimo sexcentesimo nonagesimo primo. Ad nobilem magistratum Vilnensem personaliter veniens famatus Zacharias Buda Czarniawski—negociator et civis, postulavit testamentum, non pridem defuncti famati Joannis Radzkiewicz—negociatoris et civis Vilnensis, coram nobilibus dd. Gregorio Stroczyński et Joanne Pawłowicz—scabinis ac notario nobilis officii consularis Vilnensis ordinario, protunc vices notarii iudicii scabinalis Vilnensi obeunte et famulis iuratis honestis Paulo Tarnowski et Casimiro Gilewicz—officiose deputatis in anno et mense currenti, die vigesima tertia recognitum, et in occluso rotulo septem in locis obsignatum, ad archivum iudicii redditum, ex eodem archivo brachiis levari, resigillari et per depromptum extradi. Prout nobilis magistratus Vilnensis, praefato rotulo ex archivo levato eodemque resigillato, testamentum defuncti famati Joannis Radzkiewicz extradere, ac actis praesentibus ingrossare demandavit, cuius tenor sequitur estque talis:

W imie Oyca y Syna y Ducha ś., Boga w Tróycy ś. iedynego, niech będzie. Amen. Ja Jan Radzkiewicz—kupiec, mieszczanin Wileński, widząc na świecie, y cokolwiek stało się, iako wszytko z niszczego, tylko słowem Bożym, tak tesz nic nie masz, co by było trwałego, ale wszytko skazitelności podlega. Co ia uważaiąc, że y człowiek każdy, wyiąwszy duszę nieśmiertelną od Boga, w ziemianą lepiankę wlaną, długo li, krótko żyiąc, iako z ziemi wzięty, do teyże powracać musi; zaczym o takowey pamiętaiąc wieku ludzkiego niedoskonałości y nietrwałości, oraz maiąc na pamięci słowa, przez samego Chrystusa rzeczone: człowiecze, proch iesteś y w proch sie obrócisz, że iednak Bóg miłosierny, rozumem człowieka obdarzywszy, dał mu, iako ma na świecie żyiąc na wyżywienie swe pracować, y cokolwiek z łaski swey swiętey do szafunku poda, aby onemi, tak za żywota rządził, iako tesz y po śmierci swey porządek zostawił, czego Tobiasz święty wyraznie uczy: Domus tuae disponere, dom twóy rosporządź. Przeto ia Jan Radzkiewicz—kupiec, mieszczanin Wileński, lubo poniekąd na siłach słabym, na rozumie iednak y wszytkich zmysłach dobrze zdrowym, czuiąc się być człowiekiem śmiertelnym, a maiąc z łaski y błogosławieństwa Boskiego domostwo moie, y choć niewielką do rąk sobie na czas powierzoną od Pana naywyższego substantią, która aby po żywocie moim, między miłą małżonką moią y dziatkami memi, po mnie pozostałemi, swóy miała porządek, niżey wyrażonym disponuię sposobem: Naprzód z tym się oświadczam przed Bogiem moim, isz od narodzenia mego, przyiąwszy wiarę świętą *starą grecką russką prawosławną*, iako w niey wszytek żywót móy statecznie prowadziłem, tak y umierać nieodmiennie będę. A zatym duszę moię Bogu w ręce, naświętszey Boga rodzicy Pannie, świętym patronom y wszytkim świętym, prosząc o przyczynę do naywyższego twórcy, aby iako nieśmiertelną stworzył, tak odpuściwszy występki y grzechy moie do nieskończoney chwały swoiey przyiąć raczył. Ciało zaś moie, iako z ziemi wzięte, tak ziemi y oddaię, które aby małżonka moia miła trybem chrześciańskim przy cerkwi świętego Ducha w Wilnie, w błahoczestyi będącey, bez żadney pompy świeckiey, tylko na marach z służbą Bożą pochowała proszę. Małżonkę moią miłą ieymość panią Nastazyą Czarniawską, Budzianką Janową Radzkiewiczowną, Bogu naywyższemu y patronom świętym polecam za miłość, przyiazń y szczyrość małżeńską, którą w stanie świętym małżeńskim zostaiąc asz do zgonu życia mego statecznie wyświadczała, wielce dziękuię, o to prosząc, aby y po skończeniu życia mego chciała nie zapominaiąc dusze mey w modłach swych nieodmiennie pokazować, a ieśli bym w czym kolwiek, iako człowiek, w stanie świętym małżeńskim żyiąc naprzykrzył, tedy w tym o przebaczenie upraszam. Dziatkom moim, mianowicie pannie Eufemiey—zakonnicy reguły świętego Bazylego wielkiego w klasztorze panien zakonnych przy cerkwi świętego Ducha w błahoczestyi będącey, pani Fruzynie Bazyliney Chilimowiczowey, pannom Hannie y Helenie, córkom Radzkowiczowom, y synowi Theodorowi Radzkiewiczowi przy błogosławieństwie Bożym moie rodzicielskie zostawuię, prosząc y upominaiąc, aby w boiażni Bożey, w pilności przykazania iego, w wierze świętey *starograeckiey prawosławney wschodniey* statecznie żyli y trwali, miłą małżonkę moią a rodzicielkę swą godnie czcili, szanowali, posłusznemi y pokornemi byli, także ichmościom pa-

nom przyiaciołom, krewnym y bliskim wszelką obserwantią oddawali. Których dziatek moich, mianowicie panien Hannę y Helenę y Theodora Radzkiewiczów, wprzód panu Naywyższemu, a potym ieymości paniey Nastazyey Czarniawskiey Janowey Radzkiewiczowey, małżonce mey miłey y iegomości panu Zacharyaszowi Czarniawskiemu Budzie — kupcowi mieszczaninowi Wileńskiemu, w opiekę podaię y polecam, wielce ichmościów upraszaiąc, aby w cnotach świętobliwych, w postępkach, w naukach y we wszelkich onym należących okazyach swego nie żałowali starania y pilnego ćwiczenia. Małżonce zaś mey miłey, iako białey płći, która sama przez siebie nic czynić, ani cierpieć nie może, iegomości pana Bazylego Omelanowicza Pustyńskiego—kupca mieszczanina Wileńskiego, za kuratora uprosiłem, y tą ostatnią wolą moią proszę. A substantią moią, którą z rąk Boskich do szafunku sobie powierzoną miałem, mianowicie w pieńce kamieniach tysiącu czterechset sześciudziesiąt trzech złotych, sześć tysięcy trzysta trzydzieści dziewięć, groszy dwadzieścia; w siemieniu konopnym beczkach stu trzydziestu dwuch, złotych tysiąc trzysta czterdzieści pięć y groszy dwanaście, w siemieniu lnianym beczkach stu dziewięciu dziesiąt y cwierć, summa złotych dwa tysiące dwieście ośmdziesiąt trzy; w towarach kramnych, sukiennych y materyalnych, ośm tysięcy siedmset sześćdziesiąt pięć, groszy dwanaście; gotowey summy złotych tysiąc od różnych osób według regestru mego, długu mnie należy złotych dwieście, którą zniosszy, uczyni wszytkiego summą dziewiętnaście tysięcy dziewięć set trzydzieści trzy złotych y groszy czternaście. Soli beczek ośmdziesiąt iedna, którą sprzedawszy, iako tesz y z wyżey rzeczoney summy, proszę ichmościów panów executorów tey ostatniey woli mey, to iest małżonki mey miłey y imć pana Zacharyasza Czarniawskiego—szwagra mego, aby wprzód y nadewszytko za duszę moią dobrze uczynili, y ciało moie grzeszne w cerkwi świętego Ducha błahoczestywey bez żadney pompy, tylko na marach, przy ofiarze pańskiey podług chrześciańskiego trybu w sklepie bractwa Krestonosnego pogrzebli. Na który pogrzeb z tey że summy pozostałey ichmość panowie exekutorowie koszt łożyć y sorokoust zakupić maią. Mieyscu zaś świętemu, gdzie ciało moie złożone ma bydź, to iest do ołtarza wielkiego bractwa Krestonosnego, leguię krzyż śrebrny pozłocisty z koralami, kamieniami y różyczkami pozłocistemi, który przy teyże cerkwi wiecznemi czasy, a nie gdzie indziey zostawać ma. Z teyże summy maią ichmość panowie exekutorowie woli mey na sorokousty dać do monastera *Jewieyskiego* złotych dwadzieścia pięć, do monastera *Hroiowskiego* złotych dwadzieścia pięć, do monastera *Kronskiego* złotych dwadzieścia pięć, do *Nowodworskiego* monasterza także złotych dwadzieścia pięć, do szpitala Wileńskiego tuteyszego złotych trzydzieści. Zasłużonego coby kolwiek czeladzi mey bydź pokazało się, aby miła małżonka moia y imć pan szwagier wszytko zapłacili: także dług przezemnie w Królewcu na cerograf zaciągniony złotych trzy tysiące sześćset dobrey monety, co uczyni naszą złotych sześć tysięcy, wyliczyli y oddali proszę; a więcey długu, Bogiem moim oświadczam się, nie iestem winen, y mnie nikt, nad regestr wyżey specifikowany. Córce tesz mey pannie Eufemiey—zakonnicy do klasztoru panien zakonnych Wileńskich, przy cerkwi świętego Ducha będącego, iż do śmierci oney miła małżonka moia co rok

dawać po złotych sto pięćdziesiąt, także odzieżę na nią sprawować ma. Reszta zaś summy mey pozostałey, którey teraz nie mogę mianować, wyraznie nie wiedząc, iako Bóg w zarobkach Królewieckich poszczęści, także na sol iaki potym targ będzie, gdysz codzień inaczey upada y podwyższa się, także co na expensa pogrzebowe ichmość panowie exekutorowie wydadzą; według prawa małżonce mey miłey ieymości paniey Nastazyey Czarniawskiey Janowey Radzkiewiczowey trzecia część, także względem wniesienia, iako tesz y spólnego ze mną nabycia, należeć ma. Dziatkom zaś moim miłym, po mnie pozostałym, mianowicie: Hannie y Helenie Radzkiewiczownom, córkom, y synowi Theodorowi Radzkiewiczowi równą część, iako sietrze onych pani Fruzynie Bazyliney Chilimowiczowey, którey w szatach, złocie, śrebrze y perłach dwa tysiące, co krom wesela, które więcey tysiąca złotych kosztowało, gotowemi pieniędzmi złotych dwa tysiące sześćset dałem, wszytkim troymu zostawuię. Day Boże, aby taka część onych wszytkich doszła. Co się zaś tknie ruchomości y sprzętu domowego, ta lub nie wielka, iednak uchodząc suspicyey, oraz postrzegaiąc, aby tak miła małżonka moia wiedziała, co iest, y imć pan szwagier móy opiekunowie dziatek moich, y exekutorowie tey ostatniey woli mey, iako tesz względem inventowania pozostałey substantiey mey, aby od ichmościów panów magistratowych turbaciey iakowey nie ponosili; których ichmościów przez miłosierdzie Boże proszę, aby krzywdzić w niczym nie chcieli, ale tey ostatniey woli mey wiarę dali, gdysz iako nic z sobą nie biorę, tak tesz ani utaić umyśliłem, ale to wszytko wyraznie kładę. Potym tesz dziatki moie, aby wiedzieli, co po mnie zostało, y czego od ichmościów panów opiekunów spodziewać maią, y o to do żadnych nieznasek między sobą nie przychodzili, ale w miłości iako nayściśleyszey żyli. Złota w manelkach iednych czerwonych złotych dziesięć. Śrebra w łysztwach, kubkach y inney roboćie grzywien trzydzieści. Cyny angielskiey zażywaney y niezażywaney półmisków tuziny trzy, talerzów takosz trzy tuziny; flasz cynowych trzy, dwie garcowe, a trzecia dwugarcowa, lichtarzów stołowych mosiądzowych dwa, kocioł miarny kosztuiący złotych sto, bania z trąbami y czapką, kosztuiąca złotych półtorasta, wicina ze wszytkiemi statkami do niey należącemi, kosztuiąca złotych tysiąc czterysta, kobierców zażywanych para.—Tych rzeczy małżonka moia miła, nie oddalaiąc od siebe dziatek moich, chyba ieśli Bóg onym przyiaciół da, przy wyprawowaniu na swóy chleb, każdemu według części im należących wydzielaiąc, ma do zgonu życia swego, albo do póyścia zamąż za drugiego małżonka wolnie zażywać, gdyż po póyściu zamąż od dożywocia y od opieki odpadać, tylko swą część otrzymać ma. Z wicyiny iednak coby kolwiek było intraty, to na wyżywienie dziatek obracać ma. Suknie tak miłey małżonki mey, iako tesz y dziatek młodszych niewyposażonych, przeze mnie sprawione, w części onym należące, a zatym y do podziału wchodzić nie maią. Suknie zaś pomnie pozostałe, kontuszy y żupany synowi memu miłemu Theodorowi Radzkiewiczowi, oddaliwszy od tego córek moich, y nie przyłączaiąc do podziału y części ubogiey substantiey moiey, leguię. Wczym wszytkim naznaczywszy ieymość panią Nastazyą Czarniawską Janową Radzkiewiczową, miłą małżonkę moią, y imć pana Zacharyasza Czarniawskiego — kupca mieszczanina Wileńskiego, szwagra mego, po-

zostałym dziatkom moim, Hannie, Helenie córkom y Theodorowi synowi za opiekunów y tey ostatniey woli mey za exekutorów, aby ta dyspozycya moia w żadną nieprzychodziła wątpliwość, ale we wszytkim y w naymnieyszym punkcie dotrzymana była, osobliwie ichmość panów magistratowych, teraz y potym będących, aby tey woli mey naruszać y miłey małżonce mey y dziatkom naymnieyszey krzywdy czynić sami nie chcieli y drugim bronili y nie dopuszczali, uniżenie upraszam. A ktoby chciał tę ostatnią wolę moią, iakiey kolwiek conditiey y stanu człowiek, naruszać w naymnieyszym punkcie, a zatym do niedosyć uczynienia exekutorów ode mnie uproszonych prowadzić, iako tesz y samych exekutorów, ieśliby w czym woli mey dosyć nie czynili, y każdego naruszaiącego na ostatni straszny sąd Boży pozywam, z których y sam stanąć nam. Tak tedy kończąc tę ostatnią wolą moią, żegnam miłą małżonkę moią, z naykochańszemi dziatkami memi, życząc onym błogosłowieństwa, szczęścia, zdrowia y lat długich, od naywyższego Pana, aby o duszy mey pamiętni byli y oney w modłach swych nie przepominali, proszę y rodzicielsko upominam. Żegnam ichmościów panów y pań, przyiacioł, krewnych y bliskich moich, na ostatku wszytkich, z kimem lub w sąsiedztwie, w przyiaźni, w znaiomości żył, żegnam, życząc ichmościom wszytkim długoletniego y fortunnego pożycia, aby tesz na duszę moią pamiętać raczyli, przez miłosierdzie Boże proszę. W czym bym się też kiedykolwiek, komukolwiek y gdziekolwiek, iako człowiek, naprzykrzył y iakim kolwiek sposobem kogo uraził, przez tesz miłosierdzie Boże y mękę iego przepraszam, a sam każdemu wszytkie urazy moie odpuszczam y tym kończę. Amen. Zachowuię iednak sobie czas do odmienienia, poprawienia y inakszego disponowania tego testamentu mego. Do którego to testamentu ostatniey woli mey ręką moią każdą kartę podpisawszy, pieczęć moię przycisnąłem, y ichmościów panów pieczętarzów, niżey na podpisie ręki mey mianowanych, o podpis rąk uprosiłem. Pisan w Wilnie, w kamienicy imć pana Romanowicza, na Subaczey ulicy leżącey. Roku Pańskiego tysiąc sześćset dziewiędziesiąt pierwssego, miesiąca Marca dnia siedmnastego.

Apud quod testamentum in qualibet charta subscriptio manus testatoris propria et circa conclusionem eiusdem testamenti, uti subscriptio manus eiusdem testatoris, cum duobus sigillis appressis, ita et dominorum sigillatorum subscriptiones in tenore tali: Jan Radzkiewicz ręką swoią podpisałem. Ustnie y oczewisto proszony od imć pana Jana Badzkiewicza podpisuię się do tego testamentu Józef Borysowicz—rayca Wileński *m. p.* Ustnie y oczewisto proszony od imć pana Jana Radzkiewicza podpisuię się do tego testamentu: Piotr Mińkiewicz—rayca Wileński. Ustnie y oczewisto proszony od imć pana Jana Radzkiewicza—kupca y mieszczanina Wileńskiego do tego testamentu y woli ostatniey pieczętarz podpisuię się: Jan Gilewski—rayca Wileński. Ustnie y oczewisto proszony od imci pana Jana Radzkiewicza podpisuię się do tego testamentu: Józef Jan Żagiewicz—rayca Wileński, ręką swą. Ustnie proszony do tego testamentu od pana Jana Radzkiewicza o podpis ręki: Gabryel Chilimowicz. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz do tego testamentu od imć pana Radzkiewicza ręką moią podpisuię: Da-

niel Paszkiewicz Tołokoński. Ustnie y oczewisto proszony od imć pana Jana Radzkiewicza o podpis do tego testamentu: Jakub Stefanowicz Wargołowski.

Quod testamentum, uti actis praesentibus ingrossatum, ita originale eiusdem cum deprompto famato Zachariae Buda Czarniawski extraditum est.

1689 г. Іюля 2 дня.

Изъ книги № 5352, за 1688—1691 г., л. 224.

175. Духовное завѣщаніе Виленскаго купца и мѣщанина Павла Кособуцкаго.

Въ документѣ этомъ, кромѣ общихъ характеристическихъ чертъ экономической жизни горожанъ тогдашняго времени, заключаются еще и прямыя указанія на глубокое сочувствіе Виленскихъ горожанъ къ успѣхамъ православія и дѣятельную поддержку его въ борьбѣ съ уніей. Такъ изъ настоящаго завѣщанія видно, что горожане оказывали матерьяльную помощь православнымъ церквамъ и учрежденіямъ, находившимся въ цѣломъ краѣ. Пожертвованія Кособуцкаго назначены были слѣдующимъ православнымъ учрежденіямъ: 1) Виленскому Св. Духовскому братству 300 зл.; 2) Св. Духовскимъ монахамъ 200 зл.; 3) студенческому братству во имя Константина и Елены 200 зл.; 4) на купеческій алтарь при Св. Духовскомъ монастырѣ 200 зл.; 5) на госпиталь при Св.-Духов. монастырѣ 100 зл.; 6) на Евейскій монастырь 200 зл., а на госпиталь 10 зл.; 7) на монастырь Кронскій 200 зл., на госпиталь 20 зл.; 8) на Полоцкую братскую церковь 200 зл., да еще прежде дано было 800 зл., а на госпиталь 100 зл.; 9) на монастырь Дисненскій и братство 100 зл., а на госпиталь 20 зл.; 10) на монастырь Купятицкій 100 зл.; 11) на монастырь Новодворскій 100 зл.; 12) на Ціперскій монастырь 100 зл.; 13) на Марковскій монастырь 100 зл. Всего сдѣлано пожертвованій на 3,050 злотыхъ. Что касается распредѣленія имущества между родственниками, то оно было сдѣлано на основаніи магдебургскаго права. При завѣщаніи находится еще и подробный реестръ денежныхъ суммъ и товаровъ, которые были весьма значительны.

Feria secunda ante festum s. Andreae apostoli die vigesima octava mensis Novembris et anno 1689.

Coram quo iudicio scabinali Vilnensi personaliter constitutus ingenuus Michaël Kosobucki—patriota Vilnensis, uti filius natu maior, defuncti domini Pauli Kosobucki—negotiatoris et civis Vilnensis in secundo matrimonii voto progenitus, annos discretionis adiudicatos habens, idemque bonorum consuccessorum suorum minorennium ultima eiusdem parentis sui voluntate ordinatus—autor, per nobilem Theodorum Junaszewicz—ferendarium Vilnensem, nomine suo et matris suae colendissimae tanquam contutricis, petiit testamentum et ultimam dispositionem una cum regestro specificationis omnium bonorum inscriptioni iuris advitaliti memoratii parentis sui, coram nobilibus dd. Jacobo Stefano-

wicz Wargałowski, Andreae Osipowicz— scabinis notarioque nobilis officii consularis Vilnensis, protunc vices notarii scabinalis obeunte ac famulis iuratis honestis Casimiro Gilewicz, Joanne Ptaszyński, ab eodem iudicio deputatis anno currenti die vigesima secunda mensis Novembris ultro libere, benevole recognitum, atque in occluso rotulo septem sigillis obsignatam ac ad archivum praesentis iudicii in eum asservationis iisdem dd. scabinis reditum ex archivo de primo rotulum aperui, ad acta iudicii praesentis offerui sibique more consueto extradidi. Prout nobile iudicium praesens scabinale Vilnense satisfacciendo postulatis instantis rotulum, per dd. scabinos ex archivo allatum, aperuit et imprimis ultimam dispositionem testatoris in qualibet charta desuper et infra manu ipsius propria et sub finem etiam ipsius manu propria dd. sigillatorum ad id rogatorum subscriptam sigilloque communitam; deinde regestrum bonorum specificatorum, manu ipsius unius sigillatorum, etiam inscriptionem iuris advitalitii ad acta reddidit eique depromptum extradere demandavit et imprimis testamenti tenor sequitur et est talis:

W imie Boga Oyca, Syna y Ducha świętego, w Tróycy świętey iedynego, niech się wszytkie rzeczy staią z woli Jego w nieskończone lata. Amen. Na cześć i chwałę przenayświętszego imienia Jego, a ku pamięci y wiadomości wszytkim żyiącym na tym mizernym świecie ludziom, komu by te niżey pisane rzeczy teraz y na potym będącym wiedzieć należały. Ja Paweł Kosobucki—obywatel y kupiec miasta iego kr. mości stołecznego w. x. Lit. Wilna, zapatruiąc się na codzienną świata wszystkiego a oraz y kóżdego na nim żyiącego niestateczną w przemiiaiących czasach odmianę, nie mniey widząc życia ludzkiego nieodwłóczny, a krótki (iego) śmiertelności termin, który niespodzianym, a prawie nieodzownym ściągaiąc człowieka krokiem ku szczęśliwey zwykł prowadzić wieczności y komu na ten plac śmiertelności w pielgrzymstwie przywędrować zdarzyło; temu też z śmiercią przywitać pozostało. Którą tę odmianę przed oczyma maiąc, przy dobrey y zupełney zostaiąc pamięci, lubo nieco na ciele słaby, iednakże na wszytkich zmysłach doskonale z łaski Bożey będąc zdrowy, pomniąc na przykazanie Chrystusowe w Jego świętey ewangeliey obiaśnione, iż zawżdy kóżdemu trzeba być na śmierć gotowym, a do tego że y Tobiasz święty umieraiącemu każdemu każe dom swóy y domowych rosporządzić, przeto y ia, Kosobucki, obawiaiąc się aby mię kiedy śmierć znagła z teraznieyszey moiey słabości zdrowia nie napadła, a potym ażeby iakowych (strzez Boże) trudności y niesnasek o pozostałą chudobę moią, mnie w doczesny szafunek od Pana Boga powierzoną, między miłą, a prawie kochaną, małżonką moią powtórną teraznieyszą y potomstwem moim niebyło, lecz aby iak w nayśsisleyszey przyiaźni y miłości z sobą zostawali, y natym, co ia sam z miłości moiey teraznieyszą dispozytią komu naznaczę, przyznawali, za czym gdy mi iuż z tym światem mizernym rozstać się y pożegnać przyidzie, tak naznaczam y po zeyściu moim z tego świata tym pismem moim w potomne czasy ordinuię: Na przód duszę moią, grzechami nieskonczenie zmazaną . . . . . .*) moiey wypłacić, y oraz lampę śrebrną cerkiewną bracką, u mnie we trzech set złotych zostawioną, bez żadnych odbierania pieniędzy y naymnieyszych trudności, albo upominania się takowey kwoty ichmć pa-

*) Въ подлинникѣ пропускъ.

nom bractwu oddać y do cerkwi nazad powrócić powinni będą. Wielebnym też ichmć panom zakonnym mniszkom przy cerkwi teyże brackiey w Wilnie będącym, aby w modłach swoich na duszę moią pamiętali, złotych dwieście. Na ołtarz imć panów congregacyey studenskiey pod patronstwem śś. Konstantyna y Heleny zostaiących, złotych dwieście. Na ołtarz pp. kramników pod patronstwem ś. Jana Ewangielisty, także złotych dwieście, prosząc oto obudwóch congregacyi, aby imie moie w katalogu było wpisane. Na szpital bracki Wileński ubogim, aby w modłach swoich godnych duszy moiey nie przepominali złotych sto. Na cerkiew y monaster Jewieyski złotych dwieście, a do szpitala tamecznego złotych dziesięć między ubogich podzielić. Do cerkwi y monasterzu Krońskiego złotych dwieście, tudzież y do szpitalu tamecznego na ubogich zł. dwadzieścia. Na cierkiew bracką Połocką prawosławną, nie w unii będącą, zł. dwieście, a przed tym sam oddałem zł. ośmset, y tak spełna iuż będzie wynosiło zł. tysiąc. Do spitalu tamecznego Połockiego ruskiego na ubogich zł. sto. Do cerkwi y monastera także ruskiego brackiego w mieście iego kr. mości Dzisnie będącego zł. sto, a do szpitalu tamecznego zł. dwadzieścia, z tym iednak dokładem, iż małżonka moia miła y potomstwo po mnie pozostałe, albo w gotowiznie te zł. sto do cerkwi Dziśnieńskiey oddać, alboli też nayliepiey ryzę kapłańską do tamtey cerkwi za zł. sto sprawiwszy oddać za duszę moią powinni będą. Na cerkiew y manaster Kupiatycki zł. sto. Na cerkiew y monaster Nowodworski zł. sto. Na cerkiew y monaster Ceperski zł. sto. Na cerkiew y monaster Markowski zł. sto. To wszytko, iako się wyżey pomieniło, leguię y tym testamentem moim zapisuię, y ażeby każda rzecz z pomienionych legacyi przez sukcessorów moich, to iest, miłą małżonkę moią y syna mego Michała zaraz po pogrzebie moim, nie przychodząc do połu z sobą z dóbr moich y z ubogiey summki, po mnie pozostałey, wypłacono było y bez żadnych przewłók oddano, wielce proszę y upominam. To też tym testamentem moim waruię y mieć chcę, iż com wziął przymuiąc w stan ś. małżeński za siebie pierwszą małżonkę moią, niecboszczkę panią Maryannę z Chodyk Mikuliczownę w roku tysiąc sześć set trzydziestym dziewiątym, miesiąca Oktobra dwudziestego siódmego dnia od imć pana Artema z Chodyk Mikulicza—rodzica oney, a teścia mego, posagu currenti moneta, iaka na ten czas szła, zł. tysiąc, tedy zaraz po śmierci oney podług samey że woli y dyspozycyey oney braci, siostrom, matce y drugim krewnym nieboszczki kop sto y więcey z tego posagu oddałem y wypłaciłem, a ponieważ ieszcze przy mnie trzysta kop zostaie, tedy y te trzysta kop groszy liczby litewskiey srebrną białą pruską monetą potomstwu moiemu z nieboszczką spłodzonemu, iako ich macierzystą summę posagową zaraz małżonka moia miła teraznieysza y pomieniony syn móy Michał, bez zadnych trudności, po śmierci moiey na trzy części, to iest, synowi memu Andrzeiowi Kosobuckiemu kop sto, córce Jewdokii Kosobuckiey Janowey Kozaczeńkowey kop sto, y wnuczkom moim, po synie moim Józefie Kosobuckim pozostałym, kop sto wypłacić y oddać powinni będą. Trudno mi też przepomnieć y nieboszczyka zeszłego syna moiego miłego p. Józefa Kosobuckiego, z którego do tych czas życzyłem sobie mieć pociechę, temu w roku tysiąc sześćset siedmdziesiąt czwartym miesiąca Decembra, za wolą y dispozitią Bozską za-

ręczywszy za onego ieymość panią Martę Ohurcewiczownę—burmistrzankę Wilens. dałem onemu z miłości moiey rodzicielskiey, wyprawuiąc na Ruś dla kupienia towarów, iako by Pan Bóg onego w przedsięwzięciu poszczęścił, gotowemi pieniędzmi pięć tysięcy złotych currentis monetae. Pierścień diamentowy, za który dałem złotych sto dwadzieścia, obrączką pułtora czerwonego ważący czerwony złot. rachuiąc po zł. dziesięciu, czyni zł. piętnaście, łancużek złot. półtrzecia czerwonego złotego zł. dwadzieścia pięć, manelę ważącą czerwonych złotych trzynaście zł. sto trzydzieścia,—z Rusi powróciwszy akt weselny odprawił, gdzie na przenosiny y szaty małżonce iego y na muzykę, tudzież na gospodarstwo onemu, w xięgach, strzelbie y w różnych do gospodarstwa potrzebach lekko rachuiąc na zł. dwa tysiące wydałem, po weselu wolność mieyską wyprawuiąc onemu y od wkupienia do regestru wydałem złotych trzysta, która onego wkupla awsiengiem *) z xiąg wagi Królewieckiey w roku tysiąc sześćset siedmdziesiąt piątym dnia trzydziestego Septembra okaże się, w roku zaś tysiąc sześćset siedmdziesiąt siódmym za prożbą onegoż syn móy drugi Andrzey cerograph onego przyiął panu Arnoldowi Bredlowi dany, na summę tysiąc trzysta siedmdziesiąt monety śrebrney, na szelągi to rachuiąc uczyni zł. dwa tysiące dwieście ośmdziesiąt trzy, na który przyięty cerograph doszło synowi memu Andrzeiowi zł. tysiąc sto ośmdziesiąt y trzy, iako się z regestru pokazuie, a resztę na część iego zostaie, winno złotych iedynaście set. Roku tysiąc sześćset siedmdziesiąt dziewiątego w iesieni p. Mikołaiowi Fernigowi, za prożbą tegoż syna moiego Józepha, zapłaciłem dobrą monetą złotych sześćdziesiąt, na szelągi uczyni złot. sto; tegoż roku dałem gotowemi onemuż złot. trzysta; i tem tegoż roku małżonka moia, po odiezdzie moim do Kron, dała onemu zł. sto dwadzieścia, to wszytko pomienione za żywota y na część onego z dóbr moich wydzieliłem. Po śmierci zaś onego, krom obiadu żałobnego wydałem zł. pięćset piędziesiąt y dwa y groszy półtrzecia. Za pogłowszczyznę, za którą w areszcie skrzynia w gospodzie nieboszczyka była, zapłaciłem złotych cztery y groszy dwadzieścia. Panu Jerzemu Pawłowskiemu, za iego obligiem z ugody zapłaciłem roku tysiąc sześćset ośmdsiesiątego dnia szóstego Septembra złotych sto czternaście; w tym że roku dnia dwudziestego pierwszego Semptembra panu Henrykowi Kienkielowi z ugody złot. siedmdziesiąt,—roku tysiąc sześćset ośmdziesiąt pierwszego dwudziestego wtórego Maia Henrykowi Witowi, także z ugody zł. trzysta sześćdziesiąt dobrą monetą; computendo in unum uczyni sześćset trzydzieście cztyry złotych, a na szelągi uczyni złotych tysiąc piędziesiąt sześć y groszy dwadzieścia; co wszytko computatis computandis summę uczyni dziesięc tysięcy pięćset piędziesiąt trzy złotych y groszy dwadzieścia y pół polsk. A nad tę summę temuż synowi memu dałem we śrebrze y szatach, mianowicie; konewkę śrebrną y tuzin łyżek od grzywien dziesięciu, grzywnę rachuiąc po złotych czterdzieście, uczyni złotych czterysta; tuzin półmisków y tuzin talerzów cynowych, kuntusz goździkowy falendyszu przednie dobrego pupkami podszyty, żupan atłasowy szkorłatny, drugi kuntusz także goździkowy francuzkiego sukna szlamami podszyty, żupan materyalny, kuntusz francuzkiego sukna siebirkami moskiewskiemi podszyty z żupanem; kuntusz tuzinkowy smuszkami moskow-

*) Должно быть awszugiem, отъ нѣм. Auszug.

skiemu podszyty z żupanem, czapkię iedną karmazynową axamitną sobolową, drugą lisią krzyżową y innych niemało rzeczy dla potrzeby onego, a z przemożności mey dałem. — Nieboszczyk też imć pan Jan Ohurcewicz—burmistrz Wileński, z małżonką onego, a córką moią, urościwszy do mnie niewinnego actią y długo mię turbuiąc do wielkich szkod na kilka tysięcy zł. przyprowadził, co wszystko słusznie na część onego rachować ma, iako na tego, z którego okazyi stało się. Tak wiele tedy gdy się wyliczyło onemu, pozostało, córki onego, a wnuczki moie obiedwie, żadney iuż mieć nie maią y nie będą mogli sukcessyey do dóbr moich, po mnie pozostałych, bo po tak wielu na kożdego część z pozostałych tak małżonkę, iako y dziatek moich nie będzie wystarczało; iednak ażeby te córki nieboszczykowskie a wnuczki moie, takowey sobie krzywdy nie rozumieli, y ażeby iuż cale tak do kamienicy moiey y Łukiszek, iako y do wszelkich dóbr leżących y ruchomych, po mnie pozostałych, nie interesowały się, których cale wiecznie od sukcessyiey oddalam, tedy w nagrodę z miłości mey dziadowskiey obudwum onym po tysiącu złot., to iest dwa tysiąca złot, leguię y zapisuię y aby te onym oddane były, małżonki mey y syna Michała wielce proszę. Synowi też moiemu także pierwszego małżeństwa p. Andrzeiowi Kosobuckiemu w roku tysiąc sześćset ośmdziesiąt wtórym miesiąca Apryla siódmego dnia, gdy w stan ś. małżeński wstąpił, z summy moiey na własny onego handel gotowemi pieniędzmi currenti monetae dałem spełna ośm tysiący zł. co on z małżonką swą odebrał, iako to y karta od niego mnie dana w sobie szerzey wyraża, osobliwie potym na kartę onego wzięte zł. ośmset czterdzieście na część onego kładę y liczę, przytym dałem onemu śrebrną konewkę y łyżek tuzin, dziesięć grzywien ważące, łancużek od ośmiu czerwonych złotych y pierścionków kilka, także tuzin półmisków y tuzin talerów cynowych: w szatach kuntusz goździkowy pupkami podszyty z żupanem atłasu szkarłatnego, drugi kuntusz sukna purpurowego szlamami lisiemi podszyty z żupanem atłasowym morowo zielonym, kuntusz sibirkami moskiewskiemi podszyty z żupanem falendyszu wiszniowego, czapkę iedną ceglastego, drugą karmazynowego axamitu sobole dałem, nierachiąc muzyki y innych tak weselnych, iako y na przenosiny takowych expensów. Córkę zaś moią Eudokią, w roku tysiąc sześćset siedmdziesiąt dziewiątym za pana Jana Kozaczeńka oddaiąc, dałem oney gotowey summy zł. cztyry tysiące, którą obie z małżonkiem swoim do rąk swoich odliczyli, przytym sztukę iedną złotą rubinową, za którą dałem zł. dwieście piędziesiąt, manelę złotą wielką, także kosztuiącą zł. dwieście piędziesiąt, pereł kilka sznurów, pierścionków parę, koneweczkę y łyżek tuzin śrebrnych, dziesięć grzywien ważące, cyny półmisków tuzin y talerzów tuzin, małżonki zaś nieboszczki moiey, a matki oney, pozostały u mnie będący, pas śrebrno złocisty,—tedy ten pas y innych niemało rzeczy, po nieboszczce zostałych, oddałem. W szatach zaś, naprzód atłasu karmazynowego przednie dobrego z korunkami marcypanowemi, suknią z kabatem, tabinu weneckiego fioletowego przednie dobrego, drugą także z potrzebami saiety przyskowatey, parę sukienek bez potrzeb z kabatami czamletowych, także sukieniek parę, liberyią czarnego z guzikami pupkami podszytą, a drugą sukienną szlamami lisiemi podszytą, trzecią kitaykową brzuszkami podszytą,

przy tym innych niemało drobiazgów, z chust białych y pościel słuszną wyprawuiąc podług możności moiey dałem. A co się tknie teraznieyszey miłey małżonki mey paniey Krystyny Bielmacewiczowny Kossobuckiey, którą w roku tysiąc sześćset sześćdziesiąt dziewiątym, miesiąca Oktobra dziesiątego dnia w stan ś. małżeński za siebie poymuiąc, z miłości moiey dałem był oney zapis, potym ten zapis iuż dawno nazad do siebie odebrawszy, rękoma moiemi on skassowałem. Po którey miłey małżonce moiey, doznawszy aż nad zamiar y powinność oney wszelakich przystoynych miłości, poszanowania, a nie mniey usług, starania y częstonocnych niespań, a pieczołowania około słabego zdrowia moiego, przez te wszystkie czasy (za co niechay Stwórca Naywyższy wszelką swoią łaską Bozką oną wspiera y prowiduie). A ia z osoby moiey wielce za to oney dziękuiąc y o przebaczenie, żem się oney nieraz w chorobie moiey naprzykrzyć musiał, upraszaiąc, w nagrodę tych życzliwych usług y poszanowania ku mnie oświadczanych, z miłości moiey tą moią ostatnią dispozitią tę miłą małżonkę moią do równego działa y do równey części wszytkich dóbr moich leżących, ruchomych, summ pieniężnych, kamienicy Łukiszek, handlów, towarów, złota, srebra, cyny, miedzi, y co się kolwiek po mnie pozostanie, oną za równo z dziećmi moiemi przypuszczam y przyłączam. Szaty też y suknie, ode mnie sprawione y z dawnych moich przerobione, także y materye, ieśliby y nierobione były, a u oney znaydowały się, także łańcug złoty groszkowy wielki, maneli parę złotych, pierścieni kilka, pereł sznurów kilka, chusty białe, rąbki, płutna różne kraiowe y nie kraiowe; te tedy wszystkie pomienione rzeczy samey oney wiecznemi czasy daię, daruię y zapisuię, a dziatki moie wszytkie od tego oddalam y do podziału żadnego w to wchodzić nie powinni, lecz na osobę tylko iey iedney ma należeć. Przytym, ażeby y po śmierci moiey wszelakie słuszne y przystoyne uczciwe wychowanie, a od dziatek moich y swoich (w czym onych rodzicielsko pod błogosłowieństwem Bozkim y moim napominam) należyte mieć mogła usługi y poszanowanie, tedy miłey małżonce moiey, tak na kamienicy moiey własney wieczystey, w mieście Wilnie w rynku będącey, iako też y na Łukiszkach, ogrodzie, sadach, szpichlerzach, solnicy, siemierzach y na wszytkim dożywotne wolne mieszkanie, z wolnym wszelakich ztamtąd przychodzących pożytków używaniem y na wychowanie dziatek moich obracaniem, nie sprawuiąc się z tego nikomu, Która kamienica y Łukiszki dotąd w taxę iść nie maią, aż chyba z tym się światem po długim życiu swoim miła małżonka moia pożegna, albo li też za drugiego męża za mąż póydzie y ieśliby ona za drugiego małżonka sobie poszła, tedy iuż od tego dożywocia kamienicy y Łukiszek ma odpadać, y tylko równą częścią z dziatkami moiemi oboiego małżeństwa podług taxy we wszystkich dobrach moich kontentować się powinna, nie inkluduiąc w to, com oney z miłości moiey darował y zapisał, bo to do taxy y do podziału wchodzić niema. A po długim życiu oney małżonki mey miłey, te dobra nikomu inszemu, ieno dziatkom oney własnym spadać y należeć maią z wolną iednak oney na chwałę Bożą, cerkwie, szpitale za duszę swoią o iałmużnę z ruchomości swey dispozitią. A dzieci moie pierwszego małżeństwa do tey części, małżonce mey należącey, wtrącać się nie maią, gdyż ia co po ich rodzicielce a małżonce mey

pierwszey pozostało, sukcessorom moim tym testamentem moim dosyć uczynić naznaczyłem y przykazałem. Tak też synowi memu miłemu Michałowi Kossobuckiemu teraznieyszego małżeństwa, któremu iakom iuż raz lata zupełne y rozsądek do zarobienia sobie chleba słuszny przyznałem y za opiekunów miłą małżonkę moią y onego młodszym dwóygu dzieciom moim y za exekutorów tego testamentu mego naznaczyłem, toż samo teraz potwierdziwszy, równą część, tak z summy gotowey, iako z osiadłości, także w szatach y we wszytkim ad proportionem wyżey pomienionych synów moich starszych zapisuię. Syna zaś mego miłego młodszego Alexandra y córkę moią kochaną Annę Kossobuckich, ieszcze lat zupełnych nie maiących y samemi sobą dyponować nie mogących, oycowsko błogosławiaiąc, do wzrostu lat onych, za opiekunów pomienionych miłą małżonkę moią y syna mego miłego Michała, a nie kogo innego (strzeż Boże) onym naznaczam y wszelką onym z dóbr moich na równe części z wyż mianowanemi dziatkami moiemi, nic nie krzywdząc na osoby ich należącą należytość, w dozor y zawiadywanie małżonce y synowi Michałowi, iako opiekunom poruczam y do doyścia lat onych powierzam y rozumiem, że bez żadney krzywdy należytości ich dotrzymaią, zkąd prowisia y wszelka sufficientia należyta onym dochodzić powinna będzie, a z pożytków też potym za doyściem lat onych pomienieni opiekunowie sprawować się nie powinni będą. A ieśliby któremu z onych Pan Bóg dał w małżeństwo przyiaciela, tedy ciż opiekunowie moc maią onym tak, iako y starszym równą część z dóbr moich pozostałych oddać, w pieniądzach gotowych, iako w szatach, złocie, śrebrze, cynie y innych rzeczach ad proportionem we wszytkim starszych dzi atek moich należytość y akt weselny odprawić. Co się tknie ubogiey sumki moiey, małżonce y dziatkom moim należącey, tak w gotowiznie, iako y w towarach będącey, tedy oney tu nie wyrażam, lecz do osobliwego regestru, ręką moią expresse pisanego, który przy tym że testamencie znaydować się będzie, przy małżonce moiey zostawionego referuię się, gdyż ieszcze wiedzieć niemogę, iako y w teraznieyszych Królewieckich targach y handlach synowi moiemu Michałowi Pan Bóg szczęścić będzie.—Śrebra też teraz u mnie znayduiącego się, iakom sam dobrze wyraził y porachował, w konewkach, w kubkach, w łyszkach, guzikach y różnych drobiazgach, może się nie więcey ieno czterdzieści grzywien rachować, tedy te wszytko śrebro na równe części, to iest po dziesięciu grzywień na osobę małżonka moia z dziatkami swoiemi troygiem bez krzywdy podzielić się powinna będzie; z tym też oświadczam się, iż długów żadnych abym miał być komu winnym po sobie nie zostawuię, oprócz które tylko pomienionych legacyi wszytkie po śmierci moiey bez trudności nie przystępuiąc do podziału żadnego, maią być wypłacone.—A co się tknie mnie od różnych osób na obligi, karty, listy y cerografy, podług osobliwego moiego regestru winnych, tedy te wszytkie długi, ponieważ iako ia sam za żywota moiego od imć pp. kreditorów moich dla upadku y ubóstwa onych pozyskać nie mogłem, tak y małżonka moia barziey nie rozumię aby pozyskała, przeto ia z miłości moiey chrześciańskiey daruię y całe odpuszczam, w nadziei czego dufam, że mi też to y sam sędzia Naywyższy Pan Bóg część grzechów moich odpuscić y przebaczyć zechce, y nie maią być o to po śmierci moiey turbowani, a obligi, cerografy y assekura-

cye onych maią być onym powrócone y oddane.—Suknie też moie, po zeyściu moim pozostałe, synom moim Michałowi y Alexandrowi Kossobuckim, także córce moiey Hannie, łancużek złoty kolczaty trzydzieście czerwonych zł. plus minus ważący, zausznice y pierścionki, które przy niey są, daię y daruię y aby w równy dział nie wchodziło, chcę mieć y proszę. Tudzież syna mego Michała Kosobuckiego, w roku teraznieyszym tysiąc sześćset ośmdziesiąt dziewiątym pierwszą wodą na wiosnę do Królewca posłanego, y szczęśliwie powróconego, com był onemu powierzył, wszytko wcałe odebrawszy, onego kwituię, y nikomu żadnego przystępu względem takowego porachowania się nie zostawuię, którego y teraz powtóre do Królewca posyłam, day Boże, żeby szczęśliwie za powrotem onego cieszyć się y kwitować, a ieżeliby samemu mnie Pan Bóg zdrowia polepszył, tedy y sam czółnem mogę ziachać, a zatym liczby onego nie potrzeba będzie słuchać. Waruię też y o to, iż ieśliby kto kolwiek, a mianowicie dzieci moie oboiego małżeństwa y miła małżonka moia chcieli co kolwiek przeciwko temu testamentowi mówić, ony naruszać y onemu dosyć w czym kolwiek nie uczyniono, tedy kóżdego tey ostatniey woli moiey sprzeciwnego sumnieniem y strasznym sądem Bożym obowiązuię. Kończę zatym tę moią ostatnią (a do melioratiey ieśliby mi ieszcze Bóg dalszego wieku do pożycia użyczył zostawuiąc), żegnam miłą małżonkę z dziatkami moiemi miłemi y błogosławieństwo moie rodzicielskie przy Bozkim zostawuię y wlewam, prosząc usilnie y onych napominaiąc, ażeby się w boiaźni Bożey, w miłości y statku zachowali, rodzicielkę swoią godnie szanowali, słuchali, a za duszę moią Pana Boga błagali, toć nie chybno łaskę Bożą w późne lata y wszytkie pomyślności z nieba wysokiego otrzymać mogą. A ia teraz onych wszytkich zarówno Panu Bogu w łaskę y y opiekę poruczam. A ieślim komu z blizkich y obcych dalekich w czym zgrzeszył y iako człowiek wykroczył, przez miłość Bożą o odpuszczenie upraszam, y ichmć pp. bracią, siostr, krewnych, przyiacioł, sąsiadów wszech wobiec ostatnie żegnam za dobre affekta wielce dziękuię, a złe odpuszczam, a pokornie proszę, aby y na pozostałych moich sierot nieodmiennie łaskawemi byli, ni w czym nie krzywdzili y krzywdzić nie dopuścili. Na co wszystko y ten móy tastament, prawnie sprawiony, przy pieczęci z podpisem ręki mey własney y ichmć pp. pieczętarzów, niżey na podpisie rąk ichmć mianowanych, przy małżonce y synie moim Michale, iako opiekunach y exekutorach (nad których nikogo inszego mieć niechcę y nie pozwalam), zostawuię. Bratu memu p. Michałowi Kossobuckiemu, w Połocku mieszkaiącemu, zł. sto, także bratowey moiey paniey Wasilowey Kossobuckiey, wdowie w Mohilewie mieszkaiącey, zł. sto, aby na duszę moią pamiętali y Pana Boga prosili, leguię y zapisuię. Pisan w Wilnie, miesiąca Julii wtórego dnia, roku Pańskiego tysiąc sześćset ośmdziesiąt dziewiątego.

Apud quem ultimam voluntatem testatoris, uti subscriptio manus ipsius in qualibet charta desuper et infra ita et sub conclusione etc. data testamenti subscriptiones manuum circa sigillum etc. praedicti tetestatoris etc. dd. sigillatorum, ad id rogatorum, tales: Do ostatniey moiey woli ręką swoią podpisuię: Paweł Kossobucki *m. p.* (L. s.). Ustnie y oczewisto uproszony od pana Pawła Kossobuckiego o podpis do tego testamentu Jerzy Pawłowicz—burmistrz Wileński. Ustnie y oczewisto upro-

szony od pana Pawła Kossobuckiego o podpis do tego testamentu: Kazimierz Mikołay Stroczyński — burmistrz Wileński. Ustnie y oczewisto proszony do tego testamentu o podpis od p. Pawła Kossobuckiego ręką moią podpisuię się: Grzegorz Stroczyński *m. p.* Ustnie y oczewisto proszony do tego testamentu o podpis od imć pana Pawła Kossobuckiego ręką moią podpisałem się Jan: Pawłowicz—r. w.

Regestrum vero specificationis bonorum sequentis tenoris:

Regestr summ pieniężnych y towarów, to iest, soli imć p. Pawła Kossobuckiego, mieszczanina y kupca Wileńskiego, rodzica y dobrodzieia naszego, przez nas przy bytności panów przyiacioł naszych spisany y rękoma iako naszemi, tak y przyiacioł naszych, pod ten czas przytomnych, podpisany, z woli dobrodzieia pana rodzica naszego, który lubo słabym na ciele, iednak na zmysłach y rozumie będąc zdrowym, rękę przyłożywszy do serca zeznał, że tak wiele wszytkiey maiętności w pieniądzach y towarach ma, iako niżey specyfikuie się, a nie więcey.

Naprzód: Czerwonych złotych w skrzyni zostaie sztuk tysiąc sześćset, osobliwie u pana Jana Dziahilewicza czerwonych złotych dwieście zpełna. Na co y karta pana szwagra tegoż p. Dziahilewicza.

Talarami bitemi przywiezionych z Królewca przez pana Michała, tak też przez różne osoby od p. Lelheula—kupca Królewskiego przysłanych, wszytkich sztuk cztery tysiąca pięćset, szelągami zostaie w domu zł. tysiąc dziewięćset.

W Łukiszkach soli wszytkiey beczek sześćset czterdzieści.

W solnicy pod kamienicą soli beczek czterdzieści pięć.

W Kownie złożoney soli u imć pana Alexandra Szymanowicza—burmistrza Kowieńskiego, łasztów cztery.

Tamże w Kownie zatrzymano na cłe starym ratione trzech buntów pieńki, które szli na wicinie pana Sokołowskiego, że nie dołożono w kwicie, wzięto y u siebie maią do woli p. administratora ceł starych iego kr. mości łaszków dwa y bęczkę śledzi, na domową potrzebę kupioną.

Zastawa odkupiona w Królewcu imć p. Jana Bielmaczewicza Życzewskiego, na to iest regestr oney za zł. siedmset siedmdziesiąt Królewskiey monety, która summa ma być oddana za odebraniem zastawy.

U pana Andrzeia Bielmaczewicza winno talarów bitych, które wziął w Królewczu u pana Lelheula.

Panu Andrzeiowi Kossobuckiemu w roku tym tysiąc sześćset ośmdziesiąt dziewiątym, miesiąca Oktobra dano zł. sześćset, co się ma comportować do summy onemu daney, a w testamencie namienioney.

Panu Janowi Kozaczeńkowi dano w tym że roku 1689 złotych czterysta, na co iest karta onego, przytym korzenia przywieziono na zł. sto dziesięć dobrey monety, to iest Królewskiey, co także ma się comportować do posagu onemu danego, a w testamencie namienionego.

Cyny, półtora tuzina półmisków nowych, talerzów cynowych półtora tuzina, angielskiey cyny, starey cyny w domu półtora tuzina półmisków, y półtora tuzina talerzy różnego cechu.

Flasza cynowa dwugarcowa iedna. Flasz dwie garcowych; flasz dwie półgarcowych.

Miedzi panewek cztery w domu zażywaiących, a dwie panewek maleńkich, kotłów dwa po cebru nowych, a trzeci stary garniec y brytwany trzy.

Strugi dwa z statkami wszytkimi do nich należącemi.

Bania miedziana zastawna od imć pana Jana Bielmacewicza Życzewskiego we złotych stu.

Dwie beczek wina Ochlańskiego.

Xięgi: pierwsza Żywota oyców świętych y biblia polska; a xięgi zaś, co leżą pana Józepha Kossobuckiego zeszłego, te należy samey ieymci oddać.

Lichtarzów trzy mosiądzowych y faierka mosiądzowa.

Apud quod regestrum subscriptio defuncti domini Kosobucki sigillatoris cum additamentis eiusmodi: Paweł Kossobucki. Do tego regestru proszony ustnie y oczewisto od imć p. Kossobuckiego podpisałem się: Jerzy Pawłowicz—burmistrz. Przytym pan Paweł Kossobucki zeznał, iż osobliwie p. Jan Belmaczewicz złotych tysiąc trzysta szelężney monety wziął y na kamienicy assekurował, a więcey oprócz zastawy, wyżey pomienioney, y trzynastu set złotych nic nie winien: Joannes Sebestyanowicz—notarius. Zeznał też y to tenże pan Paweł Kossobucki, iż od syna swego wtórego małżeństwa ze wszytkich towarów, które lat przeszłych y roku teraznieyszego w administraciey swey miał, całe y zupełnie rachunek odebrał, z czego dostatecznie kwitował. J. Sebestyanowicz—pisarz.

Insuper recognitio inscriptionis iuris advitalitii, eidem coram dominis scabinis recognita, in tenore sequenti: Ja Paweł Kossobucki, kupiec, mieszczanin Wileński, czynię wiadomo y zeznawam tym moim dobrowolnym listem, wieczystym zapisem wszem wobce y kóżdemu zosobna, komu o tym wiedzieć należy, iż com ia w roku tysiąc sześćset sześćdziesiąt dziewiątym, miesiąca Oktobra dziewiątego dnia poymuiąc w stan święty małżeński imć p. Krystynę Bielmacewiczownę Życzewską, teraznieyszą małżonkę moią, z miłości mey dałem był oney zapis, potym ten zapis iuż dawno nazad do siebie odebrawszy, rękoma moiemi własnemi skasowałem, po którey małżonce moiey, doznawszy aż nad zamiar y powinność oney wszelkich przystoynych miłości poszanowania, a nie mniey usług, starania y częstonocnych niespań, a pieczołowania około słabego zdrowia mego, przez te wszytkie czasy tedy w nagrodę tych życzliwości, od miłey małżonki moiey mnie oświadczonych, mianowaną małżonkę moią do równego działu y domowey części wszytkich dóbr moich, leżących, ruchomych, summ pieniężnych, kamienicy Łukiszek, handlów, towarów, złota, śrebra, cyny, miedzi y co się kolwiek po mnie zostanie, oną zarówno z dziećmi moiemi oboyga małżeństwa przypuszczam y przyłączam. Szaty też y suknie, ode mnie sprawione, które kolwiek się u oney nayduią, także łancużek złoty groszkowy wielki, maneli parę złotych, pierścieni kilka, pereł sznurów kilka, chusty, białe rąbki, płótna różnego kraiowe y niekraiowe, wiecznemi czasy oneyże daię, daruię y zapisuię. A dziatki moie obóyga małżeństwa od tego oddalam, y do podziału to wchodzić nie ma. — Przytym aby y po śmierći moiey słuszne y uczciwe wychowanie, a od dziatek moich przystoyne poszanowanie (w czym onych pod błogosławieństwem Boskim y moim rodzicielskim upominam) mieć mogła.—Tedy teyże miłey małżonce mey tak na kamienicy mey własney, w mieście Wilnie w rynku leżącey, iako też na Łukiszkach, ogrodzie, sadach, szpichlerzach, solnicy, siemierzach y na wszytkim dożywotne wolne mieszkanie, z wolnym wszelkich pożytków używaniem, y na wychowanie dziatek moich młodszych obracaniem zapisuię. Która kamienica y Łukiszki dotąd w taxę y dział na równą

część między dziećmi memi iść nie maią, aż po długim życiu małżonki mey albo po poyściu za drugiego małżonka w stan małżeński, po którym od dożywocia pomienionych dóbr odpadać ma. Srebro, którego u mnie czterdzieście grzywien nayduie się, ponieważ dzieciom wszytkim troygu pierwszego małżenstwa po dziesięciu grzywien każdemu zosobna podzieliłem y dałem, tedy te czterdzieście grzywien na cztery części, to iest dziesięć grzywien miłey małżonce mey, także dzieciom powtórnego małżeństwa troygu, kóżdemu po dziesięciu grzywień, a coby więcey nad te czterdzieście grzywien naleść mogło, tedy y reszta tymże młodszym dzieciom moim należeć ma, ex quo starsze przerobione według potrzeby ynależności odebrali. A co teraż u mnie w guzikach, w łyszkach, w konewkach mniey do zażywania potrzebnych zostaie, daię, daruię y zapisuię wiecznemi czasy. Suknie też moie wszytkie, po zeyściu moim pozostałe, synom moim Michałowi y Alexandrowi Kossobuckim, także córce mey Annie Kossobuckiey łancużek złoty kolczaty, trzydzieście czerwonych złotych plus minus ważący, zausznicy, pereł sznurków kilka y pierścionki, które przy niey są, daię, daruię y zapisuię wiecznymi czasy.—Ażeby zaś dzieci moie powtórnego małżeństwa, w leciech młodszych zostaiący, iakowey po zeyściu moim od starszych nie mieli krzywdy, tedy iak wiele synom moim pierwszego małżeństwa, to iest zeszłemu Józefowi y teraz żyiącemu Andrzeiowi Kossobuckim w gotowych pieniędzach, śrebrze, złocie, kleynotach, cynie, miedzi, szatach y na weselne akta expensach (co na potym wyrazniey w testamencie moim na każdego*) . . . . .

*) Актъ не конченъ, такъ какъ въ этомъ мѣстѣ недостаетъ листа.

1691 г. Марта 7 дня.

Изъ книги № 5131, за 1691—1693 г., л. 35—38.

176. Духовное завѣщаніе Виленскаго купца и мѣщанина Ивана Рачкевича.

Въ документѣ этомъ заключаются данныя относительно достатка и предметовъ торговли Виленскихъ купцовъ. Имущество покойнаго Рачкевича, Виленскаго купца и мѣщанина, въ наличныхъ деньгахъ и товарахъ простиралось до 19,200 злотыхъ, кромѣ домашней утвари и золотой, серебряной и оловянной посуды. Предметы торговли были самые разнообразные: красные товары, и по преимуществу соль, льняное и конопляное сѣмя. Торговля велась съ Королевцомъ и на вѣру. Товары доставлялись на собственномъ суднѣ, котораго стоимость простиралась до 1000 злотыхъ. Купецъ Рачкевичъ былъ православный Виленскій житель одна дочь его была монахиней женскаго Св.-Духовскаго монастыря. Тѣло свое онъ завѣщалъ похоронить при Св.-Духовскомъ монастырѣ. Завѣщаніе свое онъ составилъ съ цѣлію привести въ извѣстность свое имущество и предупредить возможные споры и раздоры наслѣдниковъ изъ-за имущества.

Anno 1691, die vero vigesima tertia Martii.

W imie Oyca y Syna y Ducha świętego, Boga w Trójcy świętey iedynego, niech będzie

Amen. Jan Raczkiewicz, — kupiec, mieszczanin Wileński, widząc na świecie, iż co kolwiek stało się, iako wszytko z niszczego tylko słowem Bożym, tak też nic niemasz, coby było trwałego, ale wszytko skazitelności podlega. Co ia uważaiąc, że y człowiek każdy, wyiowszy duszę nieśmiertelną, od Boga w ziemianą lepiankę wlaną, długo li, krótko żyiąc, iako z ziemi wzięty, do tey że powracać musi; zaczym o takowey pamiętaiąc wieku ludzkiego niedoskonałości y nietrwałości, oraz maiąc na pamięci słowa, przez samego Chrystusa rzeczone: człowiecze proch iesteś y w proch się obrócisz... Że iednak Bóg miłosierny, rozumem człowieka obdarzywszy, dał mu, iako ma, na świecie żyiąc, na wyżywienie swe pracować y cokolwiek z łaski swey świętey do szafunku poda, aby onemi tak za żywota rządził, iako też y po śmierci swey porządek zostawił; czego Tobiasz święty wyraznie uczy: domus tuae dispone, dom twóy rosporządź. Przeto ia Jan Raczkiewicz, — kupiec, mieszczanin Wileński, lubo poniekąd na siłach słabym, na rozumie iednak y wszytkich zmysłach dobrze zdrowym, czuiąc się być człowiekiem śmiertelnym, a maiąc z łaski y błogosławieństwa Boskiego domowstwo moie y choć niewielką do rąk sobie na czas powierzoną od Pana naywyższego substancyą, która aby po żywocie moim między miłą małżonką moią y dziatkami memi, po mnie pozostałemi, swóy miała porządek, niżey wyrażonym disponuię sposobem. Naprzód, z tym się oświadczam przed Bogiem moim, iż od narodzenia mego przyiowszy wiarę świętą starą grecką, ruską, prawosławną, iako w niey wszytek żywot móy statecznie prowadziłem, tak y urodziłem, tak y umierać nieodmiennie będę. A zatym duszę moią Bogu w ręce, naświętszey Bogorodzicy pannie, świętym patronom y wszytkim świętym, prosząc o przyczynę do naywyższego Twórcy, aby iako nieśmiertelną stworzył, tak odpuściwszy występki y grzechi moie, do nieskonczoney chwały swoiey przyiąć raczył. Ciało zaś moie, iako z ziemi wzięte, tak ziemi y oddaię. Które aby małżonka moia miła trybem chrześciańskim przy cerkwi świętego Ducha w Wilnie, w błahoczestyi będącey, bez żadney pompy świeckiey, tylko na marach z służbą Bożą pochowała, proszę. Małżonkę moią miłą ieymość panią Nastazyą Czarniawską Budziankę Janową Raczkiewiczową Bogu naywyższemu y patronom świętym polecam. Za miłość, przyiażń y szczyrość małżeńską, którą w stanie świętym małżeńskim zostaiąc, aż do zgonu życia mego naystateczniey wyświadczała, wielce dziękuię, o to prosząc, aby y po skończeniu życia mego chciała niezapominaiąc dusze mey w modłach swych nieodmiennie pokazować, a ieśli bym w czym kolwiek iako człowiek w stanie świętym małżeńskim żyiąc naprzykrzył, tedy w tym o przebaczenie upraszam. Dziatkom moim, mianowicie pannie Eufemiey — zakonnicy reguły świętego Bazylego wielkiego w klasztorze panien zakonnych, przy cerkwi świętego Ducha, w błahoczestyi będącey, pani Fruzynie Bazyliney Chilimowiczowey, pannom Hannie y Helenie córkom Raczkiecównom y synowi Theodorowi Raczkiewiczowi — przy błogosławieństwie Bożym moie rodzicielskie zostawuię, prosząc y upominaiąc, aby w boiaźni Bożey, w pilności przykazania iego, w wierze świętey starograeckiey prawosławney, wschodniey, statecznie żyli y trwali, miłą małżonkę moią a rodzicielkę swą godnie czcili, szanowali, posłusznemi y pokornemi byli, także ichmościom panom przyiaciołom, krewnym y

bliskim wszelką obserwancyą oddawali. Których dziatek moich, mianowicie panien Hannę y Helenę y Theodora Raczkiewiczów, wprzód Panu Naywyższemu a potym ieymość pani Nastazyey Czarniawskiey Janowey Raczkiewiczowey, małżonce mey miłey y iegomość panu Zacharyaszowi Czarniawskiemu Budzie,—kupcowi mieszczaninowi Wileńskiemu, w opiekę podaię y polecam, wielce ichmościów upraszaiąc, aby w cnotach świątobliwych, w postępkach, w naukach y we wszelkich onym należących okazyach swego nie żałowali starania y pilnego ćwiczenia. Małżonce zaś mey miłey, iako białey płci, która sama przez siebie nic czynić, ani cierpieć nie może, iego mość pana Bazylego Omelanowicza Pustyńskiego—kupca mieszczanina Wileńskiego, za curatora uprosiłem, y tą ostatnią wolą moią proszę. A substancyą moią, którą z rąk Boskich do szafunku sobie powierzoną miałem, mianowicie w pieńce kamieniach tysiącu czterech set sześciudziesiąt trzech,—złotych sześć tysięcy trzysta trydzieście dziewięć, groszy dwadzieście; w siemieniu konopnym beczkach stu trzydziestu dwóch złotych—tysiąc trzysta czterdzieście pięć y groszy dwanaście; w siemieniu lnianym beczkach stu dziewięciu dziesiąt y czwierci, summa złotych dwa tysiące dwieście ośmdziesiąt trzy, w towarach kramnych sukiennych y materyalnych ośm tysięcy siedmset sześćdziesiąt pięć, groszy dwanaście. Gotowey summy złotych tysiąc. Od różnych osób według regestru mego długu mnie należy złotych dwieście,—którą zniosszy, uczyni wszytkiego summą dziewiętnaście tysięcy dziewięćset trzydzieście trzy złotych y groszy czternaście. Soli beczek ośmdziesiąt iedna, którą sprzedawszy, iako też y z wyżey rzeczoney summy proszę ichmościów panów executorów tey ostatniey woli mey, to iest małżonki mey miłey y iego mość pana Zacharyasza Czarniawskiego—szwagra mego, aby wprzódy nade wszytko za duszę moią dobrze uczynili y ciało moie grzeszne w cerkwi świętego Ducha błahoczestywey, bez żadney pompy, tylko na marach przy ofierze Pańskiey, podług chrześciańskiego trybu w sklepie bractwa Krestonosnego pogrzebli. Na który pogrzeb z tey że summy pozostałey ichmość panowie executorowie koszt łożyć y sorokoust zakupić maią. Mieyscu zaś świętemu, gdzie ciało moie złożone ma być, to iest, do ołtarza wielkiego bractwa Krestonosnego, leguię krzyż śrebrny pozłocisty z koralami, kamieniami y różyczkami pozłocistemi, który wiecznemi czasy przy tey cerkwi, a nie gdzie indziey, zostawać ma. Z tey że summy maią ichmość panowie executorowie woli mey na sorokousty dać do monastera Jewieyskiego złotych dwadzieścia pięć, do monastera Krońskiego złotych dwadzieścia pięć, do monastera Hrozowskiego złotych dwadzieścia pięć, do Nowodworskiego monastera także złotych dwadzieścia pięć. Do szpitala tuteyszego Wileńskiego złotych trzydzieście. Zasłużonego, coby kolwiek czeladzi mey być pokazało się, aby miła małżonka moia y iego mość pan szwagier wszytko zapłacili. Także dług, przeze mnie w Królewcu na cerograf zaciągniony złotych trzy tysiące sześćset dobrey monety, co uczyni na naszą złotych sześć tysięcy, wyliczyli y oddali, proszę. A więcey długu, Bogiem oświadczam się, nie iestem winien, y mnie nikt nad regestr wyżey specifikowany. Córce też mey pannie Eufemiey—zakonnicy do klasztoru panien zakonnych Wileńskich, przy cerkwi Świętego Ducha będącego, aż do śmierci oney miła małżonka moia co

rok dawać po złotych sto pięćdziesiąt, także odzieżą na nią sprawować ma. Reszta zaś summy mey pozostałey, którey teraz nie mogę mianować wyraznie, niewiedząc, iako Bóg w zarobkach Królewskich poszczęści, także na sól iaki potym targ będzie, gdyż codzień inaczey upada y podwyższa się, także co na expensa pogrzebowe ichmość panowie executorowie wydadzą. Według prawa małżonce mey miłey, ieymość pani Nastazyey Czarniawskiey Janowey Raczkiewiczowey, trzecia część tak względem wniesienia, iako też y spólnego ze mną nabyica należeć ma. Dziatkom zaś moim miłym, po mnie pozostałym, mianowicie: Hannie y Helenie Raczkiewiczównom—córkom y synowi Theodorowi Raczkiewiczowi równą część; iako siestrze onych pani Fruzynie Bazyliney Chilimowiczowey,—którey w szatach, złocie, śrebrze y perłach złotych dwa tysiące (okrom wesela, które więcey tysiąca złotych kosztowało). Gotowemi pieniędzmi złotych dwa tysiące sześćset dałem—wszytkim troymu ostawuię. Day Boże, aby taka część onych wszytkich doszła. Co się zaś tknie ruchomości y sprzętu domowego, ta lub niewielka, iednak uchodząc suspiciey, oraz postrzegaiąc, aby tak miła małżonka moia wiedziała, co iest, y iego mość pan szwagier móy, opiekunowie dziatek moich y executorowie tey ostatniey woli mey, iako też względem inwentowania pozostałey substancyey mey, aby od ichmościów panów magistratowych turbacyi iakowey nie ponosili, których ichmościów przez miłosierdzie Boże proszę, aby krzywdzić niwczym nie chcieli, ale tey ostatniey woli mey wiarę dali, gdyż iako nic z sobą nie biorę, tak też ani utaić co myśliłem, ale tu wszytko wyraznie kładę. Potym też dziatki moie aby wiedzieli, co po mnie zostało y czego od ichmościów panów opiekunów spodziewać maią, y o to do żadnych nieznasek między sobą nie przychodzili, ale w miłości ich nayścisleyszey żyli. Złota w manelkach iednych czerwonych złotych dziesięć. Śrebra w łyżkach, kubkach y inney robocie grzywien trzydzieście. Cyny angielskiey zażywaney y niezażywaney półmisków tuziny trzy; talerzów takoż trzy tuziny. Flasz cynowych trzy: dwie garcowe, a trzecia dwugarcowa. Lichtarzów stołowych mosiądzowych dwa. Kocioł miarny kosztuiący złotych sto. Bania z trąbami y czapką, kosztuiąca złotych półtorastu; wicyna że wszytkiemi statkami do niey należącemi, kosztuiąca złotych tysiąc czterysta. Kobierców zażywanych para, tych rzeczy małżonka moia miła, nie oddalaiąc od siebie dziatek moich, chyba ieśli Bóg onym przyiacioł da przy wyprawowaniu na swóy chleb, każdemu według części im należących wydzielaiąc, ma do zgonu życia swego, albo do póyścia zamąż za drugiego małżonka wolnie zażywać, gdyż po póyściu zamąż od dożywocia y od opieki odpadać, tylko swą część otrzymać ma, iednak coby kolwiek było intraty, to na wyżywienie dziatek obracać ma. Suknie tak miłey małżonki mey, iako też y dziatek młódszych niewyposażonych, przeze mnie sprawione, w części onym należące, a zatym y do podziału wchodzić nie maią. Suknie zaś po mnie pozostałe, kuntuszy y żupany synowi memu miłemu Theodorowi Raczkiewiczowi, oddaliwszy od tego córek moich y nie przyłączaiąc do podziału w części ubogiey substancyey moiey leguię. Wczym wszytkim naznaczywszy ieymość panią Nastazyą Czarniawską Janową Raczkiewiczową, miłą małżonkę moią, y iegomość pana Zacharyasza Czarniawskiego—kupca mieszczanina Wileńskiego, szwagra mego, pozostałym dziatkom moim Hannie,

Helenie córkom y Theodorowi—synowi za opiekunów, y tey ostatniey woli mey za executorów, aby ta dispositia moia w żadną nie przychodziła wątpliwość, ale we wszytkim y w naymnieyszym punkcie dotrzymana była. Osobliwie ichmościów panów magistratowych, teraz y potym będących, aby tey woli mey naruszać y miłey małżonki mey y dziatkom naymnieyszey krzywdy czynić sami nie chcieli y drugim bronili y nie dopuszczali, uniżenie upraszam. A ktoby chciał tę ostatnią wolę moią, iakiey kolwiek conditiey y stanu człowiek, naruszać w naymnieyszym punkcie, a zatym do niedosyć uczynienia executorów ode mnie uproszonych prowadzić, iako też y samych executorów, ieśli by wczym woli mey dosyć nie czynili y każdego naruszaiącego, na ostatni straszny sąd Boży pozywam, z któremi y sam stanąć mam. Tak tedy kończąc tę ostatnią wolę moią, żegnam miłą małżonkę moią z naykochańszemi dziatkami memi, życząc onym błogosławieństwa, szczęścia, zdrowia y lat długich od naywyższego Pana, a aby o duszy mey pamiętni byli y onych w modłach swych nie przepominali proszę y rodzicielsko upominam. Żegnam ichmościów panów y pań, przyiaciół, krewnych, y bliskich moich, na ostatku wszytkich, z kimem lub w sąsiedztwie, w przyiazni, w znaiomości żył,—żegnam, życząc ichmościom wszytkim długoletnego y fortunnego pożycia, aby też na duszę moią pamiętać raczyli, przez miłosierdzie Boże, proszę. W czym bym się też komukolwiek, kiedykolwiek y gdziekolwiek, iako człowiek, naprzykrzył y iakimkolwiek sposobem kogo uraził, przez też miłosierdzie Boże y mękę iego przepraszam, a sam każdemu wszytkie urazy moie odpuszczam y tym kończę. Amen. Zachowuię iednak sobie czas do odmienienia, poprawienia y inakszego disponowania tego testamentu mego. Do którego to testamentu ostatniey woli mey ręką moią, każdą kartę podpisawszy, pieczęć moią przycisnołem y ichmościów panów pieczętarzów, niżey na podpisie ręki mey mianowanych, o podpis rąk uprosiłem. Pisan w Wilnie, w kamienicy iegomości pana Romanowicza, na Subaczey ulicy leżącey, roku Pańskiego tysiąc sześćset dziewięćdziesiąt pierwszego, miesiąca Marca dnia siedmnastego (M. P.). Jan Raczkiekiewicz, ręką swą podpisałem. Ustnie y oczewisto proszony od iegomości pana Jana Raczkiewicza podpisuię się do tego testamentu: Józef Borysowicz—rayca Wileński mp. Ustnie y oczewisto proszony od imci pana Jana Raczkiewicza podpisuię się do tego testamentu: Piotr Minkiewicz—rayca Wileński. Ustnie y oczewiście proszony od imci pana Jana Radzkiewicza — kupca y mieszczanina Wileńskiego, do tego testamentu y woli ostatniey pieczętarz podpisuię się: Jan Gilewski, ręką własną. Ustnie y oczewisto proszony od imci pana Jana Raczkiewicza podpisuię się: do tego testamentu Józef Jan Żagowicz r. W. ręką swą. Ustnie proszony do tego testamentu od pana Jana Raczkiewicza o podpis ręki: Gabryel Chilimowicz. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz do tego testamentu od imci pana Jana Raczkiewicza ręką moią podpisuię: Daniel Paszkiewicz Tołokoński. Ustnie y oczewisto proszony od iegomości pana Jana Raczkiewicza o podpis do tego testamentu: Jakób Stephanowicz Nagórski.

1702 г. Октября 8 дня.

Изъ книги № 5136, за 1712—1718 г., стр. 108.

177. Духовное завѣщаніе іеромонаха Александра Борисовича, которымъ онъ отписываетъ Виленскому базиліанскому Троицкому монастырю двѣ тысячи двѣстѣ злотыхъ.

Іеромонахъ Виленскаго Св.-Троицкаго монастыря, бывшій настоятель монастыря Ушацкаго, настоящимъ завѣщаніемъ передаетъ часть своего наслѣдства послѣ смерти отца своего, Виленскаго мѣщанина, двѣ тысячи Виленскому Св.-Троицкому монастырю съ тѣмъ, чтобы послѣ его смерти монахи служили по 4 обѣдни; Ушацкому монастырю 200 злотыхъ и пятую часть каменнаго дома на Имбарахъ, завѣщаніе это составлено съ единственной цѣлію передать свое наслѣдство во владѣніе монастырямъ.

Acticatio testamenti admodumreverendi patris Alexandri Borisowicz,—ordinis divi Basilii magni superioris Uszacensis originalis in tenore sequenti.

W imie Tróycy przenayświętszey. Amen. Znaiąc się do tego, że iako na kożdą, tak y moią nikczemną osobę ieden czeka dekret, ogłaszaiący przy ferowaniu od Stwórcy Naywyższego sentencyey: dispone domus tuae, quia cras morieris et non vives, rozstania duszy z ciałem, lubo intestatos voluit esse religiosos, tak ius canonicum chcące, aby zakonnicy omnis regulae, de omnibus bonis suis, mobilibus et immobilibus, inhaerendo szlubowi świętemu zakonnego ubóstwa, bez licenciey przełożonych swoich żadnych nie ważyli się czynić testamentów, iako też ius civile w rozdziale ósmym, artykule pierwszym statutu wielkiego xięstwa Litewskiego waruiące, aby zakonnicy, będąc w zakonie uprzywileiowanym, przyiąwszy y potwierdziwszy się w zakonie de et circa bona mobilia decedant intestati, sub nullitate testamenti, iednak że z woli nayprzywielebnieyszego w Bogu imci xiędza Symeona Ohurcewicza,—zakonu świętego Bazylego wielkiego prowincyała, archimandryty Grodzieńskiego, cum plena facultate disponowania dobrami memi nieruchomemi, tę otrzymałem licencyą, abym oney komu chciał zawiodł, zastawił, arendował et quovis alio modo, prócz przedaży, oppignorare mógł, gdy żadną mnie mocą z podziału iuridice, z urzędu miasta iego krolewskiey mości Wilna przypadłego, na moią osobę, a w moiey osobie na zakon mόy, w którym kończę życie moie, piątą część kamienicy na wielkiey ulicy na Imbarach w mieście i. k. m. Wilnie leżącey, przypadła, a ia tę część arendownym sposobem puściłem imci panu Hrehoremu Wargałowskiemu Stefanowiczowi, raycy Wileńskiemu, szwagrowi memu, na prowisyą rok od roku moiey osobie płacić się maiącą, od imci aż do zgonu życia mego. (Jakoż od pomienionego imci aż do tego ostatniey moiey woli testamentu należyta mię docho-

dziła satisfakcya w prowiziey od summy niżey opisaney), podług daney mnie moiey na odbieranie quoty cum restrictione iuxta obloquentiam szlubu świętego ubóstwa zakonnego, ut totum cedat sanctae religioni, co ex sorte patris et matris, z podziału ma cedere in filios y zupełney władzy y plenipotencyey od specifikowanego de nomine et cognomine ordinis nostri imci xiędza prowincyała, więc vigore którey y kamienicę arendownym sposobem temuż imci panu Hrehoremu Stefanowiczowi Wargałowskiemu,—raycy Wileńskiemu, szwagrowi memu, puściłem, z tą kondycyą, aby ze dwuch tysięcy y dwuch set złotych mnie do życia mego, a po życiu moim z pomienioney części piątey kamienicy, zakonowi memu, a klasztorowi temu, któremu by była wola moia, z woli y dyspozycyey wyżey specifikowanego imci xiędza prowincyała y sukcessora imci, in perpetuum należyta dochodziła satisfakcya. Tedy ia, maiąc na moią osobę wlaną władzę disponowania bonorum immobilium, in nullo puncto et paragrapho praeiudicando iuri canonico, iako maiący pro voluntatis meae testatione et perpetuo testimonio od należytey osoby plenipotencyą, a daleko mniey iuri civili vetanti, tylko zakonnikom testamentów de propriis ex propria voluntate, contra vota religiosa summą moią, od dobrodzieiów rodziców moich na mnie spadłą, na kamienicy tak disponuię, aby imć pan Hrehory Stefanowicz Wargałowski,—rayca Wileński, szwagier móy, którego oraz z ieymść panią małżonką imci, a siostrą moią, do szczęsliwey iako życzę y tuszę po miłosierdziu Boskim przenosząc się wieczności, mile żegnam, dwa tysiące złotych polskich za pokazaniem testamentu mego oddał ichmościom oycom bazylianom Wileńskim, którzy co rok za duszę dobrodzieiów rodziców moich, tudziesz moią y innych krewnych moich odprawią cztyry służb Bożych, oddał, y ex nunc wyliczył, a wielebnym ichmościom oycom bazylianom Uszackim złotych polskich dwieście, których oprócz łaski suffragiorum nad duszą moią non praescribendo numerum mszy świętych niwczym nie obliguię; itidem za pokazaniem testamentu dał bez odwłoki upraszaiąc, a w nieoddaniu oboygu konwentom, tak Wileńskiemu, iako Uszackiemu, pomienioney summy tak imść xiądz starszy Wileński, iako imść xiądz starszy Uszacki—sukcessor móy, takowąż moią mieć władzę y moc do possesyey pomienioney piątey części kamienicy, iako ia mam y miałem, bez żadney przeszkody y praepedycyey od imci pana szwagra mego, wyżey de nomine et cognomine ac officio specifikowanego, podług podziału na moią osobę przypadłego. Duszę moią polecam piis sufragiis oyców y braci zakonu mego świętego, osobliwie upraszaiąc nayprzewielebnieyszego w Bogu imci xiędza Joachima Kuszelicza,—zakonu świętego Bazylego wielkiego prowincyała, aby tę moią ostatnią wolę, którą woli y dispozycyey onego poddaię authoritate et activitate sua w indykowaniu summ, ode mnie za konsensem zakonu legowanych, tak klasztorowi Wileńskiemu, iako klasztorowi Uszackiemu dopomagaiąc, do skutku przywiodł, któremu że quo ad omnia et singula subyici powinienem, ad ultima tempora vitae meae, pierwszy móy testament w Uszaczu przy ciężkiey chorobie dnia siedmnastego miesiąca Septembra, roku teraznieyszego tysiąc siedmsetnego wtórego uczynioney, quo ad mobilia legata różnym osobom onegoż arbitrio et libertati subiicio, aby przecie te, które w nim specificantur osoby od ubogiey moiey legacyey odsądzone

nie były upraszam, y cały ten testament, lubo raptim dla słabego barzo zdrowia pisany, tudziesz y ten pośledniejszy przy lepszym, ale iuż coraz ku zgonu skłaniającym się zdorowiu podpisem ręki mey stwierdzam y zmacniam, protestuiąc się przed panem Bogiem, iż ten testament dla tego czynię, aby summa po mnie pozostała nie komu innemu, tylo zakonowi świętemu y mieyscom świętym wyżey specifikowanym dostała się. Wczym aby imci pan szwagier móy nie trudnił, na duszę swoią ciężaru nie zabierał, a duszom dobrodzieiów rodziców moich y moiey bez krewnych ofiar nie wymował, in contraventionem temu memu testamentowi surowość dekretu Boskiego zakładaiąc, upraszam. Który to ostatniey woli moiey testament, świadectwem podpisów rąk ichmościów oyców zakonu mego kapłanów, ostatnią mnie grzesznemu czyniących przysługę, przy moim podpisie stwierdzam y roboruię. Pisan w Uszaczu, dnia 8 Oktobra, anno 1702.

Apud testamentum quod sequuntur subscriptiones tales: Xiądz Alexander Borysowicz, o. s. B. m. s. U. Że taka była wola imci xiędza Alexandra Borysowicza, z. ś. B. w. starszego Uszackiego, przy bytności nas onegoż disponuiących, podpisami rąk naszych świadczemy: Leon Łukasz Kiszka, z. ś. B. w. sekretarz, starszy Połocki mp.—Xiądz Michał Grotuz, z. ś. B. w. wikary Uszacki.—Xiądz Jnocenty Stefanowicz z. ś. B. w. Xiądz Teophil Sidorkowicz, z. ś. B. w.

Quod quidem testamentum, modo praemisso oblatum, ad acta consistorii episcopalis Vilnensis datum, ac per exprompttum parti petenti extraditum.

1713 г. Сентября 10 дня.

Изъ книги № 5356, за 1711—1721 г., л. 54.

178. Духовное завѣщаніе Виленскаго мѣщанина Василія Омельяновича.

Виленскій мѣщанинъ Василій Омельяновичъ, чувствуя приближеніе смерти, настоящимъ духовнымъ завѣщаніемъ выражаетъ свою послѣднюю волю въ слѣдующихъ положеніяхъ: 1) относительно насильственно навязанной ему опеки надъ дѣлами покойнаго Суфроновича онъ сознается, что кромѣ многочисленныхъ хлопотъ и значительныхъ издержекъ, онъ ничѣмъ не воспользовался изъ имущества покойнаго; всѣ документы, имѣвшіеся у него, передалъ наслѣдникамъ; 2) тѣло свое онъ завѣщаетъ похоронить въ Виленскомъ Св.-Духовскомъ монастырѣ и отпѣваніе совершать по священическому чину; 3) на дѣла религіи и христіанской любви отказываетъ 1,210 злотыхъ; 4) остальное свое имущество распредѣляетъ между наслѣдниками согласно магдебургскому праву.

Judicium opportunum et criminale feria tertia ante festum omnium sanctorum die trigesima prima mensis Octobris per generosum dominum Jacobum Wargałowski Ste-

fanowicz, advocatum Vilnensem et per nobiles dominos scabinos Vilnenses est bannitum anno Domini millesimo septingentesimo decimo tertio.

Coram nobili iudicio advocatiali et scabinali Vilnensi comparens personaliter nobilis dominus Michael Omelanowicz—secretarides sacrae regiae maiestatis, nomine suo, uti legitimus haeres et successor, petiit ad iudicium scabinale Vilnense actaque eiusdem stante vita sua oblatum, per pie defunctum nobilem dominum Basilium Pustuński Omelanowicz—secretarium sacrae regiae maiestatis, sigilloque eiusdem proprio obsigillatum iudicialiter aperiri, publice legi, ac post publicationem eiusmodi testamenti praenominatum testamentum, ut propria eius manu ac dominorum sigillatorum sub scriptum, per sententiam approbari et per depromptum ex actis eiusdem nobilis iudicii advocatialis et scabinalis Vilnensis, una cum ipso originali extradi in terore sepuenti:

W imie Oyca y Syna y Ducha świętego. Ja Bazili Omelanowicz, wiedząc to dobrze, iż każdy żyiący człowiek śmiertelnym terminem życie swoie konkludować musi y wszystkich ludzi, lub krótkie, lub długie lata ostatnim śmiertelności terminuią się końcem, na który y ia z powinną chrześciańską zapatruiąc się uwagą, osobliwie gdy mi pozwolono od Boga w przedłużonym do starości wieku moim podeszłe lata moie y teraznieysza dopuszczona na mię z woli Bożey choroba ultimam necessitatem śmierci przed oczyma stanowi, a nie maiąc pewności czasu naypewnieyszey śmierci, wcześnie według dawnych zamysłów moich na umyśle zdrowym bedąc, lubo na ciele boleściami zdebilitowany, o słusznym rozporządzeniu fortuny, mi od Boga daney, y o wszytkich interesów moich skuteczney wiadomości, pozostałych successorów moich chcąc upewnić y uwiadomić, takową woli moiey y dawnych intencyi moich testamentową czynię expręssyę. Wprzódy nieśmiertelną duszę moią nieśmiertelnemu Bogu, w Tróycy świętey iedynemu oddaię y poruczam, maiąc ufność w miłosierdziu Bożym, iż przez łaskę swoią y wiarę świętą, w którey bez żadnego sprzeciwieństwa, według nauki Chrystusowey y doktorów ss. greckich, być do ostatniego tchu y w oney umierać chcę y pragnę, onę zbawi y do szczęśliwey przymie wieczności. Smiertelne żaś ciało ziemi zostawuiąc, onemu do pogrzebu naznaczam mieysce w cerkwi s. Ducha, w sklepie Łunkowiczowskim, przy żenie moiey pierwszey, gdzie ieżelibym dla skąpości mieysca pomieścić się niemógl, tedy w sklepie Dorofiewiczowskim, który dziad móy imć pan Wasil Dorofiewicz kazał wymurować y nam successorom swoim iure successionis do wolney dispoziciey zostawił. Po dokończonym zaś życiu moim ażeby iakowa trudność nie urosła z okazyi opieki mianey ode mnie po śmierci imć pana Jana Sufronowicza—sekretarza iego królewskiey mości, iako w sprawie wiadomey, to moie prawdziwe y sprawiedliwe zostawuię zeznanie y ostatnią testamentową uczynił dysposycią mnie niechcącego y odpraszaiącego się z imć panem z Woysztof Zaleskim, podczaszym Rzeczyckim, za wspól-opiekuna testamentem naznaczył, w czym ia, widząc siebie być gravatum, a nie chcąc wcale opieki pomienioney przymować, o to przed urzędem woytowskim Wileńskim manifestacią moią solennissime zaniosłem y uczyniłem. Lecz po smierci imci panaSufronowicza, za przynagleniem y gwałtownemi perswazyami iaśnie wielmożnego imć pana Michała Paca—woiewody Wileńskiego, hetmana wielkiego wielkiego xięztwa Litewskiego, iako protektora

pozostałego successora y fortuny imć pana Sufronowicza w testamencie wyrażonego, maiąc różne odpowiedzi na siebie od iaśnie wielmożnego imć pana woiewody Wileńskiego, dla nieprzymowania opieki, onę nolens volens, wespoł z imć panem Zaleskim przyiąć musiałem. Po przyięciu której opieki nic więcey nad inwentarz dóbr y papierów pozostałych po imć panu Sufronowiczu do dispoziciey opiekunskiey spólnie z imć panem Zaleskim nie zabierałem, ani o innych żadnych dobrach, oprócz w inwentarzu specifikowanych, nie wiedziałem, korzyści y pożytku z nich żadnego nie miałem, ale siła pracy, turbacyi y kosztów poniosłem, kiedy prawuiąc się z różnemi do tey sukcesssiey interessantami, maiąc prawo o długi y różne kontrakta zeszłego imci pana Sufronowicza z różnemi magnatami y urzędnikami wielkiego xięstwa Litewskiego, dochodząc per strepitum iuris niesłusznie zabraney od różnych panów imci pana Sufronowica fortuny, uwalniaiąc się od niesłuszney wexy, przez prawne obrony od różnych pretensyi niesłusznych pro victu et amictu pozostałego successora, pro expensis pogrzebu, na wypłacenie długów niektórych od imci pana Sufronowicza winnych, y na inne różne w tey opiece expensa, gdy pieniędzy z fortuny imć pana Sufronowicza niestawało, swoich własnych dołożyć musiałem y dołożyłem, których to expens, prąwdziwy y sprawiedliwy, iako też na te expensa niektórych percept takowyż regestr sumnieniem to moim stwierdzaiąc w niczym niewątpliwy zostawuię. Z tych zaś reiestrów uczynioney kombinaciey, oprócz pieniędzy perceptowych moich własnych wydanych pieniędzy, quantitas summy trzy tysiące dziewięćset trzynaście złotych y groszy trzy bez żadney suspiciey y falsifikaciey iest specifikowana y wyrażona. Na odyskanie onych salvum ius successorom moim zostawuię, oprócz zaś tey summy wyrażoney y wydatków w regestrze moim specifikowanych, osobliwie na prawo z imć xiężą iezuitami, znowu potym fortunę moią własną wydawałem kiedy imci xięża iezuici niechcąc sprawować się w sądach świeckich zadali inhibitią konsystorszką de non evocatione ichmościom extra forum spirituale sub vadio summy niemaley założoney y pod karaniem klątwy kościelney y w tymże subselium konsistorskim po długich transakcyach prawnych ultimae sententiae na nas opiekunów takowy otrzymali dekret: Ażeby imć xięży iezuitom wszytka opieka po imści panu Sufronowiczu, od nas miana, była cum debita calculatione tutelae zdana y fortuna Sufronowiczowska onym oddana, Za którym iuż zaszłym dekretem, nie mogąc iuż więcey z imć xiężą iezuitami procedować, onych w roku 1705 godzić musiałem y własną fortuną moią uspokoiłem, chcąc tylko dla naturalnych pozostałych ichmościów panów successorów będące u mnie różne papiery, w których wszytka fortuna zawierała się imć pana Sufronowicza, iakim kolwiek sposobem zachować. Na to tedy uspokoienie imć xięży iezuitom com dał y wielem pieniędzy moich własnych in parata summa wyliczyłem, sami imć panowie successorowie od imć xięży iezuitów dowiedzą się. Na ichmościów panów patronów zaś do tey sprawy, y na inne expensa prawne wydałem osobliwie tymfów trzysta, w czym wszytkim successorowi memu bez wątpliwości intaminatam zostawuię conscienciam. A żeby także z okaziey podatku czopowego, który imć pan Sufronowicz za życia swego pewnym kontraktem od iaśnie wielmożnego imć pan- Michała Paca, woiewody Wileńskiego, hetmana wielkiego wielkiego xięstwa Litew-

skiego, trzymał, trudności y wątpliwości iakiey nie było, takową czynię wiadomość: Iż po śmierći imć pana Sufronowicza pisarze y celnicy czopowego żadnych pieniędzy do nas opiekunów nie wnosili, ale w stanciey ichmość panów Górskiego y Ostrowskiego wszytkie prowenta czopowe odbieraiąc, iako kontrawencią y kommissyą, na to od iaśnie wielmożnego imć pana woiewody Wileńskiego maiącym, ichmościom pieniądze wybrane od solidum każdego tygodnia oddawać musieli, a to dla tego, iż imć pan Sufronowicz, według kontraktu swego za podatek czopowy iaśnie wielmożnemu imć panu woiewodzie Wileńskiemu nie zadość był uczynił, y zostawszy winnym za tęż czopową summę pewną z tym się światem pożegnał. Gdy zaś ichmość panowie Górski y Ostrowski przy dokończeniu raty pieniądze kwartałowe, z podatku czopowego wydane, odebrali, nam opiekunom dla wszelakiey wiadomości kwit tamtey racie służący dali, a sami znowu na drugą ratę, każąc pisarzom czopowe odbierać, pilno tych prowentów czopowych przestrzegali. Co zaś osobliwie od woiewodztwa pieniędzy czopowych do mnie importowano, perceptę onych wszytkich w regestra wpisałem; a że mała była quantitas, to wszytko na expensa Sufronowiczowskie według regestrów moich expendowałem. Interim gdy imć pan woiewoda Wileński fatis cessit, po śmierci iego iaśnie wielmożny imć pan Sapieha—podskarbi wielkiego xięstwa Litewskiego, administracią czopowego do swoiey odebrał dispoziciey, y wszytkie regestra, tak perceptowy, iako retentowy do siebie zabrać rozkazał, u którego gdy imć pan Wowrzecki — sędzia Brasławski, imć pan Szyszkowski — Połocki, imć pan Hurko — podsędek Witebski, iako do successiey imć pana Sufronowicza interesuiący się, nie poiednokrotnie upominali się, ażeby według kontraktu imć pana Sufronowicza do czasu należytego czopowe trzymać pozwolił, nic efficere nie mogli. Ratione zaś Dombrowlan tąż samą moią testamentową oznaymuię rekognicią, iż po śmierci imć pana Sufronowicza sam tylko imć pan Zaleski, iako pierwszy opiekun, ex munere tutelae zaiechawszy pomienioną maiętność, wszelakie z oney percepty y pożytki odbierał, ia zaś do tey maiętności nigdym się nie interesował, y o żadnych z niey pożytkach nie wiedziałem, z których ieżeli były y iakie były pożytki, imć panu Zaleskiemu y successorm imści incumbit calculatio. Także ieżeliby iakich dobr albo papierów według inwentarza nie stawało, to wszytko u imci pana Zaleskiego, iako pierwszego opiekuna, wolny rząd nad fortuną imć pana Sufronowicza maiącego, zaległo y zostało. Co pozostały syn imć pana Zaleskiego, podczaszego, imć xiądz teraznieyszy proboszcz Trabski Zaleski zeznaniem swoim utwierdzaiąc, w roku 1713 przed ichmość panami successorami imć pana Sufronowicza zgromadzonemi do Wilna, zeznał y opowiedział donosząc ichmościom, iż siła spraw, papierów, obligów, służących imści panu Sufronowiczowi, po śmierci imść pana Zaleskiego — oyca imcinego zostało, miedzy któremi papierami ponieważ kwitacya iaśnie oświeconey xiężney ieymości Radziwiłowey, podkanclerzyney wielkiego xięstwa Litewskiego, za oddanie blankiety imści panu Sufronowiczowi za życia od iaśnie oświeconego xięcia imści niegdyś dawane y konfidowane, miedzy papierami u mnie byłemi nieznayduie się, tam pewnie znaydować się musi. Ja zaś to wszystko szczyrze y sprawiedliwie wyraziwszy pod sumieniem tą moią ostatnią zeznawam recognitią, iż żadnych dobr imści pana Sufronowicza nie

utaiłem, na swóy pożytek z naymnieyszą krzywdą ichmościów panów successorów nie obróciłem, ale w całości one wszytkie, które przy mnie były, dochowałem. — Jakoż w roku 1706 ichmość panowie successorowie świętey pamięci imci pana Sufronowicza, iako to: ieymość pani Wawrzecka, sędzina Brasławska, ieymość p. Szyszcina, woyska Połocka, przez ichmościów panów Wawrzeckiego, podstolego Brasławskiego, Szyszkę, pisarza teraznieyszego trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego, synów swoich, odbieraiąc opiekę za konsensem sobie danym od wszytkich consuccessorów papiery y różne sprawy pilno zrewidowawszy, ode mnie w całości odebrali y one w skrzyniach pod swoiemi pieczęciami y zamknięciem, odebrawszy odemnie rząd y władzę opiekuńską, które pod temiż pieczęciami także w roku 1713 in toto znalazszy też same sprawy przezierali y sobie potrzebne wybierali, przyczym też była w tenczas obecna ieymość pani Silicka, sędzina grodzka Połocka. A po takowym spraw pomienionych zrewidowaniu, znowu one zapieczętowawszy, w kamienicy moiey zostawili, oprócz tylko imć pan Wawrzecki, krayczy Brasławski, odłożone niektóre sprawy z imć panem Szyszką, ososobliwie u mnie bez swoiey pieczęci deponował. Także regestra czopowego, w pierwszym roku za życia imci pana Sufronowicza wybieranego, y regestra kupieckie imci pana Jakuba Sufronowicza z przepomnienia u mnie zostali, których wolne zawżdy ichmościom panom successorom odebranie. Potym y takowym wyrażeniu okoliczności niektórych, do tey opieki wyżey wyrażoney należących, fortuny moiey, od Boga mi daney, takową czynię dispozitią y onę ostatnią testamentową wolą moią utwierdziam. A naprzód Bogu moiemu, od którego miałem y mam wszytko, naypokornieysze za iego łaskawą providentią czyniąc dzięki, lubo szczupłą moią ofiaruię przysługę. Na pogrzeb, który xięskim zwyczaiem ma być odprawiony, przy naywiększym za duszę moią nabożeństwie, złotych sto kopieykami; także na sorokoust złotych sto naznaczam y leguię wielebnym oycom bazilianom, przy cerkwi świętego Ducha zostaiącym, także tym że oycom złotych trzysta kopieykami zapisuię, ażeby imię moie do regestru swoiego wpisali et perpetuis temporibus ażeby kożdego poniedziałku u ołtarza wielkiego na echtenii na służbie Bożey za duszę moią p. Boga prosząc, imię moie według zwyczaiu cerkiewnego przypominali. Na erectią ołtarza wielkiego radbym więcey legować, ale że fortuna przez wielkie kontrybucye wydane, osobliwie na Szwedów na trzydzieście tysięcy spendowanych, y przez inne przypadki znacznie umnieyszyła się, naznaczam złotych pi kopieykami y do dyspozyciey bractwu stonosnemu oddaię, daiąc w tym wolność imć panom braci, albo na ołtarz obrócić, albo też, ieżeli rzecz potrzebnieysza y słusznieysza być się zdała, tey summki moiey legowaney zażyć na wylanie dzwonu. Bractwu młodzieńczemu, pod tytułem świętego Jana ewangelisty będącemu, zapisuię złotych sto kopieykami; także bractwu ichmć panów studentów złotych sto, prosząc ichmościów, ażeby w modlitwach swoich duszy moiey nie przepominali y w regestra swoie brackie imię moie wpisali. Bractwu miłosiernemu złotych trzydzieście; do szpitala, przy cerkwi świętego Ducha złotych trzydzieście; do szpitala przy cerkwi świętey Tróycy unickiey złotych dwadzieścia; do szpitala przy kościele rzymskim ś. Tróycy złotych dwadzieście; na ubogich różnych, komu się będzie zdało, dać złotych pięćdziesiąt. Siestrze moiey, ieymości paniey Filmono-

wiczowey złotych trzydzieście naznaczam y zapisuię. Tę tedy moią legacyiną za duszę moią wyraziwszy dispozicyą, teraz naymilszey żenie moiey, synowi y wnuczce moiey, tak według woli moiey rozporządzoną od Boga mi daną zostawuię fortunę: cztyry tysiące tymfów, w gotowey summie będące, tak dzielę, dwa tysiące tymfów synowi memu miłemu Michałowi Omelanowiczowi naznaczam, dwa tysiące tymfów, drugie naymilszey żenie moiey ieymci pani Theresie Karasiownie Omelanowiczowey ofiaruię y zapisnię, dziękuiąc iey za wszytkie świadczone w pożyciu naszym małżeńskie affekta y w teraznieyszey chorobie moiey podięte dla mię prace y turbacie z widomym zdrowia swego uszczerbkiem. Oprócz zaś tego wszytkę fortunę moią, to iest, u różnych dłużników moich zakreditowane towary, pieniędze należące, według regestrów moich, co też za sól y towary niektóre, ieszcze nieprzedane w domu będące, także pieniędzy zbierze się, y ieżeli z teraznieyszych towarów moich, posłanych do Królewca, po wypłaconych kredytach co będzie zbywało, to wszytko, zniosszy y zebrawszy ad computum, tak między sobą podzielą małżonka moia miła y z synem moim ad proportionem: na przykład, ex massa fortuny moiey, złotych trzysta małżonka moia ma mieć y odebrać złotych sto, synowi memu ma się dostać złotych dwieście, tym tedy sposobem cokolwiek będzie substantiey moiey onę naymilsza żona z synem moim między sobą podzieliwszy, bez żadney przeszkody y turbacyi, według tey ostatniey woli moiey, będą posessorami. Wnuczce moiey pannie Annie Stefanowiczownie zapisuię kopieykami złotych dwa tysiące. Supelectilem także domu moiego, tak rozporządzam: śrebro pierwiey, które iest w depozicie w Królewcu, dwanaście łyżek śrebrnych, konew śrebrna, szostakami sadzona, tu w Wilnie będąca, także konew od pana Buchnera kupioną, wybiiana pozłocista, suknie moie wszytkie, strzelbę y szablę synowi memu milemu zapisuię. Żenie moiey naymilszey z śrebra mego własnego naznaczam za upominek flaszę pozłocistą wewnątrz y zwierzchu. Wnuczce moiey Annie Stefanowiczownie lub ma się dostać konew śrebrna, którą dałem był matce iey y teraz to iest w całości, — z mego iednak affektu daruię y leguię iey puchar staroświecki pozłocisty. Inna zaś wszelaka mnieysza argenteria ma się dostać synowi memu. Trzy sznury pereł zostawuię w tym do woli syna mego, ieżeli by chciał dwa sznury wnuczce moiey oddać, a sam iednym się kontentować, niech tak czyni; gdyby zaś dwuch sznurów pereł sobie pretendował, powinien będzie ieden sznur wnuczce moiey oddać. W Królewcu, w skrzynecce moiey, pięćdziesiąt albo sześćdziesiąt ieszcze nowych złotych, czego iest dokumentem regestr móy tamże będący; z tych czerwonych złotych dwadzieścia na manelę przyszłey żenie syna mego naznaczam. *Osiadłości moie te są tylko*: *kamienica y sad*, w pewnym ograniczeniu na Rosie będący, te osiadłości na imie moie y za moie własne pieniędze kupione są, połowa ich synowi memu, drugiey zaś połowy część małżonce moiey, część wnuczce moiey ma należeć. Gospodarstwo domowe: kocieł wielki y mały przy kamienicy maią zostawać, cynę, panewki moie, odebrawszy swoie, miła małżonka moia zostawi y odda synowi memu y wnuczce moiey. Sama zaś z niemi póki zechce communem do gospodarstwa będzie miała usum, którey affektowi iako ku sobie doświadczonemu, tak też syna moiego y wnuczkę moią zalecam y poruczam; iakoż y Michałowi memu synowi, ieżeli iest wola Boża, życzę y błogosławię

żenić się z pasierbicą moią panną Klarą Sokołowską, ażeby przeto bardziey był obligowany do uszanowania małżonki moiey, a teraznieyszey matki swoiey. Zastawa, to iest, fanty pewne, od imci pana Kurcza zostawione, iuż od lat dwudziestu (expresse dwadzieścia), przez które lata niemała narosła kwota, rozumiem że iuż nie będą okupione. Jeżeli tedy nie okupią, część iedną tey zastawy małżonce moiey, część synowi memu drugą, część trzecią wnuczce moiey zapisuię; te zaś częsci maią być sobie równe. Z okazyi teyże zastawy to sobie y successorom moim testamentową moią caveo recognitią, iż lubo pismo zastawne na te fanty wziąłem od imci pana Kurcza na imie brackie, uczyniłem to tylko dla prętszego odyskania pożyczonych na ten zastaw pieniędzy. Pieniądze zaś moie własne, a nie brackie, imci panu Kurczowi dałem y wyliczyłem, iakoż bractwo nie ma tego w żadnych regestrach swoich, ani żadnego niema dokumentu, ażeby miały być dawane pieniądze brackie, na ten zastaw. Dalszym także przyiacielom moim według możności swoiey chcąc ostatnią affektu moiego świadczyć uczynność, siestrzenicy moiey miłey naywiększych łask od Boga życząc; ieymości pannie Olesiewiczównie, lubo dałem niedawno przed wyiazdem iey do Mińska złotych sto, teraz zaś upominek ofiaruię złotych sto pięćdziesiąt kopieykami, także Andrzeiowi Olesiewiczowi zapisuię złotych pięćdziesiąt. Po takim zozporządzeniu fortuny moiey wyrażam także długi ode mnie różnym kreditorom moim winne: W Królewcu dawnieyszego długu zostaię winnym różnym tam ludziom pruską monetą tysiąc siedmset złotych; ieymci pani Wittowey teraznieyszey wiosny zostałem winien do przyszłey wiosny pruską monetą trzy tysiące ośmset złotych; także do terminu pomienionego imci panu Kinkielowi pruską monetą sześćset dziewiędziesiąt sześć złotych; panu Olszewskiemu pruską monetą sześćdziesiąt ośm: te maią być zapłacone, osobliwie teraz w iesieni. Dawnieyszego długu wyżey wyrażonego tysiąc siedmset złotych ma być uczyniona satisfakcya. Posłałem do Królewca teraznieyszym iesiennym spławem y kazałem z tego ten dług namieniony wypłacić. Pieńki buntów dwadzieścia dwa, wagi Wileńskiey kamieni tysiąc pięćset czterdzieście, beczek konopi dziesięć, beczek siemienia lnianego trzysta dziesięć, ieden numero 310 techerów rogoż. Tu zaś w Litwie od imci pana Samuela Kaliskiego wziołem był na handel rozumieiąc, że pieńki będzie dostatkiem, sto ośmdziesiąt dziewięć talarów, kopieykami sześćset dwadzieścia; te pieniądze nie są ruchane y do handlu moiego onych nie zażywałem, rozumiem, że imć kwoty postanowioney nie zechce pretendować. Długów mi od różnych ludzi winnych tu nie wyrażam, ale są wszytkie w regestrach moich należycie y sprawiedliwie wypisane y wyrażone. Oblig imć pannom Bosym dany ode mnie y żony moiey na tysiąc tymfów pożyczony nie ma odprawować furtuny moiey, to te pieniądze na potrzebę swoią obróciła małżonka moia y sama one oddać obligowała się. Osobliwie zaś ode mnie co iest winno pannom Bosym w regestrach moich znaydzie się. Wicina moia iedna ma należeć synowi memu, drugą po połowie małżonce moiey z wnuczką moią zapisuię. Wnuczce zaś moiey za opiekuna syna mego, iako naturalnego, imci pana Osipowicza zaś iako testamentowego chcę mieć y naznaczam. To iuż wyraziwszy, ażebym we wszytkich życia mego tranzakcyach bez naymnieyszey u ludzi po śmierci moiey zostawał suspiciey, o zawiadowaniu pieniędzy brackich, które spólnie

miałem z imci panem Sawiczem, to pro rato et firmo zostawuię: iż przyczyniwszy kwoty piętnaście tysięcy tynfów, bez żadney krzywdy brackiey, iako naylepsze staranie o tey summie brackiey miałem, pieniędzy zaś tych nigdy w domu moim nie miałem, ale zawżdy z skarbu brackiego pieniądze wydawałem y zastawy tam deponowałem, kwitacye dane od całego bractwa duchownego y świeckiego mam cztyry dane, czwarta z nich po pożarze y zabraniu zastaw niektórych od Szwedów cum pleno iure quietationis iest dana. Reszta zaś tych zastaw była wprzódy u oyca Theofana Iwanowicza, potym u oyca Szwabowskiego namiestnika, po powietrzu gdy zaś obiął starszeństwo teraznieyszy imć ociec starszy, była rewizya przy bytności ichmościów pana Łunkiewicza, Dorofiewicza, Paszkiewicza, Juchnowicza y innych niektórych tych zastaw y one w całości były zostawione y znalezione. To wyraziwszy y ostatnią dispositią woli moiey uczyniwszy, pasierbicom moim miłym na memoriał wiecznego affektu z czerwonych złotych w Królewcu będących zapisuię: ieymość paniey Osipowiczowey pięć czerwonych złotych, ieymości paniey Morozowey trzy czerwone złote, pannie Klarze dwa czerwone złote, wnuczce moiey dwa czerwone złote, resztę tych czerwonych złotych w równy dział małżonce moiey z synem moim na pamiątkę oddaię y zapisuię. Jaśnie wielmożnemu nayprzewielebnieyszemu imci xiędzu biskupowi Wileńskiemu, dobrodzieiowi y protektorowi memu osobliwemu, za pańskie łaski nie chcąc bez wdzięczności, umierać naypokornieysze odaię y zapisuię dzięki y iego protekcyey nałżonkę moię y successorów moich poruczam. Powinny także honor ostatniey weneratiey moiey iaśnie wielmożnemu imci xiędzu biskupowi Nikopolitańskiemu, dobrodzeieiowi memu, zostawuię. A teraz to com, wyrazil, podpisem ręki moiey y ichmościów panów pieczętarzów, ode mnie uproszonych, utwierdzam y umacniam. Podpisany ode mnie roku tysiąc siedmsetnego trzynastego, Septembra 10 dnia, w Wilnie.

Apud quod testamentum sequitur subscriptio talis: Do tey moiey dispositiey y ostatniey woli, przy mnie sprawioney, aby było to firmum, podpisuię się: Bazyli Omelanowicz, sekretarz iego królewskiey mości. Subscriptiones vero nobilium dominorum sigillatorum tales: Ustnie y oczewisto proszony od imci p. Bazylego Omelianowicza, sekretarza iego królewskiey mości, do tego testamentu, Andrzey Osipowicz, burmistrz Wileński, manu propria. Ustnie y oczewisto proszony od imci p. Bazylego Omelianowicza, sekretarza iego królewskiey mości, do tego testamentu iako pieczętarz podpisuię się: Mikołay Kazimierz Rzeczowski, burmistrz Wileński. Ustnie y oczewiście proszony od wyżmianowaney osoby do tego testamentu podług prawa podpisuię się: Konstanty Paweł Ma celewicz, rayca y pisarz Ł. W. manu propria. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz według prawa podpisuię się: Józef Osipowicz s. r. c. w.

Quod testamentum publice lectum nobile iudicium advocatiale et scabinale Vilnense in omnibus punctis, clausulis, articulis conditionibus ac paragraphis, intro contentis, post resigilationem per sententiam suam approbat et ad acta eiusdem iudicii scabinalis Vilnensis tempore iudiciorum suscipi concessit, parti vero affectanti per depromptum una cum ipso originali extradi sua mediante sententia iniunxit. Quod est actis praesentibus consignatum.

1734 г. Марта 10 дня.

Изъ книги № 5357, за 1724—1735 г., л. 799—802.

179. Духовное завѣщаніе Виленскаго купца Николая Грековича.

Виленскій мѣщанинъ Николай Грековичъ родомъ изъ Черноводъ, чувствуя приближеніе смерти, дѣлаетъ слѣдующее завѣщаніе: тѣло его похоронить въ Виленскомъ Св.-Духовскомъ монастырѣ; на похороны и поминъ души отказываетъ 200 червоныхъ злотыхъ; имущество свое распредѣляетъ между родственниками; а большую часть своего имущества—какъ-то: каменный домъ, капиталы и значительные запасы вина отказываетъ своей женѣ.

Feria quarta die cinerum, mensis vero Martii decima, anno Domini millesimo septingentesimo trigesimo quarto.

Ad instantiam generosi domini Michaelis Kossobucki—praeconsulis Vilnen., nomine spectabilis domini Nicolai Grekowski,—vinopolae, civis Vilnensis, aegre decumbentis, petentis ad lapideam suam, sub iurisdictione sacrae regiae maiestatis hic Vilnae in platea magna, non procul a porta Ostrensi, ex opposito ecclesiae admodum reverendorum in Christo patrum carmelitarum discalceatorum conventus Vilnensis situatam et iacentem, nobilis dominus Bernardus Loretti,—consul Vilnensis, a magnifico ac generoso domino Alexandro Wargałowski Stefanowicz—advocato Vilnensi, pro ultima voluntate et dispositione a praedicto spectabili domino Nicolao Grekowski recipienda, una mecum notario utriusque iudicii ordinario, infra subscripto, deputatus descendit, ubi supra dictus spectabilis dominus Nicolaus Grekowski, repertus est in lecto aegritudinis iacens, qui coram praefato nobili domino consule et coram praefato nobili domino consule et coram me, notario, licet sit corpore debilis, ac infirmus, sed sanus tamen mente et compos rationis per totum existens, non compulsus, nec coactus, neque devia aliqua persvasione, aut consilio inductus, sed deliberato animo ac sonora voce palam libere, ultra ac benevole disertisque verbis in praesentia praememorati sui soceri generosi domini Michaelis Kossobucki — proconsulis Vilnensis, his formalibus recognovit: Jż testator sławetny pan Mikołay Grekowski, polecaiąc się Bogu stwórcy swemu wszechmogącemu y iego miłosierdziu duszę swoią oddaiąc, ku pogrzebowi ciała swoiego w cerkwi świętego Ducha ritus roxolani naznaczył y podług obrządku cerkiewnego pogrześć upraszał, a na pogrzebowe expensa czerwonych złotych sto wielebnym oycom bazylianom, przy teyże cerkwi świętego Ducha w Wilnie rezydującym, zapisał y legował, obliguiąc onych, aby przez całe służby Boże, także sorokousty, panichidy odprawowane były, iako y innemi modlitwami swemi za duszę iego nieprzestaiąc pana Boga prosili, a tym barziey aby pamiętnieysi y ochot-

nieysi do modlitw byli y duszę iego onemi ratowali, dwugie sto czerwonych złotych na restauracyą dachu, abo pokrycie cerkwie świętego Ducha legował. Wielebnemu zaś oycu Pawłowi Grekowskiemu,—protopopie, bratu swemu, w Grecyey, w mieście Czerwona Woda nazwanym, mieszkaiącemu, aby był pamiętnym na duszę testatora, złotych ośmset dać miłą małżonkę swoią obligował. Tudziesz wyraził y zeznał tenże pan Mikołay Grekowski, iż które dobra, po zeszłych rodzicach iego pozostałe, także w Grecyey, w pomienionym mieście Czerwona Woda nazwanym, nayduiące się, a na testatora prawem naturalnym y sukcessyinym należące y są wydzielone, tych wszytkich, iako się dawniey raz na zawsze zrzekł y ustąpił siestrze swoiey paniey Joannie Grekowskiey, pozostałey wdowie y dzieciom oney, oddalaiąc wszytkich krewnych bliskich y dalekich, darował y wieczną aktorką y posessorką uczynił. A nadto ieszcze z wrodzoney miłości swoiey y braterskiego affektu swego, ku teyże siestrze paniey Joannie Grekowskiey oświadczonego, pociągaiąc oną do tey obligacyi, aby z dziećmi swemi pamiętną była na duszę iego tysiąc dwieście złotych polskich zapisał y darował. Maiąc też wzgląd y na siestrzenicę miłey małżonki swoiey, iako to pannę Appollonią Bunczewiczowną, która się przy opatrzności Boskiey z dzieciństwa w domu panów Grekowskich, małżonków, wyedukowała, a w poślednieyszym czasie w opiekę onych po śmierci rodziców swoich, spólnie z drugiemi siostrami Anną yAgatą Buncewiczownami, in minorennitate będącymi, dostała, tey tedy pannie Apolloniey Buncewiczowney z osobliwego respektu swego złotych polskich dwa tysiące zapisał. Drugie zaś siostry oney wyż pomienione, którym życząc nad wszytkie skarby błogosławieństwo Boskie y sam żegnaiąc y błogosławiąc ie dobremu affektowi y respektowi małżonki swoiey polecił. Nie przepominaiąc też wielebną pannę Alexandrę Łunkiewiczownę—czernicę, alias mniszkę zakonnicę, przy cerkwi ruskiey świętego Ducha w Wilnie rezyduiącey, którey złotych dwieście, a drugiey siestrze oney pannie Zofiey Łunkiewiczownie złotych sto pięćdziesiąt z dobrego affektu y miłości ku temu domowi zapisał. Theodorowi zaś Łunkiewiczowi po wyterminowaniu lat, za wysługi iego, dwie pary sukien wyprawnych, iako to: ieden kuntusz francuskiego sukna, a żupan kitayczany; drugą zaś parę, kuntusz falendyszowy y żupan kitaiowy, ze wszytkiemi potrzebami, iak zwyczay iest y deklaracya przy zmowieniu dać była testatora, który z osobliwego affektu y łaski swey, ku imieniowi Łunkiewiczowskiemu świadczoney, złotych sto gotowemi, aby wypłacono y oddano wszytko podług tey dyspozycyi iego było, miłą małżonkę swoią obligował. Woytkowi Szaraczkowi, z granicy Węgierskiey będącemu, to iest z Dukli, od niemałego czasu z dziecinnych lat wychowanemu, który lubo się na ten respekt, wiele szkod czyniąc y częstą swawolą swoią uprzykrzaiąc, nie zasłużył, aby był godzien iakiey pochowały y nagrody, iednakże, daruiąc mu wszytkie urazy swoie y krzywdy, z miłosierdzia tylko złotych ośmdziesiąt, do tego para sukien, kuntusz falendyszowy y żupan kitaiowy z potrzebami, pas, czapkę, ubiory y boty dać kazał. Drugą zaś czeladź miła małżonka, iako gospodyni y pani, według zasług y z zmowy onych, będzie wiedziała iak kontentować y podług woli y upodobania swego trzymać y chować. Samey też miłey małżonce swoiey ieymość paniey Appolloniey z Kossobuckich

Mikołaiewey Grekowskiey, za doznane y świadczone życzliwe w życiu affekta y uszanowanie, wzaiemną tedy miłością y wzdzięcznością nagradzaiąc, z daney swey woli y miłości małżeńskiey, wszytkie dobra od mała do wiela nayduiące się, iako to, leżące: kamienicę spólnie z tą z miłą małżonką murowaną y nabytą; ruchome iakie są, należy się y nazwać się mogą summy pieniężne, w gotywiznie wiele się znayduią y znaleść się mogą, także u kredytorów za obligami, cerografami, kartami, regestrami y innemi dokumentami gdzie y u kogo kolwiek będące; tudziesz złoto, śrebro, perły, kleynoty, pierścienie, fanty, konie, wozy, cynę, miedź, mosiądz, kotły, zelaza naczynia domowe, oraz y wina, tak w kamienicy własney, iako w sklepie pod kamienicą iezuicką ś. Jana collegium akademickiego Wileńskiego będące, a osobliwie wina beczek dwadzieście w Grodnie, także u ichmościów xięży iezuitów złożone, miłey małżonce swoiey bez żadney excepcyi y owszem oddalaiąc od tego wszytkiego wszytkich bliskich krewnych y powinnych swoich, pogotowiu obcych ludzi, aby żaden przystępu y prawa wieczniemi czasy do dóbr pomienionych nie miał, tym urzędowym testamentem ostatniey woli swoiey chcąc y waruiąc zapisał y w dyspozycyą oney wolną y wieczną oddał, z tą expressyą, aby taż miła małżonka testamentnika od mieysca wyż specyfikowanego wina, w Grodnie u ichmościów xięży iezuitów złożonego, onych uspokoiła. Dług zaś od pana Jordana w Grodnie mieszkaiącego, za kartą iego daną na tynfów cztyrysta należący, teyże małżonce swey darowawszy y zapisawszy pozyskać obligował. Wyraził też y to: że za wina dla wielmożnego imć pana Horaina—podwoiewodzego Wileńskiego, różnemi czasy nabrane, według kartek imć pana Jelca, a zapłacenie y satysfakcyą onego ma się żona iako swey własności upomnieć y upraszać. Zlecił też y to miłey małżonce swoiey, aby z panem Michałem Afaniewiczem, grekiem, porachowawszy się, pieniądze od niego należące, tak za antał wina, które prawuiąc się z panem Janem Szałaiem—winiarzem y mieszczaninem Wileńskim, wzioł dla podarunku y przysługi wielmożnemu imć panu Horainowi—podwoiewodzemu Wileńskiemu, iako osobliwie talerów bitych cztyrdzieście winnych, pozyskała y odebrała, a pozyskawszy na swoią potrzebę obróciła pozwolił. Co wszytko tym ostatniey woli swoiey testamentowym postanowieniem stwierdziwszy y od tego wszytkiego, co się tu wyraziło, wszytkich krewnych swoich, bliskich y dalekich, a pogotowiu obcych ludzi oddaliwszy, paniey Appolloniey z Kossobuckich Grekowskiey, miłey małżonce swey, tym testamentem zapisał, legował y na wieczne do wolney dyspozycyi szafowanie y iako chcąc ordynowanie, żadney excepcyi, akcessu y salwy nikomu od dóbr swoich nie zachowuiąc, oddał, darował. Nakoniec tąż wolą swoią ostatnią, iurydycznie uczynioną, warował to, przestrzegaiąc, iż ieśliby po śmierci testatora pana Mikołaia Grekowskiego iacy kredytorowie intrusores y pretensorowie incompetentes znaleźć się mieli, requiruiąc y dochodząc nieiakowych pretensyi, abo długów do których się testator wcale nieznał y owszem twierdząc wyraznie zeznał, iż nic nikomu nie iest y nie został winien y żadnych długów nie ma, chyba za słusznemi dokumentami, ieśli się pokazać mogą. Inaczey aby takowe niesłuszne requizycye y praetensye uformowane, za nikczemne y nieważne były, obowiązał. Teyże małżonce swoiey za kuratora y exekutora testamentu

imci pana Michała Kossobuckiego—burmistrza Wileńskiego, teścia swego, a żony oyca dobrodzieia być upraszał. A tak przy dobrym rozumie, dobrych zmysłach y zupełney pamięci, dobrze sobie rozważywszy, wszytko rozmyślnie y dobrowolnie sprawiwszy, warował y do pierwszego zdrowia przywiódł, tedy urząd y władzę nad wszytkiemi domami swemi do śmierci swey, iako też moc y władzę ten testament, ile razy będzie się podobało, każdego czasu iako chcąc odmienić y inny uczynić wyraznie sobie zachował. Wszytkim zaś urazy y krzywdy swoie w życiu poniesione darował a ieśliby też sam kogo iako człowiek uraził y wykroczył o wybaczenie prosił. Deinde strasznym sądem Boskim wszytkich, którzy by mieli po długim życiu swoim y śmierci małżonkę turbować, obowiązał, a nadto ieszcze sąd każdy y urząd tey rekognicyi pana Mikołaia Grekowskiego, urzędownie uczynioney, ma od impetycyi wszytkich za daniem wiedzieć bronić y tę iego rekognicyą, albo ostatnią testamentową dyspozycyą nienaruszenie w każdym pukcie zachować, przez miłość Boską upraszał.

Quod testamentum seu ultima dispositio, praemisso modo per spectabilem dominum Nicolaum Grekowski—vinopolam, civem Vilnensem, facta et recognita, ex actis praesentibus nobilis officii consularis Vilnensis insinuata ac inscripta.

1737 г. Ноября 26 дня.

Изъ книги № 5358, за 1736—1738 г., л. 759—767.

180. Духовное завѣщаніе Виленскаго мѣщанина Ѳедора Доросеевича.

Виленскій мѣщанинъ Ѳедоръ Дороѳеевичъ, движимый религіозными побужденіями, записываетъ на богоугодныя заведенія, монастыри, церкви и духовенство православное 7,105 злотыхъ; записываетъ также значительное пожертвованіе и Св.-Троицкому монастырю, не смотря на то, что самъ Дороѳеевичъ былъ вѣроисповѣданія православнаго; остальное имущество,—товары, дома и наличныя деньги, въ размѣрѣ 98,136 зл. распредѣляетъ между своими наслѣдниками съ обязательствомъ уплатить его долги, не превышающіе 12,000 зл. Изъ документа этого видны предметы и внутренней и внѣшней торговли зажиточныхъ Виленскихъ купцовъ.

Feria tertia incrastinum festi sanctae Catharinae virginis et martyris die vigesima sexta mensis Novembris, anno Domini millesimo septingentesimo trigesimo septimo.

Coram actis nobilis iudicii advocatialis et scabinalis Vilnensis comparens personaliter nobilis dominus Josephus Szyszko, nomine suo respectu tantum senioratus maritalis, nomine vero nobilis dominae Barbarae de Dorofiewiciis Szyszczynae—consortis suae, uti ipsius actricis exhibuti

regestrum compactum, propria manu nobilis domini Theodori Dorofiewicz, secretarii sacrae regiae maiestatis, colendissimi uxoris suae parentis, connotatum ac subscriptum, post fata eiusdem nobilis domini Dorofiewicz relictum. Quod regestrum ob perpetuam rei memoriam ac securitatem ad acta scabinalia Vilnensia offerendo suscipi, ingrossari ac per deprompturn extradi petiit. Cuius regestri, de verbo ad verbum rescribendo contenta, tenor sequitur estque talis sub folio 148, 149, 150, 151, 152 etc.

Laus Deo, anno 1721 dnia 6 Marca: Legacya moia mała, którą mi pan Bóg fortunkę dał przy staraniu moim uczściwym, z którey cząstkę wydzielam, aby małżonka moia po śmierci mey zaraz oddała, nic nietrzymaiąc, przez ichmościów panów opiekunów naznaczonych, co się wyraża, y to też dokładam, com iuż z swych rąk dał na okupienie ołtarza od pana Frydrycha Kwieczora, co ma wprętce kończyć wielki ołtarz u Swiętego Ducha cerkwi brackiey, który stá talarów odebrał, imć pan Samuel Paszkiewicz ma oddać, facit fl. 800

Za pogrzeb y za sorokousty ma żona oddać zakonnikom currenti moneta 500

Żeby pana Boga prosili za duszę y w subotnik wpisali.

Do kongregacyi ichmościom panom studentom pod protekcyą przenayśw. Panny aby w sobotnik wpisali y przy pogrzebie assystowali 400

Jchmość pp. młodzi, co przy congregacyi ś. Jana Ewangelisty, także złotych currenti moneta . 400

Ale takowym sposobem, aby te oboie bractwa złożywszy te pieniądze, sto talarów oddali staremu bractwu na okupno odświeżenia wielkiego ołtarza, moie do grobu cialo grzeszne zaprowadzili y w pominnik wieczny wpisali.

Pannom zakonnym, co przy świętym Duchu mieszkaią na ich potrzeby zakonne leguię zł. . . 100

A że u tychże panien cerkiewka mała zostaie, a dach się na niey zepsował, tedy na reperacyą złotych leguię. 200

Z tamtey strony przeniesio na summę 3400

Przy teyże cerkwi św. Ducha iest szpital, tedy na babki, które ustawnie do cerkwi chodzą, na ich potrzebę, aby na każdą zimę mieli wozów drew sześćdziesiąt, tedy przełożeni szpitalu maią z łaski swoiey dopatrzyć, na co leguię, a drwa mogą być z kwoty, kto zechce trzymać pieniądze. . . . 300

Osobliwie babkom 6 na ich potrzebę po fl. 10 60

Jmć oycom zakonnym, krom legacyi, 500 złotych na piętnastu zakonników młódszych y starszych, na chusty białe, na praczkę leguię po f. 15, facit 175

Czego proszę doyrzeć, aby to każdemu doszło.

Zwonnikowi, ubogiemu człowiekowi, z tymi co mu pomagaią dzwonić, dać zł. 30

Co drugich klasztorów.

Do Jewia dać na wystawienia piekarni. 200

Poniewasz o to prosiłem, aby dopatrzył imć pan Wincenty Ko-

zynkiewicz, gdysz iusz y drzewo wywożono.

Do Kron, także w błahoczestyi zostaiącey cerkwi murowaney, proszę dać cur. mon. 300

Aby mało wiele cerkiew się opatrzyła, przez pracę także imć pana Kozynkiewicza, o co pilno proszę, do tychże obuch klasztorów proszę odeslać, do szpitalów, iako do Jewieyskiego, tak y Kronskiego po fl. 20 40

Do Kieydańskiey cerkwi błahoczestywey proszę odesłać . . 100

Aby pana Boga prosili za duszę. Do klasztoru Surdeckiego, aby pana Boga za duszę moią przed cudownym obrazem nayświętszey panny Mariey prosili . 200

Z tamtey strony summa legacyina przeniesiona cur. mon. fl. 3805

Do klasztoru Nowodworskiego 300

Proszę aby za duszę p. Boga prosili.

Do klasztoru Kupiatyckiego, o co z łaski proszę, abym był wpisany w pominnik, iako grzeszny człowiek, modły święte upraszam, a te pieniążki, lubo małe, proszę kazać obrócić na poprawę cerkwi błahoczestywych aby w dalsze ruiny nie poszły 200

Tamże przy tey cerkwi cerkiewka Preczystey Bohorodicy, także błahoczestywa, leguię na poprawę oney 100

Na dwa szpitale błahoczestiwe w Mińsku, to iest, do iednego przy świętych Pietrze y Pawle, a drugiego do Preczystey Bohorodycy na obie po 50 fl. . . 100

Na dwie też cerkwi błahoczestywe, co pod Mińskiem, Sołomierycze y Przyłuki, po f. 50 . . 100

Pannom zakonnym, co przy cerkwi ś. Piotra 200

Co ia grzeszny człowiek Theodor Dorofiewicz małżonki mey miłey proszę imć panią Anastazyą z Zahorskich Theodorowey Dorofiewiczowey, aby te wszytkie pieniążki na ubogich zakonników, sług onych, były oddane, nic nie wyłączaiąc na siebie y na innych, taką monetą wypłacić, iako piszę. Co też na potoczne pogrzebu potrzeby y na załobę 600

Na ucztę zakonników y przyiaciół 1000

Na świece y na trunę . . . 300

Ciało też moie grzeszne proszę kazać odstawić podczas pogrzebu, aby stało na ziemi, nie na katafalku, aby do ziemi pan stworzył, pan wzioł, iemu niech będzie chwała wieków, a duszy mey, day Boże na wieczne odpocznienie z świętemi odpoczywać. Amen. Subscriptio manus est talis: Theodor Dorofiewicz s. k. iegomości ad ditamentum na marginesie est talis: czyni summy szelężney monety, co przy woli Boskiey klasztorom y ubogim legowałem złot. 7005. Jeszcze dokładam y leguię na bractwo, co w Wilnie miłosierne szelężney monety, co pilno proszę oddać każdemu f. 100. Uczyni summa wszytkiego f. 7105.

Anno 1721, miesiąca Aprila dnia szóstego. Zważaiąc legacyą mą, com legował na ubogie klasztory mało wiele, zdało mi się

za słuszną rzecz łożyć moie wszystkie ubóstwo na tym papierze, zkąd się ta legacya ma wypłacić przez małżonkę moią y mych dobrodzieiów, którychem prosił, aby dziatkami memi rządząc szczyrze dobrze było wypłacono z tey że sumki, co się tu wyraża ogułem, nie turbuiąc moiey żony, aby się każda rzecz wyrażała; tylko się to kładnie, co w oczach iest widomo, w czym będzie przezorność ichmościów panów, aby krzywdy iako żona, tak barziey dziatki nie ponosili y szkody, o to tak się pisze:

Do Królewca na wicinie posyła 3800 kamieni pienki czystey, stawię wprętce złotych dobrey monety fl. 19000

Co się więcey wezmie, to przyłoży od ichmościów. Siemienia lnianego y konopnego rachuię beczek królewieckiey miary 800, rachuiąc po złotych 6, iako konopie, tak y siemie uczyni dobrey monety 4800

Len rachuię, poniewasz mnie samemu kosztuie dobrey monety złotych f. 3000

z górą, okrom cła kosztuie. Tedy co będzie więcey nad trzy tysiące dobrey monety, wyrachowawszy za frakt, połowę panu Symonowi Zarobińskiemu pożytku, a połowę mnie wyrachowawszy za frakt y cła zapłacone, o co proszę ichmćiów państwa, aby panu Symonowi doszło. W tym też lnie żadnego szeląga niemasz pana Symona Zarobińskiego, alem do szeląga zapłacił, iako trzęsaczom, tak też wiązczym przez samegoż pomienionego, zaczym za pracę dziękuię. A połowicą pożytkiem od lnu dzielić się należy, o co pilno proszę ichmościów.

To też się dokłada, co ludzie pewni mnie winni tynfowey monety, mianowicie: Jmć pan Szatrawa r. w. syn wie, pan Sninkiewicz, który przez ręce swoie dawał tynfów 10713 — 14. Co wprętce powinien oddać, poniewasz na gotowe pieniądze kupiłem, na co ma rachunek, bom wierzył bez zastawy y obligu, w czym świadek iest pan Mińkiewicz, gdyż sam płacił za te towary w Królewcu.

I tem imć p. Ogiński—kasztelan Witebski zostawił u mnie śrebro, o czym wie pani y ma u siebie śrebro, butyli śrebrne pozłociste z herbami, na co tynfów 1033—10 gr., a tynfów reszty imci panu woiewodzie Witebskiemu 66—20 oddać tym 1100 należy według karty. A o sto pięćdziesiąt czerwonych złotych rozmówić z imścią panem woiewodą Witebskim, ieżeli odebrał rewersały imci pana woiewody, tak y od imci pana kasztelana odebrać przy oddaniu pieniędzy, a rewersały poszarpać, dyamentowy pierścień y śrebro oddać imci panu woiewodzie, bo nic na to niewinno.

Przeniesiona summa z tamtey strony, iaką za towary przydzie w Królewcu odebrać, uczyni tynfowey monety tynfów, tak też co od

pana Szatrawy zw. y co należy od iaśnie wielmożnego imć pana Ogińskiego — kasztelana Witebskiego, uczyni ze wszytkim tynfami rachuiąc tynfów . . . . . . 56,746—24

Gotowey summy leżącey u pani w skrzynce zieloney zostaie tynfową monetą rachuiąc 14,000

A poniewasz tylo się pienka rachowała, konopi, a siemie, a oleiu y rogoż nie rachowało się, tak też pakula, iako lnianego, tak też konopnego b. c. stawi się do porachunku summy tynfów plus minus 1,800

Długów różnych, co się w tym regestrze znayduie, po pewnych ludziach, bo się niepewni nie rachuiąć, stawię tedy tynfową monetą rachuiąc tynfów 9,000

Towary też moie pewne, Bogu y żenie wiadome, mianowicie: od soli zacząwszy, którey tylo beczek 110 kosz. 600, zelaza 50 sztab. Blachi B. 3, stali B. 7, ołowiu centnarów 8, szrotu centnarów 4, fasa 1 cukru zaczęta kandyzbrotu. K. 8, Ołowy B. 4, syropy B. 3, cukru szarego skrzynka iedna. Worek bryzeli 1, item drugiey bryzeli worek 1, worek rozmarynu 1, item skórki pomaranczowey worek 1, faski rozynek 2, mało co zaczęte. Orleanu funty 10, łazurku funty 50, czyli sto, Mydła Barskiego y migdałowego K. 6, rogu firomontu funtów 10, ten mi drogo kosztuie; papieru rez 12, czyli 20, iedna reza papieru pocztowego, 10 skrzyń Gdańskich y asterków więcey 10, Gdańskich małych y wielkich 54 Beczki; ięczemieniu w szpichlerzu u pana Rozynkiewicza 4 B. Śledzi Theodora, osobliwie tenże winien na oblig flory 500, który oblig w szafie gdzie pana Wincentego obligi, ieżeliby cale upadł był człowiek, tedy aby iako dokłada się ieszcze 10 B. pszenicy za moią duszę, tak y za dobre zdrowie pana Boga prosili, to im darować. To co tez pan Wincenty Rozynkiewicz winny z pięć albo sześć tysięcy, tedy ichmość z tych sobie potrącić com darował dla dziatek imści złotych tysiąc, a resztę do szeląga powinien oddać pani y dziatkom moim y ichmość panom opiekunom.

Transportuie się summa z tamtey strony, okrom towarów wyrażonych, które przy chorobie moiey nienależycie werifikowały się, o czym wie małżonka summy tynfowey monety tynfów 81,737

W towarach, zacząwszy od soli aż do korzenia y do ięczmienia y pszenicy, ogulnie tedy z górą tynfów 8,000

Jmć panu Samuelowi Wikłokońskiemu Paszkiewiczowi, in vim legacyey na ołtarz, dałem talarów bitych gotowych pieniędzy sto, co czyni 633

Uczyni tedy fortuny moiey, co w gotowiznie y w towarnych wyrażonych, także co po ludziach pewnych, rachuiąc to wszystko na tynfową monetę, czyni 90,370

Z tey tedy summy tynfowey monety 90,370 gr. 4 należy wypłacić ieymość pani Witowey, za dwuma cerografami, to iest, za

cerografem, co pan Mińkewicz brał, czyni dobrey monety złotych 1874. 19½. Co brał Jędrzey na iegomci uczymi d. m. f. 1012—29. Osobliwie imci panu Alexandrowi Chemanowi za kuczbay, według listu samego, należy zapłacić dobrey monety f. 441—15. Na co kartę daną odebrać, wypłaciwszy summy, czyni dobrey monety w Królewcu wypłacić f. 3329—¾

Na to mnie winni.

Jmć pan Henki d. m. 350. Jeżeli się więcy naydzie długu, mnie winnego od pana Henkiego, mianowicie, co oycom iałmużny dałem, tynfów 29 dobrey monety 42.—Reszty należy zapłacić dobrey monety f. 29. 37. 3½. Co czyni na tynfy tyntów. 4900

Piszę tedy y podpisuię się ręką moią przy słabym zdrowiu moim będąc y przy skończeniu życia mego, że nikomu więcey nie iestem winien w Królewcu, ani w Litwie y nie mogą się żadne karty pokazywać na mnie, chyba fałszywe, abo iakie podrzuty mogą być, abo by też w przepomnieniu karta mogła zostać, zaco by każdemu kłamcy przed panem Bogiem trzeba odpowiadać. A że też w tym regestrze namieniła się legacya, którey dla Boga nie trzeba odkładać, ale zaraz potrzeba oddać, lub odesłać w iedną drogę, a drugiego w drugą drogę, naiowszy tatarzyna, co by się pieniądze broń Boże nie rozlazły, o co pilno proszę y na strasznym by sądzie upominał bym się tey mey krzywdy, żeby tym ubogim klasztorom nie doszło, ale tak ma doyść, iako w górze napisano na karcie 148, tak się powinno każdemu klasztorowi y szpitalowi oddać y bractwom. Co szelężney monety fl. 7105, zaczym aby różne pieniądze były, tedy dokłada się ieszcze szelężney monety 895. Tedy wychodzi na legacyą z tey summy, która się wyraziła, tysiąc talerów o te złotych 895. Co nad legacyą przechodzi, tak się maią ordynować przez imć pana Minkiewicza, mego miłego zięcia: do świętey Tróycy oyców bazylianów unitów złotych 200, na dwie achtelki oliwy, żeby przed nayświętszą Panną były palone, póki oney stanie. Przy teyże cerkwi, co iest szpital, na poprawę okien, coby tam należało, do oprawy drzewa, iako to drzwi y ław, złotych 100. Babkom, co tam w szpitalu mieszkaią fl. 30. Na świece do ołtarza nayświętszey Panny fl. 30. Do cerkwi ś. Ducha po pogrzebie proszę do namiestnych obrazów u wielkiego ołtarza 40, parę ważącą postawników na rok stawi się, fl. 150; a trzecia świeca postawnik przed świętym Mikołaiem z tey summy fl. 158 ma być dana. Item do świętego Nikodema, Józefa do szpitala pod dominikanami zł. 100. Do bonifratellów na ubogie złot. 100. Do augustyanów na Sawicz ulicy iałmużny złotych 100.

Na ubogie pod Zamkiem zł. 50. Na Antokole do szpitala zł. 30. Do świętego Filipa y Jakuba do szpitalu złotych 20. Do świętego Stefana na ubogie do szpitalu złotych 40; lubo przechodzi złotych 60 nad tysiąc talarów, proszę dołożyć. A pan Bóg waszeci dołoży dobrego zdrowia, iako samey waszeci, tak y miłym dziatkom błogosławieństwo samym waszeciom ichmość panom, iako to, cztyrom wielce proszę o to, iako to iegomości pana Jana Łunkiewicza y imć pana Samuela Tołokońskiego Paszkiewicza, aby z łaski swey byli rządzcami y dyspozytorami tey sumki legacyiney, aby przy odebraniu iałmużny deklarowali przy cerkwiach y szpitalach, za moią grzeszną duszę pana Boga prosić, aby żadnych strachów dusza moia nie cierpiała, ale aby w łasce Boskiey była. Miłych też moich ichmość panów zięciów proszę o to, iako imć pan Andrzey Mińkiewicz b. w. aby spólnie z imć panem Andrzeiem Waszkiewiczem, ponieważ deklarowałem według woli Boskiey y żony moiey Polonią córkę moią starszą za imści oddać, a że córka moia pierwsza, która była za imć panem Mińkiewiczem b. w. z woli Boskiey zmarła, iednakże imć pana uznawam, że serdecznie moie dziecie y wszystko z imcią skonczyłem, tylo miedzy nami słowo było omylił się, poniewasz z inszą nieskończy, bo sam pisał. Tedy iako imć pan Łunkiewicz, iako imć pan Samuel Paszkiewicz, imć pan Mińkiewicz, imć pan Andrzey Paszkiewicz, iako iuż namieniony zięć y za opiekuna policzony y iest tutorem, czterech tedy ichmościów panów rządców fortunki moiey zostawuię opiekunami y maią z łaski swey rozporządzić spólnie z żoną moią przy protekcyi iaśnie wielmożnego imć xiędza biskupa Wileńskiego y iaśnie wielmożnego imć xiędza coadiutora Witebskiego, panów y dobrodzieiów moich miłościwych, których panów y dobrodzieiów moich, iako za życia wynaszałem, tak y przy schyłku życia mego ponawiam, aby dziatkom moim sierotom byli panami y dobrodzieiami, o co pilno proszę. Subscriptio manus sequitur talis: Theodor Dorofiewicz, — sekretarz iego królewskiey mości.

Summy czyni comput zniesioney tynfów. . . . . 90,370—4

Z tego w Królewcu wypłacić tynfywą monetą za cerografami tynfów 4900

Legacyi wypłacić różnych klasztorom y szpitalom talarów bitych 1000, czyni talarów fl. . 6322—10

Tu się wyraża pogrzeb, żałoba, sorokoust y świece, to się mi też za rzecz słuszną postawić godziło. Co y dokładam, co mi dał pan Bóg za życia mego z pracy cale rąk moich w gospodarstwo ufundować, com dobrze zważył, co iest za teraznieyszey żony moiey w sklepach, tak też co się sporząd-

ziło za pierwszey żony moiey Heleny Łunkiewiczowny, a teraznieyszey Anastazyi Zahorsczanki, to za słuszną rzecz piszę, iż tak wiele może być ruchomości, iako to we złocie, w kleynotach, śrebrze, w miedzi, w cynie, w mosiądzu, kobiercach, w szabelkach, iakich takich zegarkach, dwuch w szatach białogłowskich, w sukniach męzkich kilkunastu par, w czapkach, ilkach, w pasach: ieden bogaty, drugi karmazynowy nowy siatkowy; po innym sprzącie różnym, iako to: w białych chustach, w materyiach mało wiele pozostałych y w okazyach potocznych, co by się legenda wielka mogła naleźć, skracam, są też skrzynie różne, małe y wielkie, szkatułeczki, małe y wielkie, cyprysowe, we śrebro oprawne. Post subscriptionem manus nobilis domini Dorofiewicz, iterum additamentum est tale: Anno 1721 die 6 Aprila, sama też słuszność potrzebuie tego, aby oyczyste dobra y dziadowszczyzna, z dawnych czasów fundowana, były wyrażone y w taxę dziatkom poszły, a mianowicie: kamienica, która na Subacz ulicy zostaie, libertowana y dekretem oczewistym trybunalskim z miastem obwarowana, że ta kamienica w roku 16.. (?) a lubo ta kamienica mi kosztuie koło trzydziestu tysięcy, bom prawo przez lat siedm miał w trybunale y musiałem przypłacić za expulsyą, uczynioną przez imć pana Naramowskiego—podsędka Oszmiańskiego, ale iednakże dla miłych dziatek moich y dla lepszego ich pomiarkowania, stawi tylo tę kamienicę tynfowey monety tynfów 16,000

Drugą kamienicę moią także, którą fundowałem z gruntu po pożarze kosztêm niemałym, tylo stawię oną tynfów 8000. Którą kamienicę deklarowałem imci p. Andrzeiowi Paszkiewiczowi przy córce moiey y posagu gotowych pieniędzy. O czym wie małżonka moia y przyiaciele, com deklarował raz—oddadzą.

Kamienica tedy pierwsza, co na Subocz ulicy, tak się waruie, że dwum dziatkom w podział, to iest: Antoniemu Dorofiewiczowi y pannie Barbarze Dorofiewiczownie, przy tey kamienicy maią też pewne części wyrażone na kożdą osobę po tynfów 24,534—6 gr. A że do tych dwóch kamienic moich wieczystych małżonki mey miłey nie łączę, tym się dzieie, że ta osiadłość, która na Końskiey ulicy przed pożarem po ieymci wziołem, kiedy zgorzała, tedy mem wszytką musiał do nowa reparować y nowy drewniany budynek stanowić, z kominem nowym murowanym y piwniczką murowaną maleńką y inne zapadlizny podeymowałem, y z końca w koniec wybrukować kazałem y com brał arendy, tedy na tą summę kamienicę pan Rozynkiewicz wydawał, na co mam regestra od pomienionego.

Kocioł też o funtów 200 y daley, który w browarze wmurowany, alias bania, którą przy kontrakcie ma pan Rozynkiewicz, który pan Rozynkiewicz przy skończeniu dwuch lat ma, iako kamienicę, tak y banię w całości oddać y złotych cztyrysta za mieszkanie ma y powinien będzie zapłacić według kontraktu, który kontrakt oddałem w ręce wmści. Tak też y na drugą kamienicę kontrakt wmść do rąk odebrała, co proszę mieć w schowaniu, aby dziatki byli od wmć pani ukontentowani z dóbr macierzystych. Którą kamienicę wmci cale leguię y zapisuię, przy tym kramę nieboszczyka pana Jakuba Dziahilewicza, na Imbrach leżącą, y tą daruię, poniewasz mi wiele kosztuie, gdyż wykradziono spólnie z sklepikiem, do tego tedy iako kamienicy, tak y kramy przydaię dwie wiciny ze wszystkiemi apparamentami, lnami, kordelami, zaglami, kotłami, kotwicami, biorą do ważenia pieńki, lnu, co day Boże spólnie zażywać.

Pultynek aksamitny, szkatułki sadzone y inne rzeczy, mianowicie z futer, co się y dopioro kupiło, ad minimum stawię tynfów monety tynfowey 19000

Potrąciwszy dług Królewiecki y legacyą za duszę moią uczyni summę tynfów, 11233 groszy 10.

Zostaie gotowey summy, iako w gotowiznie, tak y w towarach tynfowey monety tynfów . . 79136—24

Facit summam tynfów . . 9816—243

Eiusdem subscriptio manus est talis: Theodor Dorofiewicz. iego królewskiey mości sekretarz.

Additamentum vide folio 156, a margine est tale: To też dokładam, że memu Antoniemu Dorofiewiczowi, aby w taxę nieszło, mianowicie dwie czapki . . . dwie czapki aksamitne, iedna nowa dobra, dwa pasy, ieden bogaty, a drugi siatkowy karmazynowy z złotemi puklami, dwie szable, iedna pozłocista ordynka, a drugi pałasz we śrebro oprawny, także y kuntusz adamaszkowy nowy podszyty ceglasty nową kezetą, to wszytko leguię y daruię. Dorofiewicz, sekretarz iego królewskiey mości.

Transport summy z tamtey strony tynfów . . . . . . 98136—24

Na cztyry tedy części dzieląc tę summę, czyni każda część po tynfów . . . . 24534—6

Tedy cztyry części wynoszą summę wyżey wyrażoną tynfów . 98136—24

Komu te części należą, wyraża się dla wiadomości, aby ichmość panowie opiekunowie z łaski swey rozporządzili.

Małżonce moiey część czwarta tynfów . . . . 24534—6

Takoż część córce moiey Polonii tynfów. . . . . . . 24534—6

Trzecia część Antoniemu . . 24334—6

Synowi moiemu, żoną spłodzonemu, tynfów . . . . . . 24534—6

Czwarta część Barbarze Dorofiewiczownie, żoną spłodzoney, tynf. 24534—6

Wynosi tedy summa równo 98136—24

Apud quod regestrum subscriptio manus est talis: Theodor Dorofiewicz, sekretarz iego królewskiey mości.

Quod regestrum, praemisso modo ad acta oblatum, est actis iudicii scabinalis Vilnensis inscriptum.

1778 г. Марта 7 дня.

Изъ книги № 5365, за 1772—1789 г., стр. 487.

181. Духовное завѣщаніе Виленскаго купца Семена Гуковича.

Виленскій мѣщанинъ и купецъ Семенъ Гуковичъ проситъ своихъ душеприкащиковъ похоронить его въ Св.-Духовскомъ монастырѣ подъ придѣломъ св. Евангелиста Іоанна; довольно значительное имущество свое, *нажитое исключительно личными трудами*, и состоявшее изъ денегъ (до 11,000 зл.) и разнаго движимаго имущества, онъ завѣщаетъ частію духовенству православному, частію же своимъ родственникамъ. Св.-Духовскому монастырю и монахамъ завѣщаетъ 1,900 зл.; другой *конгрегаціи* во имя св. Евангелиста Іоанна, 2000 зл. (первая конгрегація во имя св. Константина и Елены) и нищимъ 40 зл. Относительно своихъ родственниковъ требуетъ, чтобы недовольный его волей былъ лишенъ завѣщанной ему части наслѣдства.

Feria tertia post dominicam quadragesimam, die decima mensis Martii, anno Domini millesimo septingentesimo septuagesimo octavo.

Coram me Gregorio Haluza—proconsule nobilisque iudicii advocatialis et scabinalis Vilnensis notario ordinario et nobili domino Francisco Przemieniecki—scabino Vilnensi, pro recipienda recognitione, inferius expressa, a nobili domino Onufrio Minkiewicz,—secretario sacrae regiae maiestatis, advocato Vilnensi, ob legalitatem verae infirmitatis ad residentiam famati domini recognoscentis descendentibus, totumque iudicium repraesentantibus, ibidem comparens personaliter famatus dominus Simon Hukowicz,—negotiator et civis Vilnensis, licet quidem debilis corpore, sanus tamen mente et ratione per totum existens, praesentes literas ultimae suae testamentaneae dispositionis, parato scripto praeconceptas et coram dd. lectas, cum introfusius contentis, palam, libere ac benevole recognovit. Quarum literarum,

praemisso modo recognitarum, de verbo ad verbum rescribendo contenta, tenor sequitur estque talis.

W imie Boga Oyca y Syna y Ducha świętego stań się wola Boska. Amen. Cokolwiek tylo kreatur Boska na świat wyprowadziła wszechmocność, wszystkim tym ostatnią założyła granicę, bo kiedy spoyrzym na wszystkie świata tego ozdoby, zdałoby się nieco z nieśmiertelnością certować, ale niemasz pod słońcem żadney uszczęśliwioney rzeczy, ktoraby ostatniego nie czekała upadku. Ludzka kondycya, lubo nad wszystkie stworzenia od Boga osobliwszemi iest przyozdobiona przymiotami, y ta temuż podlega prawu, co ia Symon Hukowicz,—kupiec y obywatel miasta iego królewskiey mości stołecznego Wilna, maiąc w konsyderacyi, iako z śmiertelnych rodziców urodzony, wiedząc Boską przestrogę, że nie wiemy dnia, godziny zeyścia naszego, umyśliłem sędziwością lat zdięty y mocno na ciele zdebilitowany, przy zdrowych będąc zmysłach y zupełney recognicyi, takową ostateczną uczynić dyspozycyą:

A *naprzód* duszę moią grzeszną, krwią Zbawiciela pana moiego odkupioną, temuż Stwórcy swemu oddaię y polecam, maiąc nadzieię w ranach iego przenayświętszych, że za przyczyną przenayświętszey Matki swoiey, osobliwey protektorki moiey, tudziesz świętych Bożych, patronów y patronek moich, a osobliwie świętego Symona, patrona mego, odpuściwszy grzechy moie, do chwały wiekuistey przyiąć mnie będzie raczył. Ciało zaś moie grzeszne, iako z ziemi wzięte, teyże ziemi oddaię, które nie gdzie indziey, iako w cerkwi świętego Ducha ichmościów xięży greko-ruskich Wileńskich, w sklepie pod świętym Janem ewangelistą, pochowane y pogrzebione było, ichmościów pana Stefana Pawłowskiego y Pawła Łukaszewicza, kupców Wileńskich y exekutorów ninieyszey testamentowey dyspozycyi moiey upraszam. Co się tycze ubogiey substancyi moiey, ni z oyca, ni z matki, ani też z dziadów, pradziadów spadaiącey, ale krwawym potem y właściwym staraniem przez kurs życia moiego zahotowaney, przy prezencyi ichmościów panów Stefana Pawłowskiego y Pawła Łukaszewicza, kupców Wileńskich, gdzie y u kogo summy, na legacye poniżey wyrazić się maiące, nayduią się, tak specifikuię, to iest: U imci pana Kasperowicza, za obligiem w roku tysiąc siedmset siedmdziesiątym piątym, miesiąca Februarii piątego dnia danym, kapitalney summy złotych polskich dwa tysiące pięćset zapłacono; totalnie prowizyą u imci pana Piotra Klementowicza, kupca Wileńskiego, za obligiem w roku tysiąc siedmsetnym siedmdziesiątym trzecim, Marca dziesiątego dnia, danym, kapitalney summy złotych dwa tysiące; u imci pana Pawła Łukaszewicza, za obligiem y kartami złotych polskich tysiąc siedmset dwadzieścia; u imci pana Franciszka Sokołowskiego złotych polskich tysiąc ośmset; u iegomości p. Onufrego Sipki—złotych polskich dwa tysiące; u Jana y Bazylego Hukowiczów, za kartami, złotych polskich sto sześćdziesiąt dwa; u wielebnego iegomości pana Mikołaia Bobrowskiego na zastawie znayduie się czerwonych złotych siedm, czyni złotych polskich sto dwadzieścia sześć; u szewca Kowalewskiego zostaie złotych polskich sto. U siebie zaś osobliwie na sustentament miałem w całości złotych polskich tysiąc pięćset dwadzieście dwa y groszy dwanaście; te iuż się nadexpensował y wreszcie iednak może pozostać. Z których de-

super wyrażonych summ, mnie od Boga wszechmogącego do wolnego szafunku powierzonych, nie z żadnego przymuszu, ani perswazyi ludzkiey, lecz z własney swey woli tak dysponuię, a rozporządzam, iako to: Za dyspozycyą ciała mego grzesznego w cerkwi ś. Ducha greko-ruskiey tu w Wilnie, za katafalkową apparencyą, za dzwony, za kondukt za śpiewanie psałterza przy ciele y inne requizyta pogrzebowe, złotych polskich pięćset naznaczam. Na exekwie co kwartał, cztery razy na rok, złotych polskich pięćset determinuię. Zakonnikom Wileńskim greko-ruskim święto-Duskim y innym oycom, pod dependencyą tuteyszego iegomości xiędza starszego zostaiącym, dla osób dwudziestu na modlitwy za duszę moią, złotych polskich dwieście leguię, upraszaiąc ichmościów panów exekutorów, aby każdemu zosobna oddali. Trzem mniszkom greko-ruskim, przy cerkwi świętego Ducha zostaiącym, na modlitwy złotych polskich dwieście dezygnuię. Do kongregacyi świętego Jana ewangelisty, w teyże cerkwi świętego Ducha będącey, na memento duszy moiey Symona, y ażeby podczas nabożeństwa w potomne czasy przed ołtarzem nayświętszey panny Maryi oliwna lampa gorzała, złotych polskich dwa tysiące naznaczam; na którą lampę prowizyi połowę, a na reperacyą coroczną dachu cerkiewnego też połowę ma się obracać. Na obiad żałobny, na trunę y na inne potrzeby pogrzebowe złotych pięćset naznaczam. Na ubogich, przy cerkwi będących, y do rożnych szpitalów złotych polskich czterdzieście. Panom Pawłowi y Kondratowi Sawiniczom—kunsztu stolarskiego w Mohilowie mieszkaiącym, na osobę po złotych polskich pięćset na obydwuch, czyni złotych polskich tysiąc; panom Bazylemu, Janowi y Teodorze Sawiczownie Hukowiczom—synowcom y synowicy moim na trzy osoby złotych polskich tysiąc. Pani Barbarze z Hukowiczów Aleksandrowey Homanowiczowey złotych polskich pięćset. Pani Apolonii z Dorofiewiczów Kotelnickiey złotych polskich dwieście. Jegomości panu Stefanowi Pawłowskiemu złotych polskich dwieście. Maryannie Wasilkowskiey—gospodyni, prócz należytego iey iurgieltu, która przez wielość lat służyła, seorsive złotych polskich pięćdziesiąt. Janowi Kahurskiemu, ubogiemu, złotych polskich dwadzieścia. Marcinowi, klasztornemu słudze, na modlitwy, złotych polskich dziesięć. Jegomości panu Stanisławowi Suchkowiczowi złotych polskich sto. Imci p. Andrzeiowi Leonowiczowi złotych polskich dwieście. Y do cerkwi, w Mohilowie będącey, świętego Mikołaia, gdzie mnie krzczono, na służby Boże, panachidy y dzwony złotych polskich pięćset. Co wszystko namienieni et inferius wyrażeni exekutorowie moi obligowani będą zupełnie zaspokoić, y sobie zawdzięczywszy fatygę, do tego osobliwie, do bractwa kongregacyiskiego świętego Ducha greko-ruskiego summę złotych polskich tysiąc pięćset sześćdziesiąt, komu z całości bractwa zadysponowana będzie zapłaciwszy, restuiące ze wszystkiego quantum pani Barbarze z Hukowiczów Homanowiczowey oddać obowiązuię. Dokumenta zaś, na należności w górze pomienione, u imci pana Pawła Łukaszewicza, kupca Wileńskiego, iuż od niemałego czasu deponowane zostaią. A co się tknie sprzętu gospodarskiego, iako to: z sukien, fant, sprzętu gospodarskiego, generalnie wszelkiego, y innych suppelektyliów, to wszystko ad massam zbiwszy, (etiam iakowe by się od kogo okazały

zdowodów należności) przez praktyczne zbycie, ciż ichmość panowie exekutorowie bez żadnego zażycia urzędu, summę wypadaiącą y pozyskaną, podług sumnienia y obowiązku, w górze wyrażonego, obrócić obligowani będą, za obligami y kartami summy od kreditorów moich, aby na terminach opisanych odbierane były, tychże ichmościów panów exekutorów obowiązuię. A iż by w żądney wiadomości cały maiątek móy zostawał, usque do zeyścia tchu z ciała mego, iak nayusilniey w pilności tychże ichmościów panów exekutorów summiennością wiąże. Długów, od siebie należących, nikomu niemam, wyznaię, y żeby wszystko rządnie bez naymnieyszey ni od kogo z powinowatych moich prepedycyi y interessowania się, przez ichmościów panów exekutorów moich, podług ninieyszego ostatecznego zadysponowania sprawiono, y dokonano było, pod surowością straszliwego sądu Boskiego upraszam; a oraz gdyby który kolwiek z powinowatych, we śrzedzinie takowego zadysponowania wyrażonych, chciał się interessować, y nad wolą moią sprzeciwiać się, tedy nie tylko od części sobie oznaczoney odpadać powinien, ale też karze u każdego sądu nieuchronney podlegać obligowany będzie. W czym iak nayuroczyściey rzeczonych ichmościów panów exekutorów moich zabezpieczam, których, to iest ichmościów panów Stefana Pawłowskiego, — szlachetney izby kupieckiey dyrektora, y Pawła Łukaszewicza—kupca y obywatela miasta iego królewskiey mości Wilna, przyiaciół moich, naznaczam, y ninieyszą ostateczney woli moiey dyspozycyą nieodmiennie determinuię y obowiązuię, aby we wszystkim zadość woli moiey uczynili, strasznym sądem Boskim y miłością bliźniego. Testament zaś pierwszy, w roku tysiąc siedmdziesiątym piątym, miesiąca Maia dwudziestego dnia datowany y tegoż roku miesiąca Junii ósmego dnia coram iudicio advocatiali Vilnensi przyznany, kassuię y ze xiąg eliminować pozwalam. W koniec zatym takowego zadysponowania mego, nie uchibiam powinney szlachetney izbie kupieckiey, pod dyrektorstwem ichmościów panów Stefana y Józefa Pawłowskich zostaiącey, oddać ostatniego pożegnania ze wszystkiemi przez trakt życia moiego będącemi konfratrami, którym w pąmięć braterską wrażam się y proszę o należne uczynności pogrzebowe, za co stanowszy przed Naywyższym przyczyną zawdzięczę, żegnam wszystkich ogólnie krwi moiey tyczących się, niech Bóg naywyższy da szczęśliwości do zgonu życia nieodmiennych zażywać, a ia z powinowactwa moiego błogosławiam choć nieprzytomnych; żegnam też w Bogu nayprzewielebnieyszego iegomości xiędza Połkińskiego, superiora naszego grekoruskiego święto - Duskiego Wileńskiego, prosząc o pamięć za duszę moią. Nic ode mnie klasztorowi iego nie należy, prócz w górze wyrażonego zadysponowania moiego, do którego na większy walor przy ichmościach panach pieczętarzach, ustnie y oczewisto uproszonych, własną moią ręką podpisuię się: Dat w Wilnie, roku Pańskiego tysiącznego siedmsetnego siedmdziesiątego ósmego, miesiąca Marca siódmego dnia.

Apud quas literas ultimae testamentariae dispositionis, praemisso modo recognitas, subscriptiones manuum circa sigillum sequuntur tales: Symeon Hukowicz. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od sławetnego iegomości pana Symona Hukowicza,—kupca y obywatela Wileńskiego mia-

sta, do tego ostateczney woli testamentu, z zupełnym intus wyprażonym zadysponowaniem sprawionego, dobrowolnie y rozmyślnie podług prawa podpisuię się: Thomasz Filipowicz mpp. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz do tego testamentu podpisuię się: Stanisław Juchnowicz. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz do tego testamentu podpisuię się: Alexander z Duwyszów Macielewicz.

Quae praesentes literae ultimae testamentariae dispositionis, praemisso modo recognitae, sunt actis nobilis iudicii advocatialis et scabinalis Vilnensis inscriptae etc.

2) Акты административные.

1677 г. Декабря 9 дня.

Изъ книги № 4205, за 1676—1681 г., л. 877.

182. Баниційный листъ короля Яна III, которымъ подвергается изгнанію изъ края Литовскій скарбовый писарь Станиславъ Амброжевичъ за неявку въ трибунальный судъ по долговому дѣлу съ Виленскимъ Св.-Духовскимъ братствомъ.

Лѣта отъ нароженья Сына Божого тысеча шестьсотъ семьдесятъ осьмого, мѣсяца Генваря двадцать первого дня.

На рокахъ судовыхъ земскихъ о трохъ Короляхъ, святѣ римскомъ припалыхъ и судовне у Вильни одправованыхъ, передъ нами Матеушомъ Яномъ Закревскимъ—судьею, дворяниномъ его кор. милости, Михаиломъ Константиномъ Колендою—подсудкомъ, а Миколаемъ Франтишкомъ Росохацкимъ—тивуномъ Троцкимъ, писаремъ, врадниками судовыми земскими воеводства Виленскаго, постановившисе очевисто у суду панъ Александеръ Гордѣевскій покладалъ и ку актыкованью подалъ до книгъ земскихъ Виленскихъ листъ его кор. милости баниційный, зъ канцеляріи большой Великого Князства Литовского выданый, отъ въ Богу велебного его милости отца Клементого Тризны-старшого монастыра при церкви брацкой руской въ Вильнѣ будучого, законниковъ рекгулы светого Базылего и зъ всего брацтва Крестоносного духовного и свѣтского, противо его милости пану Давиду Станиславу Амброжевичу—писару скарбовому Великого Князства Литовского, вынесеный и томужъ брацству Крестоносному належачій, просечи абы тотъ листъ до книгъ земскихъ Виленскихъ былъ актыкованъ и уписанъ, который уписуючи въ книги слово до слова такъ се въ собѣ маетъ:

Янъ третій, зъ ласки Божое король Польскій, и проч. Всимъ вобецъ и кождому зособна, всякого достоенства, враду и стану людемъ духовнымъ и свѣцкимъ, обывателемъ панствъ нашихъ, ознаймуемъ. Маемъ того вѣдомость зъ дек-

рету и листу одосланья до насъ одъ суду головного трибунального великого князства Литовского, ижъ передъ тымъ же судомъ головнымъ трибунальнымъ у Вильни, въ року прошломъ тысеча шестьсотъ семьдесятъ шостомъ, мѣсеца Августа двадцатого дня сужона была справа въ Богу велебного отца Икгнацего Зикгмунтовича, намѣстника монастыра при церкви светого Духа брацкой у Вильни будучого, и цалого духовного и свѣцкого шляхецкой и мѣйской кондиціей людей брацтва зостаючого, зъ урожонымъ Давидомъ Станиславомъ Амброжевичомъ—писаромъ скарбовымъ Великого Князства Литовского, за позвомъ до декрету суду каптурового Виленского, въ томъ же прошломъ року м-ца генвара четвертого дня зошлого, до досить оному учиненья, то есть, до отданья черезъ помененого урожоного писара скарбового великого князства Литовскаго, звышъ менованому брацству тысеча золотыхъ польскихъ, подъ виною выволанья, тымъ суду каптурового декретомъ платить наказаныхъ. Затымъ о вину выволанья, въ которой справѣ по выданью за неcтаньемъ урожоного Амброжевича, яко въ року завитомъ, на упадъ въ речи и по утверженью декретовъ каптуровыхъ, яко слушныхъ и правныхъ зо всимъ всказомъ тотъ судъ головный трибунальный пречоного урожоного Амброжевича, писара скарбового великого князства Литовского, за спротивенство тымъ декретомъ на выволанье всказалъ и яко на одержанье того выволанья до насъ короля одослалъ, такъ и до одправы за сумму пѣнезей тысечу золотыхъ польскихъ, на добрахъ позваного всякихъ, лежачихъ, рухомыхъ, сумахъ пѣнежныхъ, акторомъ черезъ дворанина нашого порядкомъ правнымъ приходить вольность заставилъ, яко о томъ въ семъ суду головного трибунального декретѣ и листѣ одосланья до насъ ширей и достаточней есть описано и доложено.

Мы теды король, на инстанцію въ Богу велебного отца намѣстника и цѣлого братства манастыра братскаго Виленскаго, при церкви светого Духа будучихъ, выконываючи дальшій поступокъ, срогости права посполитого, надъ пререченнымъ урожонымъ Давидомъ Станиславомъ Амброжевичомъ — писаромъ скарбовымъ великого князства Литовскаго, велѣли есмо его зо всихъ земль и паньствъ нашихъ выволать, якожъ и симъ листомъ баниційнымъ выволанцомъ оного чинимъ, одъ сполку и обцованья зъ людьми почтивыми выймуемъ и вылучаемъ; а затымъ приказуемъ, абы кождый о томъ вѣдаючи, зъ помененымъ урожонымъ Амброжевичомъ, яко выволанцемъ и банитомъ, ниякого сполку и обцованья мѣти, рады и помочи ему додавати, ани оного въ домахъ своихъ переховывати не важилъ се, подъ винами въ правѣ посполитомъ описаными. А ижъ бы то всимъ ку вѣдомости пришло, врадомъ земскимъ, кгродскимъ и иншимъ всякимъ судовымъ приказуемъ, абы сесь листъ нашъ баниційный вездѣ за поданьемъ его до актъ, до книгъ пріймованъ, актыкованъ, публикованъ и обволанъ былъ конечно. Писанъ въ канцеляріей нашой великой великого князства Литовскаго, року отъ нароженья Сына Божого тысеча шесть сотъ семьдесятъ семого, мѣсяца Декабря девятого дня, панованья нашого четвертого году. У той баниціи печать венкшая великого князства Литовскаго притиснена есть, а подписи рукъ тыми словы: Криштофъ Пацъ, канцлеръ великій великого князства Литовского. За справою ясне вельможного Криштофта Паца, канцелера великого великого князства Литовскаго, Пинского,

Шадовскаго, Вилковиского, Вилькiйского, Трынского, Тритского, Кезенецкого старосты, економiеи Трынской и Олитской администратора, Винцентый Станиславъ Воловичъ, каноникъ Виленскiй, реентъ канцелярiей великой великого князства Литовского. Который же тотъ листъ его кор. милости баницiйный, за поданьемъ и прозьбою зверху писаной особы, есть до книгъ земскихъ Виленскихъ уписанъ.

1772 г. Января 2 дня.

Изъ книги № 4214, за 1771—1773 г., л. 845 во 2 ч. книги.

183. Листъ короля Августа III, которымъ подтверждается рѣшенiе королевы Боны о разграниченiи грунтовъ Рогачевскаго староства съ имѣнiемъ Ивана и Измаила Зенковичей.

Roku tysiąc siedemset siedmdziesiąt wtórego, miesiąca Julii dziesiątego dnia.

Circa acta ziemstwa woiewodztwa Wileńskiego przede mną Felicyanem Zmiiowskim, pisarzem ziemskim woiewodztwa Wileńskiego, comparendo personaliter w Bogu przewieledny ix. Adryan Rotter, zakonu świętego Bazyliego Wielkiego starszy konwentu Rohaczewskiego, opowiadał, prezentował y ad acta podał list, wydany per extractum autentice z xiąg metriki kancelaryi wielkiey wielkiego xięstwa Litewckiego za Augusta Trzeciego, króla Polskiego, od królowey Bony, do sprawcy starostwa Rohaczowskiego Bohdana Dołmata pisany, ad praesens pro parte ixx. bazylianów Rohaczewskich służący y należący, który podaiąc do akt prosił mię, pisarza ziemskiego Wileńskiego, ażeby pomieniony list ze wszystką w nim wyrażoną rzeczą był do xiąg ziemskich spraw wieczystych woiewodztwa Wileńskiego przyięty y wpisany, jakoż ia pisarz ziemski Wileński ony przyiowszy, w xięgi wieczyste ziemskie Wileńskie wpisać zaleciłem, który wpisuiąc słowo do słowa tak się w sobie ma.

August Trzeci, z Bożey łaski król Polski etc. Oznaymuiemy tym listem extraktem naszym, komy to wiedzieć należy, iż w xięgach metryki kancelaryi naszey wielkiey wielkiego xięstwa Litewskiego znayduie się list pisany do sprawцy starostwa Рогачевского Богдана Долмата въ справѣ Ивана а Измаила Зенковичовъ, стороны розграниченья грунтовъ господарскихъ зъ имѣньемъ ихъ, и абы имъ люди ихъ, одъ небощика Павла Попельжинского до Рагачева приверненыхъ, до расправы, знову имъ вернулъ etc. za nayiaśnieyszey królowey imci Bony w roku tysiącznym pięćsetnym piędziesiątym wtorym, miesiąca Decembra dwudziestego pierwszego dnia, indykta iedynaste-

go, y suplikowano nam jest przez panów rad y urzędników, przy boky naszym rezyduiących, abyśmy ten list z tych że xiąg y metryk kancelaryi naszey Wileńskiey Wileńskiego xięstwa Litewskiego per extractum autentice wydać pozwolili, który słowo do słowa z ruskiego wypisuiąc, tak się w sobie ma:

Бона, Божiю милостiю королевая Польская и проч. дворанину нашому на тотъ часъ справцы замку нашого Рогачевского Богдану Матвѣевичу Долмату. Што которыи зашлыя дѣялисе промежки старосты нашого Рогачевского небощика Павла Попельжинского о земли попа нашого Кузьмо-Демьянского, и иншихъ подданыхъ нашихъ Рогачевскихъ зъ одной стороны, а промежку земянъ короля его милости Виленского повѣта Ивана а Измайла Зенкевичовъ зъ другой стороны, якожъ на тую розправу и сконченье тыхъ розностiй назначены были певные комисары одъ короля его милости и рокъ певный тому праву былъ зложонъ и принятъ; нижли на одномъ року никоторый се конецъ въ тыхъ всихъ розностяхъ не сталъ, а въ томъ дей небощикъ Павелъ Попельжинскiй, имѣнья а грунту Рогачевского нашого боронячи, заѣхалъ и назначилъ подданымъ нашимъ тамошнимъ певные знаки, поколь имѣнья нашого Рогачевского боронити мѣли, и певныхъ дей нѣкоторыхъ людей оными знаки (имъ) отнялъ, и ку замку нашому Рогачевскому привернулъ, и тепереча дей ку замку суть привернены. А такъ били намъ чоломъ земяне короля его милости Иванъ, Измайло Зенкевичи, ижъ быхмо имъ тыи люди ихъ вернути казали Ажъ што ся дотыче права о тыхъ кривдахъ и розностяхъ, которые ся межи ними дѣютъ на обѣ сторонѣ, ино тые Зенковичи ужо тутъ очевистно тому праву приняти, передъ нами рокъ, то есть у понедѣлокъ на шостои недѣли по великодни близко прiидучомъ святѣ. мѣсеца Мая пятогонатцать дня, на который рокъ они за комисею короля его милости своихъ тамъ комисаровъ на право вывести, и справу о всемъ томъ, яко зъ попомъ Кузьмо-Демiанскимъ, такъ тежъ и зъ иншими поддаными нашими Рогачовскими о грунтѣ замку, и о всякихъ иншихъ кривдахъ передъ нашими, которыхъ имъ ку томужъ року на право вышлемъ судьями, и предъ своими конецъ слушный принять маетъ и поднятися, на што все мы есьмо тежъ зволити и ку томужъ року на право судей нашихъ зъ руки подданыхъ нашихъ тежъ тамъ выслати маемо, и не хотячи имъ въ томъ надъ право посполитое никоторого уближенья, приказуемъ тобѣ, ижъ бы еси тыхъ людей ихъ, которыхъ небощикъ Павелъ Попельжинскiй ку замку нашому Рогачевскому безправне привернулъ, тыми Ивану и Измаилу Зенковичу вернулъ до права въ цалости. А естли бы на року праву зложонымъ не стали, або судей своихъ яко не подняли, на право не вывели, ани се тамъ зъ поддаными нашими росправили, тогды на ономъ будемъ вѣдати, яко се въ томъ ку намъ маетъ заховати. Къ тому тежъ естли бы тамъ въ замку нашомъ Рогачовскомъ были кони и иншiе якiе статки тыхъ Зенковичовъ, або въ людей ихъ тамошнихъ черезъ небощика старосту нашого Рогачевского Павла Попельжинского, або черезъ слугъ его пограбленные были, хочеми мѣти, ижъ бы се еси о томъ всемъ достатечне довѣдалъ и ку нимъ самымъ и людемъ, ижъ бы се еси спокойне заховалъ, и подданымъ нашимъ заховати казалъ, и што будетъ того грабежу, ижъ бы еси на пору ку

певную имъ то все до права поворочалъ. Писанъ въ Городнѣ, подъ лѣто Божого нароженья тысеча пятьсотъ пятьдесятъ второго, мѣсеца Декабра двадцать первый день, индиктъ одинадцатый.

My tedy król, do pomienioney supliki łaskawie się skłoniwszy, zwyż wyrażonych z xiąg przerzeczonych metryki kancelaryi naszey wielkiey wielkiego xięstwa Litewskiego extraktem stronie potrzebuiącey wydać, y dla większey wagi pieczęć wielkiego xięstwa Litewskiego przycisnąć rozkazaliśmy. Dan w kancelaryi naszey wielkiego xięstwa Litewskiego dnia drugiego miesiąca Januaryi, roku Pańskięgo tysiąc siedmset pięndziesiątego pierwszego, panowania naszego ośmnastego roku. U tego listu extraktu przy wyciśniętey na czerwoney masie pieczęci wielkiey wielkiego xięstwa Litewskiego, podpisy ręki iaśnie wielmożnego imć pana Sapiehy, kanclerza wielkiego wielkiego xięstwa Litewskiego, y z boku prawego konnotacya tegoż, po niżey takoż podpis ręki imci pana Józefa Mikłaszewicza, metrykanta wielkiego xięstwa Litewskiego, y konnotacya tegoż listu extraktu temi się wyrażaią słowy: Ja Sapieha, kanclerz wielki wielkiego xięswa Litewskiego. Za sprawą iaśnie wielmożnego imci pana Jana Thadeusza hrabi na Kodniu, Czarnobylu, Dorohostaiach y Sapieżynie—Sapiehy, kanclerza wielkiego xięstwa Litewskiego, Brześcieńskiego Gorzdowskiego, Propoyskiego etc. starosty, Jozef Mikłaszewicz — metrikant wielkiego xięstwa Litewskiego. Extrakt listu pisanego do sprawcy starostwa Рогачевского Богдана Долмата въ справѣ Ивана, Измаила Зенкевичовъ стороны розграниченья грунтовъ господарскихъ зъ имѣньемъ ихъ и абы имъ люди ихъ отъ небощика Павла Попельжинского, до Рогачева приверненые, до росправы знову имъ вернулъ etc. In anno tysiąc pięćsetnym pięndziesiątym wtórym, manu propria.

Który to takowy listu extrakt, zapodaniem onego przez wyż wyrażonego iego mości xiędza Adryana Rottera—starszego konwentu Rohaczewskiego, iest do xiąg ziemskich spraw wieczystych woiewodztwa Wileńskiego przyięty y wpisany.

1792 г. Августа 24 дня.

Изъ книги № 4232, за 1792—1793 г., стр. 107.

184. Универсалъ конфедераціи в. кн. Литовскаго содержащій въ себѣ распоряженія о податьякъ и размѣщеніи войска.

Конфедерація в. кн. Литовскаго, получивши извѣстія, что Литовское войско шатается по чужимъ краямъ въ самомъ бѣдственномъ положеніи, доводитъ до всеобщаго свѣдѣнія, что оно распорядилось сохранить въ распоряженіи воеводства всѣ подати, собрать войска и выдать ему вознагражденіе. При этомъ приказываетъ озаботиться заготовленіемъ какъ фуража, такъ и квартиръ для русскаго войска и серебряныя русскія деньги принимать при уплатѣ податей.

Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt drugiego, miesiąca Sierpnia dwudziestego ósmego dnia.

Przed aktami konfederacyi wolney województwa Wileńskiego, stawiaiąc obecnie wielmożny iegomość pan Józef Szyszło,— rotmistrz powiatu Brasławskiego, uniwersał, od nayiaśnieyszey konfederacyi generalney wolney wielkiego xięstwa Litewskiego wydany, opowiadał, prezentował y do akt podał, w takowych wyrazach pisany:

Konfederacya generalna wolna wielkiego xięstwa Litewskiego. Nigdy dosyć troskliwości y patryotyzmu okazać nie może zwierzchność rządowa, iako mówiąc y czyniąc na powszechną potrzebę kraiu przy prawie y słuszności. Nikt nam tey czułości zganić nie może, gdy przypominaiąc sobie y narodowi Litewskiemu niezmierne straty poniesione, za wyprowadzeniem magistratur z granic naszych dla samego tylko zbogacenia iednego miasta, z nadwerężeniem traktatu unii, widziemy ieszcze woysko nasze, tułaiące się w tym czasie bez opatrzenia po stronach niewiadomych, kray cały bez zasłony, a dochód z podatków naszych zbogacaiący obce województwa. Odgłosy woyskowych naszych dochodzące do nas, do rodziców y krewnych, o smutnym ich stanie, połączone z utyskiwaniem y narzekaniem w kraiu rodziców y krewnych ieżeli nie przechodzą, to zapewne dorównywaią tracie publiczney, którą iako każdemu znaiomą nie uważamy potrzeby wystawiać, lecz zaradzać. Tym końcem wydaliśmy zalecenie iaśnie oświeconemu xięciu imci Radziwiłowi, woiewodzie Wileńskiemu, y iw. Platerowi, kasztelanowi Trockiemu, ażeby natychmiast, odebrawszy przysięgi od magistratur naszych y officialistów, ogłosili im wolę narodu Litewskiego do przeniesienia tych że magistratur na dzień piętnasty Septembra do Grodna, y tam sprawowania swoiego urzędowania pod zwierzchnoscią Konfederacyi generalney naszey. Do dalszego w tym rozporządzenia stanów spodziewamy się, że to zalecenie uskutecznione być musi, gdy ogłosiliśmy oraz, iż wszystkie podatki publiczne dopóty wstrzymane mieć chce-

my, dopóki o dopełnieniu tego zalecenia nie będziemy zapewnieni. Teraznieyszą zaś decyzyą naszą zalecamy iw. Kossakowskiemu—hetmanowi polnemu, ażeby po odebraney przysiędzie od woyska Litewskiego, dyzlokacyą tego woyska generalney Konfederacyi naszey przysłał, a to końcem urządzenia wczesnego kwater y furażów. W teraznieyszym stanie rzeczy nie możemy przyzwoitszego nad to użyć sposobu, przez który zgodne nayłatwiey stać się może rozłożenie woyska przyiacielskiego z kraiowym, względem mieysca y potrzeb. Zalecamy oraz całemu narodowi Litewskiemu mieć przygotowane podatki publiczne w tey wielości, w iakiey ostatnie okazuią kwity, to iest przed dniem trzeciego Maia, roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt drugiego, iako to: ze starostw dwie kwarty, a inne wszystkie w zupełności do dalszego urządzenia stanów tak, ażeby za pierwszą rekwizycyą albo assygnowaniem na woysko mogły być wypłacone. Że zaś kurs monety śrebrney rossyiskiey w kraiu naszym iest w tym czasie używany, przeto podatki publiczne w takim że kursie monety śrebrney, a nie miedzianey że importowane y przyimnowane bydź mogą, zastrzegamy do czasu dalszego y obwieszczenia wyiść na przyszłość maiącego. Takową rezolucyę naszą chcąc mieć każdemu wiadomą, w aktach każdey konfederacyi oblatować, z ambon publikować y do drzwi kościelnych przybiiać zalecamy. Działo się na sessyi dnia dwudziestego czwartego Sierpnia, tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt drugiego roku. U tego uniwersału przy znaku pieczęci Konfederacyi generalney wolney wielkiego xięstwa Litewskiego podpisy tak i. w. marszałka, iako też i. w. pizarza są takowe: (L. S.) Józef Zabieło, łowczy w. Litewski, marszałek Konfederacyi generalney wolney wielkiego xięstwa Litewskiego. Ferdynand Kontrym-sekretarz Konfederacyi generalney wielkiego xięstwa Litewskiego. Który to uniwersał, za podaniem onego przez wyż wyrażoną osobę do akt, iest do siąg Konfederacyi wolney woiewodztwa Wileńskiego zapisany.

1792 г. Августа 28 дня.

Изъ книги № 4232, за 1792—1793 г., стр. 109.

185. Универсалъ конфедераціи вел. кн. Литовскаго, которымъ предписывается внести отчетность о выдачѣ провіанта и объ актовыхъ книгахъ.

Конфедерація в. кн. Литовскаго доводитъ до всеобщаго свѣдѣнія, что для правильнаго производства выдачи провіанта своимъ и союзнымъ войскамъ, а равно и отчетности, она находитъ необходимымъ, чтобы всѣ обыватели предъявляли свои квитанціи въ мѣстныя конфедераціи, которыя должны завести актовыя книги и вносить въ оныя всѣ вообще текущія дѣла; въ этой же конфедераціи должны быть предъявлены и другія актовыя книги.

Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt drugiego miesiąca Sierpnia dwudziestego ósmego dnia.

Przed aktami konfederacyi wolney województwa Wileńskiego stawaiąc obecnie imć pan Józef Szyszło, rotmistrz powiatu Brasławskiego, uniwersał, od nayiaśnieyszey konfederacyi generalney wolney wielkiego xięstwa Litewskiego wydany, do akt podał, któren następnemi wyraża się słowy:

Konfederacya generalna wolna wielkiego xięstwa Litewskiego. Szczęśliwość narodu iest nierozdzielna od bytu dobrego każdego mieszkańca, który na równości ciężarów y sprawedliwym umiarkowaniu naybardziey zależy. W tym zamiarze względem magazynów dla woyska przyiacielskiego zaleciliśmy konfederacyom mieyscowym równy roskład ze starostw y innych dóbr. Że zaś odbieramy doniesienia, iako w przechodach też woyska, potrzebuiąc dostarczenia zboża y siana, iako też różnych innych rzeczy, same wydawały kwity y kartki, chcąc mieć wielość tego wszystkiego dokładnie spisaną, zalecamy konfederacyom woiewodzkim y powiatowym, ażeby przez ogłoszenie swoich uniwersałów po wszystkich parafiach wezwały obywateli do komportowania wszystkich kwitów, tak od woysk kraiowych, iako też od woysk przyiacielskich różnym wydanych, a oraz do zapisania wszelkich pretenzyi, ieżeli kto kolwiek, y iakie mieć będzie. Które kwity konfederacye mieyscowe powracaiąc właścicielom w akta swoie wyprowadzą, wraz z skargami słusznemi y roztrząśnionemi, y nam przy raporcie miesięcznym przesłać nieomieszkaią. Jesteśmy bowiem w tym przeświadczeni, że nayiaśnieysza Jmperatowa całey Rossyi, podaiąc wspaniałe ramie do podźwignienia swobod naszych, nie chce inney nad chwałę swoiey korzyści, y chce przekonywać naród cały o nayczystszych intencyach swoich w wymierzeniu wszystkim sprawiedliwości; naszym zaś znamy ścisłym obowiązkiem, takowe głosząc nadzieie o skutek ich dopominać się u kommendantów, iako też dochodzić krzywd, przez naszych podkomendnych, w tym czasie komuż kolwiek arbitralnie udziałanych.

Przypominamy ieszcze konfederacyom woiewodzkim, ażeby wszystkie akcessa, do piętnastego dnia Augusta czynione, w aktach swoich nam wespół z aktami związków pierwszych konfederacyi, nieodwłocznie przesyłały; ubliżenie w tym nadaną nam władzę odmienienia urzędników, zaniedbaiących swoiey ścisłey powinności, w exekucyi zaleceń czynionych. Że zaś akta publiczne, niewiadomo z iakich insynuacyi y przyczyn z mieysc swoich byli uwiezione y dotąd, gdzie by się znaydowały, nie iest nam wiadomo, a ztąd oczewista krzywda, y uszkodzenie obywatelów wynikały, przeto zalecamy konfederacyom mieyscowym ścisłą uczynić rekwizycyą do powrócenia iak nayprętszego tychże aktów na mieysca, na których przed rokiem tysiąc siedmset dziewięćdziesiątym były złożone, y powierzenia onych pisarzom ziemskim przy dozorze y miedzy tychże samych officialistów, którzy aktualnie w tym czasie zarządzali aktami.—Jeżeliby którykolwiek z nich nie był posłuszny względem przystawienia aktów na mieysca, według teraznieyszey naszey decyzyi, iako buntownik y kryminalista sądzony bydź ma. Po złożeniu aktów na mieysca przyzwoite zalecamy, ażeby wszystkim przychodzącym do zapisywania tranzakcyów były wolne y otwarte, w które też akta marszałkowie wszystkie akta własne y nasze uniwersały wprowadzą y wprowadzać będą, czyniąc nam o tym przy raporcie doniesienia. Takową rezolucyą naszą chcąc mieć każdemu wiadomą, w aktach każdey konfederacyi oblatować, z ambon publikować y do drzwi kościelnych przybiiać zalecamy. Działo się na sessyi dnia dwudziestego czwartego Sierpnia, tysiąc siedmset dziewiędziesiąt drugiego roku.—U tego uniwersału przy znaku pieczęci konfederacyi generalney wolney wielkiego xięstwa Litewskiego podpisy tak iw. marszałka, iako też iw. sekretarza są takowe: (L. S.) Józef Zabieło, łowczy wielki Litewski, marszałek konfederacyi generalney w. wielkiego xięstwa Litewskiego. Ferdynand Kontrym, sekretarz konfederacyi generalney wielkiego xięstwa Litewskiego. Który to uniwersał, za podaniem onego przez wyż wyrażoną osobę do akt, iest w xięgi konfederacyi wolney woiewodztwa Wileńskiego zapisany.

1792 г. Августа 28 дня.

Изъ книги № 4232, за 1792—1793 г., л. 66.

186. Универсалъ конфедерацiи вел. кн. Литовскаго, которымъ предписывается мѣстнымъ конфедерацiямъ наблюдать за порядкомъ суда и облегчать бытъ городскихъ обывателей.

Конфедерацiя в. кн. Литовскаго симъ универсаломъ предписываетъ горожанамъ руководствоваться какъ общими узаконенiями страны, такъ и слѣдующими временными правилами: бурмистры, радцы и войты должны оставаться въ своихъ должностяхъ до выборовъ; мѣра эта предпринимается съ цѣлiю устраненiя возможности для разныхъ безпокойныхъ и безчестныхъ людей присвоивать себѣ незаконно должности и злоупотреблять общественными доходами; всѣ особыя привилегiи уничтожаются; мѣщанамъ, записаннымъ въ городскiя общества, предоставляется полное право изыскать всевозможныя законныя средства къ существованiю и заниматься какими угодно ремеслами.

Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt drugiego, miesiąca Sierpnia dwudziestego ósmego dnia.

Przed aktami konfederacyi wolney woiewodztwa Wil. stawiaiąc obecnie w. p. Józef Szyszło, rotmistrz powiatu Brasławskiego, uniwersał, od nayiaśnieyszey konfederaciey generalney wolney w. x. Litewskiego wydany, do akt podał w te słowa pisany:

Konfederacya generalna wolna w. x. Lit. Bez wzruszenia y żalu patrzeć niemożna na skutki w miastach y miasteczkach naszych źle wyrozumiałey wolności, a gorzey ieszcze używaney z podniety złośliwych podżegaczów y arbitralney woli z przywłaszczoney władzy pryncypałów widać w nich zasiane nasiona wzaiemnych niechęci y złości naprzeciw starszym swoim, widać warstaty y domowstwa opuszczone przez zaięcie się sądownictwem y pienią, fundusze mieyskie strwonione y maiątki zniszczone na składki, z których nikomu zdać sprawy nie zdołaią. Gdy zwodziciele swoie pokrywaiąc zyski potrafili tytuły wydatków oznaczać na wyiednanie przywileiów, na pieczęć, na prokuratorów y tak daley, zdawać by się mogło, że owe liczne osady rzeczypospolitey w obronie kraiu w tak krótkim czasie są zniszczone, lecz zgroza wspomnieć, ieden adwokat, ieden figlarny intrygant, ieden wymowny klopista, będąc ich panem y sędzią, stał się oraz burzycielem y zgubcą, a dotąd ieszcze ich niespokoyności po wielu mieyscach iest sprawcą y przyczyną, iak o tym z różnych stron odbieramy skargi y doniesienia; dla których przymuszeni iesteśmy przez dobro powszechne następne ogłosić y zalecić tymczasowe rozrządzenia, celem spokoyności publiczney y własnego mieszkańców dobra. Gdy nowo potworzeni urzędnicy w miastach y miasteczkach przekonani brzydotą swoich intryg opuścil

mieysca swoie, chroniąc się przed słusznym rozpoznaniem zdzierstw y występków popełnionych; nakazuiemy, ażeby ci wszyscy urzędnicy, to iest: burmistrze, radce y wóyt dożywotni, y ławnicy podług praw dawnieyszych, którzy przed zburzeniem wszelkich porządków z nowey reformy swoie sprawowali urzędowania, do nastąpić maiącey w czasie przez nas wskazanym elekcyi, też urzędy sami sprawowali w sądach burmistrzowskim y wóytowskim ławniczym oddaiąc sprawiedliwość w sprawach w przywołaniu wpisów dawnieyszych y nowych; aby rząd wewnętrzny miast ekonomiczny był utrzymywany, a to podług praw dawnieyszych ordynacyi y dekretów sądów zadwornych, iako też przywileiów respective miastom służących. Nowego zaś utworzenia w miasteczkach wszelkich urzędy, iako arbitralne y przywłaszczone w tym czasie suspenduiemy y w exekucyach zatrzymuiemy, zalecaiąc konfederacyom woiewodzkim y powiatowym, aby exekucyi tey naszey decyzyi iako nayściśley przestrzegali, a wszelkie sprzeciwieństwo za krok buntowniczy poczytaiąc poskramiać starali się. Zalecamy oraz tymże konfederacyom woiewodzkim y powiatowym, ażeby przysięgi odbierali od mieszczan, tudziesz dopominali się o wydatki szczegulne z składek mieyskich, iako też expensa z nich, iakim sposobem? na co? y dla kogo poniesione? a to in sequelam uniwersałów przez iaśnie wielmożnego Kossakowskiego,—hetmana polnego wielkiego xięstwa Litewskiego, z woli naszey pod dniem dwudziestym piątym Junii, w tym roku wydanych. Z rówvney troskliwości y baczenia na sprawiedliwość zakazuiemy possessorom miasteczek, iżby żadney nowości y narzutów, iako też srogości samowładney mocy nad owemi miasteczkami y w nich chociażby przedtym nieposłusznemi mieszkańcami nie używali. W wydarzonych sporach konfederacye woiewodzkie y powiatowe mieyscowe będą w tym czasie opieką, zasłoną y sądem. Że zaś po miastach większych partykularni niektórzy obywatele, dla zysków osobistych na uszkodzienie innym, nieprawne wyiednywać starali się przywileia y pozwolenia z exekucyą onych, te abusus y monopolia, iako zupełnie przeciwne wolności y z żadnemi prawami niezgodne znosiemy, zakazuiemy, y ażeby exekucyi nie miały ostrzegany. Owszem konfederacyom mieyscowym zalecamy nayściśleysze przestrzeganie, ażeby wszelkie do uczciwey zabawy y wygody otwarte domy, traktyerne, naiemne karety y tym podobne każdemu utrzymywać nie było zabroniono y każdemu wolno przystoynych y godziwych szukać zysków, ktokolwiek iest aktualnym mieszczaninem y do wszelkich składek, iako y iuryzdykcyi mieyskiey uległym. Żeby zaś w tym miasta nie doświadczały podstępów, za ich przełożeniem deklaruiemy, że każdy wpisuiący się do xiąg mieyskich nie inaczey, iak przez oświadczenie, w tychże xięgach uczynione, będzie mocen uwolnić się od obowiązków przyiętych po wyszłych według praw y zwyczaiu leciech. Takową decyzyą naszą chcąc mieć każdemu wiadomą, zalecamy konfederacyom mieyscowym, ażeby niezwłocznie po miastach, miasteczkach y parafiach publikować, ogłaszać y do drzwi kościelnych przybiiać kazały, tudziesz w aktach swoich oblatowały. — Działo się na sessyi dnia dwudziestego piątego miesiąca Sierpnia, tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt drugiego roku, w Wilnie.—U tego uniwersału przy znaku pieczęci konfederacyi generalney wolney wielkiego xięstwa Litewskiego podpisy tak iaśnie wielmożnego marszałka, iako też iaśnie wielmożnego

sekretarza są takowe: (L. S.) Józef Zabiełło, łowczy woiewodztwa Litewskiego, marszałek konfederacyi generalney wolney wielkiego xięstwa Litewskiego. Ferdynand Kontrym, sekretarz konfederacyi generalney wolney wielkiego xięstwa Litewskiego. Który to uniwersał, za podaniem onego przez wyż wyrażoną osobę do akt, iest do xiąg konfederacyi generalney wolney woiewodztwa Wileńskiego zapisany.

1792 г. Іюня 26 дня.

Изъ книги № 4232, за 1792—1793 г., стр. 13.

187. Универсалъ гетмана вел. кн. Литовскаго Корвина Косаковскаго противъ конституціи третьяго Мая.

Гетманъ в. кн. Литовскаго Корвинъ Косаковскій доводитъ до всеобщаго свѣдѣнія обывателей княжества, что вслѣдствіе конституціи 3-го Мая произошло политическое раздвоеніе двухъ народовъ; приглашая всѣхъ обывателей княжества стать на его сторонѣ, поддерживаемой и русской Императрицей, онъ обѣщаетъ всѣмъ сохраненіе шляхетскихъ свободъ, имущества и заслуженнаго жалованья, но въ тоже время угрожаетъ строгимъ наказаніемъ непокорнымъ.

Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt drugiego, miesiąca Junii dwudziestego siódmego dnia.

Przed aktami konfederacyi wolney woiewodztwa Wileńskiego, stawaiąc osobiście w. imć p. Leopold Smigielski, szambelan iego królewskiey mości, uniwersał od i. w. i. p. Szymona Korwina Kossakowskiego, hetmana polnego wielkiego xięstwa Litewskiego, wydany, do akt podał w treści następuiącey: Szymon Korwin Kossakowski— z ogłoszenia narodu Litewskiego hetman polny wielkiego xięstwa Litewskiego. Kochaiąc honor y oyczyznę nad życie, o każdym tak trzymam żołnierzu polskim y obywatelu, anibym mógł mieć tyle zuchwalstwa, żebym was, przezacne rycerstwo Litewskie, namawiał do ubliżenia w czymkolwiek tym dwóm y iednym sławy y poczciwości maxymom; lecz iako z ogłoszenia narodu zaszczycony iestem urzędem hetmana polnego wielkiego xięstwa Litewskiego, będąc iuż współrycerzem tegoż narodu zwany, mam obowiązek y powinność, tłumacząc się z różniącey się między nami opinii prosto y otwarcie mówić do was, nie zagłębiaiąc się w politykę, która o czem żołnierza do subordynacyi przyuczonego nie bywa zawsze dosyć iasno wystawiona, lecz nad tą niewątpliwą prawdą zastanawiaiąc się, raczycie przyznać, że iesteśmy woyskiem nie nadwornym kogożkolwiek, ani seymowym, lecz rzeczy-pospolitey, z narodu, od którego płaceni y utrzymywani bywamy, za całość więc narodu y iego swobody, nie za papier narzucony

gwałtem trzeciego Maia, ani za przywidzenie czyiekolwiek przywłaszczoney władzy bić się y krew przelewać nam przystoi. Zostawmy prawnukom spór, która strona narodu ma lepszą przemoc: czy ta, co utrzymanie konstytucyą, okrzykiem y tłuszczą, z pogardą wszystkich praw y wolności ustanowioną, czyli ta, która się wiąże na przywrócenie wolności do porządney poprawy wszelkich błędów. Dosyć iest dla żołnierza widzieć y wiedzieć, że naród iest rozdwoiony, a zatym zostawuie się wolność własney konwikcyi każdemu, iedney czy drugiey powodować się stronie, iako panu równą władzę maiącemu y z równą powagą mogącemu rozkazywać. Jestem z narodem konfederuiącym się ku powróceniu swobód nieprawnie odiętych, z powodów w akcie konfederacyi generalney zawartych; idziemy z woyskiem kraiowym, równie myślącym y z woyskiem nayiaśnieyszey Imperatorowey całey Rossyi przyiacielskim, nie ścigać y szukać nieprzyiaciela, bo go w współobywatelu cnotliwym znaleźć nie rozumiemy, ani go szukamy, lecz iedynie sprawić wolność narodowi do porządnego zgromadzenia się y radzenia o losach y szczęściu własney oyczyzny. Znayduiemy w wielu mieyscach zbroyną ku temu przeszkodę y zagrodzenia w samych zwycięztwach, wszędzie odnoszonych; krew braci naszych zwiedzionych niewinna nasze krwawi y rani serca; bylibyśmy szczęśliwi po tysiąc kroć razy wkładać laury z iedności braterskiey uplecione, iak orężem nabyte. Do tey więc iedności y zachowania oyczyzny naszey wzywamy was, przezacne rycerstwo, zostawiać odwagę waszą na prawdziwą obronę kraiu, nie zaś uroioną y umówioną; czekaią was powiaty na lokacyą y zabespieczenie spokoyności obywatelskiey; przy waszych rangach y pensyach zaręczam każdemu powracaiącemu charakterem y słowem żołnierskim, iako nic nie straci y żadney nie doświadczy krzywdy, czekaiąc końca sporów narodu rozdwoionego w politycznym układzie w własnym kraiu. Jeżeli bym nie był od was, przezacni mężowie, w istności usłuchany, uczynię co mnie miłość braterska y serce nakaże, iako czynię dotąd zbieraiąc rozproszonych y z niewoli zabranych, zawiązuiąc rany nieszczęśliwych y zatrzymuiąc przy porcyi każdego, nie iako niewolnika, lecz iako nieszczęśliwie zwiedzionego. Wszakże ukryć tego w sobie nie zdołam, że z opieraiącemi się woli narodu, iako z partyzantami y nieprzyiaciołmi własney oyczyzny, którzy odsuwaią iey szczęście y trwałą spokoyność, postępować przymuszony będę. Jakikolwiek te moie oświadczenie sprawić może skutek, zawsze przez nie przed Bogiem, oyczyzną y sumieniem moim znayduię w szczerości y otwartości usprawiedliwienie. Dwudziestego szóstego Junii, roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt drugiego.

U tego uniwersału podpis iaśniewielmożnego iegomości pana Szymona Korwina Kossakowskiego, z ogłoszenia narodu Litewskiego hetmana polnego wielkiego xięstwa Litewskiego, przy wyciśnioney herbowney pieczęci takowy: Szymon Korwin Kossakowski, hetman polny wielkiego xięstwa Litewskiego (L. s.). Który to uniwersał, za podaniem onego przez wyż wyrażoną osobę do akt, iest do xiąg konfederacyi wolney woiewodztwa Wileńskiego przyięty y wpisany.

1792 г. Іюня 26 дня.

Изъ книги № 4232, за 1792—1793 г., стр. 17.

188. Универсалъ гетмана в. кн. Литовскаго Симона Корвина Косаковскаго объ устройствѣ конфедераціи Виленскаго воеводства.

Польный гетманъ в. кн. Литовскаго Корвинъ Косаковскій, будучи избранъ на этотъ постъ генеральной Литовской конфедераціей, предостерегаетъ жителей Виленскаго воеводства воздержаться отъ всякаго соучастія въ бунтахъ, не принимать и не распространять никакихъ революціонныхъ документовъ, подъ отвѣтственностію лишенія чести и имущества. При этомъ онъ устанавливаетъ слѣдующій административный порядокъ въ воеводствѣ:

1) въ каждомъ повѣтѣ должны быть избраны маршалокъ, шесть совѣтниковъ и писарь для веденія въ двухъ экземплярахъ протоколовъ. Предметами занятій должно служить все касающееся безопасности и цѣлости повѣта, его обывателей и имущества; равнымъ образомъ эти лица должны быть исполнителями предписаній генеральной конфедераціи и польнаго гетмана;

2) всѣ подати должны сберегаться у обывателей впредь до востребованія, при чемъ лица, отдавшія свои подати незаконнымъ сборщикамъ не избавляются отъ вторичной уплаты оныхъ; пошлины и доходы городскіе не должны входить въ этотъ расчетъ, но только производиться съ вѣдома генеральной конфедераціи;

3) военные магазины должны пополняться провіантомъ изъ староствъ и при этомъ не крестьянами, а владѣльцами, что въ свое время будетъ зачтено за кварту;

4) наборы рекрутскіе изъ крестьянъ должны быть прекращены какъ безполезные и жестокіе;

5) сенаторамъ, посламъ и разнымъ должностнымъ лицамъ, стоящимъ въ враждебныхъ отношеніяхъ къ конфедераціи, предоставляется извѣстный срокъ для присоединенія къ оной; въ случаѣ же неповиновенія, имѣнія ихъ подвергаются секвестру;

6) снисхожденіе это не распространяется на бунтовщиковъ изъ лицъ частныхъ;

7) городскія общества и кагалы должны доставить конфедераціи самыя подробныя свѣдѣнія, кто бунтовалъ ихъ, кто бралъ ихъ имущества и въ какомъ количествѣ. Мѣра эта предпринимается какъ для разслѣдованія и наказанія виновныхъ, такъ и для удовлетворенія пострадавшихъ горожанъ.

Въ заключеніе Корвинъ Косаковскій въ самыхъ лестныхъ фразахъ отзывается объ императрицѣ Екатеринѣ и убѣждаетъ обывателей княжества крѣпко держаться союза съ Россіей, какъ съ единственнымъ убѣжищемъ и опорой политическаго существованія рѣчи-посполитой.

Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt drugiego, miesiąca Junii dwudziestego siódmego dnia.

Przed aktami konfederacyi woiewodztwa Wileńskiego stawaiąc obecnie w. imć pan Leopold Smigielski—szambelan iego królewskiey mości, takowy uniwersał i. w. Szymona Korwina Kossakowskiego—reymentarza, a z ogłoszenia narodu Litewskiego hetmana polnego wielkiego xięstwa Litewskiego do akt podał w te słowa pisany:

Szymon Korwin Kossakowski—regimentarz, a z ogłoszenia narodu Litewskiego hetman polny wielkiego xięstwa Litewskie-

go. Nie używam chlubnych dla siebie wyrazów, iak wiek móy cały naznaczać bym mógł gorliwą z azardem życia posługą oyczyznie, przestaiąc na tytule nayszacownieyszym szlachcica polskiego wolnego, taż gorliwość czysta, skłoniła móy umysł, ażebym nabierał więcey zdatności w służbie woyska zawsze zwycięzkiego wielkiey Monarchini dla wysługi pożyteczney w własnym kraiu, którego bym za móy iuż znać nie chciał, ieżeliby rząd republikański prawa święte oyców naszych y wolność równo z życiem miłym, były nam odięte, iak są w narzucie gwałtownym nowey reformy y nieznaiomey, ani ze swoiego składu, ani z stosunków, ani zgodney z polityką ustawy rządu seymu teraznieyszego. Gdy zaś na zwrócenie tych gorszących powszechność y całą Europę postępków nayiaśnieysza Imperatorowa pani, wspaniałością y wielkością duszy swoiey przewyższaiąca potęgę maiestatu swoiego, mogąca użyć oręża, sprawiedliwie bez sprawienia się komużkolwiek, za złamaną wiarę y ubliżenie uczynione tronowi swoiemu przez seym nieprawy, skłania się za głosem serca pełnego litości, używa go na wsparcie raczey szczęścia y swobód narodowych, naymilszą uczułem słodycz w duszy moiey w tey znayduiąc się posłudze, którą zwodzeni y nieuważni czernić usiłuią, sami sobie wkładaiąc więzy y sami porzucaiąc się w przepaści błędów. Służąc tey wielkiey Monarchini, służę oraz nayszlachetniey moiemu kraiowi, a zawołany od mężów cnotliwych y prawdziwie duchem rozsądnego patriotyzmu tchnących, w generalney konfederacyi wielkiego xięstwa Litewskiego na sprawowanie powinności y urzędu hetmana, złożywszy uroczyste śluby posłuszeństwa y wierności, za rzecz mam naypierwszą, dopełnić obowiązku na mnie włożonego w akcie generalnym konfederacyi wolney y szczegulney instrukcyi od teyże generalności mnie daney; pragnę stać się dogodnym całemu kraiowi y każdemu w szczegulności obywatelowi, takoweż odbieram y widzę rozkazy dane woysku przyiacielskiemu nayiaśnieyszey monarchini, moią więc będzie winą y przestępstwem, ieżeli przeciwne skutki odpowiadać będą tym zamiarom, gdy stosowne do zalecenia znaydą się skłonności obywatelskie, iako przeciwnie niechay każdy złorzeczy na zwodzicielów y na siebie, ieżeli zagorzały fanatyzm y nierozum sprowadzą przykre ciosy w połączeniu się z przestępnemi. Chcąc więc iaśnie tych żądań przełożyć publiczności prawidła, w następuiących punktach podać ią do wiadomości publiczney postanowiłem, zwierzchność duchowną obliguiąc, ażeby rozkazała one xięży plebanom z ambon przez cztery po sobie idące niedziele publikować ludowi, zakazuiąc oraz, ażeby odtąd żadne buntownicze uniwersały, publiczność mieszaiące, y w zgubę kray cały pogrążaiące, zkądkolwiek by bez podpisu naszego rozsyłane, czytane y publikowane nie były, pod karą na sprzeciwiaiących się y exekucią osób y maiątków. A naprzód oświadczamy, iż w każdym powiecie, według dawnego prawa co do mieysca obrany marszałek z sześcią konsyliarzamy powiatowemi sprawować będzie, naymniey we trzech osobach, urzędowanie innym iuryzdykcyom przed tym właściwe, co do samych tylko spraw, uczynków ich y gwałtów nowo wydarzyć się mogących y społeczność publiczną mieszaiących, w żadne inne nie wdaiąc się sprawy, pod nieważnością do dalszego ogulnego w kraiu urządzenia. Do teyże zwierzchności należeć będzie opatrzenie prowiantów dla woysk konsystuiących y przechodzących, iakoteż innych potrzeb, nie mniey exekwo-

wania wszelkich zaleceń od konfederacyi generalney y od nas, z woli teyże konfederacyi podpisanych.—Tym więc końcem obrany bydź ma pisarz dla utrzymywania dwuch protokołów, iednego na decyzye w oskarzeniach y na rezolucye dawane, drugiego do zapisywania akcessów do konfederacyi, od obywateli całego powiatu w tym czasie rozłączonych y nierozłączonych. Słowem iednym ta iuryzdykcya zaymować się ma tym wszystkim, co bezpieczeństwo publiczne y każdego obywatela zaręcza, będąc posłuszną rozkazom generalney konfederacyi. Chcąc zaś takową pracę mieć nagrodzoną y obywatelom sprawuiącym ią nieuciążliwą, każdemu actu sprawuiącemu tę posługę konsyliarzowi naznaczamy na miesiąc tysiąc złotych, marszałkom zaś w sowit z funduszu, osobną instrukcyą wskazanego. *Powtóre.* Podatki wszelkie publiczne, iako z gorliwości cnotliwey obywatelskiey, są funduszem woyska y potrzeb publicznych, gdy to wszystko iest w nieporządnym zamieszaniu, nim do zaspokoienia przyidziemy, nigdzie y w niczyiey straży przyzwoiciey złożone bydź nie mogą, iako u samych że właścicielów. Przeto oświadczamy, iż ktoby kolwiek y gdziekolwiek y komukolwiek z takowych podatków, cożkolwiek wypłacił, to przyiętym odtąd nie będzie y do zapłacenia powtórnego każdy obligowany zostanie, wyiąwszy to, co na woysko kraiowe z dóbr ziemskich, duchownych y z dóbr królewskich assygnować będziemy z woli konfederacyi generalney, z podpisem naszym, lub na inne nieuchronne potrzeby. Do takowego zatrzymania podatków należeć nie maią prowenta celne y mieyskie, lecz te w każdym powiecie, gdzie są miasta albo celnicy, po wykonaney przysiędze na wierność konfederacyi, sposobem y przepisem według prawa exekwowane bydź maią y co kwartał do kassy konfederacyi mieyscowey transportowane będą, a ta do generalności raportować ma. *Po trzecie.* Na magazyny dla woyska starostwa dostarczać będą w różnym ziarnie, siana y słomy, za paletami, co w czasie policzonym zostanie do kwart; przeto nie włościanie, ale sami possessorowie ten podatek składać y dostarczać będą, czego konfederacye mieyscowe przestrzegać surowo maią.— Obywatele zaś inni zupełnie od tey powinności, a szczególniey bracia szlachta niemaiąca włościan, uwolnieni będą. *Po czwarte.* Patrzemy nie bez wzruszenia serca, iako włościanie, prawdziwi karmiciele narodu y dobrodzieie, przez gwałtowne wybieranie rekrutów w tym czasie, iako niewinne ofiary na rzeź bez względu są wystawiani, nie maiąc potrzebnego, a wczesnego do tego dzieła wyćwiczenia y przygotowania; przeto zakazuiemy, ażeby żaden rekrutów nie wydawał y nie przystawował, a powracaiących do domów przyimował, pod surową karą do czasu zaspokoienia kraiowego. *Po piąte.* Jako żądamy wszystkich do iedności braterskiey połączyć nayrychley, tak wszystkie względy oświadczamy dla piszących się y akcessa czyniących do konfederacyi naszey w czasie przepisanym, to iest, w każdym powiecie od podpisania aktu konfederacyi naznaczaiąc dwa tygodnie, a według aktu generalney konfederacyi od daty tegoż aktu senatorom y przeszłego seymu posłom dwa miesiące; tak po upłynionym tym czasie protokół ma bydź zamknięty, y dobra takowych zaciętych y nieuważnych obywateli, na tych miast przez konfederacye mieyscowe maią bydź całkowicie sekwestrowane y zaięte. *Po szóste.* Do tego dobrodzieystwa przypuszczani bydź nie maią ci, którzy nie z urzędu, nie z nakazu iakieykolwiek zwierzchności kra-

iowey, lecz z przywłaszczoney władzy na zagubienie rządu, stanu szlacheckiego y obalenia nayświętszey religii buntownicze pisma rozrzucali, schadzki y spiski pod różnemi pozorami klubów składali, oświadczenia nawet w aktach nagrod taiemnym zabóycom czynili, do mordów publicznie lud pobudzali; takowych woyska maią ordynanse ścigać y do sądu na przykładną karę zatrzymać, a dobra ich konfederacya powiatowa natychmiast za sekretnym ordynansem zaimować w sekwestr będą, w tey liczbie umieyszczeni będą y ci, co kupy zbierać będą, y co zapisawszy się y zaprzysiągłszy do konfederacyi naszey, przeciwne machinacye y bunty wszczynać odważą się. *Po siódme.* Miasta nasze y w nich pożyteczni obywatele zwiedzeni od buntowników na własną swoią szkodę, gdy tego poznawać niechcieli, iako byt ich dobry y pomyślność od nikogo bardziey nie zależała, iak od pomyślności obywatelów, którzy biorąc od nich potrzeby do wygody życia, dzielą się z niemi prowentami ziemi, y wspólnie wspieraią się, iako tych złośliwych intrygantów y klopistów nie inny był zamiar, iak tylko zaiąć się iuryzdykcyą magistratów, prowentów mieyskich y uludzenia cnotliwego pospólstwa, dla zbogacenia siebie, a w czasie dla zburzenia y miast y kraiu, przez zerwanie rządu y wprowadzenie anarchii, w kórey łotry sami królewstwo swoie buduią, pospolicie ci to są, co pierwsi będąc zapalaczami, pierwsi porzucili miasta, y wydali teraz na nienawiść obywatelską y uszkodzenie, tytuły z sobą mieyskie y pieniądze zabrawszy. Obliguiemy przeto miasta nasze, ażeby sprawiedliwy raport dały do generalney konfederacyi, kto ich buntował, komu y iakie pieniądze dawali za wyrabianie przywileiów, y na inne wyderkafy, iako też kto prowenta mieyskie zabierał; a to dla nagrodzenia właścicielom y poszukiwania funduszu publicznego, za który same miasta w odpowiedzi będą, ieżeli tego rzetelnego ubliżą wyznania w przeciągu dwuch miesięcy. Równie przykazuiemy kahałom w tym że przeciągu czasu dać wierny raport, kto im nakazał y dozwolił podatki składać y na gmin, y gdzie y komu takowe summy rozdali. Niechay pozna publiczność y rozdzieli prawdziwą cnotę od obłudy y chęci zbogacenia się niesprawiedliwego. Ten to recte wszeteczny zamiar zwodzicielów oczerniać tych, co pracowitym y sumiennym zbiorem ulepszaią maiątki swoie, maiąc za co kochać oyczyznę y z czego bydź iey usłużnymi, nazywaiąc y czerniąc ich pod imieniem nieznaiomym w Polszcze z rzeczy y znaczenia *aristokratów*, ażeby rospustnym chęciom swoim dogadzaiąc w próżnowaniu przez zwodnicze maxymy bogacili się sami z pracy cudzey, a oyczyznę w ustach tylko y w kieszeni, nie zaś w sercu y w pracy ziemiańskiey gruntowali. Ich to iest zgubny przemysł ogłosić w słowach pod opieką krajową wolność rolników, ażeby iezdżąc po wsiach wybierali podatki, iakoby na interes tych cnotliwych ludzi, pobudzaiąc ich do buntu, nic zgoła dobrego y sprawiedliwego im nie czyniąc, owszem drażniąc tylko łatwowiernych. Możeż nie bydź interessem całego narodu szczęście y prawdziwie rozumna wolność tych cnotliwych ludzi y pracowitych, którey zapewno narod równie cnotliwy nie odmówi? Lecz takowych biegusów y buntowników, iako wierutnych zwodzicielów, komendy maią rozkaz ścigać, a sami włościanie wydawać ich y do konfederacyi przystawać są obowiązani, dla uniknienia surowości w exekuciach.

Nakoniec iuż cały naród Litewski iest w związku prawnym konfederacyi generalney, iuż doświadczamy wsparcia woysk przyiacielskich Nayiaśnieyszy imperatorowey całey Rossyi, iuż iesteśmy pełni nadziei końca blizkiego wszelkim nieporozumieniom się; iuż spodziewamy się, że wszystkie zwodnicze sztuki y łudzenia ustać muszą, a zdrowa rada skłoni y ziednoczy wkrótce naród cały; iuż widzicie komu ufność oddać możecie, że ich szczęście y swobody kraiowe obchodzić. koniecznie muszą. Przestańcie podłego ulegania y na bezrozumne odgłosy nie daycie baczenia, umieycie rozdzielać politykę szczęścia ogulnego kraiu y trwałości własney oyczyzny od płochich wniosków z uczynków podkomendnych. kto kiedy rozumnie y sprawiedliwie posądzał cnotliwego y dobrego pana dla mnie y przystoynych postępków czeladzi? Przed Bogiem y narodem poprzysiągłem, y tysiąc kroć razy miło iest, mnie y każdemu ponowić te śluby, iako nie widzę y nikt dostrzedz nie może ogulnego szczęścia kraiu naszego, tylko w poważeniu tego sąsiedzkiego mocarstwa ogromnego, maiącego własny interes widzieć nas rządnych y szczęśliwych, iako w osobie, którą wieki następne między cuda natury y wielkości kłaść będą, Nayiaśnieyszey Imperatorowey całey Rossyi. Nie masz Pani wyżey umieiącey cenić prawa ludzkości; y prawa rozsądney wolności y sprawiedliwości; doświadczaią y kosztuią narody, berłu Jey poddane darów, kładąc y wielbiąc Ją w rządzie przymiotów Bóstwa, doświadczali y doświadczaią sami nieprzyiaciele y zawoiowane kraie przyiemnieyszego y wspanialszego z sobą obeyścia się, iakiego niekosztuią w samym pokoiu. Możemyż my nie pokładać zupełney ufności? Możemyż wątpić, ażeby chciała dopuścić iakieykolwiek plamy na świetney karcie panowania swoiego, zawsze naychwalebnieyszego, z narodu naszego y z nas niemogących kłaść się nigdy na szali w powadze Jey sławy? Niech was przestaną łudzić te pełne nadętości y płoche odgłosy sławy narodu, zagrzebania się w ruinach kraiu. Widzicie tych oratorów przenoszących iuż swoią wymowę za granice obce, a nielitościwych na krew współbraci, widzicie iak się oręż ich cały w ięzyku zwodniczym krył tylko, nie w rozumnym umiarkowaniu; są to iaszczurki, wnętrzności własney matki szarpiące, padalce, własny płod pożeraiące; ich zaiadłość do krwi braterskiey, ich iunakieria do maiątków y urzędów naszych ściągała się, któremi się karmić y przyodziewać chcieli, nie zaś do prawdziwey posługi narodowi własnemu. Winienem był te prawdy, któremi przeięty y przekonany iestem, ogłosić publiczności, dla zachowania każdemu współobywatelowi, iako bratu, spokoyności, dla dobra kraiu w iedności naszey y nakoniec dla usprawiedliwienia mnie samego przede mną y sumnieniem, ażebym nic sobie wyrzucić nie mógł. Do was więc, waszego szczęścia y nieszczęścia losy należeć będą. Dan w Wilnie dnia dwudziestego szóstego Junii, roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt drugiego. U tego uniwersału przy wyciśnioney herbowney pieczęci podpis i. w. hetmana w te słowa: L. S. Szymon Korwin Kossakowski.—Który to uniwersał, po podaniu przez wyż wyrażoną osobę do akt, iest w xięgi konfederacyi wowodztwa Wileńskiego zapisany.

1773 г. Мая 29 дня.

Изъ книги № 4214, за 1771—1773 г., стр 701.

189. Жалоба представителей Виленскаго купечества на трехъ иностранцевъ Грековъ, по поводу незаконной торговли Венгерскимъ виномъ въ Вильнѣ и въ окрестности его.

Представители Виленскаго купечества приносятъ жалобу на иностранцевъ-грековъ, что они, закупивши большія партіи Венгерскихъ винъ и размѣстивши ихъ по разнымъ окрестнымъ мѣстамъ, тайнымъ образомъ провозятъ въ Вильну и продаютъ по монастырямъ и богатымъ домамъ къ явному ущербу торговыхъ интерессовъ купечества, тѣмъ болѣе, что послѣдніе находятся въ затруднительномъ положеніи, вслѣдствіе чрезвычайныхъ расходовъ на содержаніе Московскихъ войскъ.

Roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt trzeciego miesiąca Maia dwudziestego dziewiątego dnia.

Circa acta ziemstwa woiewodztwa Wileńskiego — przedemną Janem Antonim Rzewuskim—regentem ziemskim woiewodztwa Wileńskiego, comparendo personaliter szlachetny i. pan Jan Wolański—dyrektor izby kupieckiey y całego szlachetnego magistratu, oraz honoratae communitatis mercatorum, ikmci stołecznego miasta Wilna imieniem manifestował się na sławetnych panów Jana Despa, Antoniego y Konstantego braci rodzonych Jurkowskich, Greków przybyłych, mieniąc o to, iż co obżałowani graeci, nescitur zkąd do Wilna przybyli, idąc in convulsionem iurium miastu ikmci Wilnowi, a w onym obywatelstwu, kupiectwem bawiącemu się, prawami y przywileiami od nayiaśnieyszych monarchów polskich y wielkich xiążąt Litewskich nadanemi zaszczycaiących się, nieznosne y od niepamiętnych czasów niepraktykowane w handlu czynią przeszkody, idque w roku teraznieyszym na kilkunastu brykach wina węgierskiego sprowadziwszy pod miasto Wilno za mil trzy y cztery, one po karczmach na gościńcach wielkich polokowali, y nie tylko tam siedząc panom iadącym takowe wino rekomenduią, przedaią, ale też do Wilna samego miasta przybywszy z próbkami, cicho chodzą po różnych pałacach y klasztorach przedaiąc, y pod favorem nocnych cieni takowe wina przedawszy wprowadzaią, et exinde naypierwiey znaczny uszczerbek y szkodę skarbowi nayiaśnieyszey rzeczypospolitey czynią przez nieopłacenie czopowego po włość kupcom Wileńskim, ab ovo w Wilnie osiadłym, do praw mieskich należącym, węgierskim winem handel prowadzącym, którzy nie tylko cum dispendio życia y zdrowia, ale też z znacznym expensem do Węgier po one ieżdżą y wyprowadzaią, wszelkie podatki nayiaśnieyszey rzeczypospolitey tak koronne, iako y Litewskie opłacaią, iako to: wszystkie cła, komory, przykomorki y transportowe powinności, denique, przybywszy do Wilna

nie pierwiey do piwnic swych spuszczaią, aż należytości skarbu czopowego, po pilnym zlustrowaniu bez żadney defalki opłacać muszą; ad haec ieszcze w tak krytycznym czasie nieznosne ciężary, składanki na potrzeby miasta, dla zastępowania expensów moskiewskich dawać muszą, przy tym ieszcze tychże Moskalów w domach swych karmić y wszystkie onym wygody dawać są obowiązani y przymuszeni, a nie maiąc doskonałych targów, dla takowych podstępnych y przeszkodnych kupców. Gdy tychże obżałowanych i. p. Greków kupiecka izba, dozor nad tym trzymaiąca, przez instygatora swego adcytowała, y onym tak przywileie swoie, dekreta y inne dokumenta prezentowała z oznaimieniem, że takowym przybyłym cudzoziemcom niewolno żadnego handlu prowadzić w Wilnie innych czasów, prócz dwuch iarmarków, pod konfiskacyą tychże towarów, iako też dowodziła y konstytucyami, które takowych przybylców za przeszkodników w handlu mieć chcą y onym przez urząd mieski Wileński confiscationem bonorum et mercium determinuią y nakazuią, et in virtute takowych praw izba kupiecka sztrofowawszy, tylko iednego pana Jurkowskiego, że tu w Wilnie potaiemnie kilka beczek przedał, sztrafem czerwonych złotych czterech daley zakazała, ażeby takowych inkoweniencyi nie czynili, y sobie iachali do Kurlandii, iak się obowiązali, sinsecus tego nie uczynią, tedy konfiskacyą według praw pogroziła. Na co wszystko obżałowani pp. Grecy nie dbaiąc, owszem peiora peioribus cumulando, do mieysca y składów swoich, w karczmach będących, coraz więcey a więcey wina podwożą, przedaią, niesłuchaiąc żadnych zakazów, ani zwierzchności iako ci, którzy żadnemu prawu nie są podlegli, ne lege vagantes et nullo custode tenentes, spieniężywszy takowe wina z znacznym uszczerbkiem kraiowym nazad wyiadą do Węgier. A zatym szlachetny urząd ikmci y kupiecka izba miasta Wilna, praeveniendo futurae indemnitati suae, quam solennissime manifestuiąc się, ante omnia do aprobaty żałob, processów, dekretów y innych dokumentów, in rem et partem żałuiącym służących, do zakazania takowym publicznym zaszkodzicielom, tak kraiowym, iako też y miastu Wilnowi, ażeby odtąd nie ważyli się takowych win sprowadzać y w kray wprowadzać pod konfiskacyą onego, paenis legum, do pokarania szkod expens prawnych do nadgrodzenia, y oto wszystko, co czasu prawa fusius deducetur, salva tey żałoby melioratione, lub inney wyniesienia manifestowawszy się prosił do xiąg ziemskich Wileńskich spraw potocznych wpisania, co iest zapisano.

1795 г. Декабря 14 дня.

Изъ книги № 4237, за 1796 г., л. 1123.

190. Манифестъ Екатерины II, императрицы Всероссійской, о присоединеніи Западнаго края къ Россіи.

Императрица Екатерина II доводитъ до свѣдѣнія жителей в. кн. Литовскаго, что весь Литовскій край въ обозначенныхъ здѣсь границахъ перешелъ въ русское подданство; повелѣваетъ учинить всѣмъ присягу на вѣрноподданство; обѣщаетъ сохранить всѣхъ при вѣрѣ предковъ и собственности и выражаетъ надежду, что новые подданные ея съумѣютъ снискать къ себѣ расположеніе ея величества.

My Katarzyna Wtóra, z Bożey łaski Imperatorowa y Samowładnąca Wszech Rossyi—Moskiewska, Kiiowska, Włodzimirska, Nowogrodzka, Carowa Kazańska, Carowa Astrachańska, Carowa Sibirska, Carowa Chersonezu Taurickiego; pani Pskowska y wielka xiężna Smoleńska, Litewska, Wołyńska y Podolska; xiężna Estlandzka, Jnflantska, Kurlandyi y Semigalii, Żmudzka, Korelska, Twerska, Juhorska, Permska, Wiatska, Bułgarska, y innych; pani y wielka xiężna Nowogrodzka, ziem Nizowskich, Czernichowska, Rezańska, Połocka, Rostowska, Jarosławska, Białoieziorska, Udorska, Obdorska, Kondyiska, Witepska, Mścisławska, y całey północney strony rządzicielka y pani, Jwerskich ziemi, Kartalińskich y Gruzińskich carów y Kabardińskich ziemi, Czerkaskich y Górskich xiążąt y innych dziedziczna pani y Władczyni.

Nam uprzeymie miłym poddanym wielkiego xięstwa Litewskiego, duchowieństwu, stanowi rycerskiemu y wszystkim miast y ziemi obywatelom.

Przyłączywszy na wieczne czasy do imperium Naszego kraie wielkiego xięstwa Litewskiego według niżey opisaney linii, a mianowicie: zaczynaiąc od granicy gubernii Wołyńskiey w dół po brzegu rzeki Bugu do Brześcia Litewskiego, y śledząc daley bieg teyże rzeki do granicy Podlaskiey, potym rozciągaiąc się po granicach woiewództwa Brzeskiego y Nowogródzkiego do Niemna rzeki na przeciw Grodna, zkąd idąc daley w dół tą rzeką do mieysca, gdzie prawy brzeg oney wchodzi w kraie Pruskie, a nakoniec śledząc po starey granicy królewstwa Pruskiego w tey stronie do Połongi, y do morza Bałtyckiego, tym sposobem, iż wszystkie miasta, ziemie y powiaty znayduiące się w tey linii, na zawsze do berła Rossyiskiego należeć, mieszkańcy zaś tych ziem wszelkiey kondycyi, płci y wieku w wiecznym onemu zostawać maią poddaństwie;

Poleciliśmy naszemu generałowi gubernatorowi Litewskiemu xięciu Repninowi, przyiąć od każdey kondycyi obywatelów pomienionych ziem na wieczne nam poddaństwo y wierność przysięgę. Zatym przystępuiąc do wprowadzenia rządu według ustaw naszych, któremi wszystkie gubernie imperium naszego rządzą się, ma przedstawić Nam te wszystkie rozporządzenia, które ku pomyślności onych niezawodnie służyć mogą. Obwieszczaiąc was, miłych y wiernych naszych poddanych, o takowym na wieczne czasy nieodzownie potwierdzonym położeniu waszym, potomków waszych, zaręczamy oraz Imperatorskim Naszym słowem, za Nas y sukcessorów

Naszych, iż nie tylko wolne wyznanie wiary przodków waszych y własność, prawnie każdemu należna, w całości wam zachowane będą, ale nad to, że od tego czasu każdego stanu mieszkańcy pomienionych kraiów używać będą tych wszystkich praw, wolności y prerogatyw, iakowych używaią dawni Rossyiscy poddani z łaski przodków Naszych y Naszey. Na ostatek iesteśmy pewni, że maiąc tyle powodów pieczołowitości Naszey o dobro wasze, zachowaniem nienaruszenie Nam y sukcessorom Naszym wierności, a gorliwością ku pożytkowi y służbie państwa Naszego, będziecie usiłować zasługiwać na się ciągłą dla siebie monarchiczną Naszą uprzeymość. Dan w St.-Peterzburgu 14 Octobris roku od narodzenia Chrystusa pana 1795 panowania naszego wszech Rossyi 34-go, a w Tauryi 14-go.—Na originale własną ręką Jey Imperatorskiey mości podpisano: Katarzyna (LS.).

1795 г.

Изъ книги № 4237, за 1796 г., л. 1124.

191. Форма присяги на подданство государынѣ императрицѣ Екатеринѣ II, для жителей Западняго края.

Присяга.

Азъ, ниже имянованный, обѣщаюся и клянуся Всемогущимъ Богомъ, предъ святымъ его евангеліемъ въ томъ, что хощу и долженъ Ея императорскому величеству, государынѣ Императрицѣ Екатеринѣ Алексѣевнѣ, самодержицѣ Всероссійской, и Ея императорскаго величества любезнѣйшему сыну, государю Цесаревичу и великому князю Павлу Петровичу, законному Всероссійскаго престола наслѣднику, и ихъ всепресвѣтлѣйшимъ преемникамъ вѣрно и нелицемѣрно, вѣчно служить и во всемъ повиноваться, какъ вѣрному подданному благопристойно есть и надлежитъ. Въ чемъ суще мнѣ Господь Богъ душевно и тѣлесно да поможетъ. Въ заключеніи же сей моей клятвы цалую слова и крестъ Спасителя моего. Аминь.

Przysięga.

Ja, niżey mianowany, obiecuię y przysięgam Wszechmogącemu Bogu, przed świętą iego Ewangielią, na tym: Iż chcę y powinien będę Nayiaśnieyszey Imperatorowey ieymości Katarzynie Alexieiownie samowładnącey całą Rossyą, y iey imperatorskiey mości ukochanemu synowi, Iegmości cesarzewiczowi y wielkiemu xiążęciu Pawłowi Piotrowiczowi, prawnemu wszech Rossiyskiego tronu następcy, y ich nayiaśnieyszym sukcessorom wiernie y szczerze służyć wiecznie y we wszystkim bydź posłusznym, iak wiernemu poddanemu przyzwoito iest y należy. Tak mi Boże dopomoż na utwierdzenie tey moiey przysięgi. Całuię słowa y krzyż Zbawiciela moiego. Amen.

1797 г. Января 2 дня.

Изъ книги № 4242 за 1779 г., л. 18.

192. Рескриптъ Императора Павла I ксендзу Княжевичу.

Въ этомъ рескриптѣ императоръ Павелъ 1-й предлагаетъ Виленскому прелату Княжевичу ежегодную пенсію въ 400 р. изъ доходовъ секвестрованныхъ имѣній Виленскаго бискупства.

Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt siódmego, miesiąca Februarii siódmego dnia. Przed aktami ziemskiemi woiewodztwa Wileńskiego, przede mną Klemensem Józefem Szadurskim—regentem aktowym tychże, stanowszy osobiście wielmożny iegomość pan Wincenty Marewicz — rotmistrz woiewodztwa Trockiego, reskrypt od nayiaśnieyszego Pawła Pierwszego, cesarza wszech Rossyi, do i. x. Kniażewicza pisany francuzkim charakterem, do akt z kopią onego polską w oblatę podał, który co do słowa wpisuiąc u xięgi ziemskie woiewodztwa Wileńskiego, w tych iest wyrazach po francuzku.

St.-Pétersburg. Le 11 ianvier 1797. Monsieur Kniażewiski. Pour adoucir autant qu'il est en moi et sans de loi, la situation ou vous ont reduit de circonstance impérieuese, je vous accorde une pension de quatre cent roubles à prendre sur le bien sequestrés épiscopale de l'évesché de Wilna. Sur cè, monsieur Kniazewiski, je prie Dieu qui vous ait en sa sainte garde.

U tego reskryptu podpis iest taki: Paul I. Adres na kobercie przy pieczęci na laku czarnym wyciśnioney imperatora iest w tych słowach: A monsieur George Kniażewicki— prévôt de la chapelle épiscopale de la cathedrale de Vilno (L. S.).

Polska kopia z tego reskryptu w tych wyrazach: Tłumaczenie listu, co do słowa nayiaśnieyszego Pawła pierwszego, cesarza wszech Rossyi do x. Kniażewicza—proboszcza kaplicy biskupiey w katedrze, reskryptem danego, w Peterburgu dnia iedynastego Januarii, tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt siódmego. Mści xięże Kniażewicz! Dla osłodzenia ile iest ze mnie, y bez odwłoki sytuacyi, w którą uprawiony iest przez okoliczności gwałtowne, wyznaczam w. m. panu pensyą, od czterech set rublów do brania z dóbr sekwestrowanych biskupstwa Wileńskiego. Przytym proszę mści xięże Kniażewicz Boga, aby was miał w swoiey świętey opiece. Paweł pierwszy.

Intytulacya reskryptu imć x. Ierzemu Kniażewiczowi, prob. kaplicy biskupiey w katedrze Wileńskiey w Wilnie.

Który to reskrypt z kopią polską, po podaniu przez wyż wyrażonego imści, do akt co do słowa iest w xięgi ziemskie woiewodztwa Wileńskiego przyięty y wpisany.

Конецъ IX тома.

ОГЛАВЛЕНІЕ.

I.

Акты, относящіеся къ исторіи Западно-Русской церкви.

А) *Акты, извлеченные изъ книгъ Виленскаго земскаго суда.*

Б) Акты, извлеченные изъ книгъ Виленскаго магистрата и магдебургіи.

Стран.

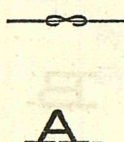
II.

1) Духовныя завѣщанія.

2) *Акты административные.*

I.

УКАЗАТЕЛЬ
ИМЕНЪ И ФАМИЛІЙ.

А.

Б.

В

Г.

Д.

Е.

Ж.

З.

И.

І.

К.

Л.

Н.

О.

П.

С.

4

Т.

У.

Ф.

Х.

Ц

Ч

Ш.

Щ.

Э.

Ю.

Я.

Ѳ.

II.

УКАЗАТЕЛЬ

ГЕОГРАФИЧЕСКИХЪ НАЗВАНІЙ.

А.

Б.

В.

Г.

Д.

Е.

Ж.

З.

И

К

Л.

Логойскъ, им. въ Мин. воевод., 357—558.
Лоская церковь въ Ошмян. пов., 351.

М.

Н

О.

П.

Р.

С.

Т.

У.

Ф.

Х.

Ц.

Ч.

Ш.

Ю.

Я.

III.

УКАЗАТЕЛЬ ПРЕДМЕТОВЪ.

А.

Б.

В.

Г.

Д.

Е.

З.

И.

I.

К.

Л.

М.

Н.

О.

П.

Р.

С.

У.

Ф.

Ц.

Ч.

Ш.

Ю.

ОПЕЧАТКИ.

Стран.	Напечатано. строки.		Слѣдуетъ читать.
4	1 сверху	напротивкутое	напротивъ ку тое
5	9 —	деревняя	деревная
11	1 —	Порытицу	Прорытицу
12	10 снизу	Завѣчеллю	Завеселью
—	17 сверху	до Менца	Доменца
16	21 —	урадниками	врадниками
18	18 снизу	sustrżakom	siestrzeńcom
24	5 —	n ienaprawionych	nienaprawionych
69	въ содержан.	доминикановъ	доминиканъ
95	24 сверху	iak niepomyślne	tak niepomyślne
100	въ содержан.	имѣніе своему третьему лицу секретарю	имѣніе третьему лицу своему секретарю
140	въ содержан.	рознится	разнится
159	въ содержан.	обезопасенія	обезопашенія
180	въ заглавіи	Варалама	Варлаама
191	въ примѣчан.	четыреугольный крестъ	четырехконечный крестъ
302	14 сверху	Hurcewiczowny	Ogurcewiczowny
—	15 —	Kinkewiczowey	Minkiewiczowey
317	11 сверху	obsolule	absolute
324	9 снизу	Miemonowicz	Niemanowicz
385	1 —	Oszmianskiemu	Ozuńskiemu
386	3 —	Norzycycą	Norzycą
—	11 сверху	Oszmianskiemu	Ozuńskiemu
393	1 снизу	Horoczkiewicza	Stroczkiewicza
526	12 —	z Woysztof	z Woysztot

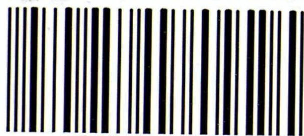

ИЗДАНІЯ ВИЛЕНСКОЙ АРХЕОГРАФИЧЕСКОЙ КОММИССІИ:

1. ТОМЪ I. Акты Гродненскаго земскаго суда. Вильна, 1865 г., стр. XXIV, 377. Ц. 1 р., пересылочныхъ за 2 фунта.
2. ТОМЪ II. Акты Брестскаго земскаго суда. Вильна, 1867 г., стр. X, 361. Ц. 1 р., пересыл. за 2 ф.
3. Ревизія пущъ и переходовъ звѣриныхъ въ бывшемъ Великомъ Княжествѣ Литовскомъ, съ грамотами и привилегіями на входы въ пущи и земли, составленая Мстибоговскимъ старостою Григоріемъ Богдановичемъ Воловичемъ въ 1559 году; съ присовокупленіемъ другой актовой книги, содержащей въ себѣ привилегіи дворянамъ и священникамъ Пинскаго повѣта, составленной въ 1554 г. Вильна, 1867 г., стр. V, 381. Ц. 1 р., пересыл. за 2 ф.
4. Краткія таблицы, необходимыя для исторіи, хронологіи, вообще для всякаго рода археологическихъ изслѣдованій, и въ частности для разбора древнихъ актовъ и грамотъ западнаго края Россіи и царства Польскаго. Вильна, 1867 г., стр. II, 49 (объяснительнаго текста и 17 таблицъ) Ц. 50 коп., пересыл. за 1 ф.
5. ТОМЪ III. Акты Брестскаго гродскаго суда. Вильна 1870 г., стр. XX, 416. Ц. 1 р. 50 к., пересыл. за 3 ф.
6. ТОМЪ IV. Акты Брестскаго гродскаго суда. Вильна, 1870 г., стр. LXIV, 617. Ц. 2 р., пересыл. за 4 ф.
7. ТОМЪ V. Акты Брестскаго и Гродненскаго гродскихъ судовъ, съ присовокупленіемъ привилегій на землевладѣніе въ Брестской и Кобринской экономіяхъ. Вильна, 1871 г., стр. XLI, 450. Ц. 1 р. 50 к. пересыл. за 3 ф.
8. Ординація королевскихъ пущъ въ лѣсничествахъ бывшаго Великаго Княжества Литовскаго, составленная по инструкціи короля Владислава IV-го коммиссарами: Виленскимъ каноникомъ и королевскимъ секретаремъ Петромъ Далматомъ Исайковскимъ и Упитскимъ маршалкомъ Христофоромъ Бѣлозоромъ въ 1641 году. (Подлинникъ съ переводомъ на русскій языкъ и съ алфавитнымъ указателемъ). Вильна, 1871 г., стр. XII, 325. Ц. 1 р., пересыл. за 1 ф.
9. Алфавитный указатель къ II, III, IV и V томамъ актовъ, изданныхъ Виленскою Археографическою Коммиссіею. Вильна, 1872 г., стр. 164. Ц. 60 коп., пересыл. за 1 ф.
10. Алфавитный указатель къ актовой книгѣ, изданной Виленскою Археографическою Коммиссіею въ 1867 году: Ревизія пущъ и переходовъ звѣриныхъ въ б. Великомъ Княжествѣ Литовскомъ Григорія Богдановича Воловича, а также собраніе привилегій, данныхъ дворянамъ и священникамъ Пинскаго повѣта. Вильна, 1872 г., стр. 125. Ц. 40 коп., пересыл. за 1 ф.
11. ТОМЪ VI содержащій въ себѣ: 1) Акты Брестскаго гродскаго суда (поточные); 2) Акты Брестскаго подкоморскаго суда; 3) Акты Брестской магдебургіи; 4) Акты Кобринской магдебургіи и 5) Акты Каменецкой магдебургіи. Вильна, 1872 г. стр. XLIX, 593. Ц. 2 р. 50 к., пересыл. за 4 ф.
12. ТОМЪ VII. Акты Гродненскаго гродскаго суда. Вильна, 1874 г., стр. XVI, 816. Ц. 2 р. 50 коп., пересылочныхъ за 4 ф.
13. Писцовая книга Пинскаго староства Лаврина Войны. Часть I—II; стр. X, 1020 въ переводѣ на русскій языкъ; алфавит. указатель 72. Вильна, 1874 г. Ц. 5 р., пересыл. за 5 ф.
14. ТОМЪ VIII. Акты Виленскаго гродскаго суда. Вильна, 1875 г., стр. XXV, 682 и 84. Ц. 2 р. 50 коп., пересылочныхъ за 3 ф.
15. Ревизія Кобринской экономіи 1563 года, съ прибавленіемъ къ ней актовъ Браславскаго земскаго суда, относящихся къ Кобринской Архимандріи. Вильна, 1876 г., стр. XII, 387 и 56. Ц. 1 р. 50 коп. пересыл. за 2 ф.
16. ТОМЪ IX. Акты Виленскаго земскаго суда Городоваго Магистрата, Магдебургіи и Конфедераціи. Вильна 1878 г., стр. XXII, 592 и 56. Ц. 2 р.. пересыл. за 3 ф.

ПРИГОТОВЛЯЕТСЯ КЪ ПЕЧАТИ:

17. ТОМЪ X. АКТЫ ВИЛЕНСКАГО МАГИСТРАТА и МАГДЕБУРГІИ.

2007044661